DE BOEKEN,

GENAAMD

HET NIEUWE TESTAMENT.

Nieuwe Vertaling.

'S GRAVENHAGE,
H. C. VOORHOEVE, JZN.
1877.

Stoom-Snelpersdrukkerij van C. H. VOORHOEVE,
firma C. BLOMMENDAAL. — Den Haag.

VOORREDE.

Onder het gevoel van het gewicht der zaak, zoowel als van de verantwoordelijkheid, die zulk een werk oplegt, werd de vertaling van het Nieuwe Testament, die hiermede den Christenen in Nederland aangeboden wordt, ondernomen. Dank zij den Heer, die tot het aanvaarden en voltooien van zulk een belangrijken arbeid ons vrijmoedigheid en genade verleend heeft!

Zonder in den waan te verkeeren, dat een nieuwe vertaling bepaald noodig was, om tot de kennis van den weg des heils te geraken; en zonder te kort te doen aan de betrekkelijke uitnemendheid der Staten-vertaling, meenden wij toch, dat het bezit van zooveel meer bronnen en hulpmiddelen, dan tijdens laatstgenoemden arbeid bekend waren, niet beter gewaardeerd kon worden dan door een poging aan te wenden, om van dit gedeelte van Gods openbaring een uitgave in onze taal te bezorgen, door welke de vruchten van veler arbeid onder het bereik van allen worden gebracht.

De gronden, waarop onze hoop rustte van in deze poging te slagen, zoowel als de bronnen en hulpmiddelen, waarvan wij ons bij deze vertaling bedienden, wenschen wij in het kort aan te geven.

Vóór de uitvinding der Boekdrukkunst, aan het einde der vijftiende eeuw, bezat men, gelijk vanzelf spreekt, alleen geschreven exemplaren van de boeken des Nieuwen Testaments. De oorspronkelijke stukken van de hand der

schrijvers zelve heeft men niet; er zijn alleen afschriften, waarvan de oudste dagteekenen uit de IVe en V^e^ eeuw. Deze afschriften hebben wij hoofdzakelijk te danken aan monniken, die hunnen ledigen tijd gebruikten, om, soms met zeer fraai geteekende letters, de Evangeliën, Brieven, enz. over te schrijven. Met meerdere of mindere nauwkeurigheid gingen zij hierbij te werk. Soms lieten zij een woord, een zin of één of meer verzen weg; soms schreven zij een woord verkeerd; soms ook voegden zij tusschen den tekst hetgeen een vroegere overschrijver op den rand gesteld had, en door hen — omdat zij meest machinaal te werk gingen — als tot den tekst behoorende werd aangemerkt. Zoo doende zijn er geen twee handschriften geheel aan elkaar gelijk. Ieder begrijpt dus, dat hoe meer van deze handschriften met elkander vergeleken kunnen worden, des te nauwkeuriger de tekst kan worden bepaald, en des te nader hij komen zal bij hetgeen de gewijde schrijvers zelven hebben te boek gesteld.

Toen men nu, na de uitvinding der Drukkunst, er aan begon te denken, om een Grieksche uitgave van het Nieuwe Testament te doen drukken, had men nog slechts weinige handschriften daarvan gevonden. De eerste afzonderlijke uitgave van het Nieuwe Testament in het Grieksch verscheen in 1516 [a] van de hand van Erasmus, die evenwel over slechts enkele en dan nog zeer onvolkomene handschriften te beschikken had; terwijl hij een deel van de Openbaring, dat hem ontbrak, moest aanvullen door een vertaling in het Grieksch uit de latijnsche Vulgata. [b] In het midden der XVIe eeuw bezorgde Robert Etienne (Stefanus) te Parijs een uitgave van het grieksche Nieuwe Testament, waartoe hij 14 handschriften vergeleek. Bijna terzelfdertijd verscheen

[a]) De geheele Bijbel werd in 1462 voor het eerst te Mentz gedrukt, terwijl de beroemde Bijbeluitgaaf van Alcala van 1502—1522 bezorgd werd door den Spaanschen kardinaal Ximenes.

[b]) De Vulgata is een latijnsche vertaling van den Bijbel, waaraan reeds in 385 door Hieronymus begonnen, en die in 1592 in haren tegenwoordigen vorm door Clemens VIII uitgegeven werd.

van Beza een Grieksche tekst met een nieuwe Latijnsche vertaling. Dezen tekst van Beza, die zeer weinig van dien van Stefanus verschilde, gebruikten de Elzeviers, te Leiden, voor hunne talrijke uitgaven van het Nieuwe Testament; en in hunne editie van 1633 hadden zij de stoutheid van in de voorrede te verklaren, dat de tekst, dien zij uitgaven, „textus ab omnibus receptus," d. *i.* de door allen aangenomen tekst was.

Al de vertalingen van de kerken der Hervorming — ook onze Staten-overzetting — zijn naar een van deze uitgaven bewerkt, zoodat zij tot grondslag hadden een Griekschen tekst, ontstaan uit de vergelijking van niet meer dan 14 handschriften, waarvan sommige zeer onvolledig waren, en waaraan een groot gedeelte van de Openbaring ontbrak. De Roomsche vertalingen zijn naar de Vulgata gemaakt.

Langen tijd vergenoegde men zich met dezen „Textus Receptus." Men was bang om aan hetgeen eenmaal stilzwijgend erkend was te raken, uit vrees dat daardoor ook het geloof aan het wankelen zou gebracht worden. In het midden der vorige eeuw ontstond er evenwel een geest van onderzoek op dit gebied, die reeds toen, maar vooral ook in onze eeuw, tot schoone resultaten leidde. Wat lang verborgen was gebleven, werd ontdekt of opgespoord. De vrome en geleerde Bengel in Duitschland opende de lange rij van geleerden — Mill, Wetstein, Griesbach, Birsch, Bentley, Matthiä, Scholz, Lachmann, Tischendorff, enz. — die de bibliotheken van Europa doorzochten, om nieuwe manuscripten op te sporen, te onderzoeken, te vergelijken en uit te geven. Groote en moeielijke reizen werden ondernomen, om in abdijen en kloosters nasporingen in het werk te stellen; kortom, geen moeite werd ontzien om zooveel bouwstoffen bijeen te brengen, als slechts mogelijk was, en de voorhandene met de meeste zorg te verwerken. Welnu, aan den arbeid dezer geleerden hebben wij het te danken, dat wij thans, in plaats van 14, meer dan 600 handschriften bezitten, waaronder één uit de IV[e] eeuw, in 1859 door prof. Tischendorff uit het klooster St. Katharina, op den berg Sinaï,

medegebracht, het eenige *volledige*, en waarschijnlijk het *oudste* handschrift van het N. T., dat tot nu toe gevonden is. Bovendien hebben deze geleerden de talrijke aanhalingen uit het Nieuwe Testament, die in de geschriften der Kerkvaders voorkomen, bijeengezocht en met de voorhanden manuscripten vergeleken. Ten gevolge van al dezen arbeid hebben wij thans een veel juister tekst van het Nieuwe Testament dan vóór dien tijd. Den Heer zij dank, die over zijn Woord zoo zichtbaar gewaakt heeft! Terwijl toch van de beroemdste grieksche en romeinsche schrijvers slechts enkele (van Virgilius b. v. niet meer dan zes) handschriften gevonden zijn, bleven er van het bij de wereld ongeachte Nieuwe Testament meer dan zes honderd bewaard. Zelfs het feit, dat zij in kloosters en bibliotheken verborgen gebleven zijn, is het middel geweest om ze veilig en ongeschonden tot ons over te brengen. De fouten der overschrijvers zijn bijkans allen, door vergelijking van zulk een aantal handschriften — waarbij de geleerden, al gingen zij naar verschillende stelsels te werk, tot nagenoeg gelijke resultaten kwamen — hersteld geworden, zoodat er maar weinig aan ontbreekt, of wij bezitten den oorspronkelijken tekst.

De grieksche tekst, die tot grondslag diende van deze Vertaling, is bezorgd door J. N. Darby, wiens vertaling van den geheelen Bijbel in het Duitsch, en van het Nieuwe Testament in het Fransch en Engelsch door bevoegde beoordeelaars als voortreffelijk geroemd worden, en die reeds zulk een autoriteit bezitten, dat zij op meer dan ééne Universiteit bij het onderzoek der Schrift worden gebruikt. Hij heeft tot het vaststellen van dezen griekschen tekst niet alleen gebruik gemaakt van de verschillende uitgaven der bovengenoemde geleerden, maar ook zelf alle manuscripten, voor zoover die in druk verschenen zijn, benevens de aanhalingen in de Kerkvaders, vergeleken, en, voor zooveel noodig, ook de syrische en oud-latijnsche vertalingen onderzocht.

Gelijk bij bovengenoemde vertalingen in het Engelsch, Fransch en Duitsch, welke wij ons ten voorbeeld stelden,

is het, ook bij deze overbrenging van het Nieuwe Testament in het Hollandsch, onze toeleg geweest om, zoo stipt mogelijk — bijna woordelijk — weer te geven, wat God ons gaf in het Grieksch. Moge de stijl daardoor op sommige plaatsen niet zoo vloeiend zijn, als wij wel wenschten, wij meenden de nauwkeurigheid van inhoud niet aan de schoonheid van vorm te mogen opofferen. Waar zulks voor de duidelijkheid noodzakelijk was, voegden wij enkele woorden in den tekst, die dan tusschen [ ] staan; terwijl wij in de noten opgaven zoowel de verworpen lezing van den Textus Receptus [a], als de woordelijke vertaling, wanneer die moeielijk in den tekst kon opgenomen worden. Bovendien hebben wij in de noten een verklaring gegeven van sommige woorden en spreekwijzen, die, naar wij hopen, tot beter verstand van het gelezene zullen bijdragen. — Door dezen weg te volgen, hopen wij er in geslaagd te zijn een vertaling van het Nieuwe Testament te leveren, zóó nauwkeurig, als zulks met de tegenwoordige gegevens bereikbaar was. Allen, die de Schrift als Gods Woord waardeeren, zullen er prijs op stellen dat Woord zoo zuiver mogelijk te bezitten.

Waar wij nu overgaan om deze vertaling in bijzonderheden te bespreken, moeten wij in de eerste plaats den uitwendigen vorm rechtvaardigen, waarin wij meenden onze Vertaling te moeten doen drukken. De indeeling toch in hoofdstukken en verzen bezit hoegenaamd geen gezag, daar zij niet van de heilige schrijvers afkomstig, maar het werk van lateren tijd is. De indeeling in hoofdstukken geschiedde eerst in de XIIIe, die in verzen omtrent het midden der XVIe eeuw. En hoewel wij, om verwarring te voorkomen, deze indeeling onveranderd behielden, zoo hebben wij toch den tekst *doorloopend* laten drukken. Hierdoor gelijkt hij niet alleen meer op het oorspronkelijke, maar wordt tevens een hulpmiddel geboden tot recht begrip van *het verband*,

a) Bij de Openbaring deden wij zulks niet, aangezien de grieksche tekst van den Receptus voor het grootste gedeelte een vertaling van de Vulgata is.

dat door de afdeeling in verzen en hoofdstukken soms hinderlijk verbroken wordt.

De opschriften van de verschillende boeken hebben wij gegeven, zooals zij in het oorspronkelijke staan, en niet zooals men ze in later tijd heeft aangevuld.

Wij hebben het woord προςκυνέω (proskunéo) op vele plaatsen door „huldigen" in plaats van door „aanbidden" vertaald. Dit woord wordt gebezigd voor *elke* daad van eerbetooning (van den eerbied af, dien men aan een hooggeplaatst persoon, tot de aanbidding, die men aan God zelven verschuldigd is), zoodat het verband moet aanduiden, welke soort van eerbetooning er bedoeld wordt. Aangezien nu de meeste personen, die tot den Heer kwamen, tijdens zijne omwandeling op aarde, de bedoeling niet hadden om Hem als God te erkennen, zoo hebben wij ook in die gevallen „huldigen" en niet „aanbidden" genomen.

In plaats van „heidenen" vertaalden wij „volken," omdat heidenen, in onzen tijd alleen gebruikt voor afgodendienaars, op de meeste plaatsen niet met de bedoeling van den schrijver overeenkomt. Wel waren, toen de boeken van het N. T. geschreven werden, alle niet-Joden afgodendienaars; doch de genade heeft de volken bezocht, en daardoor zijn zij thans over het algemeen geen heidenen meer, hoewel zij niet opgehouden hebben in tegenstelling met de Joden „volken" te zijn. Men leze b. v. Rom. XI, en men zal zien, dat „heidenen" daar in het geheel niet past. Daar, waar τὰ ἔθνη (ta ethnä) een klasse beteekent en niet de volken, vertaalden wij „die uit de volken."

De lezer zal op vele plaatsen het woord „slaaf" aantreffen, hetwelk hem bij den eersten opslag vreemd zal voorkomen. Wij zijn hierin evenwel, gelijk in andere gevallen, getrouw het oorspronkelijke gevolgd. In het Grieksch zijn drie woorden, die bijkans dezelfde beteekenis hebben, en nochtans onderscheiden zijn: δοῦλος (doulos), διάκονος (diakonos) en ὑπηρέτης (hupäretäs). *Doulos* is een slaaf, d. i. iemand, die het eigendom is van zijnen meester; *diakonos* een gewone dienstknecht, b. v. aan tafel; *hupäretäs* een

dienaar, die een ambt bekleedt. Door dit onderscheid bij de vertaling te behouden, is de zin op sommige plaatsen veel duidelijker en treffender. Zie b. v. 1 Kor. VII: 21, 22 en Fil. II: 7.

Niet minder vreemd zal men het gebruik van het grieksche woord „hades” vinden. Voor deze keus bestond evenwel een afdoende reden. De Staten-vertaling toch heeft twee verschillende woorden, „hades” en „gehenna,” beide door „hel” vertaald. Nu is „gehenna,” de plaats der toekomstige pijn, ook poel des vuurs genoemd, die voor den duivel en zijne engelen bereid is, geheel iets anders dan „hades,” de plaats, waar de zielen der menschen na den dood heengaan. In den „hades” kan zoowel vreugde als smart zijn. De rijke man en Lazarus waren beiden in den „hades.” In de hel „gehenna” is slechts pijn. Uit den „hades” gaan zij, die geloofd hebben, bij Jezus’ komst naar het Vaderhuis over; uit den „hades” gaan de ongeloovigen aan het einde der eeuwen *naar* de hel. (*Zie* Openb. XX: 13, 14.) Ook de ziel van Jezus was in den „hades,” (Hand. II: 27) en dat gedeelte van den „hades,” waarin de zielen der geloovigen zijn, wordt door den Heer het Paradijs genoemd. (Luk. XXIII: 43.)

Er zijn door de Staten-overzetters eveneens twee grieksche woorden door eenzelfde woord „verzoenen” en „verzoening” weergegeven, hoewel zij een verschillende beteekenis hebben, en daarom ook door twee onderscheidene woorden in deze vertaling uitgedrukt zijn. Het eerste grieksche woord *ἱλάσκομαι* (hilaskomai) en *ἱλασμός* (hilasmos) heeft betrekking op God; het tweede *καταλλάσσω* (katallasso) en *καταλλαγή* (katallagä) heeft betrekking op ons. Door het offer van Christus is God bevredigd geworden, en zijn wij met God verzoend. Uit dien hoofde hebben wij het tweede woord met „verzoenen” en „verzoening” vertaald, en het eerste in Hebr. II: 17 door „het verzoeningswerk volbrengen” en in den brief van Johannes door „zoenoffer.”

Voor twee woorden viel het moeielijk een bevredigende vertaling te vinden, namelijk voor *μετάνοια* (metanoia) be-

keering en ἐκκλησία (ekkläsia) gemeente. Het eerste woord beteekent: het zedelijk oordeel van de ziel over het verledene van den mensch, over alles, wat de mensch voor God is. „Boete" kon niet gebruikt worden, daar dit van zelfkastijding en het doen van goede werken gezegd wordt. „Gemoedsverandering" zou beter zijn; doch daar ook dit slechts de gedeeltelijke beteekenis van „metanoia" weergeeft, en het oordeel der ziel over het verledene daarin niet uitgedrukt wordt, bleef er niets dan het gebruikelijke „bekeering" over, al geeft het den zin slechts gebrekkig weder.

Het woord ἐκκλησία beteekent eigenlijk „vergadering," hetgeen duidelijk blijkt uit Hand. XIX: 41, waar wij lezen, dat de stadsschrijver „de vergadering" liet gaan. Het woord duidt aan een vergadering van hen, die in de grieksche staten burgerrecht hadden, tegenover zulke inwoners, die dit recht misten, en die πάροικοι (paroikoi) d. i. „vreemdelingen" en „bijwoners" genoemd werden. In het Nieuwe Testament wordt ἐκκλησία gebezigd, zoowel van de vergadering der Israëlieten in de woestijn, (Hand. VII: 38.) als van de oproerige menigte te Efeze; (Hand. XIX: 41.) zoowel van de algemeene vergadering der Christenen in den hemel, (Hebr. XII: 23.) als van de gemeente op aarde. (Matth. XVI: 18.) Desniettemin konden wij er niet toe besluiten om het door „vergadering" te vertalen, maar behielden, om misverstand te voorkomen, het gewone woord „gemeente."

Een andere moeielijkheid leverde de vertaling van het grieksche voorzetsel εἰς (eis), dat volgt op het woord βαπτίζω, doopen. Men wordt gedoopt εἰς, d. i. men wordt bij iets gevoegd, men sluit zich hij iets aan, men voegt zich bij een persoon door den doop. Zoo wordt men gedoopt εἰς den dood van Christus — εἰς Christus zelven — εἰς Mozes — εἰς de vergeving der zonden; het woord εἰς drukt het doel uit, dat met den doop beoogd wordt. Daarom vertaalden wij het door „tot," in de overtuiging hierdoor den zin zoo nauwkeurig mogelijk te hebben weergegeven.

In sommige gevallen was het zeer moeielijk te beslissen,

of „geest" met een groote dan wel een kleine „g" moest geschreven worden. Zoo b. v. Rom. VIII. „De Geest zelf getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn." De Geest, die getuigt, is de Heilige Geest, die als persoon in ons woont. „Onze geest" is niet onze ziel, maar „de Geest des levens," (Rom. VIII: 2.) die ons is medegedeeld. Het eerste is dus de Geest als *persoon*, het tweede de Geest als *leven* in ons. Zoo lezen wij ook: „Gij zijt niet in het vleesch, maar in den Geest, indien namelijk de Geest Gods in u woont." Door de inwoning des Heiligen Geestes is men in den Geest. *In den Geest* wil dus zeggen: in den toestand, dat wij den Geest *als leven in ons* bezitten.

Ook maken wij den lezer opmerkzaam op de weglating van het lidwoord vóór het woord „wet," hetwelk in de brieven van Paulus, vooral in die aan de Romeinen en aan de Galatiërs, dikwerf voorkomt. Dit is van groot gewicht, omdat men onder de uitdrukking „de wet" steeds de wet van Mozes verstaat; terwijl de Apostel menigmaal van wet als een algemeen beginsel, en niet van *de* wet van Mozes spreekt. Waar zulks eenigszins mogelijk was, is dus ook in deze vertaling het lidwoord weggelaten, waar Paulus het wegliet. Waar dit echter in het lezen stootend was, is het lidwoord er bijgevoegd, doch tusschen haakjes.

En hiermede wordt deze vertaling van het Nieuwe Testament — onvolkomen, gelijk alles, wat uit menschenhanden te voorschijn komt — Gode bevolen, die ze, in zijne aanbiddelijke genade, doe strekken tot juister kennis van de waarheid, die in Jezus is, tot dieper inzicht in zijne plannen met betrekking tot den Zoon zijner liefde, en alzoo tot bevestiging en opbouwing van de geloovigen in Nederland.

REGISTER VAN DE BOEKEN

des

NIEUWEN TESTAMENTS.

VERKORTINGEN.

And.	=	Anderen.
d. i.	=	dat is.
Eig.	=	Eigenlijk.
Gr.	=	Grieksch.
Hebr.	=	Hebreeuwsch.
Lett.	=	Letterlijk.
ontbr.	=	ontbreekt.
R.	=	Textus receptus.
R. l. w.	=	„ „ laat weg.
R. v. b.	=	„ „ voegt bij.
S. l.	=	Sommigen lezen.
S. l. w.	=	„ laten weg.
S. v. b.	=	„ voegen bij.
V. l.	=	Velen lezen.
V. l. w.	=	„ laten weg.
V. v. b.	=	„ voegen bij.

HET EVANGELIE

NAAR

MATTHEUS.

I. — Het boek des geslachts
van Jezus Christus, zoon
van David, zoon van Abra-
ham.
2 Abraham gewon Izaäk,
en Izaäk gewon Jakob, en
Jakob gewon Juda en zijne
3 broeders; en Juda gewon
Perez en Zera bij Thamar;
en Perez gewon Hezron;
4 en Hezron gewon Ram; en
Ram gewon Aminádab; en
Aminádab gewon Nahes-
son; en Nahesson gewon
5 Salmon; en Salmon gewon
Boaz bij Rachab; en Boaz
gewon Obed bij Ruth; en
6 Obed gewon Isaï; en Isaï
gewon David, den koning.
En David, de koning,
gewon Salomo bij haar,
die Uria's [vrouw was ge-
7 weest]; en Salomo gewon
Rehabeam; en Rehabeam
8 gewon Abia; en Abia gewon
Asa; en Asa gewon Josafat;
en Josafat gewon Joram;
9 en Joram gewon Uzzia; en
Uzzia gewon Jotham; en
Jotham gewon Achaz; en
10 Achaz gewon Hizkia; en
Hizkia gewon Manasse; en
Manasse gewon Amon; en
11 Amon gewon Josia; en Jo-
sia gewon Jechonia en
zijne broeders, ten tijde der
12 wegvoering naar Babel. En
na de wegvoering naar Ba-
bel gewon Jechonia Seál-
thiël; en Seálthiël gewon
13 Zerubbabel; en Zerubbabel
gewon Abiud; en Abiud ge-
won Eljakim; en Eljakim
14 gewon Azor; en Azor gewon
Zadok; en Zadok gewon
Achim; en Achim gewon
15 Eliud; en Eliud gewon Ele-
azar; en Eleazar gewon
Matthan; en Matthan ge-
16 won Jakob; en Jakob ge-
won Jozef, den man van
Maria, uit wie geboren is

Jezus, die genoemd wordt
Christus.
17 Al de geslachten dan van
Abraham tot David [zijn]
veertien geslachten, en van
David tot de wegvoering
naar Babel veertien ge-
slachten, en van de wegvoe-
ring naar Babel tot Chris-
tus veertien geslachten.
18 De geboorte nu van Jezus
Christus was aldus: Toen,
namelijk, zijne moeder Ma-
ria met Jozef ondertrouwd
was, werd zij, eer zij samen-
gekomen waren, zwanger
bevonden uit den Heiligen
19 Geest. Jozef nu, haar man,
daar hij rechtvaardig was,
en haar niet wilde te schan-
de maken, was van voor-
nemen haar heimelijk te
20 verstooten. Doch terwijl hij
deze dingen overdacht, zie,
een engel [des] Heeren[a] ver-
scheen hem in den droom,
zeggende: Jozef, zoon van
David, vrees niet Maria,
uwe vrouw, tot u te nemen;
want hetgeen in haar ver-
wekt is, is uit den Heiligen
21 Geest. En zij zal een zoon
baren, en gij zult zijnen
naam noemen Jezus; want
hij zal zijn volk verlossen
22 van hunne zonden. Dit al-
les nu is geschied, opdat
vervuld zou worden, het-
geen door [den] Heer ge-
sproken is door middel van
23 den profeet, zeggende: „Zie,
de maagd zal zwanger wor-
den, en een zoon baren, en
men zal zijnen naam noe-
men Emmanuël",[b] hetwelk,
overgezet, is: God met ons.
24 Jozef dan, uit den slaap
ontwaakt zijnde, deed, ge-
lijk de engel [des] Heeren
hem bevolen had, en nam
25 zijne vrouw tot zich. En hij
bekende haar niet, totdat
zij haren eerstgeboren zoon
gebaard had; en hij noemde
zijnen naam Jezus.
II. — Toen nu Jezus geboren
was te Bethlehem in Judéa,
in de dagen van den koning
Herodes, zie, magiërs[c] uit
het Oosten kwamen te Je-
2 ruzalem, zeggende: Waar
is de koning der Joden, die
geboren is? want wij heb-
ben zijne ster gezien in het
Oosten, en zijn gekomen
om hem te huldigen.

[a]) „Heer," zonder artikel, duidt hier, gelijk op vele andere plaatsen in het N. T., den naam Jehovah aan. — [b]) Jes. VII: 14. — [c]) Magiërs waren perzische priesters, die zich met natuur- en sterrenkunde bezighielden.

3 De koning Herodes nu,
[dit] gehoord hebbende,
werd ontroerd, en geheel
4 Jeruzalem met hem, en bij-
eenvergaderd hebbende al
de overpriesters en schrift-
geleerden des volks, onder-
zocht bij hen, waar de Chris-
5 tus zou geboren worden. En
zij zeiden tot hem: Te Beth-
lehem in Judéa; want aldus
is geschreven door den pro-
6 feet: „En gij Bethlehem,
land van Juda, zijt geens-
zins de minste onder de
vorsten van Juda; want uit
u zal een leidsman voortko-
men, die mijn volk Israël
weiden zal." [a]
7 Toen riep Herodes hei-
melijk de magiërs, en on-
derzocht bij hen nauwkeu-
rig naar den tijd van het
8 verschijnen der ster; en hen
naar Bethlehem zendende,
zeide hij: Gaat heen, en
doet nauwkeurig onderzoek
naar het kindeken, en als
gij het zult gevonden heb-
ben, zoo boodschapt het
mij, opdat ik ook kome, en
9 het huldige. En zij, den
koning gehoord hebbende,
gingen heen; en zie, de
ster, die zij in het Oosten
gezien hadden, ging hen
voor, totdat zij kwam en
stond boven [de plaats],
10 waar het kindeken was. En
als zij de ster zagen, ver-
heugden zij zich met zeer
11 groote vreugde. En in het
huis gekomen zijnde, za-
gen [b] zij het kindeken met
Maria, zijne moeder, en
nedervallende, huldigden
zij het; en hunne schatten
opengedaan hebbende, bo-
den zij het geschenken aan:
goud en wierook en mirre.
12 En als zij in den droom
een goddelijke aanwijzing [c]
ontvangen hadden, om niet
tot Herodes terug te kee-
ren, vertrokken zij langs
een anderen weg naar hun
land.
13 Toen zij nu vertrokken
waren, zie, een engel [des]
Heeren verscheen in den
droom aan Jozef, zeggende:
Sta op; neem tot u het
kindeken en zijne moeder,
en vlucht naar Egypte, en
wees aldaar, totdat ik het u
zeggen zal; want Herodes
zal het kindeken zoeken,
14 om het om te brengen. Hij

[a]) Micha V: 1. — [b]) R. „vonden." — [c]) Het grieksche woord heeft den zin van een antwoord op een vraag, derhalve een godspraak, een goddelijk antwoord, en niet eenvoudig een waarschuwing.

dan opgestaan zijnde, nam
het kindeken en zijne moe-
der tot zich in den nacht, en
15 vertrok naar Egypte; en hij
was aldaar tot den dood van
Herodes; opdat vervuld zou
worden, hetgeen door [den]
Heer gesproken is door
middel van den profeet,
zeggende: „Uit Egypte heb
Ik mijnen zoon geroepen.” [a]
16 Toen werd Herodes, ziende
dat hij door de magiërs be-
drogen was, zeer vertoornd;
en hij zond heen, en bracht
om al de jongskens, die in
Bethlehem en in al zijne
landpalen [waren], van twee
jaar en daar beneden, naar
den tijd, dien hij van de ma-
giërs nauwkeurig onder-
17 zocht had. Toen werd ver-
vuld, hetgeen gesproken is
door den profeet Jeremia,
18 zeggende: „Een stem werd
in Rama gehoord, geklag,
en geween, en veel gekerm:
Rachel beweende hare kin-
deren, en wilde niet ver-
troost wezen, omdat zij niet
zijn.” [b]
19 Toen nu Herodes gestor-
ven was, zie, een engel
[des] Heeren verscheen in
den droom aan Jozef in
20 Egypte, zeggende: Sta op,
en neem tot u het kindeken
en zijne moeder, en ga naar
het land Israëls; want die
het leven van het kindeken
21 zochten, zijn gestorven. En
hij stond op, en nam tot
zich het kindeken en zijne
moeder, en kwam in het
22 land Israëls; maar toen hij
hoorde, dat Archelaüs over
Judéa koning was in de
plaats van zijnen vader
Herodes, vreesde hij der-
waarts te gaan; en een god-
delijke aanwijzing in den
droom ontvangen hebben-
de, vertrok hij naar de stre-
23 ken van Galiléa, en kwam
en woonde in een stad,
genaamd Nazareth; opdat
vervuld zou worden, het-
geen gesproken is door de
profeten: Hij zal Nazaré-
ner genoemd worden.

III.[c] — In die dagen nu kwam
Johannes de dooper, predi-
kende in de woestijn van
2 Judéa, en zeggende: Be-
keert u, want het konink-
rijk der hemelen is nabij
3 gekomen. Want deze is
het, van wien gesproken is
door Jesaja, den profeet,
zeggende: „Stem eens roe-

[a]) Hos. XI: 1. — [b]) Jer. XXXI: 15. — [c]) Zie Mark. I; Luk. III.

penden in de woestijn: Be-
reidt den weg [des] Heeren;
maakt zijne paden recht!" [a]
4 Hij nu, Johannes, had zijne
kleeding van kemelshaar,
en een lederen gordel om
zijne lende; en zijn voedsel
was sprinkhanen en wilde
honig.
5 Toen ging tot hem uit Je-
ruzalem en geheel Judéa,
en de geheele omstreek der
6 Jordaan; en zij werden door
hem gedoopt in de Jordaan,
belijdende hunne zonden.
7 Maar ziende velen van de
farizeën en sadduceën tot
zijnen doop komen, zeide hij
tot hen: Adderengebroed!
wie heeft u aangewezen
te vlieden van den toeko-
8 menden toorn? Brengt dan
vrucht [b] voort, der bekee-
9 ring waardig. En meent
niet bij *uzelven te zeggen*:
Wij hebben Abraham tot
vader! want ik zeg u, dat
God uit deze steenen Abra-
ham kinderen kan verwek-
10 ken. En reeds [c] ligt de bijl
aan den wortel der boomen;
elke boom dan, die geen
goede vrucht voortbrengt,
wordt omgehouwen en in
11 het vuur geworpen. Ik doop
u wel met water tot bekee-
ring; maar die na mij komt,
is sterker dan ik, wiens
voetzolen ik niet waardig
ben aan te dragen; hij zal
u doopen met den Heiligen
12 Geest en met vuur; wiens
wan in zijne hand is, en
hij zal zijnen dorschvloer
door en door zuiveren, en
zijne tarwe in de schuur
samenbrengen, maar het
kaf met onuitbluschbaar
vuur verbranden.
13 Toen kwam Jezus van Ga-
liléa naar de Jordaan tot
Johannes, om door hem ge-
14 doopt te worden; doch Jo-
hannes hield hem tegen,
zeggende: Ik heb noodig
door u gedoopt te worden,
15 en gij komt tot mij? Doch
Jezus antwoordende, zeide
tot hem: Laat nu af; want
aldus betaamt het ons alle
gerechtigheid te vervullen.
Toen liet hij van hem af.
16 En Jezus, gedoopt zijnde,
klom terstond op uit het wa-
ter; en zie, de hemelen wer-
den hem geopend, en hij
zag den Geest Gods neder-
dalen als een duif, [d] en op
17 hem komen; en zie, een
stem uit de hemelen, zeg-

[a]) Jes. XL: 3. — [b]) R. „vruchten." — [c]) R. „En ook reeds." — [d]) Eig. „alsof het een duif was."

gende: Deze is mijn gelief-
de Zoon, in wien Ik mijn
welbehagen gevonden heb!
IV. — [a] Toen werd Jezus door
den Geest heengeleid naar
de woestijn, om verzocht te
2 worden door den duivel. En
nadat hij veertig dagen en
veertig nachten gevast had,
hongerde hem ten laatste.
3 En de verzoeker kwam tot
hem, en zeide: Indien gij
Gods Zoon zijt, zeg dat
deze steenen brooden wor-
den. Doch hij antwoorden-
4 de, zeide: Er staat geschre-
ven: „De mensch zal van
brood alleen niet leven,
maar van alle woord, dat
door den mond Gods uit-
gaat.” [b]
5 Toen nam de duivel hem
mede naar de heilige stad,
en stelde hem op de tinne
6 des tempels, en zeide tot
hem: Indien gij Gods Zoon
zijt, werp uzelven neder-
waarts; want er staat ge-
schreven: „Hij zal zijnen
engelen aangaande u bevel
geven, en zij zullen u op
de handen dragen, opdat gij
niet misschien uwen voet
7 aan een steen stoot.” [c] Je-
zus zeide tot hem: Er staat
wederom geschreven: „Gij
zult [den] Heer, uwen God,
niet verzoeken.” [d]
8 Wederom nam de duivel
hem mede naar eèn zeer
hoogen berg, en toonde hem
al de koninkrijken der we-
reld en hunne heerlijkheid,
9 en zeide tot hem: Al deze
dingen zal ik u geven, in-
dien gij, nedervallende, mij
10 zult aanbidden. Toen zeide
Jezus tot hem: Ga weg, sa-
tan! want er staat geschre-
ven: „[Den] Heer, uwen
God, zult gij aanbidden,
en Hem alleen dienen.” [e]
11 Toen verliet hem de dui-
vel; en zie, engelen kwa-
men, en dienden hem.
12 Toen hij [f] nu gehoord had,
dat Johannes was overge-
leverd, vertrok hij naar Ga-
13 liléa; en Nazareth verlaten
hebbende, kwam hij, en
woonde te Kapernaüm, ge-
legen aan de zee, in de
landpalen van Zebulon en
14 Nafthali, opdat vervuld zou
worden, hetgeen gespro-
ken is door Jesaja, den pro-
15 feet, zeggende: „Land Ze-
bulon en land Nafthali,
weg der zee, over de Jor-
daan, Galiléa der natiën:

[a]) Zie Mark. I: 12; Luk. IV. — [b]) Deut. VIII: 3. — [c]) Ps. XCI: 11, 12. — [d]) Deut. VI: 16. — [e]) Deut. VI: 13. — [f]) R. „Jezus.”

16 het volk, dat in duisternis
zat, heeft een groot licht
gezien, en die zaten in het
land en de schaduw des
doods, voor die is een licht
17 opgegaan."[a] Van toen af
begon Jezus te prediken en
te zeggen: Bekeert u! want
het koninkrijk der hemelen
is nabij gekomen.
18 En[b] langs de zee van
Galiléa wandelende, zag hij
twee broeders, Simon, genaamd Petrus, en Andréas,
zijnen broeder, een net in
de zee werpende, want zij
19 waren visschers; en hij zeide tot hen: Komt achter mij,
en ik zal u visschers van
20 menschen maken. En zij,
terstond de netten verla-
21 tende, zijn hem gevolgd. En
van daar voortgaande, zag
hij twee andere broeders,
Jakobus, den [zoon] van
Zebedéus, en Johannes, zijnen broeder, in het schip
met hunnen vader Zebedéus, hunne netten verstel-
22 lende, en hij riep hen. En
zij, terstond het schip en
hunnen vader verlatende,
zijn hem gevolgd.
23 En Jezus ging geheel Galiléa rond, leerende in hunne synagogen, en predikende het evangelie[c] des
koninkrijks, en genezende
elke ziekte en elke kwaal
24 onder het volk. En het gerucht van hem ging uit in
geheel Syrië, en zij brachten tot hem allen, die krank
waren, door allerlei ziekten
en pijnen bevangen, en van
den duivel bezetenen,[d] en
maanzieken en verlamden;
25 en hij genas hen. En vele
scharen volgden hem, van
Galiléa en Decápolis en Jeruzalem en Judéa en van
over de Jordaan.
V. — En de scharen ziende,
klom hij op den berg; en
zich nedergezet hebbende,
kwamen zijne discipelen tot
2 hem. En zijnen mond geopend hebbende, leerde hij
hen, zeggende:
3 Welgelukzalig de armen
van geest, want hunner[e]
is het koninkrijk der he-
4 melen. Welgelukzalig die
treuren, want zij[e] zullen
5 vertroost worden. Welgelukzalig de zachtmoedigen,

[a]) Jes. IX: 1, 2. — [b]) R. „Jezus." — [c]) d. i. blijde boodschap. — [d]) Eig. „die demonen (booze geesten) hadden." — [e]) In het grieksch valt op *hunner* en *zij* de klemtoon.

want zij zullen de aarde [a]
6 beërven. Welgelukzalig die
hongeren en dorsten naar
de gerechtigheid, want zij
zullen verzadigd worden.
7 Welgelukzalig de barm-
hartigen, want hun zal
barmhartigheid geschie-
8 den. Welgelukzalig de rei-
nen van hart, want zij zul-
9 len God zien. Welgelukza-
lig de vredestichters, want
zij zullen zonen Gods ge-
10 noemd worden. Welgeluk-
zalig die vervolgd worden
om der gerechtigheid wil,
want hunner is het konink-
11 rijk der hemelen. Welge-
lukzalig zijt gij, wanneer
zij u smaden, en vervol-
gen, en liegende allerlei
kwaad van u spreken, om
12 mijnentwil. Verblijdt en
verheugt u, want uw loon
is groot in de hemelen;
want alzoo hebben zij ver-
volgd de profeten, die vóór
u [geweest zijn].
13 Gij zijt het zout der aar-
de; [b] indien nu het zout
smakeloos wordt, waar-
mede zal het gezouten wor-
den? Het deugt tot niets
meer, dan om buitengewor-
pen en door de menschen
vertreden te worden.
14 Gij zijt het licht der we-
reld; een stad, op een berg
liggende, kan niet verbor-
15 gen zijn. Ook steekt men
geen lamp aan, en zet haar
onder de korenmaat, maar
op den luchter, en zij schijnt
voor allen, die in het huis
16 [zijn]. Laat uw licht alzoo
schijnen voor de menschen,
opdat zij uwe goede wer-
ken zien, en uwen Vader
die in de hemelen is, ver-
heerlijken.
17 Meent niet, dat ik geko-
men ben, om de wet of de
profeten te ontbinden; ik
ben niet gekomen om te
ontbinden, maar te volein-
18 digen. [c] Want voorwaar, ik
zeg u: totdat de hemel en
de aarde voorbijgaan, zal
niet één jota of één tittel
van de wet voorbijgaan,

[a]) Of „het land." Het is een aanhaling uit Ps. XXXVII: 11. Het land beërven was, voor een Jood, de aarde beërven, en omgekeerd. — [b]) Of „des lands." — [c]) Het grieksche woord beteekent niet een gebod vervullen door gehoorzaamheid, maar een bepaald systeem volmaken. Zoo voleindigt de leer omtrent de gemeente het Woord van God. (Kol. I: 25.) Hoewel Christus inderdaad de wet vervuld heeft, spreekt onze tekst daar niet over.

totdat het alles is geschied.
19 Wie dan één van deze min-
ste geboden zal ontbonden,
en den menschen aldus zal
geleerd hebben, zal de min-
ste genoemd worden in het
koninkrijk der hemelen;
maar wie [ze] zal gedaan
en geleerd hebben, die zal
groot genoemd worden in
het koninkrijk der heme-
20 len. Want ik zeg u, dat,
zoo uwe gerechtigheid niet
overvloediger is dan [die]
der schriftgeleerden en fa-
rizeën, gij het koninkrijk
der hemelen geenszins zult
ingaan.
21 Gij hebt gehoord, dat
tot de ouden gezegd is: Gij
zult niet dooden; maar wie
doodt, zal strafbaar zijn
22 door het gericht. Doch ík
zeg u, dat ieder, die te on-
recht[a] op zijnen broeder
toornig is, strafbaar zal
zijn door het gericht; en
wie tot zijnen broeder zegt:
„Raka!"[b] zal strafbaar zijn
door den grooten raad; en
wie zegt: „Dwaas!"[c] zal
strafbaar zijn met de hel
23 des vuurs. Zoo gij dan uwe
gave offert op het altaar, en
daar indachtig wordt, dat
uw broeder iets tegen u
24 heeft, laat daar uwe gave
vóór het altaar, en ga eerst
heen, verzoen u met uwen
broeder, en kom dan en of-
25 fer uwe gave. Wees spoedig
welgezind jegens uwe te-
genpartij, terwijl gij met
hem op den weg zijt, opdat
niet de tegenpartij u den
rechter overlevere, en de
rechter u den dienaar over-
levere, en gij in de ge-
vangenis geworpen wordt.
26 Voorwaar, ik zeg u: gij zult
daar geenszins uitkomen,
totdat gij den laatsten pen-
ning betaald hebt.
27 Gij hebt gehoord, dat[d]
gezegd is: Gij zult geen
28 overspel doen. Maar ík zeg
u, dat ieder, die een vrouw
aanziet om haar te begee-
ren, reeds overspel met
haar gedaan heeft in zijn
29 hart. Indien dan uw rech-
teroog u ergert, trek het
uit, en werp het van u;
want het is u nut, dat één
uwer leden verga, en niet
uw geheele lichaam in de
30 hel geworpen worde. En in-
dien uwe rechterhand u er-

[a]) S. l. w. „te onrecht." — [b]) Een hebreeuwsch scheldwoord, dat *leeghoofd* beteekent. — [c]) Naar hebr. spraakgebruik zooveel als *goddelooze*. — [d]) R. v. b. „tot de ouden."

gert, houw haar af, en werp
haar van u; want het is u
nut, dat één uwer leden
verga, en niet uw geheele
lichaam in de hel gewor-
pen worde.
31 Er is ook gezegd: Al wie
zijne vrouw verstooten zal,
die geve haar een scheid-
32 brief. Maar ík zeg u, dat al
wie zijne vrouw verstooten
zal, behalve uit oorzaak van
hoererij, die maakt, dat zij
overspel doet; en wie een
verstootene zal trouwen,
die doet overspel.
33 Wederom hebt gij ge-
hoord, dat tot de ouden ge-
zegd is: Gij zult den eed
niet breken, maar den Heer
34 uwe eeden houden. Maar ík
zeg u: zweert ganschelijk
niet, noch bij den hemel,
want hij is de troon Gods;
35 noch bij de aarde, want zij
is de voetbank zijner voe-
ten; noch bij Jeruzalem,
want zij is de stad des groo-
36 ten Konings; noch bij uw
hoofd zult gij zweren, want
gij kunt niet één haar wit
37 of zwart maken. Maar uw
woord zij: ja, ja; neen,
neen; wat meer is dan dit,
is uit den booze.

38 Gij hebt gehoord, dat ge-
zegd is: Oog om oog, en
39 tand om tand. Maar ík zeg
u: wederstaat den booze
niet; maar al wie u op uwe
rechterwang slaat, keer
40 hem ook de andere toe; en
zoo iemand met u rechten
wil, en uwen rok nemen,
laat hem ook den mantel;
41 en al wie u zal dwingen
éene mijl te gaan, ga met
42 hem twee. Geef aan hem,
die van u vraagt, en keer
u niet af van hem, die van
u leenen wil.
43 Gij hebt gehoord, dat
gezegd is: Gij zult uwen
naaste liefhebben en uwen
44 vijand haten. Maar ík zeg
u: hebt uwe vijanden lief;
[zegent ze, die u vervloe-
ken; doet wel aan hen, die
u haten;][a] en bidt voor hen,
die [u kwaad doen en][a] u
45 vervolgen; opdat gij zonen
moogt zijn van uwen Vader,
die in de hemelen is; want
Hij doet zijne zon opgaan
over boozen en goeden, en
regent over rechtvaardigen
46 en onrechtvaardigen. Want
indien gij liefhebt, die u
liefhebben, wat loon hebt
gij? Doen ook de tollenaars

[a]) In sommige handschriften ontbreken de woorden tusschen [ ]; andere laten alleen de eerste helft uit.

47 niet hetzelfde? En indien gij
alleen uwe broeders groet,
wat doet gij meer [dan an-
deren]? Doen ook de vol-
48 ken [a] niet hetzelfde? Weest
gij dan volmaakt, gelijk
uw hemelsche Vader [b] vol-
maakt is.

VI. — Hebt acht, dat gij uwe
aalmoes [c] niet doet voor de
menschen, *om* van hen ge-
zien te worden; anders hebt
gij geen loon bij uwen Va-
der, die in de hemelen is.
2 Wanneer gij dan aalmoes
doet, laat voor u niet trom-
petten, gelijk de huiche-
laars doen in de synagogen
en op de straten, opdat zij
door de menschen geëerd
mogen worden. Voorwaar,
ik zeg u: zij hebben hun
3 loon weg. Maar als gij aal-
moes doet, laat uwe linker-
hand niet weten, wat uwe
4 rechter doet; opdat uwe
aalmoes in het verborgen
zij; en uw Vader, die in het
verborgen ziet, zal het u [d]
vergelden.
5 En wanneer gij bidt, zoo
zult gij niet zijn gelijk de
huichelaars; want zij bid-
den gaarne staande in de
synagogen en op de hoeken
der straten, opdat zij door
de menschen mogen gezien
worden. Voorwaar, ik zeg
u: zij hebben hun loon
6 weg. Maar gij, wanneer gij
bidt, ga in uwe binnenka-
mer, en uwe deur gesloten
hebbende, bid tot uwen Va-
der, die in het verborgen
is; en uw Vader, die in het
verborgen ziet, zal het u [d]
7 vergelden. En als gij bidt,
zoo gebruikt geen omhaal
van woorden, gelijk [die
uit] de volken; want zij
meenen, dat zij om hunne
veelheid van woorden zul-
8 len verhoord worden. Zijt
hun dan niet gelijk; want
uw Vader weet, wat gij
noodig hebt, eer gij Hem
9 bidt. Gij dan bidt aldus:
Onze Vader, die in de
hemelen zijt, uw naam
10 worde geheiligd. Uw ko-
ninkrijk kome. Uw wil
geschiede, gelijk in den
hemel, zoo ook op de aarde.
11 Geef ons heden ons toerei-
12 kend brood. [e] En vergeef
ons onze schulden, gelijk

[a]) R. „tollenaars." — [b]) R. „uw Vader, die in de hemelen is." — [c]) V. l. „uwe gerechtigheid", en deze lezing is wellicht de juiste. De zin is dan meer algemeen. — [d]) R. v. b. „in het openbaar." — [e]) S. l.: „het brood voor of tot morgen."

ook wij vergeven onzen
13 schuldenaren. En leid ons
niet in verzoeking, maar
verlos ons van den booze. [a]
14 Want indien gij den men-
schen hunne misdaden ver-
geeft, zoo zal uw hemelsche
Vader ook u vergeven;
15 maar indien gij den men-
schen hunne misdaden niet
vergeeft, zoo zal ook uw
Vader uwe misdaden niet
vergeven.
16 En wanneer gij vast, ver-
toont geen droevig gelaat,
gelijk de huichelaars; want
zij mismaken hunne aange-
zichten, opdat het door de
menschen gezien worde,
dat zij vasten. Voorwaar,
ik zeg u: zij hebben hun
17 loon weg. Maar gij, als gij
vast, zalf uw hoofd, en
18 wasch uw aangezicht, op-
dat het niet door de men-
schen gezien worde, dat gij
vast, maar door uwen Va-
der, die in het verborgen
is; en uw Vader, die in het
verborgen ziet, zal het u [b]
vergelden.
19 Vergadert u geen schat-
ten op de aarde, waar mot
en roest verderft, en waar
dieven doorgraven en ste-
20 len; maar vergadert u
schatten in den hemel,
waar noch mot, noch roest
verderft, en waar dieven
niet doorgraven noch ste-
21 len; want waar uw schat is,
daar zal ook uw hart zijn.
22 De lamp des lichaams is
het oog; indien dan uw oog
eenvoudig is, zoo zal uw
geheele lichaam verlicht
23 wezen; maar indien uw oog
boos is, zoo zal uw geheele
lichaam duister zijn. Indien
dan het licht, dat in u is,
duisternis is, hoe groot is
de duisternis!
24 Niemand kan twee heeren
dienen; want hij zal óf den
éénen haten en den anderen
liefhebben, óf den éénen
aanhangen en den anderen
verachten. Gij kunt niet
God dienen en den mam-
25 mon. [c] Daarom zeg ik u:
zijt niet bezorgd voor uw
leven, wat gij eten en wat
gij drinken zult, noch voor
uw lichaam, waarmede gij
u kleeden zult. Is het leven
niet meer dan het voedsel,
en het lichaam dan de klee-
26 ding? Aanziet de vogelen

[a]) R. v. b.: „want u is het koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen." — [b]) R. v. b. „in het openbaar." — [c]) d. i. „het geld."

des hemels, dat zij niet
zaaien, noch maaien, noch
in schuren verzamelen; en
uw hemelsche Vader voedt
dezelve. Gaat gij ze niet
27 verre te boven? En wie van
u kan, door bezorgd te zijn,
éene el aan zijne lengte toe-
28 voegen? En wat zijt gij be-
zorgd voor kleeding? Aan-
merkt de leliën des velds,
hoe zij wassen; zij arbeiden
29 niet en spinnen niet; en ik
zeg u, dat zelfs Salomo in
al zijne heerlijkheid niet is
bekleed geweest als één van
30 deze. Indien *nu* God het
gras des velds, dat heden
is, en morgen in den oven
geworpen wordt, aldus be-
kleedt, zal Hij niet veel
meer u [bekleeden], klein-
31 geloovigen? Daarom zijt
niet bezorgd, zeggende:
wat zullen wij eten? of wat
zullen wij drinken? of waar-
mede zullen wij ons klee-
32 den? Want al deze dingen
zoeken de volken; want uw
hemelsche Vader weet, dat
gij al deze dingen behoeft.
33 Maar zoekt eerst het ko-
ninkrijk Gods en zijne [a] ge-
rechtigheid, en al deze din-
gen zullen er u bij gegeven
34 worden. Zijt dan niet be-
zorgd voor den dag van
morgen; want de dag van
morgen zal voor het zijne
zorgen; [elke] dag heeft ge-
noeg aan zijn eigen kwaad.
VII. — Oordeelt niet, opdat
gij niet geoordeeld wordt;
2 want met welk oordeel gij
oordeelt, zult gij geoor-
deeld worden; en met welke
maat gij meet, zal u geme-
3 ten [b] worden. En wat ziet
gij den splinter, die in het
oog uws broeders is, maar
den balk, die in uw oog is,
4 bemerkt gij niet? Of hoe
zult gij tot uwen broeder
zeggen: Laat toe, dat ik
den splinter uit uw oog uit-
doe, en zie, de balk is in
5 uw oog? Huichelaar! doe
eerst den balk uit uw oog,
en dan zult gij helder zien,
om den splinter uit uws
broeders oog uit te doen.
6 Geeft het heilige den hon-
den niet, noch werpt uwe
paarlen voor de zwijnen;
opdat zij ze niet met hunne
voeten vertreden, en zich
omkeerende u verscheuren.
7 Bidt, en u zal gegeven
worden; zoekt, en gij zult
vinden; klopt, en u zal

[a]) „Zijne" heeft betrekking op God. — [b]) R. „wedergemeten."

8 opengedaan worden. Want
een iegelijk, die bidt, die
ontvangt; en die zoekt, die
vindt; en die klopt, dien
9 zal opengedaan worden. Of
welk mensch is er onder u,
die, als zijn zoon hem om
brood zou bidden, hem een
10 steen zal geven? en als hij
om een visch zou bidden,
hem een slang zal geven?
11 Indien dan gij, die boos
zijt, goede gaven weet te
geven aan uwe kinderen,
hoeveel te meer zal uw Vader,
die in de hemelen is,
goede [gaven] geven dengenen,
die er Hem om bidden.
12 Alles dan, wat gij wilt,
dat u de menschen doen,
doet gij hun ook alzoo;
want dit is de wet en de
profeten.
13 Gaat in door de nauwe
poort; want wijd is de
poort, en breed de weg,
die tot het verderf leidt, en
velen zijn er, die door de-
14 zelve ingaan. Want nauw [a]
is de poort en smal de weg,
die tot het leven leidt, en
weinigen zijn er, die hem
vinden.
15 Doch wacht u voor de
valsche profeten, die tot
u komen in schaapskleederen,
maar van binnen
verscheurende wolven zijn.
16 Aan hunne vruchten zult
gij hen kennen. Leest men
ook een druif van doornen,
17 of vijgen van distelen? Zoo
brengt elke goede boom
goede vruchten voort, maar
de kwade boom brengt
18 kwade vruchten voort. Een
goede boom kan geen
kwade vruchten voortbrengen,
noch een kwade boom
goede vruchten voortbren-
19 gen. Elke boom, die geen
goede vrucht voortbrengt,
wordt omgehouwen en in
20 het vuur geworpen. Zoo
zult gij hen dan aan hunne
vruchten kennen.
21 Niet een iegelijk, die tot
mij zegt: Heere, Heere!
zal ingaan in het koninkrijk
der hemelen, maar hij,
die den wil doet mijns Vaders,
die in de hemelen is.
22 Velen zullen te dien dage
tot mij zeggen: Heere,
Heere! hebben wij niet door
uwen naam geprofeteerd,
en door uwen naam duivelen [b]
uitgeworpen, en door
uwen naam vele krachten
23 gedaan? En dan zal ik hun

[a]) Of misschien: hoe nauw. — [b]) Eig. „demonen," d. z. booze geesten, dienaren van den duivel.

openlijk aanzeggen: Ik heb
u nooit gekend. Gaat weg
van mij, werkers der on-
gerechtigheid! [a]
24 Een iegelijk dan, die deze
mijne woorden hoort en ze
doet, dien zal ik vergelij-
ken bij een wijs man, die
zijn huis op de rots ge-
25 bouwd heeft; en de slag-
regen viel, en de water-
stroomen kwamen, en de
winden waaiden, en sloe-
gen tegen dat huis, en het
viel niet; want het was op
26 de rots gegrondvest. En een
iegelijk, die deze mijne
woorden hoort, en ze *niet*
doet, zal bij een dwaas man
vergeleken worden, die zijn
huis op het zand gebouwd
27 heeft; en de slagregen viel,
en de waterstroomen kwa-
men, en de winden waai-
den, en sloegen tegen dat
huis, en het viel, en zijn
val was groot.
28 En het geschiedde, toen
Jezus deze woorden geëin-
digd had, dat de scharen
verslagen stonden over
29 zijne leer; want hij leerde
hen, als gezag hebbende,
en niet als hunne [b] schrift-
geleerden.

VIII. — [c] Toen hij nu van den
berg was afgekomen, volg-
2 den hem vele scharen. En
zie, een melaatsche kwam,
en huldigde hem, zeggende:
Heer! indien gij wilt, gij
3 kunt mij reinigen. En Je-
zus, de hand uitstrekkende,
raakte hem aan, zeggende,
Ik wil, wees gereinigd! En
terstond was zijne me-
4 laatschheid gereinigd. En
Jezus zeide tot hem: Zie,
zeg het niemand; maar ga
heen, vertoon u aan den
priester, en offer de gave,
die Mozes geboden heeft,
hun *tot een getuigenis*.
5 [d] En toen hij [e] te Kaper-
naüm was ingegaan, kwam
tot hem een hoofdman over
honderd, biddende hem,
6 en zeggende: Heer! mijn
knecht ligt te huis verlamd,
7 en lijdt zware pijnen. En
Jezus zeide tot hem: Ik zal
8 komen en hem genezen. En
de hoofdman over honderd
antwoordde, en zeide: Heer!
ik ben niet waardig, dat gij
onder mijn dak zoudt inko-
men, doch spreek alleen
met een woord, [f] en mijn
knecht zal gezond worden.
9 Want ook ik ben een

[a]) Lett. „wetteloosheid." — [b]) R. „de". — [c]) Zie Mark. I: 40; Luk. V: 12. — [d]) Zie Luk. VII. — [e]) R. „Jezus." — [f]) R. „zeg alleen een woord."

mensch onder gezag [van
anderen], hebbende krijgs-
knechten onder mij; en ik
zeg tot dezen: Ga! en hij
gaat; en tot een ander:
Kom! en hij komt; en tot
mijnen slaaf: Doe dit! en
10 hij doet het. En Jezus,
[dit] hoorende, verwonder-
de zich, en zeide tot hen,
die volgden: Voorwaar, ik
zeg u, zelfs in Israël heb
ik zulk een geloof niet ge-
11 vonden. Doch ik zeg u,
dat velen zullen komen
van Oosten en Westen, en
zullen met Abraham, en
Izaäk, en Jakob aanzitten [a]
in het koninkrijk der he-
12 melen; en de zonen des
koninkrijks zullen worden
uitgeworpen in de buiten-
ste duisternis; daar zal wee-
ning en knersing der tan-
13 den zijn. En Jezus zeide tot
den hoofdman over hon-
derd: Ga heen, en u ge-
schiede, gelijk gij geloofd
hebt. En zijn knecht werd
te dier ure gezond.
14 En Jezus, gekomen zijnde
in het huis van Petrus,
zag diens schoonmoeder
met de koorts [te bed] lig-
15 gen. En hij raakte hare
hand aan, en de koorts
verliet haar; en zij stond
op, en diende hem. [b]
16 En toen het avond ge-
worden was, brachten zij
vele van den duivel bezete-
nen tot hem, en hij wierp
de geesten uit met een
woord, en hij genas allen,
17 die krank waren; opdat
vervuld zou worden, het-
geen gesproken was door
Jesaja, den profeet, zeg-
gende: „Hij-zelf heeft onze
krankheden [op zich] ge-
nomen, en onze ziekten
gedragen." [c]
18 En Jezus, vele scharen
rondom zich ziende, beval
naar de overzijde af te va-
19 ren. En een schriftgeleerde
kwam, en zeide tot hem:
Meester! ik zal u volgen,
20 waar gij ook heengaat. En
Jezus zeide tot hem: De
vossen hebben holen, en de
vogelen des hemels nes-
ten; [d] maar de Zoon des
menschen heeft niet, waar
hij het hoofd kan nederleg-
21 gen. En een ander van zijne
discipelen zeide tot hem:
Heer, sta mij toe eerst heen
te gaan, en mijnen vader
22 te begraven! Doch Jezus

[a]) Lett. „aanliggen," naar de gewoonte der Oosterlingen. — [b]) R. „hen." — [c]) Jes. LIII: 4. — [d]) Lett. „verblijven."

zeide tot hem: Volg mij,
en laat de dooden hunne
dooden begraven.
23 [a]En toen hij in het schip
gegaan was, volgden hem
24 zijne discipelen. En zie, er
ontstond een groote on-
stuimigheid in de zee, zoo-
dat het schip door de golven
bedekt werd; doch híj sliep.
25 En de [b] discipelen gingen
tot [hem], en wekten hem,
zeggende: Heer, behoud
26 ons, wij vergaan! En hij
zeide tot hen: Waarom zijt
gij vreesachtig, kleinge-
loovigen? Toen stond hij
op, en bestrafte de winden
en de zee, en er werd groote
27 stilte. En de menschen ver-
wonderden zich, zeggende:
Hoedanig een is deze, dat
zelfs de winden en de zee
28 hem gehoorzamen! En toen
hij aan de overzijde was
gekomen, in het land der
Gergesénen, ontmoetten
hem twee van den duivel
bezetenen, komende uit de
graven, zeer woest, zoodat
niemand door dien weg kon
29 voorbijgaan. En zie, zij rie-
pen, zeggende: Wat heb-
ben wij met u [te doen],
Jezus, [c] Zoon Gods? Zijt
gij hier gekomen vóór den
tijd om ons te pijnigen? [d]
30 En er was, verre van hen,
een kudde van vele zwij-
31 nen, weidende. En de duive-
len baden hem, zeggende:
Indien gij ons uitwerpt,
laat ons toe [e] in de kudde
32 zwijnen te varen. En hij
zeide tot hen: Gaat heen.
En zij, uitgaande, voeren
in de kudde zwijnen; en
zie, de geheele kudde zwij-
nen stortte van de steilte
af in de zee, en zij stierven
33 in het water. [f]En die [ze]
weidden, vloden; en naar
de stad gegaan zijnde,
boodschapten zij alles, en
wat met de bezetenen [ge-
34 schied was]. En zie, de ge-
heele stad ging uit Jezus
te gemoet; en toen zij hem
zagen, baden zij hem, dat
hij uit hunne landpalen
mocht vertrekken.
IX. — [g]En in het schip gegaan
zijnde, voer hij over, en
kwam in zijne eigene stad.
2 En zie, zij brachten tot hem
een verlamde, liggende op
een bed. En Jezus, hun ge-
loof ziende, zeide tot den

[a]) Zie Mark. IV, V; Luk. VIII: 22. — [b]) R. „zijne." — [c]) V. l. w. „Jezus." — [d]) Of misschien „om ons te pijnigen vóór den tijd?" — [e]) S. l. „zend ons." — [f]) Gr. „de wateren." — [g]) Zie Mark. II; Luk. V: 18.

verlamde: Zijt welgemoed,
kind! uwe zonden zijn[a] ver-
3 geven. En zie, sommigen
der schriftgeleerden zeiden
in zichzelven: Deze lastert.
4 En Jezus, ziende hunne ge-
dachten, zeide: Waarom
denkt gij kwaad in uwe
5 harten? Want wat is lich-
ter, te zeggen: Uwe zonden
zijn vergeven?[b] of te zeg-
gen: Sta op, en wandel?
6 Doch opdat gij moogt we-
ten, dat de Zoon des men-
schen macht[c] heeft op de
aarde zonden te verge-
ven.....; toen zeide hij tot
den verlamde: Sta op, neem
uw bed op, en ga heen naar
7 uw huis. En hij, opgestaan
zijnde, ging heen naar zijn
8 huis. De scharen nu, [dit]
ziende, werden bevreesd,[d]
en verheerlijkten God, die
zulk een macht den men-
schen gegeven had.
9 En Jezus, van daar verder
gaande, zag een mensch zit-
tende aan het tolhuis, ge-
naamd Mattheüs, en zeide
tot hem: Volg mij. En hij
10 opstaande, volgde hem. En
het geschiedde, toen hij in
het huis aanzat, zie,[e] vele
tollenaars en zondaars kwa-
men, en zaten mede aan met
Jezus en zijne discipelen.
11 En de farizeën, [dit] ziende,
zeiden tot zijne discipelen:
Waarom eet uw meester
met de tollenaars en zon-
12 daars? Maar Jezus, [dit]
hoorende, zeide tot hen:
Die gezond zijn, hebben
geen geneesheer noodig,
13 maar die ziek zijn. Maar
gaat heen en leert, wat het
is: „Ik wil barmhartigheid
en niet offerande";[f] want
ik ben niet gekomen om
rechtvaardigen te roepen,
maar zondaars.[g]
14 Toen kwamen de discipe-
len van Johannes tot hem,
zeggende: Waarom vasten
wij en de farizeën dikwijls,
en uwe discipelen vasten
15 niet? En Jezus zeide tot
hen: Kunnen de bruilofts-
kinderen treuren, zoolang
de bruidegom bij hen is?
Maar er zullen dagen ko-
men, wanneer de bruide-
gom van hen zal weggeno-
men zijn, en dan zullen zij
16 vasten. En niemand zet een

[a]) R. v. b. „u." — [b]) R. „de zonden zijn u vergeven." — [c]) In het gr. woord ligt tevens het denkbeeld van recht of gezag. — [d]) R. „verwonderden zich." — [e]) Lett. „en zie." — [f]) Hos. VI: 6. — [g]) R. v. b. „tot bekeering."

lap ongevold laken op een
oud kleed; want het inge-
zette stuk scheurt [iets] van
het kleed af, en de scheur
17 wordt erger. Noch doet men
nieuwen wijn in oude zak-
ken, anders bersten de zak-
ken, en de wijn wordt uit-
gestort, en de zakken zijn
bedorven; maar men doet
nieuwen wijn in nieuwe
zakken, en beide te zamen
worden behouden.
18 [a] Terwijl hij deze dingen
tot hen sprak, zie, een
overste kwam tot [hem],
en huldigde hem, zeggende:
Mijne dochter is zoo even
gestorven; doch kom, en
leg uwe hand op haar, en
19 zij zal leven. En Jezus, op-
gestaan zijnde, volgde hem,
20 en zijne discipelen. En zie,
een vrouw, die twaalf jaren
het bloedvloeien gehad had,
kwam van achteren tot
[hem], en raakte den zoom
21 zijns kleeds aan; want zij
zeide in zichzelve: Indien
ik slechts zijn kleed aan-
raak, zoo zal ik gezond
22 worden. En Jezus, zich om-
keerende en haar ziende,
zeide: Zijt welgemoed,
dochter! uw geloof heeft u
gezond gemaakt. En de
vrouw was gezond van die
23 ure af. En toen Jezus in het
huis van den overste kwam,
en de fluitspelers zag en
de schare, die misbaar
24 maakte, zeide hij [b]: Gaat
heen, want het meisje is
niet dood, maar slaapt. En
25 zij belachten hem. Toen nu
de schare uitgedreven was,
ging hij binnen, en vatte
hare hand; en het meisje
26 stond op. En het gerucht
hiervan ging uit door dat
geheele land.
27 En toen Jezus van daar
verder ging, volgden hem
twee blinden, roepende en
zeggende: Ontferm u on-
28 zer, Zoon Davids! En toen
hij in het huis gekomen
was, kwamen de blinden
tot hem. En Jezus zeide tot
hen: Gelooft gij, dat ik dit
doen kan? Zij zeiden tot
29 hem: Ja, Heer! Toen raakte
hij hunne oogen aan, zeg-
gende: U geschiede naar
30 uw geloof. En hunne oogen
werden geopend. En Jezus
verbood hun strengelijk,
zeggende: Ziet toe, dat nie-
31 mand het wete. Maar zij,
uitgegaan zijnde, maakten

[a]) Zie Mark. V: 22; Luk. VIII: 41. — [b]) R. v. b. „tot hen."

hem ruchtbaar in dat ge-
heele land.
32 Toen deze nu uitgingen,
zie, daar brachten zij tot
hem een stommen mensch,
die van den duivel bezeten
33 was. En toen de duivel uit-
geworpen was, sprak de
stomme. En de scharen ver-
wonderden zich, zeggende:
Zóó is het nooit in Israël
34 gezien! Doch de farizeën
zeiden: Hij werpt de dui-
velen uit door den overste
der duivelen.
35 En Jezus trok al de steden
en de dorpen rond, leerende
in hunne synagogen, en
predikende het evangelie
des koninkrijks, en gene-
zende elke ziekte en elke
36 kwaal.[a] En hij, de scharen
ziende, werd met ontfer-
ming bewogen over hen,
omdat zij afgemat waren èn
verstrooid, gelijk schapen,
die geen herder hebben.
37 Toen zeide hij tot zijne dis-
cipelen: De oogst is wel
groot, maar de arbeiders
38 zijn weinige; smeekt dan
den Heer des oogstes, dat
Hij arbeiders in zijnen
oogst uitstoote.

X. — En zijne twaalf discipe-
len tot zich geroepen heb-
bende, gaf hij hun macht[b]
over onreine geesten, om
ze uit te werpen, en om elke
ziekte en elke kwaal te
2 genezen. De namen nu der
twaalf apostelen zijn deze:
De eerste, Simon, genaamd
Petrus, en Andréas, zijn
broeder; Jakobus, de [zoon]
van Zebedéus, en Johannes,
3 zijn broeder; Filippus en
Bartholomeüs; Thomas en
Mattheüs, de tollenaar;
Jakobus, de [zoon] van
Alfeüs, en Lebbeüs, toege-
4 naamd Thaddeüs; Simon de
Kanaäniet,[c] en Judas, de
Iskariot, die hem ook over-
geleverd heeft.
5 Deze twaalf zond Jezus
uit, en gaf hun bevel, zeg-
gende: Gaat niet heen op
den weg der volken, en
treedt geen stad der Sama-
6 ritanen binnen; maar gaat
veeleer tot de verlorene
schapen van het huis Is-
7 raëls. En heengaande pre-
dikt, zeggende: Het ko-
ninkrijk der hemelen is
8 nabij gekomen. Geneest
kranken, wekt dooden op,

[a]) R. v. b. „onder het volk.” — [b]) Zie de noot op h. IX: 6. — [c]) Zeer waarschijnlijk het hebr. woord voor de grieksche uitdrukking „Zelótes.”

reinigt melaatschen,[a] werpt
duivelen uit; gij hebt om
niet ontvangen, geeft om
9 niet. Voorziet u niet van
goud, of zilver, of koper in
10 uwe gordels, of reiszak,
of twee rokken, of voet-
zolen, of staf; want de
arbeider is zijn voedsel
11 waardig. En in welke stad
of dorp gij inkomt, onder-
zoekt, wie daarin waardig
is; en blijft aldaar, totdat
12 gij weggaat. En als gij in
het huis gaat, zoo groet het.
13 En indien het huis waardig
is, zoo kome uw vrede over
hetzelve; maar indien het
niet waardig is, zoo keere
14 uw vrede weder tot u. En
zoo iemand u niet zal ont-
vangen, noch uwe woorden
hooren, uitgaande uit dat
huis of uit die stad, schudt
het stof van uwe voeten af.
15 Voorwaar, ik zeg u: het zal
den lande van Sodom en Go-
morra verdragelijker zijn
in den dag des oordeels dan
die stad.
16 Ziet, ík zend u als scha-
pen midden onder wolven;
weest dan voorzichtig ge-
lijk de slangen, en onnoo-
17 zel gelijk de duiven. Maar
wacht u voor de menschen;
want zij zullen u overleve-
ren aan raadsvergaderin-
gen, en in hunne synagogen
18 zullen zij u geeselen; en gij
zult ook voor stadhouders
en koningen gebracht wor-
den om mijnentwil, hun en
den volken tot een getui-
19 genis. Doch wanneer zij u
overleveren, weest niet be-
zorgd, hoe of wat gij spre-
ken zult; want het zal u in
die ure gegeven worden,
20 wat gij spreken zult; want
gij zijt het niet, die spreekt,
maar [het is] de Geest uws
21 Vaders, die in u spreekt. En
de broeder zal den broeder
ter dood overleveren, en de
vader het kind, en de kin-
deren zullen opstaan tegen
de ouders, en zullen hen
22 dooden; en gij zult door al-
len gehaat worden om mijns
naams wil; maar wie vol-
harden zal tot den einde,
die zal behouden worden.
23 Wanneer zij u dan in deze
stad vervolgen, vlucht in de
andere; want voorwaar, ik
zeg u: Gij zult met de steden
Israëls geenszins ten einde
zijn, totdat de Zoon des
24 menschen zal komen. De

[a]) R. „reinigt melaatschen, wekt dooden op."

discipel is niet boven den
meester, noch de slaaf bo-
25 ven zijn heer. [Het is] den
discipel genoeg, dat hij
worde gelijk zijn meester,
en de slaaf gelijk zijn heer.
Indien zij den heer des
huizes Beëlzebul hebben
geheeten, hoeveel te meer
26 zijne huisgenooten! Vreest
hen dan niet; want er is
niets bedekt, dat niet zal
ontdekt worden, en verbor-
gen, dat niet zal geweten
27 worden. Wat ik u zeg in de
duisternis, spreekt [dat] in
het licht; en wat gij hoort in
het oor, predikt [dat] op de
28 daken. En vreest niet voor
hen, die het lichaam doo-
den, doch de ziel niet kun-
nen dooden; maar vreest
veeleer Hem, die beide ziel
en lichaam kan verderven
29 in de hel. Worden niet twee
muschjes verkocht voor een
penning? en niet één van
hen zal op de aarde vallen
30 zonder uwen Vader. Maar
van u zijn zelfs de haren
des hoofds allen geteld.
31 Vreest dan niet; gíj gaat
32 vele muschjes te boven. Een
iegelijk dan, die mij belij-
den zal voor de menschen,
dien zal ook ík belijden voor
mijnen Vader, die in de
33 hemelen is. Maar wie mij
verloochenen zal voor de
menschen, dien zal ook ík
verloochenen voor mijnen
Vader, die in de hemelen is.
34 Meent niet, dat ik geko-
men ben om vrede te bren-
gen op de aarde; ik ben
niet gekomen om vrede te
brengen, maar het zwaard.
35 Want ik ben gekomen, om
een mensch tweedrachtig te
maken tegen zijnen vader,
en een dochter tegen hare
moeder, en een schoondoch-
ter tegen hare schoonmoe-
36 der; en eens menschen vij-
anden zullen zijne huisge-
37 nooten zijn. Wie vader of
moeder liefheeft boven mij,
is mijns niet waardig; en
wie zoon of dochter lief-
heeft boven mij, is mijns
38 niet waardig. En wie zijn
kruis niet opneemt, en mij
navolgt, is mijns niet waar-
39 dig. Wie zijn leven vindt,
zal het verliezen; en wie
zijn leven verloren heeft om
mijnentwil, zal het vinden.
40 Wie u ontvangt, ontvangt
mij; en wie mij ontvangt,
ontvangt Hem, die mij ge-
41 zonden heeft. Wie een pro-
feet ontvangt in den naam
van een profeet, zal het
loon van een profeet ont-

vangen; en wie een recht-
vaardige ontvangt in den
naam van een rechtvaar-
dige, zal het loon van een
rechtvaardige ontvangen.
42 En al wie één dezer kleinen
alleenlijk een beker koud
water te drinken zal geven,
in den naam van een disci-
pel, voorwaar, ik zeg u,
hij zal zijn loon geenszins
verliezen.

XI. — En het geschiedde, toen
Jezus geëindigd had aan
zijne twaalf discipelen be-
vel te geven, dat hij van
daar wegging, *om* te leeren
en te prediken in hunne
steden.
2 [a]En Johannes, in de
gevangenis gehoord heb-
bende de werken van Chris-
tus, zond door[b] zijne disci-
3 pelen, en zeide tot hem: Zijt
gíj degene, die komen zou,
of moeten wij een ander
4 verwachten? En Jezus ant-
woordende, zeide tot hen:
Gaat heen, en boodschapt
Johannes, wat gij hoort
5 en ziet: Blinden worden
ziende, en kreupelen wan-
delen; melaatschen worden
gereinigd, en dooven hoo-
ren; en[c] dooden worden
opgewekt, en aan armen
wordt het evangelie ver-
6 kondigd; en welgelukzalig
is hij, die aan mij niet zal
geërgerd worden.
7 En toen dezen heengin-
gen, begon Jezus tot de
scharen te zeggen aan-
gaande Johannes: Wat zijt
gij uitgegaan in de woestijn
te aanschouwen? een riet,
dat door den wind bewogen
8 wordt? Maar wat zijt gij
uitgegaan te zien? een
mensch in zachte kleederen
gekleed? Ziet, die zachte
kleederen dragen zijn in de
9 huizen der koningen. Maar
wat zijt gij uitgegaan te
zien? een profeet? Ja, zeg
ik u, ook meer dan een
10 profeet. Want deze is het,
van wien geschreven staat:
„Zie, Ik zend mijnen engel
voor uw aangezicht, die
uwen weg voor u heen be-
11 reiden zal". [d]Voorwaar, ik
zeg u: onder die van vrou-
wen geboren zijn, is geen
meerdere opgestaan dan
Johannes de dooper; doch
de minste in het koninkrijk
der hemelen is meerder dan
12 hij. En van de dagen van
Johannes den dooper tot nu

[a]) Zie Luk. VII: 18. — [b]) R. „twee van." — [c]) R. l. w. „en." — [d]) Mal. III: 1.

toe, wordt het koninkrijk
der hemelen met geweld
ingenomen, en geweldenaars
naars rukken het weg.
13 Want al de profeten en de
wet hebben tot op Johannes
14 geprofeteerd. En zoo gij
het wilt aannemen, hij is
15 Elia, die komen moet. Wie
ooren heeft om te hooren,
16 die hoore. Doch bij wien
zal ik dit geslacht verge-
lijken? Het is gelijk aan
kinderen,[a] die op de mark-
ten zitten, en hunnen mak-
kers toeroepen, en zeggen:
17 Wij hebben voor u op de
fluit gespeeld, en gij hebt
niet gedanst wij hebben
klaagliederen gezongen,
en gij hebt niet geweend.
18 Want Johannes is geko-
men, noch etende, noch
drinkende, en zij zeggen:
19 Hij heeft een duivel. De
Zoon des menschen is ge-
komen, etende en drin-
kende, en zij zeggen: Zie-
daar een mensch, [die] een
vraat en wijnzuiper [*is*], een
vriend van tollenaars en
zondaars. En de wijsheid is
gerechtvaardigd geworden
van[b] hare kinderen.
20 Toen begon hij de ste-
den, in welke zijne meeste
krachten geschied waren,
te verwijten, omdat zij zich
21 niet bekeerd hadden. Wee
u, Chorazin! wee u, Beth-
saïda! want zoo in Tyrus en
Sidon de krachten geschied
waren, die in u geschied
zijn, reeds lang zouden zij
zich in zak en asch bekeerd
22 hebben. Doch ik zeg u: het
zal Tyrus en Sidon verdra-
gelijker zijn in den dag des
23 oordeels, dan u. En gij, Ka-
pernaüm! die tot den hemel
toe zijt verhoogd, gij zult
tot den hades[c] toe nederge-
stooten worden. Want zoo
in Sodom de krachten ge-
schied waren, die in u ge-
schied zijn, het zou tot op
den huidigen dag gebleven
24 zijn. Doch ik zeg u, dat het
den lande van Sodom ver-
dragelijker zal zijn in den
dag des oordeels, dan u.
25 Te dier tijd antwoordde
Jezus, en zeide: Ik prijs U,
Vader! Heer des hemels en
der aarde! dat Gij deze din-
gen voor wijzen en verstan-
digen verborgen hebt, en
hebt ze aan kinderkens ge-
26 openbaard. Ja, Vader! want
alzoo is het welbehagen

[a]) R. „kinderkens." — [b]) d. i. van wege of door. — [c]) Plaats, waar de zielen der menschen na den dood heengaan.

27 voor U geweest. Alle dingen
zijn mij overgegeven door
mijnen Vader; en niemand
kent den Zoon dan de Va-
der, noch iemand kent den
Vader dan de Zoon, en aan
wien de Zoon [Hem] wil
28 openbaren. Komt tot mij,
allen die vermoeiden belast
zijt, en ík zal u rust geven.
29 Neemt mijn juk op u, en
leert van mij, want ik ben
zachtmoedig en nederig
van hart; en gij zult rust
vinden voor uwe zielen;
30 want mijn juk is zacht, en
mijn last is licht.

XII.[a]— Te dier tijd ging Jezus
op den sabbat door het ge-
zaaide; en zijne discipelen
hadden honger, en begon-
nen aren te plukken en te
2 eten. En de farizeeën, [dit]
ziende, zeiden tot hem:
Zie, uwe discipelen doen,
wat niet geoorloofd is te
3 doen op den sabbat. Maar
hij zeide tot hen: Hebt gij
niet gelezen, wat David
deed, toen hij honger had,[b]
en zij die met hem waren?
4 hoe hij in het huis Gods
inging, en de toonbrooden
at, die hem niet geoorloofd
waren te eten, noch hun,
die met hem waren, maar
5 den priesteren alleen? Of
hebt gij niet gelezen in de
wet, dat de priesters op de
sabbatdagen in den tempel
den sabbat ontheiligen, en
6 onschuldig zijn? En ik zeg
u, meer[c] dan de tempel is
7 hièr. Doch zoo gij geweten
hadt, wat het is: „Ik wil
barmhartigheid en niet
offerande,"[d] gij zoudt de
onschuldigen niet veroor-
8 deeld hebben. Want de Zoon
des menschen is Heer[e] van
den sabbat.

9 En van daar weggaande,
kwam hij in hunne syna-
10 goge. En zie, er was een
mensch, wiens hand dor
was. En zij vraagden hem,
zeggende: Is het geoor-
loofd op den sabbat te
genezen? opdat zij hem
11 mochten aanklagen. Maar
hij zeide tot hen: Welk
mensch zal er onder u zijn,
die één schaap heeft, en als
dit op den sabbat in een kuil
valt, het niet zal grijpen en
12 er uithalen? Hoeveel dan
gaat een mensch een schaap
te boven. Zoo is het dan
geoorloofd op den sabbat
13 wél te doen. Toen zeide hij

[a]) Zie Mark. II : 23; III : 1; Luk. VI. — [b]) R. v. b. „hij." — [c]) R. „een meerder dan." — [d]) Hos. VI : 6. — [e]) R. v. b. „ook."

tot den mensch: Strek uwe
hand uit. En hij strekte
[haar] uit, en zij werd
hersteld, gezond gelijk de
14 andere. En de farizeën,
uitgegaan zijnde, hielden
raad tegen hem, hoe zij
hem ombrengen mochten.
15 Maar Jezus, [dit] wetende,
vertrok van daar, en vele
scharen volgden hem, en
16 hij genas ze allen. En hij
gebood hun scherpelijk,
dat zij hem niet openbaar
17 zouden maken; opdat vervuld
zou worden, hetgeen
gesproken is door Jesaja,
den profeet, zeggende:
18 „Zie, mijn knecht, dien Ik
verkoren heb, mijn geliefde,
in wien mijne ziel welgevallen
heeft! Ik zal mijnen
Geest op hem leggen, en hij
zal het oordeel den volken
19 verkondigen. Hij zal niet
twisten noch roepen, noch
zal iemand zijne stem op
20 de straten hooren; een geknakt
riet zal hij niet verbreken,
en een rookende
vlaswiek zal hij niet uitblusschen,
totdat hij het
oordeel uitbrengt ter over-
21 winning; en op[a] zijnen naam
zullen [de] volken hopen."[b]

22 Toen werd een van den
duivel bezetene tot hem
gebracht, [die] blind en
stom [was], en hij genas
hem, zoodat de blinde[c]
en stomme sprak en zag.
23 En al de scharen ontzetten
zich, en zeiden: Is deze
niet de Zoon van David?
24 Maar de farizeën, [dit] gehoord
hebbende, zeiden:
Deze werpt de duivelen
niet uit dan door Beëlzebul,
den overste der duivelen.
25 Doch Jezus, hunne gedachten
kennende, zeide tot hen:
Elk koninkrijk, dat tegen
zichzelf verdeeld is, wordt
verwoest; en elke stad of
huis, dat tegen zichzelf
verdeeld is, zal niet be-
26 staan. En indien de satan
den satan uitwerpt, zoo is
hij tegen zichzelven verdeeld;
hoe zal dan zijn ko-
27 ninkrijk bestaan? En indien
ik door Beëlzebul de duivelen
uitwerp, door wien
werpen uwe zonen [ze] uit?
Daarom zullen die uwe
28 rechters zijn. Maar indien
ik door den Geest Gods de
duivelen uitwerp, zoo is
dan het koninkrijk Gods
29 tot u gekomen. Of hoe kan

[a]) R. „in." — [b]) Jes. XLII: 1—4. — [c]) De lezing is zeer twijfelachtig; waarschijnlijk is „blinde" er bijgevoegd.

iemand in het huis des sterken inkomen, en zijne vaten wegrooven, zoo hij niet eerst den sterke gebonden heeft? en dan zal hij zijn
30 huis berooven. Wie niet met mij is, is tegen mij, en wie niet met mij ver-
31 gadert, verstrooit. Daarom zeg ik u: Elke zonde en lastering zal den menschen vergeven worden; maar de lastering van den Geest zal den menschen niet verge-
32 ven worden. En al wie een woord gesproken zal hebben tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; maar al wie tegen den Heiligen Geest zal gesproken hebben, het zal hem niet vergeven worden, noch in deze eeuw,
33 noch in de toekomende. Of maakt den boom goed, en zijne vrucht goed; óf maakt den boom kwaad, en zijne vrucht kwaad. Want uit de vrucht wordt de boom
34 gekend. Adderengebroed! hoe kunt gij goede dingen spreken, daar gij boos zijt? Want uit den overvloed des harten spreekt de mond.
35 De goede mensch brengt uit den goeden schat[a] goede dingen voort, en de booze mensch brengt uit den boozen schat booze dingen
36 voort. Maar ik zeg u, dat van elk ijdel woord, dat de menschen zullen spreken, zij daarvan rekenschap zullen geven in den dag des
37 oordeels. Want uit uwe woorden zult gij gerechtvaardigd, en uit uwe woorden zult gij veroordeeld worden.
38 Toen antwoordden[b] sommigen der schriftgeleerden en farizeën, zeggende: Meester! wij willen van u
39 een teeken zien. Doch hij, antwoordende, zeide tot hen: Een boos en overspelig geslacht verlangt een teeken, en hetzelve zal geen teeken gegeven worden, dan het teeken van
40 Jona, den profeet. Want gelijk Jona drie dagen en drie nachten in den buik van den grooten visch was, zoo zal de Zoon des menschen drie dagen en drie nachten in het hart der
41 aarde zijn. Mannen van Ninivé zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht,

[a]) R. v. b. „des harten.” — [b]) S. v. b. „hem.”

en zullen het veroordeelen;
want zij bekeerden zich op
de prediking van Jona; en
ziet, meer dan Jona is
42 hier! De koningin van het
Zuiden zal opstaan in het
oordeel met dit geslacht,
en het veroordeelen; want
zij kwam van de einden
der aarde, om te hooren
de wijsheid van Salomo;
en ziet, meer dan Salomo
is hier!
43 En wanneer de onreine
geest van den mensch uit-
gegaan is, gaat hij door
dorre plaatsen, zoekende
44 rust, en vindt [ze] niet. Dan
zegt hij: Ik zal wederkee-
ren naar mijn huis, van-
waar ik uitgegaan ben;
en komende, vindt hij het
ledig, geveegd en versierd.
45 Dan gaat hij heen, en neemt
met zich zeven andere gees-
ten, boozer dan hijzelf, en
ingegaan zijnde, wonen zij
aldaar; en het laatste van
dien mensch wordt erger
dan het eerste. Zoo zal
het ook zijn met dit boos
geslacht.
46 En terwijl hij nog tot de
scharen sprak, zie, zijne
moeder en zijne broeders
stonden buiten, zoekende
47 hem te spreken. En iemand
zeide tot hem: Zie, uwe
moeder en uwe broeders
staan buiten, zoekende u
48 te spreken. Maar hij, ant-
woordende, zeide tot den-
gene, die tot hem sprak:
Wie is mijne moeder, en
wie zijn mijne broeders?
49 En zijne hand over zijne
discipelen uitstrekkende,
zeide hij: Zie, mijne moeder
50 en mijne broeders! Want
al wie den wil doet mijns
Vaders, die in de hemelen
is, die is mijn broeder, en
zuster, en moeder.

XIII.[a] — En op dien dag ging
Jezus uit het huis, en zette
2 zich neder bij de zee. En
vele scharen verzamelden
zich tot hem, zoodat hij in
een schip ging, en zich
nederzette; en de gansche
schare stond op den oever.
3 En hij sprak tot hen vele
dingen in gelijkenissen,
zeggende: Ziet, de zaaier
4 ging uit om te zaaien; en als
hij zaaide, viel een deel bij
den weg; en de vogels kwa-
5 men, en aten het op. En een
ander deel viel op rotsach-
tige plaatsen, waar het niet

[a]) Zie Mark. IV; Luk. VIII en XIII: 18—21.

veel aarde had; en het kwam
terstond op, omdat het geen
6 diepte van aarde had. Maar
toen de zon opgegaan was,
is het verbrand; en omdat
het geen wortel had, ver-
7 dorde het. En een ander deel
viel tusschen de doornen;
en de doornen schoten op,
8 en verstikten het. En een
ander deel viel op de goede
aarde, en gaf vrucht, het
een honderd-, het ander
zestig-, het ander dertig-
9 voud. Wie ooren heeft om
te hooren, die hoore.
10 En de discipelen kwamen,
en zeiden tot hem: Waarom
spreekt gij tot hen in gelij-
11 kenissen? En hij, antwoor-
dende, zeide tot hen: Omdat
het u gegeven is, de verbor-
genheden van het konink-
rijk der hemelen te weten,
maar hun is het niet gege-
12 ven; want wie heeft, dien
zal gegeven worden, en hij
zal overvloed hebben; maar
wie niet heeft, van dien zal
genomen worden ook wat
13 hij heeft. Daarom spreek ik
tot hen in gelijkenissen,
omdat zij ziende niet zien,
en hoorende niet hooren,
14 noch verstaan. En door [a]
hen wordt de profetie van
Jesaja vervuld,[b] die zegt:
„Met het gehoor zult gij
hooren, en geenszins ver-
staan; en ziende zult gij
zien, en geenszins bemer-
15 ken; want het hart dezes
volks is dik geworden, en
met de ooren hebben zij
bezwaarlijk gehoord, en
hunne oogen hebben zij toe-
gesloten, opdat zij niet met
de oogen zouden zien, en
met de ooren hooren, en met
het hart verstaan, en zich
bekeeren, en Ik hen ge-
16 neze."[c] Doch welgelukza-
lig uwe oogen, omdat zij
zien, en uwe ooren, omdat
17 zij hooren; want voorwaar,
ik zeg u, dat vele profeten
en rechtvaardigen hebben
begeerd te zien de dingen,
die gij aanschouwt, en heb-
ben [ze] niet gezien, en te
hooren de dingen, die gij
hoort, en hebben [ze] niet
gehoord.
18 Gij dan, hoort de gelij-
19 kenis van den zaaier. Als
iemand het woord des ko-
ninkrijks hoort, en niet
verstaat, zoo komt de booze,

[a]) R. „in." — [b]) Het grieksche woord, dat hier gebruikt is, beteekent: het ontbrekende aanvullen, zie 1 Kor. XVI: 17. — [c]) Jes. VI: 9, 10.

en rukt weg hetgeen in zijn
hart gezaaid was: deze is
het, die bij den weg gezaaid
20 is. Maar die op de rotsach-
tige plaatsen gezaaid is,
deze is het, die het woord
hoort, en het terstond met
21 vreugde ontvangt; doch hij
heeft geen wortel in zich-
zelven, maar is voor een
tijd; en als verdrukking of
vervolging komt, om des
woords wil, zoo wordt hij
22 terstond geërgerd. En die
onder de doornen gezaaid
is, deze is het, die het woord
hoort, en de zorgvuldigheid
dezer wereld en de verlei-
ding des rijkdoms verstik-
ken het woord, en hij wordt
23 onvruchtbaar. Die nu in de
goede aarde gezaaid is,
deze is het, die het woord
hoort en verstaat, die ook
vrucht draagt en voort-
brengt, de een honderd-,
de ander zestig-, de ander
dertigvoud.

24 Een andere gelijkenis
stelde hij hun voor, zeg-
gende: Het koninkrijk der
hemelen is gelijk geworden
aan een mensch, die goed
zaad in zijnen akker zaaide.
25 Doch terwijl de menschen
sliepen, kwam zijn vijand,
en zaaide onkruid midden
onder de tarwe, en ging
26 heen. Toen nu het kruid
opschoot en vrucht voort-
bracht, toen kwam ook het
27 onkruid te voorschijn. En
de slaven van den heer des
huizes kwamen, en zeiden
tot hem: Heer! hebt gij niet
goed zaad in uwen akker
gezaaid? vanwaar heeft hij
28 dan het onkruid? En hij
zeide tot hen: Een vijandig
mensch heeft dat gedaan.
En de slaven zeiden tot
hem: Wilt gij dan, dat wij
heengaan, en het bijeen-
29 lezen. Maar hij zeide: Neen,
opdat gij, het onkruid bij-
eenlezende, niet te gelijk
daarmede de tarwe uittrekt.
30 Laat beide te zamen opwas-
sen tot aan den oogst; en in
den tijd des oogstes zal ik
tot de maaiers zeggen:
Leest eerst het onkruid
bijeen, en bindt het in
bossen, om het te verbran-
den; maar brengt de tarwe
samen in mijne schuur.

31 Een andere gelijkenis
stelde hij hun voor, zeg-
gende: Het koninkrijk der
hemelen is gelijk aan
een mosterdzaad, dat een
mensch nam, en zaaide in
32 zijnen akker; dat wel klei-
ner is dan al de zaden,

maar wanneer het is opge-
wassen, is het grooter dan
de moeskruiden, en wordt
een boom, zoodat de voge-
len des hemels komen en
nestelen in zijne takken.
33 Een andere gelijkenis
sprak hij tot hen: Het ko-
ninkrijk der hemelen is
gelijk aan zuurdeeg, het-
welk een vrouw nam, en
in drie maten meel ver-
bergde, totdat het geheel
gezuurd was.
34 Al deze dingen sprak
Jezus tot de scharen in
gelijkenissen, en zonder
gelijkenis sprak hij tot hen
35 niet; opdat vervuld zou
worden, hetgeen gesproken
is door den profeet, zeg-
gende: „Ik zal mijnen mond
opendoen in gelijkenissen;
ik zal dingen uitspreken,
die van de grondlegging
der wereld af verborgen
zijn geweest."[a]
36 Toen liet hij[b] de scharen
van zich, en ging in het
huis; en zijne discipelen
kwamen tot hem, zeggende:
Verklaar ons de gelijkenis
van het onkruid des akkers.
37 En hij, antwoordende, zeide
tot hen: Die het goede zaad
zaait, is de Zoon des men-
38 schen; en de akker is de
wereld; en het goede zaad,
deze zijn de zonen des ko-
ninkrijks; en het onkruid
zijn de zonen des boozen;
39 en de vijand, die het ge-
zaaid heeft, is de duivel;
en de oogst is de voleinding
der eeuw; en de maaiers
40 zijn engelen. Gelijk dan het
onkruid bijeengelezen, en
met vuur verbrand wordt,
zoo zal het zijn in de vol-
41 einding dezer eeuw. De
Zoon des menschen zal
zijne engelen uitzenden, en
zij zullen uit zijn koninkrijk
bijeenlezen al de ergernis-
sen, en hen, die de onge-
42 rechtigheid[c] doen; en zul-
len hen in den oven des
vuurs werpen; daar zal
weening zijn en knersing
43 der tanden. Dan zullen de
rechtvaardigen blinken ge-
lijk de zon in het koninkrijk
huns Vaders. Wie ooren
heeft om te hooren, die
hoore!
44 Wederom is het konink-
rijk der hemelen gelijk
aan een schat, in den ak-
ker verborgen, welken
een mensch gevonden heb-

[a]) Ps. LXXVIII: 2. — [b]) R. „Jezus." — [c]) Lett. „wetteloosheid."

bende, verbergde; en van
blijdschap daarover, gaat
hij heen, en verkoopt al
wat hij heeft, en koopt
dien akker.
45 Wederom is het konink-
rijk der hemelen gelijk aan
een koopman, die schoone
46 paarlen zoekt; en [a] éene
paarl van groote waarde
gevonden hebbende, ging
hij heen, en verkocht al
wat hij had, en kocht haar.
47 Wederom is het konink-
rijk der hemelen gelijk aan
een net, dat in de zee
geworpen werd, en van
allerlei soort samenbracht;
48 hetwelk zij, toen het vol
geworden was, aan den
oever optrokken, en neder-
gezeten zijnde, lazen zij de
goeden in vaten bijeen,
maar de kwaden wierpen zij
49 weg. Zoo zal het zijn in de
voleinding der eeuw: de
engelen zullen uitgaan, en
de boozen uit het midden
der rechtvaardigen afschei-
50 den; en zullen hen werpen
in den oven des vuurs;
daar zal weening zijn en
knersing der tanden.
51 Jezus zeide tot hen: Hebt
gij al deze dingen verstaan?
Zij zeiden tot hem: Ja,
52 Heer! En hij zeide tot hen:
Daarom is ieder schrift-
geleerde, die een discipel
van [b] het koninkrijk der
hemelen gemaakt is, ge-
lijk aan een heer des hui-
zes, die uit zijnen schat
nieuwe en oude dingen
voortbrengt.
53 En het geschiedde, toen
Jezus deze gelijkenissen
geëindigd had, dat hij van
54 daar vertrok. En in zijn
vaderland gekomen, leerde
hij hen in hunne synagoge,
zoodat zij verslagen ston-
den, en zeiden: Vanwaar
heeft deze die wijsheid
55 en die krachten? Is deze
niet de zoon des timmer-
mans? Is zijne moeder niet
Maria genaamd, en zijne
broeders Jakobus, en Jo-
ses, [c] en Simon, en Judas?
56 En zijne zusters, zijn zij
niet allen bij ons? Vanwaar
heeft dan deze dit alles?
57 En zij werden aan hem ge-
ergerd. En Jezus zeide tot
hen: Een profeet is niet on-
geëerd dan in zijn vader-
58 land en in zijn huis. En hij
deed aldaar niet vele krach-
ten vanwege hun ongeloof.

[a]) R. „die.” — [b]) Of „voor.” — [c]) V. l. „Jozef.”

XIV. [a] — Te dier tijd hoorde
Herodes, de viervorst, het
2 gerucht van Jezus, en zeide
tot zijne knechten: Deze is
Johannes de dooper; híj is
van de dooden opgewekt, en
daarom werken die krach-
3 ten in hem. Want Herodes
had Johannes gevat, en
hem gebonden, en in de
gevangenis gezet, om He-
rodias' wil, de vrouw van
Filippus, zijnen broeder.
4 Want Johannes zeide tot
hem: Het is u niet ge-
oorloofd haar te hebben.
5 En willende hem dooden,
vreesde hij de schare, om-
dat zij hem voor een pro-
6 feet hielden. Doch toen de
geboortedag van Herodes
gevierd werd, danste de
dochter van Herodias in
hun midden, en behaagde
7 aan Herodes; waarom hij
met een eed beloofde haar
te geven, wat zij ook mocht
8 eischen. Zij nu, door hare
moeder aangezet, zeide:
Geef mij hier op een schotel
het hoofd van Johannes
9 den dooper. En de koning
werd bedroefd; maar om de
eeden, en hen die mede
aanzaten, gebood hij, dat
[het] zou gegeven worden.
10 En hij zond heen, en ont-
hoofdde Johannes in de
11 gevangenis; en zijn hoofd
werd op een schotel ge-
bracht, en aan het meisje
gegeven, en zij bracht [het]
12 aan hare moeder. En zijne
discipelen kwamen, en na-
men het lichaam weg, en
begroeven het; en zij gin-
gen en boodschapten het
13 Jezus. En Jezus, [dit] ge-
hoord hebbende, vertrok
van daar in een schip naar
een woeste plaats afzon-
derlijk.

En de scharen, [dit] ge-
hoord hebbende, volgden
hem te voet uit de steden.
14 En uitgaande, zag hij een
groote schare, en werd
met ontferming over hen
bewogen, en genas hunne
15 kranken. En toen het avond
geworden was, kwamen
zijne discipelen tot hem,
zeggende: De plaats is
woest, en de tijd is reeds
voorbij, laat de scharen
van u, opdat zij heengaan
in de dorpen, en zich
16 spijzen koopen. Maar Jezus
zeide tot hen: Zij behoeven
niet heen te gaan; geeft gíj

[a]) Zie Mark. VI: 14; Luk. IX: 7; Joh. VI.

17 hun te eten. Doch zij zeiden
tot hem: Wij hebben hier
niet dan vijf brooden en
18 twee visschen. En hij zeide:
19 Brengt ze mij hier. En na-
dat hij de scharen geboden
had neder te zitten op het
gras, nam hij de vijf broo-
den en de twee visschen,
en zag op naar den hemel,
en zegende; en de brooden
gebroken hebbende, gaf hij
[ze] aan de discipelen, en de
discipelen aan de scharen.
20 En zij aten allen, en werden
verzadigd, en zij namen het
overschot der brokken op,
21 twaalf korven vol. Die nu
gegeten hadden, waren om-
trent vijf duizend mannen,
behalve de vrouwen en
kinderen.
22 En terstond dwong hij [a]
de [b] discipelen in het schip
te gaan, en voor hem af te
varen naar de overzijde,
totdat hij de scharen van
zich zou gelaten hebben.
23 En nadat hij de scharen
van zich gelaten had, klom
hij afzonderlijk op den berg
om te bidden. En toen het
avond geworden was, was
24 hij daar alleen. Maar het
schip was reeds midden
op de zee, geteisterd door
de golven, want de wind
25 was tegen. En in de vierde
nachtwake kwam hij [c] tot
hen af, wandelende op de
26 zee. En de discipelen, hem
op de zee ziende wande-
len, werden ontroerd, zeg-
gende: Het is een spook!
En zij schreeuwden van
27 vrees. Doch terstond sprak
Jezus tot hen, zeggende:
Zijt welgemoed, ík ben het,
28 vreest niet. En Petrus, hem
antwoordende, zeide: Heer!
indien gíj het zijt, gebied
mij tot u te komen op het
29 water. En hij zeide: Kom.
En Petrus, van het schip
afgeklommen zijnde, wan-
delde op het water om tot
30 Jezus te komen. Maar den
sterken wind ziende, werd
hij bevreesd; en toen hij
begon te zinken, riep hij,
zeggende: Heer, behoud
31 mij! En Jezus, terstond de
hand uitstrekkende, greep
hem, en zeide tot hem:
Kleingeloovige! waarom
32 hebt gij gewankeld? En
toen zij in het schip ge-
klommen waren, ging de
33 wind liggen. Die nu in
het schip [waren], kwamen

a) R. „Jezus" — b) R. „zijne." — c) R. „Jezus."

en huldigden hem, zeg-
gende: Waarlijk, gij zijt
34 Gods Zoon! En overgeva-
ren zijnde, kwamen zij in
35 het land Gennézareth. En
toen de mannen van die
plaats hem herkenden, zon-
den zij door die geheele
omstreek, en brachten tot
hem allen, die krank wa-
36 ren, en baden hem, dat
zij alleen den zoom zijns
kleeds mochten aanraken;
en zoovelen [dien] aan-
raakten, werden volkomen
gezond.

XV. [a] — Toen kwamen tot Je-
zus de schriftgeleerden en
farizeën, die van Jeru-
2 zalem [waren], zeggende:
Waarom overtreden uwe
discipelen de overlevering
der ouden? want zij was-
schen hunne handen niet,
wanneer zij brood eten.
3 Maar hij, antwoordende,
zeide tot hen: Waarom
overtreedt ook gíj het ge-
bod Gods om den wille van
4 uwe overlevering? Want
God heeft geboden, zeg-
gende: „Eer [b] vader en moe-
der;" [c] en: „Wie vader of
moeder vloekt, sterve den
5 dood." [d] Maar gíj zegt: Al
wie tot vader of moeder zal
zeggen: Het is een gave, [e]
wat u ook van mij zou kun-
nen ten nutte komen...... en
hij zal zijnen vader of zijne
moeder geenszins eeren. [f]
6 En gij hebt Gods gebod
krachteloos gemaakt om
den wille van uwe overle-
7 vering. Huichelaars! wel
heeft Jesaja van u geprofe-
8 teerd, zeggende: „Dit volk [g]
eert Mij met de lippen, maar
hun hart houdt zich verre
9 van Mij; doch tevergeefs
vereeren zij Mij, leerende
leeringen, [die] geboden
10 van menschen [zijn]." [h] En
de schare tot [zich] geroe-
pen hebbende, zeide hij tot
hen: Hoort en verstaat:
11 Niet hetgeen in den mond
ingaat, verontreinigt den
mensch; maar hetgeen uit
den mond uitgaat, dat ver-
ontreinigt den mensch.
12 Toen kwamen zijne dis-
cipelen, en zeiden tot hem:
Weet gij, dat de farizeën,
dit woord hoorende, zijn
13 geërgerd geworden? Maar

[a]) Zie Mark. VII. — [b]) R. „uw." — [c]) Ex. XX: 12. — [d]) Ex. XXI: 17. — [e]) d. i.: offergave, zie Matth. V: 23. — [f]) Woorden van Jezus, en niet van de farizeën. — [g]) R. v. b.: „genaakt mij met hunnen mond, en..." — [h]) Jes. XXIX: 13.

hij, antwoordende, zeide:
Elke plant, die mijn he-
melsche Vader niet geplant
heeft, zal uitgeroeid wor-
14 den. Laat ze varen! Zij zijn
blinde leidslieden van blin-
den. Indien nu een blinde
een blinde leidt, zoo zullen
zij beiden in een kuil val-
15 len. En Petrus, antwoor-
dende, zeide tot hem: Ver-
klaar ons deze gelijkenis.
16 En hij[a] zeide: Zijt ook gij
17 nog onverstandig? Begrijpt
gij nog[b] niet, dat al wat
ten monde ingaat, in den
buik komt, en in de heime-
lijkheid wordt uitgewor-
18 pen? Maar de dingen, die
uit den mond uitgaan, ko-
men voort uit het hart,
en die verontreinigen den
19 mensch. Want uit het hart
komen voort booze overleg-
gingen, doodslagen, over-
spelen, hoererijen, dieve-
rijen, valsche getuigenis-
20 sen, lasteringen. Deze din-
gen zijn het, die den mensch
verontreinigen; maar het
eten met ongewasschen
handen verontreinigt den
mensch niet.

21 En Jezus, van daar weg-
gaande, vertrok naar de
streken[c] van Tyrus en Si-
22 don. En zie, een kananésche
vrouw, komende uit die
landpalen, riep tot hem,[d]
zeggende: Ontferm u mij-
ner, Heer, Zoon Davids!
mijne dochter is deerlijk
van een duivel bezeten.
23 Doch hij antwoordde haar
geen woord. En zijne disci-
pelen kwamen, en vraagden
hem, zeggende: Laat haar
van u, want zij roept ons na.
24 Maar hij, antwoordende,
zeide: Ik ben niet gezon-
den, dan tot de verloren
schapen van het huis Is-
25 raëls. En zij kwam, en
huldigde hem, zeggende:
26 Heer, help mij! Doch hij,
antwoordende, zeide: Het
is niet betamelijk het brood
der kinderen te nemen, en
den hondekens[e] voor te
27 werpen. Maar zij zeide: Ja,
Heer! doch ook de honde-
kens eten van de kruimels,
die van de tafel hunner
28 heeren vallen. Toen ant-
woordde Jezus, en zeide tot
haar: O, vrouw! groot [is]

a) R. „Jezus." — b) S. l. w. „nog." — c) Niet *het gebied*, maar *de omstreken*. Jezus ging niet over de grenzen van Palestina. — d) S. l. w. „tot hem." — e) Hondeken is, in het Grieksch, verachtelijker dan hond.

uw geloof; u geschiede,
gelijk gij wilt. En hare
dochter werd gezond van
die ure af.
29 [a]En Jezus, van daar ver-
trekkende, kwam aan de
zee van Galiléa, en hij klom
op den berg, en zat daar
30 neder; en vele scharen
kwamen tot hem, bij zich
hebbende kreupelen, blin-
den, stommen, lammen, en
vele anderen; en zij wier-
pen hen aan zijne [b] voeten;
31 en hij genas ze, zoodat de
scharen zich verwonder-
den, ziende dat stommen
spraken, lammen gezond
werden, kreupelen wandel-
den, en blinden zagen; en
zij verheerlijkten den God
32 Israëls. En Jezus, zijne dis-
cipelen tot [zich] geroepen
hebbende, zeide: Ik ben
met ontferming bewogen
over de schare, omdat zij
reeds drie dagen bij mij
blijven, en niets te eten
hebben; en ik wil hen niet
nuchter van mij laten, op-
dat zij op den weg niet
33 bezwijken. En zijne disci-
pelen zeiden tot hem: Van-
waar bekomen wij in een
woestijn zoovele brooden,
om zulk een groote schare
34 te verzadigen? En Jezus
zeide tot hen: Hoeveel broo-
den hebt gij? En zij zeiden:
Zeven, en weinige vischjes.
35 En hij gebood de scharen
neder te zitten op de aarde.
36 En hij nam de zeven broo-
den en de visschen, en ge-
dankt hebbende, brak hij
[ze], en gaf [ze] aan zijne
discipelen, en de discipe-
37 len aan de schare. En zij
aten allen, en werden
verzadigd, en zij namen
op het overschot der brok-
ken, zeven manden vol.
38 En die gegeten hadden,
waren vier duizend man-
nen, behalve de vrouwen
39 en kinderen. En de scharen
van zich gelaten hebbende,
ging hij in het schip, en
kwam in de landpalen van
Magada. [c]
XVI. — En de farizeeën en
sadduceën kwamen tot
[hem]; en [hem] verzoe-
kende, vraagden zij hem,
dat hij hun een teeken uit
2 den hemel zou toonen. Maar
hij, antwoordende, zeide tot
hen: Als het avond gewor-
den is, zegt gij: Schoon
weder, want de hemel is

[a]) Zie Mark. VIII. — [b]) R. „de voeten van Jezus.” — [c]) R. „Magdala.”

3 rood; en des morgens: He-
den storm, want de hemel
is somber rood.[a] Het aan-
schijn des hemels weet gij
wel te onderscheiden, en
kunt gij de teekenen der tij-
den niet [onderscheiden]?
4 Een boos en overspelig ge-
slacht verlangt een teeken,
en hun zal geen teeken
gegeven worden dan het
teeken van Jona.[b] En hen
verlatende, ging hij weg.
5 En toen de discipelen
aan de overzijde gekomen
waren, hadden zij vergeten
brooden [mede] te nemen.
6 En Jezus zeide tot hen:
Ziet toe, en wacht u voor
het zuurdeeg der farizeën
7 en sadduceën. En zij over-
leiden bij zichzelven, zeg-
gende: [Het is], omdat wij
geen brooden [mede] geno-
8 men hebben. En Jezus, [dit]
wetende, zeide:[c] Waarom
overlegt gij bij uzelven,
kleingeloovigen! dat gij
geen brooden [mede] geno-
9 men hebt? Begrijpt gij nog
niet, en herinnert gij u niet
de vijf brooden der vijf dui-
zend, en hoeveel korven gij
10 opnaamt? Noch de zeven
brooden der vier duizend,
en hoeveel manden gij op-
11 naamt? Hoe begrijpt gij
niet, dat ik u niet van
brood[d] gezegd heb: Wacht
u[e] voor het zuurdeeg der
12 farizeën en sadduceën?
Toen verstonden zij, dat hij
niet gezegd had, dat zij zich
zouden wachten voor het
zuurdeeg des broods, maar
voor de leer der farizeën
en sadduceën.
13 [f] Toen nu Jezus gekomen
was in de streken van Ce-
saréa-Filippi, vraagde hij
zijnen discipelen, zeggende:
Wie zeggen de menschen,
dat ík, de Zoon des men-
14 schen, ben?[g] En zij zeiden:
Sommigen: Johannes de
dooper; en anderen: Elia;
en anderen: Jeremia, of
15 een van de profeten. Hij
zeide tot hen: Maar gij,
wie zegt gij, dat ik ben?
16 En Simon Petrus, antwoor-
dende, zeide: Gij zijt de
Christus, de Zoon des le-
17 venden Gods. En Jezus,
antwoordende, zeide tot
hem: Welgelukzalig zijt gij,

[a]) R. v. b. „Huichelaars!" — [b]) R. v. b. „den profeet." — [c]) R. v. b. „tot hen." — [d]) V. l. „brooden." — [e]) R. „u te wachten." — [f]) Zie Mark. VIII: 27; Luk. IX: 18. — [g]) S. l. „dat de Zoon des menschen is."

Simon, Bar-Jona, [a] want
vleesch en bloed heeft u
[dat] niet geopenbaard,
maar mijn Vader, die in de
18 hemelen is. En ook ík, ik
zeg u: dat gíj zijt Petrus, [b]
en op deze rots zal ik mijne
gemeente bouwen, en de
poorten van den hades [c]
zullen haar niet overwel-
19 digen. En ik zal u geven de
sleutelen van het konink-
rijk der hemelen; en al wat
gij zult binden op de aarde,
zal in de hemelen gebonden
zijn; en al wat gij ontbin-
den zult op de aarde, zal
in de hemelen ontbonden
20 zijn. Toen verbood hij den [d]
discipelen, dat zij iemand
zeggen zouden, dat híj [e]
de Christus was.
21 Van toen af begon Jezus
aan zijne discipelen te too-
nen, dat hij moest heen-
gaan naar Jeruzalem, en
veel lijden van de oudsten
en overpriesters en schrift-
geleerden, en gedood wor-
den, en ten derden dage
22 worden opgewekt. En Pe-
trus, hem tot zich nemende,
begon hem te bestraffen,
zeggende: [God] zij u gena-
dig, Heer! dit zal u geens-
23 zins geschieden. Doch hij,
zich omkeerende, zeide tot
Petrus: Ga weg achter mij,
satan! gij zijt mij een er-
gernis; want gij bedenkt
niet de dingen Gods, maar
de dingen der menschen.
24 Toen zeide Jezus tot zijne
discipelen: Zoo iemand ach-
ter mij wil komen, die
verloochene zichzelven, en
neme zijn kruis op, en volge
25 mij. Want al wie zijn leven [f]
zal willen behouden, die
zal het verliezen; maar al
wie zijn leven verliezen zal
om mijnentwil, die zal het
26 vinden. Want wat baat het
een mensch, zoo hij de ge-
heele wereld wint, en zijne
ziel [f] verliest? Of wat zal
een mensch geven in ruil
27 voor zijne ziel [f]? Want de
Zoon des menschen staat te
komen in de heerlijkheid
zijns Vaders met zijne en-
gelen, en dan zal hij een
iegelijk vergelden naar zijn
28 doen. [g] Voorwaar, ik zeg u:
er zijn sommigen van die
hier staan, die den dood

[a]) Of „zoon van Jona." — [b]) Of „een steen." — [c]) Plaats, waar de zielen der menschen na den dood heengaan. — [d]) R. „zijnen." — [e]) R. v. b. „Jezus." — [f]) Het woord ψυχή beteekent zoowel „leven" als „ziel." — [g]) Zie Mark. IX; Luk. IX.: 28.

geenszins zullen smaken,
totdat zij den Zoon des men-
schen zullen hebben zien
komen in zijn koninkrijk.
XVII. — En na zes dagen
nam Jezus met zich Petrus,
en Jakobus, en Johannes,
zijnen broeder, en bracht
hen op een hoogen berg
2 afzonderlijk. En hij werd
voor hen van gedaante ver-
anderd. En zijn aangezicht
blonk als de zon, en zijne
kleederen werden wit als
3 het licht. En zie, Mozes en
Elia verschenen aan hen,
met hem samensprekende.
4 En Petrus, antwoordende,
zeide tot Jezus: Heer! het
is goed, dat wij hier zijn;
zoo gij wilt, laat ons hier
drie tenten maken: voor
u één, en voor Mozes één,
5 en één voor Elia. Terwijl hij
nog sprak, zie, een lichte
wolk overschaduwde [a] hen;
en zie, een stem uit de
wolk, zeggende: Deze is
mijn geliefde Zoon, in wien
Ik mijn welbehagen heb:
6 hoort hem. En de discipe-
len, [dit] hoorende, vielen
op hun aangezicht, en wer-
7 den zeer bevreesd. En Je-
zus, tot [hen] komende,
raakte hen aan, en zeide:
Staat op, en vreest niet.
8 En hunne oogen ophef-
fende, zagen zij niemand
dan Jezus alleen.
9 En terwijl zij van den
berg afkwamen, gebood
Jezus hun, zeggende: Zegt
het gezicht aan niemand,
totdat de Zoon des men-
schen uit de dooden is op-
10 gestaan. En zijne discipelen
vraagden hem, zeggende:
Waarom zeggen dan de
schriftgeleerden, dat Elia
11 eerst moet komen? En hij, [b]
antwoordende, zeide tot
hen: Wel komt Elia eerst, [c]
en zal alles herstellen;
12 doch ik zeg u, dat Elia
reeds gekomen is, en zij
hebben hem niet erkend,
maar aan hem gedaan al
wat zij wilden; alzoo zal
ook de Zoon des menschen
13 door hen lijden. Toen be-
grepen de discipelen, dat
hij hun van Johannes den
dooper gesproken had.
14 En toen zij bij de schare
gekomen waren, kwam tot

[a]) Het gr. woord wordt gebruikt voor de wolk, die den tabernakel bedekte, zoodat deze met de heerlijkheid vervuld was; het wil dus niet zeggen, dat zij schaduw op hen wierp. — [b]) R. „Jezus." — [c]) V. l. w. „eerst."

hem een mensch, vallende
15 voor hem op de knieën, en
zeggende: Heer! ontferm
u over mijnen zoon, want
hij is maanziek, en lijdt
deerlijk; [a] want menigmaal
valt hij in het vuur, en
menigmaal in het water.
16 En ik heb hem tot uwe
discipelen gebracht, en zij
hebben hem niet kunnen
17 genezen. En Jezus, antwoordende, zeide: O, ongeloovig en verkeerd geslacht! hoe lang zal ik met
u zijn? hoe lang zal ik u
verdragen? Brengt hem mij
18 hier. En Jezus bestrafte
hem, en de duivel voer van
hem uit, en het kind was
genezen van die ure af.
19 Toen kwamen de discipelen tot Jezus afzonderlijk,
en zeiden: Waarom konden
wíj hem niet uitwerpen?
20 En Jezus zeide tot hen: Om
uws ongeloofs wil; want
voorwaar, ik zeg u: zoo gij
een geloof hebt als een
mosterdzaad, gij zult tot
dezen berg zeggen: Ga
heen van hier derwaarts!
en hij zal heengaan; en
niets zal u onmogelijk zijn.
21 Maar dit geslacht vaart
niet uit dan door bidden
en vasten.
22 En terwijl zij zich in
Galiléa ophielden, zeide
Jezus tot hen: De Zoon des
menschen zal overgeleverd
worden in de handen der
23 menschen, en zij zullen
hem dooden, en ten derden
dage zal hij worden opgewekt. En zij werden zeer
bedroefd.
24 En toen zij te Kapernaüm
gekomen waren, gingen de
ontvangers der didrachmen [b] tot Petrus, en zeiden:
Betaalt uw meester de di-
25 drachmen niet? Hij zeide:
Ja. [c] En toen hij in het huis
gekomen was, voorkwam
Jezus hem, zeggende: Wat
dunkt u, Simon! van wie
nemen de koningen der
aarde tol of schatting? van
hunne zonen of van de
26 vreemden? Petrus zeide tot
hem: Van de vreemden.
Jezus zeide tot hem: Dan
27 zijn de zonen vrij. Maar
opdat wij hen niet ergeren,
ga heen naar de zee, en werp
een angel uit, en neem den
eersten visch, die opkomt,
en zijnen mond geopend
hebbende, zult gij een sta-

[a]) V. l. „is krank." — [b]) Een jaarlijksche schatting ten behoeve van den tempel. — [c]) Of: „zeker."

ter[a] vinden; neem dien,
en geef hem aan hen voor
mij en u.
XVIII. — [b] Te dier ure kwa-
men de discipelen tot Jezus,
zeggende: Wie is toch de
meeste in het koninkrijk
2 der hemelen? En Jezus,
een kindeken tot [zich]
geroepen hebbende, stelde
3 het in hun midden, en zeide:
Voorwaar, ik zeg u: indien
gij u niet verandert, en
wordt als de kinderkens,
gij zult in het koninkrijk
der hemelen geenszins in-
4 gaan. Al wie dan zichzel-
ven zal vernederen gelijk
dit kindeken, die is de
meeste in het koninkrijk
5 der hemelen; en al wie één
zoodanig kind ontvangen
zal in mijnen naam, ont-
6 vangt mij. Maar al wie één
dezer kleinen, die in mij
gelooven, zal ergeren, het
ware hem beter, dat een
molensteen [c] aan zijnen
hals gehangen werd, en
hij in de diepte der zee
7 verzonk. Wee der wereld
vanwege de ergernissen!
Want het is noodzakelijk,
dat de ergernissen komen;
maar wee dien mensch,
door wien de ergernis
8 komt! En indien uwe hand
of uw voet u ergert, houw ze
af, en werp [ze] van u. Het
is u beter, kreupel of ver-
minkt tot het leven in te
gaan, dan twee handen of
twee voeten hebbende, in
het eeuwige vuur gewor-
9 pen te worden. En indien
uw oog u ergert, trek het
uit, en werp [het] van u. Het
is u beter, met één oog tot
het leven in te gaan, dan
twee oogen hebbende, in
de hel des vuurs geworpen
10 te worden. Ziet toe, dat gij
niet één dezer kleinen ver-
acht; want ik zeg u, dat
hunne engelen in de heme-
len altijd het aangezicht
zien van mijnen Vader, die
11 in de hemelen is. Want de
Zoon des menschen is ge-
komen om het verlorene te
12 behouden. Wat dunkt u?
Indien eenig mensch hon-
derd schapen had, en één
van hen afgedwaald ware,
zal hij niet de negen en
negentig op de bergen la-
ten, en heengaan en het
13 afgedwaalde zoeken? En

[a]) Een stater was twee didrachmen of een sikkel. — [b]) Zie Mark. IX: 33; Luk. IX: 46. — [c]) Lett. „een ezelsmolensteen"; d. i: getrokken door een ezel, omdat hij te groot was om hem met de hand te bewegen.

indien het geschiedt, dat
hij het vindt, voorwaar, *ik*
zeg u: hij verblijdt zich
meer over dit, dan over
de negen en negentig, die
niet afgedwaald zijn ge-
14 weest. Zoo is het de wil niet
van uwen Vader, die in de
hemelen is, dat één dezer
kleinen verloren ga.
15 Maar indien uw broeder
tegen u zondigt, ga heen, [a]
bestraf hem tusschen u en
hem alleen; indien hij u
hoort, hebt gij uwen broe-
16 der gewonnen. Maar in-
dien hij [u] niet hoort,
neem nog één of twee met
u, opdat door den mond
van twee of drie getuigen
17 alle woord besta. En indien
hij naar hen niet wil hoo-
ren, zoo zeg het aan de
gemeente; en indien hij
ook naar de gemeente niet
wil hooren, zoo zij hij u
als de heiden [b] en de tol-
18 lenaar. Voorwaar, ik zeg
u: Al wat gij op de aarde
binden zult, zal in den
hemel gebonden zijn; en al
wat gij op de aarde ont-
binden zult, zal in den he-
19 mel ontbonden zijn. Weder-
om zeg ik u: indien twee
van u overeenstemmen op
de *aarde* over eenige zaak,
die zij mochten begeeren,
zij zal hun geworden van
mijnen Vader, die in de
20 hemelen is. Want waar
twee of drie vergaderd zijn
in mijnen naam, daar ben
ik in het midden van hen.
21 Toen kwam Petrus tot
hem, en zeide: Heer! hoe
menigmaal zal mijn broe-
der tegen mij zondigen,
en ik hem vergeven? tot
22 zevenmaal? Jezus zeide tot
hem: Ik zeg u niet tot
zevenmaal, maar tot zeven-
23 tigmaal zevenmaal. Daar-
om is het koninkrijk der
hemelen gelijk geworden
aan een koning, die met
zijne slaven rekening wilde
24 houden. En toen hij begon
te rekenen, werd er één
tot hem gebracht, die tien-
duizend talenten [c] schuldig
25 was. Doch toen hij niet had
om te betalen, beval zijn
heer, dat men hem zou
verkoopen, en zijne vrouw
en kinderen, en al wat hij
had, en dat er betaald zou
26 worden. De slaaf dan, ne-
dervallende, huldigde hem,
zeggende: Heer! heb ge-

[a]) R. v. b. „en.” — [b]) Lett. „als *een uit de volken*.” — [c]) *Omtrent* 48 millioen gulden.

duld met mij, en ik zal u
27 alles betalen. En de heer
van dien slaaf, met ont-
ferming bewogen, ontsloeg
hem, en schold hem de
28 schuld kwijt. Maar toen
die slaaf uitging, vond hij
één van zijne medeslaven,
die hem honderd denaren [a]
schuldig was; en hem aan-
vattende, greep hij hem bij
de keel, zeggende: Betaal,[b]
zoo gij iets schuldig zijt.
29 Zijn medeslaaf dan, neder-
vallende aan zijne voeten,
bad hem, zeggende: Heb
geduld met mij, en ik zal
30 u [c] betalen. Doch hij wilde
niet; maar ging heen, en
wierp hem in de gevange-
nis, totdat hij de schuld zou
31 betaald hebben. Toen nu
zijne medeslaven zagen,
wat er geschied was, wer-
den zij zeer bedroefd; en zij
gingen, en maakten hun-
nen heer bekend met al, wat
32 er geschied was. Toen riep
zijn heer hem tot [zich], en
zeide tot hem: Booze slaaf!
die gansche schuld heb ik
u kwijtgescholden, dewijl
33 gij mij gebeden hebt; hadt
ook gíj u niet moeten ont-
fermen over uwen mede-
slaaf, gelijk ook ík mij
34 over u ontfermd heb? En
zijn heer, toornig zijnde,
leverde hem over aan de
pijnigers, totdat hij zou
betaald hebben al, wat hij
35 hem schuldig was. Zóó zal
ook mijn hemelsche Vader
u doen, indien gij niet van
harte vergeeft, een iegelijk
zijnen broeder. [d]

XIX. — En het geschiedde,
toen Jezus deze woorden
geëindigd had, dat hij van
Galiléa vertrok, en in de
landpalen van Judéa kwam,
2 over de Jordaan. En vele
scharen volgden hem, en
hij genas ze aldaar.
3 En de farizeeën kwamen
tot hem, hem verzoekende,
en tot hem [e] zeggende: Is
het een mensch geoorloofd
zijne vrouw te verstooten
4 om allerlei oorzaak? Doch
hij, antwoordende, zeide tot
hen: Hebt gij niet gelezen,
dat hij, die [ze] gemaakt
heeft,[f] ze van den beginne
gemaakt heeft man en
5 vrouw, en gezegd heeft:

[a]) Omtrent veertig gulden. — [b]) R. v. b. „mij.” — [c]) R. v. b. „alles.” — [d]) R. v. b. „zijne misdaden.” — [e]) V. l. w. „tot hem.” — [f]) Men kan ook vertalen, „dat hij, die [ze] van den beginne gemaakt heeft, ze gemaakt heeft,” enz.

Daarom zal een mensch
vader en moeder verlaten,
en zijne vrouw aanhangen,
en die twee zullen tot één
6 vleesch zijn? zoodat ze
niet meer twee zijn, maar
één vleesch. Hetgeen dan
God heeft samengevoegd,
scheide een mensch niet.
7 Zij zeiden tot hem: Waar-
om heeft dan Mozes gebo-
den een scheidbrief te ge-
ven, en haar te verstooten?
8 Hij zeide tot hen: Mozes
heeft om de hardheid uwer
harten u toegelaten uwe
vrouwen te verstooten;
maar van den beginne is
9 het niet zoo geweest. En
ik zeg u, dat al wie zijne
vrouw zal verstooten, niet[a]
om hoererij, en een an-
dere zal trouwen, [die] doet
overspel, en die een ver-
stootene trouwt, doet over-
10 spel. Zijne discipelen zei-
den tot hem: Indien de
zaak van den mensch met
de vrouw zóó staat, dan is
het niet geraden te trou-
11 wen. En hij zeide tot hen:
Niet allen vatten dit woord,
maar zij, wien het gegeven
12 is; want er zijn gesnede-
nen, die uit moeders schoot
zóó geboren zijn; en er zijn
gesnedenen, die door de
menschen gesneden zijn;
en er zijn gesnedenen, die
zichzelven gesneden heb-
ben om het koninkrijk der
hemelen. Die [het] vatten
kan, vatte [het]!
13 [b] Toen werden kinderkens
tot hem gebracht, opdat
hij hun de handen mocht
opleggen en bidden; en de
discipelen bestraften ze.
14 Maar Jezus zeide: Laat af
van de kinderkens, en ver-
hindert ze niet tot mij te
komen; want derzulken is
het koninkrijk der heme-
15 len. En hun de handen op-
gelegd hebbende, vertrok
hij van daar.
16 En zie, er kwam een tot
[hem], en zeide tot hem: [c]
Meester, wat zal ik goeds
doen, opdat ik het eeuwige
17 leven hebbe? En hij zeide
tot hem: Wat vraagt gij
mij aangaande het goede?
Eén is goed. [d] Doch wilt gij
in het leven ingaan, be-
18 waar de geboden. Hij zeide
tot hem: Welke? En Jezus
zeide: Gij zult niet dooden;

[a]) R. „anders dan.” — [b]) Zie Mark. X: 13; Luk. XVIII: 15. — [c]) R. v. b. „Goede.” — [d]) R. „Wat noemt gij mij goed? Niemand [is] goed dan God alleen.”

gij zult geen overspel doen;
gij zult niet stelen; gij zult
19 niet valsch getuigen; eer
uw[a] vader en moeder; en:
gij zult uwen naaste lief-
20 hebben als uzelven. De jon-
geling zeide tot hem: Al
deze dingen heb ik onder-
houden;[b] wat ontbreekt mij
21 nog? Jezus zeide tot hem:
Indien gij wilt volmaakt
zijn, ga heen, verkoop wat
gij hebt, en geef den armen,
en gij zult een schat hebben
in den hemel; en kom, volg
22 mij. Maar de jongeling, dit
woord hoorende, ging be-
droefd heen, want hij had
23 vele bezittingen. En Jezus
zeide tot zijne discipelen:
Voorwaar, ik zeg u, dat
een rijke bezwaarlijk in het
koninkrijk der hemelen zal
24 ingaan. En wederom zeg ik
u: het is lichter, dat een
kemel ga door het oog
eener naald, dan dat een
rijke inga in het koninkrijk
25 Gods. En de[c] discipelen,
[dit] hoorende, stonden
zeer verslagen, zeggende:
Wie kan dan behouden
26 worden? En Jezus, [hen]
aanziende, zeide tot hen:
Bij menschen is dit onmo-
gelijk; maar bij God zijn
27 alle dingen mogelijk. Toen
antwoordde Petrus, en zei-
de tot hem: Zie, wij heb-
ben alles verlaten, en zijn
u gevolgd, wat zal ons dan
28 geworden? En Jezus zeide
tot hen: Voorwaar, ik zeg
u, dat gij, die mij gevolgd
zijt, in de wedergeboorte,
wanneer de Zoon des men-
schen zal zitten op den
troon zijner heerlijkheid,
gij ook zult zitten op twaalf
tronen, oordeelende de
29 twaalf stammen Israëls. En
al wie verlaten heeft hui-
zen, of broeders, of zusters,
of vader, of moeder, of
vrouw, of kinderen, of
akkers, om mijns naams
wil, zal honderdvoud ont-
vangen, en het eeuwige
30 leven beërven. Doch vele
eersten zullen de laatsten
zijn, en laatsten de eersten.
XX. Want het koninkrijk der
hemelen is gelijk aan een
heer des huizes, die met
den morgenstond uitging
om arbeiders te huren voor
2 zijnen wijngaard. En met
de arbeiders overeengeko-
men zijnde voor een denaar
des daags, zond hij hen in

[a]) Lett. „den." — [b]) R. v. b. „van mijne jonkheid af." — [c]) R. „zijne."

3 zijnen wijngaard. En uit-
gegaan zijnde omtrent de
derde ure, zag hij anderen
ledig staande op de markt.
4 En hij zeide tot dezen:
Gaat ook gij in den wijn-
gaard, en al wat recht is,
5 zal ik u geven. En zij gin-
gen. Wederom uitgegaan
zijnde omtrent de zesde
en de negende ure, deed
6 hij desgelijks. En omtrent
de elfde ure [a] uitgegaan
zijnde, vond hij anderen [b]
staande, en zeide tot hen:
Waarom staat gij hier den
7 geheelen dag ledig? Zij
zeiden tot hem: Omdat nie-
mand ons gehuurd heeft.
Hij zeide tot hen: Gaat ook
gij in den wijngaard, en al
wat recht is, zult gij ont-
8 vangen.[c] Toen het nu avond
geworden was, zeide de
heer des wijngaards tot
zijnen rentmeester: Roep
de arbeiders, en betaal hun
het loon, beginnende van
de laatsten tot de eersten.
9 En toen die van de elfde
ure kwamen, ontvingen zij
10 ieder een denaar. En toen
de eersten kwamen, meen-
den zij, dat zij meer zouden
ontvangen; doch ook zij
ontvingen ieder een denaar.
11 En [dien] ontvangende,
murmureerden zij tegen
12 den heer des huizes, zeg-
gende: Deze laatsten heb-
ben één uur gearbeid, en
gij hebt hen ons gelijk ge-
maakt, die den last des
daags en de hitte gedragen
13 hebben. Doch hij, antwoor-
dende, zeide tot één van
hen: Vriend! ik doe u geen
onrecht. Zijt gij niet met
mij overeengekomen voor
14 een denaar? Neem het uwe,
en ga heen! Maar ik wil
aan dezen laatste evenveel
15 geven als aan u. Is het mij
niet geoorloofd met het
mijne te doen, wat ik wil?
Is uw oog boos, omdat ík
16 goed ben? Zóó zullen de
laatsten de eersten zijn,
en de eersten de laatsten;
want velen zijn geroepe-
nen, maar weinigen uit-
verkorenen.
17 [d]En Jezus, opgaande naar
Jeruzalem, nam de twaalf
discipelen [e] afzonderlijk tot
[zich] op den weg, en zeide
18 tot hen: Ziet, wij gaan op
naar Jeruzalem, en de Zoon
des menschen zal overge-
leverd worden aan de over-

[a]) V. l. w. „ure." — [b]) R. v. b. „ledig." — [c]) „en ..... ontvangen" is twijfelachtig. — [d]) Zie Mark. X : 32. — [e]) S. l. w. „discipelen."

priesters en schriftgeleer-
den; en zij zullen hem ter
19 dood veroordeelen, en hem
overleveren aan de volken,
om [hem] te bespotten en
te geeselen en te kruisi-
gen; en ten derden dage
zal hij opstaan.
20 Toen kwam tot hem de
moeder der zonen van Ze-
bedeüs met hare zonen,
[hem] huldigende, en iets
21 van hem begeerende. En
hij zeide tot haar: Wat
wilt gij? Zij zeide tot hem:
Zeg, dat deze mijne twee
zonen mogen zitten, één
aan uwe rechter- en één
aan uwe [a] linkerhand in
22 uw koninkrijk. Doch Jezus,
antwoordende, zeide: Gij-
lieden weet niet, wat gij be-
geert! Kunt gij den drink-
beker drinken, dien ík zal
drinken? [b] Zij zeiden tot
23 hem: Wij kunnen. En hij
zeide tot hen: Mijnen
drinkbeker zult gij wel
drinken, [b] doch het zitten
aan mijne rechter- en aan
mijne linkerhand staat aan
mij niet te geven, maar
[het zal gegeven worden]
aan hen, wien het door
24 mijnen Vader bereid is. En
toen de tien [dit] hoorden,
namen zij het den twee
25 broeders zeer kwalijk. En
Jezus, hen tot [zich] geroe-
pen hebbende, zeide: Gij
weet, dat de oversten der
volken over hen heerschen,
en de grooten gezag over
26 hen voeren. [c] Onder u zal
het niet alzoo zijn! Maar
al wie onder u groot wil
worden, die zij uw dienst-
27 knecht, en al wie onder u
de eerste wil zijn, die zij
28 uw slaaf; gelijk de Zoon
des menschen niet is ge-
komen om gediend te wor-
den, maar om te dienen,
en zijn leven te geven tot
losprijs voor velen.
29 En toen zij van Jericho
uitgingen, volgde hem een
30 groote schare. En zie, twee
blinden, zittende aan den
weg, gehoord hebbende, dat
Jezus voorbijging, riepen,
zeggende: Ontferm u onzer,
31 Heer, Zoon Davids! Doch
de schare bestrafte hen,
dat zij zwijgen zouden;
maar zij riepen te meer,
zeggende: Ontferm u onzer,
32 Heer, Zoon Davids! En Je-

[a]) R. l. w. „uwe." — [b]) R. v. b. (naar Markus) „en met den doop gedoopt worden, waarmede ík gedoopt word;" zoo ook in vs. 23. — [c]) R. v. b. „Maar."

zus, stilstaande, riep hen,
en zeide: Wat wilt gij, dat
33 ik u doe? Zij zeiden tot
hem: Heer, dat onze oogen
34 geopend worden. En Jezus,
met ontferming bewogen,
raakte hunne oogen aan;
en terstond werden hunne
oogen ziende, en zij volgden hem.

XXI. — [a] En terwijl zij Jeruzalem naderden, en te Bethfagé kwamen, aan den
Olijfberg, toen zond Jezus
2 twee discipelen, zeggende
tot hen: Gaat heen naar het
dorp, dat tegenover u [ligt],
en terstond zult gij een
ezelin gebonden vinden, en
een veulen met haar, maakt
[ze] los, en brengt [ze] mij.
3 En indien iemand u iets
zegt, zoo zult gij zeggen:
De Heer heeft ze van noode;
en terstond zal hij ze zen-
4 den. Dit alles [b] nu is geschied, opdat vervuld zou
worden, hetgeen gesproken
is door den profeet, zeg-
5 gende: „Zegt der dochter
Sions: Zie, uw koning komt
tot u, zachtmoedig, en gezeten op een ezelin en een
veulen, het jong [c] eener
6 jukdragende." [d] En de discipelen, heengegaan zijnde,
en gedaan hebbende, gelijk
Jezus hun bevolen had,
7 brachten de ezelin en het
veulen, en leiden hunne
kleederen er op, en hij
8 zette zich daarop. [e] En een
zeer groote schare spreidden hunne kleederen op
den weg, en anderen hieuwen takken van de boomen,
en spreidden [ze] op den
9 weg. En de scharen, die
hem [f] voorgingen en die
volgden, riepen, zeggende:
Hosanna [g] den Zone Davids!
Gezegend hij, die komt in
den naam [des] Heeren! [h]
10 Hosanna in den hooge! En
toen hij in Jeruzalem ingegaan was, kwam de gansche
stad in opschudding, zeg-
11 gende: Wie is deze? En
de scharen zeiden: Deze is
Jezus, de profeet, die van
12 Nazareth in Galiléa is. En
Jezus ging in den tempel [i]
Gods, en dreef uit allen,
die verkochten en kochten

[a]) Zie Mark. XI; Luk. XIX: 29; Joh. XII: 12. — [b]) V. l. w. „alles." — [c]) Lett. „zoon." — [d]) Zach. IX: 9. — [e]) R. „en zetten [hem] daarop. — [f]) R. l. w. „hem." — [g]) d. i. „Heil!" — [h]) Zie Ps. CXVIII: 26. — [i]) De gebouwen in het algemeen; voor den tempel zelf, „de woning," wordt een ander woord gebruikt.

in den tempel, [a] en keerde
om de tafels der wisselaars
en de stoelen van hen, die
13 de duiven verkochten. En
hij zeide tot hen: Er staat
geschreven: „Mijn huis zal
een huis des gebeds genoemd
worden;" [b] maar gij
hebt het tot een roovershol
14 gemaakt. [c] En er kwamen
blinden en kreupelen tot
hem in den tempel, [a] en
15 hij genas ze. Toen nu de
overpriesters en de schriftgeleerden
de wonderen zagen,
die hij deed, en de
kinderen, roepende in den
*tempel, [a] en zeggende: Hosanna
den Zone Davids!*
16 *namen* zij het kwalijk, en
zeiden tot hem: Hoort gij
wat dezen zeggen? En Jezus
zeide tot hen: Ja, hebt
gij nooit gelezen: „Uit den
mond van kinderkens en
zuigelingen hebt Gij lof
17 bereid?" [d] En hen verlatende,
ging hij de stad uit
naar Bethanië, en overnachtte
aldaar.
18 En des morgens vroeg,
toen hij naar de stad terug-
19 keerde, hongerde hem. En
ziende één vijgeboom aan
den weg, ging hij er naar
toe, en vond niets daaraan
dan alleen bladeren. En hij
zeide tot hem: Van u kome
in eeuwigheid geen vrucht
meer! En de vijgeboom
20 verdorde onmiddellijk. En
de discipelen, [dit] ziende,
verwonderden zich, zeggende:
Hoe is de vijgeboom
[zoo] onmiddellijk verdord!
21 En Jezus, antwoordende,
zeide tot hen: Voorwaar,
ik zeg u: Indien gij geloof
hebt en niet twijfelt, zult
gij niet alleen doen, wat
met den vijgeboom [is geschied],
maar al zegt gij
ook tot dezen berg: word
opgeheven en in de zee geworpen!
het zal geschieden.
22 En al wat gij zult begeeren
in het gebed, geloovende,
zult gij ontvangen.
23 En toen hij in den *tempel* [a]
gekomen was, kwamen tot
hem, *terwijl hij leerde*, de
overpriesters en de oudsten
des volks, zeggende:
Op welk gezag doet gij deze
dingen? en wie heeft u dit
24 gezag gegeven? En Jezus,
antwoordende, zeide tot
hen: Ik zal u ook één woord
vragen; indien gij mij dat
zegt, zal ík u ook zeggen,

[a]) De gebouwen. — [b]) Jes. LVI: 7. — [c]) V. l. „gij maakt het." — [d]) Ps. VIII: 2.

op welk gezag ik deze din-
25 gen doe. De doop van Jo-
hannes, vanwaar was die?
uit den hemel of uit de men-
schen? En zij overlegden
bij zichzelven, zeggende:
Indien wij zeggen: uit den
hemel, zoo zal hij tot ons
zeggen: Waarom hebt gij
26 hem dan niet geloofd? En
indien wij zeggen: uit de
menschen, zoo vreezen wij
de schare; want allen hou-
den Johannes voor een pro-
27 feet. En zij antwoordden
Jezus, en zeiden: Wij weten
het niet. En híj zeide tot
hen: Zoo zeg ík u ook niet,
op welk gezag ik deze din-
28 gen doe. Doch wat dunkt u?
Een mensch had twee kin-
deren, en gaande tot den
eersten, zeide hij: Kind!
ga heen, werk heden in
29 mijnen wijngaard. Doch hij,
antwoordende, zeide: Ik wil
niet; maar later berouw
hebbende, ging hij heen.
30 En gaande tot den tweeden,
zeide hij desgelijks. En deze,
antwoordende, zeide: Ik
[ga], heer! en hij ging niet.
31 Wie van deze twee deed
den wil des vaders? Zij
zeiden tot hem: De eerste.
Jezus zeide tot hen: Voor-
waar, ik zeg u: de tolle-
naars en de hoeren gaan
u voor in het koninkrijk
32 Gods. Want Johannes is
tot u gekomen in den weg
der gerechtigheid, en gij
hebt hem niet geloofd;
maar de tollenaars en de
hoeren hebben hem ge-
loofd; en gij, [dit] ziende,
hebt later geen berouw ge-
had, om hem te gelooven.
33 [a] Hoort een andere gelij-
kenis! Er was een [b] heer
des huizes, die een wijn-
gaard plantte, en hij zette
een omtuining daarom, en
groef een persbak daarin,
en bouwde een toren, en
verhuurde hem aan land-
lieden, en ging buiten
34 's lands. Toen nu de tijd
der vruchten genaderd was,
zond hij zijne slaven tot de
landlieden, om zijne vruch-
35 ten te ontvangen. En de
landlieden namen zijne sla-
ven, en sloegen den een,
doodden den ander, en
36 steenigden den derden. We-
derom zond hij andere sla-
ven, meer dan de eersten,
en zij deden hun desgelijks.
37 En ten laatste zond hij zij-

[a]) Zie Mark. XII: 1; Luk. XX: 9. — [b]) R. v. b. „zeker."

nen zoon tot hen, zeggende:
Zij zullen mijnen zoon ont-
38 zien. Maar de landlieden,
den zoon ziende, zeiden
onder elkander: Deze is
de erfgenaam, komt, laat
ons hem dooden, en zijne
39 erfenis in bezit nemen. En
zij namen hem, en wierpen
[hem] buiten den wijn-
gaard, en doodden [hem].
40 Wanneer dan de heer des
wijngaards komt, wat zal
hij dien landlieden doen?
41 Zij zeiden tot hem: Hij zal
die boozen jammerlijk om-
brengen, en den wijngaard
aan andere landlieden ver-
huren, die hem de vruchten
op hare tijden zullen op-
42 brengen. Jezus zeide tot
hen: Hebt gij nooit gelezen
in de Schriften: „De steen,
dien de bouwlieden ver-
wierpen, die is geworden
tot een hoofd des hoeks;
van [den] Heer is dit ge-
schied, en het is wonder-
baar in onze oogen?" [a]
43 Daarom zeg ik u, dat het
koninkrijk Gods van u zal
weggenomen worden, en
een volk zal gegeven wor-
den, dat zijne vruchten
44 voortbrengt. En wie op
dezen steen valt, zal ver-
brijzeld worden, en op
wien hij vallen zal, dien
45 zal hij verpletteren. En de
overpriesters en de fari-
zeën, zijne gelijkenissen
hoorende, begrepen, dat hij
46 van hen sprak. En zoekende
hem te vangen, vreesden
zij de scharen, daar zij hem
voor een profeet hielden.

XXII. — En Jezus, antwoor-
dende, sprak wederom tot
hen in gelijkenissen, zeg-
2 gende: Het koninkrijk der
hemelen is gelijk geworden
aan een koning, die een
bruiloft voor zijnen zoon
3 bereidde, en zijne slaven
uitzond, om de genoodig-
den ter bruiloft te roepen;
en zij wilden niet komen.
4 Wederom zond hij andere
slaven uit, zeggende: Zegt
aan de genoodigden: Ziet,
mijn middagmaal heb ik
gereed gemaakt; mijne os-
sen en gemeste beesten zijn
geslacht, en alle dingen
zijn gereed; komt tot de
5 bruiloft. Doch zij sloegen
er geen acht op, en gingen
heen, de een naar zijnen
akker, de ander tot zijnen
6 koophandel; en de overigen

[a]) Ps. CXVIII: 22, 23.

grepen zijne slaven, deden
[hun] smaadheid aan, en
7 doodden [hen]. En de ko-
ning, dit hoorende, werd
toornig;[a] en zijn krijgsvolk
zendende, bracht hij die
moordenaars om, en stak
8 hunne stad in brand. Toen
zeide hij tot zijne slaven:
De bruiloft is wel gereed,
maar de genoodigden wa-
9 ren het niet waardig; gaat
daarom naar de uitgangen
der wegen, en zoovelen als
gij er zult vinden, roept
10 [ze] tot de bruiloft. En die
slaven gingen uit naar de
wegen, en brachten samen
allen, die zij vonden, zoo-
wel boozen als goeden; en
de bruiloftszaal werd vol
11 gasten. En toen de koning
ingegaan was, om de gas-
ten te zien, zag hij daar een
mensch, niet bekleed met
12 een bruiloftskleed. En hij
zeide tot hem: Vriend, hoe
zijt gij hier binnengeko-
men, geen bruiloftskleed
aanhebbende? En hij ver-
13 stomde. Toen zeide de ko-
ning tot de dienstknechten:
Bindt hem aan handen en
voeten, neemt hem weg,[b]
en werpt [hem] uit in de
buitenste duisternis; daar
zal zijn weening en kner-
14 sing der tanden. Want ve-
len zijn geroepenen, maar
weinigen uitverkorenen.
15 [c] Toen gingen de farizeën
heen, en hielden raad, hoe
zij hem in [zijne] rede ver-
16 strikken zouden. En zij
zonden tot hem hunne dis-
cipelen, met de Herodia-
nen, zeggende: Meester!
wij weten, dat gij waarach-
tig zijt, en den weg Gods
in waarheid leert, en u om
niemand bekommert; want
gij ziet den persoon der
17 menschen niet aan; zeg
ons dan, wat u dunkt: Is
het geoorloofd den keizer
schatting te geven of niet?
18 Doch Jezus, hunne boos-
heid kennende, zeide: Wat
verzoekt gij mij, huiche-
19 laars! Toont mij de schat-
tingmunt. En zij brachten
20 hem een denaar. En hij
zeide tot hen: Wiens is dit
21 beeld en het opschrift? Zij
zeiden tot hem: Des kei-
zers. Toen zeide hij tot hen:
Geeft dan den keizer wat
des keizers is, en Gode wat
22 Gods is. En [dit] hoorende,
verwonderden zij zich, en

[a]) Misschien is de juiste lezing: „En de koning werd toornig." — [b]) V. l. w. „neemt hem weg." — [c]) Zie Mark. XII: 13; Luk. XX: 20.

hem verlatende, gingen zij
heen.
23 Te dien dage kwamen
er sadduceën tot hem, die
zeggen, dat er geen op-
standing is, en zij vraagden
24 hem, zeggende: Meester!
Mozes heeft gezegd: Indien
iemand sterft, geen kinde-
ren hebbende, dan zal zijn
broeder zijne vrouw trou-
wen, en zijnen broeder zaad
25 verwekken. Nu waren er bij
ons zeven broeders; en de
eerste, getrouwd zijnde,
stierf; en geen zaad heb-
bende, liet hij zijne vrouw
26 voor zijnen broeder. Des-
gelijks ook de tweede, en
de derde, tot den zevende.
27 En het laatst van allen
28 stierf ook de vrouw. In de
opstanding dan, wien van
de zeven zal zij tot vrouw
zijn? want zij hebben haar
29 allen gehad. En Jezus, ant-
woordende, zeide tot hen:
Gij dwaalt, niet kennende
de Schriften, noch de kracht
30 Gods. Want in de opstan-
ding huwen zij niet, en
worden niet ten huwelijk
gegeven, maar zij zijn als
engelen Gods in den hemel.
31 En wat de opstanding der
dooden aangaat, hebt gij
niet gelezen hetgeen door
God tot u gesproken is,
32 zeggende: „Ik ben de God
Abrahams, en de God
Izaäks, en de God Ja-
kobs?"[a] God is niet een
God van dooden, maar van
33 levenden. En de scharen,
[dit] hoorende, stonden
verslagen over zijne leer.
34 En de farizeën, gehoord
hebbende, dat hij den sad-
duceën den mond gestopt
had, vergaderden te zamen.
35 En één uit hen, een wet-
geleerde, vraagde, hem
verzoekende en zeggende:
36 Meester! wat is het groote
37 gebod in de wet? En hij[b]
zeide tot hem: „Gij zult
[den] Heer, uwen God, lief-
hebben met geheel uw hart,
en met geheel uwe ziel, en
met geheel uw verstand."[c]
38 Dit is het groote en eerste[d]
39 gebod. En het tweede, daar-
aan gelijk: „Gij zult uwen
naaste liefhebben als uzel-
40 ven."[e] Aan deze twee ge-
boden hangt de gansche
wet en de profeten.
41 Toen nu de farizeën samen-
vergaderd waren, vraagde
42 Jezus hun, zeggende: Wat

[a]) Ex. III: 6. — [b]) R. „Jezus." — [c]) Deut. VI: 5. — [d]) R. „eerste en groote." — [e]) Lev. XIX: 18.

dunkt u van den Christus? Wiens zoon is hij? Zij
zeiden tot hem: Davids
43 [zoon]. Hij zeide tot hen:
Hoe noemt hem dan David,
in den Geest, „Heer"? zeg-
44 gende: „[De] [a] Heer heeft
gezegd tot mijnen Heer:
Zit aan mijne rechterhand,
totdat ik uwe vijanden on-
45 der uwe voeten [b] zet." [c] In-
dien dan David hem „Heer"
noemt, hoe is hij zijn zoon?
46 En niemand kon hem een
woord antwoorden, noch
iemand durfde hem van
dien dag af meer vragen.

XXIII. — Toen sprak Jezus
tot de scharen en tot zijne
2 discipelen, zeggende: De
schriftgeleerden en de fa-
rizeeën hebben zich gezet op
3 den stoel van Mozes. Daar-
om alle dingen, die zij u
zeggen, doet en bewaart
[die]; [d] maar doet niet naar
hunne werken; want zij
4 zeggen, en doen niet, maar
binden zware en ondrage-
lijke lasten, en leggen [ze]
op de schouders der men-
schen; doch zij willen ze
met hunnen vinger niet ver-
5 roeren. En al hunne werken
doen zij om van de men-
schen gezien te worden;
want [e] zij maken hunne
gedenkcedels breed, en de
zoomen [f] maken zij groot;
6 en zij beminnen de voor-
aanzitting in de maaltij-
den, en de voorgestoelten
7 in de synagogen, en de be-
groetingen op de markten,
en om door de menschen
Rabbi, Rabbi! genoemd te
8 worden. Maar gij, laat u niet
Rabbi noemen; want één is
uw meester, [g] de Christus;
en gij allen zijt broeders.
9 En noemt niemand uwen
vader op de aarde; want
één is uw Vader, Hij die in
10 de hemelen is. Laat u ook
niet meesters [g] noemen;
want één is uw meester, [g]
11 de Christus. Maar de meeste
van u zal uw dienstknecht
12 zijn. En die zichzelven zal
verhoogen, zal vernederd
worden; en die zichzelven
zal vernederen, zal ver-
hoogd worden.
13 Wee u, schriftgeleerden
en farizeeën, huichelaars!
want gij sluit het konink-

[a]) R. „De." — [b]) R. „tot een voetbank uwer voeten." — [c]) Ps. CX: 1. — [d]) R. „zeggen te onderhouden, bewaart en doet [die]." — [e]) R. „en." — [f]) R. v. b. „van hunne kleederen." — [g]) Of „leidsman."

rijk der hemelen voor de
menschen; want gijzelf gaat
niet in, en gij laat hen,
die zouden ingaan, niet
15 ingaan.[a] Wee u, schrift-
geleerden en farizeeën, hui-
chelaars! want gij trekt
zee en land rond, om
één proseliet te maken; en
wanneer hij het geworden
is, maakt gij hem een kind
der hel, tweemaal meer dan
16 gij. Wee u, blinde leidslie-
den! die zegt: Al wie zwe-
ren zal bij den *tempel*,[b]
dat is niets; maar al wie
zweren zal bij het goud des
tempels,[b] die is schuldig.
17 Dwazen en blinden! want
wat is meerder: het goud
of de *tempel*,[b] die het goud
18 heiligt? En: Al wie zweren
zal bij het altaar, dat is
niets; maar al wie zweren
zal bij de gave, die daarop
19 is, die is schuldig. Blin-
den![c] want wat is meerder:
de gave of het altaar, dat
20 de gave heiligt? Daarom
wie zweert bij het altaar,
zweert daarbij, en bij al wat
21 daarop is. En wie zweert bij
den *tempel*,[b] zweert daar-
bij, en bij hem, die daarin
22 woont.[d] En wie zweert bij
den hemel, zweert bij den
troon Gods, en bij hem, die
23 daarop zit. Wee u, schrift-
geleerden en farizeeën, hui-
chelaars! want gij geeft
tienden van kruizemunt en
anijs en komijn; en gij laat
na het zwaardere der wet:
het oordeel en de barmhar-
tigheid *en de trouw*. Deze
dingen *moest men* doen, en
de andere niet nalaten.
24 Blinde leidslieden! die de
mug uitzijgt, en den kemel
25 doorzwelgt! Wee u, schrift-
geleerden en farizeeën, hui-
chelaars! want gij reinigt
het buitenste des drink-
bekers en des schotels,
maar van binnen zijn zij
vol van roof en onmatig-
26 heid.[e] Blinde farizeeër! rei-
nig eerst het binnenste des
drinkbekers en des scho-
tels, opdat ook het bui-
tenste daarvan rein worde.
27 Wee u, schriftgeleerden en

[a]) R. v. b. „Wee u, schriftgeleerden en farizeën, huichelaars! want gij eet de huizen der weduwen op, en [dat] terwijl gij voor den schijn lange gebeden doet; daarom zult gij te zwaarder oordeel ontvangen," *vs. 14.* — [b]) *De woning zelve.* — [c]) *R.* „*Dwazen en blinden.* — [d]) Of „heeft gewoond." — [e]) Gebrek aan zelfbedwang in het voldoen aan de begeerten, welke ook.

farizeën, huichelaars! want
gij gelijkt op gewitte graven,
die van buiten wel
fraai schijnen, maar van
binnen vol doodsbeenderen
en allerlei onreinheid zijn.
28 Zoo schijnt ook gij wel van
buiten rechtvaardig voor de
menschen, maar van binnen
zijt gij vol huichelarij
29 en wetteloosheid. Wee u,
schriftgeleerden en farizeën,
huichelaars! want gij
bouwt de graven der profeten,
en versiert de grafste-
30 den der rechtvaardigen, en
zegt: Indien wij in de dagen
onzer vaderen waren
geweest, wij zouden geen
deel met hen gehad hebben
aan het bloed der profeten.
31 Zoo geeft gij dan uzelven
getuigenis, dat gij zonen
zijt van hen, die de profe-
32 ten vermoord hebben. En
gij, gij maakt de maat uwer
33 vaderen vol! Slangen, adderengebroed!
hoe zult gij
het oordeel der hel ontvlieden?
34 Daarom, ziet, ik zend tot
u profeten, en wijzen, en
schriftgeleerden; en van
hen zult gij er dooden en
kruisigen, en van hen zult
gij er in uwe synagogen
geeselen, en van stad tot
35 stad vervolgen; opdat op u
kome al het rechtvaardige
bloed, dat op de aarde vergoten
is, van het bloed des
rechtvaardigen Abels tot
het bloed van Zacharia, den
zoon van Barachia, dien
gij vermoord hebt tusschen
den tempel en het altaar.
36 Voorwaar, ik zeg u: al deze
dingen zullen komen over
dit geslacht.
37 Jeruzalem, Jeruzalem!
die de profeten doodt, en
steenigt, die tot haar gezonden
zijn! hoe menigmaal
heb ik uwe kinderen
willen bijeenvergaderen,
gelijkerwijs een hen hare
kiekens bijeenvergadert
onder de vleugelen; en gij
38 hebt niet gewild! Zie, uw
huis wordt u woest gelaten.
39 Want ik zeg u: gij zult mij
van nu aan geenszins zien,
totdat gij zult zeggen: Gezegend
hij, die komt in den
naam [des] Heeren.

XXIV.[a] — En Jezus ging uit,
en vertrok van den tempel;[b]
en zijne discipelen kwamen
tot [hem], om hem de gebouwen
des tempels te

[a]) Zie Mark. XIII; Luk. XXI: 5. — [b]) De gebouwen.

2 toonen. En hij, antwoor-
dende, zeide [a] tot hen: Ziet
gij niet al deze dingen?
Voorwaar, ik zeg u: hier
zal geen steen op den an-
deren gelaten worden, die
niet zal afgebroken worden.
3 En toen hij op den Olijf-
berg gezeten was, kwamen
de discipelen afzonderlijk
tot hem, zeggende: Zeg
ons, wanneer zullen deze
dingen zijn? en wat is
het teeken van uwe komst
en van de voleinding der
4 eeuw? En Jezus, antwoor-
dende, zeide tot hen: Ziet
toe, dat niemand u mis-
5 leide! Want velen zullen
komen onder mijnen naam,
zeggende: Ik ben de Chris-
tus; en zij zullen velen mis-
6 leiden. En gij zult hooren
van oorlogen en geruchten
van oorlogen; ziet toe,
wordt niet verschrikt; want
al [deze] dingen moeten
geschieden, maar het is
7 nog niet het einde. Want
volk zal opstaan tegen volk,
en koninkrijk tegen ko-
ninkrijk; en er zullen hon-
gersnooden en pestilentiën
en aardbevingen zijn in ver-
8 schillende plaatsen. Maar
al deze dingen zijn een be-
9 gin der smarten. Dan zullen
zij u overleveren tot ver-
drukking, en zullen u doo-
den; en gij zult gehaat wor-
den door al de volken om
10 mijns naams wil. En dan
zullen velen geërgerd wor-
den, en zullen elkander
overleveren en elkander
11 haten. En vele valsche pro-
feten zullen opstaan, en
zullen er velen misleiden.
12 En omdat de wetteloosheid
zal toenemen, [b] zal de liefde
13 van velen [c] verkoelen. Maar
wie volharden zal tot het
einde, die zal behouden
14 worden. En dit evangelie
des koninkrijks zal over
het geheele aardrijk gepre-
dikt worden, tot een getui-
genis al den volken, en dan
zal het einde komen.
15 Wanneer gij dan zult zien
den gruwel der verwoes-
ting — waarvan gespro-
ken is door Daniël, den
profeet — staande in [de]
heilige plaats, (die [dit]
16 leest, lette er op!) dat dan,
die in Judéa zijn, vluch-
17 ten naar de bergen; die op
het dak is, kome niet af om
de dingen [d] uit zijn huis te

[a]) R. „En Jezus zeide." — [b]) Of: „vermenigvuldigd zal worden." — [c]) Lett. „de velen;" d. i. de massa der belijders. — [d]) R. „iets."

18 halen; en die op het veld
is, keere niet terug, om
19 zijn kleed[a] te halen. Doch
wee de zwangeren en de
20 zogenden in die dagen! En
bidt, dat uwe vlucht niet
geschiede des winters, noch
21 op een sabbat. Want alsdan zal groote verdrukking
zijn, hoedanige niet geweest is van het begin der
wereld tot nu toe, en ook
22 niet weer zijn zal. En indien
die dagen niet verkort werden, geen vleesch zou behouden worden; maar om
der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort wor-
23 den. Alsdan, zoo iemand
tot u zegt: Ziet, hier is de
Christus! of: Hier! gelooft
24 het niet. Want er zullen
valsche Christussen en valsche profeten opstaan, en
zullen groote teekenen en
wonderen doen,[b] om, zoo
mogelijk, ook de uitverko-
25 renen te misleiden. Ziet,
ik heb het u vooruit ge-
26 zegd. Indien zij dan tot u
zeggen: Ziet, hij is in de
woestijn! gaat niet uit;
Ziet, [hij is] in de binnenkameren! gelooft het niet.
27 Want gelijk de bliksem
uitgaat van het Oosten, en
schijnt tot het Westen, zoo[c]
zal de komst van den Zoon
28 des menschen zijn. Want[d]
waar het doode lichaam
is, daar zullen de arenden
vergaderd worden.
29 En terstond na de verdrukking dier dagen, zal
de zon verduisterd worden,
en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren
zullen van den hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen bewogen wor-
30 den. En dan zal het teeken
van den Zoon des menschen
verschijnen in den hemel;
en dan zullen al de stammen des lands[e] weeklagen,
en zullen den Zoon des menschen zien, komende op de
wolken des hemels met
kracht en groote heerlijk-
31 heid. En hij zal zijne engelen uitzenden met groot bazuingeschal; en zij zullen
zijne uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van [het eene] uiterste
der hemelen tot [het andere] uiterste daarvan.
32 En leert van den vijgeboom deze[f] gelijkenis:
Wanneer zijn tak reeds

a) R. „kleederen." — b) Lett. „geven." — c) R. v. b. „ook." — d) V. l. w. „want." — e) Of „der aarde." — f) Lett. „de."

zacht wordt, en de blade-
ren uitspruiten, dan weet
gij, dat de zomer nabij is.
33 Zoo ook gij, wanneer gij
al deze dingen ziet, weet,
dat *het nabij is*, voor de
34 deur. Voorwaar, ik zeg
u: dit geslacht zal geens-
zins voorbijgaan, totdat al
deze dingen zullen ge-
35 schied zijn. De hemel en de
aarde zullen voorbijgaan,
maar mijne woorden zul-
len geenszins voorbijgaan.
36 Doch van dien dag en [a] ure
weet niemand, ook niet de
engelen der hemelen, maar
37 mijn Vader alleen. En ge-
lijk de dagen van Noach,
zoo zal ook zijn de komst
van den Zoon des men-
38 schen. Want gelijk zij wa-
ren in de dagen vóór den
zondvloed, etende en drin-
kende, huwende en ten
huwelijk gevende, tot op
den dag, dat Noach in de ark
39 ging, en het niet verston-
den, totdat de zondvloed
kwam, en [hen] allen weg-
nam, zóó zal ook zijn de
komst van den Zoon des
40 menschen. Dan zullen er
twee op het veld zijn, één
wordt weggenomen, en één
41 achtergelaten; twee zullen
in den molen malen, één
wordt weggenomen, en één
42 achtergelaten. Waakt dan!
want gij weet niet, in welke
43 ure [b] uw Heer komt. Maar
weet dit, dat, indien de
heer des huizes geweten
had, in welke wake de
dief komen zou, [c] hij zou
gewaakt hebben, en niet
hebben toegelaten, dat
zijn huis doorgraven werd.
44 Daarom weest ook gij ge-
reed! want in welke ure gij
het niet meent, komt de
45 Zoon des menschen. Wie
dan is de getrouwe en wijze
slaaf, dien zijn heer over
zijne huishouding gesteld
heeft, om hun spijs te geven
46 ter rechter tijd? Welgeluk-
zalig die slaaf, dien zijn
heer, als hij komt, zal vin-
47 den alzoo doende. Voor-
waar, ik zeg u, dat hij hem
zal zetten over al zijne goe-
48 deren. Maar zoo die booze
slaaf in zijn hart zou zeg-
gen: Mijn heer vertoeft te
49 komen, en zou beginnen
zijne [d] medeslaven te slaan,
en zou eten en drinken [e]
50 met de dronkaards, zoo zal
de heer van dien slaaf ko-

[a]) R. v. b. „die." — [b]) V. l. „dag." — [c]) Lett. „komt." — [d]) R. „de." — [e]) R. „en te eten en te drinken."

men ten dage, als hij [hem]
niet verwacht, en ter ure,
51 die hij niet weet; en zal hem
in stukken houwen,[a] en zijn
deel zetten met de huiche-
laars; daar zal zijn weening
en knersing der tanden.
XXV. — Dan zal het konink-
rijk der hemelen gelijk zijn
geworden aan tien maag-
den, die hare lampen na-
men, en uitgingen den
2 bruidegom te gemoet. En
vijf van haar waren wijs,
3 en vijf waren dwaas. Die
dwaas waren, namen hare
lampen, en namen geen
4 olie met zich; doch de wij-
zen namen olie in hare va-
5 ten, met hare lampen. Toen
nu de bruidegom vertoefde,
werden zij allen slaperig,
6 en sliepen in. Doch te mid-
dernacht geschiedde een
geroep: Ziet, de bruide-
gom! [b] gaat uit, hem te ge-
7 moet! Toen stonden al die
maagden op, en bereidden
8 hare lampen. En de dwazen
zeiden tot de wijzen: Geeft
ons van uwe olie, want onze
9 lampen gaan uit. Maar de
wijzen antwoordden, zeg-
gende: Er mocht voor ons en
voor u niet [c] genoeg zijn; [d]
gaat liever tot de verkoo-
pers, en koopt voor uzel-
10 ven. Doch toen zij heengin-
gen om te koopen, kwam
de bruidegom, en die ge-
reed waren, gingen met
hem in tot de bruiloft, en
de deur werd gesloten.
11 En daarna kwamen ook de
andere maagden, zeggende:
Heer, heer, doe ons open!
12 Maar hij, antwoordende,
zeide: Voorwaar, ik zeg u:
13 Ik ken u niet. Waakt dan!
want gij weet den dag of
de ure niet. [e]
14 Want [het is] gelijk een
mensch, die, buiten 's lands
gaande, zijne eigene slaven
riep, en hun zijne goede-
15 ren overgaf. En den een gaf
hij vijf talenten, den ander
twee, den derden één, een
iegelijk naar zijne eigene
bekwaamheid; en hij ging
16 terstond buiten 's lands. Die
nu de vijf talenten ontvan-
gen had, ging heen, en
handelde daarmede, en won
17 vijf andere talenten. Des-
gelijks ook die de twee
[ontvangen had], die won
18 ook andere twee. Maar die

[a]) Lett. „in tweeën snijden." — [b]) R. v. b. „komt." — [c]) S. l. „geenszins." — [d]) R. v. b. „maar. — [e]) R. v. b. „in welke de Zoon des menschen komt."

het ééne ontvangen had,
ging heen, en groef in de
aarde, en verborg het geld
19 zijns heeren. En na een
langen tijd kwam de heer
van die slaven, en hield
20 rekening met hen. En die
de vijf talenten ontvangen
had, kwam en bracht tot
[hem] vijf andere talenten,
zeggende: Heer! vijf talenten
hebt gij mij gegeven;
zie, vijf andere talenten heb
ik daarboven gewonnen.
21 Zijn heer zeide tot hem:
Wel, goede en getrouwe
slaaf, over weinig zijt gij
getrouw geweest, over veel
zal ik u zetten; ga in tot de
22 vreugde uws heeren. En die
de twee talenten ontvangen
had, kwam ook, en zeide:
Heer! twee talenten hebt
gij mij gegeven; zie, twee
andere talenten heb ik
23 daarboven gewonnen. Zijn
heer zeide tot hem: Wel,
goede en getrouwe slaaf!
over weinig zijt gij getrouw
geweest, over veel
zal ik u zetten; ga in tot
de vreugde uws heeren.
24 En die het ééne talent ontvangen
had, kwam ook, en
zeide: Heer! ik kende u, dat
gij een hard mensch zijt,
maaiende, waar gij niet
gezaaid hebt, en vergaderende
vanwaar gij niet ge-
25 strooid hebt; en bevreesd
zijnde, ben ik heengegaan,
en heb uw talent verborgen
in de aarde; zie, gij hebt het
26 uwe. En zijn heer, antwoordende,
zeide tot hem: Booze
en luie slaaf! gij wist, dat ik
maai, waar ik niet gezaaid
heb, en vergader vanwaar
27 ik niet gestrooid heb; zoo
moest gij dan mijn geld den
wisselaars gebracht hebben;
en ík, komende, zou
het mijne met rente terug-
28 gekregen hebben. Neemt
dan het talent van hem weg,
en geeft [het] aan hem, die
29 de tien talenten heeft. Want
aan een ieder, die heeft, zal
gegeven worden, en hij zal
overvloedig hebben; maar
van hem, die niet heeft, van
dien zal genomen worden,
30 ook wat hij heeft. En werpt
den onnutten slaaf uit in de
buitenste duisternis; daar
zal weening zijn en knersing
der tanden.
31 Maar wanneer de Zoon
des menschen komen zal in
zijne heerlijkheid, en al de [a]

[a]) R. v. b. „heilige."

engelen met hem, dan zal
hij zitten op den troon zij-
32 ner heerlijkheid; en voor
hem zullen al de volken
vergaderd worden; en hij
zal ze van elkander schei-
den, gelijk de herder de
schapen van de bokken
33 scheidt; en hij zal de scha-
pen aan zijne rechterhand
zetten, maar de bokken aan
34 [zijne] linker. Dan zal de
Koning zeggen tot hen,
[die] aan zijne rechterhand
[zijn]: Komt, gezegenden
mijns Vaders! beërft het
koninkrijk, dat u bereid is
van de *grondlegging* der
35 wereld; want ik was hon-
gerig, en gij gaaft mij te
eten; ik was dorstig, en gij
gaaft mij te drinken; ik was
een vreemdeling, en gij
36 naamt mij op; naakt, en gij
kleeddet mij; ik was krank,
en gij bezocht mij; ik was
in de gevangenis, en gij
37 kwaamt tot mij. Dan zullen
de rechtvaardigen hem ant-
woorden, zeggende: Heer!
wanneer zagen wij u hon-
gerig, en spijzigden u? of
dorstig, en gaven u te drin-
38 ken? En wanneer zagen wij
u als vreemdeling, en na-
men u op? of naakt, en
39 kleedden u? En wanneer
zagen wij u krank, of in de
gevangenis, en kwamen
40 tot u? En de Koning, ant-
woordende, zal tot hen zeg-
gen: Voorwaar, ik zeg u:
voor zooveel gij het gedaan
hebt aan één der minste van
deze mijne broeders, hebt
41 gij het mij gedaan. Dan zal
hij zeggen ook tot hen,
[die] aan zijne linkerhand
[zijn]: Gaat weg van mij,
vervloekten! in het eeu-
wige vuur, dat den duivel
en zijnen engelen bereid is;
42 *want ik was hongerig, en*
gij gaaft mij niet te eten;
ik was dorstig, en gij gaaft
43 mij niet te drinken; ik was
een vreemdeling, en gij
naamt mij niet op; naakt,
en gij kleeddet mij niet;
krank en in de gevangenis,
44 en gij bezocht mij niet. Dan
zullen ook dezen [a] antwoor-
den, zeggende: Heer! wan-
neer zagen wij u hongerig,
of dorstig, of een vreemde-
ling, of naakt, of krank,
of in de gevangenis, en
45 dienden u niet? Dan zal hij
hun antwoorden, zeggende:
Voorwaar, ik zeg u: voor

[a]) R. v. b. „hem.”

zooveel gij het aan één van
deze minsten niet gedaan
hebt, hebt gij het mij ook
46 niet gedaan. En dezen zullen
gaan in de eeuwige
pijn, maar de rechtvaardigen
in het eeuwige leven.
XXVI. — En het geschiedde,
toen Jezus al deze woorden
geëindigd had, dat hij tot
2 zijne discipelen zeide: Gij
weet, dat na twee dagen
het pascha is, en de Zoon
des menschen overgeleverd
wordt om gekruisigd te
worden.
3 Toen vergaderden de
overpriesters [a] en de oudsten
des volks in het voorhof
van den hoogepriester,
die genaamd was Kajafas;
4 en beraadslaagden te zamen,
dat zij Jezus met list
grijpen en dooden zouden.
5 Doch zij zeiden: Niet op
het feest, opdat er geen
opschudding onder het
volk kome.
6 [b] Toen nu Jezus te Bethanië
was, ten huize van Simon,
7 den melaatsche, kwam tot
hem een vrouw, hebbende
een albasten flesch met zeer
kostbaren balsem, en goot
dien uit op zijn hoofd, terwijl
8 hij aanzat. En de [c] discipelen,
[dit] ziende, namen
het zeer kwalijk, zeggende:
9 Waartoe dit verlies? want
deze [d] had duur kunnen verkocht,
en den armen gege-
10 ven worden. Maar Jezus,
[dit] wetende, zeide tot
hen: Waarom doet gij de
vrouw moeite aan? want
zij heeft een goed werk
11 aan mij verricht. Want de
armen hebt gij altijd bij
u, maar mij hebt gij niet
12 altijd. Want dat zij dezen
balsem op mijn lichaam gegoten
heeft, heeft zij gedaan
tot mijne begrafenis.
13 Voorwaar, ik zeg u: alwaar
dit evangelie gepredikt zal
worden in de geheele wereld,
daar zal ook van hetgeen
zíj gedaan heeft, gesproken
worden tot hare
gedachtenis.
14 [e] Toen ging één van de
twaalven, genaamd Judas
Iskariot, heen tot de over-
15 priesters, en zeide: Wat
wilt gij mij geven; en ík
zal hem u overleveren? En
zij legden hem dertig zil-
16 verlingen toe. [f] En van toen

[a]) R. v. b. „en de schriftgeleerden." — [b]) Zie Mark. XIV : 3; Joh. XII : 1. — [c]) R. „zijne." — [d]) R. v. b. „balsem." — [e]) Zie Mark. XIV : 10; Luk. XXII : 3. — [f]) Of „wogen hem op."

af zocht hij gelegenheid,
opdat hij hem mocht overleveren.
17 En op den eersten dag
der ongezuurde brooden
kwamen de discipelen tot
Jezus, zeggende: [a] Waar
wilt gij, dat wij u bereiden,
18 het pascha te eten? En hij
zeide: Gaat heen naar de
stad tot zulk een, en zegt tot
hem: De Meester zegt: mijn
tijd is nabij, ik zal bij u het
pascha houden met mijne
19 discipelen. En de discipelen
deden, gelijk Jezus hun
bevolen had, en bereidden
het pascha.
20 Toen het nu avond geworden
was, zat hij aan met
21 de twaalven. En terwijl zij
aten, zeide hij: Voorwaar,
ik zeg u, dat één van u mij
22 zal overleveren. En zij, zeer
bedroefd geworden zijnde,
begonnen een iegelijk van
hen tot hem te zeggen: Ben
23 ik het, Heer? En hij, antwoordende,
zeide: Die de
hand met mij in den schotel
indoopt, die zal mij over-
24 leveren. De Zoon des menschen
gaat wel heen, gelijk
van hem geschreven staat,
maar wee dien mensch, door
wien de Zoon des menschen
overgeleverd wordt.
Het ware dien mensch goed,
zoo hij niet geboren was
25 geweest. En Judas, die hem
overleverde, antwoordde en
zeide: Ben ik het, Rabbi?
Hij zeide tot hem: Gij hebt
het gezegd.
26 [b] En terwijl zij aten, nam
Jezus het[c] brood, en, gezegend
hebbende, brak hij
[het], en gaf [het] den discipelen,
en zeide: Neemt,
eet! dit is mijn lichaam.
27 En hij nam den[d] drinkbeker,
en, gedankt hebbende,
gaf hun [dien], zeggende:
28 Drinkt allen daaruit. Want
dit is mijn bloed, het [bloed]
des nieuwen[e] verbonds, dat
voor velen vergoten wordt
tot vergeving van zonden.
29 En ik zeg u, dat ik van nu
aan niet meer zal drinken
van deze vrucht des wijnstoks
tot op dien dag, wanneer
ik die met u nieuw[f]
zal drinken in het konink-
30 rijk mijns Vaders. En toen
zij den lofzang gezongen

[a]) R. v. b. „tot hem." — [b]) Zie Mark. XIV : 22; Luk. XXII: 19; 1 Kor. XI: 23. — [c]) V. l. w. „het." — [d]) V. l. w. „den." — [e]) V. l. w. „nieuwen." — [f]) Niet „opnieuw," maar „op een nieuwe wijze."

hadden, gingen zij uit naar
31 den Olijfberg. Toen zeide
Jezus tot hen: Gij zult allen
aan mij geërgerd worden
in dezen nacht; want er
staat geschreven: „Ik zal
den herder slaan, en de
schapen der kudde zullen
32 verstrooid worden."[a] Maar
nadat ik zal opgestaan zijn,
zal ik u voorgaan naar Ga-
33 liléa. En Petrus, antwoor-
dende, zeide tot hem: In-
dien[b] allen aan u geërgerd
werden, ík zal nimmermeer
34 geërgerd worden. Jezus
zeide tot hem: Voorwaar,
ik zeg u, dat gij in dezen
nacht, eer de haan zal
kraaien, mij driemaal zult
35 verloochenen. Petrus zeide
tot hem: Al moest ik met u
sterven, ik zal u geenszins
verloochenen! Desgelijks
zeiden ook al de discipelen.
36 [c] Toen kwam Jezus met
hen tot een plaats, genaamd
Gethsémané, en zeide tot
de discipelen: Zit hier ne-
der, totdat ik heenga, en
aldaar zal gebeden hebben.
37 En met zich nemende Pe-
trus en de twee zonen van
Zebedeüs, begon hij be-
droefd en zeer beangst te
38 worden. Toen zeide hij tot
hen: Mijne ziel is zeer be-
droefd *tot* den dood *toe*;
blijft hier, en waakt met
39 mij. En een weinig voort-
gaande, viel hij op zijn
aangezicht, biddende en
zeggende: Mijn vader, in-
dien het mogelijk is, laat
dezen drinkbeker van mij
voorbijgaan; doch niet ge-
lijk ík wil, maar gelijk Gíj
40 [wilt]. En hij kwam tot de
discipelen, en vond hen
slapende, en hij zeide tot
Petrus: Alzoo vermocht gij
niet ééne ure met mij te wa-
41 ken? Waakt en bidt, opdat
gij niet in verzoeking komt;
de geest is wel gewillig,
maar het vleesch is zwak.
42 Wederom ten tweeden maal
heengaande, bad hij, zeg-
gende: Mijn vader! indien
deze[d] niet van mij[e] voorbij
kan gaan, tenzij ik hem
drinke, uw wil geschiede!
43 En komende vond hij hen
wederom slapende; want
hunne oogen waren be-
44 zwaard. En hen verlatende,
ging hij wederom heen, en
bad ten derden maal, zeg-

[a]) Zach. XIII: 7. — [b]) R. v. b. „ook." — [c]) Zie Mark. XIV: 32; Luk. XXII: 40; Joh. XVIII: 9. — [d]) R. v. b. „drinkbeker." — [e]) S. l. w. „van mij."

gende dezelfde woorden.
45 Toen kwam hij tot zijne
discipelen, en zeide tot
hen: Slaapt nu voort, en
rust! Ziet, de ure is nabij,
en de Zoon des menschen
wordt overgeleverd in de
46 handen der zondaren. Staat
op, laat ons gaan; ziet, hij
is nabij, die mij overlevert.
47 En terwijl hij nog sprak,
zie, Judas, een van de
twaalven, kwam, en met
hem een groote schaar met
zwaarden en stokken, vanwege
de overpriesters en
48 oudsten des volks. En die
hem overleverde, had hun
een teeken gegeven, zeggende:
Dien ik zal kussen,
49 die is het, grijpt hem. En
terstond komende tot Jezus,
zeide hij: Wees gegroet,
Rabbi! en hij kuste
50 hem zeer. Maar Jezus zeide
tot hem: Vriend! waartoe
zijt gij hier? Toen traden
zij toe, en sloegen de handen
aan Jezus, en grepen
51 hem. En zie, één van hen,
die met Jezus waren, de
hand uitstrekkende, trok
zijn zwaard, en slaande den
slaaf des hoogepriesters,
52 hieuw zijn oor af. Toen
zeide Jezus tot hem: Keer
uw zwaard weder in zijne
plaats; want allen, die het
zwaard nemen, zullen door
53 het zwaard omkomen. Of
meent gij, dat ik mijnen
Vader nu niet kan bidden,
en Hij zal mij meer dan
twaalf legioenen engelen
54 ter zijde stellen? Hoe zouden
dan de Schriften vervuld
worden, dat het alzoo
55 geschieden moet? Te dier
ure zeide Jezus tot de scharen:
Zijt gij uitgegaan als
tegen een roover, met
zwaarden en stokken om
mij te vangen? Ik zat dagelijks
onder u, leerende
in den tempel; en gij hebt
56 mij niet gegrepen. Doch dit
alles is geschied, opdat
de schriften der profeten
zouden vervuld worden.
Toen verlieten hem al de
discipelen, en vluchtten.
57 Die nu Jezus gegrepen
hadden, leidden hem heen
tot Kajafas, den hoogepriester,
waar de schriftgeleerden
en de oudsten ver-
58 gaderd waren. En Petrus
volgde hem van verre tot
aan het voorhof van den
hoogepriester, en binnengegaan
zijnde, zat hij bij de
dienaren, om het einde te
59 zien. En de overpriesters
en de oudsten en de ge-

heele groote raad zochten
valsche getuigenis tegen
Jezus, opdat zij hem doo-
60 den mochten. En zij vonden
er geen, hoewel vele val-
sche getuigen opgekomen
waren.[a] Maar ten laatste
kwamen twee valsche ge-
61 tuigen op, en zeiden: Deze
heeft gezegd: Ik kan den
tempel Gods afbreken, en
hem in drie dagen opbou-
62 wen. En de hoogepriester,
opstaande, zeide tot hem:
Antwoordt gij niets? Wat
getuigen dezen tegen u?
63 Doch Jezus zweeg. En de
hoogepriester, antwoorden-
de, zeide tot hem: Ik be-
zweer u bij den levenden
God, dat gij ons zegt, of
gíj zijt de Christus, de
64 Zoon van God? Jezus zeide
tot hem: Gij hebt het ge-
zegd. Doch ik zeg u: van
nu aan zult gij den Zoon
des menschen zien, zit-
tende aan de rechterhand
der kracht, en komende
op de wolken des hemels.
65 Toen verscheurde de hoo-
gepriester zijne kleederen,
zeggende: Hij heeft gelas-
terd; wat hebben wij nog
getuigen van noode? Ziet,
nu hebt gij zijne lastering
66 gehoord. Wat dunkt u? En
zij, antwoordende, zeiden:
Hij is des doods schuldig.
67 Toen spogen zij in zijn
aangezicht, en sloegen hem
met vuisten; en sommigen
gaven hem kinnebaksla-
68 gen, zeggende: Profeteer
ons, Christus! wie is het,
die u geslagen heeft?
69 Maar Petrus zat buiten in
het voorhof; en een dienst-
maagd kwam tot hem, zeg-
gende: Ook gíj waart met
70 Jezus, den Galileër. Maar
hij loochende het voor al-
len, zeggende: Ik weet niet,
71 wat gij zegt. En toen hij
uitging naar de voorpoort,
zag hem een andere, en
zeide tot hen, die daar
waren: Deze was ook met
72 Jezus, den Nazaréner. En
hij loochende het wederom
met een eed: Ik ken den
73 mensch niet. En een weinig
daarna, die daar stonden,
tot [hem] komende, zeiden
tot Petrus: Waarlijk, gij
zijt ook een van die, want
ook uwe spraak maakt u
74 openbaar. Toen begon hij
zich te vervloeken en te
zweren: Ik ken den mensch

[a]) S. l. „en zij vonden er geen; en hoewel vele valsche getuigen opgekomen waren, vonden zij er geen."

niet. En terstond kraaide
75 de haan. En Petrus werd
indachtig het woord van
Jezus, die tot hem gezegd
had: Eer de haan kraait,
zult gij mij driemaal ver-
loochenen. En naar buiten
gaande, weende hij bit-
terlijk.
XXVII.[a] — Toen het nu mor-
gen was geworden, hiel-
den al de overpriesters en
de oudsten des volks raad
tegen Jezus, dat zij hem
2 dooden zouden. En hem ge-
bonden hebbende, leidden
zij [hem] weg, en leverden
hem over aan Pontius Pi-
3 latus, den stadhouder. Toen
kreeg Judas, die hem over-
geleverd had, ziende dat
hij veroordeeld was, be-
rouw, en bracht de dertig
zilverlingen den overpries-
ters en den oudsten terug,
4 zeggende: Ik heb gezon-
digd, overleverende on-
schuldig bloed! Maar zij
zeiden: Wat gaat ons dat
5 aan? gij moogt toezien. En
de zilverlingen in den tem-
pel geworpen hebbende,
vertrok hij, en ging heen,
6 en verhing zich. En de over-
priesters, de zilverlingen
nemende, zeiden: Het is
niet geoorloofd ze in de
offerkist[b] te werpen, daar
7 het bloedgeld is. En raad
gehouden hebbende, koch-
ten zij daarmede den akker
des pottenbakkers tot een
begraafplaats voor vreem-
8 delingen. Daarom is die
akker genaamd: Bloedak-
ker, tot op den huidigen
9 dag. Toen is vervuld ge-
worden, hetgeen gespro-
ken is door Jeremia, den
profeet, zeggende: „En zij
namen[c] de dertig zilver-
lingen, de waarde des ge-
waardeerden, waarop die
van de zonen Israëls hem
10 gewaardeerd hadden; en
gaven die voor den akker
des pottenbakkers, volgens
hetgeen [de] Heer mij be-
volen had."[d]
11 En Jezus stond voor den
stadhouder. En de stadhou-
der vraagde hem, zeggende:
Zijt gíj de koning der Jo-
den? En Jezus zeide tot
12 hem: Gij zegt het. En toen
hij door de overpriesters
en de oudsten aangeklaagd
werd, antwoordde hij niets.

[a]) Zie Mark. XV; Luk. XXIII; Joh. XVIII; XIX. — [b]) Lett. „in den korban." Zie Markus VII: 11. — [c]) Of „ik nam", enz. — [d]) Zach. XI: 12, 13.

13 Toen zeide Pilatus tot hem:
Hoort gij niet, hoe vele
dingen zij tegen u getui-
14 gen? Maar hij antwoordde
hem niet op een eenig
woord, zoodat de stadhou-
der zich zeer verwonderde.
15 Op het feest nu was de
stadhouder gewoon der
schare éénen gevangene los
te laten, welken zij wilden.
16 En zij hadden toen een
beruchten gevangene, ge-
17 naamd Barabbas. Toen zij
dan vergaderd waren, zeide
Pilatus tot hen: Wien wilt
gij, dat ik u zal loslaten:
Barabbas of Jezus, die
genoemd wordt Christus?
18 Want hij wist, dat zij hem
uit nijd hadden overgele-
19 verd. En toen hij op den
rechterstoel zat, zond zijne
vrouw tot hem, zeggende:
Heb niets te doen met dien
rechtvaardige; want ik heb
heden veel geleden in den
20 droom om zijnentwil. Maar
de overpriesters en de oud-
sten overreedden de scha-
ren, dat zij zouden Barab-
bas begeeren, en Jezus
21 ombrengen. En de stadhou-
der, antwoordende, zeide
tot hen: Wien van deze
twee wilt gij, dat ik u zal
loslaten? En zij zeiden:
22 Barabbas. Pilatus zeide tot
hen: Wat zal ik dan doen
met Jezus, die genoemd
wordt Christus? Zij zeiden
allen: [a] Laat hem gekrui-
23 sigd worden. En de stad-
houder zeide: Wat heeft hij
dan kwaads gedaan? En zij
riepen te meer, zeggende:
Laat hem gekruisigd wor-
24 den! En Pilatus, ziende dat
hij niets vorderde, maar
dat er veeleer opschudding
ontstond, nam water, en
wiesch de handen voor de
schare, zeggende: Ik ben
onschuldig aan het bloed
dezes rechtvaardigen; gíj
25 moogt toezien! En al het
volk, antwoordende, zeide:
Zijn bloed over ons en over
26 onze kinderen! Toen liet
hij hun Barabbas los; maar
Jezus gegeeseld hebbende,
leverde hij [hem] over om
27 gekruisigd te worden. Toen
namen de krijgsknechten
des stadhouders Jezus met
zich in het pretorium, [b] en
vergaderden tegen hem de
28 geheele bende. En hem ont-

[a]) R. v. b. „tot hem." — [b]) Het hoofdkwartier van de romeinsche soldaten, en in het algemeen het paleis van den romeinschen landvoogd, waar deze rechtsprak.

kleed hebbende, deden zij
hem een purperen mantel
29 om; en een kroon van door-
nen gevlochten hebbende,
zetten [die] op zijn hoofd, en
een rietstok in zijne rech-
terhand; en vallende op de
knieën voor hem, bespotten
zij hem, zeggende: Wees
gegroet, koning der Joden!
30 En op hem gespogen heb-
bende, namen zij den riet-
stok, en sloegen op zijn
31 hoofd. En toen zij hem be-
spot hadden, deden zij hem
den mantel af, en deden
hem zijne kleederen aan,
en leidden hem heen om
32 [hem] te kruisigen. En uit-
gaande, vonden zij een
man van Cyréne, met name
Simon; dezen dwongen zij,
33 dat hij zijn kruis droeg. En
gekomen zijnde tot een
plaats, genaamd Golgotha,
hetwelk is gezegd Schedel-
34 plaats, gaven zij hem te
drinken zuren wijn met gal
gemengd; en [dien] ge-
proefd hebbende, wilde hij
35 niet drinken. En hem ge-
kruisigd hebbende, ver-
deelden zij zijne kleederen,
36 het lot werpende.[a] En ne-
derzittende, bewaakten zij
37 hem aldaar. En zij stelden
boven zijn hoofd zijne be-
schuldiging, geschreven:
Deze is Jezus, de koning
38 der Joden. Toen werden
met hem twee roovers ge-
kruisigd, één ter rechter-
39 en één ter linkerhand. En
die voorbijgingen laster-
den hem, schuddende hunne
40 hoofden, en zeggende: Gij,
die den tempel afbreekt,
en in drie dagen opbouwt,
verlos uzelven! Indien gij
Gods Zoon zijt, kom af van
41 het kruis! En desgelijks
ook de *overpriesters met*
de schriftgeleerden en oud-
sten, spottende, zeiden:
42 Anderen heeft hij verlost,
zichzelven kan hij niet ver-
lossen. Indien hij Israëls
koning[b] is, dat hij nu af-
kome van het kruis, en wij
43 zullen hem gelooven. Hij
heeft op God vertrouwd;
dat Hij hem nu verlosse,
indien Hij hem [wel] wil!
Want hij heeft gezegd: Ik
44 ben Gods Zoon. En het-
zelfde verweten hem ook

[a]) R. v. b. „opdat vervuld zou worden, hetgeen gesproken is door den profeet: *Zij hebben mijne kleederen onder elkander verdeeld, en hebben het lot over mijne kleeding geworpen.*" — [b]) V. l. „Hij is Israëls koning."

de roovers, die met hem
gekruisigd waren.
45 En van de zesde ure af
werd er duisternis over het
geheele land[a] tot de ne-
46 gende ure toe. En omtrent
de negende ure riep Jezus
met een groote stem, zeg-
gende: Eli, Eli, lama sa-
bachthani? dat is: Mijn
God, mijn God! waarom
47 hebt Gij mij verlaten? En
sommigen van die daar
stonden, [dit] hoorende,
zeiden: Deze roept Elia.
48 En terstond liep één van
hen, en een spons ne-
mende, vulde [die] met
zuren wijn, en stak ze op
een rietstok, en gaf hem te
49 drinken. Doch de anderen
zeiden: Houd op! laat ons
zien, of Elia komt om hem
50 te verlossen. En Jezus, we-
derom met een groote stem
roepende, gaf den geest.
51 En zie, het voorhangsel des
tempels scheurde in tweeën
van boven tot beneden; en
de aarde beefde, en de rot-
52 sen scheurden; en de gra-
ven werden geopend, en
vele lichamen der ontsla-
pen heiligen werden opge-
53 wekt; en uit de graven uit-
gegaan zijnde na zijne op-
standing, gingen zij in de
heilige stad, en versche-
54 nen aan velen. En de hoofd-
man over honderd, en die
met hem Jezus bewaakten,
ziende de aardbeving en de
dingen, die geschied wa-
ren, werden zeer bevreesd,
zeggende: Waarlijk, deze
55 was Gods Zoon! En aldaar
waren vele vrouwen, die
van verre toezagen, welke
Jezus gevolgd waren van
Galiléa, om hem te dienen;
56 onder welke was Maria
Magdaléna, en Maria, de
moeder van Jakobus en
Jozes, en de moeder der
zonen van Zebedeüs.
57 Toen het nu avond ge-
worden was, kwam een rijk
man van Arimathéa, met
name Jozef, die ook zelf
een discipel van Jezus was.
58 Deze, tot Pilatus gaande,
begeerde het lichaam van
Jezus. Toen beval Pilatus,
dat het lichaam zou afge-
59 geven worden. En Jozef,
het lichaam genomen heb-
bende, wikkelde het in rein
60 fijn lijnwaad; en legde het
in zijn nieuw graf, dat hij
in de rots uitgehouwen had;

[a]) Of „de geheele aarde."

en een grooten steen tegen
de deur des grafs gewenteld
61 hebbende, ging hij weg. En
aldaar was Maria Magdaléna,
en de andere Maria,
zittende tegenover het graf.
62 Des anderen daags nu,
welke is na de voorbereiding,
vergaderden de overpriesters
en de farizeeën bij
63 Pilatus, zeggende: Heer!
wij zijn indachtig geworden,
dat deze verleider,
nog levende, gezegd heeft:
Na drie dagen sta ik op.
64 Beveel dan, dat het graf
verzekerd worde tot den
derden dag, opdat niet misschien
zijne discipelen komen,[a]
en hem stelen, en
zeggen tot het volk: Hij is
opgestaan van de dooden;
en de laatste dwaling zal
erger zijn dan de eerste.
65 En Pilatus zeide tot hen:
Gij hebt een wacht; gaat
heen, verzekert [het], gelijk
66 gij het verstaat. En zij,
heengaande, verzekerden
het graf met de wacht, den
steen verzegeld hebbende.
XXVIII. [b] — En laat na den
sabbat, tegen het aanbreken
van den eersten dag der
week, kwam Maria Magdaléna,
en de andere Maria,
om het graf te bezien.
2 En zie, er geschiedde een
groote aardbeving; want
een engel [des] Heeren,
nederdalende uit den hemel,
trad toe, en wentelde
den steen af,[c] en zette
3 zich daarop. En zijne gedaante
was gelijk een bliksem,
en zijne kleeding wit
4 als sneeuw. En uit vrees
voor hem beefden de wachters,
en werden als dooden.
5 En de engel, antwoordende,
zeide tot de vrouwen: Vreest
gíj niet! want ik weet, dat
gij zoekt Jezus, den ge-
6 kruisigde. Hij is hier niet;
want hij is opgestaan, gelijk
hij gezegd heeft. Komt
herwaarts, ziet de plaats,
waar de Heer[d] gelegen
7 heeft. En gaat haastelijk
heen, en zegt zijnen discipelen,
dat hij opgestaan
is van de dooden; en ziet,
hij gaat u voor naar Galiléa;
daar zult gij hem
zien. Ziet, ik heb het u ge-
8 zegd. En haastelijk weggaande
van het graf, met
vrees en groote blijdschap,
liepen zij heen, om het
zijnen discipelen te bood-

[a]) R. v. b. „bij nacht." — [b]) Zie Mark. XVI; Luk. XXIV; Joh. XX. — [c]) R. v. b. „van de deur." — [d]) V. l. „hij."

9 schappen. En als zij heen-
gingen, om het zijnen dis-
cipelen te boodschappen, [a]
zie, Jezus ontmoette haar,
zeggende: Weest gegroet!
En zij, tot [hem] komende,
grepen zijne voeten, en hul-
10 digden hem. Toen zeide
Jezus tot haar: Vreest niet;
gaat heen, boodschapt mij-
nen broederen, dat zij heen-
gaan naar Galiléa, en al-
daar zullen zij mij zien.
11 En terwijl zij heengin-
gen, zie, eenigen van de
wacht kwamen in de stad,
en boodschapten den over-
priesters alles, wat ge-
12 schied was. En vergaderd
zijnde met de oudsten, en
raad gehouden hebbende,
gaven zij den krijgsknech-
13 ten veel geld, zeggende:
Zegt: zijne discipelen zijn
des nachts gekomen, en
hebben hem gestolen, toen
14 wij sliepen. En indien dit
den stadhouder mocht ter
oore komen, wíj zullen hem
tevreden stellen, en ma-
ken, dat gíj zonder zorg
15 zijt. En zij, het geld geno-
men hebbende, deden, ge-
lijk hun geleerd was. En
dit woord is verbreid ge-
worden bij de Joden tot op
den huidigen dag.
16 En de elf discipelen gin-
gen heen naar Galiléa, naar
den berg, waar Jezus hen
17 bescheiden had. En toen zij
hem zagen, huldigden zij
hem; doch sommigen twij-
18 felden. En Jezus, bij [hen]
komende, sprak tot hen,
zeggende: Mij is gegeven
alle macht [b] in hemel en op
19 aarde. Gaat dan [c] heen,
maakt al de volken tot dis-
cipelen, hen doopende tot
den naam des Vaders, en
des Zoons, en des Heiligen
20 Geestes; hun leerende te
bewaren al wat ik u gebo-
den heb. En ziet, ík ben
met u al de dagen tot aan
de voleinding der eeuw. [d]

[a]) V. l. w. „en als zij heengingen om het zijnen discipelen te boodschappen." — [b]) Zie de noot op IX: 6. — [c]) V. l. w. „dan." — [d]) R. v. b. „Amen."

HET EVANGELIE

NAAR

MARKUS.

I. — Begin des evangelies van
Jezus Christus, den Zoon
2 van God; gelijk geschreven
staat in Jesaja, den pro-
feet: [a] „Zie, ik zend mijnen
engel voor uw aangezicht,
die uwen weg [b] bereiden
3 zal." [c] „Stem eens roepen-
den in de woestijn: Bereidt
den weg [des] Heeren,
maakt zijne paden recht." [d]
4 [e] Johannes kwam, doo-
pende in de woestijn, en
predikende den doop der
bekeering tot vergeving
5 van zonden. En tot hem
ging uit het geheele land
van Judéa, en allen, [f] die
van Jeruzalem [waren], en
werden door hem gedoopt
in de rivier de Jordaan,
belijdende hunne zonden.
6 En Johannes was gekleed
in kemelshaar, met een
lederen gordel om zijne
lende, en hij at sprinkha-
7 nen en wilden honig. En hij
predikte, zeggende: Na mij
komt, die sterker is dan ik;
wien ik niet waardig ben,
nederbukkende, den riem
zijner voetzolen te ontbin-
8 den. Ik heb u wel gedoopt
met water, maar hij zal u
doopen met den Heiligen
Geest.
9 En het geschiedde in die
dagen, dat Jezus kwam
van Nazareth in Galiléa,
en door Johannes gedoopt
10 werd in de Jordaan. En
terstond uit het water op-

---

[a]) R. „in de profeten." Waarschijnlijk heeft er oorspronkelijk gestaan: „in den profeet;" doch de meesten lezen: „in Jesaja, den profeet." — [b]) R. v. b. „voor u heen." — [c]) Mal. III: 1. — [d]) Jes. XL: 3. — [e]) Zie Matth. III; Luk. III. — [f]) R. voegt „allen" bij gedoopt: „werden allen gedoopt."

klimmende, zag hij de he-
melen scheuren, en den
Geest, als een duif, op
11 hem nederdalen. En er ge-
schiedde een stem uit de
hemelen: Gíj zijt mijn ge-
liefde Zoon; in u[a] heb Ik
mijn welbehagen gevonden.
12 [b] En terstond dreef de
Geest hem uit naar de woes-
13 tijn. En hij was [c] in de woes-
tijn veertig dagen verzocht
door den satan; en hij was
bij de wilde dieren, en de
engelen dienden hem.
14 Maar nadat Johannes
overgeleverd was, kwam
Jezus naar Galiléa, predi-
kende het evangelie van het
15 koninkrijk Gods, en zeg-
gende: De tijd is vervuld,
en het koninkrijk Gods is
nabij gekomen; bekeert u,
en gelooft in het evangelie.
16 En wandelende[d] aan de zee
van Galiléa, zag hij Si-
mon en Andreas, den broe-
der van Simon, [e] een net in
de zee uitwerpende, want
17 zij waren visschers. En Je-
zus zeide tot hen: Komt
achter mij, en ik zal maken,
dat gij visschers van men-
18 schen wordt. En terstond
hunne netten verlatende,
19 zijn zij hem gevolgd. En
van daar een weinig voort-
gaande, zag hij Jakobus,
den [zoon] van Zebedéus,
en Johannes, zijnen broe-
der, en dezen in het schip
20 de netten verstellende, en
terstond riep hij hen; en
hunnen vader Zebedéus in
het schip latende met de
huurlingen, gingen zij heen
achter hem.
21 En zij gingen Kapernaüm
binnen; en terstond ging
hij op den sabbat in de
22 synagoge, en leerde. En
zij stonden verslagen over
zijne leer, want hij leerde
hen als gezaghebbende, en
niet als de schriftgeleer-
23 den. En er was in hunne
synagoge een mensch, met[f]
een onreinen geest, en hij
24 riep uit, zeggende: Ha!
wat hebben wij met u
[te doen], Jezus, Nazaré-
ner? Zijt gij gekomen, om
ons te verderven? Ik ken
u, wie gij zijt, de heilige
25 Gods. En Jezus bestrafte
hem, zeggende: Zwijg, en

[a]) R. „in wien.” — [b]) Zie Matth. IV; Luk. IV. — [c]) R. v. b. „daar.” — [d]) V. l. „gaande.” — [e]) R. „zijnen broeder.” — [f]) Gr. „in”; d. w. z. hij had niet slechts een onreinen geest, maar hij was geheel onder diens macht.

26 ga uit van hem. En de on-
reine geest, hem heen en
weer rukkende, en met een
groote stem roepende, ging
27 uit van hem. En zij stonden
allen verbaasd, zoodat zij
onder elkander vraagden,
zeggende: Wat is dit?
Welke nieuwe leer is dit?
Want met gezag gebiedt hij
zelfs den onreinen geesten,
28 en zij gehoorzamen hem. En
het gerucht van hem ging
terstond uit in den gehee-
len omtrek van Galiléa.
29 En terstond uit de syna-
goge gaande, kwamen zij
in het huis van Simon en
Andreas, met Jakobus en
30 Johannes. En de schoon-
moeder van Simon lag met
de koorts, en terstond spra-
31 ken zij hem over haar. En
tot [haar] gaande, richtte
hij haar op, haar bij de
hand gevat hebbende; en
terstond verliet haar de
koorts, en zij diende hen.
32 Toen het nu avond gewor-
den was, en de zon was
ondergegaan, brachten zij
tot hem allen, die krank
en van den duivel bezeten
33 waren; en de geheele stad
was bijeenvergaderd bij de
34 deur. En hij genas velen,
die aan allerlei ziekten
lijdende waren; en hij wierp
vele duivelen uit, en liet
de duivelen niet toe te
spreken, omdat zij hem
kenden. [a]
35 En 's morgens vroeg,
toen het nog diep in den
nacht was, stond hij op en
ging uit, en vertrok naar
een woeste plaats, en bad
36 aldaar. En Simon, en die
met hem waren, volgden
37 hem na. En hem gevonden
hebbende, zeiden zij tot
38 hem: Allen zoeken u. En
hij zeide tot hen: Laat ons
elders [b] gaan, naar de na-
burige vlekken, opdat ik
ook daar predike; want
daartoe ben ik uitgegaan.
39 En hij predikte in hunne sy-
nagogen in geheel Galiléa,
en wierp de duivelen uit.
40 [c] En er kwam tot hem een
melaatsche, hem biddende,
en vallende voor hem op de
knieën, en tot hem zeg-
gende: Indien gij wilt, gij
41 kunt mij reinigen. En Jezus,
met ontferming bewogen,
strekte de hand uit, en
raakte hem aan, en zeide
tot hem: Ik wil, wees ge-

[a]) Zij hadden inwendig het bewustzijn, wie hij was. — [b]) R. l. w. „elders." — [c]) Zie Matth. VIII; Luk. V: 12.

42 reinigd! En toen hij [dit]
gezegd had, week de melaatschheid terstond van
hem; en hij was gereinigd.
43 En hem strengelijk verboden hebbende, liet hij hem
44 terstond van zich gaan; en
zeide tot hem: Zie toe,
dat gij niemand iets zegt;
maar ga heen, toon uzelven
den priester, en offer voor
uwe reiniging, hetgeen
Mozes geboden heeft, hun
45 tot een getuigenis. Maar
hij, uitgegaan zijnde, begon het zeer te verbreiden, en de zaak ruchtbaar
te maken, zoodat hij niet
meer openlijk in de stad
kon komen; maar hij was
buiten in woeste plaatsen;
en zij kwamen tot hem van
alle kanten.

II. — [a] En na [eenige] dagen
kwam hij wederom binnen
Kapernaüm; en men hoor-
2 de, dat hij in huis was. En
terstond vergaderden zich
velen, zoodat er geen plaats
meer was, zelfs niet bij de
deur; en hij sprak het woord
3 tot hen. En er kwamen tot
hem, die een verlamde
brachten, gedragen door
4 vier. En niet tot hem kunnende genaken, vanwege
de schare, maakten zij het
dak open, waar hij was; en
het opgebroken hebbende,
lieten zij het beddeken neder, waar de verlamde op
5 lag. En Jezus, hun geloof
ziende, zeide tot den verlamde: Kind! uwe zonden
6 zijn [b] vergeven. En er waren aldaar sommigen der
schriftgeleerden, zittende
en overleggende in hunne
7 harten: Waarom spreekt
deze aldus? Hij lastert. [c]
Wie kan zonden vergeven
8 dan God alleen? En terstond Jezus in zijnen geest
erkennende, dat zij aldus
in zichzelven overlegden,
zeide tot hen: Waarom
overlegt gij deze dingen
9 in uwe harten? Wat is
lichter, te zeggen tot den
verlamde: De zonden zijn
u vergeven? [d] of te zeggen:
Sta op, neem uw beddeken
10 op, en wandel? Doch opdat
gij moogt weten, dat de
Zoon des menschen macht [e]
heeft op de aarde, zonden
te vergeven.... zeide hij tot
11 den verlamde: Ik zeg u: Sta

[a]) Zie Matth. IX; Luk. V : 18. — [b]) R. v. b. „u." — [c]) R. „waarom spreekt deze aldus lasteringen?" — [d]) V. l. „Uwe zonden zijn vergeven." — [e]) Zie de noot op Matth. IX : 6.

op, neem uw beddeken op,
en ga heen naar uw huis.
12 En hij stond terstond op,
en het beddeken opgenomen
men hebbende, ging hij uit
in aller tegenwoordigheid,
zoodat zij zich allen ontzetten,
ten, en God verheerlijkten,
ten, zeggende: Wij hebben
zulks nooit gezien!
13 En hij ging wederom uit
naar de zee; en de gansche
schare kwam tot hem, en
14 hij leerde hen. En verder
gaande, zag hij Levi, den
[zoon] van Alfeüs, zittende
aan het tolhuis, en zeide
tot hem: Volg mij. En hij,
15 opstaande, volgde hem. En
het geschiedde, toen hij in
zijn huis aanzat, dat ook
vele tollenaars en zondaars
aanzaten met Jezus en zijne
discipelen, want zij waren
velen, en zij volgden hem.
16 En de schriftgeleerden en
de farizeeën, ziende hem
eten met de tollenaars en
zondaars, zeiden tot zijne
discipelen: Waarom eet en
drinkt hij met de zondaars
17 en tollenaars? [a] En Jezus,
[dit] hoorende, zeide tot
hen: Die gezond zijn, hebben
ben geen geneesheer noodig,
dig, maar die ziek zijn. Ik
ben niet gekomen om rechtvaardigen
vaardigen te roepen, maar
zondaars. [b]
18 En de discipelen van
Johannes en de [c] farizeeën
waren vastende; en zij
kwamen en zeiden tot hem:
Waarom vasten de discipelen
len van Johannes en die
der farizeeën, en uwe disci-
19 pelen vasten niet? En Jezus
zeide tot hen: Kunnen de
bruiloftskinderen vasten,
terwijl de bruidegom bij
hen is? Zoo langen tijd
zij den bruidegom bij zich
hebben, kunnen zij niet
20 vasten. Maar er zullen dagen
gen komen, wanneer de
bruidegom van hen zal
weggenomen zijn, en dan
zullen zij, te dien dage, [d]
21 vasten. [e] Niemand naait een
lap ongevold laken op een
oud kleed; anders scheurt
het nieuw ingezette stuk
[iets] van het oude [kleed]
af, en de scheur wordt erger.
22 ger. En niemand doet nieuwen
wen wijn in oude zakken;
anders doet de [f] wijn de
zakken bersten, en de wijn

[a]) R. „de tollenaars en zondaars.” — [b]) R. v. b. „tot bekeering.” — [c]) R. „der.” — [d]) R. „in die dagen.” — [e]) R. v. b. „En.” — [f]) R. v. b. „nieuwe.”

wordt uitgestort, en de
zakken zijn bedorven; maar
nieuwen wijn moet men in
nieuwe zakken doen.
23 [a] En het geschiedde, dat
hij op den sabbat door het
gezaaide ging, en zijne
discipelen begonnen, al
gaande, aren te plukken.
24 En de farizeën zeiden tot
hem: Zie, waarom doen zij
op den sabbat, hetgeen niet
25 geoorloofd is? En hij zeide
tot hen: Hebt gij nooit gelezen,
wat David deed, toen
hij nood leed en honger
had, hij en die met hem
26 waren? hoe hij in het huis
Gods inging, onder Abjathar,
den hoogepriester,
en de toonbrooden at, die
niemand geoorloofd zijn te
eten dan den priesteren,
en ook gaf aan hen, die met
27 hem waren? En hij zeide
tot hen: De sabbat is gemaakt
om den mensch, niet
de mensch om den sabbat.
28 Zoo is dan de Zoon des
menschen Heer ook van
den sabbat.

III. — [b] En hij ging wederom
in de synagoge; en aldaar
was een mensch, hebbende
2 een verdorde hand. En zij
bespiedden hem, of hij hem
op den sabbat genezen zou,
opdat zij hem mochten aan-
3 klagen. En hij zeide tot den
mensch, die de verdorde
hand had: Sta op in het
4 midden! En hij zeide tot
hen: Is het geoorloofd op
den sabbat goed te doen of
kwaad te doen? een leven
te behouden of te dooden?
5 Maar zij zwegen stil. En
hen rondom met toorn aanziende,
bedroefd [c] zijnde
over de verharding huns
harten, zeide hij tot den
mensch: Strek uwe hand
uit. En hij strekte [haar]
uit; en zijne hand was her-
6 steld. [d] En de farizeën, terstond
uitgaande met de
herodianen, hielden raad
tegen hem, hoe zij hem
zouden ombrengen.
7 En Jezus vertrok met
zijne discipelen naar de
zee; en een groote menigte
volgde hem van Galiléa, en
8 van Judéa, en van Jeruzalem,
en van Iduméa, en
van over de Jordaan; en
die om Tyrus en Sidon,
een groote menigte, ge-

[a]) Zie Matth. XII; Luk. VI. — [b]) Zie Matth. XII: 9; Luk. VI: 6. — [c]) Het gr. woord komt alleen hier voor, en beteekent een droefheid zonder medegevoel. — [d]) R. v. b. „gezond gelijk de andere."

hoord hebbende, wat hij
9 deed, kwamen tot hem. En
hij zeide tot zijne discipe-
len, dat een scheepje steeds
bij hem zou blijven, om der
schare wil, opdat zij hem
10 niet drongen. Want hij ge-
nas velen, zoodat allen, die
plagen hadden, hem over-
vielen, opdat zij hem moch-
11 ten aanraken. En de onreine
geesten, als zij hem zagen,
vielen voor hem neder, en
riepen, zeggende: Gij zijt
12 de Zoon Gods! En hij ge-
bood hun scherpelijk, dat
zij hem niet openbaar zou-
den maken.
13 [a] En hij klom op den berg,
en riep tot zich, die hijzelf
wilde; en zij kwamen tot
14 hem. En hij stelde er twaalf,
opdat zij met hem zouden
zijn, en opdat hij hen zou
uitzenden om te prediken,
15 en om macht [b] te hebben de
ziekten te genezen, en de
16 duivelen uit te werpen. En
hij gaf aan Simon den bij-
17 naam Petrus; en Jakobus,
den [zoon] van Zebedeüs,
en Johannes, den broeder
van Jakobus; en hij gaf hun
den bijnaam Boanerges, dat
18 is: zonen des donders; en
Andréas, en Filippus, en
Bartholomeüs, en Mattheüs,
en Thomas, en Jakobus,
den [zoon] van Alfeüs, en
Thaddeüs, en Simon den
19 Kanaäniet, [c] en Judas Is-
kariot, die hem ook over-
geleverd heeft.
20 En zij kwamen in huis; en
wederom vergaderde een
schare, zoodat zij zelfs geen
21 brood konden eten. En zijne
nabestaanden, [dit] hooren-
de, gingen uit om hem te
vatten; want zij zeiden: Hij
22 is uitzinnig. En de schrift-
geleerden, die van Jeruza-
lem afgekomen waren, zei-
den: Hij heeft Beëlzebul;
en: Door den overste der
duivelen werpt hij de dui-
23 velen uit. En hen tot zich
geroepen hebbende, zeide
hij tot hen in gelijkenissen:
Hoe kan de satan den satan
24 uitwerpen? En indien een
koninkrijk tegen zichzelf
verdeeld is, zoo kan dat ko-
25 ninkrijk niet bestaan. En
indien een huis tegen zich-
zelf verdeeld is, zoo kan dat
26 huis niet bestaan. En indien
de satan tegen zichzelf op-
staat en verdeeld is, zoo
kan hij niet bestaan, maar

[a]) Zie Matth. X: 1; Luk. VI: 13. — [b]) Zie de noot op Matth. IX: 6. — [c]) Zie de noot op Matth. X: 4.

27 heeft een einde. Niemand
kan in het huis des sterken ingaan, en zijne vaten
wegrooven, indien hij niet
eerst den sterke bindt; en
dan zal hij zijn huis beroo-
28 ven. Voorwaar, ik zeg u,
dat al de zonden den zonen
der menschen zullen vergeven worden, en al de
lasteringen, waarmede zij
29 mogen lasteren; maar al
wie lasteren zal tegen den
Heiligen Geest, heeft in
eeuwigheid geen vergeving, maar is strafbaar met
30 het eeuwig oordeel. Omdat
zij zeiden: Hij heeft een
onreinen geest.
31 Zijne broeders en zijne
moeder dan kwamen, en,
buiten staande, zonden tot
32 hem en riepen hem. En een
schare zat rondom hem. En
zij zeiden tot hem: Zie, uwe
moeder en uwe broeders, [a]
33 daar buiten, zoeken u. En
hij antwoordde hun, zeggende: Wie is mijne moe-
34 der of mijne broeders? En
rondom ziende op degenen,
die om hem zaten, zeide hij:
Ziet, mijne moeder en mijne
35 broeders! Want al wie den
wil van God doet, die is
mijn broeder en zuster en
moeder.

IV. — [b] En hij begon wederom
te leeren bij de zee. En een
groote schare vergaderde
zich bij hem, zoodat hij, in
het schip gegaan zijnde,
nederzat op de zee, en de
geheele schare was op het
2 land aan de zee. En hij
leerde hun vele dingen door
gelijkenissen; en hij zeide
in zijne leering tot hen:
3 Hoort! Ziet, de zaaier ging
4 uit om te zaaien. En het geschiedde in het zaaien, dat
het eene [zaad] bij den weg
viel; en de vogels [c] kwa-
5 men, en aten het op. En
het andere viel op rotsachtige plaatsen, waar het
niet veel aarde had, en het
kwam terstond op, omdat
het geen diepte van aarde
6 had. Maar toen de zon opgegaan was, is het verbrand,
en omdat het geen wortel
7 had, verdorde het. En het
andere viel onder de doornen; en de doornen schoten
op, en verstikten het, en
8 het gaf geen vrucht. En het
andere viel in de goede
aarde, en gaf vrucht, opschietende en wassende, en

[a]) V. v. b. „en uwe zusters." — [b]) Zie Matth. XIII; Luk. VIII. —
[c]) R. v. b. „des hemels."

het eene droeg dertig- en
het andere zestig- en het
9 andere honderdvoud. En hij
zeide[a]: Wie ooren heeft om
10 te hooren, die hoore. En
toen hij alleen was, vraagden
hem, die bij hem waren,
met de twaalven, naar
11 de gelijkenis. En hij zeide
tot hen: Het is u gegeven
de verborgenheid van het
koninkrijk Gods te weten[b];
maar hun, die buiten
zijn, geworden al deze din-
12 gen in gelijkenissen, opdat
zij ziende zien en niet bemerken,
en hoorende hooren
en niet verstaan; opdat
zij niet misschien zich bekeeren,
en hun de zonden
13 vergeven worden.[c] En hij
zeide tot hen: Weet gij deze
gelijkenis niet? En hoe zult
gij al de gelijkenissen ver-
14 staan? De zaaier zaait het
15 woord. En dezen zijn het,
die bij den weg zijn: waar
het woord gezaaid wordt,
en wanneer zij hooren,
komt terstond de satan, en
neemt het woord weg, dat
in hunne harten gezaaid
16 was. En desgelijks zijn het
dezen, die op de rotsachtige
plaatsen gezaaid worden,
die, wanneer zij het
woord hooren, het terstond
17 met vreugde ontvangen; en
hebben geen wortel in zichzelven,
maar zijn voor een
tijd; daarna als verdrukking
of vervolging komt,
om des woords wil, zoo
worden zij terstond geër-
18 gerd. En er zijn anderen,[d]
die onder de doornen gezaaid
worden; dezen zijn
het, die het woord gehoord
19 hebben,[e] en de zorgvuldigheden
der[f] wereld, en de
verleiding des rijkdoms,
en de begeerlijkheden omtrent
de overige dingen
inkomende, verstikken het
woord, en het wordt on-
20 vruchtbaar. En dezen zijn
het, die in de goede aarde
gezaaid zijn, die het woord
hooren en aannemen en
vrucht dragen; de een dertig-
en de ander zestig- en
de ander honderdvoud.
21 En hij zeide tot hen:
Komt ook de lamp, opdat
zij onder de korenmaat of
onder het bed gezet worde?
[Is het] niet, opdat zij op
den luchter gezet worde?

a) R. v. b. „tot hen." — b) V. l. „U is de verborgenheid van het koninkrijk Gods gegeven." — c) Zie Jes. VI: 9, 10. — d) R. „En dezen zijn." — e) R. „hooren." — f) R. „dezer."

22 Want er is niets verborgen,
dat niet geopenbaard zal
worden; en er geschiedt
niets [om] verborgen [te
zijn], maar opdat het in
23 het licht zou komen. Zoo
iemand ooren heeft om te
24 hooren, die hoore! En hij
zeide tot hen: Ziet toe, wat
gij hoort! Met welke maat
gij meet, zal u gemeten
worden, en aan u die hoort,
zal toegevoegd worden.
25 Want wie heeft, dien zal
gegeven worden; en wie
niet heeft, van dien zal
genomen worden, ook wat
hij heeft.
26 En hij zeide: Alzoo is het
koninkrijk Gods, gelijk of
een mensch het zaad in de
27 aarde wierp, en sliep, en
opstond, nacht en dag, en
het zaad uitsproot, en lang
werd, hij wist zelf niet hoe.
28 [a] De aarde brengt vanzelf
vrucht voort, eerst den
halm, daarna de aar, daar-
na het volle koren in de aar.
29 En wanneer de vrucht zich
voordoet, zendt hij terstond
de sikkel daarin, omdat de
30 oogst daar is. En hij zeide:
Hoe [b] zullen wij het konink-
rijk Gods vergelijken? of
met welke gelijkenis zullen
31 wij het voorstellen? [c] Als
een mosterdzaad, dat, wan-
neer het in de aarde ge-
zaaid wordt, kleiner is
dan al de zaden, die op de
32 aarde zijn; en wanneer het
gezaaid is, gaat het op, en
wordt grooter dan al de
moeskruiden, en maakt
groote takken, zoodat de
vogelen des hemels onder
zijne schaduw kunnen nes-
33 telen. En met vele zulke ge-
lijkenissen sprak hij tot hen
het woord, naardat zij het
34 konden hooren; en zonder
gelijkenis sprak hij tot hen
niet, maar afzonderlijk ver-
klaarde hij alles aan zijne
discipelen.
35 [d] En op dien dag, toen
het avond was geworden,
zeide hij tot hen: Laat ons
overvaren naar de over-
36 zijde! En de schare van zich
gelaten hebbende, namen
zij hem, zooals hij was, in
het schip mede; en er waren
nog andere scheepjes met
37 hem. En er ontstond een
hevige rukwind, en de ba-
ren sloegen in het schip,
zoodat het reeds vol werd.
38 En hij was in het achter-

[a]) R. v. b. „Want." — [b]) R. „Waarbij." — [c]) Zie Matth. XIII: 31; Luk. XIII: 18. — [d]) Zie Matth. VIII: 23; Luk. VIII: 22.

schip, slapende op het kussen; en zij wekten hem op, en zeiden tot hem: Meester! bekommert het u niet, dat
39 wij vergaan? En ontwaakt zijnde, bestrafte hij den wind, en zeide tot de zee: Zwijg, wees stil! En de wind ging liggen, en er werd
40 groote stilte. En hij zeide tot hen: Wat zijt gij zoo vreesachtig? Hoe hebt gij
41 geen geloof? En zij vreesden met groote vrees, en zeiden tot elkander: Wie is toch deze, dat zelfs de wind en de zee hem gehoorzamen?

V. — [a]En zij kwamen aan de overzijde van de zee, in
2 het land der Gadarenen. En toen hij uit het schip gegaan was, ontmoette hem terstond uit de graven een mensch met [b]een onreinen
3 geest, die zijne woning in de graven had; en niemand kon hem binden, zelfs niet
4 met ketenen; want dikwijls was hij met boeien en ketenen gebonden geweest; en de ketenen waren door hem vaneen gerukt, en de boeien verbrijzeld, en niemand vermocht hem te tem-
5 men. En hij was altijd, nacht en dag, in de graven en op de bergen,[c] schreeuwende en zichzelven slaande met
6 steenen. En van verre Jezus ziende, liep hij toe, en
7 huldigde hem; en met een groote stem schreeuwende, zeide hij: Wat heb ik met u [te doen], Jezus, Zoon Gods des Allerhoogsten? Ik bezweer u bij God, pijnig mij
8 niet. Want hij had tot hem gezegd: Onreine geest, vaar
9 uit van den mensch! En hij vraagde hem: Hoe is uw naam? En hij zeide[d] tot hem: Mijn naam is Legioen,
10 want wij zijn velen. En hij bad hem zeer, dat hij hen niet buiten het land zou
11 zenden. Nu was daar aan den berg[e] een groote kudde
12 zwijnen, weidende. En zij[f] baden hem, zeggende: Zend ons in de zwijnen, opdat wij
13 in hen mogen varen. En Jezus liet het hun terstond toe. En de onreine geesten, uitgevaren zijnde, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de steilte in de zee, (daar waren er nu om-

[a]) Zie Matth. VIII: 28; Luk. VIII: 26. — [b]) Zie de noot op h. I: 23. — [c]) R. „op de bergen en in de graven." — [d]) R. „antwoordde, zeggende." — [e]) R. „de bergen." — [f]) R. „al de duivelen."

trent twee duizend) en zij
14 versmoorden in de zee. En
die ze [a] weidden, vloden, en
boodschapten [het] in de
stad en op het land. En zij
gingen uit, om te zien, wat
het was, dat er geschied
15 was. En zij kwamen tot Je-
zus, en zagen den bezetene,
zittende en gekleed en goed
bij zijn verstand, [hem] die
het legioen had gehad, en
16 zij werden bevreesd. En die
het gezien hadden, vertel-
den hun, wat den bezetene
geschied was, en van de
17 zwijnen. En zij begonnen
hem te bidden, dat hij van
hunne landpalen mocht
18 weggaan. En toen hij in
het schip ging, bad hem
degene, die bezeten was
geweest, dat hij met hem
19 mocht zijn. En hij [b] liet [het]
hem niet toe, maar zeide
tot hem: Ga heen naar uw
huis tot de uwen, en bood-
schap hun, welke dingen u
de Heer gedaan heeft, en
[hoe] hij zich uwer ont-
20 fermd heeft. En hij ging
heen, en begon te prediken
in Decápolis, welke dingen
Jezus hem gedaan had; en
allen verwonderden zich.

21 En toen Jezus in het schip
wederom naar de overzijde
gevaren was, vergaderde
een groote schare bij hem;
22 en hij was aan de zee. [c] En
zie, er kwam een van de
oversten der synagoge, met
name Jaïrus; en hem ziende,
23 viel hij aan zijne voeten, en
bad hem zeer, zeggende:
Mijn dochtertje ligt op haar
uiterste; [ik bid u], dat gij
komt, en de handen op haar
legt, opdat zij behouden
24 worde en leve. [d] En hij ging
met hem; en een groote
schare volgde hem, en zij
verdrongen hem.
25 En een zekere vrouw, die
twaalf jaren den vloed des
26 bloeds gehad had, en veel
geleden had van vele ge-
neesheeren, en al het hare
ten koste gelegd, en geen
baat gevonden had, maar
veeleer erger geworden
27 was, van Jezus gehoord
hebbende, kwam onder de
schare van achteren, en
28 raakte zijn kleed aan; want
zij zeide: Indien ik maar
zijne kleederen mag aanra-
ken, zal ik gezond worden.
29 En terstond droogde de fon-
tein haars bloeds op, en zij

[a]) R. „de zwijnen." — [b]) R. „Maar Jezus." — [c]) Zie Matth. IX: 18; Luk. VIII: 41. — [d]) R. „en zij zal leven."

merkte aan haar lichaam,
dat zij van de plaag genezen
30 was. En terstond Jezus,
erkennende in zichzelven
de kracht, die van hem
uitgegaan was, keerde zich
om in de schare, en zeide:
Wie heeft mijne kleederen
31 aangeraakt? En zijne dis-
cipelen zeiden tot hem: Gij
ziet, dat de schare u ver-
dringt, en zegt gij: Wie
32 heeft mij aangeraakt? En
hij zag rond, om haar te
zien, die dit gedaan had.
33 En de vrouw, vreezende en
bevende, wetende wat aan
haar geschied was, kwam,
en viel voor hem neder, en
zeide hem al de waarheid.
34 En hij zeide tot haar: Doch-
ter! uw geloof heeft u ge-
zond gemaakt; ga heen in
vrede, en wees genezen van
uwe plaag.
35 Terwijl hij nog sprak,
kwamen er van den overste
der synagoge, zeggende:
Uwe dochter is gestorven,
wat valt gij den Meester
36 nog lastig? En terstond
Jezus, gehoord hebbende
het woord, dat gesproken
werd, zeide tot den overste
der synagoge: Vrees niet;
37 geloof alleenlijk! En hij
liet niemand toe hem te
volgen dan Petrus en Ja-
kobus en Johannes, den
38 broeder van Jakobus. En
hij kwam in het huis van
den overste der synagoge,
en zag het misbaar, en
[hen] die zeer weenden en
39 jammerden. En binnen-
gaande, zeide hij tot hen:
Wat maakt gij misbaar en
weent? Het kind is niet
40 gestorven, maar slaapt. En
zij belachten hem. Maar
hij, allen uitgedreven heb-
bende, nam met zich den
vader van het kind, en de
moeder, en die met hem
waren, en ging binnen,
41 waar het kind lag. En de
hand van het kind gegre-
pen hebbende, zeide hij tot
haar: Talítha kumi! dat is,
overgezet: Meisje, — ik zeg
42 u — sta op! En terstond
stond het meisje op, en wan-
delde; want het was twaalf
jaar; en zij ontzetten zich
43 met groote ontzetting. En
hij gebood hun zeer, dat
niemand dit zou weten; en
hij zeide, dat men haar te
eten zou geven.
VI. — En hij ging van daar
weg, en kwam in zijn va-
derland, en zijne discipelen
2 volgden hem. En toen het
sabbat geworden was, be-

gon hij in de synagoge te
leeren; en velen, [hem]
hoorende, stonden versla-
gen, zeggende: Vanwaar
heeft deze die dingen? en
welke is de wijsheid, die
hem gegeven is? en [hoe]
geschieden zulke krach-
3 ten [a] door zijne handen? Is
deze niet de timmerman, de
zoon van Maria, en de broe-
der van Jakobus en Joses
en Judas en Simon? en
zijn zijne zusters niet hier
bij ons? En zij werden aan
4 hem geërgerd. En Jezus
zeide tot hen: Een profeet
is niet ongeëerd dan in zijn
vaderland, en onder [zijne]
bloedverwanten, en in zijn
5 huis. En hij kon aldaar geen
kracht doen, behalve dat
hij weinigen kranken de
handen oplegde, en hen
6 genas. En hij verwonderde
zich vanwege hun onge-
loof, en omging de dorpen
rondom, leerende.
7 En hij riep de twaalven
tot zich, en begon hen uit
te zenden twee aan twee,
en gaf hun macht [b] over de
8 onreine geesten. En hij ge-
bood hun, dat zij niets zou-
den nemen voor den weg,
dan alleen een staf: geen
zak, geen brood, geen geld
9 in den gordel; maar dat zij
schoenzolen zouden aan-
binden; en [zeide hij:] doet
10 geen twee rokken aan. [c] En
hij zeide tot hen: Waar gij
in een huis zult ingaan,
blijft daar, totdat gij van
11 daar uitgaat. En al wie u
niet zullen ontvangen, noch
u hooren, vertrekkende van
daar, schudt het stof af, dat
onder aan uwe voeten is,
12 hun tot een getuigenis. [d] En
uitgegaan zijnde, predikten
zij, dat men zich zou be-
13 keeren, en wierpen vele
duivelen uit, en zalfden
vele kranken met olie, en
maakten hen gezond.
14 [e] En de koning Herodes
hoorde [van hem], (want
zijn naam was openbaar
geworden) en zeide: Jo-
hannes de dooper is uit de
dooden opgewekt, en daar-
om werken die krachten in
15 hem. En anderen zeiden:

[a]) R. „dat zulke krachten geschieden." — [b]) Zie de noot op Matth. IX: 9. — [c]) R. „en met geen twee rokken bekleed zijn." — [d]) R. v. b. „Voorwaar, ik zeg u: Het zal Sodom en Gomorra verdragelijker zijn in den dag des oordeels dan die stad." — [e]) Zie Matth. XIV; Luk. IX: 7.

Het is Elia; en anderen zei-
den: Het is een profeet,
gelijk een [a] der profeten.
16 Doch Herodes, [dit] hoo-
rende, zeide: Deze is Jo-
hannes, dien ík onthoofd
heb. Die is uit de dooden
17 opgewekt. Want dezelfde
Herodes had heengezon-
den, en Johannes gegrepen,
en hem in de gevangenis
gebonden, uithoofde van
Herodias, de vrouw van zij-
nen broeder Filippus, om-
dat hij haar getrouwd had.
18 Want Johannes had tot
Herodes gezegd: Het is u
niet geoorloofd de vrouw
van uwen broeder te heb-
19 ben. En Herodias had het
op hem gemunt, en wilde
hem dooden, en kon niet.
20 Want Herodes vreesde Jo-
hannes, wetende, dat hij
een rechtvaardig en heilig
man was, en hij beveiligde
hem; [b] en toen hij hem ge-
hoord had, deed hij vele
dingen, en hoorde hem
21 gaarne. En toen er een ge-
schikte dag [c] gekomen was,
richtte Herodes op zijn ge-
boortedag een maaltijd aan
voor zijne grooten, en de
oversten over duizend, en
de voornaamsten van Ga-
22 liléa; en de dochter van
deze Herodias kwam in,
en danste, en behaagde aan
Herodes en aan hen, die
mede aanzaten. En de ko-
ning [d] zeide tot het meisje:
Eisch van mij wat gij wilt,
23 en ik zal het u geven. En
hij zwoer haar: Zoo wat gij
van mij eischen zult, zal ik
u geven, tot de helft van
24 mijn koninkrijk. En zij,
uitgegaan zijnde, zeide tot
hare moeder: Wat zou [e] ik
eischen? En die zeide: Het
hoofd van Johannes den
25 dooper. En zij, terstond met
spoed tot den koning in-
gaande, eischte, zeggende:
Ik wil, dat gij mij aan-
stonds op een schotel het
hoofd van Johannes den
26 dooper geeft. En de koning
werd zeer bedroefd, maar
om de eeden en om hen, die
mede aanzaten, wilde hij
27 het haar niet afslaan. En
terstond zond de koning

[a]) R. „of als een." — [b]) Of „hij lette op hem." Het woord komt nog driemaal in het N. T. voor: Matth. IX: 17: „de wijn of de zakken worden behouden"; Luk. II: 19: „Maria bewaarde al die dingen in haar hart" en V: 38. — [c]) Of „een feestdag." — [d]) R. „en Herodes behaagd hebbende ...... zeide de koning." — [e]) R. „zal."

een van zijne lijfwacht, en
beval zijn hoofd te brengen.
28 En deze ging heen, en ont-
hoofdde hem in de gevange-
nis, en bracht zijn hoofd in
een schotel, en gaf het aan
het meisje, en het meisje
gaf het aan hare moeder.
29 En zijne discipelen, [dit]
gehoord hebbende, kwa-
men, en namen zijn dood
lichaam weg, en leiden het
in een graf.
30 En de apostelen kwamen
samen tot Jezus, en bood-
schapten hem alles, zoowel
wat zij gedaan, als wat
31 zij geleerd hadden. En hij
zeide tot hen: Komt gij
naar een woeste plaats af-
zonderlijk, en rust een wei-
nig! Want er waren velen,
die kwamen en gingen; en
zij hadden zelfs geen tijd
32 om te eten. En zij vertrok-
ken in een schip naar een
woeste plaats afzonderlijk.
33 En velen zagen hen heen-
gaan, en herkenden hen, [a]
en liepen gezamenlijk te
voet van alle steden daar-
heen, en kwamen hen voor,
[en gingen te zamen tot
34 hem]. [b] En Jezus, uitgaande,
zag een groote schare, en
werd met ontferming over
hen bewogen; want zij wa-
ren als schapen, die geen
herder hebben; en hij be-
gon hun vele dingen te
35 leeren. [c] En toen het reeds
laat op den dag geworden
was, kwamen zijne disci-
pelen tot hem, en zeiden:
De plaats is woest, en het
is reeds laat op den dag;
36 laat ze van u, opdat zij
heengaan op het land en
in de dorpen in den om-
trek, en brooden voor zich-
zelven koopen, want zij
37 hebben niets te eten. Maar
hij, antwoordende, zeide
tot hen: Geeft gij hun te
eten. En zij zeiden tot hem:
Zullen wij heengaan, en
voor twee honderd denaren
brood koopen, en hun te
38 eten geven? En hij zeide
tot hen: Hoevele brooden
hebt gij? Gaat heen en ziet.
En toen zij het wisten, zei-
den zij: Vijf, en twee vis-
39 schen. En hij gebood hun,
dat zij hen allen zouden
doen nederzitten bij groe-
40 pen op het groene gras. En
zij zaten neder bij afdeelin-

[a]) R. „En de scharen zagen hen heengaan, en velen herkenden hem." — [b]) Deze woorden ontbreken in vele handschriften. — [c]) Zie Matth. XIV; Luk. IX: 12; Joh. VI.

gen van honderd en van
41 vijftig. En toen hij de vijf
brooden en de twee vis-
schen genomen had, zag
hij op naar den hemel en
zegende, en hij brak de
brooden, en gaf [ze] aan
zijne discipelen, opdat zij
[ze] hun zouden voorzet-
ten; en de twee visschen
42 deelde hij onder allen. En
zij aten allen, en werden
43 verzadigd. En zij namen op
twaalf volle korven brok-
ken, en van de visschen.
44 En die de brooden gege-
ten hadden, waren[a] vijf
45 duizend mannen. En ter-
stond dwong hij zijne dis-
cipelen in het schip te
gaan, en vooruit te gaan
naar de overzijde, naar
Bethsaïda, terwijl híj de
46 schare van zich liet.[b] En
hun afscheid gegeven heb-
bende, ging hij naar den
47 berg om te bidden. En toen
het avond was geworden,
was het schip in het mid-
den van de zee, en híj was
48 alleen op het land. En
ziende,[c] dat zij zich zeer
pijnigden met roeien —
want de wind was hun
tegen — kwam hij[d] om-
trent de vierde nachtwake
tot hen, wandelende op de
zee, en hij wilde hen voor-
49 bij gaan. En zij, ziende hem
wandelen op de zee, meen-
den, dat het een spook was,
50 en schreeuwden zeer; want
allen zagen hem en werden
ontroerd. En terstond sprak
hij met hen, en zeide tot
hen: Zijt welgemoed, ík
51 ben het, vreest niet! En hij
klom tot hen in het schip,
en de wind ging liggen;
en zij ontzetten zich boven-
mate zeer in zichzelven, en
52 verwonderden zich; want
zij waren door [het wonder]
der brooden niet verstan-
dig geworden; want hun
hart was verhard.
53 En toen zij overgevaren
waren, kwamen zij in het
land Gennézareth, en lei-
54 den aan. En toen zij uit het
schip gegaan waren, her-
kenden zij hem terstond.
55 En zij doorliepen de ge-
heele omstreek, en be-
gonnen hen, die krank
waren, op beddekens rond
te dragen, waar zij hoor-
56 den, dat hij was. En waar
hij inging in dorpen of in
steden of op het land, daar

[a]) R. v. b. „omtrent." — [b]) R. „zou laten." — [c]) R. „En hij zag." — [d]) R. „en hij kwam."

leiden zij de kranken op de
markten, en baden hem,
dat zij alleen den zoom
zijns kleeds mochten aanra-
ken; en zoovelen hem aan-
raakten, werden gezond.
VII. [a] — En tot hem verga-
derden de farizeën en som-
mige der schriftgeleerden,
die van Jeruzalem geko-
2 men waren; en ziende som-
mige van zijne discipelen
met onreine, dat is, met on-
gewasschen handen brood
3 eten [b] — want de farizeën
en al de Joden eten niet,
tenzij zij de handen zorg-
vuldig wasschen, houdende
de overlevering der ouden;
4 en van de markt [komende],
eten zij niet, tenzij ze ge-
wasschen zijn; en er zijn
vele andere dingen, die zij
ontvangen hebben om te
houden: wasschingen van
drinkbekers, en kannen,
en koperen vaten, en rust-
5 banken; — vraagden hem
de farizeën en de schrift-
geleerden: Waarom wan-
delen uwe discipelen niet
naar de overlevering der
ouden; maar eten het brood
6 met onreine [c] handen? Maar
hij, antwoordende, zeide tot
hen: Wel heeft Jesaja van
u, huichelaars! geprofe-
teerd, gelijk geschreven
staat: „Dit volk eert mij
met de lippen, maar hun
hart houdt zich verre van
7 mij; doch tevergeefs ver-
eeren zij mij, leerende lee-
ringen, [die] geboden van
8 menschen [zijn]." [d] Want
nalatende het gebod Gods,
houdt gij de overlevering
der menschen: wasschin-
gen van kannen en drink-
bekers; en andere derge-
lijke dingen doet gij vele.
9 En hij zeide tot hen: Wel
doet gij Gods gebod te niet,
opdat gij uwe overlevering
10 zoudt bewaren. Want Mo-
zes heeft gezegd: „Eer
uwen vader en uwe moe-
der;" en: „Wie vader of
moeder vloekt, sterve den
11 dood." [e] Maar gij zegt: Zoo
een mensch tot vader of
moeder zegt: [Het is] kor-
ban, (dat is: een gave [f]) wat
u ook van mij zou kunnen
12 te nutte komen — en gij
laat hem niet meer toe, iets
aan zijnen vader of aan
13 zijne moeder te doen, ma-

[a]) Zie Matth. XV. — [b]) R. v. b. „berispten zij [hen]." — [c]) R. „ongewasschen." — [d]) Jes. XXIX : 13. — [e]) Ex. XXI : 17. — [f]) Zie de noot op Matth. XV : 5.

kende Gods woord krachte-
loos door uwe overlevering,
die gij hebt overgeleverd;
en vele dergelijke dingen
14 doet gij. En de schare we-
derom[a] tot zich geroepen
hebbende, zeide hij tot hen:
Hoort mij allen, en verstaat!
15 Er is niets van buiten den
mensch in hem ingaande,
dat hem kan verontreini-
gen; maar de dingen, die
van hem uitgaan, die zijn
het, welke den mensch ver-
16 ontreinigen. Zoo iemand
ooren heeft om te hooren,
die hoore!
17 En toen hij van de schare
in huis gekomen was,
vraagden hem zijne disci-
pelen naar de gelijkenis.
18 En hij zeide tot hen: Zijt
ook gíj alzoo onverstan-
dig? Begrijpt gij niet, dat
al wat van buiten in den
mensch ingaat, hem niet
19 kan verontreinigen? Want
het gaat niet in zijn hart,
maar in den buik, en het
gaat in de heimelijkheid
uit, reinigende al de spij-
20 zen. En hij zeide: Wat uit
den mensch uitgaat, dat
verontreinigt den mensch.
21 Want van binnen uit het
hart der menschen komen
voort booze overleggin-
gen, overspelen, hoererijen,
22 doodslagen, dieverijen, gie-
righeden, boosheden, be-
drog, ontuchtigheid, een
boos oog, lastering, hoo-
23 vaardij, onverstand; al deze
booze dingen komen voort
van binnen, en verontrei-
nigen den mensch.
24 En van daar opstaande,
ging hij naar de landpalen
van Tyrus en Sidon; en in
een huis ingegaan zijnde,
wilde hij niet, dat iemand
het wist, en hij kon niet
25 verborgen blijven. Want
een vrouw, wier dochtertje
een onreinen geest had, van
hem gehoord hebbende,
kwam en viel neder aan
26 zijne voeten; — deze vrouw
nu was een grieksche,
een syrofenicische van ge-
boorte — en zij vraagde
hem, dat hij den duivel uit
hare dochter mocht uitwer-
27 pen. Maar Jezus zeide tot
haar: Laat eerst de kin-
deren verzadigd worden;
want het is niet betamelijk
het brood der kinderen te
nemen en den hondekens[b]
28 voor te werpen. Maar zij

[a]) R. „En de gansche schare." — [b]) Zie de noot op Matth. XV : 26.

antwoordde, en zeide tot
hem: Ja, Heer! doch ook
de hondekens eten onder de
tafel van de kruimels der
29 kinderen. En hij zeide tot
haar: Om dezes woords wil
ga heen! de duivel is uit
30 uwe dochter uitgevaren. En
toen zij in haar huis kwam,
vond zij den duivel uitgevaren,
en de dochter liggende
op het bed.
31 En wederom van de landpalen
van Tyrus en Sidon
weggegaan zijnde,[a] kwam
hij aan de zee van Galiléa,
door het midden der land-
32 palen van Decápolis. En zij
brachten tot hem een doove,
die moeielijk sprak, en baden
hem, dat hij hem de
33 hand mocht opleggen. En
hem van de schare afzonderlijk
genomen hebbende,
stak hij zijne vingers in
zijne ooren; en gespogen
hebbende, raakte hij zijne
34 tong aan; en opziende naar
den hemel, zuchtte hij, en
zeide tot hem: Effatha! dat
35 is: word geopend! En terstond
werden zijne ooren
geopend, en de band zijner
tong werd los, en hij sprak
36 recht. En hij gebood hun,
dat zij het niemand zeggen
zouden; maar wat hij hun
ook gebood, zij verbreidden
37 het des te meer. En zij stonden
bovenmate zeer verslagen,
zeggende: Hij heeft
alles welgemaakt, en hij
doet de dooven hooren en
de stommen spreken.

VIII. — [b] In die dagen, toen
er een zeer groote schare [c]
was, en zij niet hadden, wat
zij eten zouden, riep hij [d]
zijne discipelen tot zich,
2 en zeide tot hen: Ik word
met ontferming bewogen
over de schare, want zij
zijn reeds drie dagen bij
mij gebleven, en hebben
niet, wat zij eten zouden;
3 en indien ik hen nuchter
naar hun huis laat gaan,
zullen zij op den weg bezwijken;
want sommigen
van hen zijn van verre ge-
4 komen. En zijne discipelen
antwoordden hem: Vanwaar
zal iemand dezen met
brood kunnen verzadigen,
5 hier in een woestijn? En hij
vraagde hun: Hoeveel brooden
hebt gij? En zij zeiden:
6 Zeven. En hij gebood de

[a]) V. l. „van de landpalen van Tyrus weggegaan zijnde, kwam hij door Sidon,” enz. — [b]) Zie Matth. XV.: 29. — [c]) V. l. „wederom een groote schare.” — [d]) R. „Jezus.”

schare neder te zitten op
den grond. En hij nam de
zeven brooden, en gedankt
hebbende, brak hij [ze], en
gaf [ze] aan zijne discipe-
len, opdat zij [ze] zouden
voorzetten; en zij zetten [ze]
7 aan de schare voor. En zij
hadden weinige vischjes;
en nadat hij gezegend had,
zeide hij, dat zij ook die
8 zouden voorzetten. En zij
aten en werden verzadigd;
en zij namen op het over-
schot der brokken, zeven
9 manden. En die gegeten
hadden, waren omtrent
vier duizend; en hij liet
hen gaan.
10 En terstond in het schip
gegaan zijnde met zijne dis-
cipelen, kwam hij in de
streken van Dalmanútha.
11 En de farizeën gingen uit,
en begonnen met hem te
redetwisten, begeerende
van hem een teeken uit den
hemel, hem verzoekende.
12 En zuchtende [a] in zijnen
geest, zeide hij: Waarom
begeert dit geslacht een
teeken? Voorwaar, ik zeg
u: indien aan dit geslacht
een teeken zal gegeven
13 worden! En hij verliet hen,
en wederom in het schip
gegaan zijnde, voer hij naar
de overzijde.
14 En zij hadden vergeten
brooden [mede] te nemen,
en zij hadden niet dan één
brood bij zich in het schip.
15 En hij gebood hun, zeg-
gende: Ziet toe, wacht u
voor het zuurdeeg der fa-
rizeën en voor het zuur-
16 deeg van Herodes! En
zij overleiden onder elkan-
der, zeggende [b]: [Het is]
omdat wij geen brooden
17 hebben! En Jezus, [dit]
wetende, zeide tot hen:
Waarom overlegt gij, dat
gij geen brooden hebt? Be-
grijpt gij nog niet, en ver-
staat gij niet? Hebt gij nog
18 uw verhard hart? Oogen
hebbende, ziet gij niet?
en ooren hebbende, hoort
gij niet? en herinnert gij u
19 niet? Toen ik de vijf broo-
den brak voor de vijf dui-
zend, hoeveel volle kor-
ven met brokken naamt gij
op? Zij zeiden tot hem:
20 Twaalf. En toen ik de zeven
[brak] voor de vier dui-
zend, hoeveel volle manden
met brokken naamt gij op?
21 En zij zeiden: Zeven. En hij

[a]) Of „diep zuchtende." — [b]) V. l. w. „zeggende."

zeide tot hen: Hoe, verstaat gij niet?
22 En hij kwam te Bethsaïda; en zij brachten tot
hem een blinde, en baden
hem, dat hij hem mocht aan-
23 raken. En de hand des blinden genomen hebbende,
bracht hij hem uit buiten
het dorp; en op zijne oogen
gespogen hebbende, leide
hij de handen op hem, en
vraagde hem, of hij iets zag.
24 En hij, opziende, zeide: Ik
zie de menschen; want ik
zie [hen] als boomen wan-
25 delen.[a] Daarna leide hij
wederom de handen op
zijne oogen, en deed hem
opzien.[b] En hij was hersteld, en zag alles[c] duide-
26 lijk. En hij zond hem naar
zijn huis, zeggende: Ga
niet in het dorp, en zeg het
aan niemand in het dorp.
27 [d]En Jezus ging uit en zijne
discipelen naar de dorpen
van Cesaréa Filippi. En op
den weg vraagde hij zijne
discipelen, zeggende tot
hen: Wie zeggen de men-
28 schen, dat ik ben? En zij
antwoordden: Johannes de
dooper; en anderen: Elia;
en anderen: een van de
29 profeten. En hij vraagde
hun:[e] Maar gíj, wie zegt
gíj, dat ik ben? En Petrus,
antwoordende, zeide tot
hem: Gíj zijt de Christus.
30 En hij gebood hun scherpelijk, dat zij het niemand
zouden zeggen van hem.
31 En hij begon hun te leeren,
dat de Zoon des menschen
veel moest lijden, en verworpen worden door de
oudsten en de overpriesters en de schriftgeleerden,
en gedood worden, en na
32 drie dagen opstaan. En hij
sprak dit woord vrijuit; en
Petrus, hem tot zich genomen hebbende, begon hem
33 te bestraffen. Maar hij, zich
omkeerende, en zijne discipelen aanziende, bestrafte
Petrus, zeggende: Ga weg
achter mij, satan! want gij
bedenkt niet de dingen
Gods, maar de dingen der
34 menschen. En tot zich geroepen hebbende de schare
met zijne discipelen, zeide
hij tot hen: Al wie achter
mij wil komen, die verloochene zichzelven, en neme
zijn kruis op, en volge mij.

[a]) R. „Ik zie de menschen als boomen wandelen." — [b]) V. l. „hij zag duidelijk." — [c]) V. l. „allen." — [d]) Zie Matth. XVI : 13; Luk. IX : 18. — [e]) R. „zeide tot hen."

35 Want al wie zijn leven zal
willen behouden, zal het
verliezen; maar al wie zijn
eigen [a] leven zal verliezen
om mijnentwil en des evan-
gelies wil, zal het behou-
36 den. Want wat zal het een
mensch baten, zoo hij de
geheele wereld wint, en
37 zijne ziel verliest? Of wat
zal een mensch geven in
38 ruil voor zijne ziel? Want
al wie zich mijns en mijner
woorden zal geschaamd
hebben onder dit overspe-
lig en zondig geslacht,
diens zal ook de Zoon des
menschen zich schamen,
wanneer hij zal komen in
de heerlijkheid zijns Va-
ders, met de heilige enge-
IX. len. [b]En hij zeide tot hen:
Voorwaar, ik zeg u: er
zijn sommigen van die hier
staan, die den dood geens-
zins zullen smaken, totdat
zij zullen hebben gezien,
dat het koninkrijk Gods
met kracht gekomen is.
2 En na zes dagen nam
Jezus met zich Petrus en
Jakobus en Johannes, en
bracht hen afzonderlijk op
een hoogen berg alléén. En
hij werd voor hen van ge-
3 daante veranderd; en zijne
kleederen werden blinken-
de, zeer wit als sneeuw,
zooals geen voller op aarde
4 wit maken kan. En aan hen
verscheen Elia met Mozes,
en zij spraken samen met
5 Jezus. En Petrus, antwoor-
dende, zeide tot Jezus: Rab-
bi! het is goed, dat wij hier
zijn, en laat ons drie tenten
maken, voor u één, en voor
Mozes één, en voor Elia één.
6 Want hij wist niet, wat hij
zeide; want zij waren zeer
7 bevreesd. En er kwam een
wolk, die hen overscha-
duwde, en een stem kwam
uit de wolk: [c] *Deze is mijn
geliefde Zoon, hoort hem!*
8 En plotseling rondziende,
zagen zij niemand meer,
dan Jezus alleen bij zich.
9 En terwijl zij van den berg
afkwamen, gebood hij hun,
dat zij niemand verhalen
zouden, wat zij gezien had-
den, dan wanneer de Zoon
des menschen uit de doo-
10 den zou opgestaan zijn. En
zij behielden dit woord,
onder elkander [d] vragende,
wat het was: uit de dooden
11 opstaan. En zij vraagden
hem, zeggende: Waarom

[a]) R. l. w. „eigen." — [b]) Zie Matth. XVI: 28; XVII; Luk. IX: 28. —
[c]) R. v. b. „zeggende." — [d]) S. voegen „onder elkander" bij „behielden."

zeggen de schriftgeleerden,
dat Elia eerst moet komen?
12 En hij, antwoordende, zeide
tot hen: Wel komt Elia
eerst, en herstelt alles; en
gelijk geschreven staat van
den Zoon des menschen, dat
hij veel lijden moet en ver-
13 acht worden. Maar ik zeg
u, dat ook Elia gekomen is,
en zij hebben hem gedaan
al wat zij wilden, gelijk van
hem geschreven staat.
14 En toen hij tot de disci-
pelen kwam, zag hij een
groote schare rondom hen,
en schriftgeleerden, met
15 hen redetwistende. En ter-
stond de geheele schare,
hem ziende, werd verbaasd;
en toeloopende, groetten zij
16 hem. En hij vraagde hun: [a]
Waarover twist gij met
17 hen? En een uit de schare
antwoordde hem: [b] Meester!
ik heb mijnen zoon tot u
gebracht, die een stommen
18 geest heeft; en waar hij hem
ook aangrijpt, verscheurt
hij hem, en hij schuimt, en
knerst met de tanden, en
verdort; en ik heb aan uwe
discipelen gezegd, dat zij
hem zouden uitwerpen, en
19 zij vermochten niet. En hij,
hun [c] antwoordende, zeide:
O ongeloovig geslacht! hoe
lang zal ik bij u zijn? hoe
lang zal ik u verdragen?
20 brengt hem tot mij. En zij
brachten hem tot hem. En
hem ziende, rukte de geest
hem terstond heen en weer;
en vallende op de aarde,
wentelde hij zich al schui-
21 mende. En hij vraagde zij-
nen vader: Hoe langen tijd
is het, dat hem dit overko-
men is? En hij zeide: Van
22 kindsbeen af; en dikwijls
heeft hij hem ook in het
vuur en in het water gewor-
pen, om hem te verderven;
maar indien gij iets kunt,
wees met ontferming over
ons bewogen, en help ons.
23 En Jezus zeide tot hem: Dit
„indien gij kunt", [is, in-
dien gij kunt] gelooven.
Alle dingen zijn mogelijk
24 voor hem, die gelooft. En
terstond de vader van het
kindeken, roepende, zeide
met tranen: Ik geloof, [d]
kom mijn ongeloof te hulp!
25 En Jezus, ziende dat een
schare samenliep, bestrafte
den onreinen geest, zeg-
gende tot hem: Stomme en
doove geest! ik beveel u,

[a]) R. „aan de schriftgeleerden." — [b]) R. „antwoordende, zeide." —
[c]) R. „hem." — [d]) R. v. b. „Heer."

ga uit van hem, en kom niet
26 meer in hem. En hij, roepende en [hem][a] hevig heen en weer rukkende, ging uit, en hij werd als dood, zoodat de meesten zeiden: hij is gestorven.
27 Maar Jezus, hem bij de handgrijpende, richtte hem
28 op; en hij stond op. En als hij in huis gegaan was, vraagden hem zijne discipelen afzonderlijk: Waarom konden wij hem niet uitwerpen? En hij zeide tot
29 hen: Dit geslacht kan door niets uitgaan dan door bidden en vasten.
30 En van daar weggaande, reisden zij door Galiléa; en hij wilde niet, dat iemand
31 het wist. Want hij leerde zijne discipelen, en zeide tot hen: De Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen, en zij zullen hem dooden; en gedood zijnde, zal hij ten derden dage[b] opstaan.
32 Maar zij verstonden dit woord niet, en zij vreesden hem te vragen.
33 [c] En hij kwam te Kapernaüm, en toen hij in huis was, vraagde hij hun: Wat overlegdet gij[d] op den weg?
34 Doch zij zwegen; want zij waren onder elkander in woorden geweest op den weg, wie de meeste [was].
35 En zich nederzettende, riep hij de twaalven, en zeide tot hen: Indien iemand de eerste wil zijn, die zal de laatste van allen zijn, en
36 aller dienstknecht. En hij nam een kindeken, en stelde het in hun midden; en het in zijne armen nemen-
37 de, zeide hij tot hen: Al wie één van zulke kinderkens ontvangen zal in mijnen naam, ontvangt mij; en al wie mij ontvangen zal, ontvangt niet mij, maar Dien, die mij gezonden heeft.
38 En Johannes antwoordde hem, zeggende: Meester! wij zagen iemand, die duivelen uitwierp in uwen naam, welke ons niet volgt, en wij hebben het hem verboden, omdat hij ons niet
39 volgt. Doch Jezus zeide: Verbiedt het hem niet; want er is niemand, die een kracht doen zal in mijnen naam, en haastelijk van mij zal kunnen kwalijk spre-
40 ken. Want wie tegen ons

[a]) R. „hem.” — [b]) V. l. „na drie dagen.” — [c]) Zie Matth. XVIII; Luk. IX: 46. — [d]) R. v. b. „onder elkander.”

41 niet is, is voor ons. Want al
wie u een beker waters zal
te drinken geven in [mij-
nen][a] naam, omdat gij van
Christus zijt, voorwaar, ik
zeg u, hij zal zijn loon
42 geenszins verliezen. En al
wie één van de[b] kleinen, die
in mij gelooven, ergert, het
ware hem beter, dat een
molensteen[c] om zijnen hals
gedaan, en hij in de zee
43 geworpen ware. En indien
uwe hand u ergert, houw
ze af; het is u beter ver-
minkt tot het leven in te
gaan, dan de twee handen
hebbende, heen te gaan in
de hel, in het onuitblusch-
44 baar vuur, waar hun worm
niet sterft, en het vuur niet
45 uitgebluscht wordt. En in-
dien uw voet u ergert, houw
hem af; het is u beter kreu-
pel tot het leven in te gaan,
dan de twee voeten hebben-
de, geworpen te worden in
de hel, in het onuitblusch-
46 baar vuur; waar hun worm
niet sterft, en het vuur niet
47 uitgebluscht wordt. En in-
dien uw oog u ergert, werp
het uit; het is u beter, één
oog hebbende, in het ko-
ninkrijk Gods in te gaan,
dan twee oogen hebbende,
in de hel des vuurs gewor-
48 pen te worden, waar hun
worm niet sterft, en het vuur
niet uitgebluscht wordt.
49 Want een ieder zal met
vuur gezouten worden, en
elke offerande zal met zout
50 gezouten worden. Het zout
[is] goed, maar indien het
zout onzout wordt, waar-
mede zult gij het smakelijk
maken? Hebt zout in uzel-
ven, en houdt vrede onder
elkander.

X. — En van daar opstaande,
kwam hij in de landpalen
van Judéa en over de Jor-
daan;[d] en er kwamen we-
derom scharen samen tot
hem; en gelijk hij gewoon
was, leerde hij hen weder-
2 om. En er kwamen[e] fari-
zeën tot [hem], en vraagden
hem: Is het een man geoor-
loofd [zijne] vrouw te ver-
stooten? hem verzoekende.
3 Doch hij, antwoordende,
zeide tot hen: Wat heeft
4 Mozes u geboden? En zij
zeiden: Mozes heeft toe-
gelaten een scheidbrief te
schrijven en [haar] te ver-
5 stooten. En Jezus, antwoor-
dende, zeide tot hen: Om

[a]) R. „mijnen." — [b]) V. l. „dezer." — [c]) Zie de noot op Matth. XVIII: 6. — [d]) R. „door de overzijde van de Jordaan." — [e]) R. v. b. „de."

de hardheid uwer harten
heeft hij u dit gebod ge-
6 schreven; maar van het be-
gin der schepping heeft
God [a] hen man en vrouw
7 gemaakt. Daarom zal een
mensch zijn vader en moe-
der verlaten, en zijne vrouw
8 aanhangen, en die twee zul-
len tot één vleesch zijn, zoo-
dat zij niet meer twee zijn,
9 maar één vleesch. Hetgeen
dan God heeft samenge-
voegd, scheide een mensch
10 niet. En in het huis vraag-
den hem zijne discipelen
11 wederom hierover. En hij
zeide tot hen: Al wie zijne
vrouw zal verstooten, en
een andere trouwen, die
doet overspel tegen haar.
12 En indien een vrouw haren
man zal verstooten, en met
een anderen trouwen, die
doet overspel.
13 [b] En zij brachten kinder-
kens tot hem, opdat hij ze
mocht aanraken; doch de
discipelen bestraften hen,
die ze tot [hem] brachten.
14 Maar Jezus, [dit] ziende,
nam het zeer kwalijk, en
zeide tot hen: Laat de kin-
derkens tot mij komen; [c]
verhindert ze niet! want
derzulken is het koninkrijk
15 Gods. Voorwaar, ik zeg u:
al wie het koninkrijk Gods
niet ontvangt als een kin-
deken, zal geenszins in
16 hetzelve ingaan. En hij
nam ze in zijne armen,
leide de handen op hen,
en zegende ze.
17 En toen hij uitging op den
weg, liep een tot [hem], en
voor hem op de knieën val-
lende, vraagde hem: Goede
Meester! wat zal ik doen,
opdat ik het eeuwige leven
18 beërve? En Jezus zeide
tot hem: Waarom noemt
gij mij goed? niemand [is]
19 goed dan één: God. Gij
weet de geboden: Gij zult
geen overspel doen; gij zult
niet dooden; gij zult niet
stelen; gij zult niet valsch
getuigen; gij zult niemand
te kort doen; eer uw vader
20 en moeder. En hij, ant-
woordende, zeide tot hem:
Meester, al deze dingen heb
ik onderhouden van mijne
21 jonkheid af. En Jezus, hem
aanziende, had hem lief, en
zeide tot hem: Eén ding
ontbreekt u; ga heen, ver-
koop al wat gij hebt, en geef
het den armen, en gij zult

[a]) S. l. „Hij." — [b]) Zie Matth. XIX: 13; Luk. XVIII: 15. — [c]) R. v. b. „en."

een schat hebben in den
hemel; en kom, neem het
22 kruis op, en volg mij. Maar
hij, treurig geworden over
dat woord, ging bedroefd
weg; want hij had vele be-
23 zittingen. En Jezus, rond-
ziende, zeide tot zijne dis-
cipelen: Hoe bezwaarlijk
zullen zij, die goed heb-
ben, in het koninkrijk Gods
24 ingaan! En de discipelen
stonden verbaasd over zijne
woorden. Maar Jezus, we-
derom antwoordende, zeide
tot hen: Kinderen! hoe
moeielijk is het, dat zij, die
op het goed hun betrouwen
zetten, in het koninkrijk
25 Gods ingaan! Het is lichter,
dat een kemel ga door het
oog eener naald, dan dat
een rijke inga in het ko-
26 ninkrijk Gods. En zij ston-
den nog meer verslagen,
zeggende tot elkander: En
wie kan [dan] behouden
27 worden? Doch Jezus, hen
aanziende, zeide: Bij men-
schen [is het] onmogelijk,
maar niet bij God; want bij
God zijn alle dingen moge-
28 lijk. [a] Petrus begon tot hem
te zeggen: Zie, wij hebben
alles verlaten, en zijn u
29 gevolgd. [a] Jezus, antwoor-
dende, zeide: Voorwaar, ik
zeg u: er is niemand, die
verlaten heeft huis, of broe-
ders, of zusters, of vader,
of moeder, of vrouw, [b] of
kinderen, of akkers, om
mijnentwil en om des evan-
30 gelies wil, die niet ontvangt
honderdvoud nu, in dezen
tijd: huizen, en broeders,
en zusters, en moeders, en
kinderen, en akkers met
vervolgingen; en in de toe-
komende eeuw het eeuwige
31 leven. Doch vele eersten
zullen de laatsten zijn, en
de laatsten de eersten.
32 [c] En zij waren op den
weg, opgaande naar Jeru-
zalem, en Jezus ging hen
voor; en zij stonden ver-
baasd, en [hem] volgende,
waren zij bevreesd. En de
twaalven wederom tot zich
nemende, begon hij hun te
zeggen de dingen, die hem
33 overkomen zouden: Ziet,
wij gaan op naar Jeruza-
lem, en de Zoon des men-
schen zal overgeleverd
worden aan de overpries-
ters en de schriftgeleerden,
en zij zullen hem ter dood
veroordeelen, en hem over-

[a]) R. v. b. „En.” — [b]) „Of vrouw” ontbreekt in vele handschriften. — [c]) Zie Matth. XX: 17.

34 leveren aan de volken; en
zij zullen hem bespotten,
en hem geeselen, en hem
bespuwen, en hem dooden;
en ten derden dage[a] zal
hij opstaan.
35 En tot hem kwamen Ja-
kobus en Johannes, de zo-
nen van Zebedeüs, zeg-
gende: Meester! wij wilden,
dat gij ons deedt, wat wij
36 van u begeeren. En hij zeide
tot hen: Wat wilt gij, dat
37 ik u doe? En zij zeiden tot
hem: Geef ons, dat wij mo-
gen zitten, één aan uwe
rechter- en één aan uwe
linkerhand in uwe heer-
38 lijkheid. En Jezus zeide tot
hen: Gij weet niet, wat
gij begeert. Kunt gij den
drinkbeker drinken, dien
ík drink, of[b] met den doop
gedoopt worden, waarmede
39 ík gedoopt word? En zij zei-
den tot hem: Wij kunnen.
En Jezus zeide tot hen: Den
drinkbeker, dien ík drink,
zult gij wel drinken, en met
den doop gedoopt worden,
waarmede ík gedoopt word;
40 doch het zitten aan mijne
rechter- of[b] aan mijne lin-
kerhand komt mij niet toe
te geven; maar [het zal ge-
geven worden] aan hen,
41 wien het bereid is. En toen
de tien [dit] hoorden, be-
gonnen zij het Jakobus en
Johannes zeer kwalijk te
42 nemen. En Jezus, hen tot
zich geroepen hebbende,
zeide tot hen: Gij weet, dat
zij, die geacht worden over-
sten der volken te zijn, over
hen heerschen, en hunne
grooten gezag over hen
43 voeren; doch zoo is het niet[c]
onder u; maar al wie onder
u groot wil worden, zal uw
44 dienstknecht zijn; en al wie
van u de eerste wil worden,
45 zal aller slaaf zijn. Want
ook de Zoon des menschen
is niet gekomen om gediend
te worden, maar om te die-
nen, en zijn leven te geven
tot losprijs voor velen.
46 En zij kwamen te Jeri-
cho; en toen hij van Jeri-
cho uitging, en zijne disci-
pelen en een groote schare,
zat de[d] zoon van Timeüs,
Bar-timeüs de blinde, aan
47 den weg, bedelende. En ge-
hoord hebbende, dat het
Jezus de Nazaréner was,
begon hij te roepen en te

[a]) V. l. „na drie dagen.” — [b]) R. „en.” — [c]) R. „zal het niet zijn.” — [d]) R. l. w. „de”; en v. l. „een blinde bedelaar zat aan den weg.”

zeggen: Jezus, Zoon Da-
48 vids! ontferm u mijner. En
velen bestraften hem, opdat
hij zwijgen zou; maar hij
riep des te meer: Zoon Da-
49 vids! ontferm u mijner. En
Jezus, stilstaande, zeide,
dat men hem roepen zou;
en zij riepen den blinde,
zeggende tot hem: Heb
goeden moed, sta op, hij
50 roept u. En hij wierp zijn
kleed af, stond op,[a] en
51 kwam tot Jezus. En Jezus,
antwoordende, zeide tot
hem: Wat wilt gij, dat ik
u doen zal? En de blinde
zeide tot hem: Rabbouni!
dat ik ziende mag worden.
52 En Jezus zeide tot hem:
Ga heen, uw geloof heeft u
gezond gemaakt. En ter-
stond werd hij ziende, en
volgde hem[b] op den weg.
XI. [c] — En toen zij Jeruzalem
naderden, te Bethfagé en
Bethanië, aan den Olijf-
berg, zond hij twee van
2 zijne discipelen, en zeide
tot hen: Gaat heen naar
het dorp, dat tegenover u
[ligt], en terstond als gij er
in gaat, zult gij een veu-
len vastgebonden vinden,
waarop geen mensch[d] ooit[e]
gezeten heeft, maakt het
3 los, en brengt het. En zoo
iemand tot u zegt: Waarom
doet gij dit? zoo zegt: De
Heer heeft het van noode;
en terstond zendt[f] hij het
4 herwaarts. En zij gingen
heen, en vonden een[g] veu-
len gebonden bij de deur,
buiten aan de wegschei-
ding,[h] en zij maakten het
5 los. En sommigen van die
daar stonden, zeiden tot
hen: Wat doet gij, dat gij
6 het veulen losmaakt? En zij
zeiden tot hen, gelijk Jezus
bevolen[i] had; en zij lieten
7 hen begaan. En zij brachten
het veulen tot Jezus, en
wierpen hunne kleederen
daarop; en hij zette zich er
8 op. En velen spreidden
hunne kleederen op den
weg, en anderen hieuwen
meien van de boomen,[j] en
spreidden ze op den weg.
9 En die voorgingen en die

[a]) S. l. „stond haastig op." — [b]) R. „Jezus." — [c]) Zie Matth. XXI; Luk. XIX: 29; Joh. XII: 12. — [d]) Lett. „niemand van menschen." — [e]) R. l. w. „ooit." — [f]) R. „zal zenden." — [g]) R. „het." — [h]) Een weg, die om het huis is; geen openbare weg. — [i]) V. l. „gezegd." — [j]) V. l. „en anderen struiken, die zij van de velden afsloegen."

volgden, riepen:[a] Hosan-
na! gezegend hij, die komt
in den naam [des] Heeren.
10 Gezegend het koninkrijk
van onzen vader David, dat
komt![b] Hosanna in den
11 hooge! En hij[c] kwam bin-
nen Jeruzalem[d] in den tem-
pel; en nadat hij alles rond-
om bezien had, ging hij,
daar het reeds avond was,
uit naar Bethanië met de
twaalven.
12 En des anderen daags,
toen zij uit Bethanië gin-
13 gen, hongerde hem. En
ziende van verre een vij-
geboom, die bladeren had,
ging hij [er naar toe], of hij
misschien daaraan iets vin-
den mocht; en daarbij ko-
mende, vond hij niets dan
bladeren, want het was de
14 tijd der vijgen niet. En hij,[c]
antwoordende, zeide tot
hem: Niemand ete vrucht
meer van u in eeuwigheid!
En zijne discipelen hoorden
15 het. En zij kwamen te Je-
ruzalem, en[e] in den tempel
gegaan zijnde, begon hij
uit te drijven hen, die in
den tempel verkochten en
kochten; en de tafels der
wisselaars en de stoelen
van hen, die de duiven ver-
16 kochten, keerde hij om; en
hij liet niet toe, dat iemand
eenig vat door den tempel
17 droeg. En hij leerde, zeg-
gende tot hen: Staat er niet
geschreven: „Mijn huis zal
een huis des gebeds ge-
noemd worden, allen vol-
ken?"[f] maar gij hebt het tot
een roovershol gemaakt.
18 En de overpriesters en de
schriftgeleerden[g] hoorden
het, en zochten, hoe zij hem
ombrengen zouden; want
zij vreesden hem, omdat de
gansche schare verslagen
19 stond over zijne leer. En
toen het laat geworden was,
ging hij uit buiten de stad.
20 En des morgens vroeg
voorbijgaande, zagen zij,
dat de vijgeboom verdord
21 was van de wortelen af. En
Petrus werd indachtig, en
zeide tot hem: Rabbi! zie,
de vijgeboom, dien gij ver-
22 vloekt hebt, is verdord. En
Jezus, antwoordende, zeide
tot hen: Hebt geloof in
23 God.[h] Voorwaar, ik zeg u,

[a]) R. v. b. „zeggende." — [b]) R. v. b. „in den naam [des] Heeren." — [c]) R. „Jezus." — [d]) R. v. b. „en." — [e]) R. v. b. „Jezus." — [f]) Jes. LVI: 7. — [g]) R. „de schriftgeleerden en de overpriesters. — [h]) R. v. b. „Want."

dat al wie tot dezen berg
zal zeggen: Word opgeheven
en in de zee geworpen;
en niet zal twijfelen in zijn
hart, maar gelooven, dat
hetgeen hij zegt geschiedt,
het zal hem geworden, wat
24 hij ook zegt. Daarom zeg
ik u: alle dingen, die gij
biddende begeert, gelooft,
dat gij [ze] ontvangt, en zij
25 zullen u geworden. En wanneer
gij staat te bidden,
vergeeft, indien gij iets
tegen iemand hebt, opdat
ook uw Vader, die in de
hemelen is, uwe misdaden
26 u vergeve. Maar indien gij
niet vergeeft, zoo zal ook
uw Vader, die in de hemelen
is, uwe misdaden niet
vergeven.
27 En zij kwamen wederom
te Jeruzalem; en toen hij
in den tempel wandelde,
kwamen tot hem de overpriesters
en de schriftgeleerden
28 leerden en de oudsten, en
zeiden tot hem: Op welk
gezag doet gij deze dingen?
en wie heeft u dit gezag gegeven,
dat gij deze dingen
29 zoudt doen? En Jezus, antwoordende,
zeide tot hen:
Ik zal u ook één woord vragen,
en antwoordt mij, en
ik zal u zeggen, op welk
gezag ik deze dingen doe.
30 De doop van Johannes was
die uit den hemel of uit de
menschen? Antwoordt mij.
31 En zij overlegden onder
elkander, zeggende: Indien
wij zeggen: Uit den
hemel, zoo zal hij zeggen:
Waarom hebt gij hem dan
32 niet geloofd? Maar zouden
wij zeggen: [a] Uit de menschen?
— Zij vreesden het
volk; want zij hielden het
er allen voor, dat Johannes
waarlijk een profeet was.
33 En antwoordende, zeiden
zij tot Jezus: Wij weten het
niet. En Jezus, antwoordende,
zeide tot hen: Zoo
zeg ik u ook niet, op welk
gezag ik deze dingen doe.

XII. — [b] En hij begon tot hen
te zeggen in gelijkenissen:
Een mensch plantte een
wijngaard, en zette een omtuining
daarom, en groef
een persbak, en bouwde een
toren, en verhuurde hem
aan landlieden, en ging
2 buiten 's lands. En toen de
tijd daar was, zond hij een
slaaf tot de landlieden, opdat
hij van de landlieden

[a]) R. „indien wij zeggen." — [b]) Zie Matth. XXI: 33; Luk. XX: 9.

ontving van de vrucht des
3 wijngaards. Maar zij namen
en sloegen hem, en zonden
4 [hem] ledig heen. En we-
derom zond hij een anderen
slaaf tot hen, en dien stee-
nigden zij, en verwondden
hem het hoofd, en zonden
hem heen, smadelijk be-
5 handeld zijnde. En weder-
om zond hij een ander, en
dien doodden zij; en vele
anderen, sommigen slaan-
de en anderen doodende.
6 Hij had dan nog éénen ge-
liefden [a] zoon, en ook dezen
zond hij ten laatste tot hen,
zeggende: Zij *zullen* mij-
7 nen zoon ontzien! Maar die
landlieden zeiden onder
elkander: Deze is de erfge-
naam, komt, laat ons hem
dooden, en de erfenis zal
8 onze zijn. En zij namen
en doodden hem, en wier-
pen hem buiten den wijn-
9 gaard. Wat zal dan de heer
des wijngaards doen? Hij
zal komen, en de landlieden
ombrengen, en den wijn-
gaard aan anderen geven.
10 Hebt gij ook deze schrift
niet gelezen: „De steen,
dien de bouwlieden ver-
wierpen, die is geworden
tot een hoofd des hoeks;
11 van [den] Heer is dit ge-
schied, en het is wonder-
12 baar in onze oogen." [b] En
zij zochten hem te grijpen,
en zij vreesden de schare;
want zij verstonden, dat
hij deze gelijkenis op hen
gesproken had. En zij ver-
lieten hem, en gingen weg.
13 [c] En zij zonden tot hem
eenige der farizeeën en der
herodianen, opdat zij hem
in [zijne] rede vangen
14 mochten. En zij kwamen,
en zeiden tot hem: Meester!
wij weten, dat gij waarach-
tig zijt, en u om niemand
bekommert; want gij ziet
den persoon der menschen
niet aan, maar gij leert den
weg Gods in waarheid. Is
het geoorloofd, den keizer
schatting te geven of niet?
Zullen wij geven of niet
15 geven? Maar hij, hunne
huichelarij wetende, zeide
tot hen: Waarom verzoekt
gij mij? Brengt mij een
denaar, opdat ik [die] zie.
16 En zij brachten er [een].
En hij zeide tot hen: Wiens
is dit beeld en het op-
schrift? En zij zeiden tot
17 hem: Des keizers. En Je-

[a]) R. „zijnen geliefden." — [b]) Ps. CXVIII: 22, 23. — [c]) Zie Matth. XXII: 15; Luk. XX: 20.

zus, antwoordende, zeide
tot hen: Geeft den keizer
wat des keizers is, en Gode
wat Gods is. En zij ver-
wonderden zich over hem.
18 En er kwamen sadduceën
tot hem, die zeggen, dat
er geen opstanding is; en zij
vraagden hem, zeggende:
19 Meester! Mozes heeft ons
geschreven: Indien iemands
broeder sterft, en een vrouw
achterlaat, en geen kinde-
ren nalaat, dat zijn broeder
zijne vrouw nemen zal, en
zijnen broeder zaad ver-
20 wekken. Er waren [a] zeven
broeders, en de eerste nam
een vrouw, en stervende
21 liet geen zaad na. En de
tweede nam haar, en stierf,
en ook deze liet geen zaad
na; en de derde desgelijks.
22 En de zeven namen haar,
en lieten geen zaad na; het
laatst van allen stierf ook
23 de vrouw. In de opstan-
ding, [a] wanneer zij zullen
opstaan, wien hunner zal
zij tot vrouw zijn? want
die zeven hebben haar tot
24 vrouw gehad. En Jezus,
antwoordende, zeide tot
hen: Dwaalt gij niet daar-
om, dewijl gij de Schriften
niet kent, noch de kracht
25 Gods? Want wanneer zij
uit de dooden opstaan, hu-
wen zij niet, en worden niet
ten huwelijk gegeven; maar
zij zijn als engelen in de
26 hemelen. [b] Doch aangaande
de dooden, dat zij opgewekt
worden, hebt gij niet gele-
zen in het boek van Mozes,
in [de geschiedenis van] het
doornbosch, hoe God tot
hem sprak, zeggende: „Ik
[ben] de God Abrahams,
en de God Izaäks, en de
27 God Jakobs?" [c] Hij [d] is niet
de God van dooden, maar
van levenden. Gij dwaalt
dan zeer!
28 En een der schriftgeleer-
den, hoorende dat zij te za-
men redetwistten, wetende
dat hij hun goed geant-
woord had, kwam tot [hem],
en vraagde hem: Wat is
het eerste gebod van al-
29 len? En Jezus antwoordde
hem: Het eerste gebod van
allen [is]: „Hoor, Israël!
[de] Heer, onze God, is een
30 eenig Heer; en gij zult [den]
Heer, uwen God, liefheb-
ben met geheel uw hart, en
met geheel uwe ziel, en met
geheel uw verstand, en met

[a]) R. v. b. „nu." — [b]) R. „die in de hemelen zijn." — [c]) Ex. III: 6. — [d]) R. „God."

geheel uwe kracht."[a] Dit
31 is het eerste gebod. En het
tweede, [aan dit] gelijk,
[is] dit: „Gij zult uwen
naaste liefhebben als u-
zelven."[b] Er is geen ander
32 gebod grooter dan deze. En
de schriftgeleerde zeide tot
hem: Juist, Meester! gij
hebt naar waarheid gezegd,
dat Hij[c] eenig is; en er is
33 geen ander dan Hij; en Hem
lief te hebben met geheel
het hart en met geheel het
verstand, en met geheel de
ziel, en met geheel de
kracht, en den naaste lief
te hebben als zichzelven, is
meer dan al de brandofferen
34 en slachtofferen. En Jezus
ziende, dat hij verstandig
geantwoord had, zeide tot
hem: Gij zijt niet verre van
het koninkrijk Gods. En
niemand durfde hem meer
vragen.
35 En Jezus antwoordde en
zeide, leerende in den tem-
pel: Hoe zeggen de schrift-
geleerden, dat de Christus
36 een zoon van David is? want
David zelf heeft door den
Heiligen Geest gezegd: „De
Heer heeft gezegd tot mij-
nen Heer: Zit aan mijne
rechterhand, totdat ik uwe
vijanden zet tot een voet-
37 bank uwer voeten."[d] David
zelf dan noemt hem „Heer",
en hoe is hij zijn zoon? En
de groote menigte hoorde
38 hem gaarne. En hij zeide
tot hen in zijne leer: Wacht
u voor de schriftgeleerden,
die gaarne wandelen in
lange kleederen, en [be-
minnen] de begroetingen
39 op de markten, en de voor-
gestoelten in de synago-
gen, en de vooraanzittin-
40 gen in de maaltijden; die
de huizen der weduwen op-
eten, en voor den schijn
lange gebeden doen. Dezen
zullen zwaarder oordeel
ontvangen.
41 [e] En Jezus, nedergezeten
zijnde tegenover de schat-
kist, zag, hoe de schare
geld wierp in de schatkist,
en vele rijken wierpen veel
42 daarin. En er kwam een
arme weduwe, en wierp er
twee penningen in, dat is
43 een kwadrant.[f] En zijne dis-
cipelen tot zich geroepen
hebbende, zeide hij[g] tot hen:
Voorwaar, ik zeg u, dat

[a]) Deut. VI: 4, 5. — [b]) Lev. XIX: 18. — [c]) R. „God." — [d]) Ps. CX: 1. — [e]) Zie Luk. XXI: 1. — [f]) Ongeveer één cent. — [g]) R. „Jezus."

deze arme weduwe meer
heeft ingeworpen dan al-
len, die in de schatkist ge-
44 worpen hebben. Want allen
hebben van hunnen over-
vloed er in geworpen, maar
deze heeft van haar gebrek
er in geworpen, al wat zij
had, haren ganschen leef-
tocht.

XIII. — [a] En toen hij uit den
tempel uitging, zeide een
van zijne discipelen tot
hem: Meester! zie, welke
steenen en welke gebou-
2 wen! En Jezus, antwoor-
dende, zeide tot hem: Ziet
gij deze groote gebouwen?
Geen steen zal op den
anderen gelaten worden,
die niet zal afgebroken
3 worden. En toen hij op den
Olijfberg zat, tegenover
den tempel, vraagden Pe-
trus en Jakobus en Johan-
nes en Andréas hem afzon-
4 derlijk: Zeg ons, wanneer
zullen deze dingen zijn? en
wat [is] het teeken, wan-
neer al deze dingen zullen
5 voleindigd worden? En Je-
zus, hun antwoordende, be-
gon te zeggen: Ziet toe, dat
6 niemand u misleide! Want
velen zullen komen onder
mijnen naam, zeggende:
Ik ben het, en zij zullen
7 velen misleiden. En wan-
neer gij zult hooren van
oorlogen en geruchten van
oorlogen, wordt niet ver-
schrikt; want [dit] moet
geschieden, maar het [is]
8 nog niet het einde. Want
er zal opstaan volk tegen
volk, en koninkrijk tegen
koninkrijk; en er zullen
aardbevingen zijn in ver-
schillende plaatsen, en er
zullen hongersnooden en
9 beroerten zijn. Deze dingen
[zijn] een begin der smar-
ten. Maar gij, ziet voor uzel-
ven toe; want zij zullen u
overleveren in de raadsver-
gaderingen en in de syna-
gogen; gij zult geslagen
worden, en voor stadhou-
ders en koningen zult gij
gesteld worden, om mij-
nentwil, hun tot een ge-
10 tuigenis; en het evangelie
moet eerst gepredikt wor-
den onder al de volken.
11 En wanneer zij u zullen
wegleiden om u over te
leveren, weest te voren
niet bezorgd, wat gij spre-
ken zult, en bedenkt het
niet; maar al wat u in die

[a]) Zie Matth. XXIV; Luk. XXI: 5.

ure zal gegeven worden,
spreekt dat; want gíj zijt
het niet, die spreekt, maar
12 de Heilige Geest. En de
broeder zal den broeder ter
dood overleveren, en de
vader het kind; en de kinderen
zullen opstaan tegen
de ouders, en zullen hen
13 dooden. En gij zult door
allen gehaat worden om
mijns naams wil, maar wie
volharden zal tot den einde,
die zal behouden worden.
14 En wanneer gij zult zien
den gruwel der verwoesting,[a]
staande waar het
niet behoort (die [dit] leest,
lette er op!) dat dan, die in
Judéa zijn, vluchten naar
15 de bergen; en die op het dak
is, kome niet af in het huis,
en ga niet binnen, om iets
16 uit zijn huis te halen; en die
op het veld is, keere niet
terug, om zijn kleed te halen.
17 len. Doch wee de zwangeren
en de zogenden in die
18 dagen! En bidt, dat het[b]
niet geschiede des winters.
19 Want die dagen zullen een
verdrukking zijn, zooals
dergelijke niet geweest is
van het begin der schepping,
die God geschapen
heeft, tot nu toe, en niet
20 meer zijn zal. En indien
[de] Heer die dagen niet
verkort had, geen vleesch
zou behouden worden; maar
om der uitverkorenen wil
die Hij heeft uitverkoren,
heeft Hij die dagen verkort.
21 En alsdan, zoo iemand tot
u zegt: Ziet, hier is de
Christus! of: Ziet, daar!
22 gelooft het niet. Want er
zullen valsche Christussen
en valsche profeten opstaan,
en zullen teekenen
en wonderen doen[c], om,
zoo mogelijk, ook de uitverkorenen
te misleiden.
23 Gij nu, ziet toe! ziet, ik
heb u alles van te voren gezegd!
24 zegd! Maar in die dagen, na
die verdrukking, zal de zon
verduisterd worden, en de
maan zal haar schijnsel niet
25 geven, en de sterren des
hemels zullen daaruit vallen,
en de krachten, die in
de hemelen zijn, zullen bewogen
26 wogen worden. En dan zullen
zij den Zoon des menschen
zien, komende in
wolken met groote kracht
27 en heerlijkheid. En dan zal
hij zijne engelen uitzenden,
en zal zijne uitverkorenen

a) R. v. b. „waarvan gesproken is door Daniël, den profeet.” — b) R. „uwe vlucht.” — c) Lett. „geven.”

bijeenvergaderen uit de
vier winden, van het uiter-
ste der aarde tot het uiter-
28 ste des hemels. En leert van
den vijgeboom deze [a] gelij-
kenis: Wanneer zijn tak
reeds zacht wordt, en de
bladeren uitspruiten, dan
weet gij, dat de zomer nabij
29 is. Zoo ook gij, wanneer gij
deze dingen zult zien ge-
schieden, weet dan, dat
het nabij is, voor de deur.
30 Voorwaar, ik zeg u: dit ge-
slacht zal geenszins voor-
bijgaan, totdat al deze din-
31 gen zullen geschied zijn. De
hemel en de aarde zullen
voorbijgaan, maar mijne
woorden zullen geenszins
32 voorbijgaan. Doch van dien
dag of [b] ure weet niemand,
noch de engelen, die in den
hemel zijn, noch de Zoon,
33 dan de Vader. Ziet toe,
waakt en bidt! want gij
weet niet, wanneer de tijd
34 is. Gelijk een mensch, bui-
ten 's lands gaande, zijn
huis verlaat, en aan zijne
slaven macht geeft, en aan
een iegelijk zijn werk, en
den deurwachter gebiedt,
35 dat hij waken zal. Waakt
dan! want gij weet niet,
wanneer de heer des huizes
komt, 's avonds, of te mid-
dernacht, of met het ha-
nengekraai, of in den mor-
36 genstond; opdat hij niet,
plotseling komende, u sla-
37 pende vinde. En wat ik tot
u zeg, zeg ik tot allen:
Waakt!

XIV. — En het pascha en
[het feest] der ongezuurde
brooden was na twee da-
gen; en de overpriesters en
de schriftgeleerden zoch-
ten, hoe zij hem met list
grijpen en dooden zouden;
2 want [c] zij zeiden: Niet op
het feest, opdat er niet mis-
schien opschudding onder
het volk worde.
3 [d] En toen hij te Bethanië
was in het huis van Simon
den melaatsche, terwijl
hij aanzat, kwam er een
vrouw, hebbende een al-
basten flesch met balsem
van onvervalschten nardus,
van grooten prijs; en de
albasten flesch gebroken
hebbende, goot [dien] uit
4 op zijn hoofd. En er waren
sommigen, die [dit] zeer
kwalijk namen bij zichzel-
ven, en zeiden: [e] waartoe is
dit verlies van den balsem

[a]) Lett. „de." — [b]) R. „en." — [c]) V. l. „en." — [d]) Zie Matth. XXVI: 6; Joh. XII: 1. — [e]) V. l. w. „en zeiden."

5 geschied? want deze balsem[a] had voor meer dan
drie honderd denaren[b] kunnen verkocht, en den armen
gegeven worden. En zij
werden gramstorig tegen
6 haar. Doch Jezus zeide:
Laat af van haar! Waarom
doet gij haar moeite aan?
Zij heeft een goed werk aan
7 mij verricht. Want de armen hebt gij altijd bij u,
en wanneer gij wilt, kunt
gij hen weldoen; maar mij
8 hebt gij niet altijd. Zij heeft
gedaan wat zij kon; zij heeft
mijn lichaam vooruit ge-
9 zalfd ter begrafenis. En[c]
voorwaar, ik zeg u: alwaar
dit[d] evangelie gepredikt
wordt in de geheele wereld,
zal ook van hetgeen zij gedaan heeft, gesproken worden tot hare gedachtenis.
10 [e]En Judas[f] Iskariot, een
van de twaalven, ging heen
tot de overpriesters, opdat
hij hem hun zou overleve-
11 ren. En zij, [dit] hoorende,
verblijdden zich, en beloofden hem geld te geven; en
hij zocht, hoe hij hem ter
gelegener tijd zou overleveren.
12 En op den eersten dag
der ongezuurde brooden,
wanneer zij het pascha
slachtten, zeiden zijne discipelen tot hem: Waar wilt
gij, dat wij heengaan, en
bereiden, dat gij het pascha
13 eet? En hij zond twee van
zijne discipelen uit, en zeide
tot hen: Gaat heen in de
stad, en u zal een mensch
ontmoeten, dragende een
kruik waters, volgt hem;
14 en waar hij ook ingaat, zegt
tot den heer des huizes:
De Meester zegt: Waar is
mijne[g] eetzaal, waar ik
met mijne discipelen het
15 pascha zal eten? En hij zal
u een groote opperzaal wijzen, toegerust [en] gereed;
bereidt [het] ons aldaar.
16 En zijne discipelen gingen
uit, en kwamen in de stad,
en vonden het, gelijk hij
hun gezegd had, en bereid-
17 den het pascha. En toen
het avond geworden was,
kwam hij met de twaalven.
18 En terwijl zij aanzaten en
aten, zeide Jezus: Voorwaar, ik zeg u, dat één van
u mij zal overleveren, hij
19 die met mij eet. En zij be-

[a]) R. l. w. „balsem." — [b]) Omtrent 120 gulden. — [c]) R. l. w. „En." — [d]) S. l. „het." — [e]) Zie Matth. XXVI: 14; Luk. XXII: 3. — [f]) R. v. b. „de." — [g]) R. „de."

gonnen bedroefd te wor-
den, en de een na den ander
tot hem te zeggen: Ben ik
het? en een ander: Ben ik
20 het? Maar hij antwoordde
en zeide tot hen: Eén van
de twaalven, hij die met
mij in den schotel indoopt.
21 De Zoon des menschen gaat
wel heen, gelijk van hem
geschreven staat, maar wee
dien mensch, door wien de
Zoon des menschen wordt
overgeleverd; het ware dien
mensch goed, zoo hij niet
geboren was geweest.
22 [a] En terwijl zij aten, nam
Jezus brood; en toen hij
gezegend had, brak hij
[het], en gaf [het] hun, en
zeide: Neemt! [b] dit is mijn
23 lichaam. En hij nam den
drinkbeker, en gedankt
hebbende, gaf hun [dien],
en zij dronken allen daar-
24 uit. En hij zeide tot hen:
Dit is mijn bloed, dat des
nieuwen verbonds, hetwelk
voor velen vergoten wordt.
25 Voorwaar, ik zeg u, dat
ik niet meer zal drinken
van de vrucht des wijn-
stoks, tot op dien dag, wan-
neer ik die nieuw [c] zal drin-
ken in het koninkrijk Gods.
26 En toen zij den lofzang
gezongen hadden, gingen
zij uit naar den Olijfberg.
27 En Jezus zeide tot hen: Gij
zult allen [d] geërgerd wor-
den; want er staat geschre-
ven: „Ik zal den herder
slaan, en de schapen zullen
28 verstrooid worden." [e] Maar
nadat ik zal opgestaan zijn,
zal ik u voorgaan naar Ga-
29 liléa. En Petrus zeide tot
hem: Al zouden ook allen
geërgerd worden, ik even-
30 wel niet. En Jezus zeide tot
hem: Voorwaar, ik zeg u,
dat gij heden, in dezen
nacht, eer de haan twee-
maal gekraaid zal heb-
ben, mij driemaal zult ver-
31 loochenen. Maar hij zeide
nog des te meer: Al moest
ik met u sterven, ik zal
u geenszins verloochenen!
En desgelijks zeiden zij
ook allen.
32 [f] En zij kwamen aan een
plaats, welker naam [was]
Gethsémané, en hij zeide
tot zijne discipelen: Zit hier
33 neder, terwijl ik bid. En hij

[a]) Zie Matth. XXVI: 26; Luk. XXII: 19; 1 Kor. XI: 23. — [b]) R. v. b. „eet." — [c]) Niet „opnieuw", maar „op een nieuwe wijze." — [d]) R. v. b. „aan mij in dezen nacht." — [e]) Zach. XIII: 7. — [f]) Zie Matth. XXVI: 36; Luk. XXII: 41; Joh. XVIII: 9.

nam met zich Petrus en Ja-
kobus en Johannes, en hij
begon verbaasd en zeer be-
34 angst te worden, en zeide
tot hen: Mijne ziel is zeer
bedroefd tot den dood toe;
35 blijft hier en waakt. En een
weinig voortgaande, viel
hij op de aarde; en hij bad,
dat, indien het mogelijk
ware, die ure van hem
36 mocht voorbijgaan. En hij
zeide: Abba, Vader! alle
dingen zijn U mogelijk;
neem dezen drinkbeker van
mij weg, doch niet wat ík
wil, maar wat Gíj [wilt].
37 En hij kwam en vond hen
slapende; en hij zeide tot
Petrus: Simon! slaapt gij?
vermocht gij niet ééne ure
38 te waken? Waakt en bidt,
opdat gij niet in verzoe-
king komt. De geest [is]
wel gewillig, maar het
39 vleesch [is] zwak. En we-
derom heengaande, bad hij,
sprekende dezelfde woor-
40 den. En terugkeerende,
vond hij hen wederom sla-
pende, want hunne oogen
waren bezwaard, en zij
wisten niet, wat zij hem
41 moesten antwoorden. En
hij kwam ten derden male,
en zeide tot hen: Slaapt nu
voort en rust! Het is ge-
noeg! De ure is gekomen;
ziet, de Zoon des menschen
wordt overgeleverd in de
42 handen der zondaren. Staat
op, laat ons gaan! ziet, hij
is nabij, die mij overlevert.
43 En terstond, terwijl hij
nog sprak, kwam Judas, [a]
één van de twaalven, aan,
en met hem een groote
schare met zwaarden en
stokken, vanwege de over-
priesters en de schriftge-
44 leerden en de oudsten. En
die hem overleverde, had
hun een kenteeken gege-
ven, zeggende: Dien ik
kussen zal, die is het;
grijpt hem, en leidt hem
45 wél verzekerd weg! En ge-
gekomen zijnde, ging hij
terstond tot hem, en zeide:
Rabbi, Rabbi! en hij kuste
46 hem zeer. En zij sloegen
hunne handen aan hem, en
47 grepen hem. En een van
hen, die daarbij stonden,
het zwaard trekkende,
sloeg den slaaf des hoo-
gepriesters, en hieuw zijn
48 oor af. En Jezus, antwoor-
dende, zeide tot hen: Zijt
gij uitgegaan als tegen een

[a]) S. v. b. „de Iskariot"; R. v. b. „zijnde."

roover met zwaarden en
stokken om mij te vangen?
49 Ik was dagelijks bij u in
den tempel, leerende, en
gij hebt mij niet gegrepen;
doch [dit geschiedt], opdat
de Schriften zouden ver-
50 vuld worden. En zij, hem
verlatende, vluchtten allen.
51 En een zeker jongeling
volgde hem, die een linnen
kleed om het naakte [lijf]
gedaan had; en de jonge-
52 lingen grepen hem; maar
hij, het linnen kleed ach-
terlatende, vluchtte naakt
van hen weg.
53 En zij leidden Jezus heen
tot den hoogepriester; en
bij hem vergaderden al de
overpriesters en de oudsten
54 en de schriftgeleerden. En
Petrus volgde hem van
verre, tot binnen in het
voorhof van den hooge-
priester; en hij was mede
zittende bij de dienaren, en
zich warmende bij het vuur.
55 En de overpriesters en de
geheele groote raad zoch-
ten getuigenis tegen Jezus,
om hem te dooden; en zij
56 vonden niet. Want velen
getuigden valschelijk te-
gen hem, en de getuigenis-
sen waren niet eenparig.
57 En er stonden eenigen op,
en getuigden valschelijk
58 tegen hem, zeggende: Wij
hoorden hem zeggen: Ik
zal dezen tempel, die met
handen gemaakt is, afbre-
ken, en in drie dagen een
anderen, zonder handen
59 gemaakt, opbouwen. En
ook aldus was hunne ge-
60 tuigenis niet eenparig. En
de hoogepriester, in het
midden opstaande, vraagde
Jezus, zeggende: Ant-
woordt gij niets? Wat ge-
61 tuigen dezen tegen u? Doch
hij zweeg, en antwoordde
niets. Wederom vraagde
hem de hoogepriester, en
zeide tot hem: Zijt gij de
Christus, de Zoon des Ge-
62 zegenden? En Jezus zeide:
Ik ben het. En gij zult den
Zoon des menschen zien,
zittende aan de rechter-
hand der kracht, en ko-
mende met de wolken des
63 hemels. En de hoogepries-
ter verscheurde zijne klee-
deren, en zeide: Wat heb-
ben wij nog getuigen van
64 noode? Gij hebt de laste-
ring gehoord; wat dunkt u?
En zij allen veroordeelden
hem, als des doods schuldig
65 zijnde. En sommigen be-
gonnen hem te bespuwen,
en zijn aangezicht te bedek-

ken, en hem met vuisten
te slaan, en tot hem te
zeggen: Profeteer! En de
dienaren gaven hem kin-
nebakslagen.
66 En toen Petrus beneden
in het voorhof was, kwam
een van de dienstmaag-
67 den des hoogepriesters; en
ziende Petrus zich war-
mende, zag zij hem aan, en
zeide: Ook gíj waart met
68 Jezus, den Nazaréner. Maar
hij loochende het, zeg-
gende: Ik weet niet, en be-
grijp niet, wat gij zegt. En
hij ging uit naar het por-
taal, en de haan kraaide.
69 En de dienstmaagd, hem
wederom ziende, begon te
zeggen tot hen, die daarbij
stonden: Deze is van hen.
70 Maar hij loochende het we-
derom. En een weinig daar-
na, die daarbij stonden,
zeiden wederom tot Petrus:
Waarlijk, gij zijt van hen,
want gij zijt ook een Ga-
71 lileër. [a] En hij begon zich
te vervloeken en te zweren:
Ik ken dezen mensch niet,
72 van wien gij spreekt. En
de haan kraaide de tweede
maal. En Petrus werd in-
dachtig het woord, dat Je-
zus tot hem gezegd had:
Eer de haan tweemaal
kraait, zult gij mij driemaal
verloochenen. En daaraan
denkende, weende hij.

XV. [b] — En terstond des mor-
gens vroeg hielden de over-
priesters raad met de oud-
sten en schriftgeleerden en
den geheelen grooten raad,
en zij bonden Jezus, en
brachten [hem] weg, en
gaven [hem] over aan Pi-
2 latus. En Pilatus vraagde
hem: Zijt gíj de koning der
Joden? En hij, antwoor-
dende, zeide tot hem: Gíj
3 zegt het. En de overpries-
ters beschuldigden hem
4 van vele dingen. En Pilatus
vraagde hem wederom, zeg-
gende: Antwoordt gij niets?
Zie, hoevele dingen zij
5 tegen u getuigen! Maar Je-
zus antwoordde niets meer,
zoodat Pilatus zich verwon-
6 derde. En op het feest liet
hij hun éénen gevangene
los, wien zij ook begeerden.
7 En er was een, genaamd
Barabbas, gebonden met
de oproermakers, die in het
oproer een moord begaan
8 hadden. En de schare riep
uit, en begon te begeeren,

a) R. v. b. „en uwe spraak gelijkt.” — b) Zie Matth. XXVII; Luk. XXIII; Joh. XVIII en XIX.

[dat hij deed], gelijk hij
9 hun altijd gedaan had. Maar
Pilatus antwoordde hun,
zeggende: Wilt gij, dat ik
u den koning der Joden
10 loslate? Want hij wist, dat
de overpriesters hem uit
nijd hadden overgeleverd.
11 Doch de overpriesters zetten de schare op, dat hij
hun liever Barabbas zou
12 loslaten. En Pilatus, antwoordende, zeide wederom tot hen: Wat wilt gij
dan, dat ik doe [met hem],
dien gij koning der Joden
13 noemt? En zij riepen weder-
14 om: Kruisig hem! En Pilatus zeide tot hen: Wat
heeft hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te
15 meer [a]: Kruisig hem! Pilatus nu, willende der schare
genoegen doen, liet hun
Barabbas los, en gaf Jezus,
nadat hij hem gegeeseld
had, over, om gekruisigd
te worden.

16 En de krijgsknechten
leidden hem in het voorhof, hetwelk is het pretorium, [b] en zij riepen de ge-
17 heele bende samen. En zij
deden hem een purperen
mantel om, en een doornen kroon gevlochten hebbende, zetten hem [die] op;
18 en begonnen hem te begroeten: Wees gegroet,
19 koning der Joden! En zij
sloegen zijn hoofd met een
rietstok, en bespogen hem,
en vallende op de knieën,
20 huldigden zij hem. En toen
zij hem bespot hadden,
deden zij hem den purperen mantel af, en deden
hem zijne eigene kleederen
aan, en leidden hem uit
21 om hem te kruisigen. En
zij dwongen een zekeren
Simon van Cyréne, die
voorbijging en van het
veld kwam, den vader van
Alexander en Rufus, dat
hij zijn kruis droeg.

22 En zij brachten hem tot
een plaats Golgotha, hetwelk is, overgezet zijnde:
23 Schedelplaats. En zij gaven
hem wijn *met myrrhe* gemengd te drinken; [c] doch
24 hij nam dien niet. En hem
gekruisigd hebbende, verdeelden zij zijne kleederen,
het lot er over werpende,
25 wat ieder krijgen zou. En
het was de derde ure, en
26 zij kruisigden hem. En het
opschrift zijner beschuldi-

[a]) R. „nog veel meer." — [b]) Hier wordt bedoeld het voorhof van het pretorium. — [c]) „Te drinken" ontbreekt in vele handschriften.

ging was boven [hem] ge-
schreven: De koning der
27 Joden. En met hem krui-
sigden zij twee roovers,
één aan zijne rechter- en
één aan zijne linkerhand.
28 En de Schrift werd vervuld,
die zegt: „*En hij is met
misdadigers*[a] *gerekend.*"[b]
29 En die voorbijgingen, las-
terden hem, schuddende
hunne hoofden, en zeg-
gende: Ha! gij, die den
tempel afbreekt en in drie
30 dagen opbouwt, verlos u-
zelven, en kom af van
31 het kruis! Desgelijks ook[c]
de overpriesters met de
schriftgeleerden, spottende
onder elkander, zeiden:
Anderen heeft hij verlost,
zichzelven kan hij niet ver-
32 lossen. De Christus, de ko-
ning Israëls, kome nu af
van het kruis, opdat wij
zien en gelooven mogen!
Ook die met hem gekrui-
sigd waren, smaadden hem.
33 En toen de zesde ure ge-
komen was, werd er duis-
ternis over het geheele
land,[d] tot de negende ure
34 toe. En ter negender ure
riep Jezus met een groote
stem, zeggende: Eloï, Eloï,
lama sabachthani! dat is,
overgezet zijnde: Mijn God,
mijn God! waarom hebt Gij
35 mij verlaten? En sommigen
van die daarbij stonden,
[dit] hoorende, zeiden: Zie,
36 hij roept Elia. En er liep
één, en vulde een spons met
zuren wijn, en stak ze op
een rietstok, en gaf hem te
drinken, zeggende: Houdt
op, laat ons zien, of Elia
komt, om hem af te nemen.
37 En Jezus, een groote stem
van zich gegeven hebben-
38 de, stierf. En het voorhang-
sel des tempels scheurde
in tweeën, van boven tot
39 beneden. En de hoofdman
over honderd, die daarbij
stond tegenover hem, zien-
de, dat hij aldus roepen-
de gestorven was, zeide:
Waarlijk, deze mensch was
Gods Zoon!
40 En er waren ook vrou-
wen, van verre toeziende,
onder welke ook was Maria
Magdaléna, en Maria, de
moeder van Jakobus den
kleine en van Joses, en Salo-
41 mé; die ook, toen hij in Ga-
liléa was, hem volgden en

[a]) Lett. „wetteloozen." — [b]) Jes. LIII: 12. Vers 28 is zeer twijfelachtig, en is waarschijnlijk uit Lukas tusschengevoegd. — [c]) R. „En desgelijks." — [d]) Of „aarde."

hem dienden; en vele ande-
ren, die met hem naar Je-
ruzalem waren opgegaan.
42 En toen het reeds avond
geworden was, dewijl het de
voorbereiding was, welke
43 is de voor-sabbat, kwam
Jozef van Arimathéa, een
achtbaar raadsheer, die ook
zelf het koninkrijk Gods
verwachtende was; en zich
verstoutende, ging hij in
tot Pilatus, en begeerde
44 het lichaam van Jezus. En
Pilatus verwonderde zich,
dat hij reeds gestorven
was; en den hoofdman over
honderd tot zich geroepen
hebbende, vraagde hem,
of hij lang gestorven was.
45 En toen hij het van den
hoofdman over honderd
vernomen had, schonk hij
46 Jozef het lichaam. En fijn
lijnwaad gekocht hebben-
de, nam hij hem af, en wik-
kelde hem in het fijne lijn-
waad, en leide hem in een
graf, dat uit een rots ge-
houwen was, en hij wen-
telde een steen tegen de
47 deur des grafs. En Maria
Magdaléna, en Maria, [de
moeder] van Joses, zagen,
waar hij gelegd was.

XVI. [a] — En toen de sabbat
voorbij was, kochten Maria
Magdaléna, en Maria, de
[moeder] van Jakobus, en
Salomé specerijen, opdat
zij kwamen en hem zalfden.
2 En zeer vroeg op den eer-
sten dag der week kwamen
zij tot het graf, toen de zon
3 was opgegaan. En zij zei-
den tot elkander: Wie zal
ons den steen van de deur
4 des grafs afwentelen? En
opziende, zagen zij, dat
de steen afgewenteld was;
5 want hij was zeer groot. En
in het graf ingaande, zagen
zij een jongeling, zittende
ter rechterhand, gekleed
met een lang, wit kleed, en
6 zij werden verbaasd. Maar
hij zeide tot haar: Zijt niet
verbaasd! Gij zoekt Jezus,
den Nazaréner, den gekrui-
sigde; hij is opgestaan, hij
is hier niet; ziet de plaats,
waar zij hem gelegd heb-
7 ben. Doch gaat heen, zegt
aan zijne discipelen en aan
Petrus: Hij gaat u voor
naar Galiléa; daar zult gij
hem zien, gelijk hij u ge-
8 zegd heeft. En zij [b] uitge-
gaan zijnde, vloden van het
graf; en beving en ontzet-

[a]) Zie Matth. XXVIII; Luk. XXIV; Joh. XX. — [b]) R. v. b. „haastelijk."

ting had haar bevangen; en
zij zeiden aan niemand iets,
want zij waren bevreesd.
9 Toen hij nu opgestaan
was, zeer vroeg op den
eersten dag der week, verscheen hij het eerst aan Maria Magdaléna, uit wie hij
zeven duivelen had uitge-
10 worpen. Deze heengaande,
boodschapte het aan hen,
die met hem geweest waren, welke treurden en
11 weenden. En toen deze
hoorden, dat hij leefde, en
door haar gezien was, ge-
12 loofden zij het niet. En na
deze dingen openbaarde
hij zich in een andere gedaante aan twee van hen,
daar zij wandelden en naar
13 het veld gingen. En dezen,
heengaande, boodschapten
het aan de anderen, maar
zij geloofden ook die niet.
14 Daarna openbaarde hij zich
aan de elven, toen zij aanzaten, en verweet [hun]
hunne ongeloovigheid en
hardheid van hart, omdat
zij hen niet geloofd hadden,
die hem gezien hadden,
nadat hij was opgestaan.
15 En hij zeide tot hen: Gaat
heen in de geheele wereld,
en predikt het evangelie
16 aan alle schepselen. Die
gelooft en gedoopt is, zal
behouden worden; maar
die niet gelooft, zal ver-
17 oordeeld worden. En hun,
die gelooven, zullen deze
teekenen volgen: in mijnen
naam zullen zij duivelen
uitwerpen; met nieuwe
tongen zullen zij spreken;
18 slangen zullen zij opnemen; en al zullen zij ook
iets doodelijks drinken,
het zal hun geenszins schaden; op kranken zullen zij
de handen leggen, en zij
zullen gezond worden.
19 [a]De Heer[b] dan, nadat
hij tot hen gesproken had,
werd opgenomen in den
hemel, en zette zich aan de
20 rechterhand Gods. En zij,
uitgegaan zijnde, predikten
overal; en de Heer wrocht
mede, en bevestigde het
woord door teekenen, die
daarop volgden.[c]

---

a) Zie Luk. XXIV : 51; Hand. I : 9. — b) S. v. b. „Jezus." — c) R. v. b. „Amen."

HET EVANGELIE

NAAR

LUKAS.

I. — Nademaal velen ondernomen hebben, om in orde te stellen een verhaal van de dingen, die onder ons volkomen zekerheid hebben;
2 gelijk zij, die van den beginne ooggetuigen en dienaars des woords geweest zijn, ons overgeleverd heb-
3 ben, zoo heeft het ook mij goedgedacht, hebbende alles van voren aan nauwkeurig onderzocht, het ordelijk aan u te schrijven, voortreffelijke Theofilus!
4 opdat gij moogt kennen de zekerheid der dingen, waarin gij onderwezen zijt.
5 In de dagen van Herodes, den koning van Judéa, was er een zeker priester, met name Zacharia, uit de dagorde van Abía; en zijne vrouw [was] uit de dochteren van Aäron, en haar
6 naam Elizabeth. En zij waren beiden rechtvaardig voor God, wandelende in al de geboden en inzettingen des Heeren, onberispe-
7 lijk. En zij hadden geen kind, omdat Elizabeth onvruchtbaar was, en zij beiden verre op hunne dagen
8 gekomen waren. En het geschiedde, toen hij de priesterlijke bediening vervulde voor God, in de beurt zijner
9 dagorde, dat, naar de gewoonte der priesterlijke bediening, het lot op hem viel, om in te gaan in den tempel des Heeren om te reukoffe-
10 ren. En al de menigte des volks was buiten, biddende,
11 ter ure des reukoffers. En hem verscheen een engel [des] Heeren, staande ter rechterzijde van het altaar
12 des reukoffers. En Zacharia, [hem] ziende, werd ontroerd, en vreeze viel op

13 hem. Maar de engel zeide
tot hem: Vrees niet, Zacharia!
Want uw gebed is
verhoord, en uwe vrouw
Elizabeth zal u een zoon
baren, en gij zult zijnen
14 naam heeten Johannes. En
hij zal u tot blijdschap en
verheuging zijn, en velen
zullen zich over zijne ge-
15 boorte verblijden. Want hij
zal groot zijn voor het aangezicht
[des] Heeren: noch
wijn noch sterken drank
zal hij drinken, en hij zal
met den Heiligen Geest
vervuld worden, ook van
zijns moeders schoot aan.
16 En hij zal velen der zonen
Israëls bekeeren tot [den]
17 Heer, hunnen God. En hij
zal voor hem heengaan, in
den geest en de kracht
van Elia, om te bekeeren
de harten der vaderen tot
de kinderen, en de ongehoorzamen
tot de wijsheid
der rechtvaardigen, om
[den] Heer te bereiden
18 een toegerust volk. En Zacharia
zeide tot den engel:
Waaraan zal ik dit weten?
want ik ben oud, en mijne
vrouw is verre op hare da-
19 gen gekomen. En de engel
antwoordde en zeide tot
hem: Ik ben Gabriël, die
voor God sta, en ben gezonden,
om tot u te spreken,
en u deze dingen te
20 verkondigen. En zie, gij
zult zwijgen, en niet kunnen
spreken, tot op den
dag, dat deze dingen zullen
geschieden; daarom, dat gij
mijne woorden niet geloofd
hebt, die vervuld zullen
21 worden op hunnen tijd. En
het volk was wachtende op
Zacharia, en zij verwonderden
zich, dat hij zoo lang
22 in den tempel vertoefde. En
toen hij uitkwam, kon hij
tot hen niet spreken; en zij
erkenden, dat hij een gezicht
in den tempel gezien
had. En hij wenkte hun,
23 en bleef stom. En het geschiedde,
toen de dagen zijner
bediening vervuld waren,
dat hij naar zijn huis
24 ging. En na die dagen werd
Elizabeth, zijne vrouw,
zwanger; en zij verbergde
zich vijf maanden, zeggen-
25 de: Alzoo heeft mij de Heer
gedaan, in de dagen, in
welke Hij [mij] aangezien
heeft, om mijnen smaad
onder de menschen weg te
nemen.
26 En in de zesde maand
werd de engel Gabriël door
God gezonden naar een

stad in Galiléa, genaamd
27 Nazareth, tot een maagd,
die ondertrouwd was met
een man, wiens naam was
Jozef, uit den huize Davids,
en de naam der maagd
28 [was] Maria. En de engel,
tot haar ingekomen zijnde,
zeide: Wees gegroet, bege-
nadigde! de Heer [is] met
u, gij [zijt] gezegend onder
29 de vrouwen! En toen zij
[hem] zag, werd zij ont-
roerd over zijn woord, en
overlegde, hoedanig deze
30 groetenis mocht zijn. En de
engel zeide tot haar: Vrees
niet, Maria! want gij hebt
genade bij God gevonden;
31 en zie, gij zult zwanger
worden, en een zoon baren,
en gij zult zijnen naam hee-
32 ten Jezus. Deze zal groot
zijn, en Zoon des Aller-
hoogsten genoemd worden;
en [de] Heere God[a] zal hem
den troon van zijnen vader
33 David geven; en hij zal over
het huis Jakobs koning zijn
tot in eeuwigheid, en aan
zijn koninkrijk zal geen
34 einde zijn. En Maria zeide
tot den engel: hoe zal dit
zijn, dewijl ik geen man
35 ken? En de engel, antwoor-
dende, zeide tot haar: De
Heilige Geest zal over u
komen, en de kracht des
Allerhoogsten zal u over-
schaduwen; daarom zal ook
dat Heilige, dat geboren
zal worden, Gods Zoon ge-
36 noemd worden. En zie,
Elizabeth, uwe bloedver-
wante, is ook zelve zwanger
van een zoon in haren ou-
derdom; en dit is de zesde
maand voor haar, die on-
vruchtbaar genoemd was;
37 want geen ding zal bij God
38 onmogelijk zijn. En Maria
zeide: Zie, de dienstmaagd
[des] Heeren; mij geschiede
naar uw woord! En de en-
gel ging weg van haar.
39 En Maria, opgestaan zijn-
de in die dagen, reisde met
haast naar het gebergte,
40 naar een stad van Juda; en
zij kwam in het huis van
Zacharia, en groette Eli-
41 zabeth. En het geschiedde,
toen Elizabeth de groete-
nis van Maria hoorde, zoo
sprong het kindeken op in
haren schoot, en Elizabeth
werd vervuld met den Hei-
42 ligen Geest; en zij riep uit
met een groote stem, en
zeide: Gezegend [zijt] gij

[a]) *Κύριος ὁ Θεός*, d. i. Jehovah Elohim.

onder de vrouwen, en geze-
gend de vrucht uws schoots!
43 En vanwaar [komt] mij dit,
dat de moeder mijns Hee-
44 ren tot mij komt? Want
zie, toen de stem uwer
groetenis in mijne ooren
geschiedde, sprong het kin-
deken van vreugde op in
45 mijnen schoot. En welge-
lukzalig, die geloofd heeft!
want de dingen, die haar
van [den] Heer gezegd zijn,
zullen volbracht worden.
46 En Maria zeide: Mijne
ziel maakt groot den Heer;
47 en mijn geest verheugt zich
in God, mijnen Verlosser,
48 omdat Hij de geringheid
zijner slavin heeft aange-
zien; want zie, van nu aan
zullen al de geslachten mij
49 gelukzalig spreken. Want
groote dingen heeft de Al-
machtige aan mij gedaan,
50 en heilig [is] zijn naam. En
zijne barmhartigheid [is]
van geslacht tot geslacht
over hen, die Hem vree-
51 zen. Hij heeft een krachtig
werk gedaan door zijnen
arm; Hij heeft verstrooid
de hoogmoedigen in de ge-
52 dachte huns harten. Hij
heeft machtigen van de tro-
nen gestooten, en nederi-
53 gen verhoogd. Hongerigen
heeft Hij met goederen ver-
vuld, en rijken ledig weg-
54 gezonden. Hij heeft zich
Israël, zijnen knecht, aan-
getrokken, om te geden-
ken aan de barmhartigheid,
55 (gelijk Hij gesproken heeft
tot onze vaderen) jegens
Abraham en zijn zaad tot
56 in eeuwigheid. — En Ma-
ria bleef bij haar omtrent
drie maanden, en keerde
weder naar haar huis.
57 En de tijd van Elizabeth
werd vervuld, dat zij baren
zou, en zij baarde een zoon.
58 En die rondom woonden en
hare bloedverwanten hoor-
den, dat [de] Heer zijne
barmhartigheid aan haar
groot gemaakt had, en zij
waren met haar verblijd.
59 En het geschiedde op den
achtsten dag, dat zij kwa-
men, om het kindeken te
besnijden; en zij noem-
den het Zacharia, naar
60 den naam zijns vaders. En
zijne moeder antwoordde
en zeide: Neen! maar het
61 zal Johannes heeten. En zij
zeiden tot haar: Er is nie-
mand in uwe maagschap,
die met dien naam ge-
62 noemd wordt. En zij wenk-
ten zijnen vader, hoe hij
wilde, dat het genoemd zou

63 worden. En hij eischte een
schrijftafeltje, en schreef,
zeggende: Johannes is zijn
naam. En zij verwonderden
64 zich allen. En zijn mond
werd onmiddellijk geo-
pend, en zijne tong [losge-
maakt] en hij sprak, God
65 lovende. En er kwam vrees
over allen, die rondom hen
woonden; en in het geheele
gebergte van Judéa werd
veel gesproken over al deze
66 dingen. En allen, die het
hoorden, namen het ter
harte, zeggende: Wat zal
toch dit kindeken wezen?
En de hand [des] Heeren
was met hem.
67 En Zacharia, zijn vader,
werd vervuld met den Hei-
ligen Geest, en profeteerde,
68 zeggende: Gezegend zij
[de] Heer, de God Israëls;
want hij heeft zijn volk be-
zocht en er verlossing voor
69 teweeg gebracht, en een
hoorn des heils voor ons
opgericht, in het huis van
70 David, zijnen knecht; (ge-
lijk Hij gesproken heeft
door den mond zijner hei-
lige profeten, die van het
begin der wereld geweest
71 zijn) verlossing van onze
vijanden, en uit de hand
van allen, die ons haten,
72 om barmhartigheid te doen
aan onze vaderen, en te
gedenken aan zijn heilig
73 verbond, aan den eed, dien
hij Abraham, onzen vader,
gezworen heeft, om ons te
74 geven, dat wij, gered uit
de hand onzer vijanden,
Hem dienen zouden zonder
75 vreeze, in heiligheid en ge-
rechtigheid voor Hem, al
76 onze dagen.[a] En gij, kinde-
ken! zult een profeet des Al-
lerhoogsten genoemd wor-
den; want gij zult voor het
aangezicht [des] Heeren
heengaan, om zijne wegen
77 te bereiden; om zijn volk
kennis des heils te geven,
in vergeving hunner zon-
78 den, door de innerlijke be-
wegingen[b] der barmhartig-
heid onzes Gods, met welke
ons bezocht heeft de Op-
79 gang uit de hoogte; om te
schijnen voor hen, die ge-
zeten zijn in duisternis en
schaduw des doods; om onze
voeten te richten op den
weg des vredes.
80 En het kindeken wies op,
en werd gesterkt in den
geest, en was in de woes-

a) R. „al de dagen onzes levens." — b) Lett. „ingewanden."

tijnen, tot den dag zijner
optreding in Israël.
II. — En het geschiedde in die
dagen, dat er een bevel uit-
ging van den keizer Augus-
tus, dat het geheele aard-
rijk[a] moest worden inge-
2 schreven. (De inschrijving
zelve geschiedde eerst, toen
Cyrénius over Syrië stad-
3 houder was.) En allen gin-
gen om ingeschreven te
worden, een iegelijk naar
4 zijne eigene stad. En Jozef
ging ook op van Galiléa,
uit de stad Nazareth, naar
Judéa, tot de stad Davids,
die Bethlehem genoemd
wordt, omdat hij uit het
huis en geslacht van David
5 was, om ingeschreven te
worden met Maria, zijne
ondertrouwde vrouw, die
6 zwanger was. En het ge-
schiedde, toen zij daar wa-
ren, dat de dagen vervuld
werden, dat zij baren zou;
7 en zij baarde haren eerst-
geboren zoon, en wikkelde
hem in doeken, en leide
hem neder in de kribbe,
omdat voor hen geen plaats
was in de herberg.
8 En er waren herders in
diezelfde landstreek, die
in het veld bleven, en de
nachtwacht hielden over
9 hunne kudde. En zie, een
engel [des] Heeren stond
bij hen, en de heerlijkheid
[des] Heeren omscheen
hen, en zij vreesden met
10 groote vreeze. En de engel
zeide tot hen: Vreest niet,
want ziet, ik verkondig u
groote blijdschap, die voor
het gansche volk wezen zal;
11 want u is heden geboren
een Verlosser, welke is
Christus, [de] Heer, in de
12 stad Davids. En dit zij u het
teeken: gij zult een kinde-
ken vinden in doeken ge-
wikkeld, en liggende in
13 een[b] kribbe. En plotseling
was er met den engel een
menigte des hemelschen
heirlegers, prijzende God,
14 en zeggende: Eere zij God
in de hoogste [hemelen],
en vrede op aarde, in men-
15 schen een welbehagen! En
het geschiedde, toen de en-
gelen van hen weggegaan
waren naar den hemel, dat
de herders tot elkander zei-
den: Laat ons dan heen-
gaan naar Bethlehem, en
laat ons zien de zaak, die
geschied is, welke de Heer

[a]) Met het aardrijk wordt hier het Romeinsche gebied bedoeld. —
[b]) R. „de."

ons heeft bekend gemaakt.
16 En zij kwamen met haast,
en vonden Maria en Jozef,
en het kindeken liggende
17 in de kribbe. En toen zij
[het] gezien hadden, maakten
zij alom bekend het
woord, dat hun aangaande
dit kindeken gezegd was.
18 En allen, die het hoorden,
verwonderden zich over
hetgeen hun gezegd werd
19 door de herders. Doch Maria
bewaarde al deze dingen,
[ze] overwegende in
20 haar hart. En de herders
keerden weder, verheerlijkende
en prijzende God
over alles, wat zij gehoord
en gezien hadden, gelijk
tot hen gesproken was.
21 En toen acht dagen vervuld
waren, dat men hem [a]
besnijden zou, werd zijn
naam genoemd Jezus, welke
genoemd was door den
engel, eer hij in het lichaam
ontvangen was.
22 En toen de dagen hunner
reiniging vervuld waren,
naar de wet van Mozes,
brachten zij hem naar Jeruzalem,
om [hem] den Heere
23 voor te stellen, (gelijk geschreven
staat in de wet
[des] Heeren: „Al wat mannelijk
is, dat de moeder
opent, zal den Heere heilig
24 genoemd worden") [b] en om
een offerande te geven,
naar hetgeen in de wet
[des] Heeren gezegd is,
een paar tortelduiven, of
twee jonge duiven.
25 En zie, er was een
mensch te Jeruzalem, wiens
naam was Simeon; en deze
mensch [was] rechtvaardig
en godvruchtig, verwachtende
de vertroosting Israëls;
en de Heilige Geest
26 was op hem. En hij had een
goddelijke aanwijzing ontvangen
door den Heiligen
Geest, dat hij den dood niet
zien zou, eer hij den Christus
[des] Heeren gezien
27 had. En hij kwam door den
Geest in den tempel. En
toen de ouders het kindeken
Jezus inbrachten, om
naar de gewoonte der wet
28 met hem te doen, zoo nam
ook hij het in zijne armen,
en hij loofde God, en zeide:
29 Nu laat Gij, Heer! [c] uwen

[a]) R. „het kindeken." — [b]) Exod. XIII: 2. — [c]) Hier wordt niet het gewone woord voor „Heer", κύριος gebruikt, maar δεσπότης, d. i. heerscher of meester van een slaaf, zooals in 2 Tim. II: 21; 2 Petr. II: 1; Judas vs. 4; enz.

slaaf in vrede henengaan
30 naar uw woord; want mijne
oogen hebben uw heil ge-
31 zien, dat gij bereid hebt
voor het aangezicht van al
32 de volken: een licht tot
openbaring der natiën, en
tot heerlijkheid van uw
33 volk Israël. En Jozef[a] en
zijne moeder verwonder-
den zich over hetgeen aan-
gaande hem gezegd werd.
34 En Simeon zegende hen,
en zeide tot Maria, zijne
moeder: Zie, deze is ge-
steld tot een val en opstan-
ding van velen in Israël, en
tot een teeken, dat weder-
35 sproken wordt, (en ook een
zwaard zal door uwe eigene
ziel gaan) opdat de gedach-
ten uit vele harten open-
baar worden.
36 En er was een profetes,
Anna, een dochter van
Fanuël, uit den stam van
Aser; deze was verre op
hare dagen gekomen, en
had met [haren] man zeven
jaren geleefd van haren
37 maagdom af. En zij was een
weduwe van omtrent vier
en tachtig jaar, die niet
week uit den tempel, met
vasten en bidden, [God]
38 dienende nacht en dag. En
deze, te dier ure daarbij
komende, loofde den Heer,
en sprak van hem tot allen,
die, in Jeruzalem, de ver-
lossing verwachtten.
39 En toen zij alles vol-
bracht hadden naar de wet
[des] Heeren, keerden zij
weder naar Galiléa, naar
40 hunne stad Nazareth. En
het kindeken wies op, en
werd gesterkt,[b] vervuld
met wijsheid, en de genade
Gods was op hem.
41 En zijne ouders gingen
jaarlijks naar Jeruzalem,
42 op het paaschfeest. En
toen hij twaalf jaar oud
was, en zij naar Jeruzalem
opgegaan waren, naar de
43 gewoonte van het feest, en
de dagen voleindigd had-
den, bleef, toen zij weder-
keerden, het kind Jezus te
Jeruzalem achter, en zijne
ouders[c] wisten het niet.
44 En meenende, dat hij bij het
reisgezelschap was, gingen
zij een dagreize, en zoch-
ten hem onder de bloed-
verwanten en de beken-
45 den; en hem niet vindende,
keerden zij weder naar Je-
ruzalem, om hem te zoe-

[a]) V. l. „zijn vader." — [b]) R. v. b. „in den geest." — [c]) R. „Jozef en zijne moeder."

46 ken. En het geschiedde na
drie dagen, dat zij hem
vonden in den tempel, zit-
tende in het midden der
leeraren, en hen hoorende,
47 en hen vragende. En allen,
die hem hoorden, ontzetten
zich over zijn verstand en
48 zijne antwoorden. En hem
ziende, stonden zij versla-
gen; en zijne moeder zeide
tot hem: Kind! waarom
hebt gij ons zoo gedaan?
Zie, uw vader en ik hebben
49 u met angst gezocht. En hij
zeide tot hen: Wat [is het],
dat gij mij gezocht hebt?
Wist gij niet, dat ik zijn
moet in de dingen mijns
50 Vaders? En zij verstonden
het woord niet, dat hij tot
51 hen sprak. En hij ging met
hen af, en kwam te Naza-
reth, en hij was hun onder-
danig. En zijne moeder be-
waarde al deze dingen in
52 haar hart. En Jezus nam toe
in wijsheid, en in grootte,
en in gunst bij God en
menschen.

III. — [a] In het vijftiende jaar
nu der regeering van kei-
zer Tibérius, toen Pontius
Pilatus stadhouder was van
Judéa, en Heródes vier-
vorst van Galiléa, en Filip-
pus, zijn broeder, viervorst
van Ituréa en van het land
Trachónitis, en Lysánias
2 viervorst van Abiléne, on-
der het hoogepriesterschap
van [b] Annas en Kájafas,
geschiedde het woord Gods
tot Johannes, den zoon van
Zacharia, in de woestijn.
3 En hij kwam in de geheele
omstreek der Jordaan, pre-
dikende den doop der be-
keering tot vergeving van
4 zonden; gelijk geschreven
staat in het boek der woor-
den van Jesaja, den pro-
feet: [c] „Stem eens roepen-
den in de woestijn: Bereidt
den weg [des] Heeren,
maakt zijne paden recht!
5 Alle dal zal gevuld, en alle
berg en heuvel zal verne-
derd worden; en de kromme
[wegen] zullen tot een rech-
ten weg worden, en de on-
6 effene tot effene wegen. En
alle vleesch zal het heil
7 Gods zien." [d] Hij zeide dan
tot de scharen, die uitgin-
gen, om door hem gedoopt
te worden: Adderenge-
broed! wie heeft u aangewe-
zen te vlieden van den toe-
8 komenden toorn? Brengt

[a]) Zie Matth. III; Mark. I. — [b]) R. „onder de hoogepriesters." — [c]) R. v. b. „zeggende." — [d]) Jes. XI: 3—5.

dan vruchten voort der be-
keering waardig; en begint
niet bij uzelven te zeggen:
Wij hebben Abraham tot
vader; want ik zeg u, dat
God uit deze steenen Abra-
ham kinderen kan verwek-
9 ken. En ook ligt reeds de
bijl aan den wortel der boo-
men; elke boom dan, die
geen goede vrucht voort-
brengt, wordt omgehou-
wen en in het vuur gewor-
10 pen. En de scharen vraag-
den hem, zeggende: Wat
11 moeten [a] wij dan doen? En
hij, antwoordende, zeide
tot hen: Die twee rokken
heeft, deele dien mede, die
er geen heeft, en die spijs
12 heeft, doe desgelijks. En
er kwamen ook tollenaars
om gedoopt te worden, en
zij zeiden tot hem: Meester!
13 wat moeten [a] wij doen? En
hij zeide tot hen: Eischt
niet meer, dan hetgeen u
14 gezet is. En ook krijgslie-
den vraagden hem, zeg-
gende: En wij, wat moeten [a]
wij doen? En hij zeide tot
hen: Doet niemand over-
last, en beschuldigt nie-
mand valsch, en verge-
noegt u met uwe bezolding.
15 Toen nu het volk in ver-
wachting was, en allen in
hunne harten overleiden
aangaande Johannes, of híj
niet misschien de Christus
16 was, antwoordde Johannes
allen, zeggende: Ik doop u
wel met water; maar hij
komt, die sterker is dan ik,
wien ik niet waardig ben
den riem van zijne voetzo-
len te ontbinden; deze zal
u doopen met den Heiligen
17 Geest en met vuur; wiens
wan in zijne hand is, en hij
zal zijnen dorschvloer door
en door zuiveren, en de
tarwe zal hij in zijne schuur
samenbrengen, maar het
kaf zal hij met onuitblusch-
18 baar vuur verbranden. Hij
gaf dan ook nog vele andere
vermaningen, en verkon-
digde aan het volk het
19 evangelie. Maar Herodes,
de viervorst, door hem be-
straft over Herodias, de
vrouw van zijnen broeder, [b]
en over alle booze dingen,
die Herodes gedaan had,
20 voegde bij alles nog dit, dat
hij Johannes in de gevan-
genis sloot.
21 En het geschiedde, toen
al het volk gedoopt werd

[a]) R. „zullen." — [b]) R. v. b. „Filippus."

en ook Jezus gedoopt was
en bad, dat de hemel ge-
22 opend werd, en de Heilige
Geest op hem nederdaalde,
in lichamelijke gedaante
als een duif, en er een stem
geschiedde uit den hemel: [a]
Gij zijt mijn geliefde Zoon,
in u heb ik mijn welbeha-
gen gevonden!
23 [b] En hij, Jezus, begon
omtrent dertig jaar oud
te worden, zijnde, gelijk
men meende, een zoon van
24 Jozef, van Eli, van Mat-
that, van Levi, van Melchi,
25 van Janna, van Jozef, van
Mattathías, van Amos, van
Naüm, van Esli, van Nag-
26 gaï, van Maáth, van Mat-
tathías, van Semeï, van
27 Jozef, van Juda, van Jo-
hannes, van Resa, van Ze-
rubbábel, van Seálthiël, van
28 Neri, van Melchi, van Ad-
di, van Kosam, van Elmó-
29 dam, van Er, van Joses,
van Eliëzer, van Jorim,
30 van Matthat, van Levi, van
Simeon, van Juda, van Jo-
zef, van Jonan, van Elja-
31 kim, van Meleas, van Maï-
nan, van Mattatha, van Na-
32 than, van David, van Isaï,
van Obed, van Boäz, van
33 Salmon, van Nahesson, van
Aminádab, van Ram, van
Hezron, van Perez, van Ju-
34 da, van Jakob, van Izaäk,
van Abraham, van Terah,
35 van Nahor, van Serug, van
Rehu, van Peleg, van He-
36 ber, van Selah, van Kaïnan,
van Arfachsad, van Sem, van
Noach, van Lamech, van
37 Methusalem, van Henoch,
van Jered, van Mahalálel,
38 van Kenan, van Enos, van
Seth, van Adam, van God.

IV. — [c] En Jezus, vol des
Heiligen Geestes, keerde
weder van de Jordaan; en
hij werd door den Geest
2 geleid in[d] de woestijn, en
veertig dagen verzocht
door den duivel. En hij at
niets in die dagen, en toen
zij voleindigd waren, hon-
3 gerde hem. [e] En de duivel
zeide tot hem: Indien gij
Gods Zoon zijt, zeg tot
dezen steen, dat hij brood
4 worde! En Jezus antwoord-
de hem, zeggende: Er staat
geschreven: „De mensch
zal van brood alleen niet
leven, maar van alle woord
5 Gods."[f] En de duivel leidde

[a]) R. v. b. „zeggende." — [b]) Zie Matth. I. — [c]) Zie Matth. IV; Mark. I: 12. — [d]) R. „naar." — [e]) R. v. b. „ten laatste." — [f]) Deut. VIII: 3.

hem op een hoogen berg,
en toonde hem al de ko-
ninkrijken des aardrijks,
6 in een oogenblik tijds. En
de duivel zeide tot hem:
Ik zal u al deze macht en
hunne heerlijkheid geven;
want zij is mij overgege-
ven, en ik geef ze aan wien
7 ik wil; indien gij dan mij
zult aanbidden, zoo zal zij
8 geheel de uwe zijn.[a] En Je-
zus, antwoordende, zeide
tot hem:[b] Er staat geschre-
ven: „Gij *zult* [den] Heer,
uwen God, aanbidden, en
9 Hem alleen dienen."[c] En hij
leidde hem naar Jeruzalem,
en stelde hem op de tinne
des tempels, en zeide tot
hem: Indien gij Gods Zoon
zijt, werp uzelven van hier
10 nederwaarts. Want er staat
geschreven: „Hij zal zijnen
engelen aangaande u bevel
geven, om u te bewaren,
11 en zij zullen u op de han-
den dragen, opdat gij niet
misschien uwen voet aan
12 een steen stoot."[d] En Jezus,
antwoordende, zeide tot
hem: Er is gezegd: „Gij
zult [den] Heer, uwen God,
13 niet verzoeken."[e] En nadat
de duivel alle verzoeking
voleindigd had, week hij
van hem voor een tijd.
14 En Jezus keerde weder,
in de kracht des Geestes,
naar Galiléa; en het gerucht
van hem ging uit door de
15 geheele omstreek; en hij
leerde in hunne synagogen,
16 geprezen door allen. En hij
kwam te Názareth, waar
hij opgevoed was; en ging,
naar zijne gewoonte, op
den dag des sabbats in de
synagoge, en stond op om
17 te lezen. En hem werd ge-
geven het boek van den
profeet Jesaja; en toen hij
het boek ontrold had, vond
hij de plaats, waar geschre-
18 ven stond: „De Geest [des]
Heeren is op mij, daar Hij
mij gezalfd heeft, om aan
armen het evangelie te ver-
19 kondigen. Hij heeft mij ge-
zonden[f] om aan gevange-
nen te prediken loslating,
en aan blinden het gezicht,
om verslagenen heen te
zenden in vrijheid, om te
prediken het aangename
20 jaar [des] Heeren."[g] En na-
dat hij het boek opgerold
en aan den dienaar weder-

[a]) R. „zoo zal het alles uwe zijn." — [b]) R. v. b. „Ga achter mij, satan, want." — [c]) Deut. VI: 13. — [d]) Ps. XCI: 11. — [e]) Deut. VI: 16. — [f]) R. v. b. „om te genezen de gebrokenen van hart." — [g]) Jes. LXI: 1, 2.

gegeven had, zette hij zich
neer; en de oogen van allen
in de synagoge waren op
21 hem gericht. En hij begon
tot hen te zeggen: Heden is
deze Schrift in uwe ooren
22 vervuld. En allen gaven
hem getuigenis, en verwonderden
zich over de
woorden van genade, die
uit zijnen mond kwamen,
en zeiden: Is deze niet de
23 zoon van Jozef? En hij zeide
tot hen: Gij zult zeker tot
mij dit spreekwoord zeggen:
Geneesheer! genees
uzelven; al wat wij gehoord
hebben, dat in Kapérnaüm
geschied is, doe [dat] ook
24 hier in uw vaderland. En
hij zeide: Voorwaar, ik zeg
u, dat geen profeet aangenaam
is in zijn vaderland.
25 Maar ik zeg u in der waarheid:
er waren vele weduwen
in Israël in de dagen
van Elia, toen de hemel drie
jaar en zes maanden gesloten
was, zoodat er groote
hongersnood werd over het
26 geheele land; en tot geen
van haar werd Elia gezonden,
dan naar Sarepta Sidonia,
tot een weduwvrouw.
27 En er waren vele melaatschen
in Israël, ten tijde van
den profeet Eliza; en geen
van hen werd gereinigd,
dan Naäman, de Syriër.
28 En allen in de synagoge
werden met toorn vervuld,
29 toen zij dit hoorden; en opstaande,
wierpen zij hem
uit, buiten de stad, en leidden
hem op den top des
bergs, op welken hunne
stad gebouwd was, ten
einde hem van de steilte af
30 te werpen. Maar hij, door
het midden van hen gaande,
31 de, ging weg, en kwam af
te Kapérnaüm, een stad van
Galiléa, en leerde hen op de
32 sabbatdagen. En zij stonden
verslagen over zijne
leer, want zijn woord was
met gezag.
33 En in de synagoge was
een mensch, hebbende een
geest van een onreinen
duivel; en hij riep uit met
34 groote stem, zeggende:
Ha! wat hebben wij met u
te doen, Jezus, Nazaréner?
Zijt gij gekomen, om ons te
verderven? Ik ken u, wie
35 gij zijt, de Heilige Gods. En
Jezus bestrafte hem, zeggende:
Zwijg, en ga uit van
hem. En de duivel, hem in
het midden geworpen hebbende,
voer van hem uit,
zonder hem iets te schaden.
36 En er kwam verbazing over

allen; en zij spraken tot
elkander, zeggende: Wat
woord is dit, dat hij met
gezag en kracht den onrei-
nen geesten gebiedt, en zij
37 varen uit? En het gerucht
van hem ging uit naar elke
plaats der omstreek.
38 En opgestaan zijnde uit
de synagoge, ging hij in
het huis van Simon; en de
schoonmoeder van Simon
was met een harde koorts
bevangen, en zij vraagden
39 hem voor haar. En staande
boven haar, bestrafte hij
de koorts, en die verliet
haar; en zij, van stonde aan
opstaande, diende hen.
40 Toen nu de zon onder-
ging, brachten allen, die
kranken hadden, [lijdende]
aan verscheidene ziekten,
ze tot hem; en hij leide een
iegelijk van hen de handen
41 op, en genas ze. En er voe-
ren ook duivelen uit van
velen, roepende en zeg-
gende: Gij zijt[a] de Zoon
Gods! En [hen] bestraf-
fende, liet hij hun niet toe
te spreken, omdat zij wis-
ten, dat hij de Christus was.
42 En toen het dag werd,
ging hij uit, en vertrok naar
een woeste plaats; en de
scharen zochten hem op, en
kwamen tot bij hem, en zij
hielden hem tegen, opdat
hij niet van hen zou weg-
43 gaan. Maar hij zeide tot
hen: Ik moet ook aan an-
dere steden het evangelie
van het koninkrijk Gods
verkondigen; want daartoe
44 ben ik uitgezonden. En hij
predikte in de synagogen
van Galiléa.
V. — En het geschiedde, toen
de schare op hem aandrong,
om het woord Gods te hoo-
ren, dat hij stond bij het
2 meer *Gennézareth*. En hij
zag twee schepen aan het
meer liggen, en de vis-
schers waren daaruit ge-
gaan, en spoelden de net-
3 ten. En hij ging in een van
de schepen, dat van Simon
was, en vraagde hem een
weinig van het land af te
steken; en nederzittende,
leerde hij de scharen uit het
4 schip. Toen hij nu ophield
met spreken, zeide hij tot
Simon: Steek af naar de
diepte, en werp uwe netten
5 uit om te vangen. En Simon
antwoordde en zeide tot
hem: Meester! wij hebben

[a]) R. v. b. „de Christus."

den geheelen nacht over
gearbeid, en niets gevan-
gen; doch op uw woord zal
6 ik het net uitwerpen. En
toen zij dit gedaan hadden,
omsloten zij een groote me-
nigte visschen, en hun net
7 scheurde. En zij wenkten
hunne medegenooten, die
in het andere schip waren,
om hen te komen helpen.
En zij kwamen, en vulden
beide de schepen, zoodat
8 zij bijna zonken. En Simon
Petrus, [dit] ziende, viel
neder aan de knieën van
Jezus, zeggende: Ga uit van
mij, Heer! want ik ben een
9 zondig mensch. Want ver-
bazing had hem bevangen,
en allen, die met hem
waren, over de vangst der
visschen, die zij gedaan
10 hadden; en desgelijks ook
Jakobus en Johannes, zo-
nen van Zebedeüs, die
medegenooten van Simon
waren. En Jezus zeide tot
Simon: Vrees niet; van nu
aan zult gij menschen van-
11 gen. En nadat zij de sche-
pen aan land gestuurd had-
den, verlieten zij alles, en
volgden hem.
12 [a] En het geschiedde, toen
hij in een der steden was,
zie, daar [was] een man vol
melaatschheid; en Jezus
ziende, viel hij op het aan-
gezicht, en bad hem, zeg-
gende: Heer! indien gij
wilt, gij kunt mij reinigen.
13 En de hand uitstrekkende,
raakte hij hem aan, en
zeide: Ik wil, word gerei-
nigd! En terstond ging de
14 melaatschheid van hem. En
hij gebood hem, het aan
niemand te zeggen; maar
ga heen, en vertoon uzelven
aan den priester, en offer
voor uwe reiniging, gelijk
Mozes geboden heeft, hun
15 tot een getuigenis. Doch het
gerucht van hem ging te
meer voort; en vele scha-
ren kwamen samen, om
te hooren en van hunne
krankheden [b] genezen te
16 worden. Maar hij ontweek
in de woestijnen, en bad.
17 En het geschiedde op een
dier dagen, dat hij leerde;
en er zaten farizeeën en
leeraars der wet, die van
alle dorpen van Galiléa en
Judéa, en van Jeruzalem
gekomen waren; en de
kracht [des] Heeren was
[daar], om hen te genezen.

[a]) Zie Matth. VIII; Mark. I: 40. — [b]) R. v. b. „door hem."

18 [a] En zie, [eenige] mannen
brachten op een bed een
mensch, die verlamd was,
en zij zochten hem in te
brengen en voor hem te
19 leggen. En niet vindende,
hoe [b] zij hem konden inbren-
gen, vanwege de schare,
klommen zij op het dak,
en lieten hem met het
beddeken door de tiche-
len neder, in het midden,
20 voor Jezus. En hun geloof
ziende, zeide hij [c]: Mensch!
uwe zonden zijn u verge-
21 ven. En de schriftgeleerden
en de farizeën begonnen te
overleggen, zeggende: Wie
is deze, die lasteringen
spreekt? Wie kan zonden
vergeven, dan God alleen?
22 Maar Jezus, hunne over-
leggingen kennende, ant-
woordde en zeide tot hen:
Wat overlegt gij in uwe
23 harten? Wat is lichter, te
zeggen: Uwe zonden zijn
u vergeven? of te zeggen:
24 Sta op en wandel? Doch
opdat gij moogt weten,
dat de Zoon des menschen
macht [d] heeft op de aarde
zonden te vergeven, (zeide
hij tot den verlamde): Ik
zeg u, sta op, en neem uw
beddeken op, en ga heen
25 naar uw huis. En terstond
voor hen opstaande, en
opgenomen hebbende het-
geen, waarop hij gelegen
had, ging hij heen naar
zijn huis, God verheerlij-
26 kende. En ontzetting be-
ving allen, en zij verheer-
lijkten God, en werden
vervuld met vreeze, zeg-
gende: Wij hebben heden
ongeloofelijke dingen ge-
zien.
27 En na dezen ging hij uit,
en zag een tollenaar, met
name Levi, zittende aan het
tolhuis, en hij zeide tot hem:
28 Volg mij! En hij, alles ver-
latende, stond op en volgde
29 hem. En Levi richtte hem
een grooten maaltijd aan
in zijn huis; en er was een
groote schare van tolle-
naars en van anderen,
30 die met hen aanzaten. En
hunne schriftgeleerden en
de farizeën murmureerden
tegen zijne discipelen, zeg-
gende: Waarom eet en
drinkt gij met de [e] tolle-
31 naars en zondaars? En Je-
zus, antwoordende, zeide
tot hen: Die gezond zijn
hebben geen geneesheer

[a]) Zie Matth. IX: 1; Mark. II: 1. — [b]) R. „waardoor." — [c]) R. v. b. „tot hem." — [d]) Zie de noot op Matth. IX: 6. — [e]) R. l. w. „de."

noodig, maar die ziek zijn.
32 Ik ben niet gekomen, om
te roepen rechtvaardigen,
maar zondaars tot bekee-
33 ring. En zij zeiden tot hem:
Waarom vasten de discipe-
len van Johannes dikmaals,
en doen gebeden, desge-
lijks ook die der farizeën,
maar de uwe eten en drin-
34 ken? En hij zeide tot hen:
Kunt gij de bruiloftskinde-
ren doen vasten, terwijl de
35 bruidegom bij hen is? Maar
er zullen dagen komen,
wanneer de bruidegom van
hen zal weggenomen zijn,
dan zullen zij vasten in die
36 dagen. En hij zeide ook een
gelijkenis tot hen: Niemand
zet een lap van een nieuw
kleed op een oud kleed;
anders zal ook het nieuwe
scheuren, en de lap van het
nieuwe zal met het oude
37 niet overeenkomen. [a] En
niemand doet nieuwen wijn
in oude zakken; anders zal
de nieuwe wijn de zakken
doen bersten, en hij zal uit-
gestort worden, en de zak-
38 ken zijn bedorven. Maar
nieuwen wijn moet men in
nieuwe zakken doen, en
beide te zamen worden be-
39 houden. En niemand, die
ouden gedronken heeft, wil
terstond nieuwen; want hij
zegt: De oude is beter.

VI. — [b] En het geschiedde op
den tweeden eersten sab-
bat, [c] dat hij door het ge-
zaaide ging; en zijne disci-
pelen plukten aren, en aten
die, [ze] wrijvende met de
2 handen. En sommige der
farizeën zeiden tot hen:
Waarom doet gij, hetgeen
niet geoorloofd is te doen op
3 de sabbatdagen? En Jezus,
hun antwoordende, zeide:
Hebt gij ook dit niet gele-
zen, wat David deed, toen
hij honger had, hij en die
4 met hem waren? Hoe hij in
het huis Gods inging, en de
toonbrooden nam en at, en
ook gaf aan hen, die met
hem waren, welke niet zijn
geoorloofd te eten, dan al-
5 leen den priesteren? En hij
zeide tot hen: De Zoon des
menschen is Heer ook van
den sabbat.
6 En het geschiedde ook
op een anderen sabbat, dat
hij in de synagoge ging,
en leerde; en er was daar

[a]) R. „scheurt," „komt overeen." — [b]) Zie Matth. XII: 1; Mark. II: 23; III: 1. — [c]) Dit was de tweede sabbat na den paaschdag en de eerste van de zeven sabbatten tusschen Paschen en Pinksteren.

een mensch, en zijne rech-
7 terhand was dor. En de
schriftgeleerden en de fa-
rizeën bespiedden, [a] of hij
op den sabbat genezen zou;
opdat zij een beschuldiging
tegen hem mochten vinden.
8 Doch híj kende hunne over-
leggingen, en zeide tot den
mensch, die de dorre hand
had: Rijs op, en sta in het
midden. En hij, ópgestaan
9 zijnde, stond. Jezus dan
zeide tot hen: Ik wil u vra-
gen,[b] of het op de sabbatda-
gen geoorloofd is goed te
doen of kwaad te doen? een
leven te behouden of te ver-
10 derven? En hen allen rond-
om aangezien hebbende,
zeide hij tot hem: [c] Strek
uwe hand uit! En hij deed
alzoo, en zijne hand werd
hersteld,[d] gelijk de andere.
11 En zij werden vervuld met
uitzinnigheid, en spraken
samen onder elkander, wat
zij Jezus doen zouden.
12 En het geschiedde in die
dagen, dat hij uitging naar
den berg, om te bidden; en
hij bracht den nacht door
13 in het gebed tot God. En
toen het dag was gewor-
den, riep hij zijne discipe-
len tot zich, en verkoos
er twaalf uit hen, die hij
14 ook apostelen noemde: Si-
mon, dien hij ook Petrus
noemde, en Andréas, zij-
nen broeder; Jakobus en
Johannes; Filippus en Bar-
15 tholomeüs; Mattheüs en
Thomas; Jakobus, den
[zoon] van Alfeüs, en Si-
mon, genaamd Zelótes; [e]
16 Judas, [den broeder] van
Jakobus, en Judas Iska-
riot, die ook de verrader
17 geworden is. En met hen
afgekomen zijnde, stond hij
op een vlakke plaats, en
een schare zijner discipe-
len, en een groote menigte
des volks van geheel Judéa
en Jeruzalem, en van den
zeekant van Tyrus en Sidon,
die gekomen waren, om
hem te hooren en van
hunne ziekten genezen te
18 worden; en die van onreine
geesten gekweld waren,[f]
19 werden genezen. En al de
schare zocht hem aan te
raken; want er ging kracht
van hem uit, en hij genas
20 allen. En híj, zijne oogen
opslaande over zijne disci-

[a]) R. v. b. „hem." — [b]) S. l. „Ik wil u wat vragen: Is het......" — [c]) R. „den mensch." — [d]) R. v. b. „gezond." — [e]) Of „de ijveraar;" zie Matth. X : 4. — [f]) R. v. b. „en."

pelen, zeide: Welgelukza-
lig gij armen! want uwer
is het koninkrijk Gods.
21 Welgelukzalig gij, die nu
hongert; want gij zult ver-
zadigd worden. Welgeluk-
zalig gij, die nu weent;
22 want gij zult lachen. Wel-
gelukzalig zijt gij, wanneer
u de menschen haten, en
wanneer zij u afscheiden
en smaden, en uwen naam
als kwaad verwerpen, om
des Zoons des menschen
23 wil. Verblijdt u in dien
dag, en zijt vroolijk; want
ziet, uw loon is groot in
den hemel; want hunne
vaderen deden desgelijks
24 den profeten. Maar wee u,
rijken! want gij hebt uwen
25 troost weg. Wee u, die ver-
zadigd zijt! want gij zult
hongeren. Wee u, die nu
lacht! want gij zult treuren
26 en weenen. Wee,[a] wanneer
al de menschen wèl van u
spreken! want hunne vade-
ren deden desgelijks den
27 valschen profeten. Maar tot
u, die hoort, zeg ik: Hebt
uwe vijanden lief; doet wel
28 aan wie u haten; zegent
wie u vervloeken;[b] bidt
voor hen, die u kwaad
29 doen. Wie u op de wang
slaat, bied ook de andere;
en wie u den mantel neemt,
weiger ook den rok niet.
30 Geef een iegelijk, die van
u begeert; en van hem, die
het uwe neemt, eisch niet
31 weder. En gelijk gij wilt,
dat u de menschen doen,
doet gij hun ook desgelijks.
32 En indien gij liefhebt, die
u liefhebben, wat dank
hebt gij? want ook de zon-
daars hebben lief, die hen
33 liefhebben. En indien gij
goeddoet aan hen, die u
goeddoen, wat dank hebt
gij? want ook de zondaars
34 doen hetzelfde. En indien
gij leent aan hen, van wie
gij hoopt weder te ontvan-
gen, wat dank hebt gij?
want ook de zondaars lee-
nen den zondaars, opdat
zij het gelijke mogen terug
35 ontvangen. Maar hebt uwe
vijanden lief, en doet goed,
en leent, zonder iets weder
te hopen; en uw loon zal
groot zijn, en gij zult zo-
nen des Allerhoogsten zijn;
want Hij is goedertieren
over de ondankbaren en
36 boozen. Weest dan barm-
hartig, gelijk ook uw Vader

[a]) R. v. b. „u.” — [b]) R. v. b. „en.”

37 barmhartig is. En oordeelt
niet, en gij zult niet geoor-
deeld worden; veroordeelt
niet, en gij zult niet ver-
oordeeld worden; laat los,
en gij zult losgelaten wor-
38 den; geeft, en u zal gege-
ven worden: een goede,
ingedrukte, en geschudde,
en overloopende maat zal
men in uwen schoot geven;
want met dezelfde maat,
waarmede gij meet, zal u
wedergemeten worden.
39 En hij zeide ook [a] tot hen
een gelijkenis: Kan ook
een blinde een blinde lei-
den? zullen zij niet beiden
40 in den kuil vallen? Een dis-
cipel is niet boven zijnen
meester; maar een iegelijk,
die volmaakt is, zal zijn ge-
41 lijk zijn meester. En waar-
om ziet gij den splinter,
die in het oog uws broeders
is, maar den balk, die in
uw eigen oog is, merkt
42 gij niet? Of hoe kunt gij
tot uwen broeder zeggen:
Broeder! laat toe, dat ik
den splinter, die in uw oog
is, uitdoe; daar gijzelf den
balk, die in uw oog is, niet
ziet? Huichelaar! doe eerst
den balk uit uw oog, en dan
zult gij helder zien, om den
splinter uit te doen, die in
43 uws broeders oog is. Want
er is geen goede boom, die
kwade vrucht voortbrengt,
en geen kwade boom, die
goede vrucht voortbrengt;
44 want elke boom wordt aan
zijne eigene vrucht ge-
kend; want men leest geen
vijgen van doornen, en
men snijdt geen druif van
45 een braamstruik. De goede
mensch brengt het goede
voort uit den goeden schat
zijns harten; en de booze
mensch brengt uit den
boozen [b] het booze voort;
want uit den overvloed des
harten spreekt zijn mond.
46 En waarom noemt gij mij
Heere, Heere! en doet niet
47 hetgeen ik zeg? Een iege-
lijk, die tot mij komt, en
mijne woorden hoort, en ze
doet, ik zal u toonen, wien
48 hij gelijk is. Hij is gelijk
een mensch, die een huis
bouwde, en groef, en uit-
diepte, en legde het fonda-
ment op een rots; toen nu
de hooge vloed kwam, sloeg
de stroom tegen dat huis,
en kon het niet bewegen;
want het was op de rots ge-

[a]) R. l. w. „ook." — [b]) R. v. b. „schat des harten."

49 grond. Maar die gehoord,
en niet gedaan heeft, is
gelijk aan een mensch, die
een huis bouwde op de
aarde zonder fondament;
tegen hetwelk de stroom
aansloeg, en het viel ter-
stond, en de val van dat
huis was groot.
VII. — [a] Nadat hij nu al zijne
woorden ten aanhoore des
volks voleindigd had, ging
2 hij in te Kapernaüm. En een
slaaf van zekeren hoofd-
man over honderd, die hem
dierbaar was, was krank
3 en lag op sterven. En van
Jezus gehoord hebbende,
zond hij tot hem oudsten
der Joden, hem vragende,
dat hij mocht komen, en
zijnen slaaf gezond maken.
4 Dezen nu, tot Jezus ge-
komen zijnde, baden hem
dringend, zeggende: Hij is
waardig, dat gij hem dit
5 doet; want hij heeft ons
volk lief, en heeft zelf ons
6 de synagoge gebouwd. En
Jezus ging met hen. Doch
toen hij niet verre meer
van het huis was, zond de
hoofdman over honderd
vrienden tot hem, en zeide
tot hem: Heer! neem de
moeite niet; want ik ben
niet waardig, dat gij onder
mijn dak zoudt inkomen.
7 Daarom heb ik ook mijzel-
ven niet waardig geacht,
om tot u te komen; maar
zeg het met een woord,
en mijn knecht zal gezond
8 worden. Want ook ík ben
een mensch, onder gezag
[van anderen] gesteld, heb-
bende krijgsknechten on-
der mij, en ik zeg tot
dezen: Ga! en hij gaat; en
tot een ander: Kom! en
hij komt; en tot mijnen
slaaf: Doe dit, en hij doet
9 het. En Jezus, dit hoo-
rende, verwonderde zich
over hem; en zich omkee-
rende, zeide tot de schare,
die hem volgde: Ik zeg u,
zelfs in Israël heb ik zulk
een geloof niet gevonden.
10 En die gezonden waren,
wedergekeerd zijnde in het
huis, vonden den kranken
slaaf gezond.
11 En het geschiedde op den
volgenden [dag], dat hij
ging naar een stad, ge-
naamd Naïn, en met hem
gingen vele van zijne dis-
cipelen, en een groote
12 schare. En toen hij de poort

[a]) Zie Matth. VIII: 5.

der stad naderde, zie, een
doode werd uitgedragen,
de eeniggeboren zoon zij-
ner moeder, en zij [was]
weduwe, en een groote
schare van de stad was
13 met haar. En de Heer, haar
ziende, werd met ontfer-
ming over haar bewogen,
14 en zeide tot haar: Ween
niet. En hij ging toe, en
raakte de baar aan, en de
dragers stonden stil; en hij
zeide: Jongeling, ik zeg u,
15 sta op! En de doode zat
overeind, en begon te spre-
ken. En hij gaf hem aan
16 zijne moeder. En vreeze
beving [hen] allen, en zij
verheerlijkten God, zeg-
gende: Een groot profeet
is onder ons verwekt,[a] en
God heeft zijn volk bezocht.
17 En dit gerucht van hem
ging uit in geheel Judéa,
en in de gansche omstreek.
18 [b] En de discipelen van Jo-
hannes boodschapten hem
19 omtrent al deze dingen. En
Johannes, twee van zijne
discipelen tot zich geroe-
pen hebbende, zond [hen]
tot Jezus, zeggende: Zijt
gíj degene, die komen zou,
of moeten wij een ander
20 verwachten? En toen de
mannen tot hem gekomen
waren, zeiden zij: Johannes
de dooper heeft ons tot u
gezonden, zeggende: Zijt
gíj degene, die komen zou,
of moeten wij een ander
21 verwachten? Te dier[c] ure
genas hij velen van ziek-
ten en plagen en booze
geesten; en aan vele blin-
den gaf hij het gezicht.
22 En Jezus, antwoordende,
zeide tot hen: Gaat heen,
en boodschapt Johannes
wat gij gezien en gehoord
hebt: dat blinden zien,
kreupelen wandelen, me-
laatschen gereinigd wor-
den, dooven hooren, doo-
den opgewekt worden, aan
armen het evangelie ver-
23 kondigd wordt. En welge-
lukzalig is hij, die aan mij
niet zal geërgerd worden.
24 Toen nu de boden van
Johannes weggegaan wa-
ren, begon hij tot de scha-
ren aangaande Johannes te
zeggen: Wat zijt gij uit-
gegaan in de woestijn te
aanschouwen? een riet,
dat door den wind bewo-
25 gen wordt? Maar wat zijt
gij uitgegaan te zien? een

[a]) R. „opgestaan." — [b]) Zie Matth. XI: 2. — [c]) R. „En in *diezelfde.*"

mensch, in zachte klee-
deren gekleed? Ziet, die
in heerlijke kleeding en
weelde leven, zijn in de
26 koninklijke hoven. Maar
wat zijt gij uitgegaan te
zien? een profeet? Ja, zeg
ik u, ook meer dan een pro-
27 feet. Deze is het, van wien
geschreven staat: „Zie, Ik
zend mijnen engel voor uw
aangezicht, die uwen weg
voor u heen bereiden zal." [a]
28 Want ik zeg u: onder die
van vrouwen geboren zijn,
is niemand grooter profeet,
dan Johannes de dooper;
doch de minste in het ko-
ninkrijk Gods is meerder
29 dan hij. (En al het volk, [dit]
hoorende, en de tollenaars
rechtvaardigden God, ge-
doopt zijnde met den doop
30 van Johannes; maar de fa-
rizeeën en de wetgeleerden
hebben den raad Gods voor
zichzelven verijdeld, door
hem niet gedoopt zijnde.)
31 [b]Bij wien zal ik dan de
menschen van dit geslacht
vergelijken? en aan wien
32 zijn zij gelijk? Zij zijn ge-
lijk aan kinderen, die op
de markt zitten, en elkan-
der toeroepen, en zeggen:
Wij hebben voor u op de
fluit gespeeld, en gij hebt
niet gedanst; wij hebben
klaagliederen voor u ge-
zongen, en gij hebt niet
33 geweend. Want Johannes
de dooper is gekomen, noch
brood etende, noch wijn
drinkende, en gij zegt: Hij
34 heeft een duivel. De Zoon
des menschen is geko-
men, etende en drinkende,
en gij zegt: Ziedaar, een
mensch, [die] een vraat en
wijnzuiper [is], een vriend
van tollenaars en zondaars.
35 En de wijsheid is gerecht-
vaardigd geworden van [c] al
hare kinderen.
36 En een der farizeeën
vraagde hem, dat hij met
hem ate; en ingegaan zijnde
in des farizeeërs huis, zat hij
37 aan. En zie, een vrouw in
de stad, die een zondares
was, wetende, dat hij in
des farizeeërs huis aanzat,
bracht een albasten flesch
38 met balsem; en staande
achter aan zijne voeten,
weenende, begon zij zijne
voeten nat te maken met
tranen, en zij droogde [ze]
af met de haren haars
hoofds, en kuste zijne voe-

[a]) Mal. III: 1. — [b]) R. v. b. „En de Heer zeide." — [c]) d. i. vanwege of door.

ten, en zalfde [ze] met den
39 balsem. En de farizeër, die
hem genood had, [dit] ziende, sprak bij zichzelven, zeggende: Deze, indien hij een profeet ware, zou wel weten, wat en hoedanige vrouw deze is, die hem aanraakt; want zij is een
40 zondares. En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Simon! ik heb u iets te zeggen. En hij sprak: Meester!
41 zeg het. Een zeker schuldeischer had twee schuldenaars; de een was schuldig vijf honderd denaren, [a] en
42 de ander vijftig; [b] en toen zij niet hadden om te betalen, schold hij het beiden kwijt. Zeg dan, wie van dezen zal hem het meest
43 liefhebben? En Simon, antwoordende, zeide: Ik acht, degene, wien hij het meeste heeft kwijtgescholden. En hij zeide tot hem: Gij hebt recht geoordeeld.
44 En zich omkeerende naar de vrouw, zeide hij tot Simon: Ziet gij deze vrouw? Ik ben in uw huis gekomen, gij hebt mij geen water voor mijne voeten gegeven; maar deze heeft mijne voeten met tranen nat gemaakt, en met hare haren [c]
45 afgedroogd. Gij hebt mij geen kus gegeven; maar deze, van dat ik ingekomen ben, heeft niet opgehouden
46 mijne voeten te kussen. Gij hebt mijn hoofd niet met olie gezalfd; maar deze heeft mijne voeten met bal-
47 sem gezalfd. Daarom zeg ik u, hare vele zonden zijn vergeven, want zij heeft veel liefgehad; maar wien weinig vergeven wordt, die
48 heeft weinig lief. En hij zeide tot haar: Uwe zonden
49 zijn vergeven. En die medeaanzaten, begonnen te zeggen bij zichzelven: Wie is deze, die ook zonden ver-
50 geeft? En hij zeide tot de vrouw: Uw geloof heeft u behouden, ga heen in vrede.

VIII. — En het geschiedde daarna, dat hij rondreisde door stad en dorp, predikende en verkondigende het evangelie van het koninkrijk Gods; en de twaal-
2 ven [waren] met hem. En sommige vrouwen, die van booze geesten en krankheden genezen waren: Maria, genaamd Magdaléna,

[a]) Omtrent 200 gulden. — [b]) Omtrent 20 gulden. — [c]) R. „het haar van haar hoofd."

van welke zeven duivelen
3 uitgevaren waren, en Johanna, de vrouw van Chusas, rentmeester van Herodes, en Susanna, en vele anderen, die hem dienden van hare goederen.
4 [a] En toen een groote schare zich verzamelde, en zij van alle steden tot hem kwamen, zeide hij door ge-
5 lijkenis: De zaaier ging uit, om zijn zaad te zaaien; en toen hij zaaide, viel het eene bij den weg, en werd vertreden, en de vogelen
6 des hemels aten het op. En het andere viel op de rots, en opgewassen zijnde, verdorde het, omdat het geen
7 vochtigheid had. En het andere viel in het midden van de doornen, en de doornen mede opwassende, ver-
8 stikten het. En het andere viel in [b] de goede aarde, en opgewassen zijnde, bracht het honderdvoudige vrucht voort. Dit zeggende, riep hij: Wie ooren heeft, om te
9 hooren, die hoore! En zijne discipelen vraagden hem, zeggende: Wat mag deze
10 gelijkenis wezen? En hij zeide: U is het gegeven, de verborgenheden van het koninkrijk Gods te verstaan; maar tot de anderen [spreek ik] in gelijkenissen, opdat zij ziende niet zien, en hoorende niet ver-
11 staan. Dit nu is de gelijkenis: Het zaad is het woord
12 Gods. En de bij den weg [gezaaiden] zijn zij, die hooren; daarna komt de duivel, en neemt het woord uit hun hart weg, opdat zij niet zouden gelooven
13 en behouden worden. En de op de rots [gezaaiden] zijn zij, die, wanneer zij hooren, het woord met vreugde ontvangen; en dezen hebben geen wortel, die voor een tijd gelooven, en in den tijd der verzoeking val-
14 len zij af. En wat onder de doornen valt, dezen zijn zij, die gehoord hebben, en heengaande, verstikt worden door zorgvuldigheden en rijkdom en wellusten des levens, en niet voldra-
15 gen. En wat in de goede aarde [valt], dezen zijn zij, die, als zij het woord gehoord hebben, [het] in een eerlijk en goed hart bewaren, en met volharding

[a]) Zie Matth. XIII: 1; Mark. IV: 1. — [b]) R. „op."

16 vrucht dragen. En niemand,
die een lamp ontsteekt, bedekt haar met een vat, of zet
haar onder een bed; maar
hij zet haar op een luchter,
opdat zij, die inkomen, het
17 licht zien. Want niets is
verborgen, dat niet openbaar zal worden; noch geheim, dat niet bekend worden, en in het openbaar
18 komen zal. Ziet dan toe,
hoe gij hoort; want wie
heeft, dien zal gegeven
worden; en wie niet heeft,
van dien zal genomen worden, ook wat hij meent te
hebben.

19 [a]En zijne moeder en zijne
broeders kwamen tot hem,
en konden hem niet gena-
20 ken vanwege de schare. En
hem werd geboodschapt,
zeggende: Uwe moeder en
uwe broeders staan daar
buiten, begeerende u te
21 zien. Maar hij antwoordde
en zeide tot hen: Mijne
moeder en mijne broeders
zijn dezen, die Gods woord
hooren, en [het] doen.

22 [b]En het geschiedde in
een van die dagen, dat hij
in een schip ging, hij en
zijne discipelen, en hij
zeide tot hen: Laat ons
overvaren naar de overzijde van het meer. En zij
23 staken af. En terwijl zij voeren, viel hij in slaap; en er
kwam een rukwind op het
meer, en zij werden vol
[water], en waren in nood.
24 En zij gingen tot [hem], en
wekten hem op, zeggende:
Meester, Meester! wij vergaan! En hij, opgestaan
zijnde, bestrafte den wind
en de golving des waters;
en zij hielden op, en er
25 werd stilte. En hij zeide tot
hen: Waar is uw geloof?
Maar zij, bevreesd zijnde,
verwonderden zich, zeggende tot elkander: Wie
is toch deze, dat hij zelfs
de winden en het water gebiedt, en zij hem gehoor-
26 zamen? En zij voeren voort
naar de landstreek der Gadarénen, welke tegenover
27 Galiléa is. En toen hij aan
het land uitgegaan was,
ontmoette hem een zeker
man uit de stad, die sedert
geruimen tijd duivelen had,
en geen kleed droeg, en in
geen huis verbleef, maar
28 in de graven. En Jezus
ziende, riep hij uit, en viel

[a]) Zie Matth. XII: 46; Mark. III: 31. — [b]) Zie Matth. VIII: 23; Mark. IV: 35; V: 1.

voor hem neder, en zeide
met een groote stem: Wat
heb ik met u [te doen], Je-
zus, Zoon Gods, des Aller-
hoogsten! ik bid u, dat gij
29 mij niet pijnigt. Want hij
had den onreinen geest ge-
boden, van den mensch uit
te varen; want langen tijd
had hij hem aangegrepen;
en hij werd met ketenen en
boeien gebonden, om be-
waard te zijn; en de ban-
den verbrekende, werd hij
door den duivel gedreven
30 in de woestijnen. En Jezus
vraagde hem, zeggende:
Welke is uw naam? En hij
zeide: Legioen! Want vele
duivelen waren in hem ge-
31 varen. En zij baden hem,
dat hij hun niet gebieden
zou in den afgrond heen te
32 varen. Nu was daar een
kudde van vele zwijnen,
weidende op den berg. En
zij baden hem, dat hij hun
wilde toelaten in deze te
varen; en hij liet het hun
33 toe. En de duivelen, uitva-
rende van den mensch, voe-
ren in de zwijnen; en de
kudde stortte van de steilte
af in het meer, en ver-
34 smoorde. En die ze weid-
den, ziende hetgeen er ge-
schied was, vloden; en [a]
boodschapten het in de stad
35 en op het land. En zij gin-
gen uit, om te zien hetgeen
er geschied was; en zij kwa-
men tot Jezus, en vonden
den mensch, van wien de
duivelen uitgevaren waren,
zittende aan de voeten van
Jezus, gekleed en goed bij
zijn verstand; en zij werden
36 bevreesd. En ook, die het
gezien hadden, verhaalden
hun, hoe de bezetene ge-
37 zond gemaakt was. En de
geheele menigte van de
omstreek der Gadarénen
vraagden hem, dat hij van
hen wegging, want zij wa-
ren met groote vrees bevan-
gen. En hij, in het schip
gegaan zijnde, keerde we-
38 derom. En de man, van
wien de duivelen uitgeva-
ren waren, bad hem, dat
hij bij hem mocht zijn. Maar
hij [b] liet hem gaan, zeg-
39 gende: Keer weder naar
uw huis, en vertel alles,
wat God u gedaan heeft.
En hij ging heen, door de
geheele stad predikende
alles, wat Jezus hem ge-
daan had.

[a]) R. v. b. „heengaande." — [b]) R. „Jezus."

40 En het geschiedde, toen
Jezus wederkeerde, dat de
schare hem ontving; want
allen waren hem verwach-
41 tende.[a] En zie, er kwam
een man, wiens naam was
Jaïrus, en hij [was] een
overste der synagoge; en
aan de voeten van Jezus
nedervallende, bad hij hem
42 in zijn huis te komen; want
hij had een eenige dochter,
van omtrent twaalf jaar, en
deze lag op sterven. En als
hij heenging, verdrongen
43 hem de scharen. En een
vrouw, die twaalf jaar lang
den vloed des bloeds ge-
had had, die al haren leef-
tocht aan geneesheeren ten
koste gelegd had, en door
niemand had kunnen gene-
44 zen worden, van achteren
tot [hem] komende, raakte
den zoom zijns kleeds aan;
en terstond hield de vloed
45 haars bloeds op. En Jezus
zeide: Wie is het, die mij
heeft aangeraakt? Toen nu
allen het loochenden, zeide
Petrus en die met hem wa-
ren: Meester! de scharen
drukken en dringen u, en
zegt gij: Wie is het, die mij
46 aangeraakt heeft? En Jezus
zeide: Iemand heeft mij
aangeraakt; want ik heb
erkend, dat kracht van mij
47 uitgegaan is. De vrouw nu,
ziende, dat zij niet verbor-
gen was, kwam bevende,
en voor hem nedervallende,
verklaarde zij[b] voor al het
volk, om welke reden zij
hem aangeraakt had, en
hoe zij terstond genezen
48 was. En hij zeide tot haar:
Dochter! wees welgemoed,
uw geloof heeft u gezond
gemaakt; ga heen in vrede.
49 Terwijl hij nog sprak, kwam
er een van den overste der
synagoge, zeggende tot
hem: Uwe dochter is ge-
storven; val den Meester
50 niet moeielijk. Maar Jezus,
[dit] hoorende, antwoordde
hem, zeggende: Vrees niet!
geloof alleenlijk, en zij zal
51 behouden worden. En toen
hij bij het huis gekomen
was,[c] liet hij niemand inko-
men, dan Petrus en Johan-
nes en Jakobus,[d] en den
vader en de moeder van het
52 kind. En allen weenden,
en maakten misbaar over
haar. En hij zeide: Weent

[a]) Zie Matth. IX: 18; Mark. V: 22. — [b]) R. v. b. „hem." — [c]) R. „toen hij in het huis kwam." — [d]) R. „en Jakobus en Johannes."

niet; want[a] zij is niet ge-
53 storven, maar slaapt. En zij
belachten hem, wetende,
54 dat zij gestorven was. Maar
hij, hen allen uitgedreven
hebbende, greep hare hand
en riep, zeggende: Kind,
55 sta op! En haar geest keerde
weder, en zij stond onmid-
dellijk op; en hij gebood,
dat men haar te eten zou
56 geven. En hare ouders ont-
zetten zich; en hij beval
hun, dat zij niemand zou-
den zeggen, hetgeen ge-
schied was.

IX. — En zijne twaalf disci-
pelen samengeroepen heb-
bende, gaf hij hun kracht
en macht over al de duive-
len, en om ziekten te gene-
2 zen. En hij zond hen uit,
om het koninkrijk Gods te
prediken en de kranken
3 gezond te maken. En hij
zeide tot hen: Neemt niets
mede voor den weg, noch
staf,[b] noch zak, noch brood,
noch geld; noch zal iemand
4 twee rokken hebben. En in
welk huis gij zult ingaan,
blijft aldaar, en gaat van
5 daar uit. En al wie u niet
zullen ontvangen, uitgaan-
de van die stad, schudt
zelfs het stof af van uwe
voeten, tot een getuigenis
6 tegen hen. En zij, uitgaan-
de, doorgingen al de dor-
pen, verkondigende het
evangelie en genezende
overal.
7 En Herodes, de vier-
vorst, hoorde al de dingen,
die door hem geschiedden;
en hij was in verlegenheid,
omdat door sommigen ge-
zegd werd, dat Johannes
uit de dooden was opge-
8 staan; en door sommigen,
dat Elia verschenen was;
en door anderen, dat een
van de oude profeten was
9 opgestaan. En Herodes
zeide: Johannes heb ik ont-
hoofd; wie is nu deze, van
wien ik zulke dingen hoor?
En hij zocht hem te zien.
10 [c] En de apostelen, weder-
gekeerd zijnde, verhaal-
den hem al wat zij gedaan
hadden. En hij nam hen
mede, en ontweek afzon-
derlijk naar een woeste
plaats eener stad, genaamd
11 Bethsaïda. En de scharen,
[dit] vernemende, volgden
hem; en hij ontving hen,
en sprak tot hen van het
koninkrijk Gods; en die

[a]) R. l. w. „want." — [b]) R. „staven." — [c]) Zie Matth. XIV: 13; Mark. VI: 30; Joh. VI.

genezing noodig hadden,
12 maakte hij gezond. Maar
de dag begon te dalen; en
de twaalven kwamen en
zeiden tot hem: Laat de
schare van u, opdat zij
gaan[a] in de omliggende
dorpen en op het land, om
herberg en spijze te vinden;
want wij zijn hier in
13 een woeste plaats. Maar hij
zeide tot hen: Geeft gíj hun
te eten. En zij zeiden: Wij
hebben niet meer dan vijf
brooden en twee visschen;
tenzij wij heengaan en spijs
koopen voor al dit volk;
14 want er waren omtrent vijf
duizend mannen. Doch hij
zeide tot zijne discipelen:
Doet hen nederzitten aan
15 rijen, elk van vijftig. En zij
deden alzoo, en deden hen
16 allen nederzitten. En toen
hij de vijf brooden en de
twee visschen genomen
had, zag hij op naar den
hemel, zegende en brak ze,
en gaf ze aan de discipelen,
om aan de schare voor te
17 zetten. En zij aten allen en
werden verzadigd; en er
werd opgenomen, wat hun
van de brokken overgeschoten
was, twaalf korven.

18 [b]En het geschiedde, toen
hij alleen was biddende,
dat de discipelen met hem
waren, en hij vraagde hun,
zeggende: Wie zeggen de
19 scharen, dat ik ben? En zij,
antwoordende, zeiden: Johannes
de dooper; en anderen:
Elia; en anderen,
dat een van de oude profeten
20 ten opgestaan is. En hij
zeide tot hen: Maar gij, wie
zegt gij, dat ik ben? En Petrus,
antwoordende, zeide:
21 De Christus Gods. En hij
gebood hun scherpelijk en
beval, dat zij dit niemand
22 zeggen zouden, zeggende:
De Zoon des menschen
moet veel lijden, en verworpen
worden door de
oudsten en overpriesters
en schriftgeleerden, en gedood
worden, en ten derden
23 dage opstaan. En hij zeide
tot allen: Zoo iemand achter
mij wil komen, die verloochene
zichzelven, en
neme zijn kruis dagelijks
24 op, en volge mij! Want al
wie zijn leven behouden
wil, die zal het verliezen;
maar al wie zijn leven verliezen
zal, om mijnentwil,
25 die zal het behouden. Want

[a]) R. „heengaan." — [b]) Zie Matth. XVI : 13; Mark. VIII: 27.

wat baat het een mensch,
als hij de geheele wereld
wint, en zichzelven ver-
26 derft of verliest? Want al
wie zich mijns en mijner
woorden zal geschaamd
hebben, diens zal de Zoon
des menschen zich scha-
men, wanneer hij komen
zal in zijne heerlijkheid, en
[die] des Vaders en der
27 heilige engelen. [a] En ik zeg
u in waarheid: er zijn som-
migen van die hier staan,
die den dood niet zullen
smaken, totdat zij het ko-
ninkrijk Gods zullen gezien
hebben.
28 En het geschiedde, om-
trent acht dagen na deze
woorden, dat hij medenam
Petrus en Johannes en
Jakobus, en op den berg
29 klom om te bidden. En ter-
wijl hij bad, werd de ge-
daante zijns aangezichts
veranderd, en zijne klee-
ding wit [en] glinsterende.
30 En zie, twee mannen spra-
ken met hem, welke waren
31 Mozes en Elia; dezen, ver-
schijnende in heerlijkheid,
spraken van zijnen uitgang,
dien hij zou volbrengen te
32 Jeruzalem. Petrus nu, en
die met hem waren, wa-
ren met slaap bezwaard;
en ontwaakt zijnde, zagen
zij zijne heerlijkheid en de
twee mannen, die bij hem
33 stonden. En het geschiedde,
toen zij van hem scheidden,
dat Petrus tot Jezus zeide:
Meester! het is goed, dat
wij hier zijn; en laat ons
drie tenten maken, één
voor u, en één voor Mozes,
en één voor Elia, niet we-
34 tende, wat hij zeide. En
toen hij dit zeide, kwam
er een wolk, en overscha-
duwde hen; en zij werden
bevreesd, toen zij [b] in de
35 wolk ingingen. En er ge-
schiedde een stem uit de
wolk, zeggende: Deze is
mijn geliefde Zoon; hoort
36 hem! En toen de stem ge-
schied was, werd Jezus al-
leen gevonden. En zij zwe-
gen, en verhaalden in die
dagen niemand iets van
hetgeen zij gezien hadden.
37 En het geschiedde den vol-
genden dag, toen zij van
den berg afkwamen, dat
hem een groote schare te
38 gemoet kwam. En zie, een
man van de schare riep uit,
zeggende: Meester! ik bid

[a]) Zie Matth. XVI: 28; XVII; Mark. IX. — [b]) R. „die.”

u, zie toch mijnen zoon aan,
want hij is mijn eenigge-
39 borene. En zie, een geest
grijpt hem, en plotseling
schreeuwt hij, en hij schudt
hem heen en weer, dat hij
schuimt, en hij wijkt noode
van hem, en verplettert
40 hem. En ik heb uwe disci-
pelen gebeden, dat zij hem
mochten uitwerpen, en zij
41 konden niet. En Jezus, ant-
woordende, zeide: O onge-
loovig en verkeerd ge-
slacht! hoe lang zal ik bij
u zijn en u verdragen?
42 Breng uwen zoon hier. En
nog, terwijl hij kwam,
scheurde hem de duivel,
en schudde hem heen en
weer. Doch Jezus bestrafte
den onreinen geest, en
maakte het kind gezond,
en gaf hem zijnen vader
43 weder. En allen stonden
verslagen over de majesteit
Gods. En toen allen zich
verwonderden over al de
dingen, die Jezus deed, [a]
zeide hij tot zijne discipe-
44 len: Legt gij deze woorden
in uwe ooren; want de Zoon
des menschen zal overge-
leverd worden in de handen
45 der menschen. Maar zij ver-
stonden dit woord niet, en
het was voor hen verbor-
gen, zoodat zij het niet
begrepen; en zij vreesden
aangaande dat woord hem
46 te vragen. En er rees een
overlegging onder hen, na-
melijk, wie van hen de
47 meeste mocht zijn. Maar
Jezus, ziende de overleg-
ging huns harten, nam een
kindeken, en stelde dat
48 bij zich; en zeide tot hen:
Al wie dit kindeken ont-
vangen zal in mijnen naam,
ontvangt mij; en al wie
mij ontvangen zal, ont-
vangt Hem, die mij gezon-
den heeft. Want die de
minste onder u allen is,
49 die is [b] groot. En Johannes
antwoordde en zeide: Mees-
ter! wij zagen iemand, die
in uwen naam [c] duivelen
uitwierp, en wij hebben het
hem verboden, omdat hij
50 met ons niet volgt. En
Jezus zeide tot hem: Ver-
biedt het niet; want wie
niet tegen u [d] is, is voor u. [d]
51 En het geschiedde, toen
de dagen zijner opneming
vervuld werden, dat hij zijn
aangezicht richtte om naar
52 Jeruzalem te reizen. En hij

[a]) R. „gedaan had." — [b]) R. „zal zijn." — [c]) R. v. b. „de." — [d]) R. „ons."

zond boden uit voor zijn
aangezicht; en zij, heenge-
gaan zijnde, kwamen in een
dorp der Samaritanen, om
voor hem [herberg] te be-
53 reiden. En zij ontvingen
hem niet, omdat zijn aan-
gezicht was [als] gaande
54 naar Jeruzalem. En zijne
discipelen, Jakobus en Jo-
hannes, [dit] ziende, zei-
den: Heer! wilt gij, dat wij
zeggen, dat vuur van den
hemel nederdale, en hen
vertere, gelijk ook Elia
55 gedaan heeft? Maar zich
omkeerende, bestrafte hij
hen, [en zeide: Gij weet
niet, van welk een geest
56 gij zijt].[a] En zij gingen naar
een ander dorp.
57 En het geschiedde, toen
zij op den weg gingen,
dat een tot hem zeide: Ik
zal u volgen, Heer! waar
58 gij ook heengaat. En Jezus
zeide tot hem: De vossen
hebben holen, en de voge-
len des hemels nesten; maar
de Zoon des menschen heeft
niet, waar hij het hoofd kan
59 nederleggen. En hij zeide
tot een ander: Volg mij!
Doch hij zeide: Heer! laat
mij toe, dat ik eerst heenga
en mijnen vader begrave.
60 Maar Jezus zeide tot hem:
Laat de dooden hunne doo-
den begraven; doch gij, ga
heen, en verkondig het ko-
61 ninkrijk Gods. En ook een
ander zeide: Heer! ik zal u
volgen; maar laat mij eerst
toe, dat ik afscheid neme
van hen, die in mijn huis
62 zijn. En Jezus zeide tot hem:
Niemand, die zijne hand
aan den ploeg slaat en ach-
terwaarts ziet, is bekwaam
voor het koninkrijk Gods.
X. — En na dezen stelde de
Heer nog zeventig anderen,
en zond hen heen voor zijn
aangezicht, twee aan twee,
in elke stad en plaats, waar
2 hijzelf komen zou. Hij zeide
dan tot hen: De oogst [is]
wel groot, maar de arbei-
ders [zijn] weinige; daarom
bidt den Heer des oogstes,
dat Hij arbeiders in zijnen
3 oogst uitstoote. Gaat heen!
ziet, ik zend u als lamme-
ren midden onder wolven.
4 Draagt geen beurs, noch
zak, noch voetzolen; en
groet niemand op den weg.
5 En in welk huis gij zult

[a]) De woorden tusschen [ ] zijn zeer twijfelachtig. R. v. b. „Want de Zoon des menschen is niet gekomen, om der menschen zielen te verderven, maar te behouden."

ingaan, zegt eerst: Vrede
6 dezen huize! En is daar
een zoon des vredes, uw
vrede zal op hem rusten;
maar zoo niet, hij zal *tot* u
7 wederkeeren. En blijft in
dat huis, etende en drin-
kende, wat zij hebben; want
de arbeider is zijn loon
waardig. Gaat niet van huis
8 tot huis. En in welke stad
gij ingaat, en zij u ontvan-
gen, eet wat u voorgezet
9 wordt; en geneest de kran-
ken, die daarin zijn, en zegt
tot hen: Het koninkrijk
Gods is nabij u gekomen.
10 Maar in welke stad gij inge-
gaan zijt, [a] en zij u niet ont-
vangen, gaat uit op hare
11 straten, en zegt: Zelfs het
stof, dat uit uwe stad aan
onze voeten kleeft, schud-
den wij af tegen u; nochtans
weet dit, dat het koninkrijk
Gods nabij [b] gekomen is.
12 [c]Ik zeg u, dat het Sodom
verdragelijker zijn zal in
13 dien dag, dan die stad. Wee
u, Chórazin! wee u, Beth-
saïda! want zoo in Tyrus en
Sidon de krachten geschied
waren, die in u geschied
zijn, reeds voorlang zouden
zij, in zak en asch gezeten,
14 zich bekeerd hebben. Doch
het zal Tyrus en Sidon ver-
dragelijker zijn in het oor-
15 deel, dan u. En gij, Ka-
pernaüm! die tot den hemel
toe verhoogd zijt, gij zult
tot den hades [d] toe neder-
16 gestooten worden. Wie u
hoort, hoort mij; en wie
u verwerpt, verwerpt mij;
en wie mij verwerpt, ver-
werpt Hem, die mij gezon-
den heeft.
17 En de zeventig keerden
weder met blijdschap, zeg-
gende: Heer! zelfs de dui-
velen zijn ons onderworpen
18 in uwen naam. En hij zeide
tot hen: Ik zag den satan
gelijk een bliksem uit den
19 hemel vallen. Ziet, ik geef
u de macht, om op slangen
en schorpioenen te treden,
en over alle kracht des vij-
ands; en geen ding zal u
20 eenigszins schaden. Doch
verblijdt u niet hierover,
dat de geesten u onderwor-
pen zijn; maar verblijdt u, [e]
dat uwe namen geschreven
21 zijn in de hemelen. [f] Te dier
ure verheugde zich Jezus in
den geest, en zeide: Ik prijs

[a]) R. „ingaat." — [b]) R. v. b. „u." — [c]) R. v. b. „En." — [d]) Plaats, waar de zielen der menschen na den dood heengaan. — [e]) R. v. b. „veelmeer." — [f]) Zie Matth. XI : 25.

U, Vader! Heer des hemels
en der aarde! dat Gij deze
dingen voor wijzen en ver-
standigen verborgen hebt,
en hebt ze aan kinderkens
geopenbaard. Ja, Vader!
want alzoo is het welbeha-
22 gen voor U geweest.[a] Alle
dingen zijn mij overgege-
ven door mijnen Vader; en
niemand weet, wie de Zoon
is, dan de Vader; en wie de
Vader is, dan de Zoon, en
hij, aan wien de Zoon [Hem]
23 wil openbaren. En zich kee-
rende naar de discipelen af-
zonderlijk, zeide hij: Wel-
gelukzalig de oogen, die
24 zien hetgeen gij ziet. Want
ik zeg u, dat vele profeten
en koningen hebben be-
geerd te zien hetgeen gij
ziet, en hebben het niet ge-
zien; en te hooren hetgeen
gij hoort, en hebben het niet
gehoord.
25 En zie, een zeker wetge-
leerde stond op, hem ver-
zoekende, en zeggende:
Meester! wat doende zal ik
het eeuwige leven beërven?
26 En hij zeide tot hem: Wat
staat in de wet geschreven?
27 hoe leest gij? En hij, ant-
woordende, zeide: „Gij zult
[den] Heer, uwen God, lief-
hebben met geheel uw hart,
en met geheel uwe ziel, en
met geheel uwe kracht,
en met geheel uw verstand,
en uwen naaste als uzel-
28 ven."[b] En hij zeide tot hem:
Gij hebt recht geantwoord;
doe dat, en gij zult leven.
29 Maar hij, willende zichzel-
ven rechtvaardigen, zeide
tot Jezus: En wie is mijn
30 naaste? En Jezus, antwoor-
dende, zeide: Een zeker
mensch kwam af van Jeru-
zalem naar Jericho, en viel
onder roovers, die ook, na-
dat zij hem uitgekleed en
slagen gegeven hadden,
heengingen en hem half
31 dood lieten liggen. En bij
geval ging een zeker pries-
ter dien weg af, en hem
ziende, ging hij aan de over-
32 zijde voorbij. En desge-
lijks ook een Leviet, bij die
plaats zijnde, kwam en zag
[hem], en ging aan de over-
33 zijde voorbij. Maar een ze-
ker Samaritaan, reizende,
kwam bij hem, en [hem][c]
ziende, werd hij met ontfer-
34 ming bewogen. En hij ging
tot [hem], en verbond zijne
wonden, en goot daarin olie

[a]) S. v. b. „En zich keerende naar de discipelen, zeide hij:" — [b]) Deut. VI: 5; Lev. XIX: 18. — [c]) R. „hem."

en wijn; en hem heffende
op zijn eigen beest, bracht
hij hem in een herberg, en
35 verzorgde hem. En des an-
deren daags weggaande,
haalde hij twee denaren uit,
en gaf [ze] aan den waard,
en zeide tot hem: Draag
zorg voor hem, en al wat
gij meer mocht ten koste
leggen, dat zal ík u weder-
geven, als ik wederkom.
36 Wie[a] van deze drie dunkt
u de naaste geweest te zijn
van dien, die onder de roo-
37 vers gevallen was? En hij
zeide: Die barmhartigheid
aan hem gedaan heeft. En
Jezus[b] zeide tot hem: Ga
heen, en doe gij desgelijks!
38 En het geschiedde, toen
zij reisden, dat hij in een
zeker dorp kwam. En ze-
kere vrouw, met name Mar-
tha, ontving hem in haar
39 huis. En deze had een zus-
ter, genaamd Maria, die
ook aan de voeten van
Jezus[c] zat, en naar zijn
40 woord hoorde. Martha nu
was zeer bezig met veel die-
nens, en daar bijkomende,
zeide zij: Heer! bekommert
gij er u niet om, dat mijne
zuster mij alleen laat die-
nen? Zeg haar dan, dat zij
41 mij helpe. Maar Jezus, ant-
woordende, zeide tot haar:
Martha, Martha! gij zijt
bezorgd en ontrust over
42 vele dingen; maar één ding
is noodig; doch Maria heeft
het goede deel gekozen,
dat van haar niet zal weg-
genomen worden.
XI. — En het geschiedde, toen
hij in een zekere plaats was
biddende, dat, toen hij op-
hield, een van zijne disci-
pelen tot hem zeide: Heer!
leer ons bidden, gelijk ook
Johannes zijne discipelen
2 geleerd heeft. En hij zeide
tot hen: [d]Wanneer gij bidt,
zoo zegt: Vader! [e]uw naam
worde geheiligd. Uw ko-
3 ninkrijk kome.[f] Geef ons
elken dag ons toereikend
4 brood.[g] En vergeef ons onze
zonden; want ook wij ver-
geven aan een iegelijk, die
ons schuldig is! En leid ons
5 niet in verzoeking.[h] En hij
zeide tot hen: Wie van u zal

[a]) R. v. b. „dan." — [b]) R. „Jezus dan." — [c]) S. l. „des Heeren." — [d]) Zie Matth. VI : 9. — [e]) R. „Onze Vader, die in de hemelen zijt." — [f]) R. v. b. „Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, zoo ook op de aarde." — [g]) S. l. „het brood voor of tot morgen." — [h]) R. v. b. „maar verlos ons van den booze."

een vriend hebben, en zal te
middernacht tot hem gaan,
en tot hem zeggen: Vriend!
6 leen mij drie brooden; want
een vriend van mij is van de
reis tot mij gekomen, en ik
heb niets om hem voor te
7 zetten. En die van binnen,
antwoordende, zou zeggen:
Doe mij geen moeite aan;
de deur is reeds gesloten,
en mijne kinderen zijn met
mij te bed, ik kan niet op-
8 staan om u te geven? Ik zeg
u, hoewel hij niet zou op-
staan en hem geven, omdat
hij zijn vriend is, nochtans
om zijne onbeschaamdheid
zal hij opstaan, en hem ge-
9 ven zooveel hij behoeft. En
ík zeg u: bidt, en u zal ge-
geven worden; zoekt, en gij
zult vinden; klopt, en u zal
10 opengedaan worden. Want
een iegelijk, die bidt, die
ontvangt; en die zoekt, die
vindt; en die klopt, dien
11 zal opengedaan worden. En
welk vader onder u, dien
de zoon om brood bidt, zal
hem een steen geven? of ook
om een visch, zal hem in
plaats van een visch een
12 slang geven? Of ook zoo hij
om een ei zou bidden, zal
hem een schorpioen geven?
13 Indien dan gij, die boos zijt,
weet uwen kinderen goede
gaven te geven, hoeveel te
meer zal de Vader, die uit
den hemel is, den Heiligen
Geest geven aan hen, die
Hem bidden?
14 [a] En hij wierp een duivel
uit, en die was stom. En het
geschiedde, toen de duivel
uitgevaren was, dat de
stomme sprak. En de scha-
ren verwonderden zich.
15 Maar sommigen van hen
zeiden: Hij werpt de dui-
velen uit door Beëlzebul,
den overste der duivelen.
16 En anderen, [hem] verzoe-
kende, verlangden van
hem een teeken uit den
17 hemel. Maar híj, kennende
hunne gedachten, zeide tot
hen: Elk koninkrijk, dat
tegen zichzelf verdeeld is,
wordt verwoest; en een huis,
dat tegen zichzelf [verdeeld
18 is], valt in. Indien nu ook de
satan tegen zichzelven ver-
deeld is, hoe zal zijn rijk be-
staan? Dewijl gij zegt, dat
ik door Beëlzebul de duive-
19 len uitwerp. En indien ík
door Beëlzebul de duivelen
uitwerp, door wien werpen

[a]) Zie Matth. XII: 22.

uwe zonen ze uit? Daarom
zullen die uwe rechters zijn.
20 Maar indien ik door den
vinger Gods de duivelen
uitwerp, dan is het konink-
rijk Gods tot u gekomen.
21 Wanneer de sterke gewa-
pend zijn hof bewaart, zijn
zijne goederen in vrede.
22 Maar als een, die sterker is
dan hij, komt, en hem over-
wint, die neemt zijne wa-
penrusting, waarop hij ver-
trouwde, en deelt zijnen
23 buit uit. Wie niet met mij is,
is tegen mij; en wie niet met
mij vergadert, verstrooit.
24 Wanneer de onreine geest
van den mensch uitgevaren
is, gaat hij door dorre plaat-
sen, zoekende rust; en [die]
niet vindende, zegt hij: Ik
zal wederkeeren naar mijn
huis, van waar ik uitge-
25 varen ben. En komende,
vindt hij [het] geveegd en
26 versierd. Dan gaat hij heen,
en neemt met zich zeven
andere geesten, boozer dan
hijzelf, en ingegaan zijnde,
wonen zij aldaar; en het
laatste van dien mensch
wordt erger dan het eerste.
27 En het geschiedde, toen hij
deze dingen sprak, dat
zekere vrouw, de stem ver-
heffende uit de schare, tot
hem zeide: Welgelukzalig
de schoot, die u gedragen
heeft, en de borsten, die
28 gij gezogen hebt. Maar híj
zeide: Ja veelmeer, wel-
gelukzalig die het woord
Gods hooren en [a] bewaren!
29 En toen de scharen dicht
bijeenvergaderden, begon
hij te zeggen: Dit geslacht
is een boos geslacht; [b] het
verlangt een teeken, en het-
zelve zal geen teeken gege-
ven worden, dan het teeken
30 van Jona. [c] Want gelijk Jo-
na voor de Ninevieten een
teeken was, zoo zal ook
de Zoon des menschen zijn
31 voor dit geslacht. De ko-
ningin van het Zuiden zal
opstaan in het oordeel met
de mannen van dit geslacht,
en zal hen veroordeelen;
want zij kwam van de ein-
den der aarde, om te hooren
de wijsheid van Salomo; en
zie, meer dan Salomo is
32 hier! De mannen van Ni-
nevé zullen opstaan in het
oordeel met dit geslacht,
en zullen het veroordeelen;
want zij bekeerden zich op
de prediking van Jona; en

[a]) R. v. b. „het.” — [b]) R. „Dit is een boos geslacht.” — [c]) R. v. b. „den profeet.”

zie, meer dan Jona is hier!
33 En niemand, die een lamp
ontsteekt, zet [die] in het
verborgen, noch onder een
korenmaat, maar op een
luchter, opdat zij, die inko-
men, het licht zien mogen.
34 De lamp des lichaams is
uw[a] oog; wanneer[b] uw oog
eenvoudig is, zoo is ook uw
geheele lichaam verlicht;
maar zoo het boos is, is ook
35 uw lichaam duister. Zie dan
toe, dat niet het licht, het-
welk in u is, duisternis zij.
36 Indien dan uw geheele
lichaam verlicht is, niet
hebbende eenig deel, dat
duister is, zoo zal het ge-
heel verlicht zijn, gelijk
wanneer de lamp met haar
schijnsel u verlicht.
37 En terwijl hij sprak,
vraagde hem een zeker fa-
rizeër, dat hij bij hem het
middagmaal wilde eten; en
ingegaan zijnde, zat hij
38 aan. En de farizeër, [dit]
ziende, verwonderde zich,
dat hij niet eerst, vóór het
middagmaal, zich gewas-
39 schen had. En de Heer zeide
tot hem: Nu gij farizeën! gij
reinigt het buitenste des
drinkbekers en des scho-
tels; maar het binnenste
van u is vol roof en boos-
40 heid. Onverstandigen! hij
die het buitenste heeft ge-
maakt, heeft hij ook niet
het binnenste gemaakt?
41 Doch geeft aalmoezen van
hetgeen gij hebt; en ziet,
42 alles is u rein. Maar wee u,
farizeën! want gij vertient
kruizemunt en wijnruit en
alle moeskruid, en gij gaat
voorbij het oordeel en de
liefde Gods. Dit moest men
doen, en het andere niet
43 nalaten. Wee u, farizeën!
want gij bemint het voor-
gestoelte in de synagogen
en de begroetingen op de
44 markten. Wee u, [c] want gij
zijt gelijk de graven, die
verborgen zijn, en de men-
schen, die daarover wan-
45 delen, weten het niet. En
een van de wetgeleerden,
antwoordende, zeide tot
hem: Meester! als gij deze
dingen zegt, doet gij ook
46 ons smaadheid aan. Doch
hij zeide: Wee ook u, wet-
geleerden! want gij belast
de menschen met lasten,
zwaar om te dragen, en
zelven raakt gij die lasten
niet aan met één van uwe

[a]) R. „het." — [b]) R. v. b. „dan." — [c]) R. v. b. „schriftgeleerden en farizeën, huichelaars."

47 vingeren. Wee u! want gij
bouwt de graven der pro-
feten, en uwe vaderen heb-
48 ben hen gedood. Zoo geeft
gij dan getuigenis en hebt
welgevallen aan de werken
uwer vaderen; want zij
hebben hen gedood, en gij
49 bouwt hunne graven. Waar-
om ook de wijsheid Gods
heeft gezegd: Ik zal profe-
ten en apostelen tot hen
zenden, en van die zullen
zij er dooden, en door ver-
50 volging uitdrijven, opdat
van dit geslacht geëischt
worde het bloed van al de
profeten, dat vergoten is
van de grondlegging der
51 wereld af; van het bloed
van Abel tot het bloed van
Zacharia, die omkwam tus-
schen het altaar en het huis
[Gods]; ja, zeg ik u, het zal
geëischt worden van dit
52 geslacht! Wee u, wetge-
leerden! want gij hebt den
sleutel der kennis wegge-
nomen; gijzelven zijt niet
ingegaan, en die ingingen,
53 hebt gij verhinderd. En toen
hij deze dingen tot hen
zeide, begonnen de schrift-
geleerden en farizeeën zeer
aan te dringen, en hem van
vele dingen te doen spre-
54 ken, hem lagen leggende, [a]
om iets uit zijnen mond op
te vangen. [b]

XII. — Toen intusschen vele
duizenden der schare bij-
eenvergaderd waren, zoo-
dat zij elkander vertraden,
begon hij allereerst [c] tot
zijne discipelen te zeggen:
Wacht u voor het zuurdeeg
der farizeeën, hetwelk is
2 huichelarij. Maar er is niets
bedekt, dat niet zal ontdekt
worden; en verborgen, dat
niet zal geweten worden.
3 Daarom, al wat gij in de
duisternis gezegd hebt, zal
in het licht gehoord wor-
den; en wat gij in het oor
gesproken hebt, in de bin-
nenkameren, zal op de da-
4 ken gepredikt worden. En
ik zeg u, mijnen vrienden:
Vreest niet voor hen, die het
lichaam dooden, en daarna
niets meer kunnen doen.
5 Maar ik zal u toonen, wien
gij vreezen zult; vreest
Dien, die, nadat Hij gedood
heeft, macht heeft om in de
hel te werpen; ja, ik zeg u,
6 vreest Dien! Worden niet

[a]) R. v. b. „en zoekende". — [b]) R. v. b. „opdat zij hem mochten beschuldigen." — [c]) „Allereerst" moet niet met „wacht u" verbonden worden. Hetgeen Jezus ging zeggen, lag hem „in de eerste plaats" op het hart.

vijf muschjes verkocht voor
twee penningen? en niet
één van hen is voor God ver-
7 geten. Ja, ook de haren uws
hoofds zijn allen geteld.
Vreest dan niet; gij gaat
8 vele muschjes te boven. En
ik zeg u: een iegelijk, die
mij belijden zal voor de
menschen, dien zal ook de
Zoon des menschen belijden
9 voor de engelen Gods. Maar
wie mij verloochenen zal
voor de menschen, die zal
verloochend worden voor
10 de engelen Gods. En een
iegelijk, die een woord
spreken zal tegen den Zoon
des menschen, het zal hem
vergeven worden; maar wie
tegen den Heiligen Geest
gelasterd zal hebben, dien
zal het niet vergeven wor-
11 den. En wanneer zij u bren-
gen voor de synagogen en
de overheden en de mach-
ten, zijt niet bezorgd, hoe
of wat gij antwoorden, of
12 wat gij zeggen zult; want
de Heilige Geest zal u in
die ure leeren, wat gij
zeggen moet.
13 En een uit de schare zeide
tot hem: Meester! zeg mij-
nen broeder, dat hij met mij
14 de erfenis deele. Maar hij
zeide tot hem: Mensch! wie
heeft mij tot rechter of dee-
15 ler over u gesteld? En hij
zeide tot hen: Ziet toe en
wacht u voor alle[a] gierig-
heid; want [het] is niet in
den overvloed [gelegen],
dat iemand leeft uit zijne
16 goederen. En hij zeide tot
hen een gelijkenis, en
sprak: Het land van zeker
rijk mensch droeg over-
17 vloedig; en hij overleide
bij zichzelven, zeggende:
Wat zal ik doen? want ik
heb niet, waarin ik mijne
vruchten zal verzamelen.
18 En hij zeide: Dit zal ik
doen, ik zal mijne schuren
afbreken en grootere bou-
wen, en ik zal daar al
mijn gewas en mijne goe-
19 deren verzamelen; en ik
zal tot mijne ziel zeggen:
Ziel! gij hebt vele goederen
opgelegd voor vele jaren,
rust, eet, drink, wees vroo-
20 lijk. Maar God zeide tot
hem: Dwaas! in dezen nacht
zal men uwe ziel van u af-
eischen; en wat gij bereid
hebt, wiens zal het zijn?
21 Zoo [is het met hem], die
zich schatten vergadert, en

a) R. „de”

22 niet rijk is in God. En hij
zeide tot zijne discipelen:
Daarom zeg ik u: zijt niet
bezorgd voor het[a] leven,
wat gij eten zult, noch voor
het lichaam, waarmede gij
23 u kleeden zult. Het leven is
meer dan het voedsel, en
het lichaam dan de klee-
24 ding. Aanmerkt de raven,
dat zij niet zaaien, noch
maaien, die geen spijska-
mer noch schuur hebben,
en God voedt ze; hoe verre
gaat gij de vogelen te bo-
25 ven? Wie toch van u kan,
met bezorgd te zijn, ééne el
tot zijne lengte toedoen?
26 Indien gij dan zelfs het ge-
ringste niet kunt, wat zijt
gij voor het overige be-
27 zorgd? Aanmerkt de leliën,
hoe zij wassen; zij arbeiden
niet en spinnen niet, en ik
zeg u: zelfs Salomo, in al
zijne heerlijkheid, was niet
gekleed als één van deze.
28 Indien nu God het gras, dat
heden op het veld is, en
morgen in den oven gewor-
pen wordt, alzoo bekleedt,
hoeveel te meer u, klein-
29 geloovigen! En gij, zoekt
niet, wat gij eten, of wat gij
drinken zult, en weest niet
30 onrustig. Want al deze din-
gen zoeken de volken der
wereld; maar uw Vader
weet, dat gij deze dingen
31 behoeft. Maar zoekt zijn
koninkrijk,[b] en al deze din-
gen zullen er u bijgegeven
32 worden. Vrees niet, klein
kuddeke! want het is uws
Vaders welbehagen, u het
33 koninkrijk te geven. Ver-
koopt wat gij hebt, en geeft
aalmoes. Maakt u geldbui-
dels, die niet verouden, een
schat, die niet afneemt, in
de hemelen, waar geen dief
bij komt, en geen mot ver-
34 derft. Want waar uw schat
is, daar zal ook uw hart zijn.
35 Dat uwe lendenen omgord
zijn, en de lampen bran-
36 dende. En zijt gij gelijk aan
menschen, die op hunnen
heer wachten, wanneer hij
wederkomt[c] van de brui-
loft, opdat, als hij komt
en klopt, zij hem terstond
37 opendoen. Welgelukzalig
die slaven, welke de heer,
als hij komt, wakende zal
vinden. Voorwaar, ik zeg
u, dat hij zich zal omgor-
den, en hen zal doen aan-
zitten, en naderkomende,
38 zal hij hen dienen. En zoo

a) R. „uw." — b) R. „het koninkrijk Gods." — c) R. „zal wederkomen."

hij komt in de tweede wake,
en komt in de derde wake,
en vindt [hen] alzoo, wel-
gelukzalig zijn die slaven.
39 **Maar** weet dit, dat, indien
de heer des huizes geweten
had, in welke ure de dief
zou komen, hij gewaakt
zou hebben, en zou zijn huis
niet hebben laten doorgra-
40 ven. Gij dan ook, zijt be-
reid; want in welke ure gij
het niet meent, komt de
41 Zoon des menschen. En Pe-
trus zeide tot hem: Heer!
zegt gij deze gelijkenis tot
42 ons, of ook tot allen? En de
Heer zeide: Wie dan is de
getrouwe en voorzichtige
huisverzorger, dien de heer
over zijne huishouding zal
stellen, om ter rechter tijd
het bescheiden deel spijze
43 te geven? Welgelukzalig
die slaaf, dien zijn heer,
als hij komt, zal vinden
44 alzoo doende. Waarlijk ik
zeg u, dat hij hem over al
zijne goederen stellen zal.
45 Maar indien die slaaf in zijn
hart zou zeggen: Mijn heer
vertoeft te komen; en zou
beginnen de knechten en
de dienstmaagden te slaan,
en te eten en te drinken en
46 dronken te worden; dan zal
de heer van dien slaaf ko-
men ten dage, waarop hij
het niet verwacht, en ter
ure, die hij niet weet; en zal
hem in stukken houwen, [a]
en zijn deel zetten bij de
47 ontrouwen. [b] En die slaaf,
die den wil zijns heeren ge-
weten, en zich niet bereid,
noch naar zijnen wil gedaan
heeft, zal met vele [slagen]
48 geslagen worden; maar die
[dien] niet geweten, en
gedaan heeft dingen, die
slagen waardig zijn, zal
met weinige geslagen wor-
den. En een iegelijk, wien
veel gegeven is, van dien
zal veel geëischt worden;
en wien men veel toever-
trouwd heeft, van dien zal
49 men nog meer eischen. Ik
ben gekomen, om vuur op
de aarde te werpen; en wat
wil ik, indien het reeds
50 ontstoken is? Maar ik moet
met een doop gedoopt wor-
den, en hoe word ik ge-
perst, totdat het volbracht
51 is! Meent gij, dat ik geko-
men ben, om vrede te ge-
ven op de aarde? Neen, zeg
ik u, maar veeleer ver-
52 deeldheid. Want van nu aan

[a]) Lett. „in tweeën snijden." — [b]) Of „ongeloovigen."

zullen er vijf in één huis
verdeeld zijn; drie zullen
verdeeld zijn [a] tegen twee,
53 en twee tegen drie: vader
tegen zoon, en zoon tegen
vader; moeder tegen dochter,
en dochter tegen moeder;
een schoonmoeder tegen
hare schoondochter, en
een schoondochter tegen
54 hare schoonmoeder. En hij
zeide ook tot de scharen:
Wanneer gij een [b] wolk ziet
opgaan van het westen,
terstond zegt gij: Er komt
regen; en het geschiedt
55 alzoo. En wanneer gij den
zuidenwind [ziet] waaien,
zegt gij: Er zal hitte zijn;
56 en het geschiedt. Huichelaars!
het aanschijn der
aarde en des hemels weet
gij te onderscheiden, en hoe
onderscheidt gij dezen tijd
57 niet? En waarom oordeelt
gij ook uit uzelven niet, wat
58 recht is? Want als gij met
uwen tegenpartijder voor
de overheid gaat, zoo doe
op den weg moeite om van
hem ontslagen te worden;
opdat hij u niet misschien
voor den rechter trekke,
en de rechter zal u den
gerechtsdienaar overleveren,
[c] en de gerechtsdienaar
zal u in de gevange-
59 nis werpen. [d] Ik zeg u, gij
zult van daar geenszins
uitgaan, totdat gij ook den
laatsten penning betaald
zult hebben.

XIII. — En er waren te dier
tijd eenigen tegenwoordig,
die hem boodschapten van
de Galileërs, wier bloed Pilatus
met hunne offeranden
2 gemengd had. En Jezus,
antwoordende, zeide tot
hen: Meent gij, dat deze
Galileërs zondaars waren
boven al de Galileërs, omdat
zij zoo iets geleden heb-
3 ben? Neen, zeg ik u; maar
indien gij u niet bekeert,
zult gij allen desgelijks om-
4 komen. Of die achttien, op
wie de toren in Silóam viel,
en hen doodde; meent gij,
dat deze schuldenaars waren
boven al de menschen,
die in Jeruzalem wonen?
5 Neen, zeg ik u; maar indien
gij u niet bekeert, zult gij
allen insgelijks omkomen.
6 En hij zeide deze gelijkenis:
Iemand had een vijgeboom
geplant in zijnen wijngaard;
en hij kwam en
zocht vrucht daarop, en

[a]) R. „zal verdeeld zijn" en voegt dit bij „vader." — [b]) R. „de." — [c]) R. „u overlevere." — [d]) R. „u werpe."

7 vond [ze] niet. En hij zeide
tot den *wijngaardenier:*
Zie, drie jaren kom ik,
zoekende vrucht op dezen
vijgeboom, en vind [ze]
niet; houw hem om! waar-
toe beslaat hij ook onnut-
8 telijk de aarde? En hij,
antwoordende, zeide tot
hem: Heer, laat hem nog
dit jaar [staan], totdat ik
om hem gegraven en mest
9 gelegd zal hebben; brengt
hij dan vrucht voort, [laat
hem staan], maar zoo niet,
dan zult gij hem daarna
omhouwen.
10 En hij leerde op den sab-
bat in een der synagogen.
11 En zie, er was een vrouw,
die een geest van krank-
heid achttien jaar gehad
had, en zij was saamge-
bogen, en kon zich in het
12 geheel *niet oprichten.* En
Jezus, haar ziende, riep
[haar] tot zich, en zeide
tot haar: Vrouw! gij zijt
verlost van uwe krankheid.
13 En hij leide de handen op
haar; en zij werd terstond
weder recht, en verheer-
14 lijkte God. En de overste
der synagoge, kwalijk ne-
mende, dat Jezus op den
sabbat genas, antwoordde
en zeide tot de schare: Er
zijn zes dagen, waarin men
moet werken; komt dan in
deze, en laat u genezen, en
niet op den dag des sab-
15 bats! De Heer dan ant-
woordde hem en zeide: Hui-
chelaars![a] maakt niet een
iegelijk van u op den sabbat
zijn os of ezel van de kribbe
los, en leidt [hem] heen om
16 [hem] te drenken? En deze,
die een dochter Abrahams
is, welke de satan, zie, acht-
tien jaren gebonden had,
moest die niet losgemaakt
worden van dezen band op
17 den dag des sabbats? En
toen hij dit zeide, werden
al zijne tegenstanders be-
schaamd; en al de schare
verblijdde zich over al de
heerlijke dingen, die door
hem geschiedden.
18 [b]En hij zeide: Waaraan
is het koninkrijk Gods ge-
lijk? en waarbij zal ik het
19 vergelijken? Het is gelijk
aan een mosterdzaad, dat
een mensch nam en in zij-
nen hof wierp; en het wies
op, en werd tot een grooten
boom, en de vogelen des
hemels nestelden in zijne

[a]) R. „Huichelaar." — [b]) Zie Matth. XIII : 31; Mark. IV : 30.

20 takken. En hij zeide weder-
om: Waarbij zal ik het ko-
ninkrijk Gods vergelijken?
21 Het is gelijk aan een zuur-
deeg, dat een vrouw nam,
en verbergde in drie maten
meels, totdat het geheel
gezuurd was.
22 En hij reisde van de eene
stad en dorp tot de an-
dere, leerende, en richtende
zijne reis naar Jeruzalem.
23 En er zeide een tot hem:
Heer! [zijn er] maar weini-
gen, die behouden worden?
24 En hij zeide tot hen: Strijdt
om in te gaan door de
nauwe deur;[a] want velen,
zeg ik u, zullen zoeken in te
gaan, en zullen niet kunnen.
25 Nadat de heer des huizes
zal opgestaan zijn, en de
deur zal gesloten hebben,
en gij zult beginnen buiten
te staan, en aan de deur te
kloppen, zeggende: Heer,[b]
doe ons open! en hij zal ant-
woorden en tot u zeggen:
Ik ken u niet, vanwaar gij
26 zijt; dan zult gij beginnen
te zeggen: Wij hebben in
uwe tegenwoordigheid ge-
geten en gedronken, en gij
hebt in onze straten ge-
27 leerd. En hij zal zeggen: Ik
zeg u, ik ken u niet, van-
waar gij zijt; wijkt van
mij, al gij werkers der on-
28 gerechtigheid! Aldaar zal
zijn weening en knersing
der tanden, wanneer gij
zult zien Abraham en Izaäk
en Jakob en al de profeten
in het koninkrijk Gods,
maar u buitengeworpen.
29 En er zullen komen van
oosten en westen, en van
noorden en zuiden, en zul-
len aanzitten in het konink-
30 rijk Gods. En ziet, er zijn
laatsten, die de eersten zul-
len zijn; en er zijn eersten,
die de laatsten zullen zijn.
31 Te dien dage kwamen er
eenige farizeën, zeggende
tot hem: Ga weg, en ver-
trek van hier; want Hero-
32 des wil u dooden. En hij
zeide tot hen: Gaat heen,
en zegt dien vos: Zie, ik
werp duivelen uit, en vol-
breng genezingen, heden
en morgen, en ten derden
[dage] word ik voleindigd.
33 Doch ik moet heden en
morgen en den volgenden
[dag] voortgaan; want het
kan niet, dat een profeet
omkomt buiten Jeruzalem.
34 Jeruzalem, Jeruzalem! die

a) R. „poort.” — b) R. „Heer, heer!”

de profeten doodt, en steenigt, die tot haar gezonden
zijn, hoe menigmaal heb
ik uwe *kinderen* willen
bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen hare kiekens
onder de vleugelen, en gij
35 hebt niet gewild! Zie, uw
huis wordt u overgelaten. [a]
En[b] ik zeg u, dat gij mij
geenszins zult zien, totdat
[de tijd] komt, dat gij zegt:
Gezegend hij, die komt in
den naam [des] Heeren!

XIV. — *En het geschiedde*,
toen hij op den sabbat in
het huis van een der oversten der farizeën gekomen
was, om brood te eten,
dat zij hem bespiedden.
2 En zie, er was een zeker
waterzuchtig mensch voor
3 hem. En Jezus, antwoordende, sprak tot de wetgeleerden en farizeën, zeggende: Is het geoorloofd
op den sabbat te genezen?
4 Maar zij zwegen stil. En hij
nam hem en maakte hem
gezond, en liet [hem] gaan.
5 En antwoordende, zeide hij
tot hen: Van wien uwer zal
een ezel of os in een put
vallen, dat hij hem niet
terstond zal optrekken op
6 den dag des sabbats? En
zij konden hem hierop niet
antwoorden.
7 En hij zeide *tot* de genoodigden een gelijkenis,
bemerkende, hoe zij de
vooraanzittingen verkozen,
8 zeggende tot hen: Wanneer
gij door iemand ter bruiloft
wordt genoodigd, zet u niet
op de eerste zitplaats, opdat niet misschien een,
waardiger dan gij, door
9 hem genoodigd zij; en hij,
die u en *hem* genoodigd
heeft, kome en tot u zegge:
Geef dezen plaats; en dan
zoudt gij beginnen met
schaamte de laatste plaats
10 in te nemen. Maar wanneer
gij genoodigd wordt, ga
heen en zet u op de laatste
plaats, opdat, wanneer hij
komt, die u genoodigd
heeft, hij tot u zegge:
Vriend! ga hooger op. Dan
zal het u eere zijn voor allen,[c] die met u aanzitten.
11 Want een iegelijk, die zichzelven verhoogt, zal vernederd worden; en die zichzelven vernedert, zal verhoogd worden.
12 En hij zeide ook tot dengene, die hem genoodigd

a) R. „woest gelaten." — b) R. v. b. „voorwaar." — c) R. „hen."

had: Wanneer gij een mid-
dag- of avondmaal aan-
richt, roep niet uwe vrien-
den, noch uwe broeders,
noch uwe bloedverwanten,
noch rijke geburen; opdat
niet misschien ook zij u
wedernoodigen, en u ver-
13 gelding geschiede. Maar
wanneer gij een maaltijd
aanricht, noodig armen,
verminkten, kreupelen,
14 blinden; en gij zult welge-
lukzalig zijn, omdat zij niet
hebben, om u te vergelden;
want het zal u vergolden
worden in de opstanding
der rechtvaardigen.
15 En toen een van hen, die
mede aanzaten, deze din-
gen hoorde, zeide hij tot
hem: Welgelukzalig hij, die
brood zal eten in het ko-
16 ninkrijk Gods. Maar hij
zeide tot hem: Een zeker
mensch bereidde een groot
avondmaal, en noodigde
17 velen. En hij zond zijnen
slaaf uit ter ure des avond-
maals, om aan de genoo-
digden te zeggen: Komt,
want reeds zijn alle dingen
18 gereed. En allen begonnen
zich eenparig te veront-
schuldigen. De eerste zeide
tot hem: Ik heb een akker
gekocht, en ik moet nood-
zakelijk uitgaan en hem
bezien; ik bid u, houd mij
19 voor verontschuldigd. En
een ander zeide: Ik heb vijf
span ossen gekocht, en ik
ga heen, om die te beproe-
ven; ik bid u, houd mij voor
20 verontschuldigd. En een
ander zeide: Ik heb een
vrouw getrouwd, en daar-
21 om kan ik niet komen. En
de[a] slaaf kwam terug, en
boodschapte deze dingen
aan zijnen heer. Toen werd
de heer des huizes toornig,
en zeide tot zijnen slaaf:
Ga haastelijk uit in de stra-
ten en stegen der stad, en
breng de armen en ver-
minkten en blinden en
22 kreupelen[b] hier in. En de
slaaf zeide: Heer! het is
geschied, gelijk gij bevolen
23 hebt, en nog is er plaats. En
de heer zeide tot den slaaf:
Ga uit op de wegen en heg-
gen, en dwing [ze] in te
komen, opdat mijn huis vol
24 worde; want ik zeg u, dat
niemand van die mannen,
die genoodigd waren, mijn
avondmaal smaken zal.
25 En vele scharen gingen

[a]) R. „die." — [b]) R. „kreupelen en blinden."

met hem; en hij, zich om-
keerende, zeide tot hen:
26 Indien iemand tot mij komt,
en niet haat zijn vader en
moeder en vrouw en kin-
deren en broeders en zus-
ters, ja, zelfs ook zijn eigen
leven, die kan mijn discipel
27 niet zijn. En wie zijn kruis
niet draagt, en mij navolgt,
die kan mijn discipel niet
28 zijn. Want wie van u, wil-
lende een toren bouwen,
zit niet eerst neder, en be-
rekent de kosten, of hij ook
heeft hetgeen tot voltooiing
29 [noodig is]? Opdat niet mis-
schien, als hij het fonda-
ment gelegd heeft, en niet
kan voleindigen, allen, die
het zien, hem beginnen te
30 bespotten, zeggende: Deze
mensch begon te bouwen,
en kon het niet voleindigen.
31 Of welk koning, uitgaande
om zich met een anderen
koning in den krijg te wik-
kelen, zit niet eerst neder
en beraadslaagt, of hij
machtig is met tien dui-
zend te ontmoeten den-
gene, die met twintig dui-
32 zend tegen hem komt? Zoo
niet, dan zendt hij een ge-
zantschap, terwijl deze nog
verre is, en vraagt om
33 vrede. Zoo dan een iegelijk
van u, die niet verlaat al-
les, wat hij heeft, die kan
34 mijn discipel niet zijn. Het
zout dan[a] [is] goed; maar
indien ook[b] het zout sma-
keloos geworden is, waar-
mede zal het smakelijk ge-
35 maakt worden? Het is noch
voor het land, noch voor
mest geschikt; men werpt
het weg. Wie ooren heeft,
om te hooren, die hoore!
XV. — En al de tollenaars
en de zondaars naderden
tot hem, om hem te hoo-
2 ren. En de farizeën en de
schriftgeleerden murmu-
reerden, zeggende: Deze
ontvangt zondaars, en eet
3 met hen. En hij sprak tot
hen deze gelijkenis, zeg-
4 gende: Welk mensch on-
der u, hebbende honderd
schapen, en één van die
verliezende, verlaat niet de
negen en negentig in de
woestijn, en gaat het ver-
lorene na, totdat hij het
5 vindt? En als hij [het] ge-
vonden heeft, legt hij [het]
op zijne schouders, verblijd
6 zijnde. En te huis komende,
roept hij de vrienden en de

[a]) R. l. w. „dan." — [b]) R. l. w. „ook."

geburen samen, zeggende
tot hen: Weest blijde met
mij, want ik heb mijn
schaap gevonden, dat ver-
7 loren was. Ik zeg u, dat er
alzoo blijdschap zal zijn in
den hemel over één zon-
daar, die zich bekeert,
[meer] dan over negen en
negentig rechtvaardigen,
die de bekeering niet van
noode hebben.
8 Of welke vrouw, hebben-
de tien drachmen, [a] indien
zij één drachme verliest,
ontsteekt niet een lamp,
en veegt het huis, en
zoekt zorgvuldig, totdat zij
9 [die] vindt? En als zij [die]
gevonden heeft, roept zij
de vriendinnen en de ge-
burinnen samen, zeggende:
Weest blijde met mij, want
ik heb de drachme gevon-
den, die ik verloren had.
10 Alzoo, zeg ik u, is er blijd-
schap voor de engelen
Gods over één zondaar, die
zich bekeert.
11 En hij zeide: Een zeker
12 mensch had twee zonen. En
de jongste van hen zeide
tot den vader: Vader! geef
mij het deel des goeds, dat
[mij] toekomt. En hij deelde
13 hun het goed. En niet vele
dagen daarna, de jongste
zoon, alles bijeenvergaderd
hebbende, is weggereisd
naar een vergelegen land,
en heeft aldaar zijn goed
doorgebracht, levende los-
14 bandig. En toen hij alles
verteerd had, werd er een
groote hongersnood in dat
land, en hij begon gebrek
15 te lijden. En hij ging heen,
en vervoegde zich bij een
der burgers van dat land;
en die zond hem op zijn
land, om de zwijnen te
16 weiden. En hij begeerde
zijnen buik te vullen met
den draf, dien de zwijnen
aten; en niemand gaf hem
17 [dien]. En tot zichzelven
gekomen zijnde, zeide hij:
Hoe vele huurlingen mijns
vaders hebben overvloed
van brood, en ík verga
18 hier [b] van honger? Ik zal
opstaan en tot mijnen va-
der gaan, en ik zal tot hem
zeggen: Vader! ik heb ge-
zondigd tegen den hemel
19 en voor u; [c] ik ben niet meer
waardig uw zoon genoemd
te worden; maak mij als
een van uwe huurlingen.
20 En opstaande, ging hij tot

[a]) Een drachme is ongeveer 40 cent. — [b]) R. l. w. „hier.” — [c]) R. v. b. „en.”

zijnen vader. En toen hij
nog ver was, zag hem zijn
vader, en werd met ontfer-
ming bewogen, en toeloo-
pende, viel hem om zijnen
21 hals, en kuste hem. En de
zoon zeide tot hem: Vader!
ik heb gezondigd tegen den
hemel en voor u; [a] ik ben
niet meer waardig uw zoon
22 genoemd te worden. Maar
de vader zeide tot zijne
slaven: Brengt voort het
beste kleed, en doet [het]
hem aan, en geeft een ring
aan zijne hand, en voetzo-
23 len aan de voeten; en brengt
het gemeste kalf, en slacht
[het]; en laat ons eten en
24 vroolijk zijn. Want deze
mijn zoon was dood, en is
weder levend geworden; [a]
hij was verloren, en is ge-
vonden! En zij begonnen
25 vroolijk te zijn. En zijn
oudste zoon was in het veld;
en toen hij kwam, en het
huis genaakte, hoorde hij
26 muziek en dans; en tot zich
geroepen hebbende een van
de knechten, vraagde, wat
27 dat mocht zijn? En deze
zeide tot hem: Uw broe-
der is gekomen, en uw
vader heeft het gemeste
kalf geslacht, omdat hij
hem gezond wederontvan-
28 gen heeft. Maar hij werd
toornig, en wilde niet in-
gaan. En [b] zijn vader ging
29 uit, en bad hem. Doch hij,
antwoordende, zeide tot zij-
nen [c] vader: Zie, ik dien u
zoovele jaren, en heb nooit
uw gebod overtreden, en
gij hebt mij nooit een bokje
gegeven, opdat ik met
mijne vrienden mocht vroo-
30 lijk zijn. Maar nu deze uw
zoon gekomen is, die uw
goed met hoeren doorge-
bracht heeft, hebt gij voor
hem het gemeste kalf ge-
31 slacht. En hij zeide tot hem:
Kind! gij zijt altijd bij mij,
32 en al het mijne is uwe. Men
behoorde dan vroolijk en
blijde te zijn; want deze
uw broeder was dood, en
is weder levend geworden;
en hij was verloren, en is
gevonden.

XVI. — En hij zeide ook tot
zijne discipelen: Er was een
zeker rijk mensch, die een
rentmeester had; en deze
werd bij hem aangeklaagd,
als die zijne goederen door-
2 bracht. En hij riep hem, en
zeide tot hem: Wat is dit,

[a]) R. v. b. „en." — [b]) R. „zoo ..... dan." — [c]) R. „den."

dat ik van u hoor? Doe re-
kening van uw rentmees-
terschap; want gij zult niet
meer rentmeester kunnen
3 *zijn*. En de rentmeester
zeide bij zichzelven: Wat
zal ik doen, dewijl mijn
heer het rentmeesterschap
van mij neemt? graven kan
ik niet, te bedelen schaam
4 ik mij. Ik weet, wat ik doen
zal, opdat, wanneer ik van
het rentmeesterschap ont-
zet ben, ik in hunne huizen
moge ontvangen worden.
5 En hij riep tot zich een
iegelijk van de schulde-
naars zijns heeren, en zeide
tot den eersten: Hoeveel
zijt gij mijnen heer schul-
6 dig? En hij zeide: Hon-
derd vat olie. En hij zeide
tot hem: Neem uw hand-
schrift, en zit haastelijk
neder, en schrijf vijftig.
7 Daarna zeide hij tot een
anderen: En gij, hoeveel
zijt gij schuldig? En hij
zeide: Honderd mud tarwe.
En hij zeide tot hem: Neem
uw handschrift, en schrijf
8 tachtig. En de heer prees
den onrechtvaardigen rent-
meester, omdat hij voor-
zichtig gedaan had; want
de zonen dezer eeuw zijn
voorzichtiger in hun ge-
slacht, dan de zonen des
9 lichts. En ik zeg u: maakt
uzelven vrienden *met* den
mammon der ongerechtig-
heid, opdat, wanneer het
met u ten einde gaat, [a] gij
ontvangen moogt worden
in de eeuwige tabernake-
10 len. Die getrouw is in het
minste, is ook in het groote
getrouw; en die in het
minste onrechtvaardig is,
is ook in het groote on-
11 rechtvaardig. Zoo gij dan
in den ongerechtigen mam-
mon niet getrouw zijt ge-
weest, wie zal u het ware
12 toevertrouwen? En indien
gij in eens anders [goed]
niet getrouw zijt geweest,
wie zal u het uwe geven?
13 Geen huisknecht kan twee
heeren dienen; want òf hij
zal den eenen haten, en den
anderen liefhebben, òf hij
zal den eenen aanhangen,
en den anderen verachten;
gij kunt niet God dienen en
den mammon.
14 En al deze dingen hoor-
den ook de farizeën, die
geldzuchtig waren, en zij
15 beschimpten hem. En hij

[a]) d. i. „wanneer gij zult gestorven zijn."

zeide tot hen: Gíj zijt het,
die uzelven rechtvaardigt
voor de menschen, maar
God kent uwe harten; want
wat hoog is onder de men-
schen, is een gruwel voor
16 God. De wet en de profeten
[zijn geweest] tot op Jo-
hannes; van dien tijd af
wordt het evangelie van
het koninkrijk Gods ver-
kondigd, en een iegelijk
dringt er met geweld bin-
17 nen. En het is lichter, dat
de hemel en de aarde voor-
bijgaan, dan dat één tittel
18 der wet valle. Een iegelijk,
die zijne vrouw verstoot, en
een andere trouwt, doet
overspel; en een iegelijk,
die de van een man verstoo-
tene trouwt, doet overspel.
19 En er was een zeker rijk
mensch, en hij was gekleed
met purper en fijn lijnwaad,
levende elken dag vroolijk
20 en prachtig. En er was een
zeker arme, met name La-
zarus, die aan zijne voor-
21 poort lag, vol zweren, en
wenschende verzadigd te
worden van de kruimkens,
die van de *tafel* des rijken
vielen; maar zelfs de hon-
den kwamen en lekten zijne
22 zweren. En het geschiedde,
dat de arme stierf, en door
de engelen gedragen werd
in den schoot van Abraham.
En de rijke stierf ook, en
23 werd begraven. En in den
hades [a] zijne oogen op-
slaande, zijnde in pijnen,
zag hij Abraham van verre,
en Lazarus in zijnen schoot.
24 En hij riep en zeide: Vader
Abraham! ontferm u mij-
ner, en zend Lazarus, opdat
hij den top van zijnen vin-
ger in het water doope, en
mijne tong verkoele; want
ik lijd smart in deze vlam.
25 Maar Abraham zeide: Kind!
gedenk, dat gíj uw goed
ten volle ontvangen hebt in
uw leven, en Lazarus des-
gelijks het kwade; en nu
wordt hij hier [b] vertroost,
26 en gíj lijdt smart. En boven
dit alles, tusschen ons en
u is een groote kloof ge-
vestigd, zoodat die van hier
tot u willen overgaan, niet
kunnen, en die van dáár
27 niet tot ons overkomen. En
hij zeide: Ik bid u dan,
vader! dat gij hem zendt
28 tot *mijns* vaders huis; want
ik heb vijf broeders; dat hij
hun ernstig betuige, op-

[a]) Plaats, waar de zielen der menschen na den dood heengaan. —
[b]) R. l. w. „hier."

dat ook zij niet komen aan
29 deze plaats der pijn. Doch [a]
Abraham zeide tot hem:
Zij hebben Mozes en de
profeten; dat zij die hooren.
30 En hij zeide: Neen, vader
Abraham! maar zoo iemand
van de dooden tot hen heen-
gaat, zij zullen zich bekee-
31 ren. Doch hij zeide tot hem:
Indien zij Mozes en de pro-
feten niet hooren, zoo zul-
len zij ook, al stond iemand
uit de dooden op, zich niet
laten overreden.

XVII. — En hij zeide tot
zijne [b] discipelen: Het is
onmogelijk, dat er geen er-
gernissen komen; doch wee
[hem], door wien zij ko-
2 men! Het zou hem nutter
zijn, dat een molensteen
om zijnen hals gedaan, en
hij in de zee geworpen
ware, dan dat hij één van
deze kleinen zou ergeren.
3 Geeft acht op uzelven! [c] In-
dien uw broeder [d] zondigt,
bestraf hem; en indien hij
berouw heeft, vergeef het
4 hem. En indien hij zeven-
maal daags tegen u zon-
digt, en zevenmaal [e] tot u
wederkeert, zeggende: Ik
heb berouw, zoo zult gij
hem vergeven.
5 En de apostelen zeiden
tot den Heer: Vermeerder
6 ons het geloof. En de Heer
zeide: Zoo gij geloof hebt [f]
als een mosterdzaad, gij
zoudt tot dezen moerbe-
zieboom zeggen: Word
ontworteld, en in de zee
geplant! en hij zou u ge-
7 hoorzamen. En wie van u
heeft een slaaf, ploegende
of hoedende, die tot hem,
als hij van den akker in-
komt, zal zeggen: Kom
terstond hier, en zit aan?
8 Maar zal hij niet tot hem
zeggen: Bereid, wat ik te
avond zal eten, en omgord
u, en bedien mij, totdat ik
zal gegeten en gedronken
hebben; en eet en drink gíj
9 daarna? Dankt hij ook den [g]
slaaf, omdat hij gedaan
heeft hetgeen [h] bevolen
10 was? Ik meen, neen. Alzoo
ook gij, wanneer gij zult
gedaan hebben al, wat u
bevolen is, zoo zegt: Wij
zijn onnutte slaven: [i] wij
hebben gedaan, wat wij
schuldig waren te doen.
11 En het geschiedde, toen

a) R. l. w. „Doch." — b) R. „de." — c) R. v. b. „En." — d) R. v. b. „tegen u." — e) R. v. b. „daags." — f) R. „hadt." — g) R. „dien." — h) R. v. b. „hem." — i) R. v. b. „want"

hij naar Jeruzalem reisde,
dat hij door het midden van
Samarië en Galiléa ging.
12 En toen hij in zeker dorp
kwam, ontmoetten hem
tien melaatsche mannen,
13 die van verre stonden; en
zij verhieven hunne stem,
zeggende: Jezus, Meester,
14 ontferm u onzer! En [hen]
ziende, zeide hij tot hen:
Gaat heen, en vertoont
uzelven aan de priesters.
En het geschiedde, terwijl
zij heengingen, dat zij ge-
15 reinigd werden. En een van
hen, ziende, dat hij gezond
gemaakt was, keerde we-
der, met groote stem God
16 verheerlijkende. En hij viel
op het aangezicht aan zijne
voeten, hem dankende; en
deze was een Samaritaan.
17 En Jezus, antwoordende,
zeide: Zijn niet de tien ge-
reinigd geworden? en waar
18 zijn de negen? Zijn er geen
gevonden, die wederkee-
ren, om Gode eer te geven,
19 dan deze vreemdeling? En
hij zeide tot hem: Sta op,
en ga heen; uw geloof heeft
u behouden.
20 En gevraagd zijnde door
de farizeën: Wanneer komt
het koninkrijk Gods? ant-
woordde hij hun en zeide:
Het koninkrijk Gods komt
niet met uiterlijk vertoon;
21 en zij zullen niet zeggen:
Ziet hier, of ziet daar! want
ziet, het koninkrijk Gods
22 is in het midden van u. En
hij zeide tot de discipelen:
Er zullen dagen komen,
wanneer gij zult wenschen
één der dagen van den Zoon
des menschen te zien, en gij
23 zult [dien] niet zien. En zij
zullen tot u zeggen: Ziet
hier, of ziet daar! gaat niet
24 heen, en volgt niet. Want
gelijk de bliksem schittert,
die van het eene [einde]
onder den hemel tot het
andere onder den hemel
straalt, zoo zal de Zoon des
menschen zijn in zijnen dag.
25 Maar eerst moet hij veel lij-
den, en verworpen worden
26 door dit geslacht. En gelijk
het geschied is in de dagen
van Noach, zóó zal het ook
zijn in de dagen van den
27 Zoon des menschen. Zij
aten, zij dronken, zij namen
ten huwelijk, zij werden
ten huwelijk gegeven, tot
den dag, dat Noach in de
ark ging; en de zondvloed
kwam, en verdierf [hen]
28 allen. Desgelijks ook, ge-
lijk het geschiedde in de
dagen van Lot: zij aten, zij

dronken, zij kochten, zij
verkochten, zij plantten
29 zij bouwden; maar op den
dag, dat Lot van Sodom
uitging, regende het vuur
en zwavel van den hemel,
en verdierf [hen] allen.
30 Evenzoo zal het zijn ten
dage, dat de Zoon des
menschen geopenbaard zal
31 worden. Te dien dage, wie
op het dak zal zijn, en zijne
vaten in huis, die kome
niet af, om ze weg te nemen;
en wie op den akker
zijn zal, die keere desgelijks
32 lijks niet terug. Gedenkt
33 der vrouw van Lot! Al wie
zijn leven zal zoeken te behouden,
zal het verliezen;
en al wie het zal verliezen,
34 zal het behouden. Ik zeg u:
in dien nacht zullen er twee
op één bed zijn; de een zal
weggenomen, en de ander
zal achtergelaten worden.
35 Twee zullen te zamen malen;
de een zal weggenomen,
en de ander zal ach-
36 tergelaten worden. [Twee
zullen op den akker zijn;
de een zal weggenomen,
en de ander zal achterge-
37 laten worden.] [a] En zij antwoordden
en zeiden tot
hem: Waar, Heer? En hij
zeide tot hen: Waar het
lichaam is, daar zullen
ook [b] de arenden vergaderd
worden.

XVIII. — En hij zeide ook
een gelijkenis tot hen, daartoe,
dat zij altijd moesten [c]
bidden en niet vertragen,
2 zeggende: Er was in zekere
stad een zeker rechter, die
God niet vreesde, en geen
3 mensch ontzag. En er was
in die stad een [d] weduwe,
en zij kwam tot hem, zeggende:
Doe mij recht tegen-
4 over mijne wederpartij. En
hij wilde een tijd lang niet;
maar daarna zeide hij bij
zichzelven: Hoewel ik God
niet vrees, en geen mensch
5 ontzie, nochtans, omdat
deze weduwe mij moeielijk
valt, zal ik haar recht doen,
opdat zij niet telkens kome,
6 en mij het hoofd breke. En
de Heer zeide: Hoort, wat
de onrechtvaardige rechter
7 zegt. Zou [e] God dan geen
recht doen zijnen uitverkorenen,
die dag en nacht tot
Hem roepen, en [f] zou Hij
ten hunnen opzichte lang-

[a]) Dit vers ontbreekt in bijna alle oude handschriften. — [b]) R. l. w. „ook.” — [c]) R. „men bidden moest.” — [d]) R. v. b. „zekere.” — [e]) R. „Zal.” — [f]) R. „hoewel Hij .... is.”

8 zaam zijn? Ik zeg u, dat Hij
hun haastelijk recht doen
zal. Doch de Zoon des men-
schen, als hij komt, zal hij
ook geloof vinden op de
aarde?
9 En hij zeide ook tot som-
migen, die hij zichzelven
vertrouwden, dat zij recht-
vaardig waren, en de an-
deren niets achtten, deze
10 gelijkenis: Twee menschen
gingen op in den tempel
om te bidden, de een een fa-
rizeër, en de ander een tolle-
11 naar. De farizeër, staande,
had aldus bij zichzelven:
o God! ik dank U, dat ik
niet ben gelijk de andere
menschen: roofgierigen,
onrechtvaardigen, over-
spelers, of ook gelijk deze
12 tollenaar. Ik vast tweemaal
in de week, ik geef tien-
den van alles, wat ik be-
13 zit. En de tollenaar, van
verre staande, wilde zelfs
de oogen niet opheffen
naar den hemel, maar sloeg
op zijne borst, zeggende:
o God! wees mij zondaar
14 genadig! Ik zeg u: deze
ging af gerechtvaardigd
naar zijn huis, meer dan
gene [a]; want ieder, die zich-
zelven verhoogt, zal verne-
derd worden, en die zich-
zelven vernedert, zal ver-
hoogd worden.
15 En zij brachten ook de
kinderkens tot hem, opdat
hij ze mocht aanraken; doch
de discipelen, [dit] ziende,
16 bestraften ze. Maar Jezus,
hen tot zich roepende,
zeide: Laat de kinderkens
tot mij komen, en verhin-
dert hen niet; want der-
zulken is het koninkrijk
17 Gods. Voorwaar, ik zeg u:
al wie het koninkrijk Gods
niet zal ontvangen als een
kindeken, die zal er geens-
zins ingaan.
18 [b] En een zeker overste
vraagde hem, zeggende:
Goede Meester! wat doende
zal ik het eeuwige leven
19 beërven? En Jezus zeide
tot hem: Wat noemt gij mij
goed? Niemand [is] goed
20 dan één: God. Gij weet de
geboden: „Gij zult geen
overspel doen; gij zult niet
dooden; gij zult niet ste-
len; gij zult niet valsch ge-
tuigen; eer uwen vader en
21 uwe moeder.” En hij zeide:
Al deze dingen heb ik on-
derhouden van mijne jonk-

[a]) d. i. de een was gerechtvaardigd, de ander niet. — [b]) Zie Matth. XIX: 13; Mark. X: 13.

22 heid af. En Jezus, dit hoo-
rende, zeide tot hem: Nog
één ding ontbreekt u; ver-
koop al wat gij hebt, en ver-
deel het onder de armen,
en gij zult een schat hebben
in de hemelen [a]; en kom
23 herwaarts, volg mij. Maar
toen hij dit hoorde, werd hij
zeer bedroefd; want hij was
24 zeer rijk. Jezus nu ziende,
dat hij zeer bedroefd werd,
zeide: Hoe bezwaarlijk zul-
len zij, die goed hebben,
in het koninkrijk Gods in-
25 gaan! Want het is lichter,
dat een kemel ga door het
oog eener naald, dan dat
een rijke in het koninkrijk
26 Gods inga. En die [dit]
hoorden, zeiden: Wie kan
27 dan behouden worden? En
hij zeide: De dingen, die
onmogelijk zijn bij de men-
schen, zijn mogelijk bij
28 God. En Petrus zeide: Zie,
wij hebben alles verlaten,
29 en zijn u gevolgd. En hij
zeide tot hen: Voorwaar,
ik zeg u, dat er niemand
is, die verlaten heeft huis,
of ouders, of broeders, of
vrouw, of kinderen, om den
wille van het koninkrijk
30 Gods, die niet zal veel-
vuldig wederontvangen in
dezen tijd, en in de toeko-
mende eeuw het eeuwige
leven.
31 En hij nam de twaalven
tot zich, en zeide tot hen:
Ziet, wij gaan op naar Je-
ruzalem, en alles zal vol-
bracht worden, wat aan-
gaande den Zoon des men-
schen geschreven is door
32 de profeten. Want hij zal
aan de volken overgeleverd
worden, en hij zal bespot
en smadelijk behandeld
33 en bespuwd worden. En
[hem] gegeeseld hebbende,
zullen zij hem dooden; en
ten derden dage zal hij op-
34 staan. En zij verstonden
geen van deze dingen, en
dit woord was voor hen
verborgen, en zij begrepen
niet wat gezegd werd.
35 En het geschiedde, toen
hij nabij Jericho kwam, dat
een zeker blinde aan den
36 weg zat, bedelende. En
hoorende de schare voor-
bijgaan, vraagde hij, wat
37 dit mocht zijn? En zij bood-
schapten hem, dat Jezus
de Nazaréner voorbijging.
38 En hij riep, zeggende: Je-
zus, Zoon Davids, ontferm

[a]) R. „in den hemel."

39 u mijner! En die vooraan-
gingen bestraften hem, op-
dat hij zwijgen zou; maar
hij riep des te meer: Zoon
Davids, ontferm u mijner!
40 En Jezus, stilstaande, be-
val, dat hij tot hem zou ge-
bracht worden. En toen hij
genaderd was, vraagde hij
41 hem, zeggende: Wat wilt
gij, dat ik u doen zal? En hij
zeide: Heer! dat ik ziende
42 worde. En Jezus zeide tot
hem: Word ziende! uw
geloof heeft u gezond ge-
43 maakt. En terstond werd
hij ziende, en volgde hem,
God verheerlijkende. En al
het volk, [dit] ziende, gaf
Gode lof.

XIX. — En hij kwam in, en
2 ging door Jericho. En zie,
[er was] een man, met name
geheeten Zacheüs; en hij
was een overste der tolle-
3 naren, en hij was rijk. En
hij zocht Jezus te zien, wie
hij was; en kon niet van-
wege de schare, omdat hij
4 klein van gestalte was. En
vooruitloopende, klom hij
op een wilden vijgeboom,
opdat hij hem mocht zien;
want hij zou door dien
5 [weg] voorbijgaan. En toen
Jezus aan die plaats kwam,
opwaarts ziende, zag hij
hem, en zeide tot hem:
Zacheüs! haast u en kom
af; want ik moet heden in
6 uw huis blijven. En hij
haastte zich en kwam af,
en ontving hem met blijd-
7 schap. En allen, die het za-
gen, murmureerden, zeg-
gende: Hij is tot een zon-
digen man ingegaan, om
8 te herbergen. En Zacheüs
stond, en zeide tot den
Heer: Zie, de helft van
mijne goederen, Heer! geef
ik den armen; en indien ik
iemand iets ontnomen heb
door valsche aanklacht, dat
geef ik vierdubbel weder.
9 En Jezus zeide tot hem:
Heden is dezen huize heil
wedervaren, naardien ook
deze een zoon van Abraham
10 is. Want de Zoon des men-
schen is gekomen, om het
verlorene te zoeken en te
behouden.
11 En toen zij dit hoorden,
voegde hij daarbij, en zeide
een gelijkenis, omdat hij
nabij Jeruzalem was, en
zij meenden, dat het ko-
ninkrijk Gods terstond zou
12 openbaar worden. Hij zeide
dan: Zeker welgeboren
man reisde naar een ver-
gelegen land, om voor zich
een koninkrijk te ontvan-

gen, en [dan] weder te
13 keeren. En geroepen heb-
bende zijne tien slaven, gaf
hij hun tien ponden, en
zeide tot hen: Doet handel,
14 totdat ik kom. Maar zijne
burgers haatten hem, en
zonden hem een gezant-
schap na, zeggende: Wij
willen niet, dat deze over
15 ons koning zij. En het ge-
schiedde, toen hij weder-
kwam, na het koninkrijk
ontvangen te hebben, dat
hij zeide, dat die slaven tot
hem zouden geroepen wor-
den, aan wie hij het geld
gegeven had; opdat hij
weten mocht, wat een iege-
lijk met handelen gewon-
16 nen had. En de eerste
kwam, en zeide: Heer! uw
pond heeft tien ponden er
17 bij gewonnen. En hij zeide
tot hem: Wel, goede slaaf!
omdat gij in het minste ge-
trouw zijt geweest, zoo heb
18 gezag over tien steden. En
de tweede kwam, en zeide:
Heer! uw pond heeft vijf
19 ponden gewonnen. En hij
zeide ook tot dezen: En gij,
20 wees over vijf steden. En
een ander kwam, en zeide:
Heer! ziehier uw pond,
dat ik in een zweetdoek
21 heb weggelegd; want ik
vreesde u, omdat gij een
straf mensch zijt; gij neemt
weg, wat gij niet gelegd,
en gij maait, wat gij niet
22 gezaaid hebt. [a]Hij zeide tot
hem: Uit uwen mond zal
ik u oordeelen, booze slaaf!
gij wist, dat ik een straf
mensch ben, nemende weg,
wat ik niet gelegd, en
maaiende, wat ik niet ge-
23 zaaid heb. En waarom hebt
gij mijn geld niet aan een[b]
bank gegeven? En ik, ko-
mende, zou het met rente
24 opgevorderd hebben. En hij
zeide tot hen, die daarbij
stonden: Neemt het pond
van hem weg, en geeft het
dien, die de tien ponden
25 heeft. (En zij zeiden tot
hem: Heer! hij heeft tien
26 ponden.) Want ik zeg u,
dat aan een iegelijk, die
heeft, zal gegeven worden;
maar van hem, die niet
heeft, van dien zal genomen
worden ook wat hij heeft.
27 Doch deze mijne vijanden,
die niet hebben gewild, dat
ik over hen koning zou
zijn, brengt [hen] hier, en
slaat [hen] voor mij dood.

[a]) R. v. b. „Maar." — [b]) R. „de."

28 En dit gezegd hebbende,
ging hij voor [hen] heen,
en ging op naar Jeruzalem.
29 [a]*En het geschiedde, toen hij*
nabij Bethfagé en Bethanië
gekomen was, aan den berg,
genaamd de Olijfberg, dat
hij twee van zijne disci-
30 pelen uitzond, zeggende:
Gaat heen naar het dorp,
dat tegenover [u] ligt, in
hetwelk inkomende, zult
gij een veulen vastgebon-
den vinden, waarop geen
mensch ooit heeft gezeten;
maakt het los, en brengt
31 [het]. En indien iemand u
vraagt: Waarom maakt gij
[het] los? zoo zult gij aldus
tot hem zeggen: Omdat de
Heer het van noode heeft.
32 En die uitgezonden waren,
heengegaan zijnde, vonden
het, gelijk hij hun gezegd
33 had. En toen zij het veulen
losmaakten, zeiden de hee-
ren van hetzelve tot hen:
Waarom maakt gij het veu-
34 len los? En zij zeiden: Om-
dat[b] de Heer het van noode
35 heeft. En zij brachten het
tot Jezus. En hunne klee-
deren op het veulen gewor-
pen hebbende, zetten zij
36 Jezus daarop. En terwijl
hij voortging, spreidden
zij hunne kleederen onder
[hem] op den weg.
37 En *toen* hij reeds de hel-
ling des Olijfbergs na-
derde, begon al de menigte
der discipelen zich te ver-
blijden en God te prijzen
met groote stem over al de
krachtige daden, die zij
38 gezien hadden, zeggende:
„Gezegend de Koning, die
komt in den naam [des]
Heeren!"[c] Vrede in den
hemel, en heerlijkheid in
39 den hooge. En sommige der
farizeën uit de schare zei-
den tot hem: Meester, be-
40 straf uwe discipelen. En hij,
antwoordende, zeide tot
hen: Ik zeg u, zoo dezen
zwijgen, zullen de steenen
41 roepen. En toen hij na-
derde, en de stad zag,
42 weende hij over haar, zeg-
gende: Och, of ook gij er-
kend hadt, ook nog in dezen
uwen dag, wat tot uwen
vrede [dient]! Maar nu is
het verborgen voor uwe
43 oogen. Want er zullen da-
gen over u komen, dat uwe
vijanden een wal rondom
u zullen opwerpen, en zul-
len u omsingelen, en u van

[a]) Zie Matth. XXI; Mark. XI;. Joh. XII: 12. — [b]) R. l. w. „omdat." — [c]) Ps. CXVIII: 26.

44 alle zijden benauwen; en
zij zullen u tot den grond
nederwerpen, en uwe kinderen
in u; en zullen in u
geen steen op den anderen
laten, daarom dat gij den
tijd uwer bezoeking niet
erkend hebt.
45 En gegaan zijnde in den
tempel, begon hij uit te
drijven, die daarin ver-
46 kochten en kochten, zeggende
tot hen: Er staat
geschreven: „Mijn huis is
een huis des gebeds;" [a]
maar gíj hebt het tot een
roovershol gemaakt. [b]
47 En hij leerde dagelijks
in den tempel; en de overpriesters
en de schriftgeleerden
en de oversten des
volks zochten hem om te
48 brengen. En zij vonden
niet, wat zij doen zouden;
want al het volk hing hem
aan, om [hem] te hooren.
XX. — En het geschiedde op
een der [c] dagen, toen hij in
den tempel het volk leerde,
en het evangelie verkondigde,
dat de overpriesters
en de schriftgeleerden met
de oudsten daarbij kwa-
2 men, en tot hem spraken,
zeggende: Zeg ons, op
welk gezag gij deze dingen
doet; of wie hij is, die u
dit gezag heeft gegeven?
3 En hij, antwoordende, zeide
tot hen: Ik zal u ook één
4 woord vragen, en zegt mij:
De doop van Johannes, was
die uit den hemel of uit
5 de menschen? En zij overlegden
onder elkander,
zeggende: Indien wij zeggen:
Uit den hemel, zoo
zal hij zeggen: Waarom
hebt gij hem [d] niet geloofd?
6 En indien wij zeggen: Uit
de menschen, zoo zal al
het volk ons steenigen;
want het is overtuigd, dat
Johannes een profeet was.
7 En zij antwoordden, dat zij
8 niet wisten van waar. En
Jezus zeide tot hen: Zoo
zeg ík u ook niet, op welk
gezag ik deze dingen doe.
9 [e] En hij begon tot het volk
deze gelijkenis te zeggen:
Een [f] mensch plantte een
wijngaard, en verhuurde
dien aan landlieden, en
ging een langen tijd buiten
10 's lands. En toen de tijd daar
was, zond hij tot de landlieden
een slaaf, opdat zij
hem van de vrucht des wijngaards
geven zouden; maar

[a]) Jes. LVI: 7. — [b]) Zie Jer. VII: 11. — [c]) R. „dier." — [d]) R. v. b. „dan." — [e]) Zie Matth. XXI: 33; Mark. XII: 1. — [f]) R. v. b. „zeker."

de landlieden sloegen hem,
en zonden [hem] ledig weg.
11 En wederom zond hij een
anderen slaaf; maar ook
dien geslagen en smadelijk
behandeld hebbende, zon-
den zij [hem] ledig weg.
12 En wederom zond hij een
derden; maar ook dezen
verwondden zij, en wier-
13 pen [hem] uit. En de heer
des wijngaards zeide: Wat
zal ik doen? Ik zal mijnen
geliefden zoon zenden; wel-
licht als zij dezen zien, zul-
len zij ontzag [voor hem]
14 hebben. *Maar toen de land-
lieden* hem zagen, overleg-
den zij onder elkander,
zeggende: Deze is de erf-
genaam; [a]laat ons hem
dooden, opdat de erfenis
15 onze worde. En toen zij hem
buiten den wijngaard uit-
geworpen hadden, doodden
zij [hem]. Wat zal dan de
heer des wijngaards hun
16 doen? Hij zal komen en
*deze landlieden ombren-
gen*, en zal den wijngaard
aan anderen geven. En toen
zij [dit] hoorden, zeiden zij:
17 Dat zij verre! Maar hij zag
hen aan, en zeide: Wat is
dan dit, hetwelk geschre-
ven staat: „De steen, dien
de bouwlieden verworpen
hebben, die is geworden
tot een hoofd des hoeks?" [b]
18 Een iegelijk, die op dien
steen valt, zal verbrijzeld
worden; en op wien hij
vallen zal, dien zal hij ver-
19 pletteren. En de overpries-
ters en de schriftgeleerden
zochten te dier ure de han-
den aan hem te slaan; en
zij vreesden het volk; want
zij wisten, dat hij deze ge-
lijkenis tegen hen gespro-
ken had.
20 [c]En zij bespiedden [hem],
en zonden verspieders uit,
die veinsden rechtvaardig
te zijn; opdat zij hem in
[zijne] rede vangen moch-
ten, ten einde hem aan de
heerschappij en de macht
des stadhouders over te
21 leveren. En zij vraagden
hem, zeggende: Meester!
wij weten, dat gij recht
spreekt en leert, en den
persoon niet aanneemt,
maar den weg Gods leert
22 in waarheid. Is het ons ge-
oorloofd den keizer schat-
23 ting te geven, of niet? En
hij, hunne arglistigheid
bemerkende, zeide tot hen:

[a]) R. v. b. „komt." — [b]) Ps. CXVIII: 22. — [c]) Zie Matth. XXII: 15; Mark. XII: 13.

Wat verzoekt gij mij?
24 Toont mij een denaar!
Wiens beeld en opschrift
heeft die? En zij, antwoor-
dende, zeiden: Des kei-
25 zers. En hij zeide tot hen:
Geeft dan den keizer wat
des keizers is, en Gode wat
26 Gods is. En zij konden hem
in [zijn] woord niet vatten
voor het volk; en zich ver-
wonderende over zijn ant-
woord, zwegen zij.
27 En tot [hem] kwamen
sommige der sadduceën,
die ontkennen, dat er een
opstanding is, en vraagden
28 hem, zeggende: Meester!
Mozes heeft ons geschre-
ven: zoo iemands broeder
sterft, die een vrouw heeft,
en hij kinderloos sterft, dat
zijn broeder de vrouw ne-
men zal, en zijnen broeder
29 zaad verwekken. Er waren
nu zeven broeders; en de
eerste nam een vrouw, en
30 stierf kinderloos. En de
tweede [nam de vrouw, en
deze stierf kinderloos.] [a]
31 En de derde nam haar; en
desgelijks ook de zeven
lieten geen kinderen na,
32 en stierven. En het laatst
van allen stierf ook de
33 vrouw. In de opstanding
dan, wien van dezen zal
zij tot vrouw zijn? want
de zeven hebben haar tot
34 vrouw gehad. En Jezus [b]
zeide tot hen: De zonen
dezer eeuw huwen, en wor-
den ten huwelijk gegeven.
35 Maar die waardig zullen
geacht zijn die eeuw te ver-
werven en de opstanding
uit de dooden, zullen noch
huwen, noch ten huwelijk
36 gegeven worden; want zij
kunnen ook niet meer ster-
ven; want zij zijn den enge-
len gelijk, en zijn zonen
Gods, daar zij zonen der
37 opstanding zijn. En dat de
dooden opgewekt worden,
heeft ook Mozes aange-
wezen in [de geschiedenis
van] het doornbosch, als
hij [den] Heer noemt „den
God Abrahams, en den God
Izaäks, en den God Ja-
38 kobs;" [c] doch Hij is niet een
God van dooden, maar van
levenden; want voor Hem
39 leven allen. En sommige
der schriftgeleerden, ant-
woordende, zeiden: Mees-
ter! gij hebt wél gesproken.
40 En zij durfden hem niets
meer vragen.

[a]) Velen laten de woorden tusschen [ ] weg. — [b]) R. v. b. „antwoordende." — [c]) Exod. III : 6.

41 En hij zeide tot hen: Hoe
zeggen zij, dat de Christus
42 Davids zoon is? En David
zelf zegt in het boek der
psalmen: „De Heer heeft
gezegd tot mijnen Heer:
Zit aan mijne rechterhand,
43 totdat Ik uwe vijanden zal
gezet hebben tot een voet-
44 bank uwer voeten."[a] David
dan noemt hem „Heer", en
45 hoe is hij zijn zoon? En ten
aanhoore van al het volk,
zeide hij tot zijne disci-
46 pelen: Wacht u voor de
schriftgeleerden, die wil-
len wandelen in lange klee-
deren, en beminnen de be-
groetingen op de markten,
en de voorgestoelten in de
synagogen, en de vooraan-
zittingen in de maaltijden;
47 die de huizen der weduwen
opeten, en voor den schijn
lange gebeden doen. Dezen
zullen zwaarder oordeel
ontvangen.

XXI. — [b] En opziende, zag
hij de rijken hunne gaven
in de schatkist werpen.
2 En hij zag ook een zekere
arme weduwe twee pennin-
3 gen [c] daarin werpen. En hij
zeide: Waarlijk, ik zeg u,
dat deze arme weduwe meer
dan allen heeft ingewor-
4 pen. Want alle dezen heb-
ben van hunnen overvloed
ingeworpen tot de gaven
Gods; maar deze heeft van
haar gebrek al den leef-
tocht, dien zij had, inge-
worpen.
5 [d] En toen sommigen van
den tempel zeiden, dat hij
met schoone steenen en
schenkingen versierd was,
6 zeide hij: [Wat] deze din-
gen [aangaat], die gij aan-
schouwt, er zullen dagen
komen, waarin geen steen
op den anderen zal gelaten
worden, die niet zal worden
7 afgebroken. En zij vraag-
den hem, zeggende: Mees-
ter! wanneer zullen dan
deze dingen zijn? en wat
[is] het teeken, wanneer
deze dingen zullen geschie-
8 den? En hij zeide: Ziet toe,
dat gij niet misleid wordt;
want velen zullen komen
onder mijnen naam, zeg-
gende: Ik ben het; en de
tijd is nabij gekomen! Gaat
9 dan hen niet na. En wan-
neer gij zult hooren van
oorlogen en beroeringen,
wordt niet verschrikt; want
deze dingen moeten eerst

[a]) Ps. CX: 1. — [b]) Zie Mark. XII: 41. — [c]) Ongeveer één cent. — [d]) Zie Matth. XXIV; Mark. XIII: 1.

geschieden; maar niet ter-
10 stond [is] het einde. Toen
zeide hij tot hen: Volk zal
opstaan tegen volk, en ko-
ninkrijk tegen koninkrijk.
11 En er zullen groote aard-
bevingen zijn in verschei-
dene plaatsen, en hongers-
nooden, en pestilentiën;
en er zullen schrikverwek-
kende dingen en groote
teekenen van den hemel
12 geschieden. Maar vóór dit
alles, zullen zij hunne han-
den aan u slaan en [u] ver-
volgen, [u] overleverende
in synagogen en gevange-
nissen; en gij zult getrok-
ken worden voor koningen
en stadhouders, om mijns
13 naams wil. Maar het zal u
tot een getuigenis strek-
14 ken. Neemt dan in uwe har-
ten voor, van te voren niet
te overdenken, [hoe] gij u
15 verantwoorden zult. Want
ík zal u mond en wijsheid
geven, welke al uwe tegen-
standers niet zullen kun-
nen tegenspreken of[a] we-
16 derstaan. En gij zult over-
geleverd worden zelfs door
ouders en broeders en
bloedverwanten en vrien-
den; en zij zullen er van
17 u dooden. En gij zult door
allen gehaat worden om
18 mijns naams wil. En geen
haar van uw hoofd zal ver-
19 loren gaan. Gewint uwe
zielen door uwe volhar-
20 ding.[b] Maar wanneer gij
Jeruzalem door heirlegers
omsingeld ziet, weet als-
dan, dat hare verwoesting
21 nabij gekomen is. Dat dan
die in Judéa zijn, vlieden
naar de bergen; en die in
het midden van haar[c] zijn,
dat zij er uit trekken, en
die op het land zijn, dat zij
22 er niet ingaan. Want dit
zijn dagen der wraak, op-
dat alles vervuld worde,
23 wat geschreven staat. Doch
wee de zwangeren en de zo-
genden in die dagen! want
er zal groote nood zijn in
het land, en toorn over[d]
24 dit volk. En zij zullen val-
len door de scherpte des
zwaards, en gevankelijk
weggevoerd worden onder
al de volken; en Jeruzalem
zal door de volken vertre-
den worden, totdat de tij-

a) R. „noch." — b) In den zin van Matth. XXIV : 13 en Luk. XVII : 33; door te volharden zouden zij het heil niet verliezen. And. vertalen: „Bezit uwe zielen door uwe volharding." — c) d. i. van Jeruzalem. — d) R. „onder."

den der volken vervuld zul-
25 len zijn. En er zullen tee-
kenen zijn aan zon en maan
en sterren, en op de aarde
benauwdheid der volken, in
radeloosheid, bij het brui-
sen van zee en watergol-
26 ven [a], daar den menschen
het hart zal bezwijken van
vrees en verwachting der
dingen, die over het aard-
rijk zullen komen; want
de krachten der hemelen
27 zullen bewogen worden. En
alsdan zullen zij den Zoon
des menschen zien komen
in een wolk, met kracht en
28 groote heerlijkheid. Als nu
deze dingen beginnen te
geschieden, ziet omhoog,
en heft uwe hoofden op-
waarts, omdat uwe verlos-
sing nabij is.
29 En hij zeide tot hen een
gelijkenis: Ziet den vijge-
boom en al de boomen;
30 wanneer zij reeds uitsprui-
ten, zoo weet gij, [dit]
ziende, uit uzelven, dat
de zomer reeds nabij is.
31 Zoo ook gij, wanneer gij
deze dingen ziet geschie-
den, weet, dat het konink-
32 rijk Gods nabij is. Voor-
waar, ik zeg u, dat dit ge-
slacht geenszins zal voor-
bijgaan, totdat alles zal ge-
33 schied zijn. De hemel en de
aarde zullen voorbijgaan,
maar mijne woorden zullen
34 geenszins voorbijgaan. En
geeft acht op uzelven, dat
uwe harten niet misschien
bezwaard worden met bras-
serij en dronkenschap en
zorgvuldigheden des le-
vens, en die dag u plotse-
35 ling overvalle! Want gelijk
een strik zal hij komen over
allen, die op den ganschen
36 aardbodem wonen. Waakt
dan, te allen tijd biddende,
dat gij moogt waardig ge-
acht worden te ontvlieden
al deze dingen, die ge-
schieden zullen, en te be-
staan voor den Zoon des
menschen.
37 Des daags nu was hij
leerende in den tempel; en
des nachts ging hij uit, en
vernachtte op den berg,
38 genaamd de Olijfberg. En
al het volk kwam des mor-
gens vroeg tot hem in den
tempel, om hem te hooren.

XXII. — En het feest der
ongezuurde brooden, ge-
naamd pascha, was nabij;
2 en de overpriesters en de

[a]) R. „als zee en watergolven bruisen."

schriftgeleerden zochten,
hoe zij hem ombrengen
zouden; want zij vreesden
3 het volk.[a] En de satan voer
in Judas, die bijgenaamd
was Iskariot, zijnde uit het
4 getal der twaalven. En hij
ging heen, en sprak met de
overpriesters en hoofdlieden, hoe hij hem hun zou
5 overleveren. En zij waren
verblijd, en kwamen over-
6 een hem geld te geven. En
hij beloofde het, en zocht
gelegenheid, om hem hun
over te leveren buiten het
volk om.
7 En de dag der ongezuurde brooden kwam, waarop
het pascha moest geslacht
8 worden. En hij zond Petrus
en Johannes uit, zeggende:
Gaat heen, en bereidt ons
het pascha, opdat wij [het]
9 eten mogen. En zij zeiden
tot hem: Waar wilt gij, dat
10 wij [het] bereiden? En hij
zeide tot hen: Ziet, als gij
in de stad ingaat, zal u een
mensch ontmoeten, dragende een kruik waters;
volgt hem in het huis, waar
11 hij ingaat. En gij zult zeggen tot den heer van het
huis: De Meester zegt u:
Waar is de eetzaal, waar
ik het pascha met mijne
12 discipelen eten zal? En hij
zal u een groote, toegeruste
opperzaal wijzen, bereidt
13 [het] aldaar. En zij, heengaande, vonden het, gelijk
hij hun gezegd had, en
bereidden het pascha.
14 En toen de ure gekomen
was, zat hij aan, en de
twaalf[b] apostelen met hem.
15 En hij zeide tot hen: Ik heb
grootelijks begeerd[c], dit
pascha met u te eten, vóór
16 dat ik lijde. Want ik zeg
u, dat ik geenszins meer
daarvan eten zal, totdat
het vervuld zal zijn in het
17 koninkrijk Gods. En als
hij een drinkbeker genomen, en gedankt had,
zeide hij: Neemt dezen, en
deelt [hem] onder elkander!
18 Want ik zeg u, dat ik
geenszins drinken zal van
de vrucht des wijnstoks,
totdat het koninkrijk Gods
19 zal gekomen zijn.[d] En hij
nam brood, en toen hij gedankt had, brak hij [het],
en gaf [het] hun, zeggende:
Dit is mijn lichaam, dat

[a]) Zie Matth. XXVI: 14; Mark. XIV: 10. — [b]) „Twaalf” ontbreekt in vele handschriften. — [c]) Lett. met begeeren heb ik begeerd. — [d]) Zie Matth. XXVI: 26; Mark. XIV: 22; 1 Kor. XI: 23.

voor u gegeven wordt, doet
dit tot mijne gedachtenis.
20 Desgelijks ook den drink-
beker, na den maaltijd, zeg-
gende: Deze drinkbeker
[is] het nieuwe verbond in
mijn bloed, dat voor u ver-
21 goten wordt. Doch ziet, de
hand desgenen, die mij
overlevert, [is] met mij aan
22 de tafel. En de Zoon des
menschen gaat wel heen,
gelijk besloten is; doch wee
dien mensch, door wien hij
23 overgeleverd wordt! En zij
begonnen onder elkander
te vragen, wie van hen het
toch mocht zijn, die dat
24 doen zou. En er werd ook
twist onder hen, wie van
hen geacht moest worden
25 de meeste te zijn. En hij
zeide tot hen: De koningen
der volken heerschen over
hen, en die gezag over hen
voeren, worden weldoeners
26 genoemd. Doch gij niet al-
zoo! maar de meeste onder
u, die zij gelijk de minste,
en de voorganger, als een
27 die dient. Want wie [is]
meerder, die aanzit, of die
dient? [Is het] niet die aan-
zit? Maar ík ben in het mid-
den van u, als een die dient.
28 En gíj zijt het, die met mij
volhard hebt in mijne ver-
29 zoekingen. En ík verordi-
neer u een koninkrijk, ge-
lijkerwijs mijn Vader het
30 mij verordineerd heeft; op-
dat gij eet en drinkt aan
mijne tafel in mijn konink-
rijk, en zit op tronen, oor-
deelende de twaalf stam-
men Israëls.
31 En de Heer zeide: Simon,
Simon! zie, de satan heeft
ulieden zeer begeerd, om
32 te ziften als de tarwe; maar
ík heb voor u gebeden, op-
dat uw geloof niet ophoude;
en gij, als gij eens zult be-
keerd zijn, versterk uwe
33 broeders. En hij zeide tot
hem: Heer! ik ben bereid,
met u zelfs in de gevange-
nis en in den dood te gaan.
34 Maar hij zeide: Ik zeg u,
Petrus! de haan zal heden
niet kraaien, eer gij drie-
maal geloochend hebt, dat
35 gij mij kent. En hij zeide
tot hen: Toen ik u uitzond,
zonder beurs, en zak, en
voetzolen, heeft u ook iets
ontbroken? En zij zeiden:
36 Niets. Hij zeide dan tot hen:
Maar nu, wie een beurs
heeft, die neme [ze], desge-
lijks ook een zak; en die er
geen heeft, verkoope zijn
kleed, en koope een zwaard.
37 Want ik zeg u, dat nog dit,

hetwelk geschreven staat,
aan mij volbracht moet
worden: „En hij was onder
de misdadigers gerekend."[a]
Want ook de dingen, mij
aangaande, hebben een
38 einde. En zij zeiden: Heer!
zie hier twee zwaarden. En
hij zeide tot hen: Het is
genoeg.
39 En uitgaande, vertrok
hij, gelijk hij gewoon was,
naar den Olijfberg; en hem
volgden ook de [b] discipelen.
40 [c]En toen hij aan de plaats
gekomen was, zeide hij tot
hen: Bidt, dat gij niet in
41 verzoeking komt. En hij
verwijderde zich van hen
omtrent een steenworp; en
42 knielde neder, en bad, zeg-
gende: Vader! och of Gij
wildet dezen drinkbeker
van mij wegnemen! doch
niet mijn wil, maar de uwe
43 geschiede. En hem ver-
scheen een engel van den
hemel, die hem versterkte.
44 En in zwaren strijd zijnde,
bad hij te ernstiger. En zijn
zweet werd gelijk groote
droppelen bloeds, die op
45 de aarde afliepen. En van
het gebed opstaande, kwam
hij tot de [b] discipelen, en
vond hen slapende van
46 droefheid. En hij zeide tot
hen: Waarom slaapt gij?
staat op en bidt, opdat gij
niet in verzoeking komt.
47 [d]Terwijl hij nog sprak,
zie een schare; en een van
de twaalven, die genaamd
was Judas, ging hen voor,
en naderde Jezus, om hem
48 te kussen. En Jezus zeide
tot hem: Judas! levert gij
den Zoon des menschen
49 over met een kus? En die
om hem heen waren, ziende
wat er geschieden zou, zei-
den tot hem: Heer! zullen
wij met het zwaard slaan?
50 En een uit hen sloeg den
slaaf des hoogepriesters,
en hieuw zijn rechteroor af.
51 En Jezus, antwoordende,
zeide: Laat het tot hiertoe!
en zijn oor aangeraakt heb-
52 bende, heelde hij hem. En
Jezus zeide tot de over-
priesters en de hoofdlie-
den des tempels en de oud-
sten, die tegen hem geko-
men waren: Zijt gij uit-
gegaan met zwaarden en
stokken als tegen een roo-
53 ver? Toen ik dagelijks met
u was in den tempel, hebt
gij de handen tegen mij niet

[a]) Jes. LIII: 12. — [b]) R. „zijne." — [c]) Zie Matth. XXVI: 36; Mark. XIV: 32; Joh. XVIII: 9. — [d]) R. v. b. „En."

uitgestoken; maar dit is
uwe ure en de macht der
duisternis.
54 En zij grepen hem, en
leidden [hem weg], en
brachten [hem] in het huis
des hoogepriesters. En Pe-
55 trus volgde van verre. En
toen zij vuur ontstoken
hadden in het midden van
het voorhof, en zij te za-
men nederzaten, zat Petrus
56 in het midden van hen. En
zekere dienstmaagd, ziende
hem bij het vuur zitten, en
hem aanstarende, zeide:
Ook deze was met hem.
57 Maar hij verloochende hem,
zeggende: Vrouw! ik ken
58 hem niet. En kort daarna
een ander, hem ziende,
zeide: Ook gíj zijt van hen.
Maar Petrus zeide: Mensch!
59 ik ben 't niet. En na ver-
loop van omtrent één uur,
bevestigde het een ander,
zeggende: In waarheid, ook
deze was met hem, want hij
60 is ook een Galileër. Maar
Petrus zeide: Mensch! ik
weet niet, wat gij zegt. En
terstond, terwijl hij nog
61 sprak, kraaide de haan. En
de Heer, zich omkeerende,
zag Petrus aan; en Petrus
werd indachtig het woord
des Heeren, hoe hij hem
gezegd had: Eer de haan
zal gekraaid hebben, zult
gij mij driemaal verloo-
62 chenen. En Petrus, [a] naar
buiten gaande, weende bit-
terlijk.
63 En de mannen, die hem [b]
vasthielden, bespotten en
64 sloegen hem; en hem be-
dekkende, [c] vraagden zij
hem, zeggende: Profeteer,
wie het is, die u geslagen
65 heeft? En vele andere din-
gen zeiden zij tegen hem,
lasterende.
66 En toen het dag gewor-
den was, vergaderden de
oudsten des volks en de
overpriesters en schriftge-
leerden, en brachten hem
67 in hunnen raad, zeggende:
Indien gij de Christus zijt,
zeg het ons? En hij zeide
tot hen: Indien ik het u
zeg, gij zult het niet geloo-
68 ven; en indien ik u [d] vragen
zou, gij zoudt mij niet ant-
woorden, noch loslaten. [e]
69 Maar [f] van nu aan zal de
Zoon des menschen ge-
zeten zijn aan de rechter-

[a]) V. l. w. „Petrus." — [b]) R. „Jezus." — [c]) R. v. b. „sloegen hem op het aangezicht, en" . . . . . — [d]) R. v. b. „ook." — [e]) V. l. w. „noch loslaten." — [f]) R. l. w. „Maar."

70 hand der kracht Gods. En
zij zeiden allen: Zijt gij dan
de Zoon Gods? En hij zeide
tot hen: Gij zegt, dat ik
71 het ben. En zij zeiden: Wat
hebben wij nog getuigenis
van noode? want wijzelven
hebben het uit zijnen mond
gehoord.

XXIII.[a] — En de geheele
menigte van hen stond op,
en leidde hem tot Pilatus.
2 En zij begonnen hem te be-
schuldigen, zeggende: Wij
hebben bevonden, dat deze
ons[b] volk afkeerig maakt,
en verbiedt den keizer
schatting te geven, zeg-
gende, dat hijzelf Christus,
3 een koning, is. En Pilatus
vraagde hem, zeggende:
Zijt gíj de Koning der Jo-
den? En hij antwoordde
hem en zeide: Gij zegt het.
4 En Pilatus zeide tot de
overpriesters en de scha-
ren: Ik vind geen schuld in
5 dezen mensch. En zij hiel-
den te sterker aan, zeg-
gende: Hij zet het volk op,
leerende door geheel Ju-
déa, begonnen hebbende
van Galiléa tot hiertoe.
6 Toen nu Pilatus van Ga-
liléa hoorde, vraagde hij,
of die mensch een Galiléër
7 was? En vernemende, dat
hij uit het gebied van He-
rodes was, zond hij hem
tot Herodes, die ook zelf
in die dagen te Jeruzalem
8 was. En toen Herodes Jezus
zag, was hij zeer verblijd;
want hij was sedert lang
begeerig geweest hem te
zien, omdat hij veel van
hem gehoord had; en hij
hoopte eenig teeken door
hem te zien geschieden.
9 En hij vraagde hem met
vele woorden; doch hij ant-
10 woordde hem *niets*. En de
overpriesters en de schrift-
geleerden stonden, en be-
11 schuldigden hem heftig. En
Herodes met zijne krijgs-
lieden, hem met verachting
behandeld en bespot heb-
bende, deed hem een blin-
kend kleed aan, en zond
12 hem weder tot Pilatus. En
Pilatus en Herodes werden
op dien dag vrienden met
elkander; want zij waren
te voren in vijandschap
tegen elkander.
13 En Pilatus, de overpries-
ters en de oversten en het
volk bijeengeroepen heb-
14 bende, zeide tot hen: Gij

[a]) Zie Matth. XXVII; Mark. XV; Joh. XVIII: 28 en XIX. —
[b]) R. „het."

hebt dezen mensch tot mij
gebracht, als een, die het
volk afkeerig maakt; en
ziet, ik heb [hem] in
uwe tegenwoordigheid ver-
hoord, en heb in dezen
mensch geen schuld gevon-
den, aangaande hetgeen
waarover gij hem aan-
15 klaagt. Ja, ook Herodes
niet; want ik heb u tot hem
gezonden, en ziet, er is
door hem niets gedaan, dat
16 des doods waardig is. Zoo
zal ik hem dan kastijden en
17 loslaten. En hij moest hun
op het feest éénen losla-
18 ten.[a] Doch al de menigte
riep tegelijk, zeggende:
Weg met dezen! en laat
19 ons Barabbas los! die we-
gens zeker oproer, dat in
de stad geschied was, en
wegens moord in de ge-
vangenis geworpen was.
20 Pilatus dan[b] riep [hun] we-
derom toe, willende Jezus
21 loslaten. Maar zij riepen er
tegen in, zeggende: Krui-
22 sig, kruisig hem! En hij
zeide ten derden maal tot
hen: Wat heeft deze dan
kwaads gedaan? Ik heb
geen schuld des doods in
hem gevonden. Ik zal hem
dan kastijden en loslaten.
23 Maar zij hielden aan met
groot geroep, eischende,
dat hij zou gekruisigd wor-
den; en hun en der over-
priesteren geroep behield
24 de overhand. En Pilatus
oordeelde, dat hun eisch
25 geschieden zou. En hij liet[c]
dengene los, die wegens
oproer en moord in de ge-
vangenis geworpen was,
dien zij geëischt hadden;
en Jezus gaf hij over tot
hunnen wil.
26 En toen zij hem wegleid-
den, namen zij zekeren Si-
mon van Cyréne, komende
van den akker, en leiden
hem het kruis op, om het
27 achter Jezus te dragen. En
een groote menigte van het
volk en van vrouwen volg-
de hem, die[d] weenden en
28 hem beklaagden. En Jezus,
zich tot haar keerende,
zeide: Dochters van Jeru-
zalem! weent niet over mij,
maar weent over uzelven
en over uwe kinderen!
29 Want ziet, er komen da-
gen, waarin men zeggen
zal: Welgelukzalig de on-
vruchtbaren en de schoo-
ten, die niet gebaard, en de

[a]) De echtheid van vs. 17 is twijfelachtig. — [b]) V. l. „En Pilatus." — [c]) R. v. b. „hun." — [d]) R. v. b. „ook."

borsten, die niet gezoogd
30 hebben. Dan zullen zij beginnen te zeggen tot de bergen: Valt op ons! en tot de heuvelen: Bedekt ons!
31 Want indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschie-
32 den? En er werden ook twee anderen, boosdoeners, geleid, om met hem gedood te worden.
33 En toen zij kwamen aan de plaats, genaamd Schedelplaats, kruisigden zij hem aldaar, en de boosdoeners, den een ter rechter- en den ander ter linker-
34 zijde. En Jezus zeide: Vader! vergeef hun, want zij weten niet, wat zij doen. En verdeelende zijne kleederen, wierpen zij het lot.
35 En het volk stond en zag het aan. En ook de oversten met hen beschimpten [hem], zeggende: Anderen heeft hij verlost, dat hij zichzelven verlosse, indien hij de Christus is, de uit-
36 verkorene Gods. En ook de krijgsknechten, tot [hem] komende, bespotten hem, en boden hem zuren wijn
37 aan, en zeiden: Indien gij de koning der Joden zijt,
38 verlos uzelven! En er was ook een opschrift boven hem geschreven met grieksche en romeinsche en hebreeuwsche letters: Deze is de koning der Joden.
39 En een van de boosdoeners, die gehangen waren, lasterde hem: Zijt gij niet de Christus? [a] ver-
40 los uzelven en ons! Maar de andere, antwoordende, bestrafte hem, en zeide: Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oor-
41 deel zijt? En wij toch rechtvaardig; want wij ontvangen hetgeen onze daden waard zijn; maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.
42 En hij zeide tot Jezus: Heer! gedenk mijner, wanneer gij in uw koninkrijk
43 zult komen. En Jezus zeide tot hem: Voorwaar, ik zeg u: Heden zult gij met mij in het paradijs zijn.
44 En het was omtrent de zesde ure, en er werd duisternis over het geheele land [b] tot de negende ure
45 toe. En de zon werd verduisterd, en het voorhangsel des tempels scheurde

[a]) R. „zeggende: Indien gij de Christus zijt." — [b]) Of „aarde."

46 doormidden. En Jezus, roe-
pende met groote stem,
zeide: Vader! *in* uwe han-
den beveel[a] ik mijnen
geest. En toen hij dit ge-
47 zegd had, stierf hij. De
hoofdman over honderd nu,
ziende wat geschied was,
verheerlijkte God, en zeide:
Waarlijk, deze mensch was
48 rechtvaardig. En al de
scharen, die samengeko-
men waren om dit te aan-
schouwen, gezien hebben-
de de dingen, die geschied
waren, keerden weder,
49 slaande op de[b] borst. En
al zijne bekenden stonden
van verre, ook de vrouwen,
die hem gevolgd waren van
Galiléa, en zagen dit aan.
50 En zie, een man, met
name Jozef, zijnde een
raadsheer, een goed en
51 rechtvaardig man, (deze
had niet mede bewilligd in
hunnen raad en handel,)
van Arimathéa, een stad
der Joden, die ook zelf
het koninkrijk Gods ver-
52 wachtte; deze ging tot Pi-
latus, en verzocht om het
53 lichaam van Jezus. En toen
hij [het] afgenomen had,
wikkelde hij het in fijn lijn-
waad, en leide hem[c] in een
graf, in een rots uitgehou-
wen, waarin nog nooit
54 iemand gelegd was. En het
was de dag der voorberei-
ding, en de sabbat brak aan.
55 En[d] de vrouwen, die met
hem gekomen waren uit
Galiléa, volgden, en aan-
schouwden het graf, en hoe
zijn lichaam gelegd was.
56 En wedergekeerd zijnde,
bereidden zij specerijen en
balsemen, en op den sabbat
rustten zij naar het gebod.

XXIV. [e] — En op den eersten
dag der week, zeer vroeg
in den morgen, gingen zij
naar het graf, dragende de
specerijen, die zij bereid
2 hadden.[f] En zij vonden den
steen afgewenteld van het
3 graf. En ingegaan zijnde,
vonden zij het lichaam van
4 den Heer Jezus niet. En het
geschiedde, als zij daarover
in verlegenheid waren, zie,
twee mannen stonden bij
haar in blinkende kleede-
5 ren. En toen zij zeer be-
vreesd werden, en het aan-
gezicht ter aarde bogen,
zeiden zij tot haar: Waar-

[a]) R. „wil ik bevelen." — [b]) R. „hunne." — [c]) R. „het." — [d]) R. v. b. „ook." — [e]) Zie Matth. XXVIII; Mark. XVI; Joh. XX. — [f]) R. v. b. „en sommigen met haar."

om zoekt gij den levende
6 onder de dooden? Hij is
hier niet, maar hij is opge-
staan. Gedenkt, hoe hij tot
u gesproken heeft, toen hij
7 nog in Galiléa was, zeg-
gende: De Zoon des men-
schen moet overgeleverd
worden in de handen der
zondige menschen, en ge-
kruisigd worden, en ten
8 derden dage opstaan. En
zij werden indachtig zijner
9 woorden. En wedergekeerd
zijnde van het graf, bood-
schapten zij al deze dingen
aan de elven en aan al de
10 anderen. Het waren nu Ma-
ria Magdaléna, en Johanna,
en Maria, de [moeder] van
Jakobus, en de anderen met
haar, die dit tot de aposte-
11 len zeiden. En hare woor-
den schenen hun als ijdel
geklap, en zij geloofden
12 haar niet. Doch Petrus, op-
staande, liep naar het graf,
en nederbukkende, zag hij
de linnen doeken, liggende
alleen; en hij ging naar
huis, zich verwonderende
over hetgeen geschied was.
13 En zie, twee van hen gin-
gen op denzelfden dag naar
een dorp, dat zestig sta-
diën[a] van Jeruzalem ver-
wijderd was, welks naam
14 [was] *Emmaus; en zij spra-*
ken samen onder elkander
over al deze dingen, die er
15 gebeurd waren. En het ge-
schiedde, terwijl zij samen
spraken, en elkander on-
dervraagden, dat Jezus zelf
naderde en met hen ging;
16 maar hunne oogen werden
gehouden, dat zij hem niet
17 kenden. En hij zeide tot
hen: Welke woorden [zijn]
dit, die gij, wandelende,
met elkander wisselt? en
[waarom] *ziet gij droevig?*
18 En de een, wiens naam
[was] Kléopas, antwoor-
dende, zeide tot hem: Zijt
gíj alleen een vreemdeling
te Jeruzalem, en weet niet
de dingen, die dezer dagen
19 daarin geschied zijn? En
hij zeide tot hen: Welke?
En zij zeiden tot hem: De
dingen aangaande Jezus
den Nazaréner, welke een
profeet was, krachtig in
werk en woord, voor God
20 en al het volk. En hoe onze
overpriesters en oversten
hem overgeleverd hebben
tot het oordeel des doods,
en hem gekruisigd hebben.

[a]) Zestig stadiën zijn ruim twee uren.

21 En wij hoopten, dat hij
degene was, die Israël ver-
lossen zou; doch ook, bij
dit alles, is het heden de
derde dag, sedert deze din-
22 gen geschied zijn. Maar
ook eenige vrouwen uit
ons hebben *ons ontsteld*,
die vroeg in den morgen
aan het graf geweest zijn;
23 en zijn lichaam niet vin-
dende, kwamen zij, en zei-
den, dat zij ook een gezicht
van engelen gezien had-
den, die zeggen, dat hij
24 leeft. En sommigen van
hen, die met ons zijn, gin-
gen naar het graf, en von-
den het zoo, gelijk ook de
vrouwen gezegd hadden;
maar hem zagen zij niet.
25 En hij zeide tot hen: O on-
verstandigen en tragen van
hart, om te gelooven al wat
de profeten gesproken heb-
26 ben! Moest de Christus niet
deze dingen lijden, en in
zijne heerlijkheid ingaan?
27 En begonnen hebbende van
Mozes en van al de profe-
ten, leide hij hun uit, in al
de Schriften, hetgeen van
hem [geschreven stond.]
28 En zij naderden het dorp,
waar zij heengingen; en hij
hield zich, alsof hij verder
29 wilde gaan. En zij dwongen
hem, zeggende: Blijf bij
ons, want het is tegen den
avond, en de dag is ge-
daald. En hij ging in, om
30 bij hen te blijven. En het
geschiedde, *toen hij met*
hen aanzat, dat hij het
brood nam, en zegende, en
[het] gebroken hebbende,
31 gaf hij [het] hun. En hunne
oogen werden geopend, en
zij herkenden hem; en hij
verdween uit hun gezicht.
32 En zij zeiden tot elkander:
Was ons hart niet bran-
dende in ons, toen hij tot
ons sprak op den weg, en
toen hij ons de Schriften
33 opende? En opstaande ter-
zelfder ure, keerden zij
weder naar Jeruzalem, en
vonden de elven, en die met
hen waren, samenverga-
34 derd, welke zeiden: De
Heer is waarlijk opgestaan,
en is aan Simon versche-
35 nen. En zij vertelden het-
geen op den weg [geschied
was], en hoe hij hun bekend
was geworden in het bre-
36 ken des broods. En terwijl
zij van deze dingen spra-
ken, stond hij [a] zelf in het

[a]) R. „Jezus."

midden van hen, en zeide
37 tot hen: Vrede zij u! En zij,
verschrikt en bevreesd ge-
worden zijnde, meenden,
dat zij een geest zagen.
38 En hij zeide tot hen: Waar-
om zijt gij ontroerd? en
waarom komen er in uwe
harten overleggingen op?
39 Ziet mijne handen en mijne
voeten, dat ik het zelf ben;
betast mij en ziet; want een
geest heeft geen vleesch en
beenen, gelijk gij ziet, dat
40 ik heb. En dit zeggende,
toonde hij hun de handen
41 en de voeten. En toen zij
het van blijdschap nog
niet geloofden, en zich ver-
wonderden, zeide hij tot
hen: Hebt gij hier iets te
42 eten? En zij gaven hem een
stuk van een gebraden
visch, en van honigraten.
43 En hij nam en at [het] voor
44 hunne oogen. En hij zeide
tot hen: Dit [zijn] de woor-
den, die ik tot u sprak,
toen ik nog bij u was, dat
het alles moest vervuld
worden, hetgeen van mij
geschreven staat in de wet
van Mozes en de profeten en
45 de psalmen. Toen opende
hij hun verstand, opdat zij
46 de Schriften verstonden, en
zeide tot hen: Alzoo staat
er geschreven, en alzoo
moest de Christus lijden
en uit de dooden opstaan
47 ten derden dage; en in zij-
nen naam gepredikt wor-
den bekeering en verge-
ving van zonden onder al
de volken, beginnende van
48 Jeruzalem. En gij zijt ge-
49 tuigen van deze dingen. En
ziet, ik zend de belofte
mijns Vaders op u; maar
blijft gij in de stad, [a] tot-
dat gij zult aangedaan zijn
met kracht uit den hooge.
50 En hij leidde hen uit tot
aan Bethanië, en zijne han-
den opheffende, zegende
51 hij hen. [b] En het geschiedde,
terwijl hij hen zegende, dat
hij van hen scheidde, en
werd opgenomen in den
52 hemel. En zij aanbaden
hem, en keerden weder
naar Jeruzalem met groote
53 blijdschap. En zij waren
voortdurend in den tempel,
prijzende en lovende God. [c]

---

a) R. v. b. „Jeruzalem." — b) Zie Mark. XVI: 19; Hand. I: 9. — c) R. v. b. „Amen."

HET EVANGELIE

NAAR

JOHANNES.

I. — In den beginne was het
Woord; en het Woord was
bij God; en het Woord was
2 God. Dit was in den be-
3 ginne bij God. Alle dingen
zijn door hetzelve gewor-
den, en zonder hetzelve is
niet één ding geworden,
4 dat geworden is. In het-
zelve was [het] leven, en
het leven was het licht der
5 menschen. En het licht
schijnt in de duisternis, en
de duisternis heeft het niet
begrepen.
6 Er was een mensch ge-
zonden van God; zijn naam
7 was Johannes. Deze kwam
tot een getuigenis, om van
het licht te getuigen, opdat
allen door hem gelooven
8 zouden. Hij was het licht
niet, maar [kwam], opdat
hij van het licht getuigen
9 zou. Dit was het waarach-
tige licht, hetwelk, ko-
mende in de wereld, iede-
10 ren mensch verlicht. Hij
was in de wereld, en de
wereld is door hem gewor-
den, en de wereld heeft
11 hem niet gekend. Hij is ge-
komen tot het zijne, en de
zijnen hebben hem niet aan-
12 genomen; maar zoo velen
hem aangenomen hebben,
hun gaf hij het recht kinde-
ren Gods te worden, hun die
in zijnen naam gelooven;
13 die niet uit den bloede,
noch uit den wil des vlee-
sches, noch uit den wil des
mans, maar uit God ge-
boren zijn.
14 En het Woord is vleesch
geworden, en heeft onder
ons gewoond (en wij heb-
ben zijne heerlijkheid aan-
schouwd, een heerlijkheid
als eens eeniggeborenen
van een vader) vol van
15 genade en waarheid. (Jo-

hannes *getuigt van hem*,
en heeft geroepen, zeggende:
Deze was het, van
wien ik zeide: Die na mij
komt, is vóór mij geworden,[a]
want hij was eer dan
16 ik.) Want[b] uit zijne volheid
hebben wij allen ontvangen,
ook genade voor ge-
17 nade. Want de wet is door
Mozes gegeven; de genade
en de waarheid is door
Jezus Christus geworden.
18 Niemand heeft ooit God
gezien; de eeniggeboren
Zoon, die in den schoot des
Vaders is, die heeft [Hem]
verklaard.
19 En dit is de getuigenis
van Johannes, toen de Joden
priesters en Levieten
uit Jeruzalem gezonden
hadden, *om hem te vragen*:
20 Wie zijt gij? En hij beleed
en loochende het niet; en
beleed: Ik ben de Christus
21 niet. En zij vraagden hem:
Wat dan? Zijt gij Elia? En
hij zeide: Ik ben het niet.
Zijt gij de profeet? En hij
22 antwoordde: Neen. Zij zeiden
dan tot hem: Wie zijt
gij? opdat wij antwoord
geven hun, die ons gezonden
hebben; wat zegt gij
23 van uzelven? Hij zeide: Ik
[ben de] stem eens roependen
in de woestijn: „Maakt
den weg [des] Heeren
recht!"[c] gelijk Jesaja, de
profeet, gesproken heeft.
24 En zij waren gezonden[d] uit
25 de farizeeën; en zij vraagden
hem en zeiden tot hem:
Waarom doopt gij dan, indien
gij de Christus niet zijt,
noch Elia, noch de pro-
26 feet? Johannes antwoordde
hun, zeggende: Ik doop
met water;[e] midden onder
u staat een, dien gij niet
27 kent, die na mij komt, wien
ik niet waardig ben, den
riem zijner voetzool te ont-
28 binden. Deze dingen geschiedden
in Bethanië,[f]
over de Jordaan, waar Johannes
was doopende.
29 Des anderen daags zag
hij[g] Jezus tot zich komen,
en zeide: Zie het Lam
Gods, dat de *zonde* der
30 wereld wegneemt! Deze is
het, van wien ik zeide: Na

[a]) „Is vóór mij geworden", d. i. „heeft den voorrang boven mij." — [b]) R. „En." — [c]) Jes. XL : 3. — [d]) R. „de afgezondenen waren." — [e]) R. „maar hij staat midden onder u, dien gij niet kent; die is het, die na mij komt, welke vóór mij geworden is, wien ik niet waardig ben," enz. — [f]) R. „Bethábara." — [g]) R. „Johannes."

mij komt een man, die vóór
mij geworden is, [a] want hij
31 was eer dan ik. En ik kende
hem niet; maar opdat hij
aan Israël openbaar zou
worden, daarom ben ik gekomen,
doopende met wa-
32 ter. En Johannes getuigde,
zeggende: Ik heb den Geest
zien nederdalen uit den hemel,
gelijk een duif, en hij
33 bleef op hem. En ik kende
hem niet; maar die mij gezonden
heeft om te doopen
met water, die had mij gezegd:
Op wien gij den Geest
zult zien nederdalen, en op
hem blijven, die is het,
welke met den Heiligen
34 Geest doopt. En ik heb gezien,
en heb getuigd, dat
deze is de Zoon van God.
35 Des anderen daags wederom
stond Johannes en
twee van zijne discipelen.
36 En ziende op Jezus, die
daar wandelde, zeide hij:
37 Zie het Lam Gods! En de
twee discipelen hoorden
hem dit zeggen, en volgden
38 Jezus. En Jezus zich omkeerende,
en ziende hen
39 volgen, zeide tot hen: Wat
zoekt gij? En zij zeiden tot
hem: Rabbi! (hetwelk, overgezet,
wil zeggen: Meester)
waar hebt gij uw verblijf?
40 Hij zeide tot hen: Komt en
ziet! Zij dan [b] kwamen en
zagen, waar hij zijn verblijf
had, en zij bleven dien dag
bij hem. [c] Het was omtrent
41 de tiende ure. Andréas, de
broeder van Simon Petrus,
was een van de twee, die
het van Johannes gehoord
hadden, en hem gevolgd
42 waren. Deze vond eerst zijnen
eigen broeder Simon,
en zeide tot hem: Wij hebben
gevonden den Messias,
hetwelk, overgezet, is:
43 Christus. En hij leidde hem
tot Jezus. [c] Jezus, hem aanziende,
zeide: Gij zijt Simon,
de zoon van Jona, gij
zult genoemd worden Kefas,
(hetwelk overgezet
44 wordt: steen. [d]) Des anderen
daags wilde hij [e] heengaan
naar Galiléa, en Jezus [f]
vond Filippus, en
zeide tot hem: Volg mij.
45 Filippus nu was van Bethsaïda,
uit de stad van An-
46 dréas en Petrus. Filippus
vond Nathanaël, en zeide
tot hem: Wij hebben dien
gevonden, van wien Mozes
in de wet geschreven heeft

[a]) Zie de noot op vs. 15. — [b]) R. l. w. „dan." — [c]) R. v. b. „En." — [d]) Of „Petrus." — [e]) R. „Jezus." — [f]) R. l. w. „Jezus."

en de profeten, Jezus, den
zoon van Jozef, van Naza-
47 reth. En Nathanaël zeide
tot hem: Kan uit Nazareth
iets goeds zijn? Filippus
zeide tot hem: Kom en zie.
48 Jezus zag Nathanaël tot
zich komen, en zeide van
hem: Zie, waarlijk een Is-
raëliet, in wien geen be-
49 drog is. Nathanaël zeide
tot hem: Vanwaar kent gij
mij? Jezus antwoordde en
zeide tot hem: Eer u Filip-
pus riep, toen gij onder den
vijgeboom waart, zag ik u.
50 Nathanaël antwoordde en
zeide tot hem: Rabbi! gij
zijt de Zone Gods, gij zijt de
51 Koning Israëls. Jezus ant-
woordde en zeide tot hem:
Omdat ik u gezegd heb: Ik
zag u onder den vijgeboom,
zoo gelooft gij; gij zult groo-
ter dingen zien dan deze.
52 En hij zeide tot hem: Voor-
waar, voorwaar, ik zeg ulie-
den: van nu aan [a] zult gij
den hemel zien geopend,
en de engelen Gods opklim-
mende en nederdalende op
den Zoon des menschen.

II. — En op den derden dag
was er een bruiloft te Kana
in Galiléa; en de moeder
2 van Jezus was aldaar. En
Jezus was ook genoodigd
en zijne discipelen tot de
3 bruiloft. En toen er wijn
ontbrak, zeide de moeder
van Jezus tot hem: Zij heb-
4 ben geen wijn. Jezus zeide
tot haar: Vrouw! wat heb
ik met u te doen? mijne ure
5 is nog niet gekomen. Zijne
moeder zeide tot de dienst-
knechten: Al wat hij u zeg-
6 gen zal, doet dat. En aldaar
waren zes steenen water-
vaten gesteld, naar de rei-
niging der Joden, hou-
dende elk twee of drie
7 metréten. Jezus zeide tot
hen: Vult de watervaten
met water. En zij vulden ze
8 tot boven toe. En hij zeide
tot hen: Schept nu, en
draagt het tot den hof-
meester; en zij droegen het.
9 Toen nu de hofmeester het
water, dat wijn geworden
was, geproefd had, (en
hij wist niet, vanwaar die
was, maar de dienstknech-
ten, die het water geschept
hadden, wisten het,) zoo
riep de hofmeester den
10 bruidegom, en zeide tot
hem: Iedereen zet eerst
den goeden wijn op, en als

[a]) V. l. w. „van nu aan."

men veel gedronken heeft,
alsdan den minderen; gij
hebt den goeden wijn tot
11 nu toe bewaard. Dit begin
der teekenen deed Jezus te
Kana in Galiléa, en open-
baarde zijne heerlijkheid;
en zijne discipelen geloof-
12 den in hem. Daarna ging
hij af naar Kapernaüm, hij
en zijne moeder en zijne
broeders en zijne discipe-
len, en zij bleven aldaar
niet vele dagen.
13 En het pascha der Joden
was nabij, en Jezus ging
14 op naar Jeruzalem. En hij
vond in den tempel, die
ossen en schapen en dui-
ven verkochten, en de wis-
15 selaars daar zittende. En
een geesel van touwtjes
gemaakt hebbende, dreef
hij [hen] allen uit den tem-
pel, ook de schapen en de
ossen; en het geld der wis-
selaars stortte hij uit, en
16 keerde de tafels om; en
zeide tot hen, die de duiven
verkochten: Neemt deze
dingen van hier weg; maakt
niet het huis mijns Vaders
tot een huis van koophan-
17 del.[a] Zijne discipelen wer-
den indachtig, dat er ge-
schreven staat: „De ijver
van uw huis verteert mij.”[b]
18 De Joden dan antwoord-
den en zeiden tot hem:
Welk teeken toont gij ons,
dat gij deze dingen doet?
19 Jezus antwoordde en zeide
tot hen: Breekt dezen tem-
pel af, en in drie dagen zal
20 ik hem oprichten. De Jo-
den zeiden dan: Zes en
veertig jaren is aan dezen
tempel gebouwd, en zult
gíj dien in drie dagen
21 oprichten? Maar hij zeide
[dit] van den tempel zijns
22 lichaams. Daarom, toen hij
opgestaan was uit de doo-
den, werden zijne discipe-
len indachtig, dat hij dit[c]
gezegd had; en zij geloof-
den de Schrift en het woord,
dat Jezus gesproken had.
23 En toen hij te Jeruzalem
was op het pascha, op het
feest, geloofden velen in
zijnen naam, ziende zijne
24 teekenen, die hij deed. Maar
Jezus zelf vertrouwde zich
hun niet toe, omdat hij allen
25 kende; en omdat hij niet
noodig had, dat iemand ge-
tuigen zou van den mensch,
want hijzelf wist, wat in
den mensch was.

[a]) R. v. b. „En.” — [b]) R. „heeft mij verteerd.” — Ps. LXIX : 9. — [c]) R. v. b. „tot hen.”

III. — En er was een mensch
uit de farizeeën, zijn naam
was Nicodémus, een overste
2 der Joden; deze kwam des
nachts tot hem, [a] en zeide
tot hem: Rabbi! wij weten,
dat gij zijt een leeraar van
God gekomen; want nie-
mand kan deze teekenen
doen, die gij doet, zoo God
3 niet met hem is. Jezus ant-
woordde en zeide tot hem:
Voorwaar, voorwaar, ik
zeg u: tenzij iemand op-
nieuw [b] geboren wordt, hij
kan het koninkrijk Gods
4 niet zien. Nicodémus zeide
tot hem: Hoe kan een
mensch geboren worden,
oud zijnde? Kan hij ander-
maal in den schoot zijner
moeder ingaan, en geboren
5 worden? Jezus antwoordde:
Voorwaar, voorwaar, ik
zeg u: zoo iemand niet ge-
boren wordt uit water en
Geest, hij kan in het ko-
ninkrijk Gods niet ingaan.
6 Hetgeen uit het vleesch ge-
boren is, is vleesch; en
hetgeen uit den Geest ge-
7 boren is, is geest. Verwon-
der u niet, dat ik u gezegd
heb: Gijlieden moet op-
8 nieuw geboren worden. De
wind waait, waarheen hij
wil, en gij hoort zijn ge-
luid, maar gij weet niet,
vanwaar hij komt, en waar
hij heengaat; alzoo is een
iegelijk, die uit den Geest
9 geboren is. Nicodémus ant-
woordde en zeide tot hem:
Hoe kunnen deze dingen
10 geschieden? Jezus ant-
woordde en zeide tot hem:
Zijt gij een leeraar van Is-
raël, en weet gij deze din-
11 gen niet? Voorwaar, voor-
waar, ik zeg u: wij spreken,
wat wij weten, en getuigen,
wat wij gezien hebben; en
gijlieden neemt onze ge-
12 tuigenis niet aan. Indien
ik u de aardsche dingen
gezegd heb, en gij niet ge-
looft, hoe zult gij gelooven,
indien ik u de hemelsche
13 zeg? En niemand is opge-
varen in den hemel, dan
die uit den hemel neder-
gekomen is, de Zoon des
menschen, die in den hemel
14 is. En gelijk Mozes de slang
in de woestijn verhoogd
heeft, alzoo moet de Zoon

[a]) R. „Jezus." — [b]) Het is niet alleen „wederom", of „voor de tweede maal", maar geheel opnieuw, als een nieuwe bron van leven, en een nieuw uitgangspunt. In Luk. I: 3 is hetzelfde woord vertaald door „van voren aan."

des menschen verhoogd
15 worden; opdat een iegelijk,
die in hem gelooft, niet
verderve, maar[a] het eeu-
16 wige leven hebbe. Want
alzoo lief heeft God de we-
reld gehad, dat Hij zijnen
eeniggeboren Zoon gege-
ven heeft, opdat een iege-
lijk, die in hem gelooft,
niet verderve, maar het
17 eeuwige leven hebbe. Want
God heeft zijnen Zoon niet
gezonden in de wereld, op-
dat Hij de wereld oordeelen
zou, maar opdat de wereld
door hem zou behouden
18 worden. Die in hem ge-
looft, wordt niet geoor-
deeld; maar die niet ge-
looft, is reeds geoordeeld,
omdat hij niet heeft geloofd
in den naam des eenigge-
19 boren Zoons van God. En
dit is het oordeel, dat het
licht in de wereld gekomen
is, en de menschen hebben
de duisternis liever gehad
dan het licht; want hunne
20 werken waren boos. Want
een iegelijk, die kwaad
doet, haat het licht, en
komt tot het licht niet, op-
dat zijne werken niet be-
21 straft worden. Maar die de
waarheid doet, komt tot
het licht, opdat zijne wer-
ken openbaar worden, dat
zij in God gedaan zijn.
22 Na dezen kwam Jezus en
zijne discipelen in het land
van Judéa, en vertoefde
daar *met hen*, en doopte.
23 En Johannes doopte ook te
Enon bij Salim, omdat al-
daar vele wateren waren;
en zij kwamen daar, en
24 werden gedoopt. Want Jo-
hannes was nog niet in de
25 gevangenis geworpen. Er
ontstond dan woordenstrijd
tusschen de discipelen van
Johannes en een Jood[b]
26 over reiniging. En zij kwa-
men tot Johannes, en zei-
den tot hem: Rabbi! die
met u was over de Jordaan,
wien gij getuigenis gaaft,
zie, die doopt, en allen ko-
27 men tot hem. Johannes ant-
woordde en zeide: Een
mensch kan geen ding aan-
nemen, tenzij het hem uit
28 den hemel gegeven zij. Gij-
zelven geeft mij getuige-
nis, dat ik gezegd heb: Ik
ben de Christus niet; maar
dat ik vóór hem uitgezon-
29 den ben. Die de bruid heeft,
is de bruidegom; maar de

[a]) V. l. w. „niet verderve, maar." — [b]) R. „de Joden."

vriend des bruidegoms, die
staat en hem hoort, verblijdt
zich met blijdschap over de
stem des bruidegoms. Deze
mijne blijdschap is dan ver-
30 vuld geworden. Híj moet
wassen, maar ík minder
31 worden. *Die van boven*
komt, is boven allen; die
uit de aarde is, is uit de
aarde, en spreekt [als] uit
de aarde. Die uit den hemel
32 komt, is boven *allen*. En
wat hij gezien en gehoord
heeft, dat getuigt hij; en
zijne getuigenis neemt nie-
33 mand aan. Wie zijne getui-
genis heeft aangenomen,
heeft bezegeld, dat God
34 waarachtig is. Want hij,
dien God gezonden heeft,
spreekt de woorden Gods;
want God[a] geeft den Geest
35 niet met mate. De Vader
heeft den Zoon lief, en heeft
alle dingen in zijne hand
36 gegeven. Die in den Zoon
gelooft, heeft het eeuwige
leven; maar wie den Zoon
ongehoorzaam is,[b] zal het
leven niet zien, maar de
toorn Gods blijft op hem.
IV. — Toen nu de Heer ver-
nam, dat de farizeeën ge-
hoord hadden, dat Jezus
meer discipelen maakte en
2 doopte dan Johannes; (hoe-
wel Jezus zelf niet doopte,
3 maar zijne discipelen) zoo
verliet hij Judéa, en ging
4 wederom[c] naar Galiléa. En
hij moest door Samarië
5 *gaan. Hij kwam dan naar*
een stad van Samarië, ge-
naamd Sichar, nabij het
land, dat Jakob zijnen zoon
6 Jozef gaf. En aldaar was de
fontein Jakobs. Jezus dan,
vermoeid van de reis, zette
zich zoo neder bij de fon-
tein. Het was omtrent de
7 zesde ure. Er kwam een
vrouw uit Samarië om wa-
ter te putten. Jezus zeide
tot haar: Geef mij te drin-
8 ken! (Want zijne discipelen
waren naar de stad gegaan,
9 om spijs te koopen.) De
samaritaansche vrouw dan
zeide tot hem: Hoe begeert
gíj, die een Jood zijt, van
mij te drinken, die een sa-
maritaansche vrouw ben?
(Want de Joden hebben
geen omgang met de Sama-
10 ritanen.) Jezus antwoordde
en zeide tot haar: Indien gij
de gave Gods kendet, en
wie hij is, die tot u zegt:
Geef mij te drinken, gij

[a]) V. l. „Hij.” — [b]) Of „wie niet gelooft in den Zoon.” —
[c]) V. l. w. „wederom.”

zoudt van hem hebben be-
geerd, en hij zou u levend
11 water gegeven hebben. De
vrouw zeide tot hem: Heer!
gij hebt niets om mede te
putten, en de put is diep;
vanwaar hebt gij dan het
12 levend water? Zijt gij meer-
der dan onze vader Jakob,
die ons den put gegeven
heeft? en hijzelf dronk
daaruit en zijne zonen en
13 zijn vee. Jezus antwoordde
en zeide *tot* haar: Ieder, die
van dit water drinkt, zal
14 wederom dorsten; maar al
wie drinken zal van het
water, dat ík hem geven
zal, dien zal in eeuwigheid
niet dorsten; maar het wa-
ter, dat ik hem zal geven,
zal in hem worden een fon-
tein van water, springende
tot in het eeuwige leven.
15 De vrouw zeide tot hem:
Heer! geef mij dat water,
opdat mij niet dorste, en ik
hier niet kome, om te put-
16 ten. Jezus zeide tot haar:
Ga heen, roep uwen man,
17 en kom hier. De vrouw ant-
woordde en zeide: Ik heb
geen man. Jezus zeide tot
haar: Gij hebt terecht ge-
zegd: Ik heb geen man.
18 Want vijf mannen hebt gij
gehad, en dien gij nu hebt,
is uw man niet; dit hebt gij
19 naar waarheid gezegd. De
vrouw zeide tot hem: Heer!
ik zie, dat gij een profeet
20 zijt. Onze vaders hebben op
dezen berg aangebeden; en
gijlieden zegt, dat te Jeru-
zalem de plaats is, waar
21 men moet aanbidden. Jezus
zeide tot haar: Vrouw! ge-
loof mij, de ure komt, dat
gij noch op dezen berg,
noch te Jeruzalem den Va-
22 der zult aanbidden. Gíj aan-
bidt, wat gij niet weet; wíj
aanbidden, wat wij weten;
want het heil is uit de Jo-
23 den. Maar de ure komt, en
is nu, dat de ware aanbid-
ders den Vader aanbidden
zullen in geest[a] en waar-
heid; want de Vader zoekt
ook dezulken, die Hem [al-
24 zoo] aanbidden. God is een
geest, en die Hem aanbid-
den, moeten [Hem] aanbid-
den in geest[a] en waarheid.
25 De vrouw zeide tot hem: Ik
weet, dat de Messias komt,
die genoemd wordt Chris-
tus; wanneer die zal geko-
men zijn, zal hij ons alle
26 dingen verkondigen. Jezus

[a]) Zie over het onderscheid tusschen Geest en geest de voorrede.

zeide tot haar: Ik ben het,
27 die *met* u spreek. En hierop
kwamen zijne discipelen,
en verwonderden zich, dat
hij met een vrouw sprak.
Nochtans zeide niemand:
Wat vraagt gij? of wat
28 spreekt gij met haar? De
vrouw verliet dan haar
watervat, en ging heen in
de stad, en zeide tot de
29 menschen: Komt, ziet een
mensch, die mij alles gezegd
heeft, wat ik gedaan
heb! Is deze niet de Chris-
30 tus? Zij [a] gingen uit de
stad, en kwamen tot hem.
31 En intusschen vraagden
hem de discipelen, zeggen-
32 de: Rabbi, eet! Maar hij
zeide tot hen: Ik heb een
spijs om te eten, die *gij* niet
33 weet. De discipelen dan
zeiden tot elkander: Heeft
hem iemand te eten ge-
34 bracht? Jezus zeide tot
hen: Mijne spijs is, dat ik
doe den wil Desgenen, die
mij gezonden heeft, en zijn
35 werk volbrenge. Zegt gij
niet: Het zijn nog vier
maanden, en [dan] komt
de oogst? Ziet, ik zeg u:
heft uwe oogen op en aanschouwt
de velden, want
zij zijn reeds wit om te
36 oogsten. [b] Die *maait*, ontvangt
loon, en vergadert
vrucht ten eeuwigen leven;
opdat zich te zamen ver-
blijde, die zaait zoowel als
37 die maait. Want hierin is
het woord waarachtig: Een
ander is het, die zaait, en
38 een ander, die maait. Ik heb
u gezonden, om te maaien
wat gij niet bearbeid hebt;
anderen hebben het bearbeid,
en gij zijt tot hunnen
arbeid ingegaan.
39 Velen nu der Samaritanen
uit die stad geloofden
in hem, om het woord der
vrouw, die getuigde: Hij
heeft mij alles gezegd, wat
40 ik gedaan heb. Toen dan de
Samaritanen tot hem gekomen
waren, vraagden zij
hem, bij hen te blijven; en
hij bleef aldaar twee dagen.
41 En er geloofden er veel
meer om zijns woords wil;
42 en zij zeiden tot de vrouw:
Wij gelooven niet meer om
uws zeggens wil; want wijzelven
hebben [hem] gehoord,
en weten, dat deze
waarlijk is [c] de Verlosser
der wereld.
43 En na de twee dagen ver-

[a]) R. v. b. „dan." — [b]) R. v. b. „En." — [c]) R. v. b. „de Christus."

trok hij van daar, en ging
44 heen[a] naar Galiléa; want
Jezus zelf getuigde, dat
een profeet in zijn eigen
vaderland geen eer heeft.
45 Toen hij dan in Galiléa
kwam, ontvingen hem de
Galileërs, gezien hebbende
al de dingen, die hij te Je-
ruzalem op het feest gedaan
had; want ook zij waren
46 naar het feest gegaan. Hij[b]
kwam dan wederom te Ka-
na in *Galiléa, waar hij het*
water tot wijn gemaakt
had. En er was een zeker
hoveling te Kapernaüm,
wiens zoon krank was.
47 Deze, gehoord hebbende,
dat Jezus uit Judéa in Ga-
liléa gekomen was, ging
tot hem, en vraagde hem,
dat hij mocht afkomen, en
zijnen zoon gezond maken,
want hij lag op sterven.
48 Jezus dan zeide tot hem:
Tenzij gij teekenen en won-
deren ziet, zult gij niet ge-
49 looven. De hoveling zeide
tot hem: Heer! kom af,
50 eer mijn kind sterft. Jezus
zeide tot hem: Ga heen,
uw zoon leeft. En de mensch
geloofde het woord, dat
Jezus tot hem zeide, en
51 ging heen. En reeds terwijl
hij heenging, kwamen zijne
slaven hem te gemoet, en
boodschapten,[c] dat zijn
52 kind leefde.[d] Hij onder-
zocht dan bij hen naar de
ure, waarin het beter met
hem geworden was. En zij
zeiden tot hem: Gisteren
te zeven ure verliet hem de
53 koorts. De vader erkende
dan, dat het in die ure
[was], waarin Jezus tot
hem gezegd had: Uw zoon
leeft. En hij geloofde, hij
54 en zijn geheele huis. Dit
tweede teeken heeft Jezus
wederom gedaan, toen hij
uit Judéa in Galiléa geko-
men was.

V. — Na dezen was er een
feest der Joden, en Jezus
2 ging op naar Jeruzalem. En
er is te Jeruzalem, aan de
Schaapspoort, een badwa-
ter, dat in het Hebreeuwsch
bijgenaamd wordt Bethes-
da, hebbende vijf galerijen.
3 In deze lag een[e] menigte
van kranken, blinden, kreu-
pelen, verdorden, [wach-
tende op de beroering des
4 waters. Want een engel
daalde neder op zekeren
tijd in het badwater, en

[a]) V. l. w. „en ging heen." — [b]) R. „Jezus." — [c]) R. v. b. „zeggende." — [d]) R. „uw kind leeft." — [e]) R. v. b. „groote."

bracht het water in beroe-
ring; die dan eerst daarin
kwam, na de beroering
van het water, werd ge-
zond, door welke ziekte hij
5 ook bevangen was.][a] En al-
daar was een zeker mensch,
die acht en dertig jaren
6 krank gelegen had. Jezus,
ziende dezen liggen, en
wetende, dat hij reeds lan-
gen tijd [krank] was, zeide
tot hem: Wilt gij gezond
7 worden? De kranke ant-
woordde hem: Heer! ik heb
geen mensch, om mij te
werpen in het *badwater*,
wanneer het water in be-
roering gebracht wordt; en
terwijl ik kom, daalt een
8 ander vóór mij neder. Jezus
zeide tot hem: Sta op, neem
uw beddeken op, en wan-
9 del. En terstond werd de
mensch gezond, en nam
zijn beddeken op, en wan-
delde. En het was sabbat
10 op dien dag. De Joden zei-
den dan tot hem, die gene-
zen was: Het is sabbat, het
is u niet *geoorloofd het*
11 beddeken op te nemen. Hij
antwoordde hun: Die mij
gezond gemaakt heeft, die
heeft mij gezegd: Neem uw
beddeken op, en wandel.
12 Zij vraagden hem dan: Wie
is de *mensch*, die u *gezegd*
heeft: Neem uw beddeken
13 op, en wandel? En die ge-
zond gemaakt was, wist
niet, wie hij was; want Je-
zus was ontweken, dewijl
er een schare in die plaats
14 was. Daarna vond Jezus
hem in den tempel, en
zeide tot hem: Zie, gij zijt
gezond geworden; zondig
niet meer, opdat u niet
15 wat ergers geschiede! De
mensch ging heen, en bood-
schapte den Joden, dat *het*
Jezus was, die hem gezond
16 gemaakt had. En daarom
vervolgden de Joden Jezus,
[en zochten hem te doo-
den,][b] omdat hij deze din-
gen op den sabbat deed.
17 En Jezus antwoordde hun:
Mijn vader werkt tot nu toe,
18 en ík werk [ook]. Daarom
dan zochten de Joden te
meer hem te dooden, omdat
hij niet alleen den sabbat
brak, maar ook zeide, dat
God zijn eigen Vader was,
zichzelven Gode evengelijk
19 makende. Jezus dan ant-
woordde en zeide tot hen:
Voorwaar, voorwaar, ik

[a]) De woorden tusschen [ ] in vs. 3 en 4 ontbreken in vele handschriften. — [b]) Deze woorden ontbreken in vele handschriften.

zeg u: de Zoon kan niets
van zichzelven doen, tenzij
hij den Vader iets ziet doen;
want al wat die doet, dat
doet ook de Zoon desge-
20 lijks. Want de Vader heeft
den Zoon lief, en toont hem
alles, wat Hijzelf doet; en
Hij zal hem grooter werken
toonen dan deze, opdat gij
21 u verwondert. Want gelijk
de Vader de dooden opwekt
en levend maakt, zoo maakt
ook de Zoon levend, die hij
22 wil. Want ook de Vader
oordeelt niemand, maar
heeft al het oordeel aan den
23 Zoon gegeven; opdat allen
den Zoon eeren, gelijk zij
den Vader eeren. Die den
Zoon niet eert, eert den
Vader niet, die hem gezon-
24 den heeft. Voorwaar, voor-
waar, ik zeg u: wie mijn
woord hoort, en gelooft
Hem, die mij gezonden
heeft, die heeft het eeuwige
leven, en komt niet in het
oordeel, maar is uit den
dood overgegaan in het le-
25 ven. Voorwaar, voorwaar,
ik zeg u: de ure komt, en
is nu, dat de dooden zullen
hooren de stem des Zoons
van God, en die [ze] ge-
hoord hebben, zullen leven.
26 Want gelijk de Vader het
leven heeft in zichzelven,
zoo heeft Hij ook den Zoon
gegeven, het leven te heb-
27 ben in zichzelven; en heeft
hem macht [a] gegeven om
ook gericht te houden, om-
dat hij des menschen Zoon
28 is. Verwondert u daarover
niet; want de ure komt,
waarin allen, die in de gra-
ven zijn, zijne stem zullen
29 hooren, en zullen uitgaan,
die het goede gedaan heb-
ben, tot de opstanding des
levens, en die het kwade
gedaan hebben, tot de op-
30 standing des oordeels. Ik
kan van mijzelven niets
doen. Gelijk ik hoor, oor-
deel ik, en mijn oordeel is
rechtvaardig; want ik zoek
niet mijnen wil, maar den
wil Desgenen [b], die mij ge-
31 zonden heeft. Indien ik van
mijzelven getuig, mijne ge-
tuigenis is niet waarachtig.
32 Er is een ander, die van mij
getuigt, en ik weet, dat de
getuigenis, welke Hij van
mij getuigt, waarachtig is.
33 Gij hebt tot Johannes ge-
zonden, en hij heeft der
waarheid getuigenis gege-

[a]) Zie de noot op Matth. IX: 6. — [b]) R. „des Vaders."

34 ven. Doch ik neem geen ge-
tuigenis van een mensch
aan; maar dit zeg ik, opdat
35 gij behouden wordt. Híj
was de brandende en schij-
nende lamp; en gij hebt u
voor een tijd in zijn licht
36 willen verheugen. Maar ík
heb een getuigenis meer-
der dan [die] van Johannes;
want de werken, die de Va-
der mij gegeven heeft, om
die te volbrengen, die wer-
ken zelve, die ik doe, ge-
tuigen van mij, dat de Va-
37 der mij gezonden heeft. En
de Vader, die mij gezonden
heeft, die heeft van mij ge-
tuigd. Gij hebt noch zijne
stem ooit gehoord, noch
38 zijne gedaante gezien; en
zijn woord hebt gij niet blij-
vende in u; want gij gelooft
dien niet, dien Hij gezon-
39 den heeft. Gij onderzoekt
de Schriften, want gij meent
in dezelve het eeuwige le-
ven te hebben; en die zijn
het, die van mij getuigen;
40 en gij wilt tot mij niet ko-
men, opdat gij het leven
41 moogt hebben. Ik neem
geen eer van menschen;
42 maar ik ken u, dat gij de
liefde Gods in uzelven niet
43 hebt. Ik ben gekomen in
den naam mijns Vaders, en
. gij neemt mij niet aan; zoo
een ander komt in zijnen
eigenen naam, dien zult gij
44 aannemen. Hoe kunt gij ge-
looven, gij die eer van el-
kander aanneemt, en de
eer, die van God alleen [a] is,
45 niet zoekt? Meent niet, dat
ík u bij den Vader zal aan-
klagen; die u aanklaagt, is
Mozes, op wien gij gehoopt
46 hebt. Want indien gij Mo-
zes geloofdet, gij zoudt mij
gelooven; want hij heeft
47 van mij geschreven. Maar
indien gij zijne schriften
niet gelooft, hoe zult gij
mijne woorden gelooven?
VI. [b] — Na dezen vertrok Je-
zus over de zee van Galiléa,
2 [of] van Tibérias. En hem
volgde een groote schare,
omdat zij de [c] teekenen za-
gen, die hij deed aan de
3 kranken. En Jezus ging op
den berg, en zat aldaar ne-
4 der met zijne discipelen. En
het pascha, het feest der
5 Joden, was nabij. Jezus
dan, de oogen opheffende,
en ziende, dat een groote
schare tot hem kwam, zeide
tot Filippus: Vanwaar zul-

[a]) Of „van den eenigen God.” — [b]) Zie Matth. XIV; Mark. VI; Luk. IX. — [c]) R. „zijne.”

len wij brooden koopen,
opdat dezen eten mogen?
6 En dit zeide hij, hem be-
proevende; want hij wist
7 zelf, wat hij doen zou. Fi-
lippus antwoordde hem:
Voor twee honderd dena-
ren brood is voor hen niet
genoeg, opdat ieder [a] een
8 weinig neme. Een van zijne
discipelen, Andréas, de
broeder van Simon Petrus,
9 zeide tot hem: Hier is een
jongsken, dat vijf gerste-
brooden heeft en twee
vischjes; maar wat zijn deze
10 voor zoo velen? En Jezus
zeide: Doet de menschen
nederzitten. En er was veel
gras in die plaats. Zoo za-
ten dan de mannen neder,
omtrent vijf duizend in ge-
11 tal. En Jezus [b] nam de broo-
den, en gedankt hebbende,
verdeelde hij [ze] [c] onder
hen, die nedergezeten wa-
ren; desgelijks ook van de
vischjes, zooveel zij wil-
12 den. En toen zij verzadigd
waren, zeide hij tot zijne
discipelen: Vergadert de
overgeschoten brokken, op-
dat er niets verloren ga!
13 Zij vergaderden [ze] dan,
en vulden twaalf korven
met brokken van de vijf
gerstebrooden, die overge-
schoten waren dengenen,
14 die gegeten hadden. De
menschen dan, gezien heb-
bende het teeken, dat Jezus
gedaan had, zeiden: Deze
is waarlijk de profeet, die
in de wereld komen zou.
15 Jezus dan, wetende, dat zij
zouden komen, en hem met
geweld wegvoeren, opdat
zij [hem] koning maakten,
ontweek wederom op den
16 berg, hijzelf alleen. En toen
het avond geworden was,
gingen zijne discipelen af
17 naar de zee; en in het schip
gegaan zijnde, kwamen zij
over de zee naar Kaper-
naüm. En het was reeds
duister geworden, en Jezus
was niet tot hen gekomen.
18 En de zee verhief zich, daar
er een groote wind waaide.
19 En toen zij omtrent vijf en
twintig of dertig stadiën
geroeid hadden, zagen zij
Jezus, wandelende op de
zee, en komende nabij het
schip; en zij werden be-
20 vreesd. Maar hij zeide tot
hen: Ik ben het, zijt niet
21 bevreesd! Zij wilden hem
dan in het schip nemen, en

[a]) R. v. b. „van hen." — [b]) S. l. „Jezus dan." — [c]) R. v. b. „onder de discipelen, en de discipelen."

terstond kwam het schip
aan het land, waar zij heen-
voeren.
22 Des anderen daags de
schare, die aan de overzijde
der zee stond, ziende [a], dat
daar geen ander scheepje
was dan dat [b], waarin zijne
discipelen gegaan waren,
en dat Jezus met zijne dis-
cipelen in het scheepje niet
was gegaan, maar dat zijne
discipelen alleen weggeva-
23 ren waren; (doch er kwa-
men andere scheepjes van
Tibérias nabij de plaats,
waar zij het brood gegeten
hadden, nadat de Heer ge-
24 dankt had;) toen dan de
schare zag, dat Jezus al-
daar niet was, noch zijne
discipelen, gingen zij [c] in
de schepen, en kwamen te
Kapérnaüm, zoekende Je-
25 zus. En toen zij hem gevon-
den hadden aan de over-
zijde van de zee, zeiden zij
tot hem: Rabbi! wanneer
26 zijt gij hier gekomen? Jezus
antwoordde hun en zeide:
Voorwaar, voorwaar, ik zeg
u: gij zoekt mij, niet omdat
gij teekenen gezien hebt,
maar omdat gij van de broo-
den gegeten hebt en verza-
27 digd zijt. Werkt niet om de
spijs, die vergaat, maar om
de spijs, die blijft tot in het
eeuwige leven, welke de
Zoon des menschen u geven
zal; want dezen heeft de
Vader verzegeld, [name-
28 lijk] God. Zij zeiden dan
tot hem: Wat zullen wij
doen, opdat wij de werken
29 Gods mogen werken? Jezus
antwoordde en zeide tot
hen: Dit is het werk Gods,
dat gij gelooft in hem, dien
30 Hij gezonden heeft. Zij zei-
den dan tot hem: Welk tee-
ken doet gij dan, opdat wij
mogen zien, en u gelooven?
31 wat werkt gij? Onze vaders
hebben het manna gege-
ten in de woestijn, gelijk
geschreven staat: „Hij gaf
hun brood uit den hemel te
32 eten.” [d] Jezus dan zeide tot
hen: Voorwaar, voorwaar,
ik zeg u: Mozes heeft u niet
gegeven het brood uit den
hemel, maar mijn Vader
geeft u het ware brood uit
33 den hemel. Want het brood
Gods is hij, die uit den he-
mel nederdaalt, en der we-
34 reld het leven geeft. Zij zei-
den dan tot hem: Heer!
35 geef ons altijd dit brood. En

[a]) V. l. „zag.” — [b]) R. „dat ééne.” — [c]) R. v. b. „ook.” — [d]) Ps. LXXVIII: 24.

Jezus zeide tot hen: Ik ben
het brood des levens; die
tot mij komt, zal nimmer-
meer hongeren; en die in
mij gelooft, zal nimmer-
36 meer dorsten. Maar ik heb
u gezegd, dat gij mij ook
gezien hebt, en gij gelooft
37 niet. Al wat mij de Vader
geeft, zal tot mij komen;
en die tot mij komt, zal ik
38 geenszins uitwerpen. Want
ik ben van [a] den hemel ne-
dergedaald, niet opdat ik
mijnen wil zou doen, maar
den wil Desgenen, die mij
39 gezonden heeft. En dit is
de wil Desgenen [b], die mij
gezonden heeft, dat al wat
Hij mij gegeven heeft, ik
daaruit niet verlieze, maar
het opwekke ten laatsten
40 dage. Want [c] dit is de wil
mijns Vaders,[d] dat een iege-
lijk, die den Zoon aan-
schouwt, en in hem gelooft,
het eeuwige leven hebbe;
en ik zal hem opwekken
41 ten laatsten dage. De Joden
dan murmureerden over
hem, omdat hij zeide: Ik
ben het brood, dat uit den
42 hemel nedergedaald is. En
zij zeiden: Is deze niet Je-
zus, de zoon van Jozef,
wiens vader en moeder wij
kennen? Hoe zegt deze dan:
Ik ben uit den hemel ne-
43 dergedaald? Jezus dan [e] ant-
woordde en zeide tot hen:
Murmureert niet onder elk-
44 ander. Niemand kan tot mij
komen, tenzij de Vader, die
mij gezonden heeft, hem
trekke; en ik zal hem op-
wekken ten laatsten dage.
45 Er staat geschreven in de
profeten: „En zij zullen al-
len van God geleerd zijn.” [f]
Ieder [g], die van den Vader
gehoord en geleerd heeft, [h]
46 komt tot mij. Niet dat
iemand den Vader gezien
heeft, dan die van God is;
deze heeft den Vader ge-
47 zien. Voorwaar, voorwaar,
ik zeg u: die in mij [i] ge-
looft, heeft het eeuwige
48 leven. Ik ben het brood des
49 levens. Uwe vaders hebben
het manna gegeten in de
woestijn, en zijn gestorven.
50 Dit is het brood, dat uit
den hemel nederdaalt, op-
dat men daarvan ete, en
51 niet sterve. Ik ben het

[a]) R. „uit.” — [b]) R. „des Vaders.” — [c]) R. „En.” — [d]) R. „Desgenen, die mij gezonden heeft.” — [e]) V. l. w. „dan.” — [f]) Jes. LIV : 13. — [g]) R. v. b. „dan.” — [h]) „Van den Vader gehoord en geleerd” wil zeggen: rechtstreeks van den Vader ontvangen. — [i]) V. l. w. „in mij.”

levende brood, dat uit den
hemel nedergedaald is; zoo
iemand van dit brood eet,
die zal leven tot in eeuwig-
heid. En ook het brood,
dat ík geven zal, is mijn
vleesch, hetwelk ik geven
zal voor het leven der we-
52 reld. De Joden dan streden
onder elkander, zeggende:
Hoe kan ons deze [zijn]
53 vleesch te eten geven? Je-
zus dan zeide tot hen: Voor-
waar, voorwaar, ik zeg u:
tenzij gij het vleesch des
Zoons des menschen eet,
en zijn bloed drinkt, hebt
gij geen leven in uzelven.
54 Die mijn vleesch eet, en
mijn bloed drinkt, heeft het
eeuwige leven; en ík zal
hem opwekken ten laatsten
55 dage. Want mijn vleesch is
waarlijk [a] spijs, en mijn
bloed is waarlijk [a] drank.
56 Die mijn vleesch eet en
mijn bloed drinkt, blijft in
57 mij, en ík in hem. Gelijk de
levende Vader mij gezon-
den heeft, en ík leef door [b]
den Vader, zoo zal ook hij,
die mij eet, leven door [b] mij.
58 Dit is het brood, dat uit
den hemel nedergedaald
is; niet gelijk de vaderen
gegeten hebben en zijn ge-
storven [c]: die dit brood eet,
zal leven tot in eeuwigheid.
59 Deze dingen zeide hij in
de synagoge, leerende te
Kapérnaüm.
60 Velen dan van zijne dis-
cipelen, [dit] hoorende, zei-
den: Deze rede is hard, wie
61 kan ze hooren? Jezus nu,
wetende bij zichzelven, dat
zijne discipelen daarover
murmureerden, zeide tot
62 hen: Ergert u dit? Wat dan,
zoo gij den Zoon des men-
schen ziet opvaren, waar
63 hij te voren was? De Geest
is het, die levend maakt;
het vleesch is van geen nut.
De woorden, die ik tot u
gesproken heb [d], zijn geest
64 en zijn leven. Doch er zijn
sommigen van u, die niet
gelooven. Want Jezus wist
van den beginne, wie zij
waren, die niet geloofden,
en wie hij was, die hem
65 overleveren zou. En hij
zeide: Daarom heb ik u
gezegd, dat niemand tot mij
kan komen, tenzij het hem

a) S. l. „ware spijs, ware drank.” — b) διά met den vierden naamval; dus niet enkel „door,” maar „uithoofde van.” De zin is: ik leef, uithoofde van hetgeen de Vader is en van zijn leven. — c) R. „uwe vaderen het manna gegeten hebben en gestorven zijn.” — d) R. „spreek.”

gegeven zij van den [a]Vader.
66 Van toen af gingen velen
zijner discipelen terug, en
wandelden niet meer met
67 hem. Jezus dan zeide tot de
twaalven: Wilt gij ook niet
68 weggaan? Simon Petrus [b]
antwoordde hem: Heer! tot
wien zullen wij heengaan?
gij hebt de woorden des
69 eeuwigen levens. En wij
hebben geloofd en erkend,
dat gij zijt de Heilige Gods [c].
70 Jezus antwoordde hun: Heb
ik niet u, de twaalven, uit-
verkoren? en één uit u is
71 een duivel. En hij sprak van
Judas, Simons [zoon], Iska-
riot; want deze zou hem
overleveren, zijnde één van
de twaalven.

VII. — En na dezen wan-
delde Jezus in Galiléa;
want hij wilde in Judéa niet
wandelen, omdat de Joden
2 hem zochten te dooden. En
het feest der Joden, [dat]
der loofhutten, was nabij.
3 Zijne broeders dan zeiden
tot hem: Vertrek van hier,
en ga naar Judéa, opdat
ook uwe discipelen uwe
werken mogen zien, die gij
4 doet; want niemand doet
iets in het verborgen, en
zoekt zelf openlijk bekend
te zijn. Indien gij deze din-
gen doet, zoo openbaar u-
5 zelven aan de wereld. Want
ook zijne broeders geloof-
6 den niet in hem. Jezus dan
zeide tot hen: Mijn tijd is
er nog niet; maar uw tijd
7 is altijd bereid. De wereld
kan u niet haten, maar mij
haat zij, omdat ik van haar
getuig, dat hare werken
8 boos zijn. Gaat gij op naar
dit feest; ik ga [d] niet op
naar dit feest, want mijn
tijd is nog niet vervuld.
9 [e]Deze dingen tot hen ge-
zegd hebbende, bleef hij in
10 Galiléa. Maar toen zijne
broeders opgegaan waren,
ging ook hijzelf op naar het
feest, niet openlijk, maar
11 als in het verborgen. De
Joden dan zochten hem op
het feest, en zeiden: Waar
12 is hij? En er was veel ge-
mompel over hem onder de
scharen. Sommigen zeiden:
Hij is goed; anderen zei-
den: Neen, maar hij mis-
13 leidt de schare. Nochtans
sprak niemand vrijuit over
hem, om de vrees der Joden.
14 Doch toen het reeds in
het midden van het feest

[a]) R. „mijnen." — [b]) R. v. b. „dan." — [c]) R. „de Christus, de Zoon des levenden Gods." — [d]) R. v. b. „nog." — [e]) R. v. b. „En."

was, ging Jezus op in den
15 tempel, en leerde. De Joden
dan [a] verwonderden
zich, zeggende: Hoe is
deze zoo geleerd, daar hij
16 niet onderwezen is? Jezus
dan [b] antwoordde hun, en
zeide: Mijne leer is de mijne
niet, maar Desgenen, die
17 mij gezonden heeft. Zoo
iemand wil diens wil doen,
die zal van deze leer erkennen,
of zij uit God is, dan
of ik uit mijzelven spreek.
18 Die van zichzelven spreekt,
zoekt zijne eigene eer; maar
die de eer zoekt Desgenen,
die hem gezonden heeft,
die *is* waarachtig, en geen
ongerechtigheid is in hem.
19 Heeft Mozes u niet de wet
gegeven? en niemand van
u doet de wet. Waarom
zoekt gij mij te dooden?
20 De schare antwoordde en
zeide [c]: Gij hebt een duivel,
wie zoekt u te dooden?
21 Jezus antwoordde en zeide
tot hen: Eén werk heb ik
gedaan, en gij verwondert
22 u allen. Daarom [d] gaf Mozes
u de besnijdenis, (niet dat
zij uit Mozes is, maar uit
de vaderen) [e] en gij besnijdt
23 een mensch op sabbat. Indien
een mensch de besnijdenis
ontvangt op sabbat,
opdat de wet van Mozes
niet verbroken worde, zijt
gij toornig op mij, omdat
ik een geheelen mensch
gezond gemaakt heb op
24 sabbat? Oordeelt niet naar
het aanzien, maar oordeelt
een rechtvaardig oordeel.
25 Sommigen dan uit die van
Jeruzalem zeiden: Is deze
niet, dien zij zoeken te dooden?
26 En zie, hij spreekt
vrijuit, en zij zeggen hem
niets. Zouden de oversten
waarlijk *erkend hebben*,
dat deze [f] is de Christus?
27 Maar dezen weten wij, vanwaar
hij is; doch de Christus,
wanneer hij komt, zoo
weet niemand, vanwaar
28 hij is. Jezus dan riep in den
tempel, leerende en zeggende:
En gij kent mij, en
gij weet, vanwaar ik ben;
en ik ben van mijzelven
niet gekomen, maar Hij
is waarachtig, die mij gezonden
heeft, dien gij niet
29 kent. [g] Ik ken Hem, want

[a]) R. „En de Joden." — [b]) R. l. w. „dan." — [c]) V. l. w. „en zeide." — [d]) Of „en gij verwondert u allen daarover. Mozes gaf ...." — [e]) Of „Mozes gaf u de besnijdenis, niet omdat zij uit Mozes is, maar uit de vaderen." — [f]) R. v. b. „waarlijk." — [g]) R. v. b. „Maar."

ik ben van Hem, en Hij
30 heeft mij gezonden. Zij
zochten hem dan te grijpen;
doch niemand sloeg
de hand aan hem, want
zijne ure was nog niet ge-
31 komen. En velen uit de
schare geloofden in hem,
en zeiden: Wanneer de
Christus zal gekomen zijn,
zal hij ook meer teekenen
doen dan[a] deze gedaan
32 heeft? De farizeeën hoorden,
dat de schare dit over hem
mompelde, en de farizeeën
en de overpriesters zonden
dienaren, om hem te grij-
33 pen. Jezus dan zeide[b]: Nog
een kleinen tijd ben ik bij
u, en ik ga heen tot Hem,
34 die mij gezonden heeft. Gij
zult mij zoeken, en gij zult
[mij] niet vinden; en waar
ík ben, kunt gíj niet komen.
35 De Joden dan zeiden tot
elkander: Waar zal deze
heengaan, dat wij hem niet
zullen vinden? Zal hij naar
de verstrooiden onder de
Grieken gaan, en de Grie-
36 ken leeren? Wat is dit
voor een woord, dat hij gezegd
heeft: Gij zult mij
zoeken, en zult [mij] niet
vinden; en waar ík ben,
37 kunt gíj niet komen? En
op den laatsten, den grooten
dag van het feest stond
Jezus en riep, zeggende:
Zoo iemand dorst, die kome
38 tot mij en drinke! Die in
mij gelooft, gelijk de Schrift
zegt: „Stroomen van levend
water zullen uit zijnen buik
39 vloeien."[c] Dit nu zeide hij
aangaande den Geest, dien
ontvangen zouden, die in
hem gelooven; want de[d]
Geest was nog niet, omdat
Jezus nog niet verheerlijkt
40 was. [Sommigen][e] dan uit
de schare, dit woord hoorende,
zeiden: Deze is
41 waarlijk de profeet. Anderen
zeiden: Deze is de
Christus.[f] Anderen zeiden:
Komt de Christus dan uit
42 Galiléa? Heeft de Schrift
niet gezegd, dat de Christus
komt uit het zaad van
David, en van het vlek
Bethlehem, waar David
43 was? Er werd dan verdeeldheid
onder de schare
44 om zijnentwil. En sommigen
van hen wilden hem
grijpen; maar niemand
sloeg de handen aan hem.

[a]) R. „dan die, welke deze." — [b]) R. v. b. „tot hen." — [c]) Zie Jes. XLIV : 3. — [d]) R. v. b. „Heilige." — [e]) R. „Sommigen." — [f]) R. v. b. „En."

45 De dienaars dan kwamen
tot de overpriesters en farizeën;
en die zeiden tot
hen: Waarom hebt gij hem
46 niet gebracht? De dienaars
antwoordden: Nooit heeft
een mensch zóó gesproken,
47 gelijk deze mensch. De farizeën
dan antwoordden
hun: Zijt ook gij misleid?
48 Heeft iemand uit de oversten
in hem geloofd, of uit
49 de farizeën? Maar deze
schare, die de wet niet
50 weet, is vervloekt! Nicodémus [a] zeide tot hen, zijnde
51 één uit hen: Oordeelt onze
wet den mensch, tenzij zij
eerst van hem gehoord
heeft, en verstaat, wat hij
52 doet? Zij antwoordden en
zeiden tot hem: Zijt gíj ook
uit Galiléa? Onderzoek en
zie, dat uit Galiléa geen
53 profeet opstaat. [b] En een
iegelijk ging naar zijn huis;
VIII. maar Jezus ging naar
den Olijfberg.
2 En des morgens vroeg
kwam hij wederom in den
tempel, en al het volk
kwam tot hem; en nedergezeten
zijnde, leerde hij
3 hen. En de schriftgeleerden
en de farizeën brachten tot
hem een vrouw, op overspel
betrapt. En haar gesteld
hebbende in het mid-
4 den, zeiden zij tot hem:
Meester! deze vrouw is op
de daad zelve betrapt, over-
5 spel begaande. En Mozes
heeft ons in de wet geboden,
dat dezulken gesteenigd
moeten worden; gij
6 dan, wat zegt gij? En dit
zeiden zij, hem verzoekende,
opdat zij [iets] hadden,
om hem te beschuldigen.
Maar Jezus, nederbukkende,
schreef met den vin-
7 ger op de aarde. En toen zij
hem bleven vragen, richtte
hij zich op, en zeide tot hen:
Wie van u zonder zonde is,
werpe het eerst den steen
8 op haar. En wederom nederbukkende,
schreef hij
9 op de aarde. Maar zij, [dit]
gehoord hebbende, [c] gingen

[a]) R. v. b. „die des nachts tot hem gekomen was.” — [b]) Het is bekend, dat hetgeen volgt van VII: 53—VIII: 11 in vele oude handschriften niet voorkomt. Men vindt het evenwel in de syrische en latijnsche vertalingen van de tweede eeuw en in de Vulgata; en Augustinus zegt: „Menschen van zwak geloof, of liever vijanden van het geloof, hebben het weggenomen uit vrees voor bevordering van onzedelijkheid.” — [c]) R. v. b. „en van [hun] geweten overtuigd zijnde.”

uit, de een na den ander,
beginnende van de oudsten
tot de laatsten; en Jezus
werd alleen gelaten en
de vrouw die in het mid-
10 den stond. En Jezus, zich
oprichtende en niemand
ziende dan de vrouw, zeide
tot haar: Vrouw! waar zijn
deze uwe beschuldigers?
heeft niemand u veroor-
11 deeld? En zij zeide: Nie-
mand, Heer! En Jezus zeide
tot haar: Zoo veroordeel ik
u ook niet; ga heen, zondig
voortaan niet meer![a]
12 Jezus dan sprak weder-
om tot hen, zeggende: Ik
ben het licht der wereld;
die mij volgt, zal in de
duisternis niet wandelen,
maar zal het licht des le-
13 vens hebben. De farizeën
dan zeiden tot hem: Gij ge-
tuigt van uzelven; uwe ge-
tuigenis is niet waarachtig.
14 Jezus antwoordde en zeide
tot hen: Ook als ik van mij-
zelven getuig, is mijne ge-
tuigenis waarachtig; want
ik weet, vanwaar ik geko-
men ben, en waar ik heen-
ga; maar gij weet niet, van-
waar ik kom, en[b] waar ik
15 heenga. Gij oordeelt naar
het vleesch; ik oordeel nie-
16 mand. En indien ik ook
oordeel, mijn oordeel is
waarachtig; want ik ben
niet alleen, maar ik en de
Vader, die mij gezonden
17 heeft. En er staat ook in
uwe wet geschreven, dat de
getuigenis van twee men-
18 schen waarachtig is.[c] Ik
ben het, die van mijzelven
getuig, en de Vader, die
mij gezonden heeft, getuigt
19 van mij. Zij dan zeiden tot
hem: Waar is uw Vader?
Jezus antwoordde: Gij kent
noch mij, noch mijnen Va-
der. Indien gij mij gekend
hadt, zoo zoudt gij ook mij-
nen Vader gekend hebben.
20 Deze woorden sprak hij[d]
bij de schatkist, leerende
in den tempel; en niemand
greep hem, want zijne ure
21 was nog niet gekomen. Je-
zus dan zeide wederom tot
hen: Ik ga heen, en gij zult
mij zoeken, en in uwe zonde
zult gij sterven; waar ik
heenga, kunt gij niet ko-
22 men. De Joden dan zeiden:
Zal hij ook zichzelven doo-
den, omdat hij zegt: Waar
ik heenga, kunt gij niet
23 komen? En hij zeide tot

[a]) R. „en zondig niet meer." — [b]) S. l. „of." — [c]) Zie Deut. XIX: 15. — [d]) R. „Jezus."

hen: Gíj zijt van beneden,
ík ben van boven; *gíj* zijt
van deze wereld, ík ben
24 niet van deze wereld. Ik
heb u dan gezegd, dat gij
in uwe zonden zult sterven;
want indien gij niet gelooft,
dat ik het ben, zult gij in
25 uwe zonden sterven. Zij
zeiden dan tot hem: Wie
zijt gij? En Jezus zeide tot
hen: Geheel wat ik u ook
26 zeg.[a] Ik heb vele dingen
van u *te zeggen* en *te oor-
deelen*; maar die mij ge-
zonden heeft, is waarach-
tig; en ik, wat ik van Hem
gehoord heb, dat spreek ik
27 tot de wereld. Zij verston-
den niet, dat hij hun van
28 den Vader sprak. Jezus dan
zeide tot hen[b]: Wanneer
gij den Zoon des menschen
zult verhoogd hebben, dan
zult gij erkennen, dat ik
het ben, en dat ik van mij-
zelven niets doe; maar deze
dingen spreek ik, gelijk de[c]
Vader mij geleerd heeft.
29 En die mij gezonden heeft,
is met mij; Hij[d] heeft mij
niet alleen gelaten, want
ik doe altijd, wat Hem
30 welbehagelijk is. Toen hij
deze dingen sprak, ge-
31 *loofden* velen *in hem*. Je-
zus dan zeide tot de Jo-
den, die in hem geloofden:
Indien gij in mijn woord
blijft, zijt gij waarlijk mijne
32 discipelen; en gij zult de
waarheid verstaan, en de
waarheid zal u vrijmaken.
33 Zij antwoordden hem: Wij
zijn Abrahams zaad, en
hebben nooit iemand ge-
diend; hoe zegt gij: Gij
34 *zult* vrij worden? Jezus ant-
woordde hun: Voorwaar,
voorwaar, ik zeg u: een
iegelijk, die de zonde doet,
35 is een slaaf der zonde. En
de slaaf blijft niet eeuwig
in het huis, de zoon blijft
36 er eeuwig. Indien dan de
Zoon u zal vrijmaken, zult
37 gij waarlijk vrij zijn. Ik
weet, dat gij Abrahams
zaad zijt; maar gij zoekt
mij te dooden, omdat mijn
woord geen plaats in u
38 vindt. Ik spreek, wat ik bij
mijnen[e] Vader gezien heb;
gij dan ook, gij doet, wat gij
van uwen vader gehoord
39 hebt.[f] Zij antwoordden en
zeiden tot hem: Abraham
is onze vader. Jezus zeide

[a]) d. i. *hetgeen hij sprak was de openbaring zijns persoons, daar hij de waarheid was.* — [b]) S. l. w. „tot hen." — [c]) R. „mijn." — [d]) R. „de Vader." — [e]) S. l. „den." — [f]) R. „wat gij bij uwen vader gezien hebt."

tot hen: Indien gij Abra-
hams kinderen waart, zoo
zoudt gij de werken van
40 Abraham doen; maar nu
zoekt gij mij te dooden,
een mensch, die tot u de
waarheid gesproken heeft,
welke ik van God gehoord
heb; dat deed Abraham niet.
41 Gij doet de werken uws
vaders. Zij zeiden dan tot
hem: Wij zijn niet geboren
uit hoererij; wij hebben
42 éénen vader: God. Jezus[a]
zeide tot hen: Indien God
uw vader ware, zoo zoudt
gij mij liefhebben; want
ik ben van God uitgegaan
en gekomen. Want ik ben
ook van mijzelven niet ge-
komen, maar Hij heeft mij
43 gezonden. Waarom kent gij
mijne spraak niet? Omdat
gij mijn woord niet kunt
44 hooren. Gij zijt uit den
vader den duivel, en wilt
de begeerten uws vaders
doen; die was een men-
schenmoorder van den be-
ginne, en staat niet in de
waarheid; want geen waar-
heid is in hem. Wanneer
hij de leugen spreekt, zoo
spreekt hij uit zijn eigen;
want hij is een leugenaar,
45 en de vader er van. Maar
mij, omdat ik de waarheid
46 zeg, gelooft gij niet. Wie
van u overtuigt mij van
zonde?[b] Indien ik de waar-
heid zeg, waarom gelooft
47 gij mij niet? Die uit God
is, hoort de woorden Gods;
daarom hoort gij niet, om-
dat gij uit God niet zijt.
48 De Joden[a] antwoordden
en zeiden tot hem: Zeg-
gen wij niet terecht, dat gij
een Samaritaan zijt, en een
49 duivel hebt? Jezus ant-
woordde: Ik heb geen dui-
vel, maar ik eer mijnen Va-
50 der, en gij onteert mij. Doch
ik zoek mijne eer niet; er is
Een, die [ze] zoekt en oor-
51 deelt. Voorwaar, voorwaar,
ik zeg u: zoo iemand mijn
woord zal bewaren, die zal
den dood niet zien tot in
52 eeuwigheid. De Joden dan[c]
zeiden tot hem: Nu weten
wij, dat gij een duivel hebt.
Abraham is gestorven, en
de profeten; en gij zegt:
Zoo iemand mijn woord zal
bewaren, die zal den dood
niet smaken tot in eeuwig-
53 heid. Zijt gij meerder dan
onze vader Abraham, die
gestorven is? en de pro-

[a]) R. v. b. „dan." — [b]) R. v. b. „En." — [c]) S. l. w. „dan."

feten zijn gestorven; wien
54 maakt gij uzelven? Jezus
antwoordde: Indien ik mij-
zelven eer, zoo is mijne
eer niets; mijn Vader is
het, die mij eert, van wien
gij zegt: Hij is onze God. [a]
55 En gij kent Hem niet,
maar ik ken Hem; en in-
dien ik zeide, dat ik Hem
niet ken, zou ik u gelijk
zijn, een leugenaar. Maar
ik ken Hem, en bewaar
56 zijn woord. Abraham, uw
vader, verheugde zich, dat
hij mijnen dag zien zou;
en hij heeft [dien] gezien,
57 en zich verblijd. De Joden
dan zeiden tot hem: Gij zijt
nog geen vijftig jaar, en
hebt gij Abraham gezien?
58 Jezus zeide tot hen: Voor-
waar, voorwaar, ik zeg u:
eer Abraham werd, ben
59 ik. [b] Zij namen dan stee-
nen op, om [ze] op hem te
werpen. Maar Jezus ver-
bergde zich, en ging uit
den tempel. [c]

IX. — En voorbijgaande, zag
hij een mensch, blind van
2 de geboorte af. En zijne
discipelen vraagden hem,
zeggende: Rabbi! wie heeft
gezondigd, deze of zijne
ouders, dat hij blind ge-
3 boren werd? Jezus ant-
woordde: Noch deze heeft
gezondigd, noch zijne ou-
ders; maar [dit is], opdat
de werken Gods in hem zou-
den geopenbaard worden.
4 Ik moet [d] werken de wer-
ken Desgenen, die mij ge-
zonden heeft, zoolang het
dag is; de nacht komt, wan-
neer niemand werken kan.
5 Zoolang ik in de wereld
ben, ben ik het licht der we-
6 reld. Dit gezegd hebbende,
spoog hij op de aarde, en
maakte slijk uit het speek-
sel, en streek het slijk
7 op zijne oogen [e]; en zeide
tot hem: Ga heen, wasch u
in het badwater Silóam!
(hetwelk overgezet wordt:
uitgezonden.) Hij dan ging
heen en wiesch zich, en
8 kwam ziende. De geburen
dan, en die hem te voren
gezien hadden, dat hij een

[a]) R. „dat Hij uw God is." — [b]) Eigenlijk: „Eer Abraham werd — IK BEN." De bedoeling is: *vóór Abraham's ontstaan bestond ik als de IK BEN*, de naam, dien God zichzelven geeft in Exod. III : 14, waar hetgeen vertaald is door „IK ZAL ZIJN", moet vertaald worden door „IK BEN." — [c]) R. v. b. „gaande door het midden van hen; en ging alzoo voorbij." — [d]) S. l. „Wij moeten." — [e]) R. „de oogen des blinden."

bedelaar[a] was, zeiden: Is
deze niet, die zat en be-
9 delde? Sommigen zeiden:
Hij is het; [b] anderen: [c] Hij
is hem gelijk. Híj zeide: Ik
10 ben het. Zij zeiden dan *tot*
hem: Hoe zijn[d] uwe oogen
11 geopend? Hij antwoordde
en zeide: Een mensch, ge-
naamd Jezus, maakte slijk,
en bestreek mijne oogen,
en zeide tot mij: Ga heen
naar [e] Silóam, en wasch u.
En ik ging heen, en wiesch
12 mij, en werd ziende. Zij
dan zeiden tot hem: Waar
is hij? Hij zeide: Ik weet
het niet.
13 Zij brachten hem, die te
voren blind [was], tot de
14 farizeën. En het was sab-
bat, toen Jezus het slijk
maakte, en zijne oogen
15 opende. De farizeën dan
vraagden hem ook weder-
om, hoe hij ziende gewor-
den was. En hij zeide tot
hen: Hij legde slijk op mijne
oogen, en ik wiesch mij, en
16 ik zie. Sommigen dan uit
de farizeën zeiden: Deze
mensch is niet van God,
want hij houdt den sabbat
niet. Anderen zeiden: Hoe
kan een zondig mensch
zulke teekenen doen? En
er was verdeeldheid onder
17 hen. Zij zeiden dan[f] weder-
om tot den blinde: Gij, wat
zegt gij van hem, daar hij
uwe oogen geopend heeft?
En hij zeide: Hij is een
18 profeet. De Joden dan ge-
loofden niet van hem, dat
hij blind geweest was, en
ziende was geworden, tot-
dat zij geroepen hadden
de ouders van hem, die
19 ziende geworden was. En
zij vraagden hun, zeg-
gende: Is deze uw zoon,
wien gij zegt, dat blind ge-
boren is? Hoe ziet hij dan
20 nu? Zijne ouders antwoord-
den hun en zeiden: Wij
weten, dat deze onze zoon
is, en dat hij blind geboren
21 is; maar hoe hij nu ziet,
weten wij niet; of wie zijne
oogen geopend heeft, we-
ten wij niet; hij heeft zijne
jaren, vraagt hemzelven;
hij zal voor zichzelven
22 spreken. Dit zeiden zijne
ouders, omdat zij de Joden
vreesden; want de Joden
waren reeds overeengeko-
men, zoo iemand hem als
den Christus beleed, dat
die uit de synagoge zou ge-

[a]) R. „blind." — [b]) R. v. b. „en." — [c]) S. v. b. „Neen, maar." — [d]) S. v. b. „dan" — [e]) R. „aan het badwater." — [f]) R. l. w. „dan."

23 bannen worden. Daarom
zeiden zijne ouders: Hij
heeft zijne jaren, vraagt
24 hemzelven! Zij riepen dan
ten tweeden maal den
mensch, die blind geweest
was, en zeiden tot hem:
Geef God de eer; wij weten,
dat deze mensch een zon-
25 daar is. Hij antwoordde
dan[a]: Of hij een zondaar is,
weet ik niet; één ding weet
ik, dat ik blind was, en nu
26 zie. En zij zeiden wederom
tot hem[b]: Wat heeft hij u
gedaan? hoe heeft hij uwe
27 oogen geopend? Hij ant-
woordde hun: Ik heb het u
reeds gezegd, en gij hebt
het niet gehoord; waarom
wilt gij het wederom hoo-
ren? wilt gij ook zijne dis-
28 cipelen worden? Zij gaven
hem[c] scheldwoorden, en
zeiden: Gíj zijt zijn discipel,
maar wíj zijn discipelen van
29 Mozes. Wíj weten, dat God
tot Mozes gesproken heeft;
maar dezen weten wij niet,
30 vanwaar hij is. De mensch
antwoordde en zeide tot
hen: Hierin is immers wat
wonders, dat gij niet weet,
vanwaar hij is, en hij heeft
31 mijne oogen geopend. En
wij weten, dat God geen
zondaars hoort; maar zoo
iemand godvruchtig is, en
zijnen wil doet, dien hoort
32 Hij. Van alle eeuw is het
niet gehoord, dat iemand
eens blindgeborenen oogen
33 geopend heeft. Indien deze
van God niet ware, hij zou
34 niets kunnen doen. Zij ant-
woordden en zeiden tot
hem: Gij zijt geheel in zon-
den geboren, en leert gij
ons? En zij wierpen hem uit.
35 Jezus hoorde, dat zij hem
uitgeworpen hadden, en
hem gevonden hebbende,
zeide hij tot hem: Gelooft
gij in den Zoon van God?[d]
36 Hij antwoordde en zeide:
Wie is hij, Heer! opdat ik
37 in hem moge gelooven? En
Jezus zeide tot hem: En gij
hebt hem gezien, en die met
38 u spreekt, die is het. En hij
zeide: Ik geloof, Heer! En
hij aanbad hem.
39 En Jezus zeide: Ik ben
tot een oordeel in deze we-
reld gekomen, opdat zij, die
niet zien, zien mogen, en
40 die zien, blind worden. En
die bij hem waren uit de
farizeën hoorden dit, en zij
zeiden tot hem: Zijn wij dan

[a]) R. v. b. „en zeide." — [b]) S. l. „zij zeiden dan tot hem." — [c]) R. v. b. „dan." — [d]) V. l. „Zoon des menschen."

41 ook blind? Jezus zeide tot
hen: Indien gij blind waart,
zoo zoudt gij geen zonde
hebben; maar nu zegt gij:
Wij zien, zoo blijft[a] uwe
zonde.
X. — Voorwaar, voorwaar, ik
zeg u: Die niet ingaat door
de deur in den stal der scha-
pen, maar van elders in-
klimt, die is een dief en
2 roover; maar die door de
deur ingaat, is een herder
3 der schapen. Dezen doet de
deurwachter open, en de
schapen hooren zijne stem;
en hij roept zijne eigene
schapen bij *name*, en leidt
4 ze uit. En wanneer hij al de
zijnen[b] uitgedreven heeft,
gaat hij voor hen heen; en
de schapen volgen hem,
omdat zij zijne stem kennen.
5 Doch een vreemde zullen
zij geenszins volgen, *maar*
zullen van hem vlieden, om-
dat zij de stem der vreem-
6 den niet kennen. Deze
gelijkenis zeide Jezus tot
hen; doch zij begrepen
niet, wat het was, dat hij
tot hen sprak.
7 Jezus dan zeide wederom
tot hen: Voorwaar, voor-
waar, ik zeg u: ik ben de
8 deur der schapen. Allen, zoo
velen er vóór mij gekomen
zijn, zijn dieven en roovers;
maar de schapen hebben
9 hen niet gehoord. Ik ben de
deur; indien iemand door
mij ingaat, die zal behouden
worden; en hij zal ingaan
en uitgaan, en weide vin-
10 den. De dief komt niet, dan
opdat hij stele, en slachte,
en verderve; ik ben geko-
men, opdat zij het leven
hebben, en [het] overvloe-
11 dig hebben. Ik ben de goede
Herder; de goede herder
stelt zijn leven voor de scha-
12 pen; *maar* de *huurling*, *en*
die geen herder is, wien de
schapen niet eigen zijn, ziet
den wolf komen, en verlaat
de schapen, en vliedt; en
de wolf grijpt ze, en ver-
13 strooit de schapen. En de
huurling *vliedt*, *omdat* hij
een huurling is, en zich om
de schapen niet bekommert.
14 Ik ben de goede Herder; en
ik ken de mijnen, en word
15 door de mijnen gekend, ge-
lijk de Vader mij kent, en
ik den Vader ken; en ik stel
mijn leven voor de schapen.
16 En ik heb andere schapen,
die van dezen stal niet zijn;

[a]) R. v. b. „dan." — [b]) R. „zijne schapen."

ook deze moet ik toebren-
gen; en zij zullen mijne stem
hooren; en het zal worden
éene kudde, één herder.
17 Daarom heeft de Vader mij
lief, omdat ik mijn leven
afleg, opdat ik het wederom
18 neme. Niemand neemt het
van mij, maar ik leg het van
mijzelven af; ik heb macht
het af te leggen, en heb
macht het wederom te ne-
men. Dit gebod heb ik van
mijnen Vader ontvangen.
19 Er werd[a] wederom ver-
deeldheid onder de Joden,
20 om dezer woorden wil. En
velen van hen zeiden: Hij
heeft een duivel, en is uit-
zinnig; waarom hoort gij
21 hem? Anderen zeiden: Dit
zijn geen woorden eens be-
zetenen; kan ook een duivel
der blinden oogen openen?
22 En het was het feest der
tempelwijding te Jeruza-
23 lem, en het was winter. En
Jezus wandelde in den tem-
pel, in de galerij van Salo-
24 mo. De Joden dan omring-
den hem, en zeiden tot hem:
Hoe lang houdt gij onze ziel
op? Indien gij de Christus
25 zijt, zeg het ons vrijuit. Je-
zus antwoordde hun: Ik heb
het u gezegd, en gij gelooft
niet. De werken, die ik doe
in den naam mijns Vaders,
26 die getuigen van mij. Maar
gij gelooft niet; want gij
zijt niet van mijne schapen,
gelijk ik u gezegd heb.
27 Mijne schapen hooren mijne
stem, en ik ken ze, en zij
28 volgen mij. En ik geef hun
het eeuwige leven; en zij
zullen niet verloren gaan in
eeuwigheid, en niemand
zal ze uit mijne hand ruk-
29 ken. Mijn Vader, die [ze]
mij gegeven heeft, is meer-
der dan allen; en niemand
kan [ze] rukken uit de
30 hand mijns Vaders. Ik en
de Vader zijn één.
31 De Joden dan namen we-
derom steenen op, om hem
32 te steenigen. Jezus ant-
woordde hun: Ik heb u vele
treffelijke werken getoond
van mijnen Vader; om welk
werk van die steenigt gij
33 mij? De Joden antwoordden
hem[b]: Wij steenigen u niet
om een treffelijk werk, maar
om lastering, en omdat gij,
die een mensch zijt, uzelven
34 God maakt. Jezus ant-
woordde hun: Staat er niet
geschreven in uwe wet: „Ik

[a]) R. v. b. „dan." — [b]) R. v. b. „zeggende."

heb gezegd: Gij zijt go-
35 den?" [a] Indien Hij hen go-
den noemt, tot wie het
woord Gods geschiedde,
en de Schrift niet kan ver-
36 broken worden, zegt gij
van [hem], dien de Vader
geheiligd en in de wereld
gezonden heeft: Gij lastert!
omdat ik gezegd heb: Ik
37 ben Gods Zoon? Indien ik
niet doe de werken mijns
Vaders, gelooft mij niet;
38 maar indien ik [ze] doe, en
gij mij niet gelooft, zoo ge-
looft de werken; opdat gij
moogt erkennen en geloo-
ven, [b] dat de Vader in mij
[is], en ik in Hem. [c]
39 Zij zochten dan wederom
hem te grijpen, en hij ont-
40 ging uit hunne hand. En hij
ging wederom over de Jor-
daan, naar de plaats, waar
Johannes eerst doopte; en
41 hij bleef aldaar. En velen
kwamen tot hem en zeiden:
Johannes deed wel geen
teeken; maar alles, wat
Johannes van dezen zeide,
42 was waar. En velen geloof-
den aldaar in hem.
XI. — En er was een zeker
[man] krank, Lazarus van
Bethanië, uit het dorp
van Maria en hare zuster
2 Martha. (Maria nu was de-
gene, die den Heer zalfde
met balsem, en zijne voe-
ten met hare haren af-
droogde, wier broeder La-
3 zarus krank was.) De zus-
ters dan zonden tot hem,
zeggende: Heer! zie, dien
4 gij liefhebt, is krank. En
Jezus, [dit] hoorende,
zeide: Deze krankheid is
niet tot den dood, maar ter
heerlijkheid Gods; opdat de
Zoon Gods door haar ver-
5 heerlijkt worde. Jezus nu
had Martha, en hare zus-
6 ter en Lazarus lief. Toen
hij dan hoorde, dat hij
krank was, toen bleef hij
nog twee dagen in de plaats,
7 waar hij was. Daarna zeide
hij verder tot zijne [d] disci-
pelen: Laat ons wederom
8 naar Judéa gaan! De disci-
pelen zeiden tot hem: Rab-
bi! nog onlangs zochten de
Joden u te steenigen, en
gaat gij wederom der-
9 waarts? Jezus antwoordde:
Zijn er niet twaalf uren in
den dag? Indien iemand in
den dag wandelt, stoot hij
zich niet, omdat hij het
licht dezer wereld ziet;

[a]) Ps. LXXXII : 6. — [b]) V. I. „weten." — [c]) V. I. „in den Vader." — [d]) R. „de."

10 maar indien iemand in den
nacht wandelt, stoot hij
zich, omdat het licht in
11 hem niet is. Dit sprak hij,
en daarna zeide hij tot
hen: Lazarus, onze vriend,
slaapt; *maar ik ga* heen,
om hem uit den slaap op te
12 wekken. De [a] discipelen
dan zeiden tot hem[b]: Heer!
indien hij slaapt, zal hij
13 gezond worden. Doch Jezus had gesproken van zijnen dood; maar zij meenden, dat hij sprak van de
14 rust des slaaps. Toen zeide
dan Jezus tot hen vrijuit:
15 Lazarus is gestorven. En
ik ben blijde om uwentwil,
dat ik dáár niet was, opdat gij gelooven moogt;
doch laat ons tot hem gaan.
16 Thomas dan, genaamd Didymus, [c] zeide tot zijne
medediscipelen: Laat ons
ook gaan, opdat wij met
hem sterven!
17 Jezus dan, gekomen
zijnde, vond, dat hij reeds
vier dagen in het graf ge-
18 weest was. Bethanië nu was
nabij Jeruzalem, omtrent
vijftien stadiën van daar.
19 En velen uit de Joden waren gekomen tot Martha
en Maria, om haar over
haren broeder te troosten.
20 Martha dan, toen zij hoorde,
dat Jezus kwam, ging hem
te gemoet; doch Maria bleef
21 in huis zitten. Martha dan
zeide tot Jezus: Heer!
waart gij hier geweest, mijn
broeder zou niet gestorven
22 zijn; maar [d] ook nu weet
ik, dat al wat gij van God
begeeren zult, God het u
23 geven zal. Jezus zeide tot
haar: Uw broeder zal op-
24 staan. Martha zeide tot
hem: Ik weet, dat hij opstaan zal in de opstanding
25 ten laatsten dage. Jezus
zeide tot haar: Ik ben de
opstanding en het leven;
die in mij gelooft, zal leven,
al ware hij ook gestorven;
26 en een iegelijk, die leeft,
en in mij gelooft, zal niet
sterven in eeuwigheid.
27 Gelooft gij dat? Zij zeide
tot hem: Ja, Heer! ik geloof, dat gij zijt de Christus, de Zoon Gods, die in
28 de wereld komen zou. En
dit gezegd hebbende, ging
zij heen, en riep Maria,
hare zuster, heimelijk, zeggende: De Meester is daar,
29 en hij roept u. Deze, toen

[a]) R. „zijne." — [b]) R. l. w. „tot hem." — [c]) Of „tweeling." —
[d]) V. l. w. „maar."

zij [dit] hoorde, stond haastelijk op, en ging tot hem.
30 Jezus nu was nog niet in het dorp gekomen, maar was in de plaats, waar Martha hem te gemoet geko-
31 men was. De Joden dan, die met haar in het huis waren, en haar vertroostten, ziende Maria, dat zij haastelijk opstond en uitging, volgden haar, zeggende: Zij gaat naar het graf, om daar
32 te weenen. Maria dan, toen zij kwam, waar Jezus was, en hem zag, viel aan zijne voeten, zeggende tot hem: Heer! waart gij hier geweest, mijn broeder zou
33 niet gestorven zijn. Jezus dan, toen hij haar zag weenen, en de Joden weenen, die met haar gekomen waren, werd heftig bewogen in den geest, en ontroerde,
34 en zeide: Waar hebt gij hem gelegd? Zij zeiden tot hem:
35 Heer! kom en zie! Jezus
36 weende. De Joden dan zeiden: Zie, hoe lief hij hem
37 had! En sommigen uit hen zeiden: Kon hij, die de oogen des blinden opende, niet maken, dat ook deze
38 niet gestorven ware? Jezus dan, wederom in zichzelven heftig bewogen zijnde, kwam tot het graf; en het was een spelonk, en een
39 steen lag daarop. Jezus zeide: Neemt den steen weg. Martha, de zuster des gestorvenen, zeide tot hem: Heer! hij riekt al, want hij is [daar] vier dagen.
40 Jezus zeide tot haar: Heb ik u niet gezegd, dat, zoo gij gelooft, gij de heerlijk-
41 heid Gods zien zult? Zij namen dan den steen weg.[a] En Jezus hief de oogen opwaarts, en zeide: Vader! ik dank U, dat Gij mij ge-
42 hoord hebt. Doch ik wist, dat Gij mij altijd hoort; maar om der schare wil, die rondom staat, heb ik [dit] gezegd, opdat zij zouden gelooven, dat Gij mij
43 gezonden hebt. En dit gezegd hebbende, riep hij met groote stem: Lazarus,
44 kom uit! En de gestorvene kwam uit, gebonden aan handen en voeten met grafdoeken, en zijn aangezicht was omwonden met een zweetdoek. Jezus zeide tot hen: Ontbindt hem, en laat [hem] heengaan!

[a]) R. v. b. „waar de gestorvene lag."

45 Velen dan uit de Joden,
die tot Maria gekomen wa-
ren en gezien hadden, wat
hij[a] gedaan had, geloofden
46 in hem; maar sommigen van
hen gingen tot de farizeeën,
en zeiden tot hen, wat Je-
47 zus gedaan had. De over-
priesters dan en de fari-
zeeën vergaderden den raad,
en zeiden: Wat zullen wij
doen? want deze mensch
48 doet vele teekenen. Indien
wij hem aldus laten [be-
gaan], zoo zullen allen in
hem gelooven; en de Ro-
meinen zullen komen, en
beide *onze* plaats *en ons*
49 volk wegnemen. En een uit
hen, Kajafas, die dat jaar
hoogepriester was, zeide
tot hen: Gij weet niets;
50 en gij overlegt niet, dat
het ons nut is, dat één
mensch sterve voor het
volk, en niet het geheele
51 volk omkome. Dit nu zeide
hij niet uit zichzelven;
maar daar hij hoogepries-
ter was in dat jaar, pro-
feteerde hij, dat Jezus ster-
52 ven zou voor het volk; en
niet voor het volk alleen,
maar opdat hij ook de ver-
strooide kinderen Gods tot
53 één zou vergaderen. Van
dien dag af dan beraad-
slaagden zij te zamen, om
54 hem te dooden. Jezus dan
wandelde niet meer open-
lijk onder de Joden; maar
ging van daar naar het
land bij de woestijn, naar
een stad, genaamd Efraïm,
en vertoefde aldaar met
zijne[b] discipelen.
55 En het pascha der Joden
was nabij, en velen uit dat
land gingen op naar Jeru-
zalem, vóór het pascha, om
56 zich te reinigen. Zij zochten
dan Jezus, en zeiden onder
elkander, *staande in den*
tempel: Wat dunkt u? dat
hij niet komen zal tot het
57 feest? De overpriesters nu
en de farizeeën hadden een
bevel[c] gegeven, dat, zoo
iemand wist, waar hij was,
hij het zou te kennen geven,
opdat zij hem mochten
vatten.

XII. — [d] Jezus dan kwam zes
dagen vóór het pascha te
Bethanië, waar Lazarus
was, de gestorvene, dien
Jezus[e] uit de dooden opge-
2 gewekt had. Zij bereidden
hem dan aldaar een maal-
tijd, en Martha diende; en

[a]) R. „Jezus." — [b]) S. l. „de." — [c]) S. l. „bevelen." — [d]) Zie Matth. XXVI: 6; Mark. XIV: 3. — [e]) R. „hij."

Lazarus was een van hen,
3 die met hem aanzaten. Maria dan, genomen hebbende een pond balsem van onvervalschten, kostbaren nardus, zalfde de voeten van Jezus, en droogde zijne voeten met hare haren af; en het huis werd van den bal-
4 semgeur vervuld. Een van zijne discipelen dan, Judas, Simons [zoon], Iskariot, die hem overleveren zou, zeide:
5 Waarom is deze balsem niet verkocht voor driehonderd denaren [a], en den ar-
6 men gegeven? En dit zeide hij, niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was, en de beurs had, en droeg [b]
7 wat er ingedaan werd. Jezus dan zeide: Laat haar toe dit bewaard te hebben tegen den dag mijner be-
8 grafenis. [c] Want de armen hebt gij altijd bij u, maar mij hebt gij niet altijd.
9 Een groote schare dan der Joden wist, dat hij aldaar was; en zij kwamen, niet alleen om Jezus wil, maar opdat zij ook Lazarus zouden zien, dien hij uit de
10 dooden opgewekt had. En de overpriesters beraadslaagden, dat zij ook Laza-
11 rus dooden zouden, omdat velen van de Joden heengingen om zijnentwil, en in Jezus geloofden.
12 [d] Des anderen daags, een groote schare, die tot het feest gekomen was, hoorende, dat Jezus naar Je-
13 ruzalem kwam, namen de takken van palmboomen, en gingen uit hem te gemoet, en riepen: Hosanna! gezegend hij, die komt in den naam [des] Heeren, de
14 Koning Israëls! En Jezus vond een jongen ezel, en zette zich daarop, gelijk
15 geschreven staat: „Vrees niet, dochter Sion! zie, uw Koning komt, zittende op het veulen eener ezelin." [e]
16 Doch dit verstonden zijne discipelen in het eerst niet; maar toen Jezus verheerlijkt was, toen werden zij indachtig, dat dit van hem geschreven stond, en dat zij hem dit gedaan hadden.
17 De schare dan, die met hem was, getuigde, dat hij Lazarus uit het graf geroe-

[a]) Omtrent 120 gulden. — [b]) Of „wegnam." — [c]) R. „Laat af van haar; zij heeft dit bewaard," enz. — [d]) Zie Matth. XXI; Mark. XI; Luk. XIX: 29. — [e]) Zach. IX: 9.

pen, en hem uit de dooden
18 opgewekt had. Daarom
ging ook de schare hem te
gemoet, omdat zij gehoord
hadden, dat hij dit teeken
19 gedaan had. De farizeeën
dan zeiden tot elkander:
Gij ziet, dat gij niets vordert;
ziet, de [geheele]
wereld loopt hem na.
20 En er waren sommige
Grieken uit hen, die opkwamen
om op het feest
21 te aanbidden; dezen dan
gingen tot Filippus, die
van Bethsaïda in Galiléa
was, en vraagden hem,
zeggende: Heer! wij wen-
22 schen Jezus te zien. Filippus
kwam en zeide het Andréas;
en wederom kwam
Andréas en Filippus, en
23 zij zeiden het Jezus. [a] Maar
Jezus antwoordde hun, zeggende:
De ure is gekomen,
dat de Zoon des menschen
zal verheerlijkt worden.
24 Voorwaar, voorwaar, ik
zeg u: Indien het tarwegraan
in de aarde niet valt,
en sterft, blijft het alleen,
maar indien het sterft,
25 draagt het veel vrucht. Die
zijn leven liefheeft, zal het
verliezen; en die zijn leven
haat in deze wereld, zal het
bewaren tot het eeuwige le-
26 ven. Zoo iemand mij dient,
die volge mij; en waar
ik ben, daar zal ook mijn
dienstknecht zijn. [b] Zoo
iemand mij dient, de Vader
27 zal hem eeren. Nu is mijne
ziel ontroerd; en wat zal ik
zeggen? Vader! verlos mij
uit deze ure? Maar daarom
ben ik in deze ure gekomen.
28 Vader! verheerlijk uwen
naam! Er kwam dan een
stem uit den hemel: En Ik
heb [hem] verheerlijkt, en
Ik zal [hem] wederom ver-
29 heerlijken. De schare dan,
die daar stond, en [dit]
hoorde, zeide, dat er een
donderslag geschied was.
Anderen zeiden: Een engel
heeft tot hem gesproken.
30 Jezus antwoordde en zeide:
Niet om mijnentwil is deze
stem geschied, maar om
31 uwentwil. Nu is het oordeel
dezer wereld; nu zal de
overste dezer wereld bui-
32 tengeworpen worden. En
ik, wanneer ik van de aarde
zal verhoogd zijn, zal allen
33 tot mij trekken. En dit zeide
hij, aanduidende, welk
34 een dood hij sterven zou. De

[a]) R. „en Andréas en Filippus zeiden het Jezus." — [b]) R. v. b. „En."

schare antwoordde hem:
Wij hebben uit de wet gehoord,
dat de Christus blijft
in eeuwigheid; en hoe zegt
gij, dat de Zoon des menschen
moet verhoogd worden?
Wie is die Zoon des
35 menschen? Jezus dan zeide
tot hen: Nog een kleinen
tijd is het licht onder u [a];
wandelt, terwijl gij het licht
hebt, opdat de duisternis u
niet overvalle. En die in de
duisternis wandelt, weet
niet, waar hij heengaat.
36 Terwijl gij het licht hebt,
gelooft in het licht, opdat
gij zonen des lichts moogt
zijn. Deze dingen sprak
Jezus; en weggaande, verbergde
hij zich voor hen.
37 En hoewel hij zoovele teekenen
voor hen gedaan
had, geloofden zij niet in
38 hem; opdat het woord van
Jesaja, den profeet, vervuld
werd, dat hij gesproken
heeft: „Heer! wie
heeft onze prediking geloofd?
en aan wien is de
arm [des] Heeren geopen-
39 baard?" [b] Daarom konden
zij niet gelooven, dewijl
Jesaja wederom gezegd
40 heeft: „Hij heeft hunne
oogen verblind, en hun hart
verhard; opdat zij met de
oogen niet zien, en met
het hart verstaan, en zij
bekeerd worden, en Ik hen
41 geneze." [c] Dit zeide Jesaja,
toen hij zijne heerlijkheid
zag, en van hem sprak.
42 Nochtans geloofden ook
zelfs velen uit de oversten
in hem; maar om der farizeën
wil beleden zij [hem]
niet, opdat zij niet uit de
synagoge zouden gebannen
43 worden; want zij hadden
de eer der menschen lief,
meer dan de eer van God.
44 Jezus nu riep en zeide:
Die in mij gelooft, gelooft
in mij niet, maar in Hem,
45 die mij gezonden heeft. En
die mij ziet, ziet Hem, die
46 mij gezonden heeft. Ik ben
een licht, in de wereld gekomen,
opdat een iegelijk,
die in mij gelooft, in de
47 duisternis niet blijve. En
indien iemand mijne woorden
hoort en niet bewaart, [d]
ik oordeel hem niet; want
ik ben niet gekomen, opdat
ik de wereld oordeele,
maar opdat ik de wereld be-
48 houde. Die mij verwerpt,
en mijne woorden niet ont-

a) R. „bij u." — b) Jes. LIII: 1. — c) Jes. VI: 9 en 10. —
d) R. „gelooft."

vangt, heeft die hem oor-
deelt; het woord, dat ik ge-
sproken heb, dat zal hem
oordeelen ten laatsten dage.
49 Want ik heb uit mijzelven
niet gesproken; maar de
Vader, die mij gezonden
heeft, die heeft mij een ge-
bod gegeven, wat ik zeg-
gen en wat ik spreken zal.
50 En ik weet, dat zijn gebod
het eeuwige leven is. Het-
geen ik dan spreek, spreek
ik alzoo, gelijk de Vader
mij gezegd heeft.

XIII. — Vóór het feest van
het pascha *nu* Jezus, we-
tende, dat zijne ure geko-
men was, dat hij uit deze
wereld zou overgaan tot
den Vader, alzoo hij de zij-
nen, die in de wereld wa-
ren, liefgehad had, zoo
heeft hij hen liefgehad tot
2 het einde. En gedurende
den maaltijd, toen de dui-
vel reeds in het hart van
Judas, Simons [zoon], Is-
kariot, gegeven had, dat
hij hem zou overleveren,
3 Jezus, wetende, dat de Va-
der hem alle dingen in de
handen gegeven had, en
dat hij van God uitgegaan
was, en tot God heenging,
4 stond op van den maaltijd,
en legde de kleederen af,
en een linnen doek geno-
men hebbende, omgordde
5 zichzelven. Daarna goot hij
water in het bekken, en
begon de voeten der disci-
pelen te wasschen, en af
te drogen met den linnen
doek, waarmede hij omgord
6 was. Hij kwam dan tot Si-
mon Petrus, en die zeide
tot hem: Heer! wascht gíj
7 mij de voeten? Jezus ant-
woordde en zeide tot hem:
Wat ik doe, weet gij nu niet,
maar gij zult het na dezen
8 verstaan. Petrus zeide tot
hem: Gij zult mijne voeten
niet wasschen in eeuwig-
heid! Jezus antwoordde
hem: Indien ik u niet wasch,
hebt gij geen deel met mij.
9 Simon Petrus zeide tot hem:
Heer! niet alleen mijne voe-
ten, maar ook de handen
10 en het hoofd. Jezus zeide
tot hem: Die geheel gewas-
schen is, heeft niet van
noode, dan de voeten te
wasschen, *maar* is geheel
rein. En gijlieden zijt rein,
11 doch niet allen. Want hij
wist, wie hem zou overle-
veren; daarom zeide hij:
Gij zijt niet allen rein.
12 Toen hij dan hunne voe-
ten gewasschen, en zijne
kleederen genomen had,

zat hij wederom aan, en
zeide tot hen: Verstaat gij,
13 wat ik u gedaan heb? Gij
noemt mij Meester en Heer;
en gij zegt wel, want ik ben
14 het. Indien dan ik, de Heer
en de Meester, uwe voeten
gewasschen heb, zoo zijt
gij ook schuldig, elkanders
15 voeten te wasschen; want
ik heb u een voorbeeld gegeven,
opdat, gelijk ik u
gedaan heb, gij ook doet.
16 Voorwaar, voorwaar, ik
zeg u: een slaaf is niet
meerder dan zijn heer, noch
een gezant [a] meerder, dan
17 die hem gezonden heeft. Indien
gij deze dingen weet,
welgelukzalig zijt gij, zoo
18 gij ze doet. Ik spreek niet
van u allen; ik weet, wie
ik uitverkoren heb; maar
opdat de Schrift vervuld
worde: „Die met mij het
brood eet, heeft tegen mij
zijne verzenen opgeheven.”
19 [b] Van nu aan zeg ik
het u, eer het geschiedt,
opdat, wanneer het geschiedt,
gij gelooven moogt,
20 dat ik het ben. Voorwaar,
voorwaar, ik zeg u: zoo ik
iemand zend, wie [dien]
ontvangt, die ontvangt mij;
en wie mij ontvangt, die
ontvangt Hem, die mij gezonden
heeft.
21 Jezus, deze dingen gezegd
hebbende, werd ontroerd
in den geest, en betuigde,
en zeide: Voorwaar,
voorwaar, ik zeg u,
dat een van u mij zal over-
22 leveren. De discipelen dan
zagen elkander aan, twijfelende,
van wien hij sprak.
23 En een van zijne discipelen
was aanzittende in den
schoot van Jezus, wel-
24 ken Jezus liefhad. Simon
Petrus dan wenkte dezen,
dat hij vragen zou, wie hij
toch ware, van wien hij
25 sprak.[c] En deze, vallende
aan de borst van Jezus,
zeide tot hem: Heer! wie is
26 het? Jezus antwoordde:
Deze is het, wien ik de bete,
als ik [ze] ingedoopt heb,
geven zal. En toen hij de
bete ingedoopt had, gaf
hij [ze] aan Judas, Simons
27 [zoon], Iskariot. En na de
bete, toen voer de satan in
hem. Jezus dan zeide tot
hem: Wat gij doet, doe het
28 haastelijk. Maar niemand

[a]) ἀπόστολος, apostel. — [b]) Ps. XLI: 10. — [c]) S. I. „Simon Petrus dan wenkte dezen, en zeide tot hem: Zeg, wie het is, van wien hij spreekt?”

van hen, die aanzaten,
begreep, waartoe hij hem
29 dit zeide. Want sommigen
meenden, dewijl Judas de
beurs had, dat Jezus hem
zeide: Koop, wat wij noodig
hebben voor het feest; of
dat hij iets aan de armen
30 zou geven. Hij dan, de bete
genomen hebbende, ging
terstond uit. En het was
nacht.
31 Toen hij dan uitgegaan
was, zeide Jezus: Nu is de
Zoon des menschen ver-
heerlijkt, en God is in hem
32 verheerlijkt. Indien God in
hem verheerlijkt is, zoo zal
ook God hem verheerlijken
in Zichzelven, en Hij zal
hem terstond verheerlijken.
33 Kinderen! nog een kleinen
tijd ben ik bij u. Gij zult
mij zoeken, en gelijk ik den
Joden gezegd heb: Waar
ik heenga, kunt gij niet ko-
men; zoo zeg ik u nu ook.
34 Een nieuw gebod geef ik u,
dat gij elkander liefhebt;
gelijk ik u liefgehad heb,
dat ook gij elkander lief-
35 hebt. Hieraan zullen allen
erkennen, dat gij mijne dis-
cipelen zijt, zoo gij liefde
36 hebt onder elkander. Simon
Petrus zeide tot hem: Heer!
waar gaat gij heen? Jezus
antwoordde hem: Waar ik
heenga, kunt gij mij nu niet
volgen; maar gij zult [mij] [a]
37 later volgen. Petrus zeide
tot hem: Heer! waarom kan
ik u nu niet volgen? Ik zal
mijn leven voor u stellen.
38 Jezus antwoordde [b]: Zult
gij uw leven voor mij stel-
len? Voorwaar, voorwaar,
ik zeg u: de haan zal
niet kraaien, totdat gij mij
driemaal verloochend zult
hebben.

XIV. — Uw hart worde niet
ontroerd; gijlieden gelooft
in God, gelooft ook in mij.
2 In het huis mijns Vaders
zijn vele woningen; ware
het anders, ik zou het u
gezegd hebben; want [c] ik
ga heen om u plaats te be-
3 reiden. En wanneer ik heen-
gegaan ben, en u plaats
bereid heb, kom ik weder,
en zal u tot mij nemen,
opdat gij ook zijn moogt,
4 waar ik ben. En waar ik
heenga, weet gij, en den
5 weg weet gij. [d] Thomas zeide
tot hem: Heer! wij weten
niet, waar gij heengaat;
en hoe kunnen wij den weg

[a]) R. „mij." — [b]) R. v. b. „hem." — [c]) R. l. w. „want." — [d]) S. l. „en gij weet den weg, waarheen ik ga."

6 weten? Jezus zeide tot hem:
Ik ben de weg, en de waar-
heid, en het leven. Nie-
mand komt tot den Vader,
7 dan door mij. Indien gij mij
gekend hadt, zoudt gij ook
mijnen Vader gekend heb-
ben; en van nu aan kent
gij Hem, en hebt Hem ge-
8 zien. Filippus zeide tot hem:
Heer! toon ons den Vader,
9 en het is ons genoeg. Jezus
zeide tot hem: Ben ik zoo
langen tijd bij ulieden, en
hebt gij mij niet gekend,
Filippus? Die mij gezien
heeft, heeft den Vader ge-
zien; en hoe zegt gij: Toon
10 ons den Vader? Gelooft gij
niet, dat ik in den Vader
[ben], en de Vader in mij
is? De woorden, die ik tot
ulieden spreek, spreek ik
van mijzelven niet, maar
de Vader, die in mij blijft,
11 die doet de werken. Ge-
looft mij, dat ik in den
Vader [ben], en de Vader
in mij [is]; en indien niet,
gelooft mij om de werken
12 zelve. Voorwaar, voorwaar,
ik zeg u: die in mij ge-
looft, de werken, die ik
doe, zal hij ook doen, en
zal grootere doen dan deze:
want ik ga heen tot den[a]
13 Vader. En al wat gij bid-
den zult in mijnen naam,
dat zal ik doen; opdat de
Vader in den Zoon verheer-
14 lijkt worde. Zoo gij iets
bidden zult in mijnen naam,
15 ik zal het doen. Indien gij
mij liefhebt, bewaart mijne
16 geboden. En ik zal den
Vader vragen, [b] en Hij zal
u een anderen Trooster[c]
geven, opdat hij bij u zij[d]

a) R. „mijnen." — b) Er worden hier twee woorden voor *bidden* en *vragen* gebruikt. (αἰτέω en ἐρωτάω.) Wanneer Christus tot den Vader spreekt, wordt altijd het vertrouwelijke woord *vragen* (ἐρωτάω) gebruikt; wanneer de discipelen tot den Vader spreken, wordt altijd het smeekende woord *bidden* (αἰτέω) gebruikt; terwijl de discipelen tegenover Christus beide woorden bezigen. — c) Wij hebben het woord „Trooster" behouden, bij gebrek aan een beter. Het grieksche woord παράκλητος (parakleet) komt alleen voor in de geschriften van Johannes. In zijn evangelie wordt het gebezigd van den Heiligen Geest; in zijnen eersten brief van Christus. Het beteekent iemand, die eens anders zaak op zich neemt, en hem te hulp komt. Dit deed Christus, toen Hij op aarde was, en dit doet Hij nu in den hemel; (1 Joh. II : 1.) en dit werk verricht de Heilige Geest nu op aarde in de plaats van Christus. „Zaakwaarnemer" zou de beste vertaling zijn, doch is te familiaar. In 1 Joh. II : 1 vertalen wij „Voorspraak." — d) R. „blijve."

17 tot in eeuwigheid, den
Geest der waarheid, dien
de wereld niet kan ont-
vangen, want zij ziet hem
niet, en kent hem niet;
maar [a] gij kent hem, want
hij blijft bij u, en zal in u
18 zijn. Ik zal u geen weezen
19 laten; ik kom tot u. Nog
een kleinen [tijd], en de
wereld ziet mij niet meer,
doch gij ziet mij; omdat
ík leef, zult ook gij leven.
20 In dien dag zult gij erken-
nen, dat ik in mijnen Va-
der [ben], en gij in mij, en
21 ik in u. Die mijne geboden
heeft, en ze bewaart, die
is het, die mij liefheeft; en
die mij liefheeft, zal door
mijnen Vader geliefd wor-
den; en ik zal hem liefheb-
ben, en mijzelven aan hem
22 openbaren. Judas, niet de
Iskariot, zeide tot hem:
Heer! wat is het, dat gij
uzelven aan ons zult open-
baren, en niet aan de we-
23 reld? Jezus antwoordde en
zeide tot hem: Zoo iemand
mij liefheeft, die zal mijn
woord bewaren; en mijn
Vader zal hem liefhebben,
en wij zullen tot hem ko-
men, en woning bij hem
24 maken. Die mij niet lief-
heeft, bewaart mijne woor-
den niet; en het woord, dat
gij hoort, is het mijne niet,
maar des Vaders, die mij
25 gezonden heeft. Deze din-
gen heb ik tot u gespro-
26 ken, bij u blijvende. Maar
de Trooster, de Heilige
Geest, dien de Vader zen-
den zal in mijnen naam, die
zal u alles leeren, en zal u
indachtig maken alles, wat
27 ik u gezegd heb. Vrede laat
ik u, mijnen vrede geef ik
u; niet gelijk de wereld
geeft, geef ik u. Uw hart
worde niet ontroerd en zij
28 niet versaagd. Gij hebt ge-
hoord, dat ik tot u gezegd
heb: Ik ga heen, en kom
tot u. Indien gij mij lief-
hadt, zoo zoudt gij u ver-
blijden, dat ik tot den Va-
der ga [b]; want mijn Vader
29 is meerder dan ik. En nu
heb ik het u gezegd, eer
het geschiedt; opdat, wan-
neer het geschied zal zijn,
30 gij gelooven moogt. Ik zal
niet meer veel met u spre-
ken; want de overste der [c]
wereld komt, en heeft in
31 mij niets. Maar opdat de
wereld erkenne, dat ik den

[a]) S. l. w. „maar.” — [b]) R. „omdat ik gezegd heb: ik ga heen tot den Vader.” — [c]) R. „dezer.”

Vader liefheb; en gelijk
mij de Vader geboden heeft,
alzoo doe ik. Staat op, laat
ons van hier gaan.
XV. — Ik ben de ware wijn-
stok, en mijn Vader is de
2 landman. Alle rank in mij,
die geen vrucht draagt, die
neemt Hij weg; en al wie
vrucht draagt, die reinigt
Hij, opdat zij meer vrucht
3 drage. Gijlieden zijt reeds
rein om het woord, dat ik
4 tot u gesproken heb. Blijft
in mij, en ik in u. Gelijk
de rank geen vrucht kan
dragen van zichzelve, zoo
zij niet in den wijnstok
blijft; zoo ook gij niet,
indien gij in mij niet blijft.
5 Ik ben de wijnstok, gij de
ranken; wie in mij blijft,
en ik in hem, die draagt
veel vrucht; want zonder
mij kunt gij niets doen.
6 Zoo iemand in mij niet
blijft, die wordt buitenge-
worpen, gelijk de rank,
en verdort; en men ver-
gadert ze, en men werpt
ze in het vuur, en zij ver-
7 branden. Indien gij in mij
blijft, en mijne woorden in
u blijven, al wat gij wilt,
zult gij bidden, en het zal
8 u geschieden. Hierin is
mijn Vader verheerlijkt,
dat gij veel vrucht draagt;
en gij zult mijne discipelen
9 zijn. Gelijk de Vader mij
liefgehad heeft, heb ik ook
u liefgehad; blijft in mijne
10 liefde. Indien gij mijne ge-
boden bewaart, zult gij in
mijne liefde blijven, gelijk
ík de geboden mijns Va-
ders bewaard heb, en in
11 zijne liefde blijf. Deze din-
gen heb ik tot u gespro-
ken, opdat mijne blijdschap
in u zij [a], en uwe blijdschap
12 vervuld worde. Dit is mijn
gebod, dat gij elkander
liefhebt, gelijk ik u lief-
13 gehad heb. Niemand heeft
grooter liefde dan deze,
dat iemand zijn leven stelt
14 voor zijne vrienden. Gij
zijt mijne vrienden, zoo gij
15 doet al wat ik u gebied. Ik
heet u niet meer slaven;
want de slaaf weet niet,
wat zijn heer doet; maar ik
heb u vrienden genoemd;
want al wat ik van mijnen
Vader gehoord heb, heb
16 ik u bekend gemaakt. Gíj
hebt mij niet uitverkoren,
maar ík heb u uitverkoren,
en ik heb u gesteld, dat gij

[a]) R. „blijve.”

zoudt heengaan en vrucht
dragen, en dat uwe vrucht
blijve; opdat, al wat gij
van den Vader bidden zult
in mijnen naam, Hij u [dat]
17 geve. Dit gebied ik u, dat
18 gij elkander liefhebt. In-
dien de wereld u haat,
weet[a], dat zij mij eer dan
19 u gehaat heeft. Indien gij
van de wereld waart, de
wereld zou het hare lief-
hebben; doch omdat gij
van de wereld niet zijt,
maar ík u uit de wereld heb
uitverkoren, daarom haat
20 u de wereld. Gedenkt het
woord, dat ik tot u zeide:
Een slaaf is niet meerder
dan zijn heer. Indien zij
mij vervolgd hebben, zij
zullen ook u vervolgen;
indien zij mijn woord be-
waard hebben, zij zullen
21 ook het uwe bewaren. Maar
al deze dingen zullen zij
u doen om mijns naams
wil, omdat zij Hem niet
kennen, die mij gezonden
22 heeft. Indien ik niet ge-
komen ware, en tot hen
gesproken had, zij hadden
geen zonde; maar nu heb-
ben zij geen voorwendsel
23 voor hunne zonde. Wie mij
haat, haat ook mijnen Va-
24 der. Indien ik de werken
onder hen niet had gedaan,
die niemand anders gedaan
heeft, zij hadden geen
zonde; maar nu hebben zij
zoowel gezien als gehaat
beide mij en mijnen Vader.
25 Maar opdat het woord ver-
vuld worde, dat in hunne
wet geschreven staat: „Zij
hebben mij zonder oorzaak
26 gehaat."[b] Doch wanneer
de Trooster zal gekomen
zijn, dien ík u zenden zal
van den Vader, de Geest
der waarheid, die van den
Vader uitgaat, die zal van
27 mij getuigen. En gíj zult
ook getuigen, omdat gij
van den beginne bij mij zijt.
XVI. — Deze dingen heb ik
tot u gesproken, opdat gij
2 niet geërgerd wordt. Zij
zullen u uit de synagogen
bannen; ja, de ure komt,
dat een iegelijk, die u
doodt, meenen zal Gode
3 een dienst te doen. En deze
dingen zullen zij[c] doen,
omdat zij den Vader niet
gekend hebben, noch mij.
4 Maar deze dingen heb ik
tot u gesproken, opdat,
wanneer de ure[d] zal ge-

[a]) Of: „gij weet." — [b]) Ps. LXIX: 5. — [c]) R. v. b. „u." — [d]) V. l. „hunne ure."

komen zijn, gij moogt ge-
denken, dat ik [ze] u ge-
zegd heb; doch deze din-
gen heb ik u van den be-
ginne niet gezegd, omdat
5 ik bij u was. En nu ga ik
heen tot Hem, die mij ge-
zonden heeft, en niemand
van u vraagt mij: Waar
6 gaat gij heen? Maar om-
dat ik deze dingen tot u
gesproken heb, heeft de
droefheid uw hart vervuld.
7 Doch ik zeg u de waar-
heid: het is u nut, dat ik
wegga; want zoo ik niet
wegga, zal de Trooster tot
u niet komen; maar zoo
ik heenga, zal ik hem tot
8 u zenden. En die gekomen
zijnde, zal de wereld over-
tuigen van zonde en van
gerechtigheid en van oor-
9 deel; van zonde, omdat
zij in mij niet gelooven;
10 en van gerechtigheid, om-
dat ik tot mijnen [a] Vader
heenga, en gij mij niet meer
11 zien zult; en van oordeel,
omdat de overste dezer we-
reld geoordeeld is.
12 Nog vele dingen heb ik
u te zeggen, doch gij kunt
13 [die] nu niet dragen. Maar
wanneer die zal gekomen
zijn, de Geest der waar-
heid, hij zal u in al de
waarheid leiden; want hij
zal van zichzelven niet
spreken, maar al wat hij
zal gehoord hebben, zal
hij spreken, en de toeko-
mende dingen zal hij u ver-
14 kondigen. Die zal mij ver-
heerlijken; want hij zal
het uit het mijne nemen,
15 en het u verkondigen. Al
wat de Vader heeft, is het
mijne; daarom heb ik ge-
zegd, dat hij het uit het
mijne neemt [b], en u zal
16 verkondigen. Een kleinen
[tijd], en gij zult mij niet
zien; en wederom een klei-
nen [tijd], en gij zult mij
zien; [want ik ga heen tot
17 den Vader.] [c] [Sommigen]
dan uit zijne discipelen
zeiden tot elkander: Wat
is dit, dat hij tot ons zegt:
Een kleinen [tijd], en gij
zult mij niet zien; en we-
derom een kleinen [tijd], en
gij zult mij zien; en: Want
ik ga heen tot den Vader?
18 Zij zeiden dan: Wat is dit,
dat hij zegt: Een kleinen
[tijd]? wij weten niet, wat
19 hij zegt. Jezus dan wist,
dat zij hem wilden vragen,

[a]) S. l. „den." — [b]) R. „zal nemen." — [c]) Deze woorden komen in vele handschriften niet voor.

en zeide tot hen: Vraagt
gij daarvan onder elkander,
dat *ik* gezegd heb:
Een kleinen [tijd], en gij
zult mij niet zien; en wederom
een kleinen [tijd],
20 en gij zult mij zien? Voorwaar,
voorwaar, ik zeg u,
dat gij zult weenen en
weeklagen, maar de wereld
zal zich verblijden;
en gij zult bedroefd zijn,
maar uwe droefheid zal tot
21 blijdschap worden. Een
vrouw, wanneer zij baart,
heeft droefheid, dewijl
hare ure gekomen is; maar
wanneer zij het kindeken
gebaard heeft, gedenkt zij
de benauwdheid niet meer,
om de blijdschap, dat een
mensch ter wereld geboren
22 is. En gij dan hebt nu wel
droefheid; maar ik zal u
wederom zien, en uw hart
zal zich verblijden, en niemand
zal uwe blijdschap
23 van u wegnemen. En in
dien dag zult gij mij niets
vragen. Voorwaar, voorwaar,
ik zeg u: al wat gij
den Vader zult bidden in
mijnen naam, dat zal Hij
24 u geven. Tot nu toe hebt
gij niets gebeden in mijnen
naam; bidt, en gij
zult ontvangen, opdat uwe
25 blijdschap vervuld zij. Deze
dingen heb ik in gelijkenissen
tot u gesproken.
[a]De ure komt, dat ik niet
meer in gelijkenissen tot
u spreken zal, maar u vrijuit
van den Vader zal ver-
26 kondigen. In dien dag zult
gij in mijnen naam bidden;
en ik zeg niet, dat
ik den Vader voor u vra-
27 gen[b] zal; want de Vader
zelf heeft u lief, dewijl gij
mij liefgehad hebt, en geloofd
hebt, dat ik van God
28 ben uitgegaan. Ik ben van
den Vader uitgegaan, en
ben in de wereld gekomen;
wederom verlaat ik de wereld,
en ga heen tot den Va-
29 der. Zijne discipelen zeiden
tot hem[c]: Zie, nu spreekt
gij vrijuit, en zegt geen
30 gelijkenis. Nu weten wij,
dat gij alle dingen weet,
en niet noodig hebt, dat
iemand u vrage. Hierom
gelooven wij, dat gij van
31 God uitgegaan zijt. Jezus
antwoordde hun: Gelooft
32 gij nu? Zie, de ure komt,
en is[d] gekomen, dat gij
zult verstrooid worden, een

[a]) R. v. b. „Maar." — [b]) Zie de noot op hoofdst. XIV : 16. — [c]) S. l. w. „tot hem." — [d]) R. v. b. „nu."

iegelijk naar het zijne, en
gij mij alleen zult laten;
en ik ben niet alleen, want
33 de Vader is met mij. Deze
dingen heb ik tot u gespro-
ken, opdat gij in mij vrede
hebt. In de wereld hebt [a] *gij*
verdrukking; maar hebt
goeden moed, ík heb de
wereld overwonnen.
XVII. — Dit sprak Jezus, en
hij hief zijne oogen op naar
den hemel, en zeide: Va-
der! de *ure is gekomen*;
verheerlijk uwen Zoon, op-
dat [b] uw Zoon U verheer-
2 lijke; gelijk Gij hem macht
gegeven hebt over alle
vleesch, opdat al wat Gij
hem gegeven hebt, hij hun
3 het eeuwige leven geve. En
dit is het eeuwige leven,
dat zij U kennen, den eeni-
gen waarachtigen God, en
Jezus Christus, dien Gij ge-
4 zonden hebt. Ik heb U ver-
heerlijkt op de aarde; ik
heb voleindigd het werk,
dat Gij mij gegeven hebt
5 *om te doen*; en *nu* ver-
heerlijk mij, Gij, Vader! bij
Uzelven, met de heerlijk-
heid, die ik bij U had, eer
6 de wereld was. Ik heb uwen
naam geopenbaard den
menschen, die Gij mij uit
de wereld gegeven hebt.
Zij waren uwe, en Gij hebt
ze mij gegeven; en zij heb-
7 ben *uw woord* bewaard. Nu
hebben zij erkend, dat alles,
wat Gij mij gegeven hebt,
8 van U is. Want de woor-
den, die Gij mij gegeven
hebt, heb ik hun gegeven,
en zij hebben [ze] aange-
nomen, en hebben waarlijk
erkend, dat ik van U uit-
gegaan ben, en hebben ge-
loofd, dat Gíj mij gezonden
9 hebt. Ik vraag [c] voor hen;
ik vraag [c] niet voor de we-
reld, maar voor hen, die
Gij mij gegeven hebt; want
10 zij zijn uwe, (en al het
mijne is uwe, en het uwe is
mijne,) en ik ben in hen
11 verheerlijkt. En ik ben niet
meer in de wereld, en
dezen zijn in de wereld, en
ik kom tot U. Heilige Va-
der! bewaar hen in uwen
naam, dien Gij mij gegeven
hebt, [d] opdat zij één zijn,
12 gelijk als wij. Toen ík bij
hen [e] was, bewaarde ík hen

[a]) R. „zult hebben." — [b]) R. v. b. „ook." — [c]) Zie de noot op hoofdst. XIV : 16. — [d]) Of „in welken Gij [ze] mij gegeven hebt." R. „bewaar hen in uwen naam, die Gij mij gegeven hebt." — [e]) R. v. b. „in de wereld."

in uwen naam. Die Gij mij
gegeven hebt, heb ik be-
waard, en niemand uit hen
is verloren gegaan, dan de
zoon des verderfs, opdat
de Schrift vervuld worde.
13 Maar *nu kom* ik *tot* U, *en*
spreek dit in de wereld,
opdat zij mijne blijdschap
vervuld mogen hebben in
14 zichzelven. Ik heb hun uw
woord gegeven; en de we-
reld heeft hen gehaat, om-
dat zij van de wereld niet
zijn, gelijk ík van de we-
15 reld niet ben. Ik vraag[a]
niet, dat Gij hen uit de
wereld wegneemt, maar
dat Gij hen bewaart voor
16 den booze. Zij zijn niet van
de wereld, gelijk ík van
17 de wereld niet ben. Hei-
lig hen door de[b] waar-
heid; uw woord is de waar-
18 heid. Gelijk Gij mij gezon-
den hebt in de wereld, zoo
heb ook ík hen in de we-
19 reld gezonden. En ik hei-
lig mijzelven voor hen,
opdat ook zij geheiligd
mogen zijn door de waar-
20 heid. En ik vraag[a] niet al-
leen voor dezen, maar ook
voor hen, die door hun
woord in mij gelooven,[c]
21 opdat zij allen één zijn, ge-
lijk Gij, Vader! in mij, en
ik in U, opdat ook zij in ons
één zijn; opdat de wereld
geloove, dat Gíj mij gezon-
22 den hebt. En ik heb *hun de*
heerlijkheid gegeven, die
Gij mij gegeven hebt; op-
dat zij één zijn, gelijk wíj
23 één zijn: ik in hen, en Gij
in mij; opdat zij volmaakt
zijn in één, en opdat de we-
reld erkenne, dat Gij mij
gezonden hebt, en hen lief-
gehad hebt, gelijk Gij *mij*
24 liefgehad hebt. Vader! ik
wil, dat, waar ík ben, ook
die bij mij zijn, die Gij mij
gegeven hebt, opdat zij
mijne heerlijkheid mogen
aanschouwen, die Gij mij
gegeven hebt; want Gij
hebt mij liefgehad vóór de
grondlegging der wereld.
25 Rechtvaardige Vader![d] en
de wereld heeft U niet ge-
kend; maar ík heb U ge-
kend, en dezen hebben er-
kend, dat Gíj mij gezonden
26 hebt. En ik heb hun uwen
naam bekend gemaakt, en
zal [dien] bekend maken;
opdat de liefde, waarmede

[a]) Zie de noot op hoofdst. XIV : 16. — [b]) R. „uwe." — [c]) R. „gelooven zullen." — [d]) Of „Vóór de grondlegging der wereld, rechtvaardige Vader! en," enz.

Gij mij liefgehad hebt, in
hen zij, en ik in hen.
XVIII. — [a] Jezus, dit gezegd
hebbende, ging uit met
zijne discipelen over de
beek Kedron, waar een hof
was, in welken hij ging, hij
2 en zijne discipelen. En Ju-
das, die hem overleverde,
wist ook de plaats, omdat
Jezus aldaar dikwijls te za-
men kwam met zijne disci-
3 pelen. Judas dan, genomen
hebbende de bende en die-
naren van de overpriesters
en farizeën, kwam aldaar
met lantaarnen en fakkelen
4 en wapenen. Jezus dan,
wetende alles, wat over
hem komen zou, ging uit,
en zeide tot hen: Wien
5 zoekt gij? Zij antwoordden
hem: Jezus den Nazaréner.
Jezus zeide tot hen: Ik ben
het. En Judas, die hem
overleverde, stond ook bij
6 hen. Toen hij dan tot hen
zeide: Ik ben het, gingen
zij achterwaarts, en vielen
7 ter aarde. Hij vraagde hun
dan wederom: Wien zoekt
gij? en zij zeiden: Jezus
8 den Nazaréner. Jezus ant-
woordde: Ik heb u gezegd,
dat ik het ben. Indien gij
dan mij zoekt, laat dezen
9 heengaan; opdat het woord
vervuld zou worden, dat hij
gezegd had: Uit hen, die
Gij mij gegeven hebt, heb
10 ik niemand verloren. Si-
mon Petrus dan, hebbende
een zwaard, trok het, en
sloeg den slaaf des hooge-
priesters, en hieuw zijn
rechteroor af. En de naam
van den slaaf was Malchus.
11 Jezus dan zeide tot Petrus:
Steek het [b] zwaard in de
scheede! Den drinkbeker,
dien mij de Vader gegeven
heeft, zal ik dien niet
drinken?
12 De bende dan, en de
overste over duizend, en de
dienaars der Joden namen
13 Jezus, en bonden hem. En
zij leidden hem weg, eerst
tot Annas; want hij was de
schoonvader van Kajafas,
die in dat jaar hoogepries-
14 ter was. Kajafas nu was de-
gene, die den Joden gera-
den had, dat het nut was,
dat één mensch voor het
15 volk omkwame. [c] En Simon
Petrus volgde Jezus, en de
andere discipel. Deze dis-
cipel nu was den hooge-
priester bekend, en ging

a) Zie Matth. XXVI: 36; Mark. XIV: 32; Luk. XXII: 40. —
b) R. „uw." — c) V. l. „stierve."

met Jezus in het voorhof
16 des hoogepriesters; maar
Petrus stond buiten aan de
deur. De andere discipel
dan, die den hoogepriester
bekend was, ging uit, en
sprak met de deurwacht-
ster, en bracht Petrus bin-
17 nen. De dienstmaagd dan,
de deurwachtster, zeide tot
Petrus: Zijt ook gij niet uit
de discipelen van dezen
mensch? Hij zeide: Ik ben
18 niet. En de slaven en de
dienaars, hebbende een
kolenvuur gemaakt, omdat
het koud was, stonden en
warmden zich; en Petrus
stond bij hen, en warmde
19 zich. De hoogepriester dan
vraagde Jezus naar zijne
discipelen en naar zijne
20 leer. Jezus antwoordde
hem: Ik heb vrijuit gespro-
ken tot de wereld; ik heb
altijd geleerd *in* de syna-
goge en in den tempel,
waar al de Joden[a] samen-
komen; en in het verborgen
heb ik niets gesproken.
21 Waarom vraagt gij mij?
Vraag hen, die gehoord
hebben, wat ik tot hen ge-
sproken heb; zie, dezen
weten, wat ik gezegd heb.
22 Toen hij nu dit zeide, gaf
een van de dienaren, die
daarbij stond, Jezus een
kinnebakslag, zeggende:
Antwoordt gij alzoo den
23 hoogepriester? Jezus ant-
woordde hem: Indien ik
kwalijk gesproken heb, ge-
tuig van het kwade, en in-
dien wél, waarom slaat gij
24 mij? (Annas dan had hem
gebonden gezonden tot Ka-
jafas, den hoogepriester.)
25 En Simon Petrus stond,
en warmde zich. Zij zeiden
dan tot hem: Zijt ook gij
niet uit zijne discipelen?
Hij loochende het, en zeide:
26 Ik ben niet. Een van de
slaven des hoogepriesters,
zijnde een bloedverwant
van hem, wien Petrus het
oor afgehouwen had, zeide:
Heb ik u niet gezien in den
27 hof met hem? Petrus dan
loochende het wederom. En
terstond kraaide de haan.
28 Zij dan leidden Jezus van
Kajafas in het pretorium;
en het was 's morgens
vroeg. En zij gingen niet in
het pretorium, opdat zij niet
verontreinigd zouden wor-
den, maar[b] het pascha eten
29 mochten. Pilatus dan ging

[a]) R. „de Joden altijd." — [b]) R. v. b. „opdat zij."

tot hen uit, en zeide: Welke
beschuldiging brengt gij
30 tegen dezen mensch in? Zij
antwoordden en zeiden tot
hem: Indien deze geen
kwaaddoener ware, zouden
wij hem u niet overgeleverd
31 hebben. Pilatus dan zeide
tot hen: Neemt gij hem, en
oordeelt hem naar uwe wet.
De Joden dan zeiden tot
hem: Het is ons niet geoor-
loofd iemand te dooden.
32 Opdat het woord van Jezus
vervuld zou worden, het-
welk hij gezegd had, aan-
duidende, welk een dood
33 hij sterven zou. [a] Pilatus
dan ging wederom in het
pretorium, en riep Jezus,
en zeide tot hem: Zijt gij
34 de koning der Joden? Je-
zus antwoordde hem: Zegt
gij dit van uzelven, of heb-
ben anderen het u van mij
35 gezegd? Pilatus antwoord-
de: Ben ik een Jood? Uw
volk en de overpriesters
hebben u aan mij overge-
leverd; wat hebt gij ge-
36 daan? Jezus antwoordde:
Mijn koninkrijk is niet van
deze wereld. Indien mijn
koninkrijk van deze wereld
was, zouden mijne diena-
ren gestreden hebben, op-
dat ik den Joden niet ware
overgeleverd; maar nu is
mijn koninkrijk niet van
37 hier. Pilatus dan zeide tot
hem: Zijt gij dan een ko-
ning? Jezus antwoordde:
Gij zegt, dat ik een koning
ben. Hiertoe ben ik gebo-
ren, en hiertoe ben ik in
de wereld gekomen, opdat
ik der waarheid getuigenis
geven zou. Een iegelijk,
die uit de waarheid is,
38 hoort mijne stem. Pilatus
zeide tot hem: Wat is waar-
heid! En toen hij dit ge-
zegd had, ging hij weder-
om uit tot de Joden, en
zeide tot hen: Ik vind geen
39 schuld in hem. Doch gij
hebt een gewoonte, dat ik
u op het pascha één loslate.
Wilt gij dan, dat ik u den
koning der Joden loslate?
40 Zij dan riepen allen weder-
om, zeggende: Niet dezen,
maar Barabbas! En Bar-
abbas was een roover.

XIX. — [a] Toen nam Pilatus
dan Jezus, en geeselde
2 [hem]. En de krijgsknech-
ten, een kroon van door-
nen gevlochten hebbende,
zetten [die] op zijn hoofd,

[a]) Zie Matth. XXVII; Mark. XV; Luk. XXIII.

en wierpen hem een pur-
peren kleed om, en kwa-
3 men tot hem[a], en zeiden:
Wees gegroet, koning der
Joden! En zij gaven hem
4 kinnebakslagen. En Pila-
tus[b] kwam wederom uit,
en zeide tot hen: Zie, ik
breng hem tot u uit, opdat
gij weet, dat ik in hem
5 geen schuld vind. Jezus
dan kwam uit, dragende de
doornen kroon en het pur-
peren kleed. En hij zeide
tot hen: Ziet den mensch!
6 Toen dan de overpriesters
en de dienaars hem zagen,
riepen zij, zeggende: Krui-
sig, kruisig [hem]! Pilatus
zeide tot hen: Neemt gíj
hem en kruisigt [hem];
want ík vind in hem geen
7 schuld. De Joden antwoord-
den hem: Wíj hebben een
wet, en naar onze wet moet
hij sterven, want hij heeft
zichzelven Gods Zoon ge-
8 maakt. Toen Pilatus dan
dit woord hoorde, werd
9 hij nog meer bevreesd, en
ging wederom in het pre-
torium, en zeide tot Jezus:
Vanwaar zijt gij? Maar
Jezus gaf hem geen ant-
10 woord. Pilatus dan zeide
tot hem: Spreekt gij tot
mij niet? Weet gij niet,
dat ik macht heb u los te
laten, en macht heb u te
11 kruisigen?[c] Jezus ant-
woordde[d]: Gij zoudt geen
macht hebben tegen mij,
indien het u niet van boven
gegeven ware; daarom, die
mij aan u heeft overgele-
verd, heeft grooter zonde.
12 Van toen af zocht Pilatus
hem los te laten; maar de
Joden riepen, zeggende:
Indien gij dezen loslaat,
zijt gij des keizers vriend
niet. Een iegelijk, die zich-
zelven koning maakt, weer-
13 spreekt den keizer. Toen
Pilatus dan deze woorden[e]
hoorde, bracht hij Jezus
uit, en zat neder op den
rechterstoel, op de plaats,
genaamd Lithostrótos,[f] en
in het Hebreeuwsch Gab-
14 batha. (En het was de voor-
bereiding van het pascha;
[g]het was omtrent de zesde
ure.) En hij zeide tot de
Joden: Ziet uw koning!
15 Maar zij riepen: Neem weg,
neem weg, kruisig hem!
Pilatus zeide tot hen: Zal

[a]) R. l. w. „en kwamen tot hem." — [b]) R. „Pilatus dan." — [c]) R. eerst „kruisigen" en dan „loslaten." — [d]) S. v. b. „hem." — [e]) R. „dit woord." — [f]) d. i. het plaveisel. — [g]) R. „en."

ik uwen koning kruisigen?
De overpriesters antwoord-
den: Wij hebben geen ko-
16 ning, dan den keizer. Toen
gaf hij hem dan hun over,
om gekruisigd te worden.
En zij namen Jezus, en
leidden [hem] weg.
17 En hij, dragende zijn
kruis, ging uit naar de
[plaats], genaamd Schedel-
plaats, die *in het* He-
breeuwsch genoemd wordt
18 Golgotha; waar zij hem
kruisigden, en met hem
twee anderen, aan elke
zijde één, en Jezus in het
19 midden. En Pilatus schreef
ook een opschrift, en zette
[dat] op het kruis. En er
was geschreven: Jezus de
Nazaréner, de koning der
20 Joden. Dit opschrift dan
lazen vele der Joden; want
de plaats, waar Jezus ge-
kruisigd werd, was nabij
de stad; en het was geschre-
ven in het Hebreeuwsch,
in het Grieksch, in het La-
21 tijn. De overpriesters dan
der Joden zeiden tot Pila-
tus: Schrijf niet: De koning
der Joden; maar, dat hij
gezegd heeft: Ik ben de
22 koning der Joden. Pilatus
antwoordde: Wat ik ge-
schreven heb, heb ik ge-
23 schreven. De krijgsknech-
ten dan, toen zij Jezus ge-
kruisigd hadden, namen
zijne kleederen, en maak-
ten vier deelen, voor elken
krijgsknecht een deel en
den rok. De rok nu was
zonder naad, van boven af
24 in zijn geheel geweven. Zij
dan zeiden *tot* elkander:
Laat ons dien niet scheu-
ren, *maar* laat ons daar-
over loten, wiens die zijn
zal; opdat de Schrift ver-
vuld zou worden, die zegt:
„Zij hebben mijne kleede-
ren onder elkander ver-
deeld, en over mijne klee-
ding hebben zij het lot ge-
worpen." [a] Dit hebben dan
de krijgsknechten gedaan.
25 En bij het kruis van Je-
zus stonden zijne moeder,
en de zuster zijner moeder,
Maria, de [vrouw] van Klo-
pas, en Maria Magdaléna.
26 Jezus nu, ziende zijne moe-
der en den discipel, dien hij
liefhad, daarbij staande,
zeide tot zijne moeder:
27 Vrouw! zie, uw zoon. Daar-
na zeide hij tot den disci-
pel: Zie, uwe moeder. En

a) Ps. XXII: 19.

van die ure aan nam haar
28 de discipel tot zich. Hierna
Jezus, wetende, dat nu al-
les volbracht was, opdat de
Schrift zou vervuld wor-
29 den, zeide: Mij dorst! Er
stond dan een vat vol zuren
wijn, en zij vulden een
spons met zuren wijn, en
omleiden [haar] met hij-
sop,[a] en brachten [haar]
30 aan zijnen mond. Toen Je-
zus dan den zuren wijn
genomen had, zeide hij:
Het is volbracht! En het
hoofd buigende, gaf hij
31 zijnen geest over.[b] De Jo-
den dan, opdat de licha-
men niet aan het kruis zou-
den blijven op den sabbat,
daar het de voorbereiding
was, (want de dag van dien
sabbat[c] was groot,) vraag-
den Pilatus, dat hunne bee-
nen mochten gebroken,
en zij weggenomen wor-
32 den. De krijgsknechten dan
kwamen, en braken wel de
beenen des eersten en des
anderen, die met hem ge-
33 kruisigd was; maar ko-
mende tot Jezus, toen zij
zagen, dat hij reeds dood
was, braken zij zijne bee-
34 nen niet. Maar een der
krijgsknechten doorstak
zijne zijde met een speer,
en terstond kwam er bloed
35 en water uit. En die het
gezien heeft, getuigt het,
en zijne getuigenis is waar-
achtig; en hij weet, dat hij
zegt, wat waar is, opdat
ook[d] gij gelooven moogt.
36 Want deze dingen zijn ge-
schied, opdat de Schrift
vervuld zou worden: „Geen
been van hem zal gebro-
37 ken worden."[e] En wederom
zegt een andere Schrift: „Zij
zullen zien op hem, dien
zij doorstoken hebben."[f]
38 En daarna Jozef van
Arimathéa, die een disci-
pel van Jezus was, maar
bedekt om de vreeze der
Joden, vraagde Pilatus,
dat hij het lichaam van
Jezus mocht wegnemen;
en Pilatus liet het toe.

[a]) d. i. zij maakten de spons met een hijsop-tak aan een rietstok vast; zie Matth. XXVII : 48. Misschien zou men kunnen vertalen: „en hechtten haar aan hijsop." — [b]) De uitdrukking in het Grieksch is hier geheel anders dan in de drie andere Evangeliën; dáár wordt alleen meegedeeld, dat Jezus stierf; hier evenwel, dat zijn dood een vrijwillige overgave was van zijnen geest, naar zijne eigene woorden in hoofdst. X: 18. — [c]) R. „die sabbatdag." — [d]) R. l. w. „ook." — [e]) Ex. XII: 46; Ps. XXXIV: 21. — [f]) Zach. XII: 10.

Hij kwam dan, en nam het
39 lichaam van Jezus weg. En
Nicodémus kwam ook, die
eerst des nachts *tot* Jezus
gekomen was, brengende
een mengsel van mirre en
aloë, van om*trent* honderd
40 pond. Zij namen dan het
lichaam van Jezus, en bonden
het in linnen doeken
met de specerijen, gelijk
de Joden de gewoonte heb-
41 ben van begraven. En er
was in de plaats, waar hij
gekruisigd was, een hof,
en in den hof een nieuw
graf, waarin nog nooit
iemand gelegd was ge-
42 weest. Daar legden zij dan
Jezus, wegens de voorbereiding
der Joden, omdat
het graf nabij was.

XX. [a] — En op den eersten
[dag] der week kwam Maria
Magdaléna vroeg, toen
het nog duister was, naar
het graf; en zag den steen
van het graf weggenomen.
2 Zij liep dan, en kwam tot
Simon Petrus en tot den
anderen discipel, dien Jezus
liefhad, en zeide tot
hen: Zij hebben den Heer
weggenomen uit het graf,
en wij weten niet, waar zij
3 hem gelegd hebben. Petrus
dan ging uit, en de andere
discipel, en zij gingen naar
4 het graf. En deze twee liepen
te zamen, en de andere
discipel liep vooruit, sneller
dan Petrus, en kwam
5 eerst tot het graf. En nederbukkende,
zag hij de doeken
liggen, nochtans ging
6 hij er niet in. Simon Petrus
dan, hem volgende, kwam
en ging in het graf, en zag
7 de doeken liggen, en den
zweetdoek, die op zijn
hoofd geweest was, niet
bij de doeken liggende,
maar in een plaats afzon-
8 derlijk samengerold. Toen
ging dan ook de andere
discipel er in, die eerst tot
het graf gekomen was; en
9 hij zag, en geloofde. Want
zij wisten nog de Schrift
niet, dat hij uit de dooden
10 moest opstaan. De discipelen
dan gingen wederom
naar huis.
11 Maria nu stond buiten bij
het graf, weenende. Terwijl
zij dan weende, bukte
12 zij in het graf, en zag twee
engelen in witte [kleederen]
zitten, een aan het
hoofd en een aan de voe-

[a]) Zie Matth. XXVIII; Mark. XVI; Luk. XXIV.

ten, waar het lichaam van
13 Jezus gelegen had; en die
zeiden tot haar: Vrouw!
waarom weent gij? Zij zeide
tot hen: Omdat zij mijnen
Heer weggenomen hebben,
en ik weet niet, waar zij
14 hem gelegd hebben! Toen
zij dit gezegd had, keerde
zij zich om, en zag Jezus
staan, en zij wist niet, dat
15 het Jezus was. Jezus zeide
tot haar: Vrouw! waarom
weent gij? wien zoekt gij?
Zij, meenende dat het de
hovenier was, zeide tot
hem: Heer, indien gíj hem
weggedragen hebt, zeg mij,
waar gij hem gelegd hebt,
en ik zal hem wegnemen.
16 Jezus zeide tot haar: Ma-
ria! Zij, zich omkeerende,
zeide tot hem in het He-
breeuwsch[a]: Rabbouni!
hetwelk zeggen wil: Mees-
17 ter. Jezus zeide tot haar:
Raak mij niet aan, want ik
ben nog niet opgevaren tot
mijnen[b] Vader; maar ga
heen tot mijne broeders, en
zeg hun: Ik vaar op tot
mijnen Vader en uwen Va-
der, en tot mijnen God en
18 uwen God. Maria Magda-
léna ging den discipelen
boodschappen, dat zij den
Heer gezien, en dat hij haar
dit gezegd had.
19 Toen het dan avond was,
op dien eersten dag der
week, en de deuren, waar
de discipelen[c] waren, *uit*
vrees voor de Joden, wa-
ren gesloten, kwam Jezus
en stond in het midden, en
zeide tot hen: Vrede zij u!
20 En dit gezegd hebbende,
toonde hij hun zijne han-
den en zijne zijde. De dis-
cipelen dan verblijdden
zich, toen zij den Heer za-
21 gen. Jezus dan zeide we-
derom tot hen: Vrede zij u!
gelijk de Vader mij gezon-
den heeft, zend ik ook u.
22 En toen hij dit gezegd had,
blies hij in [hen], en zeide
tot hen: Ontvangt den
23 Heiligen Geest! Zoo gij
iemands zonden vergeeft,
dien zijn zij vergeven;
zoo gij iemands [zonden]
houdt, [dien] zijn zij ge-
24 houden. Thomas nu, een
van de twaalven, genaamd
Didymus,[d] was niet bij hen,
25 toen Jezus kwam. De an-
dere discipelen dan zeiden
tot hem: Wij hebben den
Heer gezien! Doch hij zeide

[a]) R. l. w. „in het Hebreeuwsch." — [b]) S. l. „den." — [c]) R. v. b. „vergaderd." — [d]) Of: Tweeling.

tot hen: Indien ik in zijne
handen niet zie het teeken
der nagelen, en mijnen vinger
steke in het teeken der
nagelen, en steke mijne
hand in zijne zijde, ik zal
26 geenszins gelooven. En na
acht dagen waren zijne discipelen
wederom binnen,
en Thomas bij hen. Jezus
kwam, toen de deuren gesloten
waren, en stond in
het midden, en zeide: Vrede
27 zij u! Daarna zeide hij *tot*
Thomas: Breng uwen vinger
hier, en zie mijne handen,
en breng uwe hand,
en steek [ze] in mijne zijde;
en wees niet ongeloovig,
28 maar geloovig. [a]Thomas
antwoordde en zeide tot
hem: Mijn Heer en mijn
29 God! Jezus zeide tot hem:
Omdat gij mij gezien hebt,[b]
hebt gij geloofd; welgelukzalig
die niet gezien hebben,
en [nochtans] geloofd
hebben!
30 Jezus dan heeft nog wel
vele andere teekenen in
de tegenwoordigheid zijner
discipelen gedaan, die niet
zijn geschreven in dit boek;
31 maar deze zijn geschreven,
opdat gij gelooft, dat Jezus
is de Christus, de Zoon
Gods; en opdat gij, geloovende,
het leven hebt in
zijnen naam.

XXI. — Na dezen openbaarde
Jezus zichzelven wederom
aan de discipelen aan de
zee van Tibérias; en hij
2 openbaarde zich aldus. Er
waren samen Simon Petrus,
en Thomas, genaamd Didymus,[c]
en Nathanaël, die
van Kana in Galiléa was,
en de [zonen] van Zebedeüs,
en twee andere van
3 zijne discipelen. Simon Petrus
zeide tot hen: Ik ga
visschen. Zij zeiden tot
hem: Wij gaan ook met u.
Zij gingen uit, en traden[d]
in het schip; en in dien
4 nacht vingen zij niets. En
toen het reeds morgen
werd[e], stond Jezus op den
oever; doch de discipelen
wisten niet, dat het Jezus
5 was. Jezus dan zeide tot
hen: Kinderkens! hebt gij
niet iets te eten? Zij ant-
6 woordden hem: Neen. En
hij zeide tot hen: Werpt het
net aan de rechterzijde van
het schip, en gij zult vinden.
Zij wierpen het dan,
en konden het niet meer

[a]) R. v. b. „En." — [b]) R. v. b. „Thomas." — [c]) Of „Tweeling." — [d]) R. v. b. „terstond." — [e]) R. „geworden was."

trekken vanwege de me-
7 nigte der visschen. De dis-
cipel dan, dien Jezus lief-
had, zeide tot Petrus: Het
is de Heer! Simon Petrus
dan, hoorende, dat het de
Heer was, omgordde het
opperkleed, (want hij was
naakt,) en wierp zich in de
8 zee. En de andere disci-
pelen kwamen met het
scheepje, (want zij waren
niet verre van het land,
maar omtrent twee hon-
derd el,) slepende het net
9 met de visschen. Toen zij
dan aan het land gegaan
waren, zagen zij een ko-
lenvuur liggen, en visch
daarop liggen, en brood.
10 Jezus zeide tot hen: Brengt
van de visschen, die gij nu
11 gevangen hebt! Simon Pe-
trus ging op, en trok het
net op het land, vol groote
visschen, honderd drie en
vijftig; en hoewel er zoo
vele waren, scheurde het
12 net niet. Jezus zeide tot
hen: Komt herwaarts, eet!
En niemand van de disci-
pelen durfde hem vragen:
Wie zijt gij? wetende, dat
13 het de Heer was. Jezus[a]
kwam, en nam het brood,
en gaf [het] hun, en den
14 visch desgelijks. Dit [was]
reeds de derde maal, dat
Jezus aan de[b] discipelen
geopenbaard werd, nadat
hij uit de dooden opge-
wekt was.
15 Toen zij dan gegeten
hadden, zeide Jezus tot
Simon Petrus: Simon,
[zoon] van Jona! hebt gij
mij meer lief dan dezen?
Hij zeide tot hem: Ja, Heer!
gij weet, dat ik u liefheb.
Hij zeide tot hem: Weid
16 mijne lammeren! Hij zeide
wederom tot hem ten twee-
den maal: Simon, [zoon]
van Jona! hebt gij mij lief?
Hij zeide tot hem: Ja, Heer!
gij weet, dat ik u liefheb.
Hij zeide tot hem: Hoed
17 mijne schapen! Hij zeide
tot hem ten derden maal:
Simon, [zoon] van Jona!
hebt gij mij lief? Petrus
werd bedroefd, omdat hij
ten derden maal tot hem
zeide: Hebt gij mij lief? en
zeide tot hem: Heer! gij
weet alle dingen, gij weet,
dat ik u liefheb. Jezus zeide
tot hem: Weid mijne scha-
18 pen! Voorwaar, voorwaar,
ik zeg u: toen gij jonger

[a]) R. v. b. „dan." — [b]) R. „zijne."

waart, gorddet gij uzelven,
en wandeldet, waarheen
gij wildet; maar wanneer
gij zult oud geworden zijn,
zult gij uwe handen uit-
strekken, en een ander zal
u gorden, en brengen,
19 waarheen gij niet wilt. En
dit zeide hij, aanduidende
met welk een dood hij God
verheerlijken zou. En dit
gesproken hebbende, zeide
20 hij tot hem: Volg mij. [a]Pe-
trus, zich omkeerende, zag
den discipel volgen, dien
Jezus liefhad, die ook bij
den maaltijd op zijne borst
gevallen was, en gezegd
had: Heer! wie is het, die u
21 overlevert? Petrus[b], dezen
ziende, zeide tot Jezus:
22 Heer! maar wat deze? Je-
zus zeide tot hem: Indien
ik wil, dat hij blijve, totdat
ik kom, wat gaat het u aan?
23 Volg gij mij. Dit woord dan
ging uit onder de broeders,
dat deze discipel niet zou
sterven. En Jezus had tot
hem niet gezegd, dat hij
niet sterven zou, maar:
Indien ik wil, dat hij blijve,
totdat ik kom, wat gaat
het u aan?
24 Deze is de discipel, die
van deze dingen getuigt,
en deze dingen geschreven
heeft; en wij weten, dat
zijne getuigenis waarach-
25 tig is. En er zijn nog vele
andere dingen, die Jezus
gedaan heeft, welke, zoo
zij één voor één geschre-
ven werden, ik meen, dat
ook de wereld zelve de ge-
schrevene boeken niet zou
bevatten. [c]

[a]) R. v. b. „En." — [b]) V. v. b. „dan." — [c]) R. v. b. „Amen."

DE HANDELINGEN

DER

APOSTELEN.

I. — Het eerste verhaal heb
ik opgesteld, o Theófilus!
aangaande alles, wat Jezus
begonnen heeft beide te
2 doen en te leeren, tot op
den dag, dat hij werd op-
genomen, nadat hij door
den Heiligen Geest aan de
apostelen, die hij uitver-
koren had, bevelen had ge-
3 geven; aan wie hij ook,
nadat hij geleden had, zich
levend vertoond heeft met
vele gewisse kenteekenen,
zijnde door hen gezien ge-
durende veertig dagen, en
sprekende over de dingen,
die het koninkrijk Gods
4 aangaan. En met [hen] ver-
gaderd zijnde, beval hij
hun, zich niet van Jeruza-
lem te verwijderen, maar
de belofte des Vaders te
verwachten, die gij, [zeide
hij], van mij gehoord hebt.
5 Want Johannes doopte wel
met water, maar gij zult
met den Heiligen Geest
gedoopt worden, niet vele
6 dagen na dezen. Zij dan,
die samengekomen waren,
vraagden hem, zeggende:
Heer! zult gij in dezen tijd
aan Israël het koninkrijk
7 wederoprichten? En hij
zeide tot hen: Het komt u
niet toe tijden of gelegen-
heden te weten, die de Va-
der in zijne eigene macht
8 gesteld heeft. Maar gij zult
kracht ontvangen, als de
Heilige Geest over u komt;
en gij zult mijne [a] getuigen
zijn, zoowel te Jeruzalem,
als in geheel Judéa en Sa-
marië, en tot aan het einde
9 der aarde. [b] En toen hij dit
gezegd had, werd hij opge-
nomen, terwijl zij het za-
gen, en een wolk nam hem
10 weg voor hunne oogen. En
toen zij naar den hemel

---

[a]) R. „voor mij." — [b]) Zie Mark. XVI: 19; Luk. XXIV: 51.

staarden, *terwijl* hij heen-
ging, zie, twee mannen
stonden bij hen in witte
11 kleederen, die ook zeiden:
Mannen van Galiléa, waar-
om staat gij op te zien naar
den hemel? Deze Jezus, die
van u opgenomen is in den
hemel, zal aldus komen,
gelijkerwijs gij hem naar
den hemel hebt zien henen-
gaan.
12 Toen keerden zij naar
Jeruzalem terug van den
berg, genaamd de Olijf-
berg, die nabij Jeruzalem
is, *een* sabbatsreis van
13 daar. En toen zij ingeko-
men waren, gingen zij
naar de opperzaal, waar
zij bleven: Petrus, en Jo-
hannes, en Jakobus,[a] en
Andréas, Filippus en Tho-
mas, Bartholomeüs en Mat-
theüs, Jakobus, [de zoon]
van Alfeüs, en Simon, Ze-
lótes,[b] en Judas, [de broe-
14 der] van Jakobus. Deze
allen volhardden eendrach-
tig in het gebed,[c] met
[eenige] vrouwen, en Ma-
ria, de moeder van Jezus,
en met zijne broeders.
15 En in die dagen stond
Petrus op in het midden
der discipelen[d], en sprak:
(er was nu een schare bij-
een van omtrent honderd
16 en twintig personen.) Man-
nen broeders! deze Schrift
moest vervuld worden,
welke de Heilige Geest
door den mond van David
voorzegd heeft aangaande
Judas, die de leidsman is
geweest van hen, die Jezus
17 vingen; want hij was on-
der[e] ons geteld, en had het
lot dezer bediening verkre-
18 gen. (Deze dan heeft met
het loon der ongerechtig-
heid een akker verwor-
ven, en voorover gevallen
zijnde, is hij doormidden
gebarsten, en al zijne in-
gewanden zijn uitgestort.
19 En het is bekend geworden
aan allen, die te Jeruzalem
wonen, zoodat die akker
in hunne eigene[f] spraak
genoemd wordt Akeldama,
dat is: Akker des bloeds.)
20 Want er staat geschreven
in het boek der Psalmen:
„Zijne woonstede worde
woest, en er zij niemand,
die daarin wone;" en:
„Een ander neme zijn op-

[a]) R. „Jakobus en Johannes." — [b]) Of „de ijveraar;" zie Matth. X: 4. — [c]) R. v. b. „en het smeeken." — [d]) V. l. „broeders." — [e]) R. „met." — [f]) S. l. w. „eigene."

21 zienersambt."[a] Het is dan
noodig, dat van de mannen,
die met ons vergaderd
hebben al den tijd,
dat de Heer Jezus onder
22 ons inging en uitging, beginnende
van den doop
van Johannes, tot op den
dag, dat hij van ons werd
opgenomen, één van deze
met ons getuige worde van
23 zijne opstanding. En zij
stelden er twee: Jozef,
genaamd Barsabas, die bijgenaamd
werd Justus, en
24 Matthias. En zij baden en
zeiden: Gij, Heer! Kenner
der harten van allen, wijs
van deze twee één aan, dien
25 Gij uitverkoren hebt, om
te ontvangen het lot dezer
bediening en dezes apostelschaps,
waarvan Judas afgeweken
is, om te gaan
naar zijne eigene plaats.
26 En zij wierpen het lot[b] over
hen; en het lot viel op Matthias,
en hij werd tot de elf
apostelen gerekend.
II. — En toen de dag van het
pinksterfeest vervuld werd,
waren zij allen aan ééne
2 plaats[c] bijeen. En er geschiedde
plotseling uit den
hemel een geluid, als van
een geweldigen, gedrevenen
wind, en vervulde het
geheele huis, waar zij za-
3 ten. En er vertoonden zich
aan hen verdeelde tongen
als van vuur, en zij zetten
zich[d] op een iegelijk hun-
4 ner. En zij werden allen
vervuld met den Heiligen
Geest, en begonnen te
spreken met andere talen,
zooals de Geest hun gaf uit
5 te spreken. En er woonden
Joden te Jeruzalem, godvruchtige
mannen uit elk
volk van hen, die onder
6 den hemel zijn. En toen
het gerucht[e] hiervan zich
verbreid had, kwam de
menigte samen, en werd
ontroerd; want een iegelijk
hoorde hen spreken in
7 zijne eigene spraak. En zij
ontzetten zich allen, en
verwonderden zich, zeggende[f]:
Zie, zijn niet alle
dezen, die daar spreken,

[a]) Ps. LXIX: 26; CIX: 8. — [b]) R. „hunne loten." — [c]) R. „eendrachtig." — [d]) R. „en het zat." — [e]) Hoewel sommigen dit gerucht (φωνή) in verband brengen met het geluid in vs. 2, en anderen er de stem van hen, die in talen spraken, onder verstaan, nemen wij φωνή in den zin van φήμη, gerucht, tijding. Zie Gen. XLV: 16 en Jer. XXVII: 46. — [f]) R. v. b. „tot elkander."

8 Galileërs? En hoe hooren
wij hen, een iegelijk in
onze eigene spraak, waarin
9 wij geboren zijn? Parthers,
en Meders, en Elamieten,
en die Mesopotamië bewonen,
en Judéa, en Kappadocië,
Pontus en Azië,
10 en Frygië, en Pamfylië,
Egypte, en de streken van
Libyë, dat bij Cyréne [ligt],
en de [hier] vertoevende
Romeinen, zoowel Joden
11 als proselieten, Kretenzers
en Arabieren, wij hooren
hen in onze talen de groote
12 werken Gods spreken! En
zij ontzetten zich allen, en
waren in verlegenheid,
zeggende de een tot den
ander: Wat mag dit toch
13 zijn? En anderen, spottende,
zeiden: Zij zijn vol
zoeten wijn!
14 Maar Petrus, staande
met de elven, verhief zijne
stem, en sprak tot hen:
Mannen van Judéa, en gij
allen, die te Jeruzalem
woont! dit zij u bekend, en
laat mijne woorden tot uwe
15 ooren ingaan! Want dezen
zijn niet dronken, gelijk
gij vermoedt; want het is
de derde ure van den dag.
16 Maar dit is het, wat gesproken
is door den profeet
17 Joël: „En het zal zijn in de
laatste dagen, zegt God,
Ik zal uitstorten van mijnen
Geest op alle vleesch;
en uwe zonen en uwe dochteren
zullen profeteeren,
en uwe jongelingen zullen
gezichten zien, en uwe
ouden zullen met droo-
18 men droomen. [a] En ook op
mijne slaven en op mijne
slavinnen zal Ik in die
dagen van mijnen Geest
19 uitstorten, en zij zullen
profeteeren. En Ik zal
wonderen geven in den
hemel boven, en teekenen
op de aarde beneden, bloed
20 en vuur en rookdamp. De
zon zal veranderd worden
in duisternis, en de maan
in bloed, eer de groote
en doorluchtige dag [des]
21 Heeren komt. En het zal
zijn, dat een iegelijk, die
den naam [des] Heeren zal
aanroepen, behouden zal
22 worden." [b] Mannen Israëls!
hoort deze woorden: Jezus
den Nazaréner, een man,
door God aan u bevestigd
door krachten en wonderen
en teekenen, die God door

[a]) R. „droomen droomen." — [b]) Joël II: 28—32.

hem in uw midden gedaan
heeft, gelijk[a] gijzelven
23 weet; dezen door den be-
paalden raad en de voor-
kennis Gods overgegeven
zijnde, hebt gij[b] door de
hand[c] der ongerechtigen
aan [het kruis] gehecht en
24 ter dood gebracht; welken
God opgewekt heeft, de
smarten des doods ontbon-
den hebbende, naardien
het niet mogelijk was, dat
hij door dezen werd vast-
25 gehouden. Want David
zegt aangaande hem: „Ik
zag den[d] Heer altijd vóór
mij, want Hij is aan mijne
rechterhand, opdat ik niet
26 wankele. Daarom is mijn
hart verblijd, en mijne tong
verheugt zich; ja, ook
mijn vleesch zal rusten in
27 hope; want gij zult mijne
ziel niet in den hades[e]
laten, noch zult gij uwen
Heilige [over]geven, om
28 verderving te zien. Gij hebt
mij de wegen des levens
bekend gemaakt; Gij zult
mij vervullen met verheu-
ging bij uw aangezicht."[f]

29 Mannen broeders! het zij
mij geoorloofd met vrij-
moedigheid tot u te spre-
ken over den aartsvader
David, dat hij èn gestorven
èn begraven is, en zijn graf
is onder ons tot op dezen
30 dag. Daar hij dan een pro-
feet was, en wist, dat God
hem met een eed gezworen
had, uit de vrucht zijner
lenden,[g] [een] op zijnen
31 troon te zetten, zoo heeft
hij, [dit] voorziende, ge-
sproken over de opstan-
ding van Christus, dat
hij[h] niet is gelaten in den
hades[e], noch zijn vleesch
verderving heeft gezien.
32 Dezen Jezus heeft God op-
gewekt, waarvan wij allen
33 getuigen zijn. Hij dan, door
de rechterhand Gods ver-
hoogd zijnde, en de belofte
des Heiligen Geestes ont-
vangen hebbende van den
Vader, heeft dit uitgestort,
34 dat gij[i] ziet en hoort. Want
David is niet opgevaren in
de hemelen; maar hij zegt
zelf: „De Heer heeft ge-
sproken tot mijnen Heer:

[a]) R. v. b. „ook." — [b]) R. v. b. „genomen, en." — [c]) R. „handen." — [d]) S. l. „mijnen." — [e]) Plaats, waar de zielen der menschen na den dood heengaan. — [f]) Ps. XVI: 8—11. — [g]) R. v. b. „zooveel het vleesch aangaat, den Christus te verwekken." — [h]) R. „zijne ziel." — [i]) R. v. b. „nu."

35 Zit aan mijne rechterhand,
totdat Ik uwe vijanden zal
gezet hebben tot een voet-
36 bank uwer voeten."[a] Het
gansche huis Israëls dan
wete zeker, dat God hem
zoowel tot Heer als tot
Christus gemaakt heeft:
dezen Jezus, dien *gij* ge-
kruisigd hebt.
37 En toen zij [dit] hoor-
den, werden zij in het hart
getroffen, en zeiden tot
Petrus en de andere apos-
telen: Wat zullen wij
doen, mannen broeders?
38 En Petrus zeide tot hen:
Bekeert u, en een iege-
lijk van u worde gedoopt
in den naam van Jezus
Christus, tot vergeving
van[b] zonden; en gij zult
de gave des Heiligen Gees-
39 tes ontvangen. Want u
komt de belofte toe, en
uwen kinderen, en allen,
die verre zijn, zoo velen
[de] Heer, onze God, er toe
40 roepen zal. En met veel
meer andere woorden be-
tuigde en vermaande hij
[hen], zeggende: Wordt
behouden van dit verkeerd
41 geslacht! Die dan zijn
woord[c] aannamen, werden
gedoopt; en er werden op
dien dag toegevoegd om-
trent drie duizend zielen.
42 En zij waren volhar-
dende in de leer der apos-
telen en in de gemeen-
schap,[d] in de breking des
broods en in de gebeden.
43 En vreeze kwam over alle
ziel; en vele wonderen en
teekenen geschiedden door
44 de apostelen. En allen, die
geloofden, waren bijeen,
en hadden alle dingen ge-
45 meen; en zij verkochten
hunne goederen en have,
en deelden ze uit aan al-
len, naar dat elk van noode
46 had. En dagelijks een-
drachtig in den tempel vol-
hardende, en in de huizen
brood brekende, aten *zij*
te zamen met verheuging
en eenvoudigheid des har-
47 ten, en prezen God, en
hadden gunst bij het gan-
sche volk. En de Heer
voegde dagelijks bij de
gemeente, die behouden
moesten worden.[e]

III. — Petrus nu en Johan-

[a]) Ps. CX: 1. — [b]) S. v. b. „uwe — [c]) R. v. b. „gaarne." — [d]) R. v. b. „en." — [e]) Hier wordt bedoeld het overblijfsel van Israël, dat God op zich genomen had te behouden, hetwelk Hij nu deed door het te voegen bij de christelijke gemeente.

nes gingen te zamen [a] op
naar den tempel, omtrent
de ure des gebeds, [zijnde]
2 de negende; en een zeker
man, die kreupel was van
den schoot zijner moeder
af, werd gedragen, dien
zij dagelijks zetten aan de
deur des tempels, genaamd
de Schoone, om een aalmoes
te vragen van hen,
die in den tempel gingen.
3 Deze, Petrus en Johannes
ziende, toen zij in den
tempel zouden ingaan,
vraagde een aalmoes te mo-
4 gen ontvangen. En Petrus,
hem aanstarende met Johannes,
zeide: Zie op ons!
5 En hij hield [de oogen]
op hen, verwachtende iets
6 van hen te ontvangen. En
Petrus zeide: Zilver en
goud heb ik *niet*; maar
wat ik heb, dat geef ik u:
in den naam van Jezus
Christus den Nazaréner,
7 sta op en wandel! En hem
grijpende bij de rechterhand,
richtte hij [hem] op;
en terstond werden zijne
voeten en enkelen vast.
8 En opspringende, stond
hij en wandelde, en ging
met hen in den tempel,
wandelende en springende
9 en prijzende God. En al
het volk zag hem wande-
10 len en God prijzen. En zij
herkenden hem, dat hij het
was, die om een aalmoes
gezeten had aan de Schoone
poort des tempels; en zij
werden vervuld met verbazing
en ontzetting over
hetgeen hem geschied was.
11 Toen hij nu [b] Petrus en
Johannes vasthield, liep
al het volk, geheel verbaasd,
tot hen samen in
de galerij, genaamd die
12 van Salomo. En Petrus,
[dit] ziende, antwoordde
tot het volk: Mannen Israëls!
waarom verwondert
gij u hierover, of waarom
staart gij óns aan, alsof
wij door eigene kracht of
godzaligheid dezen hadden
13 doen wandelen? De God
van Abraham en Izaäk en
Jakob, de God onzer vaderen,
heeft zijnen knecht
Jezus verheerlijkt, dien
gíj overgeleverd hebt, en
hebt hem voor het aangezicht
van Pilatus verloochend,
toen híj oordeelde,

[a]) V. 1. „De Heer voegde dagelijks te zamen, die behouden moesten worden. Petrus nu en Johannes gingen op naar den tempel.” — [b]) R. „Toen nu de kreupele, die gezond gemaakt was.”

dat hij zou losgelaten wor-
14 den. Maar gij hebt den Hei-
lige en Rechtvaardige ver-
loochend, en geëischt, dat
u een man, [die] een moor-
denaar [was], zou geschon-
15 ken worden; en den Vorst
des levens hebt gij gedood,
dien God opgewekt heeft
uit de dooden, waarvan wij
16 getuigen zijn. En door het
geloof in zijnen naam heeft
zijn naam dezen, dien gij
ziet en kent, gesterkt;
en het geloof, dat door
hem is, heeft hem deze
volmaakte gezondheid ge-
geven in u aller tegen-
17 woordigheid. En nu, broe-
ders! ik weet, dat gij het
door onwetendheid gedaan
hebt, gelijk ook uwe over-
18 sten; maar God heeft al-
dus vervuld, hetgeen Hij
door den mond van al de[a]
profeten te voren verkon-
digd had, dat zijn[b] Chris-
19 tus lijden zou. Hebt dan
berouw, en bekeert u, ten
einde uwe zonden mogen
uitgewischt worden, opdat
de tijden der verkwikking
mogen komen van het aan-
20 gezicht des Heeren, en Hij
zenden moge Jezus Chris-
21 tus, die u te voren veror-
dend is[c], dien de hemel
moet opnemen tot op de
tijden der herstelling aller
dingen, waarvan God ge-
sproken heeft door den
mond[d] zijner heilige pro-
22 feten van oudsher. Mozes
nu heeft gezegd[e]: „[De]
Heer, uw God, zal u een
profeet verwekken uit uwe
broederen, gelijk mij; hem
zult gij hooren in alles,
wat hij tot u spreken zal.
23 En het zal geschieden, dat
alle ziel, die dien profeet
niet zal hooren, uitgeroeid
zal worden uit het volk."[f]
24 En ook al de profeten, van
Samuël af, en die daarna
[gevolgd zijn], zoo velen
er hebben gesproken, heb-
ben ook deze dagen ver-
25 kondigd.[g] Gij zijt zonen der
profeten en des verbonds,
dat God met onze vaderen
gemaakt heeft, zeggende
tot Abraham: „En in uw
zaad zullen alle geslachten
der aarde gezegend wor-
26 den."[h] God, zijnen knecht[i]

a) R. „zijne." — b) R. „de." — c) R. „gepredikt is." — d) R. v. b. „al." — e) R. „Want Mozes heeft tot de vaderen gezegd." — f) Deut. XVIII: 15—19. — g) R. „te voren verkondigd." — h) Gen. XXII: 18. — i) R. v. b. „Jezus."

opgewekt hebbende, heeft
hem eerst tot u gezonden,
om u te zegenen, daardoor
dat Hij een iegelijk [van u]
afkeere van uwe boosheden.
IV. — Terwijl zij nu tot het
volk spraken, kwamen tot
hen de priesters en de
hoofdman des tempels en
2 de sadduceën, zeer onte-
vreden zijnde, omdat zij
het volk leerden, en in Je-
zus de opstanding uit de
3 dooden verkondigden; en
zij sloegen de handen aan
hen, en zetten [hen] in
bewaring tot den anderen
dag; want het was reeds
4 avond. En velen van hen,
die het woord gehoord had-
den, geloofden; en het ge-
tal der mannen werd om-
trent vijf duizend.
5 En het geschiedde des
anderen daags, dat hunne
oversten en oudsten en
schriftgeleerden te Jeruza-
6 lem vergaderden, en An-
nas, de hoogepriester, en
Kajafas en Johannes en
Alexander, en zoo velen er
van het hoogepriesterlijk
7 geslacht waren. En toen
zij hen in het midden ge-
steld hadden, vraagden zij:
Door welke kracht, of door
welken naam hebt gij dit
8 gedaan? Toen zeide Pe-
trus, vervuld met den Hei-
ligen Geest, tot hen: Over-
sten des volks en oudsten
9 van Israël! [a] indien wij
heden verhoord worden
over de weldaad aan een
krank mensch, waardoor
deze gezond geworden is,
10 zoo zij aan u allen be-
kend, en aan het gansche
volk Israëls, dat door den
naam van Jezus Christus
den Nazaréner, dien gij
gekruisigd hebt, dien God
uit de dooden heeft opge-
wekt, door hem deze hier
11 gezond voor u staat. Deze
is de steen, die door u, de
bouwlieden, veracht is, die
tot een hoofd des hoeks
12 is geworden. En de behou-
denis is in geen anderen;
want er is ook onder den
hemel geen andere naam,
die onder de menschen ge-
geven is, door welken wij
moeten behouden worden.
13 Zij nu, ziende de vrij-
moedigheid van Petrus en
Johannes, en bevindende,
dat zij ongeleerde en on-
wetende menschen waren,

[a]) S. l. w. „van Israël.”

verwonderden zich; en zij
herkenden hen, dat zij met
14 Jezus geweest waren. En[a]
ziende den mensch bij hen
staan, die genezen was,
hadden zij er niets tegen te
15 zeggen. En hun geboden
hebbende uit te gaan bui-
ten den raad, overleiden
16 zij met elkander, zeggende:
Wat zullen wij dezen men-
schen doen? Want dat er
een kennelijk teeken door
hen is geschied, is open-
baar aan allen, die te Jeru-
zalem wonen, en wij kun-
nen het niet loochenen.
17 Maar opdat het niet meer
en meer onder het volk ver-
spreid worde, laat ons hen
ernstig dreigen, dat zij niet
meer tot eenig mensch in
18 dezen naam spreken. En
hen geroepen hebbende,
bevalen zij [hun][b] in het
geheel niet te spreken of
te leeren in den naam van
19 Jezus. Maar Petrus en Jo-
hannes, antwoordende, zei-
den tot hen: Oordeelt, of
het recht is voor God, naar
u meer te hooren dan naar
20 God? Want óns is het on-
mogelijk niet te spreken
van hetgeen wij gezien en
21 gehoord hebben. Maar zij
dreigden [hen] nog meer,
en niets vindende, hoe zij
hen straffen zouden, lieten
zij hen gaan om des volks
wil; want allen verheer-
lijkten God over hetgeen
22 er geschied was. Want de
mensch, aan wien dit tee-
ken der genezing geschied
was, was meer dan veertig
jaar oud.
23 En zij, losgelaten zijnde,
kwamen tot de hunnen, en
verkondigden al wat de
overpriesters en de oud-
sten tot hen gezegd hadden.
24 En zij, [dit] hoorende, hie-
ven eendrachtig [hunne]
stem op tot God, en zeiden:
Heer![c] Gíj [zijt] de God[d],
die gemaakt hebt den he-
mel en de aarde en de zee
en alle dingen, die daarin
25 zijn. Die door den mond van
David,[e] uwen knecht, ge-
zegd hebt: „Waarom woed-
den de natiën, en bedach-
ten de volken ijdele dingen?

[a]) R. „Maar." — [b]) R. „hun." — [c]) Zie de noot op Luk. II : 29. — [d]) S. l. w. ὁ Θεός; dan moeten wij lezen: „Gij zijt het, die." — [e]) Daar de lezingen zoozeer verschillen, hebben wij den R. gevolgd. Misschien moeten wij lezen: „die door den Heiligen Geest, door den mond van uwen knecht David, onzen vader, gezegd hebt."

26 De koningen der aarde zijn
opgestaan, en de oversten
zijn bijeenvergaderd tegen
den Heer en tegen zijnen
27 Gezalfde."[a] Want in waarheid
zijn in deze stad[b] vergaderd
tegen uwen heiligen
knecht Jezus, dien Gij
gezalfd hebt, zoowel Herodes
als Pontius Pilatus,
met de natiën en de volken
28 Israëls, om te doen al wat
uwe hand en uw raad te
voren bepaald hadden, dat
29 geschieden zou. En nu,
Heer! zie op hunne dreigingen,
en geef uwen slaven
met alle vrijmoedigheid
uw woord te spreken;
30 daardoor, dat Gij uwe hand
uitstrekt tot genezing, en
dat teekenen en wonderen
geschieden door den naam
van uwen heiligen knecht
31 Jezus. En toen zij gebeden
hadden, werd de plaats,
waarin zij vergaderd waren,
bewogen; en zij werden
allen vervuld met den
Heiligen Geest, en spraken
het woord Gods met
vrijmoedigheid.
32 En de menigte van hen,
die geloofden, was één hart
en éene ziel; en niemand
zeide, dat iets van hetgeen
hij had zijn eigen was,
maar alle dingen waren
33 hun gemeen. En de apostelen
gaven met groote
kracht getuigenis van de
opstanding van den Heer
Jezus; en er was groote ge-
34 nade over hen allen. Want
er was ook niemand onder
hen, die gebrek had; want
zoo velen er bezitters waren
van landen of huizen,
die verkochten [ze], en
brachten den prijs van het
35 verkochte, en legden [dien]
aan de voeten der apostelen;
en aan een iegelijk
werd uitgedeeld, naardat
36 elk van noode had. En Jozef[c],
door de apostelen bijgenaamd
Barnabas, (dat is,
overgezet: Zoon der vertroosting)
een Leviet, een
37 Cypriër van geboorte, een
akker bezittende, verkocht
[dien], en bracht het geld,
en legde [het] aan de voeten
der apostelen.

V. — En een zeker man, met
name Ananias, met Saffira,
zijne vrouw, verkocht een
2 bezitting, en onttrok van
den prijs, ook met medeweten
[zijner][d] vrouw; en

a) Ps. II: 1, 2. — b) R. l. w. „in deze stad." — c) R. „Joses." — d) R. „zijner."

bracht een zeker deel, en
leide [het] aan de voeten
3 der apostelen. En Petrus
zeide: Ananias! waarom
heeft de satan uw hart vervuld,
dat gij tegen den Heiligen
Geest liegen zoudt, en
onttrekken van den prijs
4 des lands? Als het gebleven
ware, bleef het niet uw? en
verkocht zijnde, was het
niet in uwe macht? Waarom
[is het], dat gij deze
daad in uw hart hebt voorgenomen?
Gij hebt niet tegen
menschen, maar tegen
5 God gelogen. En Ananias,
deze woorden hoorende,
viel neder en stierf. En er
kwam groote vrees over
6 allen, die het hoorden. En
de jongelingen, opstaande,
wikkelden hem in, en droegen
hem uit, en begroeven
7 hem. En het geschiedde
omtrent drie uren daarna,
dat ook zijne vrouw binnenkwam,
niet wetende,
8 wat er geschied was. En
Petrus antwoordde haar:
Zeg mij, hebt gijlieden
het land voor zóóveel verkocht?
En zij zeide: Ja,
9 voor zóóveel. En Petrus
zeide tot haar: Waarom [is
het], dat gij onderling overeengekomen
zijt om den
Geest [des] Heeren te verzoeken?
Zie, de voeten van
hen, die uwen man begraven
hebben, [zijn] voor de
deur, en zullen u uitdragen.
10 En zij viel terstond neder
voor zijne voeten, en stierf.
En de jongelingen, ingekomen
zijnde, vonden haar
dood, en zij droegen haar
uit, en begroeven haar bij
11 haren man. En er kwam
groote vrees over de geheele
gemeente, en over
allen, die dit hoorden.
12 En door de handen der
apostelen geschiedden vele
teekenen en wonderen onder
het volk; (en zij waren
allen eendrachtig in de ga-
13 lerij van Salomo; en van
de anderen durfde niemand
zich bij hen voegen; maar
het volk verhief hen hoog;
14 en er werden meer en meer
geloovigen den Heer toegevoegd,
menigten zoowel
van mannen als van vrou-
15 wen;) zoodat zij de kranken
uitdroegen op de straten,
en leiden op bedden en beddekens,
opdat, als Petrus
kwam, ook maar de schaduw
iemand van hen over-
16 schaduwen mocht. En ook
de menigte uit de omliggende
steden kwam geza-

menlijk te [a] Jeruzalem,
brengende kranken, en die
door onreine geesten ge-
kweld waren, welke allen
genezen werden.
17 En de hoogepriester
stond op en allen, die met
hem waren, zijnde de sekte
der sadduceën, en zij wer-
den vervuld met nijdigheid;
18 en zij sloegen de [b] handen
aan de apostelen, en zetten
hen in de algemeene ge-
19 vangenis. Maar een engel
[des] Heeren opende des
nachts de deuren der ge-
vangenis, en hen uitlei-
20 dende, zeide hij: *Gaat heen,*
en staat, en spreekt in den
tempel tot het volk al de
21 woorden dezes levens. En
toen zij [dit] gehoord had-
den, gingen zij tegen den
morgenstond in den tempel,
en leerden. Maar de hoo-
gepriester en die met hem
waren, gekomen zijnde,
riepen den raad te zamen,
en al de oudsten der zonen
Israëls, en zonden naar den
kerker, om hen te halen.
22 Doch toen de dienaars daar
kwamen, vonden zij hen in
de gevangenis niet; en zij
keerden weder, en bood-
23 schapten, zeggende: Wij
vonden [c] den kerker met
alle zekerheid toegesloten,
en de wachters staande
aan de deuren [d]; maar toen
wij opengedaan hadden,
vonden wij niemand daar-
24 binnen. Toen nu de hooge-
priester [e] en de hoofdman
des tempels en de over-
priesters deze woorden
hoorden, waren zij in ver-
legenheid omtrent hen, wat
25 dit toch worden zou. En er
kwam iemand, en bood-
schapte hun [f]: *Ziet*, de
mannen, die gij in de ge-
vangenis gezet hebt, staan
in den tempel, en leeren
26 het volk. Toen ging de
hoofdman heen met de die-
naren, en bracht hen, niet
met geweld, want zij vrees-
den het volk, opdat zij niet
27 gesteenigd wierden. En
toen zij hen gebracht had-
den, stelden zij [hen] voor
den raad; en de hoogepries-
28 ter vraagde hun, zeggende:
Wij hebben u ernstig bevo-
len, [g] in dezen naam niet

[a]) S. l. w. „te”, lezende: „uit de steden rondom Jeruzalem.” — [b]) R. „hunne.” — [c]) R. v. b. „wel.” — [d]) R. „buiten voor de deuren.” — [e]) Lett. „de priester.” — [f]) R. v. b. „zeggende.” — [g]) R. „Hebben wij u niet bevolen?”

te leeren, en ziet, gij hebt
met uwe leer Jeruzalem
vervuld, en wilt het bloed
van dezen mensch over ons
29 brengen. Doch Petrus en
de apostelen, antwoordende,
de, zeiden: Men moet Gode
meer gehoorzaam zijn dan
30 menschen. De God onzer
vaderen heeft Jezus opgewekt,
wekt, dien gij omgebracht
hebt, [hem] hangende aan
31 een hout. Dezen heeft
God door zijne rechterhand
verhoogd tot een Overste
Leidsman en Verlosser, om
aan Israël te geven bekeering
ring en vergeving van zon-
32 den. En wij zijn zijne getuigen
tuigen van deze dingen, en
ook de Heilige Geest, wel-
ken God gegeven heeft aan
hen, die Hem gehoorzaam
zijn.
33 Toen zij nu [dit] hoorden,
den, barstte hun [het hart],
en zij beraadslaagden om
34 hen te dooden. Maar een
zeker farizeër stond op in
den raad, met name Gamaliël,
maliël, een leeraar der wet,
in eere bij het gansche volk,
en hij beval de apostelen [a]
een weinig te doen buiten-
35 staan. En hij zeide tot hen:
Mannen van Israël, neemt
u in acht met deze menschen,
schen, wat gij doen zult.
36 Want vóór deze dagen
stond Theudas op, zeggende,
gende, dat hij iets was,
wien een getal van omtrent
vier honderd mannen aanhing,
hing, welke is omgebracht,
en allen, die hem gehoor
gaven, zijn verstrooid en
37 tot niet geworden. Na hem
stond Judas de Galileër op,
in de dagen der inschrijving,
ving, en maakte [veel] [b]
volk afvallig achter zich;
ook deze kwam om, en
allen, die hem gehoor gaven,
ven, zijn verstrooid geworden.
38 den. En nu zeg ik u: houdt
af van deze menschen, en
laat hen [gaan]; want indien
dien deze raad of dit werk
uit menschen is, zoo zal het
39 verbroken worden. Maar
indien het uit God is, zoo
kunt gij hen [c] niet verbreken,
ken, opdat gij niet misschien
schien bevonden wordt ook
40 tegen God te strijden. En
zij gaven hem gehoor; en
de apostelen tot zich geroepen
roepen hebbende, geeselden
den zij [hen], en bevalen
[hun], niet te spreken in

[a]) S. l. „de mannen." — [b]) R. „veel." — [c]) R. „het."

den naam van Jezus; en zij
lieten hen los. Zij dan gin-
41 gen heen van het aange-
zicht des raads, verblijd
zijnde, dat zij verwaardigd
waren, voor den[a] Naam
42 smaadheid te lijden. En zij
hielden niet op, elken dag,
in den tempel en in de
huizen, te leeren en te
verkondigen, dat Jezus de
Christus is.[b]

VI. — In die dagen nu, toen de
discipelen vermenigvuldig-
den, ontstond er een mur-
mureering van de Griek-
schen tegen de Hebreën,
omdat hunne weduwen in
de dagelijksche bediening
2 werden voorbijgezien. En
de twaalven riepen de me-
nigte der discipelen tot
zich, en zeiden: Het is niet
behoorlijk, dat wij het
woord Gods nalaten, en de
3 tafelen dienen. Ziet dan
om, broeders! naar zeven
mannen uit u, van [goede]
getuigenis, vol des Heili-
gen Geestes en der wijs-
heid, die wij over deze
4 zaak zullen stellen.[c] Maar
wij zullen volharden in het
gebed en in de bediening
5 des woords. En dit woord
behaagde aan de gansche
menigte; en zij kozen Sté-
fanus, een man vol des
geloofs en des Heiligen
Geestes, en Filippus, en
Próchorus, en Nicánor, en
Timon, en Pármenas, en
Nicolaüs, een proseliet van
6 Antiochië, die zij voor de
apostelen stelden; en ge-
beden hebbende, leiden zij
7 hun de handen op. En het
woord Gods wies, en het
getal der discipelen verme-
nigvuldigde te Jeruzalem
zeer; en een groote schare
der priesteren werd aan
het geloof gehoorzaam.
8 En Stéfanus, vol genade[d]
en kracht, deed wonderen
en groote teekenen onder
9 het volk. En er stonden
op sommigen van de syna-
goge, genaamd die der
Libertijnen[e], en der Cyre-
neërs, en Alexandriërs, en
van die van Cilicië en Azië,
en zij twistten met Stéfanus.
10 En zij konden niet weder-
staan de wijsheid en den
geest, waarmede[f] hij sprak.

[a]) R. „zijnen." — [b]) R. „en J. C. te verkondigen." — [c]) R. „mogen stellen." — [d]) R. „geloof." — [e]) Of „vrijgelatenen." — [f]) Of „door welken;" het is de Heilige Geest, maar in Stéfanus. Taalkundig slaat „welken" op geest, maar wat den zin betreft op wijsheid en geest beide.

11 Toen stookten zij mannen
op, die zeiden: Wij heb-
ben hem lasterlijke woor-
den hooren spreken tegen
12 Mozes en God. En zij brach-
ten het volk en de oudsten
en de schriftgeleerden in
beweging; en [hem] aan-
vallende, grepen zij hem,
en leidden [hem] voor den
13 raad; en zij stelden valsche
getuigen, die zeiden: Deze
mensch houdt niet op
[a] woorden te spreken tegen
de [b] heilige plaats en de
14 wet. Want wij hebben hem
hooren zeggen, dat deze
Jezus de Nazaréner deze
plaats zal verbreken, en
de zeden veranderen zal,
welke Mozes ons overgele-
15 verd heeft. En allen, die in
den raad zaten, hem aan-
starende, zagen zijn aan-
gezicht als het aangezicht
VII. eens engels. En de hoo-
gepriester zeide: Zijn dan [c]
2 deze dingen alzoo? En hij
zeide: Mannen broeders en
vaders, hoort! De God der
heerlijkheid verscheen on-
zen vader Abraham, zijnde
in Mesopotamië, eer hij
3 woonde in Haran, *en zeide*
tot hem: „Ga uit uw land
en uit uwe maagschap, en
kom in het [d] land, dat Ik u
4 wijzen zal." [e] Toen ging hij
uit het land der Chaldeën,
en woonde in Haran. En
van daar, nadat zijn vader
gestorven was, bracht Hij
hem over in dit land, waar-
5 in gíj nu woont. En Hij gaf
hem geen erfdeel daarin,
ook niet een voetstap; en
Hij beloofde het hem tot
een bezitting te geven, en
zijn zaad na hem, *toen hij*
6 geen kind had. En God
sprak aldus: „Zijn zaad zal
bijwoner zijn in een vreemd
land, en zij zullen het tot
slaven maken en mishan-
delen, vier honderd jaren.
7 En het volk, dat zij dienen
zullen, zal Ik oordeelen,"
sprak God; „en daarna zul-
len zij uitgaan, en Mij die-
8 nen in deze plaats." [f] En
Hij gaf hem het verbond
der besnijdenis; en zoo ge-
won hij Izaäk, en besneed
hem op den achtsten dag,
en Izaäk Jakob, en Jakob
9 de twaalf aartsvaders. En
de aartsvaders, nijdig op
Jozef, verkochten hem naar
Egypte; en God was *met*
10 hem, en verloste hem uit al

a) R. v. b. „lasterlijke." — b) R. „deze." — c) V. l. w. „dan." — d) R. „een." — e) Gen. XII : 1. — f) Gen. XV : 13, 14.

zijne verdrukkingen, en
gaf hem genade en wijsheid
voor Faraö, den koning
van Egypte; en hij stelde
hem tot een overste over
Egypte en geheel zijn huis.
11 En er kwam een hongers-
nood over het geheele land
van Egypte en Kanaän, en
groote benauwdheid; en
onze vaders vonden geen
12 spijs. Maar toen Jakob
hoorde, dat in Egypte koren
was, zond hij onze vaders
13 de eerste maal uit. En de
tweede maal werd Jozef
door zijne broeders her-
kend; en het geslacht van
Jozef werd aan Faraö open-
14 baar. En Jozef zond heen,
en ontbood zijnen vader Ja-
kob, en al [zijne][a] maag-
schap, [bestaande] uit vijf
15 en zeventig zielen. En Ja-
kob kwam af in Egypte, en
stierf, hij en onze vaders.
16 En zij werden overgebracht
naar Sichem, en gelegd in
het graf, dat Abraham ge-
kocht had voor een som
gelds van de zonen van
Hemor, den [vader] van
17 Sichem. Toen nu de tijd der
belofte, die God aan Abra-
ham beloofd[b] had, genaak-
te, wies het volk en ver-
menigvuldigde in Egypte;
18 totdat een ander koning
over Egypte[c] opstond, die
19 Jozef niet gekend had. Deze
handelde listig met ons ge-
slacht, en mishandelde de[d]
vaderen, zoodat zij hunne
jonge kinderen moesten
wegdoen, opdat zij niet in
20 leven bleven. In welken tijd
Mozes werd geboren, en
hij was uitnemend schoon[e];
welke drie maanden opge-
voed werd in het huis zijns
21 vaders. En toen hij weg-
gedaan was, nam de doch-
ter van Faraö hem op, en
voedde hem voor zichzelve
22 op tot een zoon. En Mozes
werd onderwezen in alle
wijsheid der Egyptenaren;
en was machtig in zijne[f]
23 woorden en werken. Toen
hem nu een tijd van veertig
jaren vervuld was, kwam
het in zijn hart, zijne broe-
ders, de zonen Israëls,
24 te bezoeken. En ziende
iemand onrecht lijden, be-
schermde hij [hem], en
wreekte hem, die overlast
leed, en versloeg den Egyp-
25 tenaar. En hij meende, dat
zijne broeders zouden ver-

a) R. „zijne." b) R. „gezworen." — c) R. l. w. „over Egypte." — d) R. „onze." — e) Lett. „schoon voor God." — f) R. l. w. „zijne."

staan, dat God hun door
zijne hand verlossing geven
zou; maar zij verstonden
26 *het niet.* En den volgenden
dag vertoonde hij zich aan
hen, terwijl zij vochten; en
hij drong hen tot vrede,
zeggende: Gij zijt mannen
broeders, waarom doet gij
27 elkander onrecht aan? En
die den naaste onrecht aan-
deed, verstiet hem, zeg-
gende: Wie heeft u tot een
overste en rechter over ons
28 gesteld? Wilt gij mij om-
brengen, gelijkerwijs gij
gisteren den Egyptenaar
29 omgebracht hebt? En Mo-
zes vluchtte op dat woord,
en werd een bijwoner in het
land Midian, waar hij twee
30 zonen gewon. En toen veer-
tig jaren vervuld waren,
verscheen hem een engel [a]
in de woestijn van den berg
Sinaï, in een vuurvlam van
31 een doornbosch. Mozes nu,
[*dit*] ziende, verwonderde
zich over het gezicht; en
toen hij derwaarts ging,
om het te bezien, ge-
schiedde een stem [des]
32 Heeren [b]: „Ik [ben] de God
uwer vaderen, de God
Abrahams en [c] Izaäks en [c]
Jakobs." [d] En Mozes werd
zeer bevende, en durfde
33 *het niet* bezien. En de Heer
zeide tot hem: „Ontbind de
zolen uwer voeten; want
de plaats, waarop gij staat,
34 is heilig land. Ik heb zeer
wel gezien de mishande-
ling van mijn volk, dat in
Egypte is, en Ik heb hun
zuchten gehoord, en ben
nedergekomen, om hen
daaruit te verlossen; en nu
kom herwaarts, Ik zal u
35 naar Egypte zenden." [e] De-
zen Mozes, dien zij verloo-
chend hadden, zeggende:
„Wie heeft u tot een over-
ste en rechter gesteld?" [f]
dezen heeft God tot een
overste en verlosser gezon-
den door de hand des En-
gels, die hem verschenen
was in het doornbosch.
36 Deze heeft hen uitgeleid,
doende wonderen en teeke-
nen in het land van Egyp-
te, en in de Roode zee, en
in de woestijn, veertig ja-
37 ren. Deze is die Mozes, die
tot de zonen Israëls gezegd
heeft: „[De] Heere God [g] zal
u een profeet verwekken

[a]) R. v. b. „des Heeren." — [b]) R. v. b. „tot hem." — [c]) R. v. b. „de God." — [d]) Exod. III: 6. — [e]) Exod. III: 5, 7, 8, 10. — [f]) Exod. II: 14. — [g]) R. „[de] Heer, uw God." Bij velen ontbr. „de Heer."

uit uwe broederen, gelijk
mij; dien zult gij hooren."[a]
38 Deze is het, die in de vergadering in de woestijn met
den Engel was, die tot hem
sprak op den berg Sinaï, en
met onze vaderen; die levende woorden ontving, om
39 [ze] ons te geven. Wien
onze vaderen niet wilden
gehoorzaam zijn, maar
zij verwierpen [hem], en
wendden zich met hunne
40 harten naar Egypte, zeggende tot Aäron: „Maak
ons goden, die voor ons
heengaan; want dezen Mozes, die ons uit het land van
Egypte geleid heeft, wij
weten niet, wat hem ge-
41 schied is."[b] En zij maakten
een kalf in die dagen, en
brachten offerande tot den
afgod, en verheugden zich
in de werken hunner han-
42 den. En God wendde zich
af, en gaf hen over, om het
heir des hemels te dienen,
gelijk geschreven staat in
het boek der profeten:
„Hebt gij Mij offerdieren
en slachtofferen opgeofferd, veertig jaren in de
woestijn, o huis Israëls?
43 Ja, gij hebt opgenomen den
tabernakel van Moloch, en
het gesternte van uwen god
Remfan, *de afbeeldingen*,
die gij gemaakt hebt, om
die te aanbidden; en Ik zal
u overvoeren naar gene
44 zijde van Babylon."[c] Onze
vaderen hadden den tabernakel der getuigenis in de
woestijn,[d] gelijk Hij bevolen had, die tot Mozes
zeide, dat hij dien maken
zou naar de afbeelding, die
45 hij gezien had. En onze
vaderen, [dien] ontvangen
hebbende, brachten hem in
met Jozua, toen zij [de
landen] in bezit namen van
de volken, die God voor het
aangezicht onzer vaderen
uitdreef, tot op de dagen
46 van David, die genade vond
voor God, en begeerde een
woonstede te vinden voor
47 den God Jakobs. Doch
Salomo bouwde Hem een
48 huis. Maar de Allerhoogste
woont niet in [tempelen],
met handen gemaakt, ge-
49 lijk de profeet zegt: „De
hemel [is] Mij een troon, en
de aarde een voetbank mijner voeten. Welk een huis

[a]) In vele handschriften ontbr.: „dien zult gij hooren." Deut. VIII: 15, 18. — [b]) Exod. XXXII: 1. — [c]) Amos V: 25—27. — [d]) R. „de tabernakel der getuigenis was onder onze vaders in de woestijn."

zult gij Mij bouwen? zegt
[de] Heer, of welke [is] de
50 plaats mijner rust? Heeft
niet mijne hand al deze
dingen gemaakt?"[a]
51 Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart[b] en
ooren! gij wederstaat altijd
den Heiligen Geest; gelijk
uwe vaderen, alzoo ook gij.
52 Wien van de profeten hebben uwe vaderen niet vervolgd? En zij hebben hen
gedood, die te voren verkondigd hebben de komst
des Rechtvaardigen, van
wien gij nu verraders
en moordenaars geworden
53 zijt. Gij, die de wet door
de verordening van engelen ontvangen en niet gehouden hebt!
54 Toen zij nu dit hoorden,
barstten hunne harten, en
zij knersten de tanden
55 tegen hem. Maar hij, vol
zijnde des Heiligen Geestes, en naar den hemel starende, zag de heerlijkheid
Gods, en Jezus, staande
56 ter rechterhand Gods. En
hij zeide: Ziet, ik zie de
hemelen geopend, en den
Zoon des menschen, staande ter rechterhand Gods.
57 Maar zij, roepende met
groote stem, stopten hunne
ooren, en vielen eendrach-
58 tig op hem aan, en wierpen
[hem] ter stad uit, en steenigden [hem]. En de getuigen leiden hunne kleederen af aan de voeten eens
jongelings, genaamd Sau-
59 lus. En zij steenigden Stéfanus, die aanriep en zeide:
Heer Jezus! ontvang mij-
60 nen geest. En vallende op
de knieën, riep hij met
groote stem: Heer! reken
hun deze zonde niet toe. En
toen hij dit gezegd had,
VIII. ontsliep hij. En Saulus
had mede een welgevallen
in zijnen dood.

En er ontstond te dien
dage een groote vervolging
tegen de gemeente, die te
Jeruzalem was; en zij werden allen verstrooid door
de landen van Judéa en
Samarië, behalve de apos-
2 telen. En godvruchtige
mannen droegen Stéfanus
ten grave, en bedreven
3 grooten rouw over hem. En
Saulus verwoestte de gemeente, gaande in de huizen; en mannen en vrouwen
medeslepende, leverde hij

[a]) Jes. LXVI: 1, 2. — [b]) S. l. „harten."

hen over in de gevangenis.
4 Zij dan nu, die verstrooid
waren, gingen [het land]
door, en verkondigden het
5 woord. En Filippus kwam
af in een stad van Samarië,
en predikte hun Christus.
6 En de scharen hielden zich
eendrachtig aan hetgeen
door Filippus gezegd werd,
daar zij hoorden en zagen
de teekenen, die hij
7 deed. Want van velen, die
onreine geesten hadden,
gingen zij uit, roepende
met groote stem; en vele
verlamden en kreupelen
8 werden genezen. En er
werd groote blijdschap in
die stad.
9 En een zeker man, met
name Simon, was te voren
in de stad plegende tooverij,
en verrukkende de
zinnen des volks van Samarië,
zeggende van zichzelven,
dat hij wat groots
10 was; welken allen aanhingen,
van den kleine tot den
groote, zeggende: Deze is
de kracht Gods, genaamd [a]
11 de groote! En zij hingen
hem aan, omdat hij een
langen tijd met tooverijen
hunne zinnen verrukt had.
12 Maar toen zij Filippus geloofden,
die het evangelie [b]
van het koninkrijk Gods en
van den naam van Jezus
Christus verkondigde, werden
zij gedoopt, zoowel
13 mannen als vrouwen. En
ook Simon zelf geloofde,
en gedoopt zijnde, bleef
hij gedurig bij Filippus,
en ziende de teekenen en
groote krachten [c], die er
geschiedden, ontzette hij
14 zich. Toen nu de apostelen,
die te Jeruzalem waren,
hoorden, dat Samarië het
woord Gods aangenomen
had, zonden zij tot hen Petrus
15 en Johannes. Dezen,
afgekomen zijnde, baden
voor hen, dat zij den Heiligen
Geest ontvangen mochten;
16 want hij was nog op
niemand van hen gevallen,
maar zij waren alleen gedoopt
tot den naam van
17 den Heer Jezus. Toen leiden
zij de handen op hen,
en zij ontvingen den Heiligen
18 Geest. Toen nu Simon
zag, dat door de oplegging
van de handen der apostelen
de Heilige Geest gegeven
werd, bood hij hun
19 geld aan, zeggende: Geeft

[a]) R. l. w. „genaamd." — [b]) R. v. b. „van de dingen." — [c]) R. „de groote krachten en teekenen."

ook mij deze macht, opdat,
al wien ik de handen opleg,
hij den Heiligen Geest ont-
20 vange. Maar Petrus zeide
tot hem: Uw geld zij met
u ten verderve, omdat gij
gemeend hebt, dat de gave
Gods door geld verkregen
21 wordt! Gij hebt geen deel
noch lot in dit woord; want
uw hart is niet recht voor
22 God. Bekeer u dan van deze
uwe boosheid, en bid den
Heer [a], of u ook de over-
legging uws harten verge-
23 ven moge worden; want ik
zie, dat gij zijt in bittere
gal en banden der onge-
24 rechtigheid. Doch Simon,
antwoordende, zeide: Bidt
gij voor mij tot den Heer,
opdat niets over mij kome
van hetgeen gij gezegd
25 hebt. Zij dan nu, het woord
des Heeren betuigd en ge-
sproken hebbende, keer-
den weder naar Jeruzalem,
en verkondigden het evan-
gelie in vele dorpen der
Samaritanen.
26 En een engel [des] Hee-
ren sprak tot Filippus, zeg-
gende: Sta op, en ga heen
tegen het zuiden, op den
weg, die van Jeruzalem af-
daalt naar Gaza: deze is
27 woest. En hij stond op en
ging heen. En zie, een
Ethiopiër, een kamerling [b],
een machtig heer van Can-
dacé, koningin der Ethi-
opiërs, die over al haren
schat was, welke was ge-
komen om aan te bidden
28 te Jeruzalem; en hij keerde
weder, en zat op zijnen
wagen, en las den profeet
29 Jesaja. En de Geest zeide
tot Filippus: Ga toe, en
30 voeg u bij dezen wagen. En
Filippus liep toe, en hoorde
hem den profeet Jesaja
lezen, en zeide: Verstaat
31 gij wel, wat gij leest? En hij
zeide: Hoe zou ik toch kun-
nen, zoo mij niet iemand
onderricht? En hij verzocht
Filippus, dat hij zou op-
komen, en bij hem zitten.
32 En de plaats der Schriftuur,
die hij las, was deze: „Hij
is gelijk een schaap ter
slachting geleid; en gelijk
een lam stemmeloos is voor
dien, die het scheert, alzoo
doet hij zijnen mond niet
33 open. In zijne vernedering
is zijn oordeel weggeno-
men; en wie zal zijn ge-
slacht verhalen? want zijn

[a]) R. „God." — [b]) In het grieksch *eunouchos*, d. i. een gesnedene.

leven wordt van de aarde
34 weggenomen." [a] En de ka-
merling antwoordde Filip-
pus en zeide: Ik bid u,
van wien zegt de profeet
dit? van zichzelven of van
35 iemand anders? En Filip-
pus deed zijnen mond open,
en beginnende van die
Schrift, verkondigde hem
36 Jezus. En toen zij op den
weg voortgingen, kwamen
zij aan een zeker water; en
de kamerling zeide: Zie-
daar water; wat verhindert
mij gedoopt te worden? [b]
38 En hij gebood den wagen
stil te houden. En zij daal-
den beiden af in het water,
zoowel Filippus als de ka-
merling, en hij doopte hem.
39 En toen zij uit het water
waren opgekomen, nam de
Geest [des] Heeren Filip-
pus weg, en de kamerling
zag hem niet meer; want hij
reisde zijnen weg met blijd-
40 schap. En Filippus werd
gevonden te Azote, en [het
land] doorgaande, verkon-
digde hij het evangelie in
alle steden, totdat hij te
Cesaréa kwam.

IX. — En Saulus, blazende
nog dreiging en moord
tegen de discipelen des
Heeren, ging tot den hoo-
2 gepriester, en begeerde
brieven van hem naar Da-
maskus, aan de synagogen,
opdat, zoo hij eenigen, die
van dien weg waren, vond,
hij, zoowel mannen als
vrouwen, gebonden naar
3 Jeruzalem zou brengen. En
terwijl hij reisde, geschied-
de het, dat hij Damaskus
naderde; en plotseling om-
straalde hem een licht uit [c]
4 den hemel; en ter aarde
vallende, hoorde [d] hij een
stem, die tot hem zeide:
Saul, Saul! waarom ver-
5 volgt gij mij? En hij zeide:
Wie zijt gij, Heer? En hij
[zeide]: [e] Ik ben Jezus,

[a]) Jes. LIII: 7, 8. — [b]) R. v. b. (37) „En Filippus zeide: Indien gij van ganscher harte gelooft, is het geoorloofd. En hij, antwoordende, zeide: Ik geloof, dat Jezus Christus de Zoon van God is." — [c]) R. „van." — [d]) ἀκούω (hooren) met den 4den naamval, zooals hier en in hoofdst. XXII: 9 en XXVI: 14 staat, wil zeggen, dat hij, die de stem hoort, ook de woorden verstaat; ἀκούω (hooren) met den 2den naamval, zooals in hoofdst. IX: 7 staat, daarentegen, dat hij, die hoort, alleen de stem als geluid hoort, zonder de woorden te verstaan. — [e]) R. „de Heer zeide."

6 dien gij vervolgt.[a] Maar sta
op, en ga in de stad, en u
zal gezegd worden, wat gij
7 doen moet. En de mannen,
die met hem reisden, ston-
den verstomd, hoorende
wel de stem[b], maar nie-
8 mand ziende. En Saulus
stond op van de aarde; en
toen zijne oogen zich open-
den, zag hij niemand[c]. En
zij, hem bij de hand lei-
dende, brachten hem te
9 Damaskus. En hij was drie
dagen, dat hij niet zag, en
10 niet at, en niet dronk. En
er was een zeker discipel
te Damaskus, met name
Ananias; en de Heer zeide
tot hem in een gezicht:
Ananias! En hij zeide: Zie,
11 [hier ben] ik, Heer! En de
Heer [zeide] tot hem: Sta
op, en ga in de straat, ge-
naamd de Rechte, en vraag
in het huis van Judas naar
[iemand], met name Sau-
lus, van Tarsus; want zie,
12 hij bidt. En hij heeft in een
gezicht[d] gezien, dat een
man, met name Ananias,
inkwam, en hem de hand[e]
opleide, opdat hij weder
13 ziende mocht worden. En
Ananias antwoordde: Heer!
ik heb van velen gehoord
aangaande dezen man,
hoeveel kwaads hij uwen
heiligen in Jeruzalem ge-
14 daan heeft; en hij heeft
hier macht van de over-
priesters, om allen te bin-
den, die uwen naam aan-
15 roepen. Maar de Heer zeide
tot hem: Ga heen, want
deze is mij een uitverkoren
vat, om mijnen naam te
dragen beide[f] voor volken,
en koningen, en zonen
16 Israëls. Want ík zal hem
toonen, hoeveel hij lijden
moet voor mijnen naam.
17 En Ananias ging heen en
kwam in het huis; en de
handen op hem leggende,
zeide hij: Saul, broeder!
de Heer heeft mij gezon-
den, Jezus, die u versche-
nen is op den weg, dien gij
kwaamt, opdat gij weder
ziende en met den Heili-
gen Geest vervuld zoudt
18 worden. En terstond vielen
af van zijne oogen gelijk

[a]) R. v. b. „Het is u hard, de verzenen tegen de prikkels te slaan. (6) En hij, bevende en verbaasd zijnde, zeide: Heer, wat wilt gij, dat ik doen zal? En de Heer [zeide] tot hem." — [b]) Of „het geluid." — [c]) V. l. „niets." — [d]) V. l. w. „in een gezicht." — [e]) V. l. „handen." — [f]) R. l. w. „beide."

als schellen, en hij werd [a]
wederom ziende; en hij
stond op, en werd gedoopt.
19 En toen hij spijs genomen
had, werd hij versterkt;
en hij [b] was eenige dagen
bij de discipelen te Damas-
20 kus. En hij predikte ter-
stond Jezus [c] in de syna-
gogen, dat hij de Zoon van
21 God is. En allen, die het
hoorden, ontzetten zich,
en zeiden: Is deze niet
degene, die te Jeruzalem
verdelgde, wie dezen naam
aanroepen, en die daarom
hier gekomen is, om hen
gebonden te brengen tot
de overpriesters?
22 Doch Saulus werd meer
en meer bekrachtigd, en
bracht de Joden, die te Da-
maskus woonden, in ver-
warring, daar hij bewees,
23 dat deze de Christus is. En
toen vele dagen verloopen
waren, beraadslaagden de
Joden te zamen om hem te
24 dooden. Maar hun aanslag
werd Saulus bekend. En zij
bewaakten ook [d] de poor-
ten, zoowel des daags als
des nachts, opdat zij hem
25 dooden mochten. Doch de
discipelen namen hem des
nachts, en lieten [hem] ne-
der door den muur, [hem]
aflatende in een mand.
26 En te Jeruzalem geko-
men zijnde, poogde hij [e]
zich bij de discipelen te
voegen; en zij vreesden al-
len voor hem, niet geloo-
vende, dat hij een discipel
27 was. Maar Barnabas, hem
tot zich nemende, leidde
hem tot de apostelen, en
verhaalde hun, hoe hij op
den weg den Heer gezien
had, en dat hij tot hem ge-
sproken had; en hoe hij te
Damaskus vrijmoedig ge-
sproken had in den naam
28 van Jezus. En hij was met
hen ingaande en uitgaande
te [f] Jeruzalem, en vrijmoe-
dig sprekende in den naam
29 des Heeren. [g] En hij sprak
en handelde met de Griek-
schen; en dezen trachtten
30 hem te dooden. Doch de
broeders, [dit] vernemen-
de, brachten hem af naar
Cesaréa, en zonden hem
weg naar Tarsus.
31 De gemeenten dan, door
geheel Judéa en Galiléa
en Samarië, hadden vrede,

[a]) R. v. b. „terstond." — [b]) R. „Saulus." — [c]) R. „Christus." — [d]) R. l. w. „ook." — [e]) R. „Saulus." — [f]) R. „in." — [g]) R. v. b. „Jezus."

en werden gesticht, en
wandelden in de vreeze
des Heeren, en werden
vermenigvuldigd door de
vertroosting des Heiligen
Geestes.
32 En het geschiedde, toen
Petrus alom doortrok, dat
hij ook afkwam tot de hei-
ligen, die te Lydda woon-
33 den. En hij vond aldaar een
zeker mensch, met name
Enéas, die acht jaren te
bed gelegen had, welke
34 verlamd was. En Petrus
zeide tot hem: Enéas! Je-
zus, de Christus, maakt u
gezond; sta op en spreid
uzelven het bed. En hij
35 stond terstond op. En al-
len, die te Lydda en Saron
woonden, zagen hem,
welke zich bekeerden tot
36 den Heer. En te Joppe was
een zekere discipelin, met
name Tabítha, hetwelk,
overgezet zijnde, is ge-
zegd Dorkas.[a] Deze was
vol van goede werken en
aalmoezen, die zij deed.
37 En het geschiedde in die
dagen, dat zij krank werd
en stierf; en nadat zij haar
gewasschen hadden, leiden
zij haar in de opperzaal.
38 Daar nu Lydda nabij Joppe
was, zonden de discipelen,
hoorende dat Petrus daar
was, twee mannen tot hem,
hem biddende: Vertoef niet
39 tot ons te komen.[b] En Pe-
trus stond op, en ging met
hen; welken zij, toen hij
aangekomen was, in de
opperzaal leidden. En al de
weduwen stonden bij hem,
weenende en toonende de
rokken en kleederen, die
Dorkas gemaakt had, toen
40 zij bij haar was. Maar Pe-
trus, [hen] allen uitgedre-
ven hebbende, en neder-
knielende, bad. En zich
keerende tot het lichaam,
zeide hij: Tabítha, sta op!
En zij deed hare oogen
open, en Petrus ziende,
41 zat zij overeind. En hij gaf
haar de hand, en richtte
haar op, en de heiligen
en de weduwen geroepen
hebbende, stelde hij haar
42 levend voor [hen]. En [dit]
werd bekend door geheel
Joppe, en velen geloof-
43 den in den Heer. En het
geschiedde, dat hij vele
dagen te Joppe bleef bij
een zekeren Simon, een
leerlooier.

[a]) Dorkas wil zeggen „gazel." — [b]) R. „dat hij niet zou vertoeven tot hen te komen."

X. — En [a] een zeker man te
Cesaréa, met name Corne-
lius, een hoofdman over
honderd, uit de bende,
genaamd de Italiaansche,
2 vroom en vreezende God
met geheel zijn huis, doen-
de vele aalmoezen aan het
volk, en God geduriglijk
3 biddende, zag duidelijk in
een gezicht, omtrent de
negende ure des daags,
een engel Gods tot hem
inkomen, en tot hem zeg-
4 gende: Cornelius! En hij,
hem aanstarende, en zeer
bevreesd geworden zijnde,
zeide: Wat is het, Heer?
En hij zeide tot hem: Uwe
gebeden en uwe aalmoezen
zijn ter gedachtenis opge-
5 stegen voor God. En nu,
zend mannen naar Joppe,
en ontbied Simon, die toe-
genaamd wordt Petrus.
6 Deze is gehuisvest bij een
zekeren Simon, een leer-
looier, wiens huis bij de
7 zee is. [b] En toen de engel,
die tot hem [c] sprak, weg-
gegaan was, riep hij twee
van zijne huisknechten en
een vromen krijgsknecht
van hen, die gedurig bij
8 hem waren; en nadat hij
hun alles verhaald had,
zond hij hen naar Joppe.
9 En des anderen daags,
terwijl dezen reisden, en
de stad naderden, klom
Petrus op het dak om te
bidden, omtrent de zesde
10 ure. En hij werd hongerig,
en verlangde te eten. En
terwijl zij het bereidden,
kwam [d] over hem een ver-
11 voering van zinnen. En hij
zag den hemel geopend,
en een zeker vat [e] neder-
dalen, gelijk een groot
laken, aan de vier hoe-
ken gebonden, en op de
12 aarde nedergelaten; waarin
waren al de viervoetige
en kruipende dieren der
aarde [f] en de vogelen des
13 hemels. En er geschiedde
een stem tot hem: Sta op,
14 Petrus! slacht en eet. Maar
Petrus zeide: Geenszins,
Heer! want nooit heb ik
iets gemeens of onreins
15 gegeten. En een stem
[geschiedde] wederom ten
tweeden male tot hem:
Hetgeen God gereinigd
heeft, zult gij niet gemeen
16 maken. En dit geschiedde

[a]) R. v. b. „er was.” — [b]) R. v. b. „deze zal u zeggen, wat gij doen moet.” — [c]) R. „Cornelius.” — [d]) R. „viel.” — [e]) R. v. b. „tot hem.” — [f]) R. „al de viervoetige dieren der aarde en de wilde en de kruipende.”

tot driemaal, en terstond [a]
werd het vat opgenomen in
17 den hemel. En alzoo Petrus
in zichzelven twijfelde, wat
toch het gezicht mocht zijn,
dat hij gezien had, zie, de
mannen, die door Cornelius
afgezonden waren, naar
het huis van Simon gevraagd hebbende, stonden
18 aan de poort. En [iemand]
geroepen hebbende, vraagden zij, of Simon, bijgenaamd Petrus, daar ge-
19 huisvest was? En terwijl
Petrus over het gezicht nadacht, zeide de Geest tot
hem: Zie, drie mannen zoe-
20 ken u; maar sta op, en kom
af, en ga met hen, niet
twijfelende, omdat ik hen
21 gezonden heb. En Petrus
ging af tot de mannen, [b] en
zeide: Ziet, ik ben het, dien
gij zoekt; wat is de oorzaak, waarom gij hier zijt?
22 En zij zeiden: Cornelius,
een hoofdman over honderd, een rechtvaardig
man, en vreezende God,
en die [goede] getuigenis
heeft van het gansche volk
der Joden, heeft een goddelijke aanwijzing ontvangen door een heiligen engel, dat hij u zou ontbieden
te zijnen huize, en van u
23 woorden zou hooren. Toen
hij hen dan ingeroepen
had, huisvestte hij ze. Des
anderen daags nu stond hij
op, en ging met hen heen, [c]
en sommige der broeders,
die van Joppe waren, gin-
24 gen met hem. En des anderen daags kwamen zij te
Cesaréa. En Cornelius verwachtte hen, samengeroepen hebbende zijne bloedverwanten en vertrouwde
vrienden.
25 En toen het geschiedde,
dat Petrus inkwam, ging
Cornelius hem te gemoet,
en vallende aan [zijne] voeten, huldigde hij [hem].
26 Maar Petrus richtte hem
op, zeggende: Sta op, ik
ben ook zelf een mensch.
27 En met hem sprekende,
ging hij in, en vond er
28 velen samengekomen. En
hij zeide tot hen: Gij weet,
hoe het een joodschen man
ongeoorloofd is, zich te
voegen of te gaan tot een
vreemde; maar God heeft
mij getoond, geen mensch

[a]) R. „wederom.” — [b]) R. v. b. „die door Cornelius tot hem gezonden waren.” — [c]) R. „Doch des anderen daags ging Petrus met hen heen.”

gemeen of onrein te hee-
29 ten. Daarom ben ik ook
zonder tegenspreken ge-
komen, ontboden zijnde.
Zoo vraag ik dan, om welke
reden gij mij ontboden
30 hebt? En Cornelius zeide:
Voor vier dagen was ik
vastende tot deze ure toe,
en ter negende [a] bad ik in
mijn huis. En zie, een man
stond voor mij in een blin-
31 kend kleed, en zeide: Cor-
nelius! uw gebed is ver-
hoord, en uwe aalmoezen
zijn voor God gedacht ge-
32 worden. Zend dan naar
Joppe, en ontbied Simon,
die bijgenaamd wordt Pe-
trus; deze is gehuisvest in
het huis van Simon, een
leerlooier, aan de zee,
welke, gekomen zijnde, tot
33 u spreken zal. Zoo heb ik
dan onverwijld tot u ge-
zonden, en gij hebt wèl ge-
daan, dat gij gekomen zijt.
Wij zijn dan allen nu te-
genwoordig voor God, om
te hooren al wat u door
God [b] bevolen is.
34 En Petrus, den mond
opendoende, zeide: Ik be-
merk in waarheid, dat God
geen aannemer des per-
35 soons is; maar dat in ieder
volk, wie Hem vreest en
gerechtigheid werkt, Hem
36 aangenaam is. Het woord,
dat Hij den zonen Israëls
gezonden heeft, verkondi-
gende vrede door Jezus
Christus, (deze is aller
37 Heer) weet gij: de zaak, die
geschied is door geheel
Judéa, beginnende van
Galiléa, na den doop, dien
Johannes gepredikt heeft,
38 [aangaande] Jezus van Na-
zareth, hoe God hem ge-
zalfd heeft met den Heili-
gen Geest en met kracht;
die [het land] doorgegaan
is, goed doende, en gene-
zende allen, die door den
duivel overweldigd waren;
want God was met hem.
39 En wij [zijn] getuigen van
alles, wat hij gedaan heeft,
zoowel in het joodsche
land als te Jeruzalem; dien
zij ook [c] gedood hebben,
[hem] hangende aan een
40 hout. Dezen heeft God op-
gewekt ten derden dage,
en gegeven, dat hij open-
41 baar zou worden, niet aan
het gansche volk, maar
aan de getuigen, die door
God te voren verkoren wa-

[a]) R. v. b. „ure." — [b]) V. l. „door den Heer." — [c]) R. l. w. „ook."

ren, aan ons, die met hem
gegeten en gedronken heb-
ben, nadat hij uit de doo-
42 den opgestaan was. En hij
heeft ons bevolen aan het
volk te prediken en te be-
tuigen, dat hij is degene,
die door God verordend is
tot een rechter van leven-
43 den en dooden. Dezen ge-
ven getuigenis al de pro-
feten, dat een iegelijk, die
in hem gelooft, vergeving
van zonden ontvangen zal
door zijnen naam.
44 Terwijl Petrus nog deze
woorden sprak, viel de Hei-
lige Geest op allen, die
45 het woord hoorden. En de
geloovigen uit de besnijde-
nis, zoo velen er met Pe-
trus waren gekomen, ont-
zetten zich, dat de gave des
Heiligen Geestes ook op de
volken uitgestort werd.
46 Want zij hoorden hen spre-
ken met [vreemde] talen,
en God groot maken. Toen
47 antwoordde Petrus: Kan
ook iemand het water we-
ren, dat dezen niet gedoopt
zouden worden, die den
Heiligen Geest ontvangen
hebben, evenals ook wij?
48 En hij beval, dat zij zouden
gedoopt worden in den
naam des Heeren.[a] Toen
baden zij hem, eenige da-
gen te blijven.

XI. — De apostelen nu, en de
broeders, die in Judéa wa-
ren, hoorden, dat ook de
volken het woord Gods aan-
2 genomen hadden. En toen
Petrus opgegaan was naar
Jeruzalem, twistten tegen
hem, die uit de besnijde-
3 nis [waren], zeggende: Gij
zijt ingegaan tot mannen,
die de voorhuid hebben,
en hebt met hen gegeten.
4 Maar Petrus begon, en
legde het hun ordelijk uit,
5 zeggende: Ik was in de stad
Joppe, biddende; en ik zag
in een vervoering van zin-
nen een gezicht, een zeker
vat, gelijk een groot laken,
nederdalende, bij de vier
hoeken nedergelaten uit
den hemel, en het kwam
6 tot bij mij; en er op sta-
rende, bemerkte ik, en zag
de viervoetige dieren der
aarde en de wilde en de
kruipende dieren en de vo-
7 gelen des hemels. En ik
hoorde ook[b] een stem, die
tot mij zeide: Sta op, Pe-
8 trus! slacht en eet. Maar ik

[a]) S. l. „Jezus Christus", of voegen dit bij „des Heeren." —
[b]) R. l. w. „ook."

zeide: Geenszins, Heer!
want iets gemeens of on-
reins is nooit in mijnen
9 mond ingegaan. En een
stem antwoordde[a] ten twee-
den maal uit den hemel:
Hetgeen God gereinigd
heeft, zult gij niet gemeen
10 maken. En dit geschiedde
tot driemaal; en alles werd
wederom opgetrokken in
11 den hemel. En zie, op het-
zelfde oogenblik stonden
er voor het huis, waar ik
was, drie mannen, die van
Cesaréa tot mij gezonden
12 waren. En de Geest zeide
tot mij, dat ik met hen gaan
zou, niet twijfelende. En
met mij gingen ook deze
zes broeders, en wij zijn in
des mans huis ingegaan;
13 en hij verhaalde ons, hoe
hij in zijn huis den engel
gezien had, die stond, en
tot hem zeide: Zend[b] naar
Joppe, en ontbied Simon,
die bijgenaamd wordt Pe-
14 trus, die woorden tot u zal
spreken, waardoor gij zult
behouden worden, gij en
15 uw geheele huis. En toen ik
begon te spreken, viel de
Heilige Geest op hen, ge-
lijk ook op ons in het begin.
16 En ik werd indachtig het
woord des Heeren, hoe hij
zeide: Johannes doopte wel
met water, maar gij zult
gedoopt worden met den
17 Heiligen Geest. Indien dan
God aan hen gelijke gave
gegeven heeft, als ook aan
ons, die in den Heer Jezus
Christus geloofd hebben,
wie was ik[c], dat ik God kon
18 weren? Toen zij nu dit
hoorden, waren zij tevre-
den, en verheerlijkten God,
zeggende: Zoo heeft dan
God ook aan de volken de
bekeering gegeven ten
leven.
19 Zij nu, die verstrooid wa-
ren door de verdrukking,
die wegens Stéfanus ge-
schied was, gingen [het
land] door tot Fenicië toe
en Cyprus en Antiochië, tot
niemand het woord spre-
kende, dan alleen tot de
20 Joden. Doch er waren on-
der hen eenige cyprische
en cyreneïsche mannen,
die, te Antiochië gekomen,
ook[d] tot de Grieken[e] spra-
ken, verkondigende den
21 Heer Jezus. En de hand
[des] Heeren was met hen;
en een groot getal geloofde,

[a]) R. v. b. „mij." — [b]) R. v. b. „mannen." — [c]) R. v. b. „dan." — [d]) R. l. w. „ook." — [e]) R. „Griekschen."

en bekeerde zich tot den
22 Heer. En het gerucht van
hen kwam tot de ooren der
gemeente, die te Jeruzalem
was; en zij zonden Barnabas
uit, om [het land] tot
Antiochië toe door te gaan;
23 welke, daar gekomen zijnde,
en de genade Gods[a]
ziende, zich verblijdde, en
allen vermaande, met een
voornemen des harten bij
24 den Heer te blijven. Want
hij was een goed man, en
vol des Heiligen Geestes en
des geloofs; en er werd een
groote schare den Heer
25 toegevoegd. En hij[b] ging
uit naar Tarsus, om Saulus
te zoeken; en toen hij
[hem][c] gevonden had,
bracht hij hem te Antio-
26 chië. En het geschiedde,
dat zij een geheel jaar in de
gemeente samenvergaderden
en een groote schare
leerden; en dat de discipelen
te Antiochië het
eerst Christenen genoemd
werden.

27 In die dagen nu kwamen
er profeten van Jeruzalem
28 te Antiochië. En één uit
hen, met name Agabus,
stond op, en gaf te kennen
door den Geest, dat er een
groote hongersnood zou
wezen over het geheele
aardrijk, welke ook gekomen
is onder[d] Claudius.
29 En zij besloten, naardat
een iegelijk van de discipelen
vermocht, elk van hen
[iets] te zenden ten dienste
der broeders, die in Judéa
30 woonden; hetwelk zij ook
deden, en zonden het tot
de ouderlingen, door de
hand van Barnabas en
Saulus.

XII. — En omtrent dien tijd
sloeg Herodes, de koning,
de handen aan sommigen
van de gemeente, om hen te
2 mishandelen; en hij doodde
Jakobus, den broeder van
Johannes, met het zwaard.
3 En toen hij zag, dat het den
Joden welbehagelijk was,
voer hij voort, om ook Petrus
gevangen te nemen,
(en het waren de dagen der
4 ongezuurde brooden) welken
hij ook, [hem] gegrepen
hebbende, in de gevangenis
zette, en hem ter
bewaking overleverde aan
vier wachten, elk van vier
krijgsknechten, willende
hem na het Paaschfeest

[a]) V. l. „de genade, die van God [was].” — [b]) R. „Barnabas.” — [c]) R. „hem.” — [d]) R. v. b. „keizer.”

5 voor het volk brengen. Pe-
trus dan werd in de gevan-
genis bewaard; maar door
de gemeente werd een ge-
durig gebed tot God voor
6 hem gedaan. Toen Herodes
hem nu zou voorbrengen,
sliep Petrus dien nacht tus-
schen twee krijgsknechten,
gebonden met twee kete-
nen; en wachters voor de
deur bewaarden de gevan-
7 genis. En zie, een engel
[des] Heeren stond daar,
en een licht scheen in den
kerker, en slaande de zijde
van Petrus, wekte hij hem
op, zeggende: Sta haaste-
lijk op. En zijne ketenen
vielen af van de handen.
8 En de engel zeide tot hem:
Omgord u, en bind uwe
schoenzolen aan. En hij
deed alzoo. En hij zeide tot
hem: Werp uwen mantel
9 om, en volg mij. En uit-
gaande, volgde hij hem, en
wist niet, dat hetgeen door
den engel geschiedde, wer-
kelijkheid was, maar hij
meende, dat hij een gezicht
10 zag. En toen zij door de eer-
ste en tweede wacht gegaan
waren, kwamen zij aan de
ijzeren poort, die naar de
stad leidt, welke hun van-
zelf openging. En uitge-
gaan zijnde, gingen zij een
straat voort, en terstond
scheidde de engel van hem.
11 En Petrus, tot zichzelven
gekomen zijnde, zeide: Nu
weet ik waarlijk, dat [de]
Heer zijnen engel uitge-
zonden, en mij verlost heeft
uit de hand van Herodes,
en uit al de verwachting
12 van het volk der Joden. En
toen hij [alles] overlegd
had, ging hij naar het huis
van Maria, de moeder van
Johannes, die bijgenaamd
werd Markus, waar velen
samenvergaderd en bid-
13 dende waren. En toen hij [a]
aan de deur van de voor-
poort klopte, kwam een
dienstmaagd voor om te
luisteren, met name Rhodé.
14 En de stem van Petrus her-
kennende, deed zij van
blijdschap de voorpoort
niet open, maar liep naar
binnen, en boodschapte,
dat Petrus voor de voor-
15 poort stond. En zij zeiden
tot haar: Gij raast. Doch zij
verzekerde, dat het zoo
was. En zij zeiden: Het is
16 zijn engel! Maar Petrus

[a]) R. „Petrus."

bleef kloppende; en toen
zij opengedaan hadden, za-
gen zij hem, en ontzetten
17 zich. En hen met de hand
gewenkt hebbende, dat zij
zwijgen zouden, verhaalde
hij hun, hoe de Heer hem
uit de gevangenis uitgeleid
had, en zeide: Boodschapt
dit aan Jakobus en de broe-
ders. En uitgegaan zijnde,
reisde hij naar een andere
plaats.
18 En toen het dag was ge-
worden, was er geen kleine
beroerte onder de krijgs-
knechten, wat toch met
Petrus mocht geschied zijn.
19 En toen Herodes hem ge-
zocht had, en niet vond, en
de wachters rechtelijk ver-
hoord had, beval hij hen
weg te leiden. En hij ver-
trok van Judéa naar Cesa-
réa, en vertoefde [aldaar].
20 En hij [a] was verbitterd te-
gen de Tyriërs en Sido-
niërs; maar zij kwamen
eendrachtig tot hem, en
Blastus, die des konings
kamerheer was, overreed
hebbende, begeerden zij
vrede, omdat hun land ge-
spijzigd werd door des ko-
21 nings [land]. En op een
bepaalden dag, hield Hero-
des, een koninklijk kleed
aangedaan hebbende, en
op den rechterstoel gezeten
zijnde, in het openbaar een
22 rede tot hen. En het volk
riep [hem] toe: Een stem
Gods en niet eens men-
23 schen! En van stonde aan
sloeg hem een engel [des]
Heeren, daarom dat hij
Gode de eer niet gaf; en
door wormen gegeten,
stierf hij.
24 Het woord Gods nu wies
25 en vermenigvuldigde. En
Barnabas en Saulus keer-
den weder van Jeruzalem,
nadat zij de dienst vol-
bracht hadden, medegeno-
men hebbende ook Johan-
nes, die bijgenaamd werd
Markus.
XIII. — En er waren te An-
tiochië, in de gemeente,
die daar was, [b] profeten en
leeraars: Barnabas, en Si-
meon, genaamd Niger, en
Lúcius van Cyréne, en Má-
nahen, die met Herodes den
viervorst opgevoed was,
2 en Saulus. En terwijl zij
den Heer dienden en vast-
ten, zeide de Heilige Geest:
Zondert mij nu af [c] Bar-

[a]) R. „Herodes." — [b]) R. v. b. „eenige." — [c]) R. v. b. „beide."

nabas en Saulus tot het
werk, waartoe ik hen ge-
3 roepen heb. Toen vastten
en baden zij, en hun de han-
den opgelegd hebbende,
lieten zij [hen] gaan.
4 Zij [a] dan, uitgezonden
zijnde door den Heiligen
Geest, kwamen af naar
Seleucië, en voeren van
5 daar af naar Cyprus. En te
Sálamis zijnde, verkondig-
den zij het woord Gods in
de synagogen der Joden;
en zij hadden ook Johannes
6 tot dienaar. En toen zij het
geheele [b] eiland doorge-
gaan waren tot Pafos toe,
vonden zij een zekeren
man [c], een toovenaar, een
valschen profeet, een Jood,
wiens naam was Bar-Jezus,
7 welke was bij den stadhou-
der Sergius Paulus, een
verstandig man. Deze, Bar-
nabas en Saulus tot zich
geroepen hebbende, ver-
langde het woord Gods te
8 hooren. Maar Elymas, de
toovenaar, (want zóó wordt
zijn naam overgezet) we-
derstond hen, zoekende
den stadhouder van het ge-
9 loof af te keeren. Doch Sau-
lus, die ook Paulus [heet],
vervuld met den Heiligen
Geest, staarde hem aan,
10 en zeide: O gij, vol van
alle bedrog en alle arglis-
tigheid, zoon des duivels,
vijand van alle gerechtig-
heid! zult gij niet ophou-
den de rechte wegen [des]
11 Heeren te verkeeren? En
nu zie, de hand [des]
Heeren [is] op u, en gij
zult blind zijn, en de zon
niet zien voor een tijd. En
van stonde aan viel op hem
donkerheid en duisternis;
en rondtastende zocht hij,
die hem bij de hand moch-
12 ten leiden. En toen de stad-
houder zag, wat er ge-
schied was, geloofde hij,
verslagen staande over de
leer des Heeren.
13 Paulus nu, en die met
hem waren, van Pafos af-
gevaren zijnde, kwamen te
Perge, in Pamfylië; maar
Johannes, van hen schei-
dende, keerde weder naar
14 Jeruzalem. En zij, van
Perge doorgaande, kwa-
men te Antiochië in Pisi-
dië; en gegaan zijnde in de
synagoge op den dag des
sabbats, zaten zij neder.
15 En na het lezen van de wet

[a]) R. „Dezen." — [b]) R. l. w. „geheele." — [c]) R. l. w. „man."

en de profeten, zonden de
oversten der synagoge tot
hen, zeggende: Mannen
broeders! indien er een
woord van vermaning tot
het volk in u is, zoo spreekt!
16 En Paulus stond op, en
wenkte met de hand, en
zeide: Mannen Israëls, en
gij, die God vreest, hoort!
17 De God van dit volk Israël
verkoor onze vaderen, en
verhoogde het volk in
hunne vreemdelingschap
in Egypteland, en leidde
hen met een hoogen arm
18 daaruit. En Hij verzorgde
hen [a] omtrent den tijd van
veertig jaren in de woes-
19 tijn; en zeven volken uit-
geroeid hebbende in het
land Kanaän, deed Hij hen
20 hun land erven. [b] En daar-
na, omtrent vier honderd
en vijftig jaren, gaf Hij
[hun] rechters, tot op Sa-
21 muël, den profeet. En van
toen af begeerden zij een
koning; en God gaf hun
Saul, den zoon van Kis,
een man uit den stam van
Benjamin, veertig jaren.
22 En dezen afgezet heb-
bende, verwekte Hij hun
David tot een koning, wien
Hij ook getuigenis gaf,
zeggende: „Ik heb gevon-
den David, den [zoon] van
Isaï, een man naar mijn
hart, die al mijnen wil zal
23 doen." [c] Van diens zaad
heeft God, naar de belofte,
tot Israël gebracht [d] den
24 Verlosser Jezus, nadat Jo-
hannes vóór zijn optreden
aan het gansche volk Israël
den doop der bekeering te
25 voren gepredikt had. Doch
toen Johannes zijnen loop
voleindigde, zeide hij:
Wien meent gij, dat ik
ben? Ik ben het niet; maar
zie, hij komt na mij, wien
ik niet waardig ben de
zolen zijner voeten te ont-
26 binden. Mannen broeders!
zonen van Abrahams ge-
slacht, en die onder u God
vreezen! tot u is het woord
27 dezes heils gezonden. Want
die te Jeruzalem wonen,
en hunne oversten, dezen
niet kennende, hebben ook,
door [hem] te veroordee-
len, de stemmen der pro-
feten, die op elken sabbat
gelezen worden, vervuld;
28 en geen oorzaak des doods
vindende, eischten zij van
Pilatus, dat hij zou gedood

[a]) R. „verdroeg hunne zeden." — [b]) R. „door het lot uitdeelen." —
[c]) Ps. LXXXIX: 21; 1 Sam. XIII: 14. — [d]) R. „verwekt."

29 worden. En toen zij alles
volbracht hadden, wat van
hem geschreven stond, na-
men zij [hem] af van het
hout, en leiden [hem] in een
30 graf. Maar God heeft hem
uit de dooden opgewekt.
31 Welke verschenen is vele
dagen lang aan hen, die
met hem opgekomen waren
van Galiléa naar Jeruza-
lem, die nu[a] zijne getuigen
32 zijn bij het volk. En wij
verkondigen u de belofte,
aan de vaderen geschied,
33 dat God haar vervuld heeft
aan ons, hunne kinderen,
door Jezus te verwekken,
gelijk ook in den tweeden
psalm geschreven staat:
„Gij zijt mijn Zoon, heden
34 heb Ik u verwekt.”[b] En dat
Hij hem uit de dooden heeft
opgewekt, om niet meer
tot verderving terug te
keeren, heeft Hij aldus ge-
zegd: „Ik zal u de gewisse
weldadigheden Davids ge-
35 ven.”[c] Waarom hij ook in
een anderen [psalm] zegt:
„Gij zult uwen Heilige niet
overgeven, om verderving
36 te zien.”[d] Want David, na-
dat hij in zijn eigen ge-
slacht den raad Gods ge-
diend had[e], is ontslapen,
en is bij zijne vaderen bij-
gezet, en heeft verderving
37 gezien; maar hij, dien God
opgewekt heeft, zag geen
38 verderving. Zoo zij u dan
bekend, mannen broeders!
dat door dezen u vergeving
van zonden verkondigd
39 wordt; en dat van alles,
waarvan gij niet kondt ge-
rechtvaardigd worden in
de wet van Mozes, in dezen
een iegelijk, die gelooft,
40 gerechtvaardigd is. Ziet
dan toe, dat over u niet
kome hetgeen gezegd is in
41 de profeten: „Ziet, gij ver-
achters! en verwondert u,
en verdwijnt; want Ik werk
een werk in uwe dagen,
een werk, dat gij niet zult
gelooven, als iemand [het]
u verhaalt.”[f]
42 En toen zij uitgegaan
waren, baden zij,[g] dat op
den volgenden sabbat deze
woorden tot hen mochten
43 gesproken worden. En toen
de synagoge uiteengegaan
was, volgden velen van de

[a]) R. l. w. „nu.” — [b]) Ps. II : 7. — [c]) Jes. LV : 3. — [d]) Ps. XVI : 10. — [e]) Of „nadat hij zijn eigen geslacht door den raad Gods gediend had.” — [f]) Hab. I : 5. — [g]) R. „En toen de Joden uitgegaan waren uit de synagoge, baden die uit de volken, dat....”

Joden en van de godsdien-
stige proselieten Paulus en
Barnabas, welke tot hen
spraken, en hen vermaan-
den te blijven bij de genade
44 Gods. En op den volgenden
sabbat kwam bijna de ge-
heele stad samen om het
woord Gods [a] te hooren.
45 Doch de Joden, de scharen
ziende, werden met nijdig-
heid vervuld, en weerspra-
ken hetgeen door Paulus
gezegd werd, weerspre-
46 kende en lasterende. Maar
Paulus en Barnabas, vrij-
moedigheid gebruikende,
zeiden: Het was noodig,
dat het eerst tot u het woord
Gods gesproken zou wor-
den; doch naardien gij het
van u stoot, en uzelven des
eeuwigen levens niet waar-
dig oordeelt, ziet, wij wen-
47 den ons tot de volken. Want
alzoo heeft ons de Heer ge-
boden: „Ik heb u gesteld
tot een licht der volken,
opdat gij zoudt zijn tot
heil, tot aan het einde der
48 aarde." [b] Die uit de volken
nu, [dit] hoorende, verblijd-
den zich, en verheerlijk-
ten het woord des Heeren;
en er geloofden zoo velen,
als er ten eeuwigen leven
49 verordend waren. En het
woord des Heeren werd
door het geheele land ver-
50 breid. Maar de Joden stook-
ten de aanzienlijke [c], gods-
dienstige vrouwen en de
voornaamsten der stad op,
en verwekten een vervol-
ging tegen Paulus en Bar-
nabas, en wierpen hen bui-
51 ten hunne landpalen. Doch
zij schudden het stof hun-
ner voeten af tegen hen,
52 en kwamen te Iconië. En
de discipelen waren ver-
vuld met blijdschap en met
den Heiligen Geest.
XIV. — En het geschiedde
te Iconië, dat zij te zamen
gingen in de synagoge der
Joden, en zóó spraken, dat
een groote menigte, zoo-
wel van Joden als van Grie-
2 ken, geloofde. Maar de Jo-
den, die niet geloofden,
zetten de gemoederen van
die uit de volken op, en
verbitterden [ze] tegen de
3 broeders. Zij vertoefden
dan een langen tijd, vrij-
moedig sprekende in den
Heer, die getuigenis gaf
aan het woord zijner ge-
nade, door te geven dat

[a]) V. l. „des Heeren." — [b]) Jes. XLIX : 6. — [c]) R. „de gods-
dienstige en aanzienlijke."

teekenen en wonderen door
hunne handen geschied-
4 den. En de menigte der stad
werd verdeeld, en sommi-
gen waren met de Joden en
sommigen met de aposte-
5 len. En toen er een aanslag
geschiedde, zoo van die uit
de volken als van de Joden,
met hunne oversten, om
hen te mishandelen en te
6 steenigen, vluchtten zij,
toen zij het gewaar wer-
den, naar de steden van
Lycaónië, Lystre en Derbe,
en het omliggende land;
7 en verkondigden aldaar
het evangelie.
8 En een zeker man te
Lystre, zat onmachtig aan
de voeten, kreupel van den
schoot zijner moeder af,
die nooit had gewandeld.
9 Deze hoorde Paulus spre-
ken; welke, hem aansta-
rende, en ziende, dat hij
geloof had om gezond te
10 worden, met groote stem
zeide: Sta recht op uwe
voeten! En hij sprong op
11 en wandelde. En de scha-
ren, ziende wat Paulus ge-
daan had, verhieven hunne
stem, en zeiden in het Ly-
caónisch: De goden zijn aan
menschen gelijk geworden,
en tot ons nedergekomen.
12 En zij noemden Barnabas
Júpiter, en Paulus Mercu-
rius, omdat hij het woord
13 voerde. En de priester van
Júpiter, die vóór de [a] stad
was, bracht stieren en kran-
sen aan de voorpoorten, en
wilde offeren met de scha-
14 ren. Maar de apostelen,
Barnabas en Paulus, [dit]
hoorende, scheurden hunne
kleederen, en sprongen
naar buiten [b] tot de schare,
15 roepende, en zeggende:
Mannen! waarom doet gij
deze dingen? wij zijn ook
menschen van gelijke be-
wegingen als gij, en wij
verkondigen u, dat gij u
van deze ijdele dingen
zoudt bekeeren tot den
levenden God, die gemaakt
heeft den hemel en de aarde
en de zee, en al wat daarin
16 is; die in de vorige geslach-
ten al de volken heeft laten
wandelen in hunne eigene
17 wegen; hoewel Hij zich
nochtans niet onbetuigd
gelaten heeft in goed doen,
u [c] van den hemel regen en
vruchtbare tijden gevende,
uwe [d] harten vervullende

[a]) R. „hunne." — [b]) R. „sprongen in." — [c]) R. „ons." — [d]) R. „onze."

met spijs en vroolijkheid.
18 En dit zeggende, weer-
hielden zij nauwelijks de
scharen, dat zij hun niet
offerden.
19 Doch er kwamen Joden
van Antiochië en Iconië,
en de scharen overreed
en Paulus gesteenigd heb-
bende, sleepten zij [hem]
buiten de stad, meenende,
20 dat hij dood was. Maar toen
de discipelen hem omring-
den, stond hij op, en ging
de stad binnen. En des an-
deren daags ging hij met
Barnabas uit naar Derbe.
21 En nadat zij aan die stad
het evangelie verkondigd
en vele discipelen gemaakt
hadden, keerden zij weder
naar Lystre en [a] Iconië en [a]
22 Antiochië, versterkende de
zielen der discipelen, [hen]
vermanende in het geloof
te blijven, en dat wij door
vele verdrukkingen moe-
ten ingaan in het konink-
23 rijk Gods. En nadat zij hun
in elke gemeente ouderlin-
gen verkoren hadden, ge-
beden hebbende met vas-
ten, bevalen zij hen den
Heer, in wien zij geloofd
24 hadden. En Pisidië door-
gereisd hebbende, kwa-
25 men zij in Pamfylië. En te
Perge het woord [b] gespro-
ken hebbende, kwamen zij
26 af naar Attalië. En van-
daar scheepten zij af naar
Antiochië, vanwaar zij der
genade Gods bevolen wa-
ren geweest voor het werk,
dat zij volbracht hadden.
27 En daar gekomen zijnde,
en de gemeente vergaderd
hebbende, verhaalden zij,
wat groote dingen God met
hen gedaan had, en dat Hij
den volken de deur des ge-
28 loofs geopend had. En zij
vertoefden [c] geen kleinen
tijd bij de discipelen.

XV. — En sommigen, die af-
gekomen waren van Judéa,
leerden aan de broeders:
Indien gij niet besneden
wordt [d] naar de wijze van
Mozes, zoo kunt gij niet
2 behouden worden. Toen er
nu een strijd en niet weinig
redetwist geschiedde van
Paulus en Barnabas tegen
hen, hebben zij verordend,
dat Paulus en Barnabas en
eenige anderen uit hen
zouden opgaan tot de apos-
telen en ouderlingen naar
Jeruzalem over deze twist-

[a]) S. v. b. „naar." — [b]) S. v. b. „des Heeren." — [c]) R. v. b. „aldaar." — [d]) R. „zijt."

3 vraag. Zij dan, door de ge-
meente uitgeleid zijnde,
reisden door Fenicië en Sa-
marië, verhalende de be-
keering der volken, en
deden al den broederen
4 groote blijdschap aan. En
te Jeruzalem gekomen,
werden zij ontvangen door
de gemeente en de apos-
telen en de ouderlingen;
en zij verkondigden al wat
God met hen gedaan had.
5 Maar eenigen van die van
de sekte der farizeeën, die
geloofden, stonden op, en
zeiden, dat men hen moest
besnijden, en gebieden de
wet van Mozes te onder-
houden.
6 En de apostelen en de
ouderlingen vergaderden
te zamen, om op deze zaak
7 te letten. En toen er veel
redetwist geschiedde, stond
Petrus op, en zeide tot hen:
Mannen broeders! gij weet,
dat God van over langen
tijd onder u [a] [mij] verkoren
heeft, dat de volken door
mijnen mond het woord
des evangelies zouden hoo-
8 ren en gelooven. En God,
de hartenkenner, heeft
hun getuigenis gegeven,
hun gevende den Heiligen
9 Geest, gelijk ook ons; en
Hij heeft geen onderscheid
gemaakt tusschen ons en
hen, gereinigd hebbende
hunne harten door het ge-
10 loof. Nu dan, waarom ver-
zoekt gij God, door een juk
op den hals der discipelen
te leggen, dat noch onze
vaderen, noch wij hebben
11 kunnen dragen? Maar wij
gelooven door de genade
van den Heer Jezus [b] be-
houden te worden op ge-
12 lijke wijze als ook zij. En
de gansche menigte zweeg,
en zij hoorden Barnabas
en Paulus verhalen, welke
teekenen en wonderen God
door hen onder de volken
13 gedaan had. En nadat dezen
zwegen, antwoordde Ja-
kobus, zeggende: Mannen
14 broeders! hoort mij. Si-
meon heeft verhaald, hoe
God het eerst de volken
heeft bezocht, om uit [hen]
een volk aan te nemen voor
15 zijnen naam. En hiermede
stemmen overeen de woor-
den der profeten, gelijk ge-
16 schreven staat: „Na dezen
zal Ik wederkeeren, en
wederopbouwen den taber-

a) R. „ons.” — b) R. „Jezus Christus.”

nakel van David, die ver-
vallen is; en hetgeen daar-
van verwoest is, zal Ik
wederopbouwen, en Ik zal
17 dien wederoprichten; op-
dat het overblijfsel der
menschen den Heer zoeke,
en al de volken, over welke
mijn naam aangeroepen is,
spreekt de Heer, die deze
18 dingen doet," [a] welke van
eeuwigheid bekend zijn. [b]
19 Daarom oordeel ik, dat
men hen, die uit de vol-
ken zich tot God bekee-
ren, niet in moeite brenge,
20 maar hun zal schrijven,
dat zij zich onthouden van
de besmettingen der afgo-
den, en van de hoererij, en
van het verstikte, en van
21 het bloed. Want Mozes
heeft er van oude tijden
her in elke stad, die hem
prediken, daar hij op elken
sabbat in de synagogen
gelezen wordt.
22 Toen dacht het den apos-
telen en den ouderlingen
met de geheele gemeente
goed, mannen uit zich te
kiezen, en met Paulus en
Barnabas te zenden naar
Antiochië: Judas, ge-
naamd [c] Bársabas, en Si-
las, mannen, die voorgan-
gers waren onder de broe-
23 ders; en zij schreven door
hunne hand aldus [d]: „De
apostelen en de ouderlin-
gen en de broeders [e] aan de
broeders uit de volken, die
in Antiochië en Syrië en
24 Cilicië zijn, heil! Daar wij
gehoord hebben, dat eeni-
gen, die van ons uitgegaan
zijn, u met woorden ont-
roerd, en uwe zielen wan-
kelende gemaakt hebben,
[zeggende, dat gij moet
besneden worden, en de
wet onderhouden] [f], wien
wij dat niet bevolen had-
25 den; zoo heeft het ons,
eenstemmig zijnde, goed
gedacht, mannen te kie-
zen, en tot u te zenden,
met onze geliefde Barna-
26 bas en Paulus, menschen,
die hunne zielen overgege-
ven hebben voor den naam
van onzen Heer Jezus
27 Christus. Wij hebben dan
Judas en Silas gezonden,
die ook met den mond het-
zelfde zullen verkondigen.

[a]) Amos IX : 11, 12. — [b]. R. „die dit alles doet. Gode zijn al zijne werken van eeuwigheid bekend." — [c]) R. „bijgenaamd." — [d]) V. l. w. „aldus." — [e]) V. l. „de apostelen en de oudste broeders." — [f]) De woorden tusschen [ ] ontbreken in vele handschriften.

28 Want het heeft den Heili-
gen Geest en ons goed ge-
dacht, u geen meerderen
last op te leggen dan deze
29 noodzakelijke dingen: dat
gij u onthoudt van hetgeen
den afgoden geofferd is,
en van bloed, en van het
verstikte, en van hoererij.
U daarvoor wachtende, zult
gij wel doen. Vaartwel!"
30 Dezen dan, hun afscheid
ontvangen hebbende, kwa-
men te Antiochië, en de
menigte vergaderd heb-
bende, gaven zij den brief
31 over. En [dien] gelezen
hebbende, verblijdden zij
zich over de vertroosting.
32 Judas en Silas nu, die ook
zelf profeten waren, ver-
maanden de broeders met
vele woorden, en versterk-
33 ten [hen]. En nadat zij
[daar] eenigen tijd ver-
toefd hadden, lieten hen
de broeders met vrede gaan
tot degenen, die hen ge-
35 zonden hadden. [a] En Pau-
lus en Barnabas vertoefden
te Antiochië, leerende en
verkondigende met nog
vele anderen het woord
des Heeren.

36 En na eenige dagen zeide
Paulus tot Barnabas: Laat
ons nu wederkeeren, en
de [b] broeders bezoeken in
elke stad, waarin wij het
woord des Heeren verkon-
digd hebben, hoe zij het
37 hebben. En Barnabas dacht
er over ook [c] Johannes,
genaamd Markus, mede te
38 nemen; maar Paulus achtte
het billijk, dien niet mede
te nemen, die van Pamfylië
af van hen geweken was,
en niet met hen gegaan
39 was tot het werk. Er ont-
stond dan een verbittering,
zoodat zij van elkander
scheidden, en Barnabas
Markus medenam, en naar
40 Cyprus afvoer; maar Pau-
lus koos Silas, en reisde
heen, der genade Gods [d]
door de broederen bevolen
41 zijnde. En hij ging Syrië en
Cilicië door, versterkende
de gemeenten.

XVI. — En hij kwam te Derbe
en Lystre. En zie, daar was
een zeker discipel, met
name Timótheüs, zoon van
een [e] geloovige joodsche
vrouw, maar van een griek-
2 schen vader; die [goede]

[a]) R. „tot de apostelen"; en v. b. (34) „maar het dacht Silas goed daar te blijven." — [b]) R. „onze." — [c]) R. l. w. „ook." — [d]) R. „des Heeren." — [e]) R. v. b. „zekere."

getuigenis had van de broe-
ders te Lystre en Iconië.
3 Paulus wilde, dat deze met
hem zou reizen; en hij nam
en besneed hem om der
Joden wil, die in die plaat-
sen waren; want zij kenden
allen zijnen vader, dat hij
4 een Griek was. En toen
zij de steden doorreisden,
gaven zij hun ter onder-
houding de verordeningen
over, die door de aposte-
len en ouderlingen te
Jeruzalem waren vastge-
5 steld. De gemeenten dan
werden bevestigd in het
geloof, en namen dagelijks
toe in getal.
6 En toen zij Frygië en het
land van Galatië doorge-
reisd hadden, en door den
Heiligen Geest verhinderd
waren het woord in Azië
7 te spreken, en bij Mysië
gekomen waren, poogden
zij naar Bithynië te gaan;
en de Geest van Jezus [a]
8 liet het hun niet toe. En
Mysië voorbijgereisd zijn-
de, kwamen zij af naar
9 Troas. En door Paulus werd
in den nacht een gezicht
gezien: er was een Mace-
donisch man, staande, en [b]
hem biddende, en zeg-
gende: Kom over naar Ma-
10 cedonië, en help ons! En
toen hij het gezicht gezien
had, zochten wij terstond
naar Macedonië te reizen,
[daaruit] besluitende, dat
de Heer ons geroepen had,
om hun het evangelie te
11 verkondigen. Van Troas
dàn afgevaren zijnde, lie-
pen wij recht uit naar Sa-
mothráce, en den volgen-
12 den dag naar Neápolis; en
vandaar naar Filippi, dat
de eerste stad is van dit
deel van Macedonië, een
kolonie. En wij vertoefden
in die stad eenige dagen.
13 En op den dag des sab-
bats gingen wij buiten de
poort [c] aan de rivier, waar
men gewoon was het gebed
te doen; en nedergezeten
zijnde, spraken wij tot de
vrouwen, die samengeko-
14 men waren. En een zekere
vrouw, met name Lydia,
een purperverkoopster van
de stad Thyatíre, die God
diende, hoorde toe; wier
hart de Heer opende, dat zij
acht nam op hetgeen door
15 Paulus gesproken werd. En
toen zij gedoopt was en

[a]) R. l. w. „van Jezus." — [b]) R. l. w. „en." — [c]) R. „stad."

haar huis, bad zij, zeg-
gende: Indien gij hebt ge-
oordeeld, dat ik den Heer
getrouw ben, zoo komt in
mijn huis, en blijft er. En
zij dwong ons.
16 Het geschiedde nu, toen
wij tot het gebed gingen,
dat een zekere slavin, heb-
bende een waarzeggenden
geest [a], ons ontmoette, die
haren meesters groot ge-
win aanbracht met waar-
17 zeggen. Deze volgde Pau-
lus en ons achterna, en
riep, zeggende: Deze men-
schen zijn slaven van God,
den Allerhoogste, die u [b]
den weg des heils ver-
18 kondigen. En dit deed zij
vele dagen lang. Maar Pau-
lus, zeer bedroefd zijnde,
keerde zich om, en zeide
tot den geest: Ik gebied u
in den naam van Jezus
Christus, dat gij van haar
uitgaat! En hij ging uit
19 ter zelfder ure. Toen nu
hare meesters zagen, dat
de hoop huns gewins weg
was, grepen zij Paulus en
Silas, en sleepten hen naar
de markt voor de overhe-
20 den; en hen tot de hoofd-
lieden gebracht hebbende,
zeiden zij: Deze menschen,
die Joden zijn, brengen
onze stad in beroering,
21 en verkondigen gebruiken,
die ons niet geoorloofd
zijn aan te nemen noch te
doen, daar wij Romeinen
22 zijn. En de schare stond
gezamenlijk tegen hen op,
en de hoofdlieden, hun
de kleederen afgescheurd
hebbende, bevalen [hen] te
23 geeselen. En nadat zij hun
vele slagen gegeven had-
den, wierpen zij [hen] in
de gevangenis, en bevalen
den stokbewaarder, hen
24 zeker te bewaren. Deze,
zulk een gebod ontvangen
hebbende, wierp hen in de
binnenste gevangenis, en
verzekerde hunne voeten
25 in den stok. En omtrent den
middernacht baden Paulus
en Silas, en zongen Gode
lofzangen; en de gevan-
genen hoorden naar hen.
26 En plotseling geschiedde
er een groote aardbeving,
zoodat de fondamenten des
kerkers schudden; en ter-
stond werden al de deuren
geopend, en aller banden
27 werden los. En de stokbe-
waarder, wakker gewor-

[a]) Lett. „een Pythons-geest." — [b]) R. „ons."

den zijnde, en ziende de
deuren der gevangenis ge-
opend, trok een zwaard,
en wilde zichzelven om-
brengen, meenende, dat de
gevangenen ontvloden wa-
28 ren. Maar Paulus riep met
groote stem, zeggende:
Doe uzelven geen kwaad;
want wij zijn allen hier.
29 En toen hij licht geëischt
had, sprong hij naar bin-
nen, en zeer bevende, viel
hij voor Paulus en Silas
30 neder. En hen buiten ge-
bracht hebbende, zeide hij:
Heeren! wat moet ik doen
om behouden te worden?
31 En zij zeiden: Geloof in
den Heer Jezus [a], en gij
zult behouden worden, gij
32 en uw huis. En zij spraken
het woord des Heeren tot
hem benevens [b] allen, die
33 in zijn huis waren. En hij
nam hen tot zich in die ure
van den nacht, en wiesch
[hen] van de striemen; en
hij werd terstond gedoopt,
34 hij en al de zijnen. En hij
bracht hen in zijn huis, en
zette [hun] de tafel voor, en
verheugde zich, dat hij met
zijn gansche huis in God
geloovig geworden was.
35 En toen het dag gewor-
den was, zonden de hoofd-
lieden de stadsdienaars,
zeggende: Laat die men-
36 schen los. En de stokbe-
waarder boodschapte deze
woorden aan Paulus: De
hoofdlieden hebben gezon-
den, dat gij zoudt losge-
laten worden; gaat dan
nu uit, en reist heen in
37 vrede. Maar Paulus zeide
tot hen: Zij hebben ons, die
Romeinen zijn, onveroor-
deeld in het openbaar ge-
geeseld, en in de gevan-
genis geworpen, en wer-
pen zij ons nu heimelijk
daaruit? Niet aldus; maar
dat zijzelven komen en ons
38 uitleiden. En de stadsdie-
naars boodschapten deze
woorden wederom den
hoofdlieden; en zij werden
bevreesd, hoorende, dat zij
39 Romeinen waren. En zij
kwamen en baden hen; en
[hen] uitgeleid hebbende,
verzochten zij hen uit de
40 stad te gaan. En uitgegaan
zijnde uit de gevangenis,
gingen zij in tot Lydia; en
de broeders gezien heb-
bende, vermaanden zij hen,
en gingen heen.

[a]) R. v. b. „Christus." — [b]) R. „en tot."

XVII. — En door Amfípolis
en Apollónia gereisd zijnde,
kwamen zij te Thessalo-
níca, waar de synagoge der
2 Joden was. En naar zijne
gewoonte ging Paulus tot
hen in, en onderhield zich
drie sabbatten lang met
3 hen uit de Schriften, uit-
leggende en aantoonende,
dat de Christus moest lij-
den en opstaan uit de doo-
den, en dat deze Jezus,
dien ik, [zeide hij], u ver-
4 kondig, de Christus is. En
sommigen uit hen geloof-
den, en voegden zich bij
Paulus en Silas, en van de
godsdienstige Grieken een
groote menigte, en van de
voornaamste vrouwen niet
5 weinige. Maar de Joden [a]
werden nijdig [b], en eenige
booze mannen van het ge-
peupel tot zich nemende,
en een volksoploop ma-
kende, brachten zij de stad
in opschudding; en op het
huis van Jason aanval-
lende, zochten zij hen tot
6 het volk te brengen; en
toen zij hen niet vonden,
sleepten zij Jason en eenige
broeders voor de oversten
der stad, roepende: Dezen,
die de wereld in opstand
brengen, zijn ook hier ge-
7 komen, die Jason opgeno-
men heeft; en deze allen
doen tegen de bevelen des
keizers, zeggende, dat er
een andere koning is, Je-
8 zus. En zij brachten de
schare en de oversten der
stad, die dit hoorden, in
9 beroering. Maar toen zij
van Jason en de anderen
voldoening ontvangen had-
den, lieten zij hen gaan.
10 En de broeders zonden
terstond des nachts Pau-
lus en Silas weg naar Be-
réa, welke, daar gekomen
zijnde, gingen heen naar
11 de synagoge der Joden. En
dezen waren edeler dan
die te Thessaloníca, daar
zij het woord ontvingen
met alle toegenegenheid,
onderzoekende dagelijks
de Schriften, of deze din-
12 gen alzoo waren. Velen dan
uit hen geloofden, en van
de grieksche aanzienlijke
vrouwen en mannen niet
13 weinige. Maar toen de Jo-
den van Thessaloníca ver-
namen, dat het woord Gods
ook te Beréa door Paulus
verkondigd werd, kwamen

[a]) R. v. b. „die niet geloofden.” — [b]) S. l. w. „werden nijdig.”

zij ook daar, en bewogen
14 de scharen. Doch de broeders
zonden toen terstond
Paulus weg, dat hij ging
als naar de zee; maar Silas
en Timótheüs bleven al-
15 daar. En die Paulus geleidden,
brachten hem tot
Athene toe; en nadat zij
bevel gekregen hadden aan
Silas en Timótheüs, om ten
spoedigste tot hem te komen,
vertrokken zij.
16 En terwijl Paulus hen te
Athene verwachtte, werd
zijn geest in hem ontstoken,
ziende dat de stad
17 zeer afgodisch was. Hij onderhield
zich dan in de synagoge
met de Joden, en
met de godsdienstigen, en
op de markt alle dagen
met hen, die hij aantrof.
18 En ook [a] sommige van de
epicureïsche en stoïsche
wijsgeeren streden met
hem; en sommigen zeiden:
Wat wil deze klapper toch
zeggen? en anderen: Hij
schijnt een verkondiger te
zijn van vreemde goden [b];
omdat hij hun Jezus en de
opstanding verkondigde.
19 En zij namen hem, en
brachten [hem] op den
Areópagus, zeggende: Mogen
wij weten, welke deze
nieuwe leer is, waarvan gij
20 spreekt? Want gij brengt
eenige vreemde dingen
voor onze ooren; wij willen
dan weten, wat dit toch
21 zijn mag. (Alle Athéners
nu en de vreemdelingen,
die daar verkeeren, besteedden
hunnen tijd tot
niets anders, dan om wat
nieuws te zeggen of te hooren.)
22 En Paulus, staande
in het midden van den
Areópagus, zeide: Mannen
van Athene! ik zie, dat gij
in allen deele aan de dienst
der goden [b] overgegeven
23 zijt. Want [de stad] doorgaande,
en beschouwende
de voorwerpen uwer vereering,
vond ik ook een altaar,
waarop een opschrift
stond: Aan den onbekenden
God. Dezen dan, dien
gij niet kennende vereert,
24 verkondig ik u. De God,
die de wereld gemaakt
heeft en alles, wat daarin
is, deze, zijnde een Heer
des hemels en der aarde,
woont niet in tempelen
25 met handen gemaakt, en
wordt ook door menschen-

[a]) R. l. w. „ook." — [b]) Lett. „demonen."

handen niet gediend, als
iets behoevende, daar Hij-
zelf aan allen leven en
adem en alle dingen geeft.
26 En Hij heeft uit éénen
bloede het gansche ge-
slacht der menschen ge-
maakt, om op de geheele
aarde te wonen, de be-
paalde tijden en de gren-
zen hunner woning[a] be-
27 stemd hebbende, opdat zij
God[b] zouden zoeken, of zij
Hem ook tasten en vinden
mochten; hoewel Hij niet
verre is van een iegelijk
28 onzer. Want in Hem leven
wij, en bewegen wij ons,
en zijn wij; gelijk ook eeni-
gen uwer dichters gezegd
hebben: „Want wij zijn
29 ook zijn geslacht." Wij
dan, zijnde Gods geslacht,
moeten niet meenen, dat
de Godheid gelijk is aan
goud, of zilver, of steen,
aan beeldwerk van kunst
en vinding des menschen.
30 God dan, de tijden der on-
wetendheid voorbijgezien
hebbende, verkondigt nu
aan de menschen, dat zij
zich allen alom zouden be-
31 keeren[c], naardien Hij een
dag gesteld heeft, waarop
Hij het aardrijk in gerech-
tigheid zal oordeelen door
een man, dien Hij [daartoe]
verordend heeft, zekerheid
[daarvan] gevende aan al-
len, dewijl Hij hem uit de
dooden heeft opgewekt.
32 Toen zij nu van de op-
standing der dooden hoor-
den, spotten sommigen; en
anderen zeiden: Wij zullen
u nogmaals daarover hoo-
33 ren. [d]Alzoo ging Paulus
uit het midden van hen
34 weg. Doch sommige man-
nen hingen hem aan, en
geloofden; waaronder ook
Dionysius, de Areopagiet,
en een vrouw, met name
Dámaris, en anderen met
hen.

XVIII. — [d]Na dezen vertrok
hij[e] van Athene, en kwam
2 te Korinthe. En hij vond
een zekeren Jood, met
name Aquila, van geboorte
uit Pontus, die onlangs van
Italië gekomen was, en
Priscilla zijne vrouw, (om-
dat Claudius bevolen had,
dat al de Joden uit Rome
vertrekken zouden,) en hij
3 ging tot hen; en omdat hij
van hetzelfde handwerk
was, bleef hij bij hen en

[a]) R. v. b. „te voren." — [b]) R. „den Heer." — [c]) R. „allen menschen alom zich te bekeeren." — [d]) R. v. b. „En." — [e]) R. „Paulus."

arbeidde; want zij waren
tentenmakers van hand-
4 werk. En hij onderhield
zich op elken sabbat in de
synagoge, en overtuigde
5 Joden en Grieken. En toen
zoowel Silas als Timótheüs
van Macedonië waren afge-
komen, werd Paulus door
het Woord[a] gedrongen[b],
betuigende den Joden, dat
6 Jezus is de Christus. Doch
toen zij wederstonden en
lasterden, schudde hij
[zijne] kleederen af, en
zeide tot hen: Uw bloed
[zij] op uw hoofd; ik [ben]
rein; van nu aan zal ik tot
7 de volken gaan.[c] En van-
daar weggaande, kwam hij
in het huis van iemand,
met name Justus, die God
diende, wiens huis grensde
8 aan de synagoge. En Cris-
pus, de overste der syna-
goge, geloofde in den Heer
met geheel zijn huis; en
velen van de Korinthiërs
hoorden en geloofden en
9 werden gedoopt. En de
Heer zeide tot Paulus door
een gezicht in den nacht:
Vrees niet, maar spreek
10 en zwijg niet! Want ík ben
met u, en niemand zal u
aantasten om u kwaad te
doen; want ik heb veel
11 volks in deze stad. En hij
bleef een jaar en zes maan-
den, leerende onder hen
het woord Gods.
12 Maar toen Gallio stad-
houder van Achaje was,
stonden de Joden een-
drachtig tegen Paulus op,
en brachten hem voor den
13 rechterstoel, zeggende:
Deze overreedt de men-
schen om God te dienen
14 tegen de wet. En toen Pau-
lus den mond wilde ope-
nen, zeide Gallio tot de
Joden: Ware er[d] eenige
misdaad, of een boos stuk,
o Joden! ik zou u met re-
15 den verdragen; maar zijn
er twistvragen[e] over een
woord en namen en de wet,
die onder u is, zoo moogt
gij zelven toezien; want
ik wil over deze dingen
16 geen rechter zijn. En hij
dreef hen weg van den
17 rechterstoel. En allen[f] gre-
pen Sósthenes, den overste
der synagoge, en sloegen

[a]) R. „den geest." — [b]) Of „hield Paulus zich zeer met het Woord bezig." — [c]) Of „Ik, van nu aan rein, zal tot de volken gaan." — [d]) R. v. b. „dan." — [e]) R. „is er een twistvraag." — [f]) R. „al de Grieken."

[hem] voor den rechter-
stoel; en Gallio trok zich
geen van deze dingen aan.
18 En nadat Paulus nog vele
dagen gebleven was, nam
hij afscheid van de broe-
ders, en voer af naar Syrië,
en met hem Priscilla en
Aquila, zijn hoofd te Ken-
chreën geschoren hebben-
de, want hij had een ge-
19 lofte. En hij kwam te Efeze,
en liet hen aldaar; maar
hijzelf ging in de synagoge,
en onderhield zich met de
20 Joden. En toen zij baden,
dat hij langer bij hen [a] blij-
ven zou, bewilligde hij het
21 niet; maar nam afscheid
van hen, zeggende: [Ik
moet volstrekt het toeko-
mende feest te Jeruzalem
houden]; [b] ik zal tot u we-
derkeeren, zoo God wil. En
22 hij voer af van Efeze. En te
Cesaréa aangekomen, ging
hij op, en groette de ge-
meente, en ging af naar
23 Antiochië. En nadat hij
[aldaar] eenigen tijd had
doorgebracht, ging hij weg,
en doorreisde achtereen-
volgens het land van Ga-
latië en Frygië, verster-
kende al de discipelen.
24 En zekere Jood, met
name Apollos, van ge-
boorte een Alexandriër,
een welsprekend man,
machtig in de Schriften,
25 kwam te Efeze. Deze was
in den weg des Heeren on-
derwezen; en vurig van
geest zijnde, sprak en leer-
de hij nauwkeurig de din-
gen aangaande Jezus [c], we-
tende alleen den doop van
26 Johannes. En deze begon
vrijmoedig te spreken in de
synagoge. En toen Aquila
en Priscilla hem gehoord
hadden, namen zij hem tot
zich, en leiden hem den
weg Gods nauwkeuriger
27 uit. En toen hij naar Achaje
wilde reizen, schreven de
broeders aan de discipelen,
en vermaanden [hen] om
hem te ontvangen; welke,
daar gekomen zijnde, door
de genade den geloovigen
28 van veel dienst was; want
krachtig wederlegde hij de
Joden in het openbaar be-
wijzende door de Schriften,
dat Jezus de Christus was.
XIX. — En het geschiedde,
terwijl Apollos te Korinthe
was, dat Paulus, de bo-
venste deelen des lands

[a]) V. l. w. „bij hen.” — [b]) De woorden tusschen [ ] ontbreken in vele handschriften. — [c]) R. „des Heeren.”

doorreisd hebbende, te
Efeze kwam; en er eenige
2 discipelen vindende, zeide
hij tot hen: Hebt gij den
Heiligen Geest ontvangen,
nadat gij geloofd hebt? En
zij [zeiden] [a] tot hem: Wij
hebben zelfs niet gehoord,
of de Heilige Geest er is.
3 En hij zeide [b]: Waartoe zijt
gij dan gedoopt? En zij zei-
den: Tot den doop van Jo-
4 hannes. En Paulus zeide:
Johannes doopte [met] den
doop der bekeering, zeg-
gende tot het volk, dat zij
gelooven zouden in den-
gene, die na hem kwam,
5 dat is, in [c] Jezus. En [dit]
hoorende, werden zij ge-
doopt tot den naam van
6 den Heer Jezus. En toen
Paulus hun de handen had
opgelegd, kwam de Hei-
lige Geest op hen; en zij
spraken met vreemde ta-
7 len, en profeteerden. Het
waren nu in alles omtrent
8 twaalf mannen. En hij ging
in de synagoge, en sprak
vrijmoedig, zich drie maan-
den lang [met hen] onder-
houdende, en [hun] aan-
radende de dingen van het
9 koninkrijk Gods. Maar toen
sommigen zich verhard-
den, en niet geloofden,
kwaad sprekende van den
weg [des Heeren] voor de
menigte, week hij van hen,
en zonderde de discipelen
af, en sprak dagelijks in de
10 school van [d] Tyrannus. En
dit geschiedde twee jaren
lang, zoodat allen, die in
Azië woonden, het woord
des Heeren [e] hoorden, zoo-
11 wel Joden als Grieken. En
God deed ongewone krach-
ten door de handen van
12 Paulus; zoodat zelfs zweet-
doeken en gordels van zijn
lijf op de kranken gedra-
gen werden, en de ziek-
ten van hen weken, en de
booze geesten [f] uitvoeren.
13 En sommigen van de rond-
trekkende joodsche be-
zweerders ondernamen het
den naam van den Heer
Jezus te noemen over hen,
die booze geesten hadden,
zeggende: Ik bezweer [g] u
bij Jezus, dien Paulus pre-
14 dikt! En het waren zekere
zeven zonen van Sceva, een
joodschen overpriester, die
15 dit deden. Maar de booze

[a]) R. „zeiden." — [b]) R. v. b. „tot hen." — [c]) R. v. b. „Christus." — [d]) R. v. b. „zekeren." — [e]) R. v. b. „Jezus." — [f]) R. v. b. „van hen." — [g]) R. „Wij bezweren."

geest, antwoordende, zeide
tot hen [a]: Jezus ken ik, en
van Paulus weet ik; maar
16 gij, wie zijt gij? En de
mensch, in wien de booze
geest was, sprong op hen,
en beiden [b] meester gewor-
den zijnde, kreeg de over-
hand op hen, zoodat zij
naakt en gewond uit dat
17 huis ontvloden. En dit werd
allen bekend, zoowel Jo-
den als Grieken, die te
Efeze woonden; en er viel
vrees op hen allen, en de
naam van den Heer Jezus
18 werd groot gemaakt. En
velen van hen, die geloof-
den, kwamen, belijdende
en verkondigende hunne
19 daden. Ook velen van hen,
die ijdele kunsten gepleegd
hadden, brachten de boe-
ken bijeen, en verbrand-
den [ze] voor allen; en
zij berekenden de waarde
daarvan, en bevonden die
vijftig duizend zilverstuk-
20 ken. Aldus wies het woord
des Heeren met macht, en
nam de overhand.
21 Toen nu deze dingen vol-
bracht waren, nam Paulus
in den geest voor Mace-
donië en Achaje door te
gaan en naar Jeruzalem te
reizen, zeggende: Nadat
ik aldaar geweest ben,
moet ik ook Rome zien.
22 En twee van degenen, die
hem dienden, Timótheüs
en Erastus, naar Macedo-
nië gezonden hebbende,
bleef hijzelf een tijd lang
in Azië.
23 Omtrent dien tijd nu ont-
stond er geen kleine be-
roering over den weg [des
24 Heeren]. Want iemand,
met name Demétrius, een
zilversmid, die zilveren
tempels van Diana maakte,
bracht den kunstenaars
25 geen klein gewin aan. Toen
hij dezen samenvergaderd
had, met de werklieden
van zulke dingen, zeide
hij: Mannen! gij weet, dat
wij uit dit gewin onze wel-
26 vaart hebben; en gij ziet
en hoort, dat deze Paulus
veel volk, niet alleen van
Efeze, maar bijna van ge-
heel Azië overreed en af-
gekeerd heeft, zeggende,
dat het geen goden zijn,
die met handen gemaakt
27 worden. En er is niet
alleen gevaar voor ons,
dat dit deel in verachting

[a]) R. l. w. „tot hen." — [b]) R. „hen."

kome, maar ook dat de
tempel der groote godin
Diana voor niets gerekend
worde, en dat ook hare
majesteit zal te ondergaan,
welke geheel Azië en het
[geheele] aardrijk vereert.
28 Toen zij nu [dit] hoorden,
werden zij vol toorn, en
riepen, zeggende: Groot
is de Diana der Efeziërs!
29 En de geheele stad werd
vol verwarring, en zij
stormden gezamenlijk naar
den schouwburg, met zich
slepende Gajus en Aristar-
chus, Macedoniërs, reisge-
30 nooten van Paulus. Toen
nu Paulus onder het volk
wilde gaan, lieten de dis-
cipelen het hem niet toe.
31 En ook sommige der over-
sten van Azië, die zijne
vrienden waren, zonden
tot hem, en baden, dat hij
zich niet naar den schouw-
32 burg mocht begeven. Zij
riepen dan, de één dit, de
ander wat anders; want de
vergadering was verward,
en de meesten wisten niet,
om welke oorzaak zij sa-
33 mengekomen waren. En zij
trokken Alexander uit de
schare naar voren, daar de
Joden hem voortstieten. En
Alexander, gewenkt heb-
bende met de hand, wilde
zich bij het volk verant-
34 woorden. Maar toen zij ver-
stonden, dat hij een Jood
was, werd er ééne stem van
allen, roepende omtrent
twee uren lang: Groot is de
35 Diana der Efeziërs! Nadat
nu de stadsschrijver de
schare gestild had, zeide
hij: Mannen van Efeze!
welk mensch is er toch, die
niet weet, dat de stad der
Efeziërs de tempelbewaar-
ster is van de groote [a] Dia-
na en van [het beeld], dat
uit den hemel gevallen is?
36 Dewijl dan deze dingen on-
wedersprekelijk zijn, zoo
is het behoorlijk, dat gij
stil zijt, en niets onbe-
37 dachts doet. Want gij hebt
deze mannen [hier] ge-
bracht, die noch tempel-
roovers zijn, noch uwe [b]
38 godin lasteren. Indien dan
Demétrius, en de kunste-
naars met hem, tegen ie-
mand eenige zaak hebben,
er worden rechtdagen ge-
houden, en er zijn stad-
houders; laat hen elkander
39 aanklagen. En indien gij

[a]) R. v. b. „godin." — [b]) S. I. „onze."

een verzoek hebt omtrent
andere dingen, dat zal in
een wettige vergadering
40 beslecht worden. Want wij
staan ook in gevaar, van
oproer aangeklaagd te wor-
den om den dag van heden,
daar er geen reden is,
waardoor wij rekenschap
zullen kunnen geven van
41 dezen oploop. En dit ge-
zegd hebbende, liet hij de
vergadering gaan.
XX. — Nadat nu de opschud-
ding gestild was, riep Pau-
lus de discipelen tot zich [a],
en groette [hen], en ging
heen om naar Macedonië te
2 reizen. En nadat hij die
streken doorgereisd, en hen
met vele woorden ver-
maand had, kwam hij in
3 Griekenland. En nadat hij
er drie maanden doorge-
bracht had, en door de Jo-
den een aanslag tegen hem
gesmeed werd, toen hij naar
Syrië zou afvaren; werd hij
van zin door Macedonië
4 terug te keeren. En hem
vergezelden tot in Azië
Sópater, de zoon van Pyr-
rhus [b], van Beréa, en van
de Thessaloníkers Aristar-
chus en Secundus; en Gajus
van Derbe, en Timótheüs;
en van de Aziaten Tychicus
5 en Tróflmus. Dezen gingen
vooruit, en wachtten ons te
6 Troas; maar wíj voeren af
van Filippi na de dagen der
ongezuurde brooden, en
kwamen in vijf dagen bij
hen te Troas, waar wij ze-
ven dagen vertoefden.
7 En op den eersten dag
der week, toen wij [c] ver-
gaderd waren om brood te
breken, sprak Paulus tot
hen, willende des anderen
daags verreizen; en hij
rekte zijne rede tot midder-
8 nacht. En er waren vele
lichten in de opperzaal,
waar wij [d] vergaderd waren.
9 En een zeker jongeling,
met name Eútychus, zat in
het venster, door een die-
pen slaap overvallen, daar
Paulus lang sprak; en door
den slaap overweldigd, viel
hij van de derde verdieping
naar beneden, en werd
10 dood opgenomen. Doch
Paulus, afgekomen zijnde,
viel op hem, en [hem] om-
vattende, zeide hij: Maakt
geen misbaar, want zijne
11 ziel is in hem. En toen hij
naar boven gegaan was, en

[a]) S. v. b. „en vermaande hen.” — [b]) R. l. w. „de zoon van Pyrrhus.” — [c]) R. „de discipelen.” — [d]) R. „zij.”

het[a] brood gebroken, en
gegeten, en lang, tot aan
den dageraad, met hen ge-
sproken had, vertrok hij
12 alzoo. En zij brachten den
knaap levend, en waren
uitermate vertroost.
13 Maar wij, vooruit naar
het schip gegaan zijnde,
voeren af naar Assus, waar
wij Paulus zouden innemen;
want zóó had hij het bevo-
len, daar hijzelf te voet
14 wilde gaan. En toen hij zich
te Assus bij ons gevoegd
had, namen wij hem in, en
15 kwamen te Mityléne. En
vandaar afgevaren zijnde,
kwamen wij den volgenden
dag tegenover Chios, en
des anderen daags legden
wij aan te Samos, en bleven
te Trogyllium, en den dag
daarna kwamen wij te
16 Miléte. Want Paulus had
voorgenomen Efeze voorbij
te varen, opdat hij niet den
tijd in Azië zou verslijten;
want hij spoedde zich, om,
zoo het hem mogelijk ware,
op den Pinksterdag te Je-
ruzalem te zijn.
17 Hij nu zond van Miléte
naar Efeze, en ontbood de
ouderlingen der gemeente.
18 En toen zij tot hem geko-
men waren, zeide hij tot
hen: Gij weet, hoe ik bij u
den ganschen tijd geweest
ben, van den eersten dag
af, dat ik in Azië kwam,
19 dienende den Heer, met
alle ootmoedigheid en[b] tra-
nen en verzoekingen, die
mij overkwamen door de
20 aanslagen der Joden; hoe
ik niets achtergehouden
heb van hetgeen nuttig
was, dat ik u niet zou ver-
kondigd en u geleerd heb-
ben, in het openbaar en in
21 de huizen; betuigende, zoo-
wel aan Joden als Grieken,
de bekeering tot God en
het geloof in onzen Heer
22 Jezus Christus. En nu ziet,
ik, gebonden in den geest,
reis naar Jeruzalem, niet
wetende, wat mij daar ont-
23 moeten zal; behalve dat de
Heilige Geest mij[c] van stad
tot stad betuigt, zeggende,
dat mij banden en verdruk-
24 kingen wachten. Maar ik
stel mijn leven niet op prijs
als dierbaar voor mijzel-
ven[d], opdat ik mijnen loop
met blijdschap[e] mag vol-

[a]) R. l. w. „het." — [b]) R. v. b. „vele." — [c]) R. l. w. „mij." — [d]) R. „Maar ik acht op niets, noch houd mijn leven dierbaar voor mijzelven." — [e]) V. l. w. „met blijdschap."

brengen, en de bediening,
die ik van den Heer Jezus
ontvangen heb, om het
evangelie der genade Gods
25 te betuigen. En nu ziet, ik
weet, dat gij allen, bij wie
ik rondgegaan ben, pre-
dikende het koninkrijk
Gods[a], mijn aangezicht niet
26 meer zien zult. Daarom be-
tuig ik u op dezen huidigen
dag, dat ik rein ben van het
27 bloed van allen; want ik
heb niets achtergehouden,
dat ik u niet den ganschen
raad Gods zou verkondigd
28 hebben. Zoo hebt dan acht
op uzelven, en op de geheele
kudde, in welke u de Hei-
lige Geest tot opzieners ge-
steld heeft, om de gemeente
Gods te weiden, die Hij zich
verworven heeft door het
bloed zijns eigenen [Zoons].
29 Want dit weet ik, dat na
mijn vertrek wreede wol-
ven tot u inkomen zullen,
die de kudde niet sparen;
30 en uit uzelven zullen man-
nen opstaan, sprekende
verkeerde dingen, om de
discipelen achter zich af te
31 trekken. Daarom waakt,
en gedenkt, dat ik drie
jaren, nacht en dag, niet
opgehouden heb een iege-
lijk met tranen te verma-
32 nen. En nu[b] beveel ik u
Gode en den woorde zijner
genade, die machtig is [u]
op te bouwen, en u een erf-
deel te geven onder al de
33 geheiligden. Ik heb nie-
mands zilver of goud of
34 kleeding begeerd. [c]Gijzel-
ven weet, dat deze handen
tot mijne nooddruft, en
voor hen, die met mij wa-
35 ren, gediend hebben. Ik
heb u in alles getoond, dat
men, alzoo arbeidende, de
zwakken moet opnemen,
en gedenken aan de woor-
den van den Heer Jezus,
dat hij gezegd heeft: Het
is zaliger te geven, dan
36 te ontvangen. En toen hij
dit gezegd had, heeft hij,
nederknielende, met hen
37 allen gebeden. En er was
groot geween van [hen]
allen; en vallende om den
hals van Paulus, kusten zij
38 hem, zeer bedroefd zijnde,
allermeest over het woord,
dat hij gezegd had, dat zij
zijn aangezicht niet meer
zien zouden. En zij geleid-
den hem naar het schip.
XXI. — En toen het geschied-

[a]) V. l. w. „Gods." — [b]) R. v. b. „broeders!" — [c]) R. v. b. „En."

de, dat wij ons van hen los-
gerukt hadden en afgeva-
ren waren, liepen wij recht
uit en kwamen naar Cos,
en den dag daarna naar
Rhodus, en vandaar naar
2 Pátara. En een schip ge-
vonden hebbende, dat naar
Fenicië overvoer, gingen
3 wij er in, en voeren af. En
nadat wij Cyprus in het ge-
zicht gekregen, en het links
hadden laten liggen, voe-
ren wij naar Syrië, en kwa-
men aan te Tyrus; want
het schip zou aldaar de
4 lading lossen. En de disci-
pelen gevonden hebbende,
bleven wij daar zeven da-
gen. Dezen zeiden tot Pau-
lus door den Geest, dat hij
niet moest opgaan naar Je-
5 ruzalem. Toen het nu ge-
schiedde, dat wij die dagen
ten einde gebracht hadden,
gingen wij heen, en reis-
den verder; en zij geleid-
den ons allen met vrouwen
en kinderen tot buiten de
stad; en aan den oever ne-
derknielende, hebben wij
6 gebeden. En nadat wij elk-
ander gegroet hadden, gin-
gen wij in het schip, maar
zij keerden naar huis terug.
7 Wij nu, de vaart volbracht
hebbende, kwamen van
Tyrus te Ptolemaïs, en
de broeders gegroet heb-
bende, bleven één dag bij
8 hen. En des anderen daags
vertrokken wij [a], en kwa-
men te Cesaréa; en wij gin-
gen in het huis van Filip-
pus, den evangelist, die
één was van de zeven, en
9 bleven bij hem. Deze nu
had vier dochters, maag-
10 den, die profeteerden. En
terwijl wij vele dagen ble-
ven, kwam er een zeker
profeet af van Judéa, met
11 name Agabus; en hij kwam
tot ons, en nam den gordel
van Paulus, en zich aan
handen en voeten gebon-
den hebbende, zeide hij:
Dit zegt de Heilige Geest:
Den man, wiens deze
gordel is, zullen de Joden
aldus binden te Jeruza-
lem, en overleveren in de
12 handen der volken. Toen
wij nu dit hoorden, ba-
den zoowel wij, als die
van die plaats waren, dat
hij niet zou opgaan naar
13 Jeruzalem. Maar Paulus
antwoordde: Wat doet gij,
dat gij weent en mijn hart

[a]) R. „Paulus en die met hem waren.”

week maakt? want ik ben
bereid, niet alleen gebon-
den te worden, maar ook
te sterven te Jeruzalem
voor den naam van den
14 Heer Jezus. En daar hij
zich niet liet overreden,
waren wij tevreden, zeg-
gende: De wil des Heeren
geschiede.
15 En na die dagen maak-
ten wij ons gereed, en gin-
16 gen op naar Jeruzalem. En
er gingen ook van de dis-
cipelen van Cesaréa met
ons, leidende met zich een
zekeren Mnason, van Cy-
prus, een ouden discipel,
bij wien wij zouden ge-
17 huisvest worden. En toen
wij te Jeruzalem gekomen
waren, ontvingen ons de
broeders met blijdschap.
18 En den volgenden dag ging
Paulus met ons in tot Ja-
kobus; en al de ouderlin-
19 gen kwamen daar. En toen
hij hen gegroet had, ver-
haalde hij van stuk tot
stuk, wat God onder de
volken door zijne dienst
20 gedaan had. En zij, [dit]
gehoord hebbende, ver-
heerlijkten God [a], en zei-
den tot hem: Gij ziet, broe-
der! hoe vele duizenden
van Joden er zijn, die ge-
looven; en zij zijn allen
21 ijveraars voor de wet. En
hun is aangaande u be-
richt, dat gij al de Joden,
die onder de volken zijn,
van Mozes leert afvallen,
zeggende, dat zij de kin-
deren niet moeten besnij-
den, noch naar de gebrui-
22 ken wandelen. Wat is er
dan [te doen]? Het is alles-
zins noodig, dat de menigte
samenkome; want zij zul-
len hooren, dat gij geko-
23 men zijt. Doe dan hetgeen
wij u zeggen: Wij hebben
vier mannen, die een ge-
24 lofte gedaan hebben. Neem
dezen tot u, en reinig u
met hen, en draag de kos-
ten voor hen, opdat zij zich
het hoofd laten scheren; en
allen zullen [b] weten, dat er
niets aan is van hetgeen,
waarvan [hun] aangaande
u bericht is; maar dat gij
ook zelf wandelt in de on-
25 derhouding der wet. Doch
wat de volken aangaat, die
gelooven, zoo hebben wij
geschreven en goed gevon-
den, dat zij niets derge-
lijks moesten onderhou-

[a]) R. „den Heer." — [b]) R. „mogen."

den, dan dat zij zich wach-
ten van hetgeen den afgo-
den geofferd is, en van
bloed, en van het ver-
stikte, en van hoererij.
26 Toen nam Paulus de man-
nen met zich, en den dag
daarna gereinigd zijnde,
ging hij met hen [a] in den
tempel, en kondigde de
vervulling van de dagen
der reiniging aan, totdat
voor een iegelijk van hen
de offerande geofferd was.
27 Toen nu de zeven dagen
ten einde liepen, zagen
hem de Joden van Azië in
den tempel, en brachten
de gansche schare in be-
roering, en sloegen de han-
28 den aan hem, roepende:
Mannen van Israël, helpt!
Dit is de mensch, die allen
alom leert tegen het volk
en de wet en deze plaats;
en bovendien heeft hij ook
Grieken in den tempel ge-
bracht, en deze heilige
29 plaats ontheiligd. Want zij
hadden te voren Trófimus,
den Efeziër, met hem in de
stad gezien, wien zij meen-
den, dat Paulus in den tem-
30 pel gebracht had. En de
geheele stad kwam in be-
weging, en er ontstond een
oploop des volks, en zij
grepen Paulus, en sleepten
hem buiten den tempel; en
terstond werden de deuren
31 gesloten. En terwijl zij hem
zochten te dooden, kwam
het gerucht tot den overste
der bende, dat geheel Jeru-
zalem in beroering was;
32 deze nam terstond krijgs-
knechten en hoofdlieden
over honderd tot zich, en
liep op hen toe. Zij nu, den
overste en de krijgsknech-
ten ziende, hielden op met
33 Paulus te slaan. Toen na-
derde de overste, en greep
hem, en beval [hem] met
twee ketenen te binden;
en vraagde, wie hij was,
34 en wat hij gedaan had. On-
der de schare nu riep de
een dit, de ander wat an-
ders; en daar hij het zekere
niet kon te weten komen
vanwege de opschudding,
beval hij hem in de leger-
35 plaats te brengen. En toen
hij aan de trappen gekomen
was, gebeurde het, dat hij
door de krijgsknechten ge-
dragen werd vanwege het
36 geweld der schare. Want de
menigte des volks volgde,

[a]) Of „met hen gereinigd zijnde, ging hij."

al roepende: Weg met hem!
37 En toen Paulus in de leger-
plaats zou gebracht wor-
den, zeide hij tot den over-
ste: Is het mij geoorloofd
u iets te zeggen? En hij
zeide: Kent gij Grieksch?
38 Zijt gij dan niet de Egyp-
tenaar, die vóór deze da-
gen oproer verwekte, en de
vier duizend roovers naar
39 de woestijn uitleidde? Maar
Paulus zeide: Ik ben een
joodsch man van Tarsus,
een burger van geen on-
vermaarde stad in Cilicië;
en ik bid u, vergun mij tot
40 het volk te spreken. En
toen hij het vergund had,
wenkte Paulus, op de trap-
pen staande, met de hand
tot het volk; en toen er
groote stilte geworden
was, sprak hij hen aan in
de Hebreeuwsche spraak,
XXII. zeggende: Mannen
broeders en vaders! hoort
nu mijne verantwoording
2 jegens u! Toen zij nu hoor-
den, dat hij hen aansprak in
de Hebreeuwsche spraak,
hielden zij zich te meer
3 stil. En hij zeide: Ik ben
een joodsch man, te Tar-
sus in Cilicië geboren, maar
opgevoed in deze stad, aan
de voeten van Gamaliël
onderwezen naar de ge-
strengheid van de wet der
vaderen, zijnde een ijveraar
voor God, gelijk gij allen
4 heden zijt; die dezen weg
vervolgd heb tot den dood
toe, bindende en in de ge-
vangenissen overleverende
zoowel mannen als vrou-
5 wen. Gelijk mij ook de
hoogepriester tot getuige
is, en de geheele raad der
oudsten, van wie ik ook
brieven genomen hebbende
aan de broeders, ben naar
Damaskus gereisd, om ook
hen, die dáár waren, ge-
bonden te brengen naar
Jeruzalem, opdat zij zou-
6 den gestraft worden. Maar
het gebeurde mij, terwijl
ik reisde, en Damaskus
naderde, dat omtrent den
middag plotseling uit den
hemel een groot licht mij
7 omstraalde. En ik viel op
den grond, en ik hoorde
een stem, tot mij zeggende:
Saul, Saul! waarom ver-
8 volgt gij mij? En ik ant-
woordde: Wie zijt gij, Heer?
En hij zeide tot mij: Ik ben
Jezus de Nazaréner, dien
9 gij vervolgt. En die met mij
waren, zagen wel het licht,
en werden zeer bevreesd;
maar de stem desgenen,

die tot mij sprak, hoorden [a]
10 zij niet. En ik zeide: Heer!
wat zal ik doen? En de
Heer zeide tot mij: Sta op,
en ga heen naar Damas-
kus; en daar zal u gezegd
worden al hetgeen u veror-
11 dend is te doen. En toen ik
vanwege de heerlijkheid
van dat licht niet zag, werd
ik bij de hand geleid door
hen, die met mij waren, en
12 kwam te Damaskus. En
een zekere Ananias, een
vroom man naar de wet,
[goede] getuigenis heb-
bende van al de Joden, die
13 [daar] woonden, kwam tot
mij, en bij mij staande, zeide
hij tot mij: Saul, broeder!
word ziende. En terzelfder
ure werd ik ziende op hem.
14 En hij zeide: De God onzer
vaderen heeft u te voren
verordend, om zijnen wil
te kennen, en den Recht-
vaardige te zien, en een
stem uit zijnen mond te
15 hooren want gij zult voor
hem bij alle menschen een
getuige zijn van hetgeen
gij gezien en gehoord hebt.
16 En nu, waarom toeft gij?
sta op, en laat u doopen,
en uwe zonden afwasschen,
aanroepende zijnen naam. [b]
17 En het gebeurde mij, toen
ik te Jeruzalem was terug-
gekeerd, en in den tempel
bad, dat ik in een vervoe-
18 ring van zinnen was; en
hém zag, en dat hij tot mij
zeide: Spoed u, en ga haas-
tig uit Jeruzalem; want zij
zullen uwe getuigenis van
19 mij niet aannemen. En ík
zeide: Heer! zij weten, dat
ik in de gevangenis wierp,
en in de synagogen gee-
20 selde, die in u gelooven; en
dat, toen het bloed van Sté-
fanus, uwen getuige, ver-
goten werd, ik ook zelf er
bijstond, en er welgevallen
aan had [c], en de kleederen
bewaarde van hen, die hem
21 doodden. En hij zeide tot
mij: Ga heen; want ik zal
u ver weg tot de volken
zenden.
22 Zij hoorden hem nu aan
tot dit woord toe; en zij
verhieven hunne stem, zeg-
gende: Weg van de aarde
met zulk een! want het is
niet behoorlijk, dat hij leve.
23 En toen zij schreeuwden
en de kleederen van zich
smeten, en stof in de lucht
24 wierpen, beval de overste

[a]) Zie de noot op hoofdst. IX : 4. — [b]) R. „den naam des Heeren.” — [c]) R. v. b. „in zijnen dood.”

hem in de legerplaats te
brengen, en zeide, dat men
hem door geeseling onder-
zoeken zou, opdat hij mocht
vernemen, om welke reden
zij aldus tegen hem riepen.
25 En toen zij hem met de rie-
men uitrekten, zeide Pau-
lus tot den hoofdman over
honderd, die daar stond:
Is het u geoorloofd een ro-
meinschen mensch, en dat
onveroordeeld, te geese-
26 len? Toen nu de hoofdman
over honderd [dit] hoorde,
ging hij heen, en bood-
schapte het den overste,
zeggende: Wat gaat gij
doen?[a] want deze mensch
27 is een Romein. En de over-
ste kwam daarbij, en zeide
tot hem: Zeg mij, zijt gij een
Romein? En hij zeide: Ja.
28 En de overste antwoordde:
Ik heb dit burgerrecht voor
een groote som verkregen.
En Paulus zeide: Maar ík
29 ben aldus geboren. Ter-
stond dan lieten van hem
af, die hem zouden onder-
zoeken. En de overste werd
ook bevreesd, toen hij ver-
nam, dat hij een Romein
was, en omdat hij hem had
30 gebonden. En des anderen
daags, willende de zeker-
heid weten, waarover hij
door de Joden beschuldigd
werd, maakte hij hem los[b],
en beval, dat de overpries-
ters en de[c] geheele raad
zouden samenkomen[d]; en
Paulus afgebracht hebben-
de, stelde hij [hem] voor
hen.

XXIII.—En Paulus, de oogen
op den raad houdende, zei-
de: Mannen broeders! ik
heb met alle goed geweten
voor God gewandeld tot op
2 dezen dag. Maar de hooge-
priester Ananias beval hun,
die bij hem stonden, dat zij
hem op den mond zouden
3 slaan. Toen zeide Paulus
tot hem: God zal u slaan,
gij gewitte wand! En gij,
zit gij daar om mij te oor-
deelen naar de wet, en be-
veelt gij tegen de wet, dat
4 men mij slaan zal? En die
daarbij stonden zeiden:
Scheldt gij den hoogepries-
5 ter Gods? En Paulus zeide:
Ik wist niet, broeders! dat
het de hoogepriester was;
want er staat geschreven:
„Den overste uws volks
6 zult gij niet vloeken."[e] En
Paulus, wetende, dat het

[a]) R. „Zie, wat gij te doen hebt." — [b]) R. v. b. „van de banden." — [c]) R. „hun." — [d]) R. „komen." — [e]) Ex. XXII: 28.

eene deel was van de sad-
duceën, en het andere van
de farizeën, riep in den
raad: Mannen broeders! ik
ben een farizeër, eens fa-
rizeërs zoon; ik word over
de hoop en de opstanding
7 der dooden geoordeeld. En
toen hij dit gezegd had,
ontstond er tweedracht tus-
schen de farizeën en de
sadduceën, en de menigte
8 werd verdeeld. Want de
sadduceën zeggen, dat er
geen opstanding is, noch
engel, noch geest; maar de
farizeën belijden het een
9 zoowel als het ander. En
er geschiedde een groot
geschreeuw; en de schrift-
geleerden van de partij der
farizeën stonden op en
streden, zeggende: Wij
vinden geen kwaad in de-
zen mensch; en indien een
geest tot hem gesproken
10 heeft, of een engel.... [a] En
toen er groote tweedracht
ontstaan was, de overste,
vreezende, dat Paulus door
hen verscheurd zou wor-
den, gebood, dat het krijgs-
volk zou afkomen, en hem
uit het midden van hen
wegrukken en in de leger-
11 plaats brengen. En den
volgenden nacht stond de
Heer bij hem, en zeide:
Heb goeden moed! [b] want
gelijk gij te Jeruzalem van
mij getuigd hebt, zoo moet
gij ook te Rome getuigen.
12 En toen het dag gewor-
den was, spanden [c] de Jo-
den samen, en vervloekten
zichzelven, zeggende, dat
zij noch eten noch drinken
zouden, totdat zij Paulus
13 hadden gedood. En het wa-
ren er meer dan veertig,
die deze samenzwering ge-
14 maakt hadden. Deze gin-
gen tot de overpriesters en
de oudsten, en zeiden: Wij
hebben onszelven met ver-
vloeking vervloekt, niets
te nuttigen, totdat wij Pau-
15 lus gedood hebben. Laat
gij dan nu met den raad
den overste weten, dat hij
hem [d] tot u afbrenge, alsof
gij zijne zaken nauwkeu-
riger wildet onderzoeken;
en wij zijn bereid hem om
te brengen, voordat hij bij
16 [u] komt. En toen de zoon
van Paulus' zuster van deze
lage gehoord had, kwam
hij daar, en ging in de le-
gerplaats, en boodschapte

[a]) R. v. b. „laat ons niet tegen God strijden." — [b]) R. v. b. „Paulus." — [c]) R. v. b. „sommigen van." — [d]) R. v. b. „morgen."

17 het Paulus. En Paulus riep
tot zich een van de hoofd-
lieden over honderd, en
zeide : Leid dezen jonge-
ling tot den overste; want
hij heeft hem iets te bood-
18 schappen. Deze dan nam
hem, en bracht hem tot den
overste, en zeide: Paulus,
de gevangene, heeft mij tot
zich geroepen, en verzocht
dezen jongeling tot u te
brengen, die u iets te zeg-
19 gen heeft. De overste nu
nam hem bij de hand, en
terzijde gaande, vraagde
hij : Wat is het, dat gij mij
20 hebt te boodschappen? En
hij zeide : De Joden zijn
overeengekomen, u te ver-
zoeken, dat gij Paulus mor-
gen in den raad afbrengt,
alsof zij over hem iets
nauwkeuriger wilden on-
21 derzoeken. Doch laat u niet
door hen overreden; want
meer dan veertig mannen
uit hen leggen hem lagen,
die zichzelven vervloekt
hebben noch te eten, noch
te drinken, totdat zij hem
hebben omgebracht; en nu
zijn zij gereed, wachtende
22 op uwe toezegging. De
overste dan liet den jon-
geling gaan, [hem] gebie-
dende: Zeg niemand, dat
gij mij dit te kennen gege-
23 ven hebt. En zekere twee
van de hoofdlieden over
honderd tot zich geroepen
hebbende, zeide hij : Maakt
twee honderd krijgsknech-
ten gereed, opdat zij naar
Cesaréa trekken, en zeven-
tig ruiters en twee hon-
derd lansknechten, tegen
de derde ure van den nacht;
24 en laat ze de beesten ge-
reed houden, opdat zij Pau-
lus daarop zetten, en be-
houden overbrengen tot
25 den stadhouder Felix. En
hij schreef een brief, heb-
bende dezen inhoud :
26 Claudius Lysias aan den
zeer geëerden stadhouder
27 Felix, groetenis! Daar deze
man door de Joden gegre-
pen was, en door hen omge-
bracht zou geworden zijn,
ben ik daarbij gekomen
met het krijgsvolk, en heb
[hem] verlost, vernomen
hebbende, dat hij een Ro-
28 mein is. En willende de
zaak weten, waarvan zij
hem beschuldigden, bracht
ik hem af in hunnen raad;
29 wien ik bevond beschul-
digd te worden over vragen
hunner wet; maar geen be-
schuldiging tegen hem te
zijn, die dood of banden

30 waardig is. Toen mij nu te
kennen gegeven was, dat
door de Joden een aanslag
tegen dezen man zou uit-
gevoerd worden, heb ik
hem terstond tot u gezon-
den, gebiedende ook den
beschuldigers voor u te
zeggen, wat zij tegen hem
hadden. Vaarwel!
31 De krijgsknechten dan,
gelijk hun bevolen was,
namen Paulus, en brachten
hem des nachts naar An-
32 típatris; en des anderen
daags, latende de ruiters
met hem trekken, keerden
zij naar de legerplaats
33 terug. En dezen, te Cesa-
réa gekomen, gaven den
brief aan den stadhouder
over, en stelden hem ook
34 Paulus voor. En nadat hij [a]
[den brief] gelezen had,
vraagde hij uit welke pro-
vincie hij was; en verne-
mende, dat hij van Cilicië
35 [was], zeide hij: Ik zal u
hooren, wanneer ook uwe
beschuldigers hier geko-
men zijn. En hij beval, dat
hij in het pretorium van He-
rodes zou bewaard worden.
XXIV. — En vijf dagen daar-
na kwam de hoogepriester
Ananias af met de oud-
sten en een zekeren re-
denaar, Tertullus, en zij
brachten bij den stadhou-
der een aanklacht in tegen
2 Paulus. En toen hij geroe-
pen was, begon Tertullus
[hem] te beschuldigen,
3 zeggende: Dat wij grooten
vrede door u genieten, en
loffelijke maatregelen voor
dit volk door uwe voorzorg
geschieden, zeer geëerde
Felix, erkennen wij altijd
en alom met alle dank-
4 baarheid. Doch opdat ik u
niet lang ophoude, bid ik
u, dat gij ons naar uwe
bescheidenheid kortelijk
5 aanhoort. Want wij heb-
ben dezen man bevonden
een pest te zijn, en iemand,
die oproer verwekt onder
al de Joden over het ge-
heele aardrijk, en een aan-
voerder van de sekte der
6 Nazarénen, die ook ge-
poogd heeft den tempel te
ontheiligen, wien wij ook
gegrepen hebben, en naar
onze wet hebben willen
7 oordeelen. Maar Lysias, de
overste, daarbij komende,
heeft [hem] met groot ge-
weld uit onze handen weg-

[a]) R. „de stadhouder."

8 gevoerd, gebiedende zijnen
beschuldigers tot u te komen;[a] van wien gijzelf,
[hem] onderzocht hebbende, zult kunnen vernemen
al hetgeen, waarvan wíj
9 hem beschuldigen. En ook
de Joden stemden het toe,
zeggende, dat deze dingen
10 alzoo waren. Maar Paulus,
nadat de stadhouder hem
gewenkt had, dat hij zou
spreken, antwoordde: Dewijl ik weet, dat gij vele
jaren over dit volk rechter
zijt, zoo verantwoord ik mij
over hetgeen mij betreft
met des te beteren moed[b];
11 daar gij kunt weten, dat
het niet meer dan twaalf
dagen zijn, sedert ik ben
opgekomen om te aanbid-
12 den te Jeruzalem; en zij
hebben mij noch in den tempel gevonden tot iemand
sprekende, of een oploop
van volk makende, noch
in de synagogen, noch in
13 de stad; ook kunnen zij
niet bewijzen, waar zij mij
thans van beschuldigen.
14 Maar dit beken ik u, dat ik
naar den weg, dien zij sekte
noemen, den God der vaderen alzoo diene, geloovende alles, wat in de wet
en in de profeten geschre-
15 ven staat, hebbende hoop
op God, welke [hoop] dezen
ook zelf verwachten, dat
er een opstanding[c] wezen
zal, zoowel van rechtvaardigen als van onrechtvaar-
16 digen. Daarom oefen ik mij
ook, om altijd een onergerlijk geweten te hebben
voor God en de menschen.
17 Na vele jaren nu kwam
ik, om aalmoezen aan mijn
volk en offeranden te bren-
18 gen. Daarover vonden zij
mij gereinigd in den tempel, niet met volk noch
met opschudding. Maar[d]
[er waren] eenige Joden
19 uit Azië, die hier voor u
tegenwoordig moesten zijn
en mij beschuldigen, indien zij iets tegen mij had-
20 den. Of laat dezen zelf zeggen, welke misdaad zij in
mij gevonden hebben[e],
toen ik voor den raad stond,
21 dan dit ééne woord, dat ik
riep, staande onder hen:
Over de opstanding der
dooden word ik heden door
u geoordeeld!

a) S. l. w. „en naar onze wet ...... tot u te komen.” — b) V. l. „met moed.” — c) R. v. b. „der dooden.” — d) R. l. w. „Maar.” — e) R. „of zij eenige misdaad in mij gevonden hebben.”

22 Felix nu, met den weg
[des Heeren] zeer goed bekend[a], bescheidde hen tot
later, zeggende: Wanneer
Lysias, de overste, afgekomen is, zal ik van uwe
zaken volle kennis nemen,
23 bevelende den hoofdman
over honderd, hem[b] te bewaren en verlichting te
geven, en niemand van de
zijnen te beletten hem te
dienen.[c]
24 En na sommige dagen
Felix, daar gekomen zijnde
met Drusilla, zijne vrouw,
die een Jodin was, ontbood
Paulus, en hoorde hem over
25 het geloof in Christus. En
toen hij sprak over rechtvaardigheid en matigheid
en het toekomend oordeel,
werd Felix zeer bevreesd,
en antwoordde: Voor ditmaal ga heen! en als ik
gelegenen tijd heb, zal ik
26 u laten roepen. Hopende
tevens[d], dat hem door Paulus geld zou gegeven worden;[e] waarom hij hem ook
meermalen ontbood, en
27 met hem sprak. Maar toen
twee jaren vervuld waren,
kreeg Felix tot opvolger
Porcius Festus; en Felix,
willende den Joden gunst
bewijzen, liet Paulus gevangen.

XXV. — Festus dan, in de
provincie gekomen, ging
na drie dagen van Cesaréa
2 op naar Jeruzalem. En de
overpriesters[f] en de voornaamsten der Joden brachten een aanklacht bij hem
in tegen Paulus, en baden
3 hem, begeerende als gunst
tegen hem, dat hij hem
mocht doen komen naar
Jeruzalem; leggende een
lage, om hem op den weg
4 om te brengen. Doch Festus antwoordde, dat Paulus
te Cesaréa bewaard zou
worden, en dat hijzelf
5 spoedig afreizen zou. Laat
dan, zeide hij, de invloedrijken onder u mede afreizen, en indien er eenige
misdaad[g] in dezen man is,
dat zij hem beschuldigen.
6 En nadat hij onder hen
niet meer dan acht of[h]
tien dagen vertoefd had,
kwam hij af naar Cesaréa;
en des anderen daags op

[a]) R. „Toen nu Felix dit gehoord had." — [b]) R. „Paulus." — [c]) R. v. b. „of tot hem te komen." — [d]) R. v. b. „ook." — [e]) R. v. b. „opdat hij hem losliet." — [f]) R. „de hoogepriester." — [g]) R. l. w. „misdaad." — [h]) R. l. w. „acht of."

den rechterstoel gezeten
zijnde, beval hij Paulus
7 voor te brengen. En toen
hij gekomen was, stelden
zich de Joden, die van Je-
ruzalem afgekomen waren,
om hem heen, vele en zware
beschuldigingen [a] inbren-
gende, die zij niet konden
8 bewijzen; dewijl Paulus [b]
zich verantwoordde: Ik heb
noch tegen de wet der Jo-
den, noch tegen den tem-
pel, noch tegen den kei-
9 zer iets gezondigd. Maar
Festus, willende den Jo-
den gunst bewijzen, ant-
woordde Paulus, en zeide:
Wilt gij naar Jeruzalem
opgaan, en daar voor mij
over deze dingen geoor-
10 deeld worden? En Paulus
zeide: Ik sta voor den rech-
terstoel des keizers, waar
ik geoordeeld moet wor-
den; den Joden heb ik geen
onrecht gedaan, gelijk gij
11 ook zeer goed weet. Indien
ik dan onrecht en iets des
doods waardig gedaan heb,
ik weiger niet te sterven;
maar indien er niets aan
is van hetgeen, waarvan
dezen mij beschuldigen,
zoo kan niemand mij hun
uit gunst overgeven. Ik be-
roep mij op den keizer.
12 Toen antwoordde Festus,
nadat hij met den raad ge-
sproken had: Hebt gij u
op den keizer beroepen,
gij zult tot den keizer gaan.
13 En nadat eenige dagen
voorbijgegaan waren, kwa-
men Agrippa, de koning,
en Berníce te Cesaréa, om
14 Festus te begroeten. En
toen zij daar vele dagen
vertoefd hadden, stelde
Festus de zaken van Pau-
lus aan den koning voor,
zeggende: Een zeker man
is door Felix gevangen
15 achtergelaten; over wien,
toen ik te Jeruzalem was,
de overpriesters en de
oudsten der Joden een aan-
klacht inbrachten, begee-
rende vonnis tegen hem;
16 aan wie ik antwoordde, dat
de Romeinen de gewoonte
niet hebben, eenig mensch
uit gunst [c] over te geven,
eer de beschuldigde de be-
schuldigers voor zich heeft,
en gelegenheid krijgt om
zich over de beschuldiging
17 te verantwoorden. Toen zij
dan hier waren samenge-
komen, zette ik mij, geen

[a]) R. v. b. „tegen Paulus.” — [b]) R. „hij.” — [c]) R. v. b. „ter dood.”

uitstel nemende, des daags
daarna op den rechterstoel,
en beval den man voor te
18 brengen; over wien de be-
schuldigers, hier staande,
geen beschuldiging hebben
voortgebracht van hetgeen
19 ik vermoedde; maar zij
hadden tegen hem eenige
vragen over hunne[a] gods-
dienst en over zekeren Je-
zus, die gestorven was, van
wien Paulus zeide, dat hij
20 leeft. En daar ik over de on-
derzoeking van deze zaak
in twijfel was, zeide ik, of
hij naar Jeruzalem wilde
gaan, en daar over deze
dingen geoordeeld worden.
21 En toen Paulus zich beriep,
dat men hem tot de kennis-
neming des keizers bewa-
ren zou, heb ik bevolen
hem te bewaren, totdat ik
hem naar den keizer zou
22 opzenden. En Agrippa
[zeide][b] tot Festus: Ik
wilde ook zelf dien mensch
wel hooren. Morgen, zeide
hij, zult gij hem hooren.
23 Des anderen daags dan
kwamen Agrippa en Ber-
nice met groote pracht; en
toen zij de gehoorzaal in-
gegaan waren met de over-
sten over duizend en de
voornaamste mannen der
stad, werd Paulus, op bevel
van Festus, voorgebracht.
24 En Festus zeide: Koning
Agrippa, en gij mannen,
allen, die met ons hier te-
genwoordig zijt! gij ziet
dezen, over wien de gan-
sche menigte der Joden mij
heeft aangesproken, zoo-
wel te Jeruzalem als hier,
roepende, dat hij niet meer
25 behoort te leven. Maar ik,
bevonden hebbende, dat hij
niets des doods waardig
gedaan had, en daar hij
ook zelf zich op den keizer
beroepen heeft, heb beslo-
26 ten hem te zenden. Over
wien ik niets zekers aan
den heer heb te schrijven;
daarom heb ik hem voor u
gebracht, en vooral voor u,
koning Agrippa! opdat ik,
na gedane onderzoeking,
iets te schrijven hebbe.
27 Want het dunkt mij onge-
rijmd, een gevangene te
zenden, en niet ook de be-
schuldigingen, die tegen
hem zijn, te kennen te
geven.

XXVI. — En Agrippa zeide
tot Paulus: Het is u geoor-

[a]) R. „de.” — [b]) R. „zeide.”

loofd voor uzelven te spre-
ken. Toen strekte Paulus
de hand uit, en verant-
2 woordde zich: Ik acht mij
gelukkig, o koning Agrip-
pa! dat ik mij heden voor
u heb te verantwoorden
aangaande alles, waarover
ik door de Joden beschul-
3 digd word; vooral omdat
gij bekend zijt met alle
gebruiken en twistvragen,
die onder de Joden zijn.
Daarom bid ik u, mij ge-
4 duldig aan te hooren. Mij-
nen levenswandel dan van
jongs af, die van den be-
ginne onder mijn volk te
Jeruzalem geweest is, we-
5 ten al de Joden, die mij
lang te voren gekend heb-
ben, (indien zij het willen
getuigen) dat ik naar de
strengste sekte onzer gods-
dienst als farizeër geleefd
6 heb. En nu sta ik, en word
geoordeeld over de hoop
der belofte, door God aan
7 onze[a] vaderen gedaan, tot
welke onze twaalf stam-
men, geduriglijk nacht en
dag [God] dienende, hopen
te komen; over welke hoop
ik, o koning![b] door de
Joden word beschuldigd.
8 Waarom wordt het bij u
ongeloofelijk geoordeeld,
dat God dooden opwekt?
9 Ik meende waarlijk bij mij-
zelven, dat ik tegen den
naam van Jezus van Na-
zareth veel vijandigs moest
10 doen; hetwelk ik ook ge-
daan heb te Jeruzalem, en
ik heb vele van de heili-
gen in gevangenissen ge-
sloten, macht van de over-
priesters ontvangen heb-
bende; en als zij omge-
bracht werden, stemde ik
11 het toe. En in al de syna-
gogen heb ik hen dikmaals
gestraft en gedwongen te
lasteren; en uitermate te-
gen hen woedende, heb ik
hen vervolgd, zelfs tot in
de buitenlandsche steden.
12 En toen ik, daarmede
[bezig], naar Damaskus
reisde met macht en last
13 van de overpriesters, zag
ik, o koning! op het mid-
den van den dag, op den
weg, een licht boven den
glans der zon, van den
hemel mij en die met mij
14 reisden omschijnende. En
toen wij allen ter aarde
gevallen waren, hoorde ik
een stem, tot mij spre-

[a]) R. „de.” — [b]) R. v. b. „Agrippa.”

kende, en zeggende in
de hebreeuwsche spraak:
Saul, Saul! waarom ver-
volgt gij mij? [het] is u
hard, de verzenen tegen
15 de prikkels te slaan. En ik
zeide: Wie zijt gij, Heer?
En de Heer [a] zeide: Ik ben
Jezus, dien gij vervolgt.
16 Maar richt u op, en sta op
uwe voeten! want hiertoe
ben ik u verschenen, om u
te verordenen tot een die-
naar en getuige der din-
gen, zoowel die gij gezien
hebt, *als in welke ik u zal*
17 verschijnen; u nemende uit
het volk en uit de volken,
18 tot welke ik u zend, om
hunne oogen te openen,
opdat zij zich bekeeren van
de duisternis tot het licht,
en van de macht des satans
tot God; opdat zij verge-
ving van zonden ontvan-
gen en een erfdeel onder
de geheiligden, door het
19 geloof in mij. Daarom,
o koning Agrippa! ben ik
dat hemelsch gezicht niet
ongehoorzaam geweest;
20 maar heb eerst hun, die te
Damaskus waren, en te
Jeruzalem, en in het ge-
heele land van Judéa, en
den volken verkondigd, dat
zij berouw hebben en zich
tot God bekeeren moes-
ten, werken doende der
21 bekeering waardig. Hier-
om hebben mij de Joden
in den tempel gegrepen,
en gepoogd om te brengen.
22 Dan, hulp van God ver-
kregen hebbende, sta ik
tot op dezen dag, getui-
gende tot klein en groot,
niets zeggende buiten het-
geen de profeten en Mozes
gesproken hebben, dat ge-
23 schieden zou: dat de Chris-
tus lijden moest, en dat
hij, de eerste, door de op-
standing der dooden, een
licht zou verkondigen zoo-
wel aan het volk als [b] aan
de volken.
24 Toen hij nu deze dingen
tot verantwoording sprak,
zeide Festus met groote
stem: Gij raast, Paulus! de
groote geleerdheid brengt
25 u tot razernij. Maar Pau-
lus [a] zeide: Ik raas niet,
zeer geëerde Festus! maar
ik spreek woorden van
waarheid en gezond ver-
26 stand; want de koning weet
van deze dingen, tot wien
ik ook met vrijmoedig-

[a]) R. „hij." — [b]) R. l. w. „zoowel . . . . als."

heid spreek; want ik ge-
loof niet, dat hem iets van
deze dingen verborgen is,
want dit is in geen hoek
27 geschied. Gelooft gij, o ko-
ning Agrippa! de profe-
ten? Ik weet, dat gij ze ge-
28 looft. En Agrippa [zeide] [a]
tot Paulus: Welhaast be-
weegt gij mij een Chris-
29 ten te worden. En Paulus
[zeide] [a]: Ik wenschte wel
van God, dat over kort of
lang, niet alleen gij, maar
ook allen, die mij heden
hooren, zoodanigen wier-
den als ik ben, uitgenomen
30 deze banden. En [b] de ko-
ning stond op, en de stad-
houder, en Berníce, en die
31 met hen gezeten waren; en
terzijde gaande, spraken
zij tot elkander, zeggende:
Deze mensch doet niets des
doods of der banden waar-
32 dig. En Agrippa zeide tot
Festus: Deze mensch kon
losgelaten worden, indien
hij zich niet op den keizer
had beroepen.

XXVII. — Toen nu besloten
was, dat wij naar Italië
zouden afvaren, leverden
zij Paulus en eenige an-
dere gevangenen over aan
een hoofdman over hon-
derd, met name Julius, van
2 de keizerlijke bende. En in
een adramytteensch schip
gegaan zijnde, dat naar de
plaatsen langs Azië zou
varen, voeren wij af; en
Aristarchus, een Macedo-
niër van Thessaloníka, was
3 met ons. En des anderen
daags liepen wij binnen te
Sidon. En Julius, Paulus
vriendelijk behandelende,
vergunde [hem] tot de
vrienden te gaan, om [door
hen] verzorgd te worden.
4 En vandaar afgevaren
zijnde, voeren wij onder
Cyprus heen, omdat de
winden ons tegen waren.
5 En de zee, die langs Cilicië
en Pamfylië is, overgeva-
ren zijnde, kwamen wij
6 aan te Myra in Lycië. En
de hoofdman, aldaar een
alexandrijnsch schip vin-
dende, dat naar Italië voer,
deed ons daarin overgaan.
7 En toen wij vele dagen
langzaam voortvoeren, en
met moeite tegenover Cni-
dus gekomen waren, voeren
wij, daar de wind het ons
niet toeliet, onder Creta
heen, tegenover Salmóne.

[a]) R. „zeide." — [b]) R. v. b. „toen hij dit gezegd had."

8 En het met moeite voorbij-
zeilende, kwamen wij in
een zekere plaats, ge-
naamd Schoonehavens, na-
bij welke de stad Laséa was.
9 Toen nu veel tijd verloo-
pen, en de vaart reeds ge-
vaarlijk was, omdat ook de
vasten reeds voorbij was,
10 raadde Paulus, en zeide tot
hen: Mannen! ik zie, dat
de vaart zal geschieden met
hinder en groote schade,
niet alleen van de lading
en van het schip, maar ook
11 van ons leven. Doch de
hoofdman geloofde meer
den stuurman en den schip-
per, dan hetgeen door Pau-
12 lus gezegd werd. En daar
de haven tot overwinteren
ongelegen was, vonden de
meesten het geraden van
daar te varen, of zij mis-
schien konden aankomen
en overwinteren te Fenix,
een haven van Creta, die
naar het noordoosten en
naar het zuidoosten ziet.
13 En daar de zuidenwind
zacht waaide, meenden zij
hun voornemen bereikt te
hebben, en de ankers lich-
tende, zeilden zij dicht bij
14 Creta langs. Maar niet lang
daarna sloeg tegen het-
zelve een stormwind, ge-
15 naamd Euróclydon. En toen
het schip medegesleept
werd, en niet tegen den
wind kon opzeilen, gaven
wij het op, en dreven heen.
16 En loopende onder een
zeker eilandje, genaamd
Clauda, konden wij met
moeite de boot machtig
17 worden; en nadat zij haar
opgehaald hadden, ge-
bruikten zij alle hulpmid-
delen, het schip ondergor-
dende; en vreezende, dat zij
op de Syrtis vervallen zou-
den, streken zij het zeil,
18 en dreven aldus heen. Daar
wij nu door den storm ge-
weldig geslingerd werden,
wierpen zij den volgenden
dag van de lading over
19 boord, en den derden dag
wierpen wij met onze
eigene handen het scheeps-
20 gereedschap uit. En als
noch zon noch gesternten
schenen in vele dagen, en
geen kleine storm [ons]
teisterde, werd ons voorts
alle hoop van behouden te
21 worden ontnomen. En na-
dat men langen tijd zonder
te eten geweest was, toen
stond Paulus op in het mid-
den van hen, en zeide:
O mannen! men behoorde
mij wel gehoor gegeven te

hebben, en van Creta niet
afgevaren te zijn, en dezen
hinder en deze schade ver-
22 hoed te hebben; doch nu
raad ik u goedsmoeds te
zijn; want er zal geen ver-
lies van leven onder u ge-
schieden, maar alleen van
23 het schip. Want in dezen
nacht stond bij mij een en-
gel van den God, wiens ik
ben, dien ik ook diene,
24 zeggende: Vrees niet, Pau-
lus! gij moet voor den kei-
zer gesteld worden; en zie,
God heeft u geschonken
allen, die met u varen.
25 Daarom zijt goedsmoeds,
mannen! want ik geloof
God, dat het alzoo zijn
zal, gelijkerwijs het mij ge-
26 zegd is. Doch wij moeten
op een zeker eiland ver-
27 vallen. Toen nu de veer-
tiende nacht gekomen was,
dat wij in de Adriatische
zee omdreven, omtrent het
midden des nachts, ver-
moedden de scheepslieden,
dat hun eenig land na-
28 derde. En het dieplood uit-
geworpen hebbende, von-
den zij twintig vademen;
en een weinig voortgeva-
ren zijnde, wierpen zij
wederom het dieplood uit,
en vonden vijftien vade-
29 men. En vreezende, dat
wij [a] ergens op klippen zou-
den vervallen, wierpen zij
vier ankers van het achter-
schip uit, en wenschten,
30 dat het dag wierd. Maar
toen het scheepsvolk uit
het schip zocht te ontvluch-
ten, en de boot in de zee
nederliet, onder voorwend-
sel alsof zij uit het voor-
schip ankers zouden uit-
31 brengen, zeide Paulus tot
den hoofdman en tot de
krijgsknechten: Indien de-
zen in het schip niet blij-
ven, kunt gij niet behou-
32 den worden. Toen kapten
de krijgsknechten de tou-
wen der boot, en lieten
haar naar beneden vallen.
33 En totdat het dag zou wor-
den, vermaande Paulus al-
len spijze te nemen, zeg-
gende: Het is heden de
veertiende dag, dat gij al
wachtende zonder te eten
blijft, en niets hebt geno-
34 men. Daarom vermaan ik
u spijze te nemen, want dit
dient tot uw behoud; want
van niemand uwer zal een
haar van het hoofd verlo-

a) R. „zij."

35 ren gaan.[a] En toen hij dit
gezegd en brood genomen
had, dankte hij God in aller
tegenwoordigheid; en [het]
gebroken hebbende, begon
36 hij te eten. En zij werden
allen goedsmoeds, en na-
37 men ook zelven spijs. Wij
waren nu in het schip in
alles twee honderd zes en
38 zeventig zielen. En toen zij
met spijze verzadigd wa-
ren, lichtten zij het schip,
werpende het koren uit in
39 de zee. En toen het dag
werd, herkenden zij het
land niet; maar zij bemerk-
ten zekeren inham, die een
oever had, waartegen zij
voornamen, indien zij kon-
den, het schip aan te zet-
40 ten. En de ankers kap-
pende, lieten zij ze in de
zee, en maakten tevens de
roerbanden los; en het ra-
zeil naar den wind opha-
lende, hielden zij op den
41 oever aan. En vervallende
op een plaats, die de zee
aan beide zijden had, stie-
ten zij er op met het schip;
en het voorschip, vastzit-
tende, bleef onbewegelijk,
maar het achterschip brak
door het geweld der gol-
42 ven. De raadslag nu der
krijgslieden was, dat zij de
gevangenen zouden doo-
den, opdat niemand zou
wegzwemmen en ontvlie-
43 den. Maar de hoofdman,
willende Paulus redden,
verhinderde hen in hun
voornemen, en beval, dat
zij, die zwemmen konden,
zich het eerst zouden af-
werpen, en aan land gaan,
44 en de overigen, sommigen
op planken, en sommigen
op stukken van het schip.
En aldus geschiedde het,
dat allen behouden aan
land kwamen.

XXVIII. — En nadat zij ge-
red waren, toen vernamen
wij [b], dat het eiland Malta
2 heette. En de barbaren be-
wezen ons geen gewone
vriendelijkheid; want een
vuur ontstoken hebbende,
namen zij ons allen in om
den regen, die begon te
vallen, en om de koude.
3 En toen Paulus een hoop
rijzen bijeengeraapt en op
het vuur gelegd had, kwam
er een adder uit door de
hitte, en vatte zijne hand.
4 En toen de barbaren het
dier aan zijne hand zagen

[a]) R. „vallen.” — [b]) R. „zij.”

hangen, zeiden zij tot elk-
ander: Deze mensch is ze-
ker een moordenaar, dien
de wraakgodin niet laat
leven, nadat hij uit de zee
5 gered is. Maar hij schudde
het dier af in het vuur, en
6 leed niets kwaads. En zij
verwachtten, dat hij zou op-
zwellen, of eensklaps dood
nedervallen. Maar toen zij
lang gewacht hadden, en
zagen, dat hem geen onge-
mak overkwam, veranderden zij van meening, en
zeiden dat hij een god was.
7 In den omtrek dier plaats
nu had de voornaamste van
het eiland, met name Pu-
blius, een landgoed, welke
ons ontving en drie dagen
8 vriendelijk herbergde. En
het geschiedde, dat de va-
der van Publius, aan koorts
en rooden loop lijdende, te
bed lag; tot wien Paulus
inging, en toen hij gebeden
had, legde hij de handen op
hem, en maakte hem ge-
9 zond. En toen dit [a] geschied
was, kwamen tot [hem] ook
de anderen op het eiland,
die krankheden hadden, en
10 werden genezen; die ons
ook eerden met vele eerbe-
wijzingen, en toen wij ver-
trekken zouden, voorzagen
zij [ons] van het noodige.
11 En na drie maanden voe-
ren wij af in een alexan-
drijnsch schip, dat op het
eiland overwinterd had,
hebbende tot teeken Castor
12 en Pollux. En te Syracúse
aangekomen zijnde, bleven
13 wij daar drie dagen, van-
waar wij omvoeren, en
kwamen te Rhégium; en
toen na één dag de wind
zuid werd, kwamen wij den
tweeden dag te Putéoli,
14 waar wij broeders vonden,
en gebeden werden zeven
dagen bij hen te blijven; en
zoo gingen wij naar Rome.
15 En vandaar kwamen de
broeders, van onze zaken
gehoord hebbende, ons te
gemoet tot Appiusmarkt,
en Drie-Tabernen; en Pau-
lus, hen ziende, dankte
God en vatte moed.
16 Toen wij nu te Rome ge-
komen waren, [leverde de
hoofdman de gevangenen
over aan den overste des
legers, maar] [b] aan Paulus
werd vergund op zichzel-
ven te wonen met den
krijgsknecht, die hem be-

[a]) R. „Toen dit dan." — [b]) De woorden tusschen [ ] komen in vele handschriften niet voor.

17 waakte. En het geschiedde
na drie dagen, dat hij [a] samenriep hen, die de voor-
naamsten der Joden waren;
en toen zij samengekomen
waren, zeide hij tot hen:
Mannen broeders! ik, die
niets gedaan heb tegen het
volk of de vaderlijke ge-
bruiken, ben uit Jeruzalem
als gevangene overgele-
verd in de handen der Ro-
18 meinen; en toen die mij
verhoord hadden, wilden
zij mij loslaten, omdat er
geen schuld des doods in
19 mij was. Maar toen de Jo-
den tegenspraken, werd ik
genoodzaakt mij op den
keizer te beroepen; niet,
alsof ik iets had om mijn
20 volk te beschuldigen. Om
deze oorzaak dan heb ik
u bij [mij] geroepen, om
u te zien en toe te spre-
ken; want vanwege de hope
Israëls ben ik met deze
21 keten omvangen. En zij
zeiden tot hem: Wij hebben
noch brieven aangaande u
van Judéa ontvangen, noch
iemand van de broeders,
hier gekomen, heeft van u
iets kwaads geboodschapt
22 of gesproken. Doch wij
wenschen van u te hooren,
wat uw gevoelen is; want
wat deze sekte aangaat,
ons is bekend, dat zij overal
23 wordt tegengesproken. En
nadat zij hem een dag be-
paald hadden, kwamen er
velen tot hem in zijn ver-
blijf, aan wie hij het ko-
ninkrijk Gods uitlegde en
betuigde; en hij poogde
hen te overtuigen [b] aan-
gaande Jezus, zoowel uit
de wet van Mozes als uit de
profeten, van des morgens
24 vroeg tot den avond toe. En
sommigen werden over-
tuigd van hetgeen gezegd
werd, maar sommigen ge-
25 loofden niet. En onder
elkander oneens zijnde,
scheidden zij, nadat Paulus
dit ééne woord gezegd had:
Wel heeft de Heilige Geest
gesproken door Jesaja, den
profeet, tot onze vaderen,
26 zeggende: „Ga tot dit volk,
en zeg: Met het gehoor zult
gij hooren, en geenszins
verstaan; en ziende zult gij
zien, en geenszins bemer-
27 ken. Want het hart dezes
volks is vet geworden, en
met de ooren hebben zij
bezwaarlijk gehoord, en

[a]) R. „Paulus." — [b]) R. v. b. „van de dingen."

hunne oogen hebben zij
toegedaan; opdat zij niet te
eeniger tijd met de oogen
zouden zien, en met de
ooren hooren, en met het
hart verstaan, en zich be-
keeren, en Ik hen geneze."[a]
28 Het zij u dan bekend, dat
dit[b] heil Gods tot de vol-
ken gezonden is; die zul-
29 len [het] ook hooren. [En
toen hij dit gezegd had,
gingen de Joden weg, veel
redetwist hebbende onder
30 elkander.][c] En hij[d] bleef
twee geheele jaren in zijne
eigene gehuurde woning;
en ontving allen, die tot
31 hem kwamen, predikende
het koninkrijk Gods, en
leerende aangaande den
Heer Jezus Christus met
alle vrijmoedigheid, onge-
hinderd.

DE BRIEF

AAN DE

ROMEINEN.

I. — Paulus, slaaf van Jezus
Christus, geroepen apos-
tel, afgezonderd tot het
2 evangelie van God, het-
welk Hij te voren beloofd
had door zijne profeten in
3 heilige schriften[e], aan-
gaande zijnen Zoon, die ge-
worden is uit het zaad van
David naar het vleesch, die
4 verklaard is als Gods Zoon
in kracht, naar den Geest[f]

[a]) Jes. VI : 9, 10. — [b]) R. „het." — [c]) Velen laten dit vers weg. — [d]) R. „Paulus." — [e]) Niet „in *de* heilige schriften;" het is geheel in het algemeen, daar de Apostel aan Christenen uit de heidenen schrijft. — [f]) Zie over het onderscheid tusschen Geest en geest de voorrede.

der heiligheid, door de op-
standing der dooden, Jezus
5 Christus, onzen Heer, door
wien wij genade en het
apostelschap ontvangen
hebben, voor zijnen naam,
tot gehoorzaamheid des ge-
loofs onder al de volken,
6 onder welke ook gíj zijt, ge-
roepenen van Jezus Chris-
7 tus; — aan al de geliefden
Gods, die te Rome zijn,
geroepene heiligen: ge-
nade [zij] u en vrede van
God, onzen Vader, en den
Heer Jezus Christus!
8 Allereerst dank ik mij-
nen God door Jezus Chris-
tus voor u allen, dat uw
geloof verkondigd wordt in
9 de geheele wereld. Want
God is mijn getuige, wien
ik dien in mijnen geest, in
het evangelie zijns Zoons,
hoe ik zonder ophouden
10 uwer gedenk, altijd in
mijne gebeden biddende,
of ik eindelijk eens, door
den wil van God, het geluk
mocht smaken, van tot u te
11 komen. Want ik ben ver-
langend u te zien, opdat ik
u eenige geestelijke gena-
degave mededeele, om u
12 te versterken; dat is, om
mede vertroost te worden
onder u door het onderling
geloof, zoo het uwe als het
13 mijne. Doch ik wil niet,
dat u onbekend zij, broe-
ders! dat ik dikwijls voor-
genomen heb tot u te ko-
men, (en tot nu toe verhin-
derd ben) opdat ik ook on-
der u eenige vrucht mocht
hebben, evenals ook onder
14 de andere volken. Beiden
Grieken en barbaren, bei-
den wijzen en onverstan-
digen, ben ik een schulde-
15 naar. Zoo ben ik dan, wat
mij betreft, bereidwillig
om ook aan u, die te Rome
zijt, het evangelie te ver-
kondigen.
16 Want ik schaam mij des
evangelies [a] niet; want het
is Gods kracht tot behou-
denis voor een iegelijk, die
gelooft, eerst voor den
Jood en [ook] voor den
17 Griek. Want gerechtig-
heid van God wordt daarin
geopenbaard uit [b] geloof
tot geloof, gelijk geschre-
ven staat: „Maar de recht-
vaardige zal uit [b] geloof
leven." [c]
18 Want toorn van God
wordt geopenbaard van

a) R. v. b. „van Christus." — b) Of „op grond van." —
c) Hab. II: 4.

den hemel over alle godde-
loosheid en ongerechtig-
heid der menschen, die de
waarheid bezitten in onge-
19 rechtigheid; omdat het-
geen van God te kennen
is onder hen openbaar is;
want God heeft het hun ge-
20 openbaard — want van de
schepping der wereld af
worden zijne onzienlijke
dingen, beide zijne eeuwige
kracht en goddelijkheid [a],
uit zijne werken gekend
en doorzien — opdat zij
niet te verontschuldigen
21 zouden zijn. Omdat zij, God
kennende, [Hem] als God
niet hebben verheerlijkt of
gedankt, maar zijn ijdel
geworden in hunne over-
leggingen, en hun onver-
standig hart is verduis-
22 terd geworden; zich uitge-
vende voor wijzen, zijn zij
23 dwaas geworden, en heb-
ben de heerlijkheid des on-
verderfelijken Gods veran-
derd in de gelijkenis eens
beelds van een verderfelijk
mensch en van vogelen en
van viervoetige en krui-
24 pende dieren. Daarom heeft
God hen ook, in de begeer-
lijkheden hunner harten,
overgegeven aan onrein-
heid, om hunne lichamen
onder elkander te onteeren;
25 die de waarheid Gods ver-
anderd hebben in de leu-
gen, en het schepsel geëerd
en gediend hebben boven
den Schepper, die geze-
gend is tot in eeuwigheid!
26 Amen. Daarom heeft God
hen overgegeven aan ont-
eerende lusten; want hunne
vrouwen hebben het na-
tuurlijk gebruik veranderd
27 in een tegennatuurlijk; en
desgelijks ook de mannen,
het natuurlijk gebruik der
vrouw nalatende, zijn in
hunnen lust ontbrand te-
gen elkander, mannen met
mannen schandelijkheid
bedrijvende, en de [daar-
bij] behoorende vergelding
hunner dwaling in zich-
28 zelven ontvangende. En
gelijk het hun niet goed-
dacht, God in erkentenis
te houden, zoo heeft God
hen overgegeven aan een
verkeerden zin, om te doen
dingen, die niet betamen;
29 vervuld van alle ongerech-
tigheid, [b] boosheid, gierig-
heid, slechtheid; vol nijd,
moord, twist, list, kwaad-

[a]) Er staat hier Θειότης, *goddelijkheid*, en niet, gelijk in Kol. II: 9, Θεότης, *godheid*. — [b]) R. v. b. „hoererij."

30 aardigheid; oorblazers,
kwaadsprekers, hatelijk
voor God, smaders, hoog-
moedigen, grootsprekers,
uitvinders van booze din-
gen, den ouderen onge-
31 hoorzaam, verstandeloo-
zen, trouweloozen, zonder
natuurlijke liefde,[a] on-
32 barmhartigen, die, hoewel
zij het rechtvaardig oor-
deel Gods kennen, dat zij,
die zulke dingen doen, des
doods waardig zijn, ze niet
alleen doen, maar ook een
welgevallen hebben aan
hen, die [ze] doen.
II. — Daarom zijt gij niet
te verontschuldigen, o
mensch! wie gij zijt, die
oordeelt; want waarin gij
een ander oordeelt, ver-
oordeelt gij uzelven; want
gij, die oordeelt, doet de-
2 zelfde dingen. En wij we-
ten, dat het oordeel Gods
naar waarheid is over hen,
3 die zulke dingen doen. En
denkt gij dit, o mensch!
die hen oordeelt, welke
zulke dingen doen, en het-
zelfde doet, dat gij het
oordeel Gods zult ontvlie-
4 den? Of veracht gij den
rijkdom zijner goedertie-
renheid en verdraagzaam-
heid en lankmoedigheid,
niet wetende, dat de goe-
dertierenheid Gods u tot
5 bekeering leidt? Doch naar
uwe hardheid en uw on-
bekeerlijk hart hoopt gij
voor uzelven toorn op in
den dag des toorns en der
openbaring van het recht-
6 vaardig oordeel Gods, die
een iegelijk vergelden zal
7 naar zijne werken: hun,
die, met volharding in
goede werken, heerlijk-
heid en eer en onverderfe-
lijkheid[b] zoeken — eeuwig
8 leven; doch hun, die twist-
gierig en der waarheid on-
gehoorzaam, doch der on-
gerechtigheid gehoorzaam
zijn— toorn en gramschap.[c]
9 Verdrukking en benauwd-
heid over elke ziel eens
menschen, die het kwade
werkt, eerst van den Jood,
en [ook] van den Griek;
10 maar heerlijkheid en eer
en vrede voor een iegelijk,
die het goede werkt, eerst
voor den Jood, en [ook]

[a]) R. v. b. „onverzoenlijken." — [b]) Niet onsterfelijkheid; de opstanding of de verandering des lichaams is hetgeen gezocht wordt, en maakt daarom een deel uit van de christelijke waarheid. — [c]) R. „gramschap en toorn."

11 voor den Griek; want er
is *geen aanneming* des
12 persoons bij God. Want
zoo velen zonder wet ge-
zondigd hebben, zullen
ook zonder wet verloren
gaan; en zoovelen onder
de wet gezondigd heb-
ben, zullen door de wet ge-
13 oordeeld worden, (want
niet de hoorders der wet
[zijn] rechtvaardig voor
God, maar de daders der
wet zullen gerechtvaar-
14 digd worden; want wan-
neer de volken, die geen
wet hebben, van nature de
dingen der wet doen, zoo
zijn dezen, die geen wet
hebben, zichzelven een
15 wet, als die toonen het
werk der wet, geschreven
in hunne harten, hun ge-
weten medegetuigende, en
hunne gedachten onder
elkander beschuldigende,
16 of ook ontschuldigende;) in
den dag, wanneer God het
verborgene der menschen
zal oordeelen door Jezus
Christus, naar mijn evan-
gelie.
17 Indien gij nu een Jood
genoemd wordt, [a] en op de
wet steunt, en in God
18 roemt, en [zijnen] wil kent,
en hetgeen beter is weet te
onderscheiden, omdat gij
uit de wet onderwezen zijt,
19 en gij u inbeeldt, een leids-
man te zijn van *blinden*,
een licht van hen, die in
20 duisternis zijn, een tucht-
meester van onwijzen, een
leermeester van onmondi-
gen, hebbende de gedaante
der kennis en der waarheid
21 in de wet — gij dan, die
een ander leert, leert gij
uzelven niet? die predikt,
dat men niet stelen zal,
22 steelt gij? die zegt, dat
men geen overspel zal doen,
doet gij overspel? die de
afgoden verfoeit, pleegt gij
23 tempelroof? die in de wet
roemt, onteert gij God door
de overtreding der wet?
24 Want om uwentwil wordt
de naam van God onder
de volken gelasterd, gelijk
25 geschreven staat. [b] Want
besnijdenis is wel nuttig,
zoo gij de wet doet, maar
indien gij een overtreder
der wet zijt, zoo is uwe be-
snijdenis voorhuid gewor-
26 den. Indien dan de voor-
huid de rechten der wet
bewaart, zal niet zijne

[a]) R. „Zie, gij wordt een Jood genoemd." — [b]) Zie Ezech. XXXVI: 20, 22 en 23.

voorhuid voor besnijdenis
27 worden gerekend, en zal
de voorhuid van natuur, als
zij de wet volbrengt, u niet
oordeelen, die, met letter
en besnijdenis, een over-
28 treder der wet zijt? Want
niet hij is een Jood, die het
in 't openbaar is, en niet
deze [is] de besnijdenis, die
het in 't openbaar in het
29 vleesch is; maar hij [is]
een Jood, die het in 't ver-
borgen is, en [dàt is] be-
snijdenis: [die] des harten,
in den geest, niet in de let-
ter; wiens lof niet [is] uit
menschen, maar uit God.
III. — Wat [is] dan het voor-
recht van den Jood? of wat
[is] het nut der besnijde-
2 nis? Veel, in allen deele;
en wel vooreerst, dat hun
de woorden Gods zijn toe-
3 vertrouwd. Wat dan? In-
dien sommigen ongeloo-
vig zijn geweest, zal hun
ongeloof Gods getrouw-
heid te niet doen? Dat zij
4 verre! Maar God zij waar-
achtig, en ieder mensch
leugenachtig, gelijk ge-
schreven staat: „Opdat Gij
gerechtvaardigd wordt in
uwe woorden, en over-
wint, wanneer Gij ge-
5 oordeeld wordt."[a] Indien
nu onze ongerechtigheid
Gods gerechtigheid beves-
tigt, wat zullen wij zeg-
gen? [Is] God onrechtvaar-
dig, als Hij toorn over
[ons] brengt? — Ik spreek
6 naar den mensch. — Dat zij
verre! Hoe zal God anders
7 de wereld oordeelen? Want
indien de waarheid Gods
door mijne leugen over-
vloediger is geworden tot
zijne heerlijkheid, waarom
word ik ook nog als zon-
8 daar geoordeeld? en niet,
gelijk wij gelasterd wor-
den, en gelijk sommigen be-
weren, dat wij zeggen: Laat
ons het kwade doen, opdat
het goede kome? — wier
oordeel rechtvaardig is.
9 Wat dan? Zijn wij uitne-
mender? Ganschelijk niet;
want wij hebben te voren
beschuldigd, zoowel Joden
als Grieken, dat zij allen
10 onder de zonde zijn. Gelijk
geschreven staat: „Er is
geen rechtvaardige, ook
11 niet één; er is niemand,
die verstandig is; er is nie-
12 mand, die God zoekt. Allen
zijn zij afgeweken, te za-

[a]) Ps. LI: 6.

men zijn zij onnut gewor-
den; er is niemand, die
goed doet, er is niet tot
13 één toe."[a] „Hunne keel [is]
een geopend graf; met
hunne tongen plegen zij
bedrog;"[b] „slangenvenijn
[is] onder hunne lippen;"[c]
14 „hun mond is vol ver-
vloeking en bitterheid;"[d]
15 „hunne voeten [zijn] snel
16 om bloed te vergieten; ver-
nieling en ellende [is] in
17 hunne wegen; en den weg
des vredes hebben zij niet
18 gekend;"[e] „er is geen
vreeze Gods voor hunne
19 oogen."[f] Wij weten nu,
dat al wat de wet zegt, zij
dat zegt tot hen, die on-
der de wet zijn, opdat alle
mond gestopt worde, en de
geheele wereld verdoeme-
20 lijk zij voor God. Daarom
zal uit[g] de werken der wet
geen vleesch voor Hem
gerechtvaardigd worden;
want door [de] wet is de
kennis der zonde.
21 Maar nu is, zonder wet,
de gerechtigheid van God
geopenbaard geworden,
hebbende getuigenis van
22 de wet en de profeten, na-
melijk, de gerechtigheid
van God, door het geloof in
Jezus Christus, tot allen en
over allen, die gelooven;
want er is geen onder-
23 scheid; want allen hebben
gezondigd, en derven de
24 heerlijkheid Gods, en wor-
den om niet gerechtvaar-
digd, door zijne genade,
door de verlossing, die in
25 Christus Jezus is, dien God
heeft gesteld tot een gena-
detroon, door het geloof in
zijn bloed, tot betooning
zijner gerechtigheid we-
gens het voorbij laten gaan
van de zonden, die te voren
geschied zijn onder de ver-
26 draagzaamheid Gods; tot
betooning zijner gerech-
tigheid in den tegenwoor-
digen tijd, opdat Hij recht-
vaardig zij, en hem recht-
vaardige, die uit het geloof
in Jezus is.
27 Waar [is] dan de roem?
Hij is uitgesloten. Door
welke wet? der werken?
Neen, maar door de wet des
28 geloofs. Want wij beslui-
ten[h], dat de mensch ge-
rechtvaardigd wordt door
geloof, zonder de werken

[a]) Ps. XIV : 1—3. — [b]) Ps. V : 9. — [c]) Ps. CXL : 3. — [d]) Ps. X : 7. — [e]) Jes. LIX : 7, 8. — [f]) Ps. XXXVI : 1. — [g]) Of „op grond van." — [h]) R. „Wij besluiten dan."

29 der wet. Is [God] de God der
Joden alleen? niet ook der
volken? Ja, ook der vol-
30 ken; naardien er een eenig
God [is], die de besnijdenis
rechtvaardigen zal uit[a] ge-
loof, en de voorhuid door
31 het geloof. Doen wij dan
de wet te niet door het ge-
loof? Dat zij verre! maar
wij bevestigen de wet.
IV. —Wat zullen wij dan zeg-
gen, dat Abraham, onze
vader[b], verkregen heeft
2 naar het vleesch? Want
indien Abraham uit[a] wer-
ken gerechtvaardigd is,
zoo heeft hij roem, maar
3 niet voor God. Want wat
zegt de Schrift? „En Abra-
ham geloofde God, en het
werd hem tot gerechtig-
4 heid gerekend."[c] Hem nu,
die werkt, wordt het loon
niet toegerekend naar ge-
nade, maar naar schuld.
5 Doch hem, die niet werkt,
maar gelooft in Hem, die
den goddelooze rechtvaar-
digt, wordt zijn geloof ge-
rekend tot gerechtigheid.
6 Gelijk ook David de geluk-
zaligheid uitspreekt van
den mensch, wien God ge-
rechtigheid toerekent zon-
7 der werken: „Welgelukza-
lig zij, wier ongerechtig-
heden[d] vergeven, en wier
8 zonden bedekt zijn! Wel-
gelukzalig de man, wien
[de] Heer de zonde[e] niet
toerekent!"[f]
9 Deze gelukzaligheid nu,
[betreft zij] de besnijdenis,
of ook de voorhuid? Want
wij zeggen, dat aan Abra-
ham het geloof tot gerech-
10 tigheid gerekend is. Hoe
werd het [hem] dan toe-
gerekend? toen hij in de
besnijdenis was of in de
voorhuid? Niet in de be-
snijdenis, maar in de voor-
11 huid. En hij ontving het
teeken der besnijdenis [als]
zegel der gerechtigheid des
geloofs, hetwelk [hij had]
in de voorhuid, opdat hij
[de] vader zou zijn van
allen, die, in de voorhuid
zijnde, gelooven, opdat
ook[g] hun de gerechtigheid
zou worden toegerekend;
12 en [de] vader der besnijde-
nis, niet alleen voor hen,
die uit de besnijdenis zijn,
maar ook voor hen, die
wandelen in de voetstappen

[a]) Of „op grond van." — [b]) V. l. „voorvader." — [c]) Gen. XV : 6. — [d]) Lett. „wetteloosheden." — [e]) V. l. „wiens zonde de Heer." — [f]) Ps. XXXII : 1, 2. — [g]) V. l. w. „ook."

van het geloof, dat onze
vader Abraham, in de
voorhuid zijnde, had.
13 Want niet door de wet
[geweerd] aan Abraham of
aan zijn zaad de belofte,
dat hij erfgenaam der
wereld zou zijn, maar door
de gerechtigheid des ge-
14 loofs. Want indien zij, die
uit de wet zijn, erfgenamen
zijn, dan is het geloof ijdel
gemaakt, en de belofte te
15 niet gedaan. Want de wet
werkt toorn, maar[a] waar
geen wet is, daar is ook
16 geen overtreding. Daarom
[is het] uit geloof[b], opdat
het naar genade zij, ten
einde de belofte vast zij
voor het gansche zaad,
niet alleen dat uit de wet
is, maar ook dat uit het
geloof van Abraham is,
die een vader is van ons
17 allen, (gelijk geschreven
staat: „Ik heb u tot een
vader van vele volken ge-
steld".)[c] voor dien God,
in wien hij geloofde, Die
de dooden levend maakt,
en roept de dingen, die
niet zijn, alsof zij waren;
18 die tegen hoop met hoop
geloofd heeft, dat hij een
vader van vele volken zou
worden, volgens hetgeen
gezegd was: „Zóó zal uw
19 zaad zijn."[d] En niet zwak
in het geloof, lette hij niet[e]
op zijn eigen reeds ver-
storven lichaam, zijnde om-
trent honderd jaar oud,
noch op het verstorven zijn
van Sara's moederschoot;
20 en hij twijfelde niet aan
de belofte Gods door onge-
loof, maar werd gesterkt
in[f] het geloof, gevende
21 God de eer, en ten volle
verzekerd, dat hetgeen Hij
beloofd heeft, Hij ook
22 machtig is te doen. Daar-
om is het hem ook tot ge-
23 rechtigheid gerekend. Het
is echter niet alleen om
zijnentwil geschreven, dat
het hem toegerekend werd,
24 maar ook om onzentwil,
wien het zal toegerekend
worden, [ons], die geloo-
ven in Hem, die Jezus,
onzen Heer, uit de doo-
25 den heeft opgewekt, welke
overgeleverd is om onze
zonden en opgewekt om
onze rechtvaardiging.
V. — Wij dan, gerechtvaar-

[a]) R. „want." — [b]) Of „op grond van geloof." — [c]) Gen. XVII: 5. — [d]) Gen. XV: 5. — [e]) V. l. w. „niet." — [f]) Of „door." De zin is: Abraham had door het geloof kracht om niet te twijfelen.

digd *zijnde uit*[a] *geloof*, heb-
ben vrede met[b] God door
onzen Heer Jezus Christus,
2 door wien wij ook den toe-
gang verkregen hebben,
door het geloof, tot deze
genade, waarin wij staan,
en roemen in de hoop der
heerlijkheid Gods.
3 En niet alleen [dit], maar
wij roemen ook in de ver-
drukkingen, wetende, dat
de verdrukking volharding
4 werkt, en de volharding
bevinding[c], en de bevin-
5 ding hoop; en de hoop be-
schaamt niet, omdat de
liefde Gods in onze harten
uitgestort is door den Hei-
ligen Geest, die ons gege-
6 ven is. Want Christus, toen
wij nog krachteloos waren,
is ter rechter tijd voor god-
7 deloozen gestorven. Want
nauwelijks zal iemand voor
een rechtvaardige sterven;
want voor den goede zal
misschien iemand op zich
8 nemen te sterven. Maar
God bevestigt zijne liefde
jegens ons hierin, dat
Christus voor ons gestor-
ven is, *toen wij nog* zon-
9 daars waren. Veelmeer
dan, zijnde nu gerechtvaar-
digd door[d] zijn bloed, zul-
len wij door hem behouden
worden van den toorn.
10 Want indien wij, vijanden
zijnde, met God verzoend
zijn geworden door den
dood zijns Zoons, veelmeer
zullen wij, verzoend zijnde,
behouden worden door[d]
zijn leven.
11 En niet alleen [dit], maar
wij roemen ook in God door
onzen Heer Jezus Christus,
door wien wij nu de verzoe-
ning ontvangen hebben.
12 [e] Daarom, gelijk door
éénen mensch de zonde in
de wereld is gekomen, en
door de zonde de dood, en
aldus de dood tot alle men-
schen is doorgegaan, om-
dat allen gezondigd heb-
13 ben ....; (Want tot aan de
wet was de zonde in de
wereld, maar de zonde
wordt niet toegerekend,
14 als er geen wet is; doch de
dood heeft geheerscht van
Adam tot Mozes, ook over

[a]) Of „op grond van." — [b]) Of „ten opzichte van." — [c]) Of „beproefdheid." — [d]) Lett. „in," d. i. „in de kracht van." — [e]) De brief verdeelt zich hier, wat de leer betreft, in twee deelen: tot vs. 11 is gehandeld over de „zonden;" van hier af is er spraak van de „zonde."

hen, die niet gezondigd
hadden in de gelijkheid der
overtreding van Adam,
welke een voorbeeld is
van hem, die komen zou.
15 Doch [is] niet, gelijk de
misdaad, alzoo ook de
genadegift? Want indien
door de misdaad van éénen
de velen gestorven zijn,
veelmeer is de genade
Gods en de gave in genade,
die [daar is] door
éénen mensch, Jezus Christus,
overvloedig geweest
16 over de velen. En [is] niet
gelijk door éénen, die gezondigd
heeft, [alzoo ook]
de gift? Want het oordeel
[was] uit ééne [daad] tot
verdoemenis, maar de genadegift
[is] uit vele misdaden
tot rechtvaardiging.
17 Want indien door de misdaad
van éénen de dood
geheerscht heeft door dien
éénen, veelmeer zullen zij,
die den overvloed der genade
en der gave der gerechtigheid
ontvangen, in
het leven heerschen door
den éénen, Jezus Chris-
18 tus.) — zoo dan, gelijk
door ééne misdaad [de
gevolgen daarvan zich uitstrekken]
tot alle menschen
ter verdoemenis, zoo
ook door ééne gerechtigheid
[strekken de gevolgen
daarvan zich uit] tot alle
menschen ter rechtvaar-
19 diging des levens. Want
gelijk door de ongehoorzaamheid
van den éénen
mensch de velen tot zondaars
gesteld zijn, zoo zullen
ook door de gehoorzaamheid
van den éénen de
velen *tot* rechtvaardigen
20 gesteld worden. Maar de
wet is daarbij gekomen,
opdat de misdaad te meerder
zou worden; en waar
de zonde te meerder werd,
daar is de genade meer dan
21 overvloedig geworden; opdat,
gelijk de zonde geheerscht
heeft door [a] den
dood, zoo ook de genade
zou heerschen door gerechtigheid
tot het eeuwige
leven, door Jezus Christus,
onzen Heer.

VI. — Wat zullen wij dan
zeggen? Zouden wij [b] in de
zonde blijven, opdat de genade
te meerder worde?
2 Dat zij verre! Wij, die der
zonde gestorven zijn, hoe
zullen wij nog daarin le-

[a]) Of „in," d. i. „in de kracht van." — [b]) R. „Zullen wij."

3 ven? Of weet gij niet, dat,
zoovelen wij tot Christus
Jezus gedoopt zijn, wij tot
zijnen dood gedoopt zijn?
4 Wij zijn dan met hem begraven door den doop tot
den dood, opdat, gelijk
Christus uit de dooden opgewekt is door de heerlijkheid des Vaders, alzoo
ook wij zouden wandelen
in nieuwheid des levens.
5 Want indien wij met [hem]
ééne plant geworden zijn in
de gelijkheid zijns doods,
zoo zullen wij het ook zijn
[in de gelijkheid zijner]
6 opstanding; dit wetende,
dat onze oude mensch met
[hem] gekruisigd is, opdat
het lichaam der zonde te
niet gedaan zij, opdat wij
niet meer de zonde dienen.
7 Want die gestorven is, is
gerechtvaardigd van de
8 zonde. Indien wij nu met
Christus gestorven zijn,
zoo gelooven wij, dat wij
ook met hem zullen leven,
9 wetende, dat Christus, uit
de dooden opgewekt zijnde,
niet meer sterft; de dood
heerscht niet meer over
10 hem. Want dat hij gestorven is, is hij eens voor
altijd der zonde gestorven, en dat hij leeft, leeft
11 hij Gode. Alzoo ook gij,
houdt u voor de zonde
dood, maar voor God levend in Christus Jezus.[a]
12 Dat dan de zonde niet
heersche in uw sterfelijk
lichaam, om zijne[b] begeerlijkheden te gehoorzamen!
13 En stelt uwe leden niet
voor de zonde tot werktuigen der ongerechtigheid,
maar stelt uzelven voor
God als uit de dooden levend geworden, en uwe
leden voor God tot werktuigen der gerechtigheid.
14 Want de zonde zal over u
niet heerschen; want gij
zijt niet onder [de] wet,
maar onder [de] genade.
15 Wat dan? Zouden[c] wij
zondigen, omdat wij niet
onder [de] wet, maar onder [de] genade zijn? Dat
16 zij verre! Weet gij niet,
dat, wien gij u tot slaven
stelt ter gehoorzaamheid,
gij slaven zijt van hem,
wien gij gehoorzaamt, òf
van de zonde tot den dood,
òf van de gehoorzaamheid
17 tot gerechtigheid. Doch
Gode zij dank, dat gij sla-

[a]) R. v. b. „onzen Heer.” — [b]) R. „in zijne.” — [c]) R. „Zullen.”

ven der zonde waart, maar
van harte gehoorzaam zijt
geworden aan den inhoud
der leer, waarin gij onder-
18 wezen zijt. En van de
zonde vrijgemaakt, zijt gij
slaven der gerechtigheid
19 geworden. Ik spreek men-
schelijkerwijze, om de
zwakheid uws vleesches.
Want gelijk gij uwe leden
gesteld hebt in slavernij
der onreinheid en der wet-
teloosheid tot wetteloos-
heid, zoo stelt nu uwe leden
in slavernij der gerechtig-
20 heid tot heiligheid. Want
toen gij slaven der zonde
waart, waart gij vrij ten
opzichte van de gerechtig-
21 heid. Welke vrucht hadt
gij dan toen van de dingen,
waarover gij u nu schaamt?
want het einde daarvan [is]
22 de dood. Maar nu, van de
zonde vrijgemaakt en sla-
ven van God geworden,
hebt gij uwe vrucht tot hei-
ligheid, en het einde het
23 eeuwige leven. Want de
bezolding der zonde [is] de
dood; maar de genadegift
Gods [is] het eeuwige leven
in Christus Jezus, onzen
Heer.

VII. — Weet gij niet, broe-
ders! (want ik spreek tot
hen, die weten wat wet is)
dat de wet heerscht over
den mensch, zoolang hij
2 leeft? Want de gehuwde
vrouw is door de wet aan
den levenden man verbon-
den; maar is de man ge-
storven, dan is zij van
de wet des mans ontbon-
3 den. Derhalve zal zij, bij
het leven van den man,
een overspeelster genoemd
worden, als zij eens ande-
ren mans wordt; maar in-
dien de man gestorven is,
is zij vrij van de wet, zoo-
dat zij geen overspeelster
is, als zij eens anderen
4 mans wordt. Alzoo zijt ook
gij, mijne broeders! der wet
gedood door het lichaam
van Christus, opdat gij eens
anderen zoudt worden, van
hem, die uit de dooden is
opgewekt, opdat wij Gode
5 vrucht dragen. Want toen
wij in het vleesch waren,
werkten de lusten der zon-
den, die door de wet zijn,
in onze leden, om den dood
6 vrucht te dragen. Maar nu
zijn wij van de wet ontbon-
den, gestorven zijnde aan

[a]) Exod. XX: 17.

hetgeen, waarin wij vast-
gehouden werden, zoodat
wij dienen in nieuwheid
des geestes en niet in oud-
heid der letter.
7 Wat zullen wij dan zeg-
gen? Is de wet zonde? Dat
zij verre! Maar ik had de
zonde niet gekend dan door
de wet; want ook de be-
geerlijkheid had ik niet
[als zonde] gekend, indien
de wet niet gezegd had:
„Gij zult niet begeeren."[a]
8 Maar de zonde, aanleiding
genomen hebbende door
het gebod, heeft in mij elke
begeerlijkheid gewerkt;
want zonder wet [was] de
9 zonde dood. Ik nu leefde
eertijds zonder wet; maar
toen het gebod kwam,
leefde de zonde op, doch ík
10 stierf. En het gebod, dat
ten leven was, datzelve is
mij ten dood bevonden.
11 Want de zonde, aanleiding
genomen hebbende door
het gebod, heeft mij mis-
leid, en door hetzelve ge-
12 dood. Zoo [is] dan de wet
heilig, en het gebod [is]
heilig, en rechtvaardig, en
13 goed. Is dan het goede mij
de dood geworden? Dat zij
verre! maar de zonde, op-
dat zij als zonde openbaar
zou worden, dewijl zij door
het goede mij den dood
werkte; opdat de zonde
uitermate zondig zou wor-
14 den door het gebod. Want
wij weten, dat de wet gees-
telijk is; maar ík ben vlee-
schelijk, onder de zonde
15 verkocht. Want hetgeen ik
doe, erken ik niet; want
niet hetgeen ik wil, dat
doe ik, maar hetgeen ik
16 haat, dat doe ik. Indien ik
nu datgene doe, wat ik niet
wil, zoo stem ik der wet
17 toe, dat zij goed is. Zoo ben
ík het dan nu niet meer,
die het doe, maar de zonde,
18 die in mij woont. Want ik
weet, dat in mij, dat is in
mijn vleesch, geen goed
woont; want het willen is
bij mij, maar het doen van
het goede vind ik niet.
19 Want het goede, dat ik
wil, doe ik niet; maar het
kwade, dat ik niet wil, dat
20 doe ik. Indien ik nu dat-
gene doe, wat ik niet wil,
zoo doe ík het niet meer,
maar de zonde, die in mij
21 woont. Zoo vind ik dan,
als ik het goede wil doen,
deze wet voor mij, dat het
kwade bij mij voorhanden
22 is. Want ik heb een ver-
maak in de wet Gods naar

den inwendigen mensch;
23 maar ik zie een andere wet
in mijne leden, die strijd
voert tegen de wet mijns
gemoeds, en mij tot gevan-
gene maakt van de wet der
zonde, die in mijne leden
24 is. Ik ellendig mensch, wie
zal mij verlossen uit het
25 lichaam dezes doods? Ik
dank God door Jezus Chris-
tus, onzen Heer! Zoo dan,
ikzelf dien wel met het ge-
moed de wet Gods, maar
met het vleesch de wet der
zonde.

VIII. — Zoo is er dan nu geen
verdoemenis voor hen, die
in Christus Jezus zijn;[a]
2 want de wet van den Geest[b]
des levens in Christus Je-
zus heeft mij vrijgemaakt
van de wet der zonde en des
3 doods. Want hetgeen der
wet onmogelijk was, dewijl
zij door het vleesch krach-
teloos was, [deed] God,
daar Hij, zijnen eigenen
Zoon in gelijkheid des zon-
digen vleesches en voor de
zonde zendende, de zonde
in het vleesch heeft veroor-
4 deeld; opdat de rechtvaar-
dige eisch der wet vervuld
zou worden in ons, die niet
naar het vleesch wandelen,
5 maar naar den Geest. Want
die naar het vleesch zijn,
bedenken wat des vlee-
sches is; maar die naar den
Geest zijn, wat des Geestes
6 is. Want het bedenken des
vleesches is de dood; maar
het bedenken des Geestes
7 leven en vrede; omdat het
bedenken des vleesches
vijandschap is tegen God;
want het onderwerpt zich
aan de wet Gods niet, want
8 het kan ook niet. En die in
het vleesch zijn, kunnen
9 Gode niet behagen. Doch
gíj zijt niet in het vleesch,
maar in den Geest, indien
namelijk de Geest Gods in u
woont. Maar indien iemand
den Geest van Christus niet
heeft, die behoort hem[c]
10 niet toe. Indien nu Chris-
tus in u [is], zoo [is] wel het
lichaam dood om der zonde
wil, maar de Geest [is] le-
ven om der gerechtigheid
11 wil. En indien de Geest van
Hem, die Jezus uit de doo-
den opgewekt heeft, in u
woont, zoo zal Hij, die
Christus uit de dooden op-

[a]) R. v. b. „die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest." — [b]) Zie in vs. 1—12, voor het onderscheid tusschen Geest en geest de voorrede. — [c]) Namelijk: Christus.

gewekt heeft, ook uwe ster-
felijke lichamen levend ma-
ken uithoofde van[a] zijnen
Geest, die in u woont.
12 Zoo dan, broeders! wij
zijn schuldenaars, niet aan
het vleesch, om naar het
13 vleesch te leven; want in-
dien gij naar het vleesch
leeft, zoo zult gij sterven;
maar indien gij door den
Geest de werkingen des
lichaams doodt, zoo zult gij
14 leven. Want zoovelen door
den Geest Gods geleid wor-
den, die zijn zonen Gods.
15 Want gij hebt niet ontvan-
gen een geest van slavernij,
wederom tot vreeze; maar
gij hebt ontvangen een
geest van zoonschap, door
welken wij roepen: Abba,
16 Vader! De Geest zelf ge-
tuigt met onzen geest[b], dat
17 wij kinderen Gods zijn. En
indien kinderen, [dan] ook
erfgenamen: erfgenamen
van God en medeërfgena-
men van Christus, indien
wij namelijk met [hem] lij-
den, opdat wij ook met
[hem] verheerlijkt worden.
18 Want ik acht, dat het
lijden dezes tijds niet te
waardeeren is tegen de
heerlijkheid, die aan ons
geopenbaard zal worden.
19 Want de schepping ver-
beidt reikhalzend de open-
baring van de zonen Gods.
20 Want de schepping is
der ijdelheid onderworpen,
(niet vrijwillig, maar om
diens wil, die [háár] on-
21 derworpen heeft,) op hoop,
dat ook de schepping zelve
zal vrijgemaakt worden
van de slavernij der verder-
felijkheid tot de vrijheid
der heerlijkheid der kinde-
22 ren Gods. Want wij weten,
dat de gansche schepping
te zamen zucht, en te za-
men in barensnood is tot
23 nu toe. En niet alleen
[zij], maar ook wijzelven,
die de eerstelingen des
Geestes hebben, wij ook zel-
ven zuchten in onszelven,
verwachtende het zoon-
schap: de verlossing onzes
24 lichaams. Want wij zijn be-
houden geworden in hope.
Een hoop nu, die men ziet,
is geen hoop; want hetgeen
iemand ziet, waarom zal
25 hij het ook hopen? Maar
indien wij hopen hetgeen
wij niet zien, zoo verwach-
ten wij het met volharding.

a) R. „door." — b) Zie de voorrede.

26 En desgelijks komt ook de
Geest onze zwakheid[a] te
hulp; want wij weten niet,
wat wij bidden zullen, zoo-
als het behoort, maar de
Geest zelf bidt[b] met onuit-
sprekelijke verzuchtingen.
27 En hij, die de harten door-
zoekt, weet welke de mee-
ning des Geestes [is]; want
hij bidt[b], in overeenstem-
ming met God, voor de
28 heiligen. En wij weten, dat
hun, die God liefhebben,
alle dingen medewerken
ten goede; hun, die naar
[zijn] voornemen geroepen
29 zijn. Want die Hij te voren
gekend heeft, [die] heeft
Hij ook te voren verordend
om aan het beeld van zijnen
Zoon gelijkvormig [te zijn],
opdat hij de eerstgeborene
zij onder vele broederen.
30 En die Hij te voren veror-
dend heeft, die heeft Hij
ook geroepen; en die Hij
geroepen heeft, die heeft
Hij ook gerechtvaardigd;
en die Hij gerechtvaardigd
heeft, die heeft Hij ook
verheerlijkt.
31 Wat zullen wij dan tot
deze dingen zeggen? In-
dien God voor ons [is], wie
32 [zal] tegen ons [zijn]? Hij,
die ook zijn eigen Zoon
niet gespaard, maar hem
vóor ons allen overgegeven
heeft, hoe zal Hij ons ook
met hem niet alle dingen
33 schenken? Wie zal beschul-
diging inbrengen tegen de
uitverkorenen Gods? God
[is het], die rechtvaardigt;
34 wie [is het], die verdoemt?
Christus [is het], die ge-
storven is, ja nog meer, die
ook opgewekt is, die ook
aan Gods rechterhand is,
35 die ook voor ons bidt[b]; wie
zal ons scheiden van de
liefde van Christus? Ver-
drukking, of benauwdheid,
of vervolging, of honger,
of naaktheid, of gevaar, of
36 zwaard? gelijk geschreven
staat: „Om Uwentwil wor-
den wij den ganschen dag
gedood; wij zijn geacht als
schapen ter slachting."[c]
37 Maar in dit alles zijn wij
meer dan overwinnaars
door hem, die ons heeft
38 liefgehad. Want ik ben
verzekerd, dat noch dood,
noch leven, noch engelen,
noch overheden, noch te-
genwoordige, noch toeko-
39 mende dingen, noch mach-

[a]) R. „zwakheden." — [b]) Of „treedt tusschenbeide," zie Hebr. VII: 25; R. v. b. „voor ons." — [c]) Ps. XLIV: 22.

ten,[a] noch hoogte, noch
diepte, noch eenig ander
schepsel ons zal kunnen
scheiden van de liefde
Gods, welke is in Christus
Jezus, onzen Heer.
IX. — Ik zeg de waarheid in
Christus, ik lieg niet, mijn
geweten met mij getui-
gende in den Heiligen
2 Geest, dat ik groote droef-
heid heb, en een onophou-
delijke smart in mijn hart,
3 (want ikzelf heb gewenscht
[door] een banvloek van
Christus [gescheiden] te
zijn,) voor mijne broede-
ren,[b] mijne maagschap
4 naar het vleesch; die Is-
raëlieten zijn, van wie het
zoonschap [is], en de heer-
lijkheid, en de verbonden,
en de wetgeving, en de
5 dienst, en de beloften; van
wie de vaderen [zijn], en
uit wie, wat het vleesch
aangaat, de Christus [is],
die God is over alles, ge-
zegend tot in eeuwigheid.
Amen.
6 Doch niet alsof het woord
Gods zijn doel gemist had,[c]
want niet allen [zijn] Is-
raël, die uit Israël [zijn];
7 noch omdat zij Abrahams
zaad zijn, [zijn zij] allen
kinderen; maar „in Izaäk
zal u een zaad genoemd
8 worden;"[d] dat is, niet de
kinderen des vleesches, die
[zijn] kinderen Gods, maar
de kinderen der belofte
worden als zaad gerekend.
9 Want dit woord is een be-
lofte: „Omtrent dezen tijd
zal ik komen, en Sara zal
10 een zoon hebben."[e] En niet
alleen [dit], maar ook Re-
bekka, toen zij bij éénen
zwanger was, bij Izaäk,
11 onzen vader, zelfs toen [de
kinderen] nog niet gebo-
ren waren, en niets goeds
of kwaads gedaan had-
den, (opdat het voornemen
Gods naar verkiezing blij-

[a]) R. heeft „machten" na „overheden." — [b]) De zin hangt af van de interpunctie; want men kan lezen: „een onophoudelijke smart in mijn hart voor mijne broederen," of „door een banvloek van Christus gescheiden te zijn voor mijne broederen." Misschien heeft „voor mijne broederen" betrekking *op zijne smart*, en tegelijkertijd *op zijne in een* tusschenzin uitgedrukte liefde voor Israël. Gelijk Mozes had hij zich in een plechtig oogenblik, als buiten zichzelven zijnde, voor Israël willen opofferen. (Exod. XXXII : 32.) — [c]) Lett. „gevallen ware." — [d]) Gen. XXI: 12. — [e]) Gen. XVIII: 10.

ven zou, niet uit [a] werken,
maar uit den roepende,)
12 werd tot haar gezegd: „De
meerdere zal den mindere
13 dienen;" [b] gelijk geschre-
ven staat: „Jakob heb ik
liefgehad, en Ezau heb ik
gehaat." [c]
14 Wat zullen wij dan zeg-
gen? Is er onrechtvaardig-
heid bij God? Dat zij verre!
15 Want tot Mozes zegt Hij:
„Ik zal mij ontfermen over
wien Ik mij ontferm, en
barmhartig zijn, jegens
wien Ik barmhartig ben." [d]
16 Zoo is het dan niet desge-
nen, die wil, noch desge-
nen, die loopt, maar des
17 ontfermenden Gods. Want
de Schrift zegt tot Faraö:
„Juist hiertoe heb Ik u
verwekt, opdat Ik aan u
mijne macht betoone, en
opdat mijn naam verkon-
digd worde op de gansche
18 aarde." [e] Zoo dan, Hij ont-
fermt zich over wien Hij
wil, en Hij verhardt wien
Hij wil.
19 Gij zult dan tot mij zeg-
gen: Waarom klaagt Hij
[dan] nog? want wie heeft
20 zijnen wil wederstaan? Ja,
o mensch! doch gij, wie zijt
gij, die tegen God het woord
opneemt? Zal het maaksel
tot zijnen maker zeggen:
Waarom hebt gij mij zóó
21 gemaakt? Of heeft de pot-
tenbakker geen macht over
het leem, om uit denzelf-
den klomp te maken het
éénе vat tot eer, en het
22 andere tot oneer? En in-
dien God, willende zijnen
toorn betoonen en zijne
macht bekend maken, met
veel lankmoedigheid ver-
dragen heeft de vaten des
toorns, tot het verderf toe-
23 bereid; en opdat Hij zou
bekend maken den rijkdom
zijner heerlijkheid over de
vaten der barmhartigheid,
die Hij te voren tot heer-
lijkheid bereid heeft....?
24 ons, die Hij ook geroepen
heeft, niet alleen uit de
Joden, maar ook uit de
25 volken; gelijk Hij ook in
Hoséa zegt: „Ik zal Niet-
mijn-volk mijn volk noe-
men, en de Niet-geliefde
26 [mijne] geliefde." [f] „En het
zal zijn ter plaatse, waar
tot hen gezegd werd: „Gij
[zijt] mijn volk niet, daar
zullen zij zonen des leven-
den Gods genoemd wor-

[a]) Of „op grond van." — [b]) Gen. XXV: 23. — [c]) Mal. I: 2, 3. — [d]) Exod. XXXIII: 19. — [e]) Exod. IX: 16. — [f]) Hos. II: 23.

27 den."[a] En Jesaja roept aan-
gaande Israël: „Al ware
het getal der zonen Israëls
als het zand der zee, het
overblijfsel zal behouden
28 worden. Want Hij volein-
digt een zaak, en verhaast
[haar] in gerechtigheid,
want [de] Heer zal op de
aarde een haastige zaak
29 doen."[b] En gelijk Jesaja te
voren gezegd heeft: „In-
dien [de] Heer Zebaöth[c]
ons geen zaad gelaten had,
zoo waren wij als Sodom
geworden, en Gomorra ge-
lijk gemaakt."[d]
30 Wat zullen wij dan zeg-
gen? Dat de volken, die niet
naar gerechtigheid jaag-
den, gerechtigheid hebben
verkregen, maar gerech-
tigheid, die uit[e] het geloof
31 is; maar dat Israël, naar
een wet der gerechtigheid
jagende, tot [deze] wet[f]
32 niet gekomen is. Waarom?
Omdat [zij er naar jaag-
den] niet uit[e] geloof, maar
als uit[e] werken.[g] Want zij
hebben zich gestooten aan
den steen des aanstoots,
33 gelijk geschreven staat:
„Zie, Ik leg in Sion een
steen des aanstoots en een
rots der ergernis; en een
iegelijk, die in hem ge-
looft, zal niet beschaamd
worden."[h]
X. — Broeders! de wensch[i]
mijns harten en mijn gebed
voor hen[j] tot God is ter be-
2 houdenis. Want ik geef hun
getuigenis, dat zij ijver
voor God hebben, maar niet
3 met verstand. Want daar zij
de gerechtigheid Gods niet
kennen, en hunne eigene
gerechtigheid zoeken op te
richten, hebben zij zich aan
de gerechtigheid Gods niet
4 onderworpen. Want Chris-
tus is het einde der wet
tot gerechtigheid voor een
iegelijk, die gelooft.
5 Want Mozes beschrijft
de gerechtigheid, die uit
de wet is: „De mensch, die
deze dingen gedaan heeft,
zal door dezelve leven."[k]
6 Maar de gerechtigheid, die
uit geloof is, spreekt aldus:
Zeg niet in uw hart: „Wie
zal in den hemel opklim-

[a]) Hos. I: 10. — [b]) Jes. X: 22, 23. — [c]) „Heer Zebaöth", anders gezegd, „Jehovah der heirscharen." — [d]) Jes. I: 9. — [e]) Of „op grond van." — [f]) R. „de wet der gerechtigheid." — [g]) R. v. b. „der wet." — [h]) Jes. XXVIII: 16. — [i]) Of „het welbehagen." — [j]) R. „voor Israël." — [k]) Lev. XVIII: 5.

men?"[a] dit is Christus af-
7 brengen; of: „Wie zal in
den afgrond nederdalen?"[b]
dit is Christus uit de doo-
8 den opbrengen. Maar wat
zegt zij? „Het woord is
nabij u, in uwen mond en
in uw hart."[c] Dit is het
woord des geloofs, hetwelk
9 wij prediken: dat, indien
gij met uwen mond Jezus
[als] Heer[d] zult belijden,
en met uw hart zult geloo-
ven, dat God hem uit de
dooden heeft opgewekt,
gij zult behouden worden.
10 Want met het hart gelooft
men tot gerechtigheid en
met den mond belijdt men
11 tot behoudenis. Want de
Schrift zegt: „Een iegelijk,
die in hem gelooft, zal niet
12 beschaamd worden."[e] Want
er is geen onderscheid tus-
schen Jood en Griek; want
dezelfde Heer van allen is
rijk over allen, die hem
13 aanroepen; „want een iege-
lijk, die den naam [des]
Heeren zal aanroepen, zal
behouden worden."[f]
14 Hoe zullen zij nu hem
aanroepen, in wien zij niet
geloofd hebben? En hoe
zullen zij gelooven in hem,
van wien zij niet gehoord
hebben? En hoe zullen zij
hooren zonder iemand, die
15 predikt? En hoe zullen zij
prediken, zoo zij niet ge-
zonden zijn? Gelijk ge-
schreven staat: „Hoe liefe-
lijk [zijn] de voeten van
hen, die vrede verkondi-
gen, van hen, die het goede
16 verkondigen."[g] Maar niet
allen hebben het evangelie
gehoorzaamd; want Jesaja
zegt: „Heer! wie heeft ge-
loofd, hetgeen hij van ons
17 gehoord heeft?"[h] Zoo [is]
dan het geloof uit het ge-
hoor, en het gehoor door
18 het woord Gods. Maar ik
zeg: Hebben zij niet ge-
hoord? Ja, zeker. „Hun ge-
luid is uitgegaan over de
gansche aarde, en hunne
woorden tot de einden des
19 aardrijks."[i] Maar ik zeg:
Heeft Israël het niet ver-
staan? Ten eerste, Mozes
zegt: „Ik zal u tot jaloersch-
heid verwekken door [het-
geen] geen volk [is]; door
een onverstandig volk zal

a) Deut. XXX: 12. — b) Deut. XXX: 13, 14. — c) Deut. XXX: 13, 14. — d) Of „[den] Heer Jezus." — e) Jes. XXVIII: 16. — f) Joël II: 32. — g) Jes. LII: 7. — h) Jes. LIII: 1. — i) Ps. XIX: 5.

Ik u tot toorn verwekken."[a]
20 En Jesaja verstout zich, en
zegt: „Ik ben gevonden van
hen, die mij niet zochten;
Ik ben openbaar geworden
aan hen, die naar mij niet
21 vraagden."[b] Maar tot Is-
raël zegt Hij: „Den ge-
heelen dag heb Ik mijne
handen uitgestrekt tot een
ongehoorzaam en tegen-
sprekend volk."[c]
XI. — Ik zeg dan: Heeft God
zijn volk verstooten? Dat
zij verre! Want ook ík ben
een Israëliet, uit het zaad
van Abraham, van den stam
2 van Benjamin. God heeft
zijn volk niet verstooten,
hetwelk Hij te voren ge-
kend heeft. Of weet gij
niet, wat de Schrift zegt in
[de geschiedenis van] Elia?
hoe hij bij God over Israël
3 klaagt:[d] „Heer! zij hebben
uwe profeten gedood,[e] uwe
altaren omgeworpen, en ik
ben alleen overgebleven,
en zij zoeken mijn leven."[f]
4 Maar wat zegt tot hem het
goddelijk antwoord? „Ik
heb mijzelven zeven dui-
zend mannen doen over-
blijven, die de knie voor
Baäl niet gebogen heb-
5 ben."[g] Zoo is er dan ook in
dezen tijd een overblijfsel,
naar de verkiezing der ge-
6 nade. Doch [is het] door ge-
nade, zoo [is het] niet meer
uit werken, anders is de
genade geen genade meer.[h]
7 Wat dan? Hetgeen Israël
zoekt, dat heeft het niet
verkregen; maar de uit-
verkorenen hebben het
verkregen, en de overigen
zijn verhard geworden,[i]
8 gelijk geschreven staat:
„God heeft hun gegeven een
geest des diepen slaaps,
oogen om niet te zien, en
ooren om niet te hooren,"[j]
9 tot op den huidigen dag. En
David zegt: „Hunne tafel
worde hun tot een strik, en
tot een val, en tot een aan-
stoot, en tot een vergel-
10 ding. Dat hunne oogen ver-
duisterd worden, om niet
te zien, en krom hunnen
rug te allen tijd."[k]
11 Ik zeg dan: Hebben zij
gestruikeld, opdat zij val-

[a]) Deut. XXXII: 21. — [b]) Jes. LXV: 1. — [c]) Jes. LXV: 2. — [d]) R. v. b. „zeggende." — [e]) R. v. b. „en." — [f]) 1 Kon. XIX: 10, 14. — [g]) 1 Kon. XIX: 18. — [h]) R. v. b. „en indien het [uit] werken [is], zoo is het geen genade meer, anders is het werk geen werk meer." — [i]) Of „verblind geworden." — [j]) Jes. XXIX: 10. — [k]) Ps. LXIX: 22, 23.

len zouden? Dat zij verre!
Maar door hunnen val [is]
het heil tot de volken [ge-
komen], om hen tot ja-
loerschheid te verwekken.
12 En indien hun val de rijk-
dom [is] der wereld, en
hunne vermindering de
rijkdom der volken, hoe-
veel te meer hunne volheid?
13 Want tot u, volken! zeg ik:
Voor zoo verre ik der vol-
ken apostel ben, verheer-
14 lijk ik mijne bediening, of
ik op eenigerlei wijze mijn
vleesch tot jaloerschheid
verwekken, en eenigen uit
15 hen behouden mocht. Want
indien hunne verwerping
de verzoening [is] der we-
reld, wat [zal] de aanne-
ming [zijn], anders dan het
leven uit de dooden?
16 Indien nu de eerstelin-
gen heilig [zijn], dan ook
het deeg; en indien de wor-
tel heilig [is], dan ook de
17 takken. En indien sommige
der takken afgebroken zijn,
en gíj, die een wilde olijf-
boom waart, onder hen in-
geënt zijt, en aan den wor-
tel en de vettigheid van
den olijfboom mede deel
18 verkregen hebt, zoo roem
niet tegen de takken; en
indien gij roemt, gíj draagt
den wortel niet, maar de
19 wortel u. Gij zult dan zeg-
gen: De takken zijn afge-
broken, opdat ík zou wor-
20 den ingeënt. [Het is] wel!
zij zijn afgebroken door
ongeloof, en gíj staat door
het geloof. Wees niet hoog-
21 moedig, maar vrees; want
heeft God de natuurlijke
takken niet gespaard, Hij
mocht ook u niet sparen!
22 Zie dan de goedertieren-
heid en de gestrengheid
Gods: gestrengheid over
hen, die gevallen zijn, maar
goedertierenheid Gods [a]
over u, indien gij in de
goedertierenheid blijft; an-
ders zult ook gíj worden af-
23 gehouwen; en ook zij, in-
dien zij in het ongeloof niet
blijven, zullen ingeënt wor-
den; want God is machtig
hen weder in te enten.
24 Want indien gíj uit den
olijfboom, die van natuur
wild was, uitgehouwen, en
tegen de natuur op den
goeden olijfboom ingeënt
zijt, hoeveel te meer zul-
len dezen, die naar de na-
tuur zijn, op hunnen eigen

[a]) R. l. w. „Gods.”

olijfboom ingeënt worden?
25 Want ik wil niet, broeders!
dat u deze verborgenheid
onbekend zij, opdat gij niet
wijs zijt bij uzelven, dat er
voor een deel over Israël
verharding[a] gekomen is,
totdat de volheid der vol-
26 ken zal ingegaan zijn; en
alzoo zal geheel Israël be-
houden worden, gelijk ge-
schreven staat: „Uit Sion
zal de Verlosser komen;[b]
hij zal de goddeloosheden
27 afwenden van Jakob. En dit
is voor hen een verbond
van mij, wanneer Ik hunne
zonden zal wegnemen."[c]
28 Wat het evangelie betreft,
[zijn zij] wel vijanden om
uwentwil; maar wat de
verkiezing betreft, bemin-
den om der vaderen wil;
29 want de genadegiften en
de roeping Gods [zijn] on-
30 berouwelijk. Want gelijk
ook *gij* eertijds niet in God
geloofd hebt, maar nu
barmhartigheid verkregen
hebt door het ongeloof van
31 dezen, zoo zijn ook dezen
nu ongeloovig geweest aan
uwe barmhartigheid, op-
dat ook *zij* barmhartigheid
32 zouden verkrijgen. Want
God heeft allen onder het
ongeloof besloten, opdat
Hij aan allen barmhartig-
33 heid zou bewijzen. O diepte
des rijkdoms, beide der
wijsheid en der kennisse
Gods! Hoe ondoorgronde-
lijk zijn zijne oordeelen, en
onnaspeurlijk zijne wegen!
34 Want wie heeft den zin
[des] Heeren gekend? Of
wie is zijn raadsman ge-
35 weest? Of wie heeft Hem
eerst gegeven, en het zal
hem vergolden worden?[d]
36 Want uit Hem, en door
Hem, en tot Hem [zijn] alle
dingen. Hem [zij] de heer-
lijkheid tot in eeuwigheid!
Amen.

XII. — Ik vermaan u dan,
broeders! door de ontfer-
mingen Gods, dat gij uwe
lichamen stelt tot een le-
vende offerande, heilig,
Gode welbehagelijk, [wel-
ke is] uwe redelijke dienst.
2 En wordt dezer wereld niet
gelijkvormig, maar wordt
veranderd door de vernieu-
wing uws gemoeds, op-
dat gij beproeft, welke de
goede en welbehagelijke
en volmaakte wil van God
3 zij. Want door de genade,

[a]) Of „blindheid." — [b]) R. v. b. „en." — [c]) Jes. LIX: 20, 21. —
[d]) Zie Jes. XL: 13, 14.

die mij gegeven is, zeg ik
aan een iegelijk, die onder
u is, dat hij van zichzelven
niet hooger moet denken
dan het behoort, maar dat
hij van zichzelven beschei-
den moet denken, gelijk
God aan een iegelijk de
maat des geloofs heeft toe-
4 bedeeld. Want gelijk wij in
één lichaam vele leden
hebben, en al de leden
niet dezelfde werking heb-
5 ben, zoo zijn wij, de velen,
één lichaam in Christus,
en elk afzonderlijk elkan-
6 ders leden. Daar wij nu
verschillende gaven heb-
ben naar de genade, die
ons gegeven is, [zoo laat
ons die gaven besteden],
hetzij profetie, naar de
7 mate des geloofs; hetzij be-
diening, in het bedienen;
hetzij die leert, in het lee-
8 ren; hetzij die vermaant,
in het vermanen; die mede-
deelt, in eenvoudigheid; [a]
die voorstander is, met
ijver; die barmhartigheid
doet, met blijmoedigheid.
9 De liefde [zij] onge-
veinsd. Hebt een afkeer van
het booze; hangt het goede
10 aan. Wat de broederliefde
betreft, [weest] hartelijk
jegens elkander; gaat elk-
ander voor met betooning
11 van eer. [Weest] niet traag
in ijver; [weest] vurig van
12 geest; dient den Heer. Ver-
blijdt u in de hoop; [weest]
geduldig in de verdruk-
king; volhardt in het ge-
13 bed. Deelt mede voor de
behoeften der heiligen;
tracht naar gastvrijheid.
14 Zegent die u vervolgen;
15 zegent, en vloekt niet. Ver-
blijdt u met de blijden, en
weent met de weenenden.
16 [Weest] eensgezind onder
elkander; tracht niet naar
hooge dingen, maar voegt
u tot de nederigen.[b] Weest
niet wijs in uw eigen oogen.
17 Vergeldt niemand kwaad
met kwaad; bezorgt het-
geen eerlijk is voor alle
18 menschen. Indien [het] mo-
gelijk [is], zooveel van u af-
hangt, houdt vrede met alle
19 menschen. Wreekt uzelven
niet, geliefden! maar geeft
den toorn plaats; want er
staat geschreven: „Aan mij
de wraak! Ik zal vergelden,
20 zegt [de] Heer." [c] „Indien
dan uwen vijand hongert,
geef hem te eten; indien

[a]) Of „mildheid." — [b]) Personen of zaken. — [c]) Deut. XXXII: 35.

hem dorst, geef hem te
drinken; want dit doende,
zult gij kolen vuurs op zijn
21 hoofd hoopen."[a] Word door
het kwade niet overwonnen,
maar overwin het
kwade door het goede.

XIII. — Alle ziel [zij] den
machten, over [haar] gesteld,
onderdanig; want er
is geen macht dan van God,
en die[b] er zijn, zijn door
2 God verordend. Derhalve,
wie zich tegen de macht
verzet, wederstaat de verordening
van God; en die
[haar] wederstaan, zullen
over zichzelven een oordeel
3 brengen. Want de overheden
zijn niet tot een vrees
voor een goed, maar voor
een kwaad werk.[c] Wilt gij
nu de macht niet vreezen,
doe het goede, en gij zult
4 lof van haar hebben; want
zij is Gods dienares, u
ten goede. Maar indien gij
kwaad doet, zoo vrees!
want zij draagt het zwaard
niet tevergeefs; want zij is
Gods dienares, een wreekster
tot straf[d] voor hem,
5 die kwaad doet. Daarom is
het noodig onderdanig te
zijn, niet alleen om der
straf[d], maar ook om des
6 gewetens wil. Want daarom
betaalt gij ook schatting,
want zij zijn dienaren
Gods, juist daarin voortdurend
7 durend werkzaam. Geeft[e]
aan allen, wat hun toekomt:
schatting, wien
schatting; tol, wien tol;
vreeze, wien vreeze; eere,
8 wien eere [toekomt]. Weest
niemand iets schuldig dan
elkander lief te hebben;
want die den ander liefheeft,
heeft de wet ver-
9 vuld.[f] Want dit: „Gij zult
geen overspel doen, gij zult
niet dooden, gij zult niet
stelen,[g] gij zult niet begeeren",
en zoo er eenig
ander gebod is, het wordt
in dit woord samengevat:
„Gij zult uwen naaste lief-
10 hebben als uzelven.[h] De
liefde doet den naaste geen
kwaad. Zoo is dan de liefde
de vervulling der wet.

[a]) Spr. XXV: 21, 22. — [b]) R. „de machten, die." — [c]) R. „Voor goede werken, maar voor kwade werken." — [d]) Lett. „toorn." — [e]) R. v. b. „dan." — [f]) Of „vervult de wet." Door het gedrag, 't welk een uitvloeisel van de liefde is, is de wet reeds vervuld, eer zij hare eischen doet gelden. — [g]) R. v. b. „en gij zult niet valsch getuigen." — [h]) Lev. XIX: 18.

11 En dit [te meer], dewijl
wij den tijd kennen, dat de
ure reeds daar is, dat wij
uit den slaap zouden opwa-
ken; want de behoudenis is
ons nu nader, dan toen wij
12 geloofd hebben. De nacht
is ver gevorderd, en de dag
is nabij. Laat ons dan afleg-
gen de werken der duister-
nis, en aandoen de wape-
13 nen des lichts. Laat ons, als
op den dag, welvoegelijk
wandelen, niet in brasse-
rijen en dronkenschappen,
niet in slaapkameren en
ontuchtigheden, niet in
14 twist en nijd; maar doet aan
den Heer Jezus Christus,
en verzorgt het vleesch
niet tot begeerlijkheden.

XIV. — Die nu zwak is in het
geloof, neemt [hem] aan;
niet om twijfelachtige vra-
2 gen te beslissen. De een
gelooft alles te mogen eten,
maar die zwak is, eet moes-
3 kruiden. Die eet, minachte
hem niet, die niet eet; en
die niet eet, oordeele hem
niet, die eet; want God
heeft hem aangenomen.
4 Wie zijt gij, die eens
anderen huisknecht oor-
deelt? Hij staat of valt zijn
eigen heer. En hij zal staan-
de gehouden worden, want
de Heer [a] is machtig hem
5 staande te houden. De een
acht den eenen dag boven
den anderen dag, maar de
ander acht al de dagen
[gelijk]. Een iegelijk zij in
zijn eigen gemoed ten volle
6 verzekerd. Die den dag in
acht neemt, neemt [hem]
in acht om des Heeren wil;
[en die den dag niet in acht
neemt, neemt [hem] niet in
acht om des Heeren wil.] [b]
En [c] die eet, eet om des
Heeren wil, want hij dankt
God; en die niet eet, eet
niet om des Heeren wil, en
7 hij dankt God. Want nie-
mand onzer leeft zichzel-
ven, en niemand sterft zich-
8 zelven; want hetzij wij le-
ven, wij leven den Heere;
hetzij wij sterven, wij ster-
ven den Heere. Hetzij wij
dan leven, hetzij wij ster-
ven, wij zijn des Heeren.
9 Want daartoe is Christus
gestorven en weder levend
geworden, [d] opdat hij zou
heerschen zoowel over doo-
10 den als levenden. Maar gij,

[a]) R. „God." — [b]) De woorden tusschen [ ] komen in vele handschriften niet voor. — [c]) R. l. w. „En." — [d]) R. „Want daartoe is Christus beide gestorven en opgestaan en weder levend geworden."

waarom oordeelt gij uwen
broeder? Of ook gij, waar-
om minacht gij uwen broe-
der? Want wij zullen allen
voor den rechterstoel Gods[a]
11 gesteld worden; want er
staat geschreven: „Ik leef,
zegt [de] Heer, voor mij zal
alle knie zich buigen, en
alle tong zal God belijden."[b]
12 Zoo zal dan een iegelijk
onzer voor zichzelven Gode
13 rekenschap geven. Laat
ons dan niet meer elkander
oordeelen; maar oordeelt
veeleer *dit*, dat gij den
broeder geen aanstoot of
14 ergernis geeft. Ik weet, en
ben overtuigd in den Heer
Jezus, dat niets op zichzel-
ven onrein is; alleen voor
hem, die meent, dat iets on-
rein is, dien [is het] onrein.
15 Want[c] indien uw broeder
om der spijze wil bedroefd
wordt, zoo wandelt gij niet
meer naar liefde. Verderf
door uwe spijze dien niet,
voor wien Christus gestor-
16 ven is. Dat dan hetgeen
voor u goed is niet gelasterd
17 worde! Want het konink-
rijk Gods is niet spijs en
drank, maar rechtvaardig-
heid en vrede en blijdschap
in den Heiligen Geest.
18 Want wie Christus daarin
dient, [is] *Gode welbeha-*
gelijk, en bij de menschen
beproefd [bevonden].
19 Zoo laat ons dan najagen
hetgeen tot den vrede en
hetgeen *tot de stichting on-*
20 der elkander [dient]. Breek
om der spijze wil het werk
van God niet af! Alle din-
gen [zijn] wel rein; maar
[het is] kwaad voor den
mensch, die met aanstoot
21 eet. [Het is] goed geen
vleesch *te eten*, noch wijn
te drinken, noch [iets]
waaraan uw broeder zich
stoot, of geërgerd wordt,
22 of zwak is. Hebt gij geloof?
Heb [het] bij uzelven voor
God. Welgelukzalig hij,
die zichzelven niet oordeelt
in hetgeen hij voor goed
23 houdt. Maar die twijfelt, als
hij eet, is veroordeeld, om-
dat [het] niet uit[d] geloof
[is]; en al wat niet uit[d]
geloof is, is zonde.
XV. — Maar wij, die sterk
zijn, behooren de zwakhe-
den der onsterken te dra-
gen, en niet onszelven te
2 behagen. Een iegelijk on-
zer[e] behage den naaste ten

[a]) R. „van Christus." — [b]) Jes. XLV : 23. — [c]) R. „Maar." — [d]) Of „Op grond van." — [e]) R. v. b. „dan."

3 goede, tot stichting. Want
ook Christus heeft zichzel-
ven niet behaagd, maar
gelijk geschreven staat:
„De smaadheden van die u
smaden, zijn op mij geval-
4 len."[a] Want al wat te voren
geschreven is, is tot onze
leering[b] geschreven, op-
dat wij door de volharding
en door[c] de vertroosting
der Schriften hoop zouden
5 hebben. De God nu der vol-
harding en der vertroos-
ting geve u eensgezind te
zijn onder elkander naar
6 Christus Jezus; opdat gij
eendrachtig, met éénen
mond, den God en Vader
van onzen Heer Jezus Chris-
7 tus verheerlijkt. Daarom,
neemt elkander aan, gelijk
ook Christus u aangenomen
heeft ter heerlijkheid Gods.
8 Want[d] ik zeg, dat Jezus[e]
Christus een dienstknecht
der besnijdenis geworden
is ter wille van de waarheid
Gods, ten einde de beloften
der vaderen te bevestigen,
9 en dat de volken God zou-
den verheerlijken wegens
de barmhartigheid, gelijk
geschreven staat: „Daarom
zal ik U belijden onder de
volken, en uwen naam lof-
10 zingen."[f] En wederom zegt
hij: „Weest vroolijk, gij
11 volken met zijn volk!"[g] En
wederom: „Looft den Heer,
al gij volken! en dat al de
12 natiën Hem prijzen!"[h] En
wederom zegt Jesaja: „Er
zal zijn de wortel van Isaï,
en die opstaat om over de
volken te heerschen; op
hem zullen de volken ho-
13 pen."[i] De God nu der hoop
vervulle u met alle blijd-
schap en vrede in het ge-
looven, opdat gij overvloe-
dig moogt zijn in de hoop
door de kracht des Heiligen
Geestes.
14 Doch, mijne broeders!
ook ikzelf ben van u over-
tuigd, dat gij ook zelven
vol goedheid zijt, vervuld
met alle kennis, machtig
om ook elkander te verma-
15 nen. Maar ik heb u eens-
deels wat stout geschreven,
broeders! als u herinneren-
de, uithoofde van de ge-
nade, die mij door God ge-
16 geven is, dat ik een dienaar

[a]) Ps. LXIX: 9. — [b]) R. v. b. „te voren." — [c]) R. l. w. „door." — [d]) R. „En." — [e]) V. l. w. „Jezus." — [f]) Ps. XVIII: 50. — [g]) Deut. XXXII: 43. — [h]) R. „en prijst Hem, al gij natiën!" Ps. CXVII: 1. — [i]) Jes. XI: 10.

van Christus Jezus[a] zou
zijn voor de volken, om als
priester te dienen in het
evangelie van God, opdat
het offer der volken aange-
naam zij, geheiligd door
17 den Heiligen Geest. Zoo
heb ik dan roem in Christus
Jezus in die dingen, welke
18 God aangaan. Want ik zal
mij niet verstouten iets te
zeggen, wat Christus niet
door mij gewrocht heeft tot
gehoorzaamheid der vol-
ken, door woord en werk,
19 in de kracht van teekenen
en wonderen, in de kracht
van den Geest Gods[b]; zoo-
dat ik, van Jeruzalem af
en rondom, tot Illyrië toe,
de verkondiging van het
evangelie van Christus vol-
20 bracht heb; en ik heb mij
alzoo bevlijtigd om het
evangelie te verkondigen,
niet waar Christus ge-
noemd was, opdat ik niet
op eens anders fondament
21 zou bouwen; maar, gelijk
geschreven staat: „Wien
niet van hem was verkon-
digd, die zullen zien, en die
niet gehoord hebben, die
22 zullen verstaan."[c] Daarom
ben ik ook menigmaal ver-
hinderd geweest om tot u
23 te komen. Maar nu in deze
gewesten geen plaats meer
hebbende, en sedert vele
jaren groot verlangen heb-
bende om tot u te komen,
24 [zoo zal ik tot u komen,][d]
wanneer ik naar Spanje
reis. Want ik hoop op de
doorreis u te zien, en door
u derwaarts geleid te wor-
den, als ik mij eerst aan
u eenigermate verzadigd
25 heb. Doch nu reis ik naar
Jeruzalem, dienende de
26 heiligen. Want Macedonië
en Achaje hebben goedge-
vonden eenige handreiking
te doen voor de armen on-
der de heiligen, die te Je-
27 ruzalem zijn; want zij heb-
ben het goedgevonden, en
zij zijn hunne schulde-
naars; want indien de vol-
ken hunne geestelijke goe-
deren zijn deelachtig ge-
worden, zoo zijn zij ook
schuldig hen met de stof-
28 felijke te dienen. Nadat ik
dan dit volbracht, en hun
deze vrucht bezegeld zal
hebben, zal ik door uwe
[stad] naar Spanje gaan.

[a]) R. „Jezus Christus." — [b]) S. l. w. „Gods;" and. l. „van den Heiligen Geest." — [c]) Jes. LII: 15. — [d]) R. heeft deze woorden in den tekst.

29 En ik weet, dat, als ik tot
u kom, ik met een vollen
zegen van Christus[a] komen
30 zal. Doch ik bid u, broeders! door onzen Heer Jezus Christus en door de liefde des Geestes, dat gij met mij strijdt in de gebe-
31 den tot God voor mij; opdat ik moge verlost worden van de ongehoorzamen in Judéa, en opdat mijne dienst, die [ik] aan Jeruzalem [doe], den heiligen
32 aangenaam zij, opdat ik door den wil van God met blijdschap tot u kome, en
33 mij met u verkwikke. De God nu des vredes [zij] met u allen! Amen.

XVI. — En ik beveel u Fébe aan, onze zuster, die een dienares is van de gemeente, die in Kenchreën is,
2 opdat gij haar ontvangt in den Heer, gelijk het den heiligen betaamt, en haar bijstaat, in welke zaak zij u mocht noodig hebben; want ook zíj heeft bijstand verleend aan velen, ook aan
3 mijzelven. Groet Prisca[b] en Aquila, mijne medearbei-
4 ders in Christus Jezus, (die voor mijn leven hunnen hals gewaagd hebben, die niet ík alleen dank, maar ook al de gemeenten der
5 volken,) en de gemeente in hun huis. Groet Epénetus, mijnen geliefde, die de eersteling is van Azië[c] voor
6 Christus. Groet Maria, die veel voor u[d] gearbeid heeft.
7 Groet Andrónicus en Junias, mijne nabestaanden en mijne medegevangenen, die vermaard zijn onder de apostelen, die ook vóór mij in Christus geweest zijn.
8 Groet Amplias, mijnen ge-
9 liefde in [den] Heer. Groet Urbánus, onzen medearbeider in Christus, en Sta-
10 chys, mijnen geliefde. Groet Apélles, den beproefde in Christus. Groet die van het [huis] van Aristobúlus.
11 Groet Heródion, mijnen nabestaande. Groet hen, die van het [huis] van Narcissus in [den] Heer zijn.
12 Groet Tryféna en Tryfósa, die in [den] Heer arbeiden. Groet Persis, de geliefde, die veel gearbeid
13 heeft in [den] Heer. Groet Rufus, den uitverkorene in [den] Heer, en zijne
14 moeder en de mijne. Groet

[a]) R. „des evangelies van Christus." — [b]) R. „Priscilla." — [c]) R. „Achaje." — [d]) R. „ons."

Asyncritus, Flégon, Hermas, Pátrobas, Hermes en
15 de broeders bij hen. Groet Filólogus en Julias, Neréus en zijne zuster, en Olympas, en al de heiligen
16 bij hen. Groet elkander met een heiligen kus. Al[a] de gemeenten van Christus groeten u.
17 En ik vermaan u, broeders! hebt acht op hen, die tweedracht en ergernis verwekken tegen de leer, die gij geleerd hebt, en
18 onttrekt u aan hen. Want dezulken dienen niet onzen Heer[b] Christus, maar hunnen eigenen buik, en door vleitaal en lofspraak verleiden zij de harten der ar-
19 geloozen. Want uwe gehoorzaamheid is tot [kennis van] allen gekomen. Ik verblijd mij dan over u; doch ik wil, dat gij wijs zijt in het goede, maar on-
20 noozel in het kwade. De God nu des vredes zal den satan weldra onder uwe voeten verpletteren. De genade onzes Heeren Jezus Christus [zij] met u![c]
21 U groeten Timótheüs, mijn medearbeider, en Lucius en Jason en Socípater, mijne nabestaanden.
22 Ik, Tertius, die den brief geschreven heb, groet u in
23 [den] Heer. U groet Gajus, de gastheer van mij en van de geheele gemeente. U groet Erastus, de rentmeester der stad, en de
24 broeder Quartus. De genade onzes Heeren Jezus Christus [zij] met u allen. Amen.[d]
25 Hem nu, die machtig is u te bevestigen, naar mijn evangelie en de prediking van Jezus Christus, volgens de openbaring van de verborgenheid, die in de tijden der eeuwen verzwe-
26 gen is geweest, maar die nu is geopenbaard, en door profetische schriften, naar het bevel des eeuwigen Gods, tot gehoorzaamheid des geloofs, onder al de volken bekend is gemaakt, —
27 den alleen wijzen God door Jezus Christus, wien de heerlijkheid [zij] tot in eeuwigheid! Amen.

---

a) R. l. w. „Al." — b) R. v. b. „Jezus." — c) R. v. b. „Amen." — d) V. l. vs. 24 weg.

DE EERSTE BRIEF

AAN DE

KORINTHIËRS.

I. — Paulus, geroepen apos-
tel van Jezus Christus door
den wil van God, en Sos-
2 thenes, de broeder, *aan*
de gemeente Gods, die te
Korinthe is, aan de gehei-
ligden in Christus Jezus,
geroepene heiligen, met
allen, in elke plaats, die
den naam aanroepen van
onzen Heer Jezus Christus,
zoowel hunnen als onzen
3 [Heer]: genade [zij] u en
vrede van God, onzen Va-
der, *en van den* Heer Je-
zus Christus.
4 Ik dank mijnen God te
allen tijd over u, wegens
de genade Gods, die u ge-
geven is in Christus Jezus,
5 dat gij in alles rijk gewor-
den zijt in hem, in alle
woord [der leer] en alle
6 kennis, gelijk de getui-
genis van Christus onder
7 u bevestigd is, zoodat het
u aan geen genadegave
ontbreekt, terwijl gij de
openbaring onzes Heeren
Jezus Christus verbeidt,
8 die u ook bevestigen zal
ten einde toe, [zoodat gij]
onstraffelijk [zijt] in den
dag van onzen Heer Jezus
9 Christus. God [is] getrouw,
door wien gij geroepen zijt
tot de gemeenschap van
zijnen Zoon Jezus Christus,
onzen Heer.
10 Doch ik vermaan u, broe-
ders! *door den naam* van
onzen Heer Jezus Chris-
tus, dat gij allen hetzelfde
spreekt, en dat onder u
geen scheuringen zijn;
maar dat gij in denzelfden
zin en in hetzelfde ge-
voelen samengevoegd zijt.
11 Want mij is aangaande u
bekend gemaakt, mijne
broeders! door die van
Chloë, dat er twisten on-

12 der u zijn. Want hiervan
spreek ik, dat een iegelijk
uwer zegt: Ik ben van Paulus,
en ík van Apollos, en
ík van Kefas, en ík van
13 Christus. Is Christus gedeeld?
Is Paulus voor u
gekruisigd? Of zijt gij tot
den naam van Paulus ge-
14 doopt? Ik dank God, dat
ik niemand uwer gedoopt
heb, dan Crispus en Gajus;
15 opdat niet iemand zegge,
dat ik tot mijnen naam
16 gedoopt heb. Doch ik heb
ook het huisgezin van
Stefanas gedoopt; voorts
weet ik niet, dat ik iemand
17 anders gedoopt heb. Want
Christus heeft mij niet gezonden
om te doopen, maar
om het evangelie te verkondigen;
niet met wijsheid
van woorden, opdat
het kruis van Christus niet
18 verijdeld worde. Want het
woord des kruises is hun,
die verloren gaan, dwaasheid;
maar ons, die behouden
worden, is het de
19 kracht Gods. Want er staat
geschreven: „Ik zal de
wijsheid der wijzen doen
vergaan, en het verstand
der verstandigen zal Ik te
20 niet doen." [a] Waar is de
wijze? waar de schriftgeleerde?
waar de redetwister
dezer eeuw? Heeft
God niet de wijsheid der [b]
wereld tot dwaasheid ge-
21 maakt? Want naardien, in
de wijsheid Gods, de wereld
door de wijsheid God
niet heeft gekend, zoo
heeft het Gode behaagd,
door de dwaasheid der prediking
te behouden hen,
22 die gelooven. Naardien de
Joden teekenen [c] begeeren,
en de Grieken wijsheid
23 zoeken; doch wij prediken
Christus, den gekruisigde,
den Joden een ergernis en
den volken [d] een dwaas-
24 heid; maar den geroepenen
zelven, zoowel Joden
als Grieken, Christus, de
kracht Gods en de wijs-
25 heid Gods. Want het dwaze
Gods is wijzer dan de
menschen; en het zwakke
Gods is sterker dan de
26 menschen. Want ziet uwe
roeping, broeders! dat er
niet vele wijzen zijn naar
het vleesch, niet vele machtigen,
niet vele edelen;
27 maar het dwaze der wereld
heeft God uitverkoren, op-

[a]) Jes. XXIX: 14. — [b]) R. „dezer." — [c]) R. „een teeken." — [d]) R. „Grieken."

dat Hij de wijzen bescha-
men zou; en het zwakke
der wereld heeft God uit-
verkoren, opdat Hij het
28 sterke beschamen zou; en
het onedele der wereld en
het verachte heeft God uit-
verkoren, en hetgeen niets
is, opdat Hij hetgeen iets
29 is te niet zou doen; opdat
geen vleesch zou roemen
30 voor God.[a] Maar uit Hem
zijt gíj in Christus Jezus,
die ons geworden is wijs-
heid van God, en gerechtig-
heid, en heiligheid, en ver-
31 lossing; opdat, gelijk ge-
schreven staat: „Die roemt,
roeme in [den] Heer."[b]
II. — En ik, broeders! toen
ik tot u kwam, kwam niet
met uitnemendheid van
woorden of wijsheid, u de
getuigenis van God ver-
2 kondigende. Want ik had
voorgenomen niets onder
u te weten dan Jezus Chris-
3 tus, en dien gekruisigd. En
ik was bij u in zwakheid,
en in vreeze, en in veel
4 beven; en mijn woord en
mijne prediking [was] niet
in overredende woorden
van[c] wijsheid, maar in be-
tooning van den Geest en
5 van kracht; opdat uw ge-
loof niet zou zijn in wijs-
heid van menschen, maar
in de kracht Gods.
6 Maar wij spreken wijs-
heid onder de volmaakten;
doch een wijsheid niet van
deze wereld[d], noch van de
oversten dezer wereld[d],
7 die te niet worden; maar
wij spreken Gods wijsheid
in verborgenheid, de be-
dekte [wijsheid], die God
vóór alle eeuwen verordend
heeft tot onze heerlijk-
8 heid, die geen van de over-
sten dezer wereld[d] gekend
heeft; (want hadden zij
haar gekend, zij zouden
den Heer der heerlijkheid
niet gekruisigd hebben;)
9 maar gelijk geschreven
staat: „Wat geen oog heeft
gezien, en geen oor heeft
gehoord, en in geen men-
schenhart is opgekomen,
hetgeen God bereid heeft
voor hen, die Hem lief-
10 hebben."[e] Doch God heeft
het ons geopenbaard door
zijnen[f] Geest; want de
Geest onderzoekt alle din-
gen, ook de diepten Gods.

[a]) R. „Hem." — [b]) Jes. XLV: 25; Jer. IX: 24. — [c]) R. v. b. „menschelijke." — [d]) Of „eeuw." — [e]) Jes. LXIV: 4. — [f]) S. i. „den."

11 Want wie van de menschen
weet, hetgeen des men-
schen is, dan de geest des
menschen, die in hem is?
zoo weet ook niemand het-
geen Gods is, dan de Geest
12 Gods. Want wij hebben niet
ontvangen den geest der
wereld, maar den Geest[a],
die uit God is, opdat wij
zouden weten de dingen,
die ons door God geschon-
13 ken zijn; die wij ook spre-
ken, niet met woorden,
die menschelijke wijsheid
leèrt, maar met [woorden],
die de[b] Geest leert, gees-
telijke [dingen] door gees-
telijke [woorden] mededee-
14 lende. Maar de natuurlijke
mensch neemt niet aan het-
geen van den Geest Gods
[is], want het is hem dwaas-
heid, en hij kan het niet
verstaan, omdat het geeste-
lijk onderscheiden[c] wordt;
15 maar die geestelijk is, on-
derscheidt[c] alle dingen;
doch hijzelf wordt door
niemand onderscheiden.[c]
16 Want „wie heeft den zin[d]
[des] Heeren gekend, die
Hem zou onderrichten?"[e]
Maar wíj hebben den zin[d]
van Christus.

III. — En ik, broeders! kon
tot u niet spreken als
tot geestelijken, maar als
tot vleeschelijken, als tot
kleine kinderen in Chris-
2 tus. Want ik voedde u met
melk,[f] niet met vaste spijs;
want gij vermocht nog niet,
ja, gij vermoogt ook nu
3 nog niet; want gij zijt nog
vleeschelijk. Want daar er
nijd en twist[g] onder u is,
zijt gij niet vleeschelijk, en
wandelt gij niet naar den
4 mensch? Want wanneer
de een zegt: Ik ben van
Paulus; en de ander: Ik
van Apollos, zijt gij niet
5 menschelijk?[h] Wie is dan
Apollos, en wie is Pau-
lus?[i] Dienstknechten, door
wie gij geloofd hebt, en dat
gelijk de Heer aan een
6 iegelijk gegeven heeft. Ik
heb geplant, Apollos heeft
nat gemaakt, maar God
heeft den wasdom gegeven.
7 Zoo is dan noch hij, die
plant, iets, noch hij, die
nat maakt, maar God, die
8 den wasdom geeft. En die

[a]) Zie de voorrede. — [b]) R. v. b. „Heilige." — [c]) Of „beoordeeld." — [d]) d. i. de gedachte. — [e]) Jes. XL: 13, 14. — [f]) R. v. b. „en." — [g]) R. v. b. „en tweedracht." — [h]) R. „vleeschelijk." — [i]) R. „Wie is dan Paulus, en wie is Apollos?"

plant, en die nat maakt
zijn één; doch een iegelijk
zal zijn eigen loon ontvan-
gen naar zijn eigen arbeid.
9 Want wij zijn Gods mede-
arbeiders; Gods akker-
werk, Gods gebouw zijt gij.
10 Naar de genade Gods, die
mij gegeven is, heb ik als
een wijs bouwmeester het
fondament gelegd, en een
ander bouwt er op. Doch
een iegelijk zie toe, hoe
11 hij er op bouwt. Want nie-
mand kan een ander fonda-
ment leggen, dan hetgeen
gelegd is, hetwelk is Jezus
12 Christus. Indien nu iemand
op dit fondament bouwt:
goud, zilver, kostelijke
steenen, hout, hooi, stop-
13 pelen, eens iegelijks werk
zal openbaar worden; want
de dag zal het verklaren,
omdat hij [a] in vuur geopen-
baard wordt; en hoedanig
eens iegelijks werk is, zal
14 het vuur beproeven. Indien
iemands werk, dat hij daar-
op gebouwd heeft, zal blij-
ven [b], hij zal loon ontvan-
15 gen; indien iemands werk
zal verbranden, hij zal
schade lijden, maar zelf
zal hij behouden worden,
doch zóó als door het vuur. [c]
16 Weet gij niet, dat gij
Gods tempel zijt, en dat de
Geest Gods in u woont?
17 Indien iemand den tempel
Gods verderft, dien zal God
verderven; want de tempel
Gods is heilig, en zooda-
nigen [d] zijt gij.
18 Niemand bedriege zich-
zelven! Indien iemand on-
der u meent wijs te zijn
in deze eeuw, hij worde
dwaas, opdat hij wijs worde.
19 Want de wijsheid dezer
wereld is dwaasheid bij
God; want er staat ge-
schreven: „Die de wijzen
vangt in hunne arglistig-
20 heid"; [e] en wederom: „[De]
Heer kent de overleggin-
gen der wijzen, dat zij ijdel
21 zijn." [f] Zoo roeme dan nie-
mand in menschen; want
22 alles is het uwe: hetzij Pau-
lus, hetzij Apollos, hetzij
Kefas, hetzij wereld, hetzij
leven, hetzij dood, hetzij
tegenwoordige, hetzij toe-
komende dingen, het is
23 alles het uwe, en gij [zijt]
van Christus, en Christus
[is] van God.

[a]) d. i. de dag. — [b]) R. „blijft." — [c]) d. i. als een, die door het vuur gegaan is. — [d]) d. i. heiligen. — [e]) Job V: 13. — [f]) Ps. XCIV: 11.

IV. — Alzoo beschouwe men
ons als dienaars van Chris-
tus en rentmeesters van
de verborgenheden Gods.
2 Voorts wordt hier [a] in
de rentmeesters vereischt,
dat ieder trouw bevonden
3 worde. Doch het is voor mij
het geringste, dat ik door
u beoordeeld worde, of
door een menschelijk oor-
deel [b]; ja, ik beoordeel ook
4 mijzelven niet. Want ik
ben mijzelven van niets be-
wust, doch daardoor ben
ik niet gerechtvaardigd;
maar hij, die mij beoor-
5 deelt, is [de] Heer. Zoo oor-
deelt dan niets vóór den
tijd, totdat de Heer komt,
die ook hetgeen in de duis-
ternis verborgen is aan het
licht brengen, en de raad-
slagen der harten openba-
ren zal; en dan zal een
iegelijk [zijnen] lof hebben
van God.
6 Deze dingen nu, broe-
ders! heb ik op mijzelven
en Apollos toegepast om
uwentwil, opdat gij aan
ons zoudt leeren niet te
denken boven hetgeen ge-
schreven staat; opdat nie-
mand zich opblaze voor
den een tegen den ander.
7 Want wie onderscheidt u?
en wat hebt gij, dat gij niet
ontvangen hebt? En zoo gij
het ook ontvangen hebt,
waarom roemt gij, alsof gij
het niet ontvangen hadt?
8 Reeds zijt gij verzadigd,
reeds zijt gij rijk gewor-
den, zonder ons hebt gij
geheerscht; en ik wilde
wel, dat gij heerschtet,
opdat ook wíj met u heer-
9 schen mochten! Want ik
acht, dat God ons, de apos-
telen, als de laatsten heeft
gesteld, als ter dood ver-
wezenen; want wij zijn een
schouwspel geworden voor
de wereld, zoowel voor en-
gelen als voor menschen.
10 Wíj [zijn] dwazen om
Christus wil, maar gíj [zijt]
wijs in Christus; wíj zwak,
maar gíj sterk; gíj heer-
11 lijk, maar wíj veracht. Tot
op deze ure lijden wij zoo-
wel honger als dorst, en
zijn naakt, en worden met
vuisten geslagen, en heb-
ben geen vaste woonplaats,
12 en arbeiden, werkende met
onze eigene handen. Wij
worden gescholden, en wij
zegenen; vervolgd, en wij

[a]) R. l. w. „hier." — [b]) Lett. „dag," d. i. oordeelsdag.

13 verdragen; gelasterd, en
wij bidden; wij zijn als het
uitvaagsel der wereld ge-
worden, aller afschrapsel
14 tot nu toe. Ik schrijf deze
dingen niet om u te be-
schamen, maar ik vermaan
[u] als mijne geliefde kin-
15 deren. Want al hadt gij
tienduizend leermeesters
in Christus, zoo [hebt gij]
toch niet vele vaders; want
in Christus Jezus heb ík u
door het evangelie ver-
16 wekt. Ik vermaan u dan:
weest mijne navolgers.
17 Daarom heb ik u Timótheüs gezonden, die mijn
geliefd en getrouw kind in
[den] Heer is, die u zal in-
dachtig maken mijne we-
gen, welke in Christus zijn,
gelijk ik alom in elke ge-
18 meente leer. Doch sommi-
gen zijn opgeblazen, alsof
ik niet tot u komen zou.
19 Maar ik zal spoedig tot u
komen, zoo de Heer wil,
en ik zal verstaan, niet de
woorden der opgeblazenen,
20 maar de kracht; want het
koninkrijk Gods [bestaat]
niet in woorden, maar in
21 kracht. Wat wilt gij? Zal ik
met de roede tot u komen,
of in liefde en in den geest
der zachtmoedigheid?

V. — Men hoort algemeen
van hoererij onder u, en
zulk een hoererij, die zelfs
onder de volken niet is,[a]
zoodat iemand zijns vaders
2 vrouw heeft. En gij zijt op-
geblazen, en hebt niet veel-
eer leed gedragen, opdat
hij, die deze daad begaan
heeft, uit uw midden wierd
3 weggedaan? Want ík,[b]
naar het lichaam afwezig,
maar naar den geest tegen-
woordig, heb reeds, als
ware ik tegenwoordig, ge-
oordeeld, hem, die dit al-
4 dus bedreven heeft, in den
naam van onzen Heer Jezus
Christus[c], als gij en mijn
geest vergaderd zijt met de
kracht van onzen Heer Je-
5 zus Christus[c], denzulken
aan den satan over te ge-
ven, tot verderf des vlee-
sches, opdat de geest be-
houden worde in den dag
6 des Heeren Jezus. Uw roe-
men [is] niet goed. Weet gij
niet, dat een weinig zuur-
deeg het geheele deeg zuur
7 maakt? Zuivert[d] het oude
zuurdeeg uit, opdat gij een
nieuw deeg moogt zijn,

[a]) R. „genoemd wordt.” — [b]) R. v. b. „als.” — [c]) S. l. w. „Christus.” — [d]) R. v. b. „dan.”

gelijk gij ongezuurd zijt;
want ook ons pascha,
8 Christus, is [a] geslacht. Zoo
laat ons dan feestvieren,
niet met oud zuurdeeg,
noch met zuurdeeg van
slechtheid en boosheid,
maar met ongezuurd brood
van oprechtheid en waarheid.
9 Ik heb u in den brief
geschreven, dat gij geen
omgang zoudt hebben met
10 hoereerders;[b] niet in 't algemeen met de hoereerders
dezer wereld, of de gierigaards en [c] roofgierigen, of
afgodendienaars; anders
toch zoudt gij de wereld
11 moeten uitgaan. Maar nu
heb ik u geschreven, dat,
wanneer iemand, een broeder genaamd zijnde, een
hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar,
of een dronkaard, of een
roofgierige, gij met [hem]
geen omgang zult hebben;
dat gij met zoo iemand zelfs
12 niet zult eten. Want wat
heb ik ook [d] die buiten zijn
te oordeelen. Oordeelt gij
niet hen, die binnen zijn?
13 Maar die buiten zijn, oordeelt God. [e] Doet den booze
uit uw midden weg.

VI. — Durft iemand uwer, als
hij een zaak heeft tegen
een ander, te recht gaan
voor de onrechtvaardigen,
en niet voor de heiligen?
2 Weet gij niet, dat de
heiligen de wereld zullen
oordeelen? En indien door
u de wereld wordt geoordeeld, zijt gij de geringste rechtzaken onwaardig?
3 Weet gij niet, dat wij engelen zullen oordeelen? en
dan niet de dingen van dit
4 leven? Zoo gij dan rechtzaken hebt over dingen
van dit leven, stelt die
daarover, die in de gemeente 't minst geacht zijn.
5 Ik zeg het u tot beschaming. Zoo is er dan onder
u niet één wijze, ook niet
één, die uitspraak zal kunnen doen tusschen zijne
6 broeders? Maar een broeder gaat met een broeder
te recht, en dat voor onge-
7 loovigen? Reeds in 't algemeen is het een gebrek
bij [f] u, dat gij rechtzaken
met elkander hebt. Waarom lijdt gij niet liever onrecht? Waarom lijdt gij

[a]) R. v. b. „voor ons." — [b]) R. v. b. „maar." — [c]) R. „of." — [d]) V. l. w. „ook." — [e]) R. v. b. „En." — [f]) R. „onder."

8 niet liever nadeel? Maar
gijzelven doet onrecht en
doet nadeel, en dat[a] aan
9 broeders. Weet gij niet,
dat onrechtvaardigen Gods
koninkrijk niet zullen be-
erven? Dwaalt niet! Noch
hoereerders, noch afgo-
dendienaars, noch over-
spelers, noch wellustelin-
gen, noch die zich met
10 mannen afgeven, noch die-
ven, noch gierigaards, noch
dronkaards, geen laster-
aars, geen roofgierigen
zullen Gods koninkrijk be-
11 erven. En dit waren som-
migen uwer; maar gij zijt
afgewasschen, maar gij zijt
geheiligd, maar gij zijt ge-
rechtvaardigd in den naam
des Heeren Jezus, en door
den Geest onzes Gods.
12 Alle dingen zijn mij ge-
oorloofd, maar alle dingen
zijn niet nuttig; alle dingen
zijn mij geoorloofd, maar
ik zal mij door geen ding
13 laten overheerschen. De
spijzen [zijn] voor den buik,
en de buik [is] voor de spij-
zen, maar God zal èn deze
èn genen te niet doen. Doch
het lichaam [is] niet voor
de hoererij, maar voor den
Heer, en de Heer voor het
14 lichaam. God nu heeft den
Heer opgewekt, en zal
ons opwekken door zijne
15 kracht. Weet gij niet, dat
uwe lichamen leden van
Christus zijn? Zal ik dan
de leden van Christus ne-
men, en [ze] tot leden eener
hoer maken? Dat zij verre!
16 Weet gij niet, dat wie
een hoer aanhangt, één
lichaam [met haar] is?
„Want die twee," zegt Hij,
„zullen tot één vleesch
17 zijn."[b] Maar die den Heer
aanhangt, is één geest
18 [met hem]. Vliedt de hoe-
rerij! Alle zonde, die een
mensch doet, is buiten het
lichaam, maar die hoe-
reert, zondigt tegen zijn
19 eigen lichaam. Weet gij
niet, dat uw lichaam de
tempel is van den Heiligen
Geest, die in u is, dien gij
van God hebt, en dat gij
20 niet uws zelfs zijt? Want
gij zijt voor een prijs ge-
kocht; verheerlijkt dan
God in uw lichaam![c]
VII. — Wat nu de dingen
aangaat, waarover gij mij
geschreven hebt: [Het is]
een mensch goed geen

[a]) R. „deze dingen." — [b]) Gen. II: 24. — [c]) R. v. b. „en in uwen geest, welke Godes zijn."

2 vrouw aan te raken. Doch
om der hoererijen wil, hebbe
be een ieder zijne eigene
vrouw, en iedere [vrouw]
hebbe haren eigenen man.
3 De man voldoe wat verschuldigd[a] is aan de vrouw,
en desgelijks ook de vrouw
4 aan den man. De vrouw
heeft over haar eigen
lichaam geen macht, maar
de man; en desgelijks heeft
ook de man over zijn eigen
lichaam geen macht, maar
5 de vrouw. Onttrekt u aan
elkander niet, tenzij dan
met onderling goedvinden
voor een tijd, opdat gij u
tot[b] het gebed verledigt;
en komt weder te zamen,
opdat de satan u niet verzoeke,
dewijl gij u niet ont-
6 houden kunt. Doch dit zeg
ik als toelating, niet als
7 bevel; ik wenschte echter,
dat alle menschen waren
evenals ik; maar een iegelijk
heeft zijne eigene gave
van God, de een dus, de
ander zoo.
8 Aan de ongetrouwden en
de weduwen nu zeg ik: [Het
is] hun goed, zoo zij blijven
9 evenals ik. Maar indien zij
zich niet onthouden kunnen,
dat zij trouwen; want
het is beter te trouwen dan
10 te branden. Maar aan de
getrouwden beveel ik —
niet ik, maar de Heer —
dat de vrouw van den man
11 niet scheide, (en indien zij
ook gescheiden is, dat zij
ongetrouwd blijve, of zich
met den man verzoene,) en
dat de man de vrouw niet
12 verstoote. Doch aan de
overigen zeg ík, niet de
Heer: Indien eenig broeder
een ongeloovige vrouw
heeft, en deze vindt goed
om bij hem te wonen, dat
13 hij haar niet verstoote. En
een vrouw, die een ongeloovigen
man heeft, en hij
vindt goed om bij haar te
wonen, dat zij [haren] man[c]
14 niet verstoote. Want de ongeloovige
man is geheiligd
door[d] de vrouw, en de ongeloovige
vrouw is geheiligd
door[d] den broeder[e];
anders toch waren uwe
kinderen onrein, maar nu
15 zijn zij heilig. Doch indien
de ongeloovige scheidt, dat
hij scheide. De broeder of
de zuster is in zulke [gevallen]
niet gebonden; maar
God heeft ons geroepen in

[a]) R. „betale de schuldige goedwilligheid." — [b]) R. v. b. „vasten en." — [c]) R. „hem." — [d]) Of „in." — [e]) R. „man."

16 vrede [te wandelen]. Want
wat weet gij, vrouw! of
gij den man niet behouden
zult? of wat weet gij, man!
of gij de vrouw niet be-
17 houden zult? Maar gelijk
de Heer[a] aan een iegelijk
heeft toebedeeld, gelijk
God[b] een iegelijk geroe-
pen heeft, alzoo wandele
hij. En aldus verorden ik
18 in al de gemeenten. Is
iemand als besnedene ge-
roepen, die trekke geen
voorhuid aan; is iemand in
de voorhuid geroepen, die
19 late zich niet besnijden. De
besnijdenis is niets, en de
voorhuid is niets, maar de
onderhouding van Gods ge-
20 boden. Een iegelijk blijve
in de roeping, waarin hij
21 geroepen is. Zijt gij als
slaaf geroepen, bekommer
u daarover niet; maar wan-
neer gij ook kunt vrij wor-
den, gebruik dat liever.
22 Want de slaaf, die in [den]
Heer geroepen is, is een
vrijgelatene [des] Heeren;
desgelijks ook is de vrije,
die geroepen is, een slaaf
23 van Christus. Gij zijt voor
een prijs gekocht, wordt
geen slaven van menschen.
24 Een iegelijk, waarin hij ge-
roepen is, broeders! daarin
blijve hij bij God.
25 Aangaande de maagden
nu heb ik geen bevel [des]
Heeren; maar ik geef mijn
gevoelen, als die barmhar-
tigheid van [den] Heer ge-
kregen heb om getrouw te
26 zijn. Ik meen dan, dat dit
goed is om den tegenwoor-
digen nood, dat het den
mensch goed is alzoo te
27 zijn. Zijt gij aan een vrouw
verbonden, zoek geen los-
making; zijt gij los van een
vrouw, zoek geen vrouw.
28 Doch al trouwt gij ook, gij
zondigt niet; en al trouwt
een maagd, zij zondigt
niet. Maar dezulken zullen
verdrukking hebben in het
29 vleesch; en ik spaar u. Dit
nu zeg ik, broeders![c] de
tijd is kort. Voorts dat ook
zij, die vrouwen hebben,
30 zijn als niet hebbende; en
die weenen, als niet wee-
nende; en die blijde zijn,
als niet blijde zijnde; en
die koopen, als niet bezit-
31 tende; en die de[d] wereld
gebruiken, als niet mis-
bruikende; want de ge-
daante dezer wereld gaat

[a]) R. „God." — [b]) R. „de Heer." — [c]) R. v. b. „dat." — [d]) R. „deze."

32 voorbij. En ik wil, dat gij
zonder bezorgdheid zijt. De
ongetrouwde is bezorgd
over de dingen des Heeren,
hoe hij den Heer zal beha-
33 gen; maar de getrouwde is
bezorgd over de dingen der
wereld, hoe hij de vrouw
34 zal behagen. Er is onder-
scheid tusschen een vrouw
en een maagd. De onge-
trouwde is bezorgd over de
dingen des Heeren, opdat
zij heilig zij, naar lichaam
en geest beide; maar de
getrouwde is bezorgd over
de dingen der wereld, hoe
zij den man zal behagen.
35 En dit zeg ik tot uw eigen
nut; niet opdat ik een strik
over u werpe, maar om der
welvoegelijkheid wil, en
om u te doen blijven bij den
Heer, zonder afgetrokken
36 te worden. Maar wanneer
iemand meent, dat hij on-
welvoegelijk handelt met
zijnen maagdom, zoo die
over den jeugdigen leeftijd
gaat, en het zoo moet we-
zen, die doe wat hij wil, hij
zondigt niet; dat zij trou-
37 wen. Maar die in zijn hart
vaststaat, en niet genood-
zaakt wordt, maar over
zijnen eigenen wil macht
heeft, en dit in zijn hart be-
sloten heeft, zijnen maag-
dom te bewaren, die doet
38 wèl. Alzoo, die trouwt, doet
wel; en[a] die niet trouwt,
39 doet beter. Een vrouw is[b]
verbonden, zoo langen tijd
haar man leeft; maar in-
dien de[c] man ontslapen is,
is zij vrij om te trouwen
met wien zij wil, alleenlijk
40 in [den] Heer. Doch zij is
gelukkiger, indien zij zóó
blijft, naar mijn gevoelen;
en ik meen ook den Geest
Gods te hebben.

VIII. — Wat nu de afgoden-
offers aangaat, wij weten —
(want wij hebben allen ken-
nis; de kennis blaast op,
2 maar de liefde sticht. [d]In-
dien iemand meent iets te
weten, die heeft nog niets
gekend, gelijk men be-
3 hoort te kennen; maar zoo
iemand God liefheeft, die
is door Hem gekend.) —
4 wat dan het eten van de
afgodenoffers aangaat, wij
weten, dat een afgod niets
is in de wereld, en dat er
geen ander[e] God is dan één.
5 Want indien er ook wer-
kelijk zijn, die goden ge-

[a]) R. „maar." — [b]) R. v. b. „door de wet." — [c]) R. „haar." —
[d]) R. v. b. „En." — [e]) V. l. w. „ander."

noemd worden, hetzij in
den hemel, hetzij op[a] aar-
de, (gelijk er vele goden
6 en vele heeren zijn,) zoo
[is er] toch voor ons maar
één God, de Vader, uit wien
alle dingen zijn, en wij
voor Hem; en één Heer,
Jezus Christus, door wien
alle dingen zijn, en wij
7 door hem. Maar de kennis
[is] niet in allen; doch som-
migen, met een geweten
des afgods, eten tot nu toe
als van afgodenoffer; en
hun geweten, daar het
zwak is, wordt bevlekt.
8 Spijs nu maakt ons Gode
niet aangenaam;[b] indien
wij niet eten, wij zijn er niet
minder om; indien wij eten,
wij zijn er niet beter om.[c]
9 Maar ziet toe, dat dit uw
recht niet misschien een
aanstoot worde voor de
10 zwakken. Want zoo iemand
u, die kennis hebt, in een
afgodstempel ziet aanzit-
ten, zal niet zijn geweten,
daar hij zwak is, gestijfd[d]
worden om de afgodenof-
11 fers te eten? En de zwakke,
de broeder,[e] om wiens wil
Christus gestorven is, gaat
door uwe kennis verloren.
12 Doch door aldus tegen de
broeders te zondigen, en
hun zwak geweten te kwet-
sen, zondigt gij tegen
13 Christus. Daarom, indien
spijs mijnen broeder ergert,
zoo zal ik in eeuwigheid
geen vleesch eten, opdat ik
mijnen broeder niet ergere.
IX. — Ben ik niet vrij? Ben
ik niet een apostel?[f] Heb
ik niet Jezus,[g] onzen Heer,
gezien? Zijt gíj niet mijn
2 werk in [den] Heer? Indien
ik anderen geen apostel
ben, zoo ben ik het toch u;
want het zegel mijns apos-
telschaps zijt gíj in [den]
3 Heer. Mijne verantwoor-
ding aan hen, die mij be-
4 oordeelen, is deze: Hebben
wij niet het recht om te
5 eten en te drinken? Heb-
ben wij niet het recht om
een zuster als vrouw [met
ons] om te voeren, evenals
de andere apostelen en de
broeders des Heeren en
6 Kefas. Of hebben alleen ik
en Barnabas geen recht om
7 niet te werken? Wie doet
ooit krijgsdienst op eigen
bezolding? Wie plant een

[a]) R. v. b. „de." — [b]) R. v. b. „want." — [c]) R. heeft den laatsten zin het eerst. — [d]) Lett. „gesticht." — [e]) R. „de zwakke broeder." — [f]) R. heeft de laatste vraag het eerst. — [g]) R. v. b. „Christus."

wijngaard, en eet niet van
zijne vrucht? Of wie weidt
een kudde, en eet niet van
8 de melk der kudde. Spreek
ik dit naar den mensch, of
zegt ook de wet dit niet?
9 Want in de wet van Mozes
staat geschreven: „Gij zult
een dorschenden os niet
muilbanden." [a] Zorgt God
10 voor de ossen? Of zegt Hij
dit alleszins om onzentwil?
Want om onzentwil is geschreven,
dat de ploeger
op hoop moet ploegen, en
de dorscher [moet dorschen]
op hoop van er in te
11 deelen. [b] Indien wij u het
geestelijke gezaaid hebben,
[is het iets] groots,
indien wij het stoffelijke
12 van u maaien? Indien anderen
dit recht op u bezitten,
wij niet nog meer?
Doch wij hebben dit recht
niet gebruikt, maar verdragen
alles, opdat wij aan
het evangelie van Christus
niet eenige verhindering
13 geven. Weet gij niet, dat
zij, die het heilige bedienen,
van den tempel [c] eten?
dat zij, die steeds bij het
altaar zijn, met het altaar
14 deelen? Zoo heeft ook de
Heer verordend voor hen,
die het evangelie verkondigen,
dat zij van het evan-
15 gelie leven. Maar ik heb
geen van deze dingen gebruikt.
Doch ik heb dit niet
geschreven, opdat het aan
mij aldus geschiede; want
[het ware] mij beter te sterven,
dan dat iemand mijnen
16 roem zou verijdelen. Want
zoo ik het evangelie verkondig,
het is mij geen
roem, want de nood is mij
opgelegd; want [d] wee mij,
zoo ik het evangelie niet
17 verkondig! Want indien
ik het vrijwillig doe, zoo
heb ik loon; maar indien
onvrijwillig, mij is een
rentmeesterschap toever-
18 trouwd. Wat is dan mijn
loon? Dat ik, het evangelie
verkondigende, het evangelie
[e] kosteloos stel, zoodat
ik van mijn recht in
het evangelie geen gebruik
19 maak. Want terwijl ik vrij
ben van allen, heb ik mij
allen tot slaaf gemaakt,
opdat ik er zooveel moge-
20 lijk zou winnen. En ik ben
den Joden geworden als

[a]) Deut. XXV : 4. — [b]) R. „en de dorscher op hoop moet in zijne hoop deelen." — [c]) Of „het heiligdom." — [d]) R. „maar." — [e]) R. v. b. „van Christus."

een Jood, opdat ik de Joden
mocht winnen; hun, die on-
der de wet zijn, als onder
de wet, (hoewel ikzelf niet
onder de wet ben,) [a] opdat
ik hen, die onder de wet
21 zijn, winnen mocht; hun,
die zonder wet zijn, als zon-
der wet, (hoewel ik niet
zonder wet voor God ben,
maar aan Christus wette-
lijk onderworpen,) opdat
ik hen, die zonder wet zijn,
22 winnen mocht. Ik ben den
zwakken [b] een zwakke ge-
worden, opdat ik de zwak-
ken mocht winnen; allen
ben ik alles geworden, op-
dat ik op alle manier eeni-
23 gen mocht behouden. En
ik doe alle dingen [c] om des
evangelies wil, opdat ik
mededeelgenoot met het-
zelve zij.
24 Weet gij niet, dat die in
de renbaan loopen, allen
wel loopen, doch één den
prijs ontvangt? Loopt al-
zoo, dat gij [dien] ver-
25 krijgt. En een iegelijk, die
kampt, onthoudt zich in al-
les; deze dan, opdat zij een
vergankelijke kroon ont-
vangen, maar wij een on-
26 vergankelijke. Ik loop der-
halve alzoo, niet als in het
onzekere; ik kamp alzoo,
niet als de lucht slaande;
27 maar ik bedwing [d] mijn
lichaam, en breng het tot
slavernij, opdat ik niet,
nadat ik anderen gepre-
dikt heb, zelf verwerpelijk
worde.
X. — Want [e] ik wil niet, dat
gij onkundig zijt, broeders!
dat onze vaders allen onder
de wolk waren, en allen
door de zee doorgegaan
2 zijn, en allen tot Mozes
gedoopt zijn in de wolk en
3 in de zee, en allen dezelfde
4 geestelijke spijs aten, en
allen denzelfden geestelij-
ken drank dronken. (Want
zij dronken uit de geeste-
lijke steenrots, die volgde;
de steenrots nu was Chris-
5 tus.) Maar in de meesten
hunner had God geen wel-
gevallen, want zij zijn in
de woestijn terneergeveld.
6 En deze dingen geschied-
den ons tot voorbeelden,
opdat wij geen lust zouden
hebben in het kwade, even-
als ook zij er lust in hadden.
7 Wordt ook geen afgoden-
dienaars, zooals sommigen
hunner, gelijk geschreven

[a]) R. l. w. „hoewel ikzelf niet onder de wet ben." — [b]) R. v. b. „als." — [c]) R. „dit." — [d]) Lett. „ik beuk." — [e]) R. „En."

staat: „Het volk zette zich
neder om te eten en te drin-
ken, en zij stonden op om
8 te spelen."[a] Laat ons ook
niet hoereeren, zooals som-
migen hunner hoereerden,
en er vielen op één dag drie
9 en twintig duizend. Laat
ons ook Christus[b] niet ver-
zoeken, zooals ook sommi-
gen hunner [hem] verzoch-
ten, en door de slangen
10 omkwamen. Murmureert
ook niet, zooals[c] sommi-
gen hunner murmureer-
den, en door den verderver
11 omkwamen. Al deze dingen
nu zijn hun overkomen tot
voorbeelden, en zijn be-
schreven tot waarschuwing
van ons, op wie de einden
der eeuwen gekomen zijn.
12 Daarom, wie meent te staan,
zie toe dat hij niet valle.
13 U heeft geen verzoeking
bevangen dan menschelij-
ke; maar God [is] getrouw,
die niet zal toelaten, dat
gij boven vermogen ver-
zocht wordt; maar met de
verzoeking zal Hij ook de
uitkomst geven, zoodat gij
[ze] kunt verdragen.
14 Daarom, mijne gelief-
den! vliedt de afgoden-
15 dienst. Ik spreek als tot
verstandigen; beoordeelt
16 gij hetgeen ik zeg. De
drinkbeker der dankzeg-
ging, dien wij zegenen, is
die niet de gemeenschap
des bloeds van Christus?
Het brood, dat wij breken,
is dat niet de gemeenschap
des lichaams van Christus?
17 Want wij, de velen, zijn
één brood, *één* lichaam;
want wij allen zijn ééns
18 broods deelachtig. Ziet op
Israël naar het vleesch!
Hebben niet zij, die de
offers eten, gemeenschap
19 met het altaar? Wat zeg ik
dan? dat een afgodenoffer
iets is? of dat een afgod
20 iets is?[d] [Neen], maar dat
hetgeen de volken offeren,
zij aan de duivelen[e] offeren,
en niet aan God; en ik wil
niet, dat gij met de duive-
21 len[e] gemeenschap hebt. Gij
kunt den drinkbeker [des]
Heeren niet drinken en den
drinkbeker der duivelen[e];
gij kunt niet deelhebben
aan de tafel [des] Heeren en
aan de tafel der duivelen.[e]
22 Zullen wij den Heer tot
jaloerschheid verwekken?
Zijn wij sterker dan Hij?

[a]) Exod. XXXII: 6. — [b]) V. l. „den Heer." — [c]) R. v. b. „ook." — [d]) R. heeft de laatste vraag het eerst. — [e]) Demonen.

23 Alles is [a] geoorloofd,
maar niet alles is nuttig;
alles is [a] geoorloofd, maar
24 niet alles sticht. Niemand
zoeke het zijne, maar [b]
hetgeen des anderen is.
25 Eet al wat in het vleesch-
huis verkocht wordt, zon-
der te onderzoeken om des
26 gewetens wil. Want „de
aarde is des Heeren en
27 hare volheid." [c] Wanneer
nu iemand van de onge-
loovigen u uitnoodigt, en
gij er wilt heengaan, eet
al wat u voorgezet wordt,
zonder te onderzoeken om
28 des gewetens wil. Maar in-
dien iemand tot u zegt: Dit
is godenoffer [d], eet het niet
om diens wil, die u dat te
kennen geeft, en om des
29 gewetens wil.[e] Doch ik zeg:
om het geweten, niet van
uzelven, maar des anderen;
want waarom wordt mijne
vrijheid door een ander ge-
30 oordeeld? [f] Indien ik met
dankzegging deel heb,
waarom word ik gelasterd
over hetgeen waarvoor ik
31 dankzeg? Hetzij dan dat
gij eet, hetzij dat gij drinkt,
hetzij dat gij iets anders
doet, doet het alles ter eere
32 Gods. Geeft geen aanstoot
noch aan Joden, noch aan
Grieken, noch aan de ge-
meente Gods, evenals ook
ik in alles allen behaag,
niet zoekende mijn eigen
voordeel, maar dat van
velen, opdat zij behouden
XI. worden. Weest mijne na-
volgers, gelijk ook ik van
Christus.
2 En ik prijs u [g], dat gij
mijner in alles gedenkt, en
de inzettingen behoudt,
gelijk ik ze u overgeleverd
3 heb. Doch ik wil, dat gij
weet, dat Christus het hoofd
is van iederen man, en de
man het hoofd van de
vrouw, en God het hoofd
4 van Christus. Ieder man,
die bidt of profeteert, heb-
bende [iets] op het hoofd,
5 onteert zijn hoofd; en
iedere vrouw, die bidt of
profeteert met ongedekten
hoofde, onteert haar hoofd;
want het is een en het-
zelfde, alsof zij geschoren
6 ware. Want indien een
vrouw niet gedekt is, zij
late zich ook het haar af-
snijden; maar indien het

[a]) R. v. b. „mij." — [b]) R. v. b. „een iegelijk." — [c]) Ps. XXIV: 1. — [d]) R. „afgodenoffer." — [e]) R. v. b. „want de aarde is des Heeren en hare volheid." — [f]) R. v. b. „En." — [g]) R. v. b. „broeders."

voor een vrouw schande is,
zich het haar te laten af-
snijden of zich te laten
scheren, zoo dekke zij zich.
7 Want de man moet het
hoofd niet dekken, daar hij
het beeld en de heerlijkheid
Gods is; maar de vrouw is
de heerlijkheid des mans.
8 Want de man is niet uit de
vrouw, maar de vrouw uit
9 den man; want ook de man
is niet geschapen om de
vrouw, maar de vrouw om
10 den man. Daarom moet de
vrouw een macht op het
hoofd hebben om der en-
11 gelen wil. Evenwel is noch
de vrouw zonder den man,
noch de man zonder de
12 vrouw[a], in den Heer. Want
gelijk de vrouw uit den
man is, zoo is ook de man
door de vrouw; maar alle
13 dingen [zijn] uit God. Oor-
deelt bij uzelven: is het be-
tamelijk, dat een vrouw
ongedekt tot God bidt?
14 Leert ook de natuur zelve
u niet, dat, zoo een man
lang haar draagt, het hem
15 een oneer is? Maar dat,
zoo een vrouw lang haar
draagt, het haar een eer
is; omdat haar het lange
haar tot een sluier gege-
16 ven is. Doch indien iemand
lust heeft tot twisten, wij
hebben zulk een gewoonte
niet, noch de gemeenten
Gods.
17 Dit[b] nu voorschrijvende,
prijs ik [u] niet,[c] dat[d] gij
niet tot beter, maar tot
18 erger samenkomt. Want
vooreerst, indien gij als ge-
meente[e] samenkomt, hoor
ik, dat er scheuringen on-
der u zijn, en ten deele ge-
19 loof ik het. Want er moe-
ten ook sekten onder u zijn,
opdat de beproefden onder
u openbaar worden.
20 Wanneer gij nu aan een
plaats samenkomt, zoo is
dat niet des Heeren avond-
21 maal eten. Want bij het
eten neemt ieder vooruit
zijn eigen avondmaal, en
de een is hongerig, en de
22 ander is dronken. Hebt gij
dan geen huizen om te eten
en te drinken? Of veracht
gij de gemeente Gods, en
beschaamt gij hen, die niets
hebben? Wat zal ik u zeg-
gen? Zal ik u prijzen? In
dezen prijs ik [u] niet.
23 Want ik heb van den Heer
ontvangen, hetgeen ik u

[a]) R. heeft deze woorden in omgekeerde orde. — [b]) d. i. hetgeen volgt. — [c]) Zie vs. 2. — [d]) Of „omdat." — [e]) R. „in de gemeente."

ook overgegeven heb, dat
de Heer Jezus in den nacht,
waarin hij overgeleverd
24 werd, het brood nam; en
nadat hij gedankt had, brak
hij het, en zeide: [a] Dit is
mijn lichaam, dat voor u [b]
is; doet dit tot mijne ge-
25 dachtenis. Desgelijks [nam
hij] ook den drinkbeker, na
het avondmaal, en zeide:
Deze drinkbeker is het
nieuwe verbond in mijn
bloed; doet dit, zoo dik-
wijls gij [dien] drinkt, tot
26 mijne gedachtenis. [c] Want
zoo dikwijls gij dit brood
eet, en den [d] drinkbeker
drinkt, verkondigt gij den
dood des Heeren, totdat
27 hij komt. Derhalve wie op
een onwaardige wijze het [e]
brood eet of den drinkbe-
ker des Heeren drinkt, die
zal schuldig zijn aan het
lichaam en het bloed des
28 Heeren. Maar de mensch
beproeve zichzelven, en
ete alzoo van het brood, en
drinke van den drinkbeker.
29 Want die [f] eet en drinkt,
die eet en drinkt zichzel-
ven een oordeel, als hij niet
onderscheidt het lichaam
30 [des Heeren]. [g] Daarom zijn
onder u vele zwakken en
kranken, en niet weinigen
31 zijn ontslapen. Doch [h] in-
dien wij onszelven oor-
deelden [i], zouden wij niet
32 geoordeeld worden; maar
als wij geoordeeld worden,
zoo worden wij door den
Heer getuchtigd, opdat wij
niet met de wereld zouden
33 veroordeeld worden. Der-
halve, mijne broeders! als
gij samenkomt om te eten,
34 wacht op elkander. [j] Indien
iemand honger heeft, die
ete te huis, opdat gij niet
tot een oordeel samenkomt.
De overige dingen nu zal
ik ordenen, als ik kom.

XII. — Aangaande de gees-
telijke [openbaringen] nu,
broeders! wil ik niet, dat
2 gij onwetend zijt. Gij weet,
dat, toen gij [van de] volken
waart, gij tot de stomme
afgoden werdt heengetrok-
ken, [k] gelijk gij geleid

[a]) R. v. b. „Neemt, eet." — [b]) R. v. b. „gebroken." — [c]) Zie Matth. XXVI : 26; Mark. XIV : 22; Luk. XXII: 19. — [d]) R. „dezen." — [e]) R. „dit." — [f]) R. v. b. „op onwaardige wijze." — [g]) R. „des Heeren." — [h]) R. „Want." — [i]) Of „beoordeelden"; in vs. 29 is ditzelfde woord door „onderscheiden" vertaald. — [j]) R. v. b. „Doch." — [k]) R. „Gij weet, dat gij [van de] volken waart, tot . . . ."

3 werdt. Daarom maak ik u
bekend, dat niemand, die
door den Geest van God
spreekt, zegt: Vervloekt
zij Jezus! en niemand kan
zeggen: Heer Jezus! dan
door den Heiligen Geest.
4 En er is verscheidenheid
van genadegaven, maar het
5 is dezelfde Geest; en er is
verscheidenheid van bedie-
ningen, en het is dezelfde
6 Heer; en er is verscheiden-
heid van werkingen, en het
is dezelfde God, die alles
7 in allen werkt. Doch aan
een iegelijk wordt de open-
baring des Geestes gege-
ven tot hetgeen nuttig is.
8 Want aan den een wordt
door den Geest gegeven
het woord van wijsheid; en
aan een ander het woord
van kennis volgens den-
9 zelfden Geest; en aan een
ander geloof, door denzelf-
den Geest; en aan een an-
der gaven van genezing,
10 door denzelfden Geest; en
aan een ander werkingen
van krachten; en aan een
ander profetie; en aan een
ander onderscheiding van
geesten; en aan een ander
menigerlei talen; en aan
een ander uitlegging van
11 talen. Doch al deze din-
gen werkt één en dezelfde
Geest, aan een iegelijk in
het bijzonder toebedeelen-
12 de, gelijk hij wil. Want ge-
lijk het lichaam één is, en
vele leden heeft, en al de
leden des[a] lichaams, hoe-
wel vele, één lichaam zijn,
13 zoo ook Christus. Want ook
wij allen zijn door éénen
Geest tot één lichaam ge-
doopt, hetzij Joden, hetzij
Grieken, hetzij slaven,
hetzij vrijen; en wij al-
len zijn tot éénen Geest
14 gedrenkt. Want ook het
lichaam is niet één lid,
15 maar vele [leden]. Indien
de voet zeide: Omdat ik
geen hand ben, zoo ben ik
niet van het lichaam, is
hij daarom niet van het
16 lichaam? En indien het oor
zeide: Omdat ik geen oog
ben, zoo ben ik niet van
het lichaam, is het daarom
17 niet van het lichaam? Ware
geheel het lichaam oog,
waar zou het gehoor zijn?
Ware het geheel gehoor,
waar zou de reuk zijn?
18 Maar nu heeft God de leden
gesteld, elk van dezelve

[a]) R. v. b. „éénen."

aan het lichaam, gelijk
19 Hij gewild heeft. Waren zij
allen één lid, waar zou het
20 lichaam zijn? Doch nu zijn
de leden velen, maar het
21 lichaam is één. [a] Het oog
kan niet zeggen tot de
hand: Ik heb u niet noodig;
of wederom het hoofd tot
de voeten: Ik heb u niet
22 noodig. Ja, veeleer zijn de
leden des lichaams, die de
zwakkere schijnen te zijn,
23 noodzakelijk; en die ons
de minder geëerde des
lichaams toeschijnen, deze
omgeven wij met overvloe-
diger eer; en onze oneer-
bare [leden] hebben over-
24 vloediger versiering; doch
onze eerbare hebben die
niet noodig. Maar God heeft
het lichaam zóó samenge-
steld, dat Hij aan het min-
dere overvloediger eer ge-
25 geven heeft, opdat er geen
scheuring in het lichaam
zij, maar de leden voor
elkander gelijke zorg dra-
26 gen. En indien één lid lijdt,
al de leden lijden mede;
indien één lid verheerlijkt
wordt, al de leden verblij-
27 den zich mede. En gij zijt
het lichaam van Christus,
en leden in het bijzonder.
28 En God heeft sommigen in
de gemeente gesteld: voor-
eerst apostelen, ten tweede
profeten, ten derde leer-
aars, vervolgens krachten,
vervolgens gaven van ge-
nezing, behulpsels, regee-
ringen, menigerlei talen.
29 Zijn allen apostelen? Zijn
allen profeten? Zijn allen
leeraars? Hebben allen
30 krachten? Hebben allen
gaven van genezing? Spre-
ken allen in talen? Zijn al-
31 len uitleggers? Doch ijvert
naar de grootste [b] gaven;
en ik wijs u een nog uit-
nemender weg.

XIII. — Indien ik in de talen
der menschen en der enge-
len spreek, maar ik heb
geen liefde, zoo ben ik een
klinkend metaal of lui-
2 dende schel geworden. En
indien ik profetie heb, en
ik weet al de verborgen-
heden en al de kennis; en
indien ik al het geloof heb,
zoodat ik bergen verzet,
maar ik heb geen liefde,
3 zoo ben ik niets. En indien
ik al mijne goederen zou
uitdeelen [c], en indien ik
mijn lichaam overgaf, op-

[a]) R. v. b. „En." — [b]) R. „beste." — [c]) R. „uitdeel."

dat ik verbrand *zou* wor-
den [a], maar ik heb geen
liefde, zoo baat het mij
4 niets. De liefde is lankmoe-
dig, zij is goedertieren;
de liefde is niet afgunstig;
de liefde praalt niet, is niet
5 opgeblazen, handelt niet
onwelvoegelijk, zoekt het
hare niet, wordt niet ver-
bitterd, rekent het kwade
6 niet toe, verblijdt zich niet
over de ongerechtigheid,
maar verblijdt zich met de
7 waarheid; zij verdraagt [b]
alle dingen, gelooft alle
dingen, hoopt alle dingen,
8 duldt alle dingen. De liefde
vergaat nimmermeer; maar
hetzij profetieën, zij zullen
te niet gedaan worden; het-
zij talen, zij zullen ophou-
den; hetzij kennis, zij zal te
9 niet gedaan worden. Want
wij kennen ten deele, en
wij profeteeren ten deele;
10 doch wanneer het vol-
maakte zal gekomen zijn,
[c] zal hetgeen ten deele is te
11 niet gedaan worden. Toen
ik een kind was, sprak ik
als een kind, dacht ik als
een kind, oordeelde ik als
een kind; [d] toen ik een man
geworden ben, heb ik te
niet gedaan hetgeen des
12 kinds was. Want wij zien
nu door een donker glas [e]
nevelachtig, maar dan van
aangezicht tot aangezicht;
nu ken ik ten deele, maar
dan zal ik kennen, gelijk
13 ook ik gekend ben. En nu
blijft geloof, hoop, liefde,
deze drie; doch de meeste
van deze is de liefde.

XIV. — Tracht naar de liefde,
en ijvert om de geeste-
lijke [gaven], maar vooral
dat gij moogt profetee-
2 ren. Want die in een taal
spreekt, spreekt niet voor
menschen, maar voor God;
want niemand verstaat het,
maar in den geest spreekt
3 hij verborgenheden. Maar
die profeteert, spreekt voor
menschen tot stichting en
vermaning en vertroosting.
4 Die in een taal spreekt,
sticht zichzelven; maar die
profeteert, sticht de ge-
5 meente. En ik wenschte
[wel], dat gij allen in ta-
len spraakt, maar nog
meer, dat gij profeteerdet.

[a]) S. l. „opdat ik mij zou verheffen." — [b]) And. „bedekt;" zie evenwel IX : 12. — [c]) R. v. b. „dan." — [d]) R. v. b. „maar." — [e]) Het gr. woord, dat ook een spiegel beteekent, wordt gebruikt voor een venster, hetwelk toen ter tijd van half doorschijnend glas voorzien was.

En[a] die profeteert, is meer
dan die in talen spreekt,
tenzij dan, dat hij het uit-
legge, opdat de gemeente
6 stichting ontvange. En nu,
broeders! indien ik tot u
kom, en in talen spreek,
welk nut zal ik u doen, zoo
ik niet tot u spreek of in
openbaring, of in kennis,
of in profetie, of in leer?
7 Zelfs de onbezielde dingen,
die geluid geven, hetzij
fluit, hetzij harp, zoo zij
aan de tonen geen onder-
scheid geven, hoe zal men
hetgeen op de fluit of op de
harp gespeeld wordt, ver-
8 staan? Want ook, indien
de bazuin een onduidelijk
geluid geeft, wie zal zich
tot den krijg toerusten?
9 Alzoo ook gij, indien gij
door de taal geen duidelijke
rede geeft, hoe zal men we-
ten, wat gesproken wordt?
want gij zult in de lucht
10 spreken. Er zijn, wie weet,
hoevele soorten van stem-
men in de wereld, en geen
11 daarvan is zonder toon. In-
dien ik nu de kracht der
stem niet ken, zoo zal ik
voor hem, die spreekt, een
barbaar zijn; en hij, die
spreekt, zal voor mij een
12 barbaar zijn. Alzoo ook
gij, dewijl gij ijveraars zijt
naar geesten,[b] zoekt, dat
gij moogt overvloedig zijn
tot stichting der gemeen-
13 te. Daarom die in een taal
spreekt, bidde, opdat hij
14 het uitlegge. Want indien
ik in een taal bid, zoo
bidt mijn geest, maar mijn
verstand is zonder vrucht.
15 Wat is het dan? Ik zal met
den geest bidden, maar ik
zal ook met het verstand
bidden; ik zal met den
geest zingen, maar ik zal
ook met het verstand zin-
16 gen. Anders, zoo gij dankt
met den geest, hoe zal hij,
die de plaats eens onwe-
tenden inneemt, amen zeg-
gen op uwe dankzegging,
daar hij niet weet, wat gij
17 zegt? Want gij dankzegt
wel goed, maar de ander
18 wordt niet gesticht. Ik

a) R. „Want." — b) Als heidenen liepen de Korinthiërs gevaar om de werking der demonen met die des H. Geestes te verwarren. In plaats van de eenheid des H. Geestes te bewaren, trachtten zij naar de werking van een demon of geest om te schitteren. Vandaar dat de Apostel genoodzaakt was het onderscheid tusschen de demonen en den H. Geest te doen uitkomen. Zie hoofdst. XII: 3.

dank [a] God, dat ik meer
dan gij allen, in een taal [b]
19 spreek; maar in de gemeente
wil ik [liever] vijf
woorden spreken met mijn
verstand, opdat ik ook
anderen onderwijze, dan
tienduizend woorden in
20 een taal. Broeders! weest
geen kinderen naar het
verstand, maar weest kinderen
in de boosheid, en
wordt naar het verstand
21 volwassenen. In de wet
staat geschreven: „Ik zal
in andere talen en door
andere lippen tot dit volk
spreken, en ook alzoo zullen
zij mij niet hooren, zegt
22 [de] Heer." [c] Zoo zijn dan
de talen tot een teeken,
niet voor de geloovigen,
maar voor de ongeloovigen;
en de profetie niet
voor de ongeloovigen, maar
23 voor de geloovigen. Indien
dan de geheele gemeente
aan een plaats samenkomt,
en allen in talen spreken,
en er komen onwetenden
of ongeloovigen binnen,
zullen zij niet zeggen, dat
24 gij raast? Maar indien allen
profeteeren, en er komt een
ongeloovige of een onwetende
binnen, hij wordt
door allen overtuigd, door
25 allen beoordeeld; [d]het verborgene
zijns harten wordt
openbaar; en alzoo, vallende
op [zijn] aangezicht,
zal hij God aanbidden,
en verkondigen, dat God
waarlijk onder u is.
26 Wat is het dan, broeders?
Wanneer gij samenkomt,
een iegelijk van u
heeft een psalm, heeft een
leer, heeft een taal, heeft
een openbaring, heeft een
uitlegging; laat alle dingen
geschieden tot stich-
27 ting. En zoo iemand in een
taal spreekt, [het geschiede]
door twee of ten meeste
drie, en bij beurte, en één
28 legge het uit. Doch indien
er geen uitlegger is, dat
hij zwijge in de gemeente,
en dat hij tot zichzelven
29 spreke en tot God. En dat
twee of drie profeten spreken,
en dat de anderen
30 oordeelen. En indien aan
een ander, die daar zit, iets
geopenbaard wordt, dat de
31 eerste zwijge. Want gij
kunt allen, één voor één,
profeteeren, opdat allen
leeren, en allen getroost

[a]) R. v. b. „mijnen." — [b]) R. „talen." — [c]) Jes. XXVIII: 11, 12. — [d]) R. v. b. „en alzoo."

32 worden. En de geesten der
profeten zijn den profeten
33 onderdanig. Want God is
niet [een God] van verwar-
ring, maar van vrede, ge-
lijk in alle gemeenten der
heiligen.
34 Dat uwe vrouwen zwij-
gen in de gemeenten; want
het is haar niet vergund te
spreken, maar onderwor-
pen te zijn, gelijk ook de
35 wet zegt. En indien zij iets
willen leeren, laat haar te
huis haren eigenen mannen
vragen; want het is schan-
delijk voor een vrouw[a] te
spreken in de gemeente.
36 Is het woord Gods van u
uitgegaan? of is het tot u
37 alleen gekomen? Indien
iemand meent een profeet
te zijn of geestelijk, hij
erkenne, dat hetgeen ik u
schrijf, des Heeren gebod
38 is.[b] Maar is iemand onwe-
39 tend, hij zij onwetend. Zoo
dan, broeders! ijvert om te
profeteeren, en verhindert
het spreken in talen niet.
40 Maar[c] laat alle dingen
welvoegelijk en met orde
geschieden.

XV. — Voorts, broeders! ik
maak u bekend het evan-
gelie, dat ik u verkondigd
heb, hetwelk gij ook aan-
genomen hebt, waarin gij
2 ook staat, waardoor gij ook
behouden zijt, (indien gij
vasthoudt aan het woord,
dat ik u verkondigd heb)
tenzij dat gij tevergeefs
3 geloofd hebt. Want ik heb
u in de eerste plaats over-
gegeven, hetgeen ik ook
ontvangen heb, dat Chris-
tus voor onze zonden ge-
storven is, naar de Schrif-
4 ten; en dat hij is begra-
ven, en dat hij ten derden
dage is opgewekt, naar de
5 Schriften; en dat hij aan
Kefas is verschenen, daar-
6 na aan de twaalven. Daarna
is hij verschenen aan meer
dan vijf honderd broederen
op eenmaal, van welke de
meesten tot nu toe overig,
maar sommigen ook ont-
7 slapen zijn. Daarna is hij
verschenen aan Jakobus,
daarna aan al de apostelen.
8 En het laatst van allen is
hij ook aan mij, als aan
een ontijdig geborene, ver-
9 schenen. Want ik ben de
minste der apostelen, die
niet waardig ben een apos-
tel genoemd te worden,

[a]) R. „de vrouwen." — [b]) R. „geboden zijn." — [c]) R. l. w. „Maar."

omdat ik de gemeente Gods
10 vervolgd heb. Doch door
Gods genade ben ik, wat
ik ben; en zijne genade je-
gens mij is niet ijdel ge-
weest, maar ik heb over-
vloediger gearbeid dan zij
allen; doch niet ik, maar
de genade Gods, die met
11 mij [was]. Hetzij dan ik,
hetzij genen, alzoo predi-
ken wij, en alzoo hebt gij
12 geloofd. Indien nu Christus
gepredikt wordt, dat hij uit
de dooden is opgewekt,
hoe zeggen sommigen on-
der u, dat er geen opstan-
13 ding der dooden is? En
indien er geen opstanding
der dooden is, zoo is ook
14 Christus niet opgewekt; en
indien Christus niet is op-
gewekt, zoo is dan ook[a]
onze prediking ijdel, en
15 ijdel is ook uw geloof; en
zoo worden wij ook valsche
getuigen Gods bevonden;
want wij hebben aangaan-
de God betuigd, dat Hij
Christus heeft opgewekt,
dien Hij niet heeft opge-
wekt, zoo namelijk de doo-
den niet opgewekt worden.
16 Want indien de dooden
niet opgewekt worden, zoo
is ook Christus niet opge-
17 wekt. En indien Christus
niet opgewekt is, zoo is
uw geloof tevergeefs, zoo
zijt gij nog in uwe zonden;
18 zoo zijn dan ook verloren,
die in Christus ontslapen
19 zijn. Indien wij alleen in
dit leven op Christus onze
hoop stellen, zoo zijn wij
de ellendigste van alle
menschen.
20 (Maar nu, Christus is
opgewekt uit de dooden,[b]
de eersteling van hen, die
21 ontslapen zijn. Want naar-
dien de dood door een
mensch is, zoo is ook de
opstanding der dooden door
22 een mensch. Want gelijk in
Adam allen sterven, zoo
zullen ook in Christus allen
levend gemaakt worden.
23 Maar een iegelijk in zijne
eigene orde: de eersteling
Christus, daarna die van
Christus zijn, bij zijne
24 komst. Daarna is het einde,
wanneer hij het koninkrijk
aan God den Vader[c] over-
geeft, wanneer hij zal te
niet gedaan hebben alle
heerschappij en alle macht
25 en kracht. Want hij moet
heerschen, totdat hij al de

[a]) R. l. w. „ook." — [b]) R. v. b. „en is geworden." — [c]) Lett. „den God en Vader."

vijanden onder zijne voeten
26 gelegd heeft. De laatste
vijand, die te niet gedaan
27 wordt, is de dood. „Want
hij heeft alle dingen zij-
nen voeten onderworpen."[a]
Wanneer hij nu zegt, dat
alle dingen onderworpen
zijn, zoo is het duidelijk,
dat Hij uitgezonderd wordt,
die hem alle dingen onder-
28 worpen heeft. Doch wan-
neer hem alle dingen on-
derworpen zijn, dan zal ook
de Zoon zelf onderworpen
worden aan dien, die hem
alle dingen onderworpen
heeft, opdat God zij alles
in allen.)
29 Anders, wat zullen zij
doen, die voor[b] de dooden
gedoopt worden, indien de
dooden in het geheel niet
opgewekt worden? waarom
worden zij ook voor[b] hen[c]
30 gedoopt? Waarom zijn wij
31 ook alle uur in gevaar? Ik
sterf dagelijks, bij uwen
roem, dien ik heb in Chris-
32 tus Jezus, onzen Heer! In-
dien ik, naar den mensch
[gesproken], tegen de wilde
dieren gevochten heb te
Efeze, wat baat het mij, zoo
de dooden niet opgewekt
worden? „Laat ons eten en
drinken,[d] want morgen
33 sterven wij."[e] Laat u niet
misleiden. Verkeerde om-
gang bederft goede zeden.
34 Waakt op rechtvaardig-
lijk[f], en zondigt niet. Want
sommigen hebben geen
kennisse Gods;[g] ik zeg het
u tot beschaming.
35 Maar iemand zal zeggen:
Hoe worden de dooden op-
gewekt, en met hoedanig
een lichaam komen zij?
36 Gij dwaas! wat gij zaait,
wordt niet levend, zoo het
37 niet sterft; en wat gij zaait,
gij zaait niet het lichaam,
dat worden zal, maar een
blooten korrel, hetzij van
tarwe, of van eenig der
38 andere [granen]. Maar God
geeft er een lichaam aan,
gelijk Hij gewild heeft, en
aan elk zaad zijn eigen
39 lichaam. Alle vleesch is
niet hetzelfde vleesch,

[a]) Ps. VIII: 6. — [b]) ὑπέρ beteekent ook „in plaats van," zoodat men ook vertalen kan: „in plaats van de dooden." — [c]) R. „voor de dooden." — [d]) Of „Wat baat het mij? Zoo de dooden niet opgewekt worden, laat ons eten en drinken ...." — [e]) Jes. XXII: 13. — [f]) Of „wordt nuchter, gelijk het behoort." — [g]) d. i. zij kennen het ware karakter van God niet.

maar anders is [dat] [a] van
menschen, anders het
vleesch [b] van beesten, an-
ders [dat] van vogelen, an-
ders [dat] van visschen. [c]
40 En er zijn hemelsche licha-
men, en er zijn aardsche
lichamen; maar een andere
is de heerlijkheid der he-
melsche, een andere die
41 der aardsche. Anders is de
heerlijkheid der zon, en
anders de heerlijkheid der
maan, en anders de heer-
lijkheid der sterren; want
de eene ster verschilt van
de andere in heerlijkheid.
42 Aldus is ook de opstanding
der dooden. Er wordt ge-
zaaid in verderfelijkheid,
er wordt opgewekt in on-
43 verderfelijkheid; er wordt
gezaaid in oneer, er wordt
opgewekt in heerlijkheid;
er wordt gezaaid in zwak-
heid, er wordt opgewekt
44 in kracht; er wordt gezaaid
een natuurlijk [d] lichaam,
er wordt opgewekt een
geestelijk lichaam. Indien
er een natuurlijk [d] lichaam
is, zoo is er [e] ook een gees-
45 telijk lichaam. Zoo staat
ook geschreven: „De eerste
mensch Adam werd een le-
vende ziel;" [f] de laatste
Adam een levendmakende
46 geest. Doch niet het geeste-
lijke is eerst, maar het na-
tuurlijke [d]; daarna het gees-
47 telijke. De eerste mensch
is uit de aarde, stoffelijk;
de tweede mensch is [g] uit
48 den hemel. Zooals de stof-
felijke is, zoo zijn ook de
stoffelijken; en zooals de
hemelsche is, zoo zijn ook
49 de hemelschen. En gelijk
wij het beeld des stoffelij-
ken gedragen hebben, zoo
zullen wij ook het beeld des
50 hemelschen dragen. Doch
dit zeg ik, broeders! dat
vleesch en bloed het ko-
ninkrijk Gods niet beërven
kunnen, en de verderfe-
lijkheid beërft de onver-
derfelijkheid niet.
51 Ziet, ik zeg u een verbor-
genheid: wij zullen niet
allen ontslapen, maar wij
zullen allen veranderd wor-
52 den, in een punt des tijds,
in een oogenblik, bij de
laatste bazuin; want de ba-
zuin zal klinken, en de

[a]) R. „het vleesch." — [b]) V. l. w. „het vleesch." — [c]) R. „visschen" vóór „vogelen." — [d]) Lett. „zielig," een lichaam, dat door de ziel een dierlijk leven heeft. — [e]) R. „er is....." — [f]) Gen. II: 7. — [g]) R. v. b. „de Heer."

dooden zullen onverderfe-
lijk worden opgewekt, en
wij zullen veranderd wor-
53 den. Want dit verderfe-
lijke moet onverderfelijk-
heid aandoen, en dit sterfe-
lijke onsterfelijkheid aan-
54 doen. En wanneer dit ver-
derfelijke onverderfelijk-
heid zal aangedaan hebben,
en dit sterfelijke onsterfe-
lijkheid zal aangedaan heb-
ben, dan zal het woord ge-
schieden, dat geschreven
staat: „De dood is verslon-
den tot overwinning." [a]
55 „Waar is, o dood! uw prik-
kel? waar, o hades [b]! uwe
56 overwinning?" [c] De prik-
kel nu des doods is de
zonde, en de kracht der
57 zonde is de wet. Maar Gode
zij dank, die ons de over-
winning geeft door onzen
58 Heer Jezus Christus. Zoo
dan, mijne geliefde broe-
ders! weest standvastig,
onbewegelijk, altijd over-
vloedig in het werk des
Heeren, daar gij weet, dat
uw arbeid niet ijdel is in
den Heer.

XVI. — Wat nu de inzame-
ling voor de heiligen aan-
gaat, gelijk ik verordend
heb aan de gemeenten van
Galatië, doet ook gij alzoo.
2 Op elken eersten [dag] der
week legge een iegelijk
uwer [iets] bij zichzelven
weg, verzamelende naar-
dat hij welvaart heeft; op-
dat de inzamelingen niet
dan geschieden, wanneer
3 ik gekomen zal zijn. En
wanneer ik gekomen zal
zijn, zal ik hen, die gij be-
proefd acht, met brieven
zenden, om uwe gave naar
Jeruzalem over te brengen;
4 en indien het voegzaam is,
dat ik ook reis, zoo zullen
5 zij met mij reizen. En ik
zal tot u komen, wanneer
ik Macedonië ben doorge-
gaan, want Macedonië ga
6 ik door, maar wellicht zal
ik bij u vertoeven, of zelfs
overwinteren, opdat gij mij
geleidt, waar ik ook heen-
7 reize; want ik wil u nu niet
zien in het voorbijgaan,
want [d] ik hoop eenigen tijd
bij u te blijven, zoo de Heer
8 het vergunt. Maar ik zal te
Efeze blijven tot Pinkste-
9 ren; want een groote en
krachtige deur is mij ge-
opend, en er zijn vele
tegenstanders.

[a]) Jes. XXV : 8. — [b]) Plaats, waar de zielen der menschen na den dood heengaan. — [c]) Hos. XIII : 14. — [d]) R. „maar."

10 Zoo nu Timótheüs komt,
ziet, dat hij buiten vreeze
bij u zij, want hij werkt het
werk des Heeren, evenals
11 ik. Dat dan niemand hem
verachte; maar geleidt hem
in vrede, opdat hij tot mij
kome, want ik verwacht
12 hem met de broeders. En
wat den broeder Apollos
aangaat, ik heb hem zeer
gebeden, dat hij met de
broeders tot u mocht gaan;
doch het was volstrekt
[zijn] wil niet nu te gaan,
maar ***hij zal*** **komen**, wanneer
hij gelegenheid zal
13 hebben. Waakt, staat vast
in het geloof, houdt u man-
14 nelijk, weest sterk! Dat
alle dingen bij u in liefde
geschieden!
15 En ik bid u, broeders!
(gij kent het huis van Stéfanas,
dat het is de eersteling
van Achaje, en dat
zij zich den heiligen ten
dienste hebben gesteld,)
16 weest ook gij aan dezulken
onderdanig, en aan een
ieder, die medewerkt en
17 arbeidt. En ik verblijd mij
over de komst van Stéfanas
en Fortunátus en Acháïcus,
want dezen hebben vervuld,
wat van uwen kant
18 ontbrak. Want zij hebben
mijnen geest verkwikt
en den uwen. Erkent dan
dezulken!
19 U groeten de gemeenten
van Azië. U groeten zeer
in den Heer Aquila en Priscilla [a],
met de gemeente te
20 hunnen huize. U groeten al
de broeders. Groet elkander
met een heiligen kus.
21 De groete van [mij] Paulus,
met mijne eigene hand.
22 Indien iemand den Heer
Jezus Christus niet liefheeft,
die zij vervloekt,
23 Maran-atha! [b] De genade
des Heeren Jezus Christus
24 zij met u! Mijne liefde is
met u allen in Christus
Jezus. Amen.

---

[a]) V. l. „Prisca.” — [b]) „Maran-atha” wil zeggen: de Heer komt! en gelijk uit het verband blijkt, de Heer komt ten gericht, om dan het „anathema,” het „vervloekt,” uit te spreken over allen, die hem niet liefgehad hebben.

DE TWEEDE BRIEF

AAN DE

KORINTHIËRS.

I. — Paulus, apostel van Je-
zus Christus, door den wil
van God, en Timótheüs,
de broeder, aan de ge-
meente Gods, die te Ko-
rinthe is, met al de heili-
gen, die in geheel Achaje
2 zijn: Genade zij u en vrede
van God, onzen Vader, en
den Heer Jezus Christus!
3 Gezegend zij de God en
Vader van onzen Heer
Jezus Christus, de Vader
der barmhartigheden en de
4 God aller vertroosting; die
ons vertroost in al onze ver-
drukking, opdat wij ver-
troosten kunnen hen, die in
allerlei verdrukking zijn,
door de vertroosting, waar-
mede wijzelven door God
5 vertroost worden. Want
gelijk het lijden van Chris-
tus aan ons overvloedig is,
zoo is ook door Christus
onze vertroosting overvloe-
6 dig. Doch hetzij wij ver-
drukt worden, [het is] tot
uwe vertroosting en heil,
gewerkt in het volharden
onder hetzelfde lijden, dat
ook wij lijden; (en onze
hoop aangaande u is vast) [a]
hetzij wij vertroost wor-
den, [het is] tot uwe ver-
7 troosting en heil; daar wij
weten, dat, gelijk gij deel-
genooten zijt van het lij-
den, zoo ook van de ver-
troosting.

8 Want wij willen niet,
broeders! dat gij onkundig
zijt, wat onze verdrukking
aangaat, die ons in Azië
overkomen is, dat wij uiter-
mate bezwaard zijn gewor-
den boven machte, zoodat
wij zelfs aan het leven wan-

---

[a]) R. heeft de woorden in parenthese achter „heil" aan het eind van dit vers.

9 hoopten. Maar wijzelven
hadden in onszelven het
vonnis des doods, opdat wij
geen vertrouwen zouden
hebben op onszelven, maar
op God, die de dooden op-
10 wekt; die ons uit zoo groo-
ten dood verlost heeft en
verlost; op wien wij hopen,
dat Hij [ons] ook verder
11 verlossen zal; daar ook gij
voor ons medearbeidt door
het gebed, opdat voor de
gave, die ons door vele
personen [geschonken] is,
door velen dankzegging
voor ons gedaan worde.
12 Want dit is onze roem: de
getuigenis van ons gewe-
ten, dat wij in eenvou-
digheid [a] en oprechtheid
Gods [b], niet in vleeschelijke
wijsheid, maar in de ge-
nade Gods, verkeerd heb-
ben in de wereld, en vooral
13 bij u. Want wij schrijven u
geen andere dingen, dan
die gij kent [c] of ook erkent;
en ik hoop, dat gij ze [d] ten
einde toe erkennen zult,
14 gelijk gij ook ten deele ons
erkend hebt, dat wij uw
roem zijn, evenals gij ook
de onze zijt in den dag des
15 Heeren Jezus. En in dit
vertrouwen wilde ik eerst
tot u komen, opdat gij een
tweede genade zoudt heb-
16 ben, en door uwe [stad]
naar Macedonië reizen, en
wederom van Macedonië
tot u komen, en door u ge-
leid worden naar Judéa.
17 Heb ik dan door dit voor
te nemen lichtvaardigheid
gebruikt? Of wat ik voor-
neem, neem ik dat naar
het vleesch voor, opdat bij
mij zou zijn: ja, ja, en
18 neen, neen? Doch God is
getrouw, dat ons woord tot
19 u niet is [e] ja en neen. Want
de Zoon van God, Jezus
Christus, die onder u door
ons is gepredikt, door mij
en Silvánus en Timótheüs,
was niet ja en neen, maar
20 is ja in hem. Want zoo vele
beloften Gods er zijn, in
hem is het ja, en in hem
het amen, Gode tot heer-
21 lijkheid door ons. Maar
die ons met u bevestigt in
Christus, en die ons ge-
22 zalfd heeft, is God, die ons
ook verzegeld, en het on-
derpand des Geestes in
onze harten gegeven heeft.
23 Doch ik roep God aan tot
getuige over mijne ziel,

[a]) V. l. „heiligheid." — [b]) d. i. voor God. — [c]) Of „leest." — [d]) R. v. b. „ook." — [e]) R. „is geweest."

dat ik, om u te sparen, nog
niet te Korinthe ben geko-
24 men! Niet dat wij heer-
schen over uw geloof, maar
wij zijn medewerkers uwer
blijdschap; want gij staat
door het geloof.
II. — Maar ik heb dit bij mij-
zelven voorgenomen, niet
weder met droefheid tot u
2 te komen. Want indien ík u
bedroef, wie is het dan, die
mij vroolijk maakt, dan hij,
die door mij bedroefd werd?
3 En juist dit heb ik u ge-
schreven, opdat ik niet, als
ik kom, droefheid zou heb-
ben van hen, over wie ik
mij moest verblijden; ver-
trouwende van u allen, dat
mijne blijdschap die van u
4 allen is. Want uit vele ver-
drukking en benauwdheid
des harten heb ik u geschre-
ven met vele tranen, niet
opdat gij bedroefd zoudt
worden, maar opdat gij de
liefde zoudt kennen, die ik
overvloedig tot u heb.
5 Doch indien iemand re-
den tot droefheid gegeven
heeft, die heeft niet mij be-
droefd, maar ten deele (op-
dat ik [u] niet bezware) u
6 allen. Voor den zoodanige
is deze straf genoeg, die
door de velen [geschied is],
7 zoodat gij integendeel veel-
eer vergeven en vertroos-
ten moet, opdat de zooda-
nige door al te overvloedige
droefheid niet verslonden
8 worde. Daarom bid ik u,
dat gij hem van [uwe] liefde
9 verzekert. Want daartoe
heb ik ook geschreven, op-
dat ik uwe beproefdheid
mocht weten, of gij in alles
10 gehoorzaam zijt. Wien gij
nu iets vergeeft, ík ook;
want ook ík, wat ik verge-
ven heb, indien ik iets ver-
geven heb,[a] het is om
uwentwil in den persoon
11 van Christus, opdat de sa-
tan op ons geen voordeel
behale; want zijne gedach-
ten zijn ons niet onbekend.
12 Toen ik nu te Troas
kwam voor het evangelie
van Christus, en mij een
deur geopend was in [den]
Heer, had ik geen rust in
mijnen geest, daar ik Titus,
mijnen broeder, niet vond;
13 maar ik nam afscheid van
hen, en vertrok naar Mace-
14 donië. En Gode [zij] dank,
die ons altijd in triomf om-
voert in Christus, en den

[a]) R. „Want indien ik iets vergeven heb, aan wien ik het vergeven heb."

reuk zijner kennis door ons
openbaar maakt aan alle
15 plaatsen. Want wij zijn
Gode een goede reuk van
Christus in hen, die behouden
den worden, en in hen, die
16 verloren gaan; voor dezen
een reuk uit den dood[a] ten
doode; maar voor genen
een reuk uit het leven[b] ten
leven. En wie [is] tot deze
17 dingen bekwaam? Want
wij vervalschen het woord
Gods niet, gelijk velen;
maar als uit oprechtheid,
maar als uit God, spreken
wij in de tegenwoordigheid
Gods, in Christus.

III. — Beginnen wij wederom
onszelven aan te bevelen?
Of hebben wij, gelijk sommigen,
migen, aanbevelingsbrieven
ven aan u of aanbevelings-
2 brieven van u noodig? Gij
zijt onze brief, geschreven
in onze harten, gekend
en gelezen door alle men-
3 schen; als die openbaar zijt,
dat gij een brief van Christus
tus zijt, door onze dienst
bereid, geschreven niet met
inkt, maar met den Geest
des levenden Gods, niet op
steenen tafelen, maar op
vleeschen tafelen des har-
4 ten. Zulk een vertrouwen
nu hebben wij door Chris-
5 tus tot God. Niet dat wij
van onszelven bekwaam
zijn iets te denken als uit
onszelven; maar onze be-
6 kwaamheid [is] uit God, die
ons ook bekwaam gemaakt
heeft als dienstknechten
des nieuwen verbonds, niet
der letter, maar des gees-
tes; want de letter doodt,
maar de Geest maakt le-
7 vend. (Indien nu de bediening
ning des doods, in letters,
op steenen gegraveerd, met
heerlijkheid begon, zoodat
de zonen Israëls hunne
oogen niet vestigen konden
den op het aangezicht van
Mozes,[b] wegens de heerlijkheid
lijkheid van zijn aangezicht,
zicht, die te niet gedaan
8 werd; hoe zal niet veelmeer
de bediening des Geestes
in heerlijkheid bestaan?
9 Want indien de bediening
der verdoemenis heerlijkheid
heid was, veelmeer is de
bediening der gerechtigheid
heid overvloedig in heer-
10 lijkheid. Want ook het
verheerlijkte is[c] wegens de
overtreffende heerlijkheid
in dit opzicht niet verheer-

[a]) R. „des doods." — [b]) R. „des levens." — [c]) Zie Exod. XXXIV: 29—35. — [d]) R. v. b. „zelfs."

11 lijkt. Want indien hetgeen
te niet gedaan wordt, met
heerlijkheid [begon], hoe
veelmeer [zal] hetgeen
blijft, in heerlijkheid [be-
12 staan]. Daar wij nu zooda-
nige hoop hebben, zoo ge-
bruiken wij groote vrijmoe-
13 digheid; en [doen] niet ge-
lijk Mozes, die een deksel op
zijn aangezicht legde, op-
dat de zonen Israëls hunne
oogen niet zouden vestigen
op het einde van hetgeen te
14 niet gedaan wordt. Maar
hunne zinnen zijn verhard
geworden; want tot den
huidigen dag blijft het-
zelfde deksel bij het lezen
des ouden verbonds, zon-
der ontdekt te worden, het-
welk in Christus te niet
15 gedaan wordt. Maar tot
den huidigen dag, wanneer
Mozes gelezen wordt, ligt
er een deksel op hun
16 hart; doch wanneer het tot
[den] Heer zal terugkeeren,
wordt het deksel weggeno-
17 men.) De Heer nu is de
Geest; en waar de Geest
[des] Heeren [is, daar is]
18 vrijheid. En wij allen, met
ongedekten aangezichte de
heerlijkheid [des] Heeren
aanschouwende, worden
naar hetzelfde beeld veran-
derd, van heerlijkheid tot
heerlijkheid, als door [den]
Heer, den Geest. [a]
IV.—Daarom, dewijl wij deze
bediening hebben, naar de
barmhartigheid aan ons
bewezen, zoo vertragen
2 wij niet; maar wij heb-
ben de verborgene dingen
der schande verworpen,
niet wandelende in arglis-
tigheid, noch het woord
Gods vervalschende; maar
door openbaring der waar-
heid onszelven aanbeve-
lende aan alle gewetens
der menschen in de tegen-
3 woordigheid Gods. Indien
dan ook ons evangelie be-
dekt is, zoo is het bedekt
in hen, die verloren gaan;
4 in wie de god dezer eeuw
de zinnen der ongeloovi-
gen verblind heeft, opdat
de lichtglans van het evan-
gelie der heerlijkheid van
Christus, die het beeld
Gods is, [hen] niet bestrale.
5 Want wij prediken niet
onszelven, maar Christus
Jezus, als Heer, en ons-
zelven als uwe slaven om
6 Jezus' wil. Want God, die

[a]) Of „door [den] Heer, die de Geest is;" of „door [den] Heer in den Geest."

gezegd heeft, dat het licht
uit de duisternis zou schij-
nen, [Hij is het], die ge-
schenen heeft in onze har-
ten tot den lichtglans van
de kennis der heerlijkheid
Gods in het aangezicht van
7 Jezus Christus. Doch wij
hebben dezen schat in aar-
den vaten, opdat de uitne-
mendheid der kracht zij
van God, en niet uit ons,
8 zijnde in alles verdrukt,
maar niet benauwd; geen
uitweg ziende, maar toch
9 niet zonder uitweg; ver-
volgd, maar niet verlaten;
ter nedergeworpen, maar
10 niet omkomende; altijd de
dooding van [a] Jezus in het
lichaam omdragende, opdat
ook het leven van Jezus
in ons lichaam openbaar
11 worde. Want wíj, die leven,
worden altijd ten doode
overgegeven om Jezus' wil,
opdat ook het leven van
Jezus openbaar worde in
12 ons sterfelijk vleesch. Zoo
werkt dan de dood [b] *in ons*,
13 maar het leven in u. Daar
wij nu denzelfden geest des
geloofs hebben, naar het-
geen geschreven staat: „Ik
heb geloofd, daarom heb
ik gesproken," [c] zoo geloo-
ven ook wij, daarom ook
14 spreken wij; wetende, dat
Hij, die den Heer Jezus
heeft opgewekt, ook ons
door Jezus opwekken en
met u vóór zich stellen
15 zal. Want alle dingen [zijn]
om uwentwil, opdat de ge-
nade, overvloedig gewor-
den door velen, de dank-
zegging overvloedig doe
zijn ter heerlijkheid Gods.
16 Daarom vertragen wij
niet; maar al wordt ook
onze uitwendige mensch
verdorven, nochtans wordt
de inwendige van dag tot
17 dag vernieuwd. Want onze
kortstondige, lichte ver-
drukking werkt ons een
alles overtreffend, eeuwig
gewicht van heerlijkheid;
18 dewijl wij niet aanmerken
de dingen, die men ziet,
maar de dingen, die men
niet ziet; want de dingen,
die men ziet, [zijn] tijdelijk,
maar de dingen, die men
niet ziet, [zijn] eeuwig.
V. — Want wij weten, dat,
zoo ons aardsche huis de-
zes tabernakels afgebro-
ken wordt, wij een gebouw
van God hebben, een huis

[a]) R. v. b. „den Heer." — [b]) R. v. b. „wel." — [c]) Ps. CXVI : 10.

niet met handen gemaakt,
een eeuwig, in de hemelen.
2 Want ook in dezen zuch-
ten wij, vurig verlangende
met onze woonstede, die
uit den hemel is, over-
3 kleed te worden; zoo wij
namelijk, bekleed zijnde,
niet naakt gevonden wor-
4 den. Want ook wij, die
in dezen tabernakel zijn,
zuchten, bezwaard zijnde;
naardien wij niet willen
ontkleed, maar overkleed
worden, opdat het sterfe-
lijke door het leven ver-
5 slonden worde. Die ons nu
hiertoe bereid heeft, is
God, die ons ook het on-
derpand des Geestes ge-
6 geven heeft. Daarom heb-
ben wij altijd goeden moed,
en weten, dat wij, inwo-
nende in het lichaam, uit-
7 wonen van den Heer; (want
wij wandelen door geloof,
niet door aanschouwen)
8 maar wij hebben goeden
moed, en willen liever uit
het lichaam uitwonen, en
bij den Heer inwonen.
9 Daarom beijveren wij ons
ook om, hetzij inwonende,
hetzij uitwonende, hem
10 welbehagelijk te zijn. Want
wij allen moeten geopen-
baard worden voor den
rechterstoel van Christus,
opdat een iegelijk ontvange
wat in het lichaam [ge-
schied is], naar hetgeen hij
gedaan heeft, hetzij goed,
11 hetzij kwaad. Wij dan, we-
tende den schrik des Hee-
ren, overreden de menschen;
schen; maar wij zijn Gode
openbaar geworden; en ik
hoop, dat wij ook in uwe
gewetens openbaar zijn ge-
12 worden. [a] Wij bevelen u
onszelven niet wederom
aan, maar wij geven u aan-
leiding tot roem over ons,
opdat gij [dien] hebt tegen-
over hen, die naar het aan-
zien roemen, en niet naar
13 het hart. Want hetzij wij
uitzinnig zijn, [wij zijn] het
Gode; hetzij wij gematigd
van zinnen zijn, [wij zijn]
14 het u. Want de liefde van
Christus dringt ons; daar
wij aldus oordeelen, dat,
indien één voor allen ge-
storven is, allen dan ge-
15 storven zijn. En hij is voor
allen gestorven, opdat zij,
die leven, niet meer zich-
zelven leven, maar dien,
die voor hen gestorven en

[a]) R. v. b. „Want."

16 opgewekt is. Zoo dan, wij
kennen van nu aan niemand naar het vleesch; en
indien wij ook Christus
naar het vleesch gekend
hebben, zoo kennen wij
[hem] toch nu niet meer
17 [alzoo]. Derhalve, indien
iemand in Christus is —
een nieuwe schepping; het
oude is voorbijgegaan, zie,
het is alles nieuw geworden.
18 En alle dingen [zijn]
uit God, die ons met zichzelven verzoend heeft door[a]
Christus, en ons de bediening der verzoening gegeven heeft;
19 namelijk, dat
God in Christus was, de
wereld met zichzelven verzoenende, hunne zonden
hun niet toerekenende, en
in ons het woord der verzoening leggende.
20 Zoo zijn
wij dan gezanten voor
Christus, alsof God door
ons bade: Wij bidden voor
Christus: *Laat* u met God
21 verzoenen.[b] Die geen zonde
gekend heeft, dien heeft Hij
zonde voor ons gemaakt,
opdat wij zouden worden
gerechtigheid Gods in hem.

VI. — Doch wij, [als] medearbeidende[c], vermanen [u]
ook, dat gij de genade Gods
niet tevergeefs ontvangen
2 hebt; (want Hij zegt: „In
den aangenamen tijd heb
Ik u verhoord, en ten dage
des heils heb Ik u geholpen."[d] Zie, nu [is het] de
welaangename tijd, zie, nu
[is het] de dag des heils!)
3 daar wij in geen ding
aanstoot geven, opdat de
bediening niet gelasterd
4 worde, maar in alles ons
aanbevelen als dienstknechten van God, in veel
volharding, in verdrukkingen, in nooden, in benauwdheden,
5 in slagen, in
gevangenissen, in beroeringen, in arbeid, in waken,
6 in vasten; in reinheid,
in kennis, in lankmoedigheid, in goedertierenheid,
in den Heiligen Geest, in
7 ongeveinsde liefde, in het
woord der waarheid, in de
kracht van God, door de
wapenen der gerechtigheid
ter rechter- en linkerzijde;
8 door eer en oneer, door
kwaad gerucht en goed gerucht; als verleiders en
9 waarachtigen; als onbekenden en bekenden; als
stervende, en ziet! wij le-

[a]) R. v. b. „Jezus." — [b]) R. v. b. „Want." — [c]) Zie 1 Kor. III: 9. — [d]) Jes. XLIX: 8.

ven; als getuchtigd en niet
10 gedood; als bedroefd, maar
altijd blijde; als arm, maar
velen rijk makende; als
niets hebbende, en alles
bezittende.
11 Onze mond is opengedaan voor u, o Korinthiërs! ons hart is uitgebreid.[a] —
12 Gij zijt niet nauw in ons,
maar gij zijt nauw in uwe
13 ingewanden. Om nu gelijke
vergelding [te doen], (ik spreek als tot [mijne] kinderen) zoo wordt gij ook
14 uitgebreid. Trekt niet een
ongelijk juk aan met de ongeloovigen! Want welk deelgenootschap [heeft] de gerechtigheid met de ongerechtigheid?[b] Of[c] welke gemeenschap [heeft] het licht met de duisternis?
15 En welke overeenstemming [heeft] Christus met Belial? Of welk deel een geloovige met een onge-
16 loovige? En welke overeenkomst [heeft] Gods tempel met de afgoden? Want gij zijt de tempel des levenden Gods? gelijk God gezegd heeft: „Ik zal onder hen wonen en wandelen, en Ik zal hun God zijn, en zij zullen mijn volk zijn."[d]
17 „Daarom gaat uit het midden van hen, en scheidt u af, zegt [de] Heer; en raakt niet aan hetgeen onrein is, en Ik zal u aannemen;"[e]
18 en Ik zal u tot Vader zijn, en gij zult mij tot zonen en dochteren zijn, zegt [de] Heer,[f] de Almachtige.

VII. Daar wij dan deze beloften hebben, geliefden! laat ons onszelven reinigen van alle bevlekking des vleesches en des geestes, en de heiligheid voleindigen in de vreeze Gods.
2 Neemt ons aan! Wij hebben niemand onrecht aangedaan; wij hebben niemand verdorven; wij hebben van niemand ons
3 voordeel gezocht. Ik zeg [dit] niet tot veroordeeling; want ik heb te voren ge-

[a]) Niet alsof het hart des Apostels nauw geweest was, maar het gedrag der Korinthiërs had hem genoodzaakt zich in te houden; doch nu kon hij zijn hart weer voor hen openzetten. — [b]) Lett. „wetteloosheid." — [c]) R. „En." — [d]) Lev. XXVI: 11, 12. — [e]) Zie Jes. LII: 11. — [f]) „Heer," zonder artikel, is hier, gelijk elders, Jehovah. — Elohim (God), die zich bij het israëlietische volk „Jehovah" (Heer) en bij Abraham, Izaäk en Jakob „Shaddaï" (de Almachtige) noemt, is onze „Vader."

zegd, dat gij in onze harten
zijt, om te zamen te ster-
4 ven en te zamen te leven. Ik
[heb] veel vrijmoedigheid
jegens u; ik [heb] veel roem
over u; ik ben vervuld met
vertroosting; ik ben zeer
overvloeiende van blijd-
schap in al onze verdruk-
5 king. Want ook, toen wij in
Macedonië kwamen, had
ons vleesch geen rust, maar
wij waren in alles verdrukt:
van buiten strijd, van bin-
6 nen vrees. Maar God, die de
nederigen vertroost, heeft
ons vertroost door de komst
7 van Titus. En niet alleen
door zijne komst, maar
ook door de vertroosting,
waarmede hij over u ver-
troost is geweest, toen hij
ons verhaalde uw verlan-
gen, uw jammeren, uwen
ijver voor mij, zoodat ik mij
8 te meer verblijdde. Want al
heb ik u ook door den brief
bedroefd, het berouwt mij
niet, al heeft het mij be-
rouwd; want ik zie, dat
deze brief, al [is het] slechts
voor een kleinen tijd, u
9 bedroefd heeft. Nu verblijd
ik mij, niet dat gij bedroefd
zijt geworden, maar dat gij
bedroefd zijt geworden tot
bekeering; want gij zijt be-
droefd geworden naar God,
opdat gij in niets schade
10 van ons zoudt lijden. Want
de droefheid naar God
werkt een onberouwelijke
bekeering tot behoudenis;
maar de droefheid der we-
11 reld werkt den dood. Want
ziet, juist dit, dat gij be-
droefd zijt geworden naar
God, hoe groote naarstig-
heid heeft het bij u ge-
werkt! ja verantwoording,
ja verontwaardiging, ja
vrees, ja verlangen, ja
ijver, ja wraak! In alles
hebt gij uzelven bewezen
rein te zijn in deze zaak.
12 Zoo dan, al heb ik u ge-
schreven, het was niet om
den wille van hem, die
onrecht gedaan had, noch
om den wille van hem, dien
onrecht gedaan was; maar
opdat onze ijver voor u
openbaar zou worden bij u
in de tegenwoordigheid
13 Gods. Daarom zijn wij ver-
troost geworden; en bij
onze vertroosting hebben
wij ons nog veelmeer ver-
blijd [a] over de blijdschap
van Titus, omdat zijn geest

[a]) R. „Vertroost geworden over uwe vertroosting, en hebben wij ons nog veelmeer verblijd."

door u allen verkwikt is
14 geworden. Want indien ik
iets bij hem over u geroemd
heb, ik ben niet beschaamd
geworden; maar gelijk wij
alles met waarheid tot u
gesproken hebben, zoo is
ook onze roem bij Titus
15 waarheid geworden; en
zijne genegenheid[a] is te
overvloediger voor u, daar
hij u aller gehoorzaamheid
gedachtig is, hoe gij
hem met vreeze en beven
16 hebt ontvangen. Ik verblijd
mij[b], dat ik in alles vertrouwen
tot u heb.

VIII. — Maar wij maken u
bekend, broeders! de genade
van God, die in de
gemeenten van Macedonië
2 gegeven is, dat, onder veel
beproeving der verdrukking,
de overvloed hunner
blijdschap en hunne diepe
armoede overvloedig is geweest
in den rijkdom hun-
3 ner liefdadigheid. Want
naar vermogen, ik betuig
het, en boven vermogen
[waren zij] uit eigen be-
4 weging bereidvaardig, met
veel aandrang ons biddende[c],
aan de genade en de
gemeenschap van de dienst
jegens de heiligen [uitvoe-
5 ring te geven].[d] En niet,
gelijk wij hoopten, maar
zij gaven zichzelven eerst
aan den Heer en [daarna]
aan ons door den wil van
6 God; zoodat wij Titus baden,
dat, gelijk hij te voren
begonnen had, hij ook alzoo
deze genade ook bij u
7 voleindigen mocht. Doch
gelijk gij in alles overvloedig
zijt: in geloof, en woord,
en kennis, en alle naarstigheid,
en in uwe liefde tot
ons, dat gij ook in deze
genade overvloedig moogt
8 zijn. Ik zeg dit niet bij wijze
van bevel, maar vanwege
de naarstigheid van anderen,
en opdat ik de echtheid
uwer liefde beproeve.
9 Want gij kent de genade
onzes Heeren Jezus Christus,
dat hij, rijk zijnde, om
uwentwil arm is geworden,
opdat gij door zijne armoe-
10 de rijk zoudt worden. En
ik zeg u in dezen [mijn]
gevoelen; want dit is u
nut, als die niet alleen het
doen, maar ook het willen
sedert een jaar te voren be-

[a]) Lett. „ingewanden." — [b]) R. v. b. „dan." — [c]) R. v. b. „te ontvangen." — [d]) d. i.: zij baden den Apostel, dat hij hunne gaven mocht overbrengen.

11 gonnen hebt. Maar volein-
digt nu ook het doen, op-
dat, gelijk de bereidvaar-
digheid tot het willen [er
was], zoo ook het voleindi-
gen zij naar hetgeen gij
12 hebt. Want indien de be-
reidvaardigheid er is, zoo
is [iemand] aangenaam
naar hetgeen hij [a] heeft,
niet naar hetgeen hij niet
13 heeft. Want niet, opdat
anderen verlichting zouden
hebben en gij verdrukking;
14 maar naar gelijkheid die-
ne [b] in den tegenwoordigen
tijd uw overvloed voor hun
gebrek, opdat ook hun
overvloed [diene] voor uw
gebrek, ten einde er gelijk-
15 heid zij, zooals geschreven
staat: „Die veel [verzameld
had], had niet te veel;
en die weinig [verzameld
had], had niet te weinig [c].
16 Doch Gode [zij] dank, die
denzelfden ijver voor u in
het hart van Titus gege-
17 ven heeft; want hij heeft
de vermaning aangenomen,
maar zeer ijverig zijnde,
is hij uit eigen beweging
18 tot u gereisd. En wij heb-
ben ook met hem gezonden
den broeder, die lof [heeft]
in het evangelie in al de
19 gemeenten; en [dit] niet
alleen, maar hij is ook door
de gemeenten verkoren tot
onzen reisgenoot met deze
genade, die door ons be-
diend wordt tot de heerlijk-
heid des Heeren zelven, en
[als bewijs] van onze [d] be-
20 reidvaardigheid, dit ver-
hoedende, dat niemand ons
lastere in dezen overvloed,
die door ons bediend wordt;
21 want wij bezorgen hetgeen
eerlijk is, niet alleen voor
[den] Heer, maar ook voor
22 de menschen. En wij heb-
ben met hen gezonden on-
zen broeder, dien wij in
vele dingen menigmaal
beproefd hebben, dat hij
ijverig is, en die nu veel
ijveriger is door het groote
vertrouwen, dat hij tot u
23 [heeft]. Wat Titus betreft,
[hij is] mijn metgezel en
medearbeider bij u; wat
onze broeders betreft, [zij
zijn] gezanten der gemeen-
ten, een eer van Christus.
24 Toont hun dan [e], voor het
aangezicht der gemeenten,
het bewijs uwer liefde en
van onzen roem over u.

IX.—Want wat de dienst voor

[a]) R. „iemand." — [b]) Lett. „worde." — [c]) Exod. XVI: 18. —
[d]) R. „uwe." — [e]) R. v. b. „ook."

de heiligen betreft, is het
overbodig, dat ik u schrijve.
2 Want ik weet uwe bereid-
vaardigheid, van welke ik
roem over u bij de Mace-
doniërs, dat Achaje sinds
verleden jaar bereid is; en
de ijver, die van u [uitge-
gaan is], heeft de meesten
3 opgewekt. Maar ik heb de
broeders gezonden, opdat
onze roem over u in dit op-
zicht niet verijdeld worde;
opdat, gelijk ik gezegd
4 heb, gij bereid zijt; ten
einde niet misschien, als
er Macedoniërs met mij ko-
men, en u niet bereid vin-
den, wij — opdat wij niet
zeggen gij — beschaamd
worden in dit vertrouwen.[a]
5 Ik achtte het dan noodig,
de broeders te bidden,
dat zij vooraf tot u moch-
ten gaan, en uwen te vo-
ren aangekondigden zegen
voorbereiden, opdat die
bereid zij als zegen en niet
6 als karigheid. En dit [zeg
ik]: Die spaarzaam zaait,
zal ook spaarzaam maaien;
en die in zegen zaait, zal
7 ook in zegen maaien. Een
iegelijk [geve], gelijk hij in
zijn hart heeft voorgeno-
men; niet met droefheid of
uit dwang; want God heeft
een blijmoedigen gever lief.
8 En God is machtig om alle
genade jegens u overvloe-
dig te doen zijn, opdat gij
in alles te allen tijd genoeg
hebbende, overvloedig zijt
9 tot alle goed werk; ge-
lijk geschreven staat: „Hij
heeft uitgestrooid, hij heeft
den armen gegeven; zijne
gerechtigheid blijft tot in
10 eeuwigheid.[b] Doch die den
zaaier zaad verleent, en
brood tot spijze, zal u het
zaad verleenen en verme-
nigvuldigen, en de vruch-
ten uwer gerechtigheid
11 doen wassen[c]; zoodat gij
in alles rijk wordt tot alle
liefdadigheid, die door ons
dankzegging werkt aan
12 God. Want de bediening
van deze dienst vervult
niet alleen het gebrek der
heiligen, maar is ook over-
vloedig door vele dank-
13 zeggingen aan God; daar
zij door de beproefdheid
van deze bediening God
verheerlijken over de on-
derwerping uwer belijde-
nis aan het evangelie van
Christus, en over de mild-

[a]) R. v. b. „des roems." — [b]) Ps. CXII: 6. — [c]) R. „verleent," „vermenigvuldigt" en „doet wassen."

heid der mededeeling aan
14 hen en aan allen, en door
hun gebed voor u, die naar
u verlangen, om de uitnemende
genade Gods over u.[a]
15 Gode [zij] dank voor zijne
onuitsprekelijke gave!

X. — Ik nu, Paulus zelf, bid
u door de zachtmoedigheid
en goedertierenheid van
Christus, die, tegenwoordig
zijnde, wel gering [ben]
onder u, maar afwezend
2 stout ben tegen u; ik bid u
dan, dat ik, tegenwoordig
zijnde, niet stout behoeve
te zijn met dat vertrouwen,
waarmede ik stout denk te
zijn tegen sommigen, die
het daarvoor houden, dat
wij naar het vleesch wande-
3 len. Want hoewel wij in het
vleesch wandelen, voeren
wij den krijg niet naar het
4 vleesch; want de wapenen
van onzen krijg [zijn] niet
vleeschelijk, maar krachtig
voor God, tot nederwer-
5 ping van sterkten; daar
wij de overleggingen nederwerpen
en alle hoogte,
die zich verheft tegen de
kennis van God, en alle
gedachte gevangen nemen
tot de gehoorzaamheid van
6 Christus, en gereed staan
alle ongehoorzaamheid te
wreken, wanneer uwe gehoorzaamheid
zal vervuld
7 zijn. Ziet gij aan wat voor
oogen is? Indien iemand
het vertrouwen heeft in
zichzelven, dat hij van
Christus is, die denke dit
wederom bij zichzelven,
dat, gelijk hij van Christus
8 [is], zoo ook wij.[b] Want in-
dien ik ook iets overvloediger
roemde over ons
gezag, dat de Heer ons
gegeven heeft tot opbouwing,
en niet tot uwe
nederwerping, zoo zal ik
niet beschaamd worden;
9 opdat ik niet zou schijnen,
als wilde ik u door brie-
10 ven verschrikken. Want
de brieven, zegt men, [zijn]
wel gewichtig en krachtig,
maar de tegenwoordigheid
des lichaams [is] zwak, en
11 de rede verachtelijk. Zoo
iemand bedenke dit, dat,
zooals wij afwezig in woorden
door brieven zijn, wij
zóó ook, tegenwoordig
zijnde, metterdaad [zullen
12 zijn]. Want wij durven ons
niet rekenen of vergelijken
met sommigen, die zich-

[a]) R. v. b. „Doch." — [b]) R. v. b. „van Christus zijn."

zelven aanprijzen; maar
dezen, terwijl zij zich met
zichzelven meten, en zich
met zichzelven vergelijken,
13 zijn onverstandig. Doch wij
zullen niet roemen buiten
de maat; maar naar de maat
van den werkkring, dien
God ons als maat toebe-
deeld heeft, om ook u te
14 bereiken. Want wij strek-
ken onszelven niet te wijd
uit, als hadden wij u niet
bereikt; (want wij zijn ook
tot u gekomen in het evan-
15 gelie van Christus;) niet
roemende buiten de maat
in eens anders arbeid, maar
hoop hebbende, dat, als uw
geloof wast, wij onder u
uitermate vergroot zullen
worden naar onzen werk-
16 kring, om nog verder dan
bij u het evangelie te ver-
kondigen; niet om te roe-
men over hetgeen in eens
anders werkkring bereid
17 is. „Doch die roemt, roeme
18 in [den] Heer.”[a] Want niet
die zichzelven prijst, maar
dien de Heer prijst, die is
beproefd.

XI. — Och, of gij een weinig
onwijsheid van mij ver-
droegt! Ja, ook verdraagt
2 mij! Want ik ben naijverig
op u met een naijver Gods;
want ik heb u aan éénen
man verloofd, om [u als]
een reine maagd aan Chris-
3 tus voor te stellen. Doch ik
vrees, dat, gelijk de slang
Eva verleidde door hare
arglistigheid, zoo ook uwe
zinnen bedorven [en afge-
weken] zijn van de eenvou-
digheid jegens Christus.
4 Want indien hij, die komt,
een anderen Jezus predikt,
dien wij niet gepredikt
hebben, of indien gij een
anderen geest ontvangt,
dien gij niet ontvangen
hebt, of een ander evan-
gelie, dat gij niet hebt
aangenomen, zoo zoudt gij
5 het wel verdragen. Want
ik acht, dat ik in niets
heb ten achter gestaan bij
de uitnemendste apostelen.
6 Maar al [ben ik] ook onge-
oefend in woorden, noch-
tans [ben ik het] niet in
kennis; maar alleszins zijn
wij in alle dingen onder u
7 openbaar geworden. Heb
ik zonde gedaan, door mij-
zelven te vernederen, op-
dat gij zoudt verhoogd
worden, omdat ik u het

[a]) Jer. IX: 23.

evangelie Gods om niet
8 verkondigd heb? Andere
gemeenten heb ik beroofd,
bezolding ontvangende, om
u te dienen. En toen ik
bij u tegenwoordig was
en gebrek had, ben ik
niemand tot last geweest;
9 (want mijn gebrek vervulden de broeders, die van
Macedonië kwamen;) en ik
heb mijzelven in alles gehouden zonder u te bezwaren, en zal mij zoo houden.
10 De waarheid van Christus
is in mij, dat mij deze roem
in de gewesten van Achaje
niet zal ontnomen worden.
11 Waarom? Omdat ik u niet
liefheb? God weet het!
12 Maar wat ik doe, zal ik
nog doen, opdat ik hun,
die aanleiding zoeken, de
aanleiding afsnijde; opdat
zij in hetgeen, waarin zij
roemen, bevonden worden
13 evenals wij. Want dezulken
[zijn] valsche apostelen, bedriegelijke arbeiders, die
de gedaante aannemen van
14 apostelen van Christus. En
geen wonder; want de satan zelf verandert zich in
15 een engel des lichts. Het is
dus niets groots, indien
ook zijne dienstknechten
zich veranderen in dienstknechten der gerechtigheid; wier einde zal zijn
naar hunne werken.
16 Wederom zeg ik: niemand meene, dat ik onwijs
ben; of anders, neemt mij
aan als een onwijze, opdat
ook ik een weinig roemen
17 moge. Wat ik zeg, zeg ik
niet naar [den] Heer, maar
als in onwijsheid, in dit
vast vertrouwen des roe-
18 mens. Dewijl velen naar
het vleesch roemen, zal
19 ook ík roemen. Want gij
verdraagt gaarne de onwijzen, daar gij wijs zijt.
20 Want gij verdraagt het,
zoo iemand u onder het
juk brengt, zoo iemand u
opeet, zoo iemand [van u]
neemt, zoo zich iemand
verheft, zoo iemand u in
21 het aangezicht slaat. Ik
spreek als naar oneer, alsof wij zwak waren geweest.
Maar waarin iemand stout
is, (ik spreek in onwijs-
22 heid) ben ík ook stout. Zijn
zij Hebreën? ík ook. Zijn
zij Israëlieten? ík ook. Zijn
zij Abrahams zaad? ík ook.
23 Zijn zij dienstknechten van
Christus? — (ik spreek als
een onzinnige) ik bovenmate. In arbeid overvloediger, in slagen uitne-

mender, in gevangenissen
overvloediger, in doods-
24 [gevaren] menigmaal. Van
de Joden heb ik vijfmaal
veertig [slagen] min één
25 ontvangen. Driemaal ben
ik met roeden geslagen;
eenmaal ben ik gesteenigd;
driemaal heb ik schipbreuk
geleden; een nacht en dag
heb ik in de diepte door-
26 gebracht. In het reizen
menigmaal in gevaren van
rivieren, in gevaren van
roovers, in gevaren van
[mijn] geslacht, in geva-
ren van de volken, in ge-
varen in de stad, in geva-
ren in de woestijn, in ge-
varen op zee, in gevaren
27 onder valsche broeders; in
arbeid en moeite, in waken
menigmaal, in honger en
dorst, in vasten menigmaal,
28 in koude en naaktheid; be-
halve de dingen, die van
buiten zijn, overvalt mij
dagelijks de bezorgdheid
29 over al de gemeenten. Wie
is zwak, dat ik niet zwak
ben? Wie wordt geërgerd,
30 dat ík niet brande? Indien
men moet roemen, zoo zal
ik roemen in mijne zwak-
31 heid. De God en Vader des
Heeren Jezus [a], Hij, die
geprezen is tot in eeuwig-
heid, weet, dat ik niet lieg!
32 Te Damaskus bewaakte de
stadhouder van den koning
Arétas de stad der Damas-
keners, willende mij van-
33 gen; en ik werd door een
venster aan den muur in
een mand nedergelaten, en
ontvlood zijnen handen.

XII. — Te roemen is mij
waarlijk niet nuttig; want
ik zal komen tot gezich-
ten en openbaringen [des]
2 Heeren. Ik ken een mensch
in Christus, vóór veertien
jaren, (of [het was] in het
lichaam, weet ik niet, of
buiten het lichaam, weet
ik niet, God weet het,) de
zoodanige werd opgevoerd
tot in den derden hemel.
3 En ik ken zoodanig een
mensch, (of [het was] in
het lichaam, of buiten het
lichaam, weet ik niet, God
4 weet het,) dat hij opge-
voerd werd in het paradijs,
en onuitsprekelijke woor-
den hoorde, die het een
mensch niet geoorloofd is
5 te spreken. Van den zoo-
danige zal ik roemen; doch
van mijzelven zal ik niet

[a]) R. „van onzen Heer Jezus Christus."

roemen dan in mijne zwak-
6 heden. Want indien ik
wilde roemen, ik zou niet
onwijs zijn, want ik zou de
waarheid zeggen; maar ik
onthoud er mij van, opdat
niemand van mij denke bo-
ven hetgeen hij van mij
ziet, of hetgeen hij van
7 mij hoort. En opdat ik
mij door de uitnemendheid
der openbaringen niet ver-
heffe, is mij een doorn voor
het vleesch gegeven, een
engel des satans, om mij
met vuisten te slaan, opdat
8 ik mij niet verheffe. Hier-
over heb ik den Heer drie-
maal gebeden, opdat hij
9 van mij zou wijken; en hij
zeide tot mij: Mijne genade
is u genoeg; want [mijne] [a]
kracht wordt in zwakheid
volbracht. Het liefst zal
ik dus veeleer roemen in
mijne zwakheden, opdat de
kracht van Christus in mij
10 wone. Daarom heb ik een
welgevallen in zwakheden,
in smaadheden, in noo-
den, in vervolgingen, in
benauwdheden voor Chris-
tus; want wanneer ik zwak
ben, dan ben ik sterk.
11 Ik ben [b] onwijs gewor-
den; gij hebt mij genood-
zaakt; want ik behoorde
door u geprezen te worden;
want ik heb in geen ding
bij de uitnemendste apos-
telen achter gestaan, hoe-
12 wel ik niets ben. De ken-
teekenen eens apostels zijn
onder u in alle volharding
gewerkt, door teekenen
en wonderen en krachten.
13 Want wat is er, waarin gij
minder zijt geweest dan
de andere gemeenten, be-
halve dat ikzelf u niet ben
lastig gevallen? Vergeeft
14 mij dit onrecht! Ziet, ik
sta gereed deze [c] derde
maal tot u te komen, en zal
[u] [d] niet lastig vallen;
want ik zoek niet het uwe,
maar u. Want de kinderen
moeten geen schatten ver-
gaderen voor de ouders,
maar de ouders voor de
15 kinderen. En ik zal zeer
gaarne [alles] ten koste
leggen, en voor uwe zie-
len ten koste gelegd wor-
den, al werd ik ook te
minder bemind, hoemeer
ik u bemin.
16 Doch het zij zoo, ík heb
u niet bezwaard; maar be-
hendig zijnde, heb ik u

[a]) R. „mijne." — [b]) R. v. b. „roemende." — [c]) R. „de." —
[d]) R. „u."

17 door list gevangen. Heb ik
mijn voordeel van u ge-
zocht door iemand van hen,
die ik tot u gezonden heb?
18 Ik heb Titus gebeden, en
den broeder met [hem] ge-
zonden; heeft ook Titus
zijn voordeel van u ge-
zocht? Hebben wij niet in
denzelfden geest gewan-
deld? niet in dezelfde voet-
stappen?
19 Lang hebt gij gemeend [a],
dat wij ons bij u verdedi-
gen. Wij spreken in de
tegenwoordigheid Gods in
Christus, en dit alles, ge-
liefden! tot uwe opbou-
20 wing. Want ik vrees, dat,
als ik kom, ik u niet zoo-
danig vind, als ik wensch,
en ik van u gevonden
worde, zoodanig als gij niet
wenscht; dat er misschien
twisten, nijd, gramschap,
tweedracht, kwaadspre-
kendheid, oorblazerij, op-
geblazenheid, verwarring
21 zij; dat, als ik wederkom,
mijn God mij uwenthalve
vernedere, en ik treuren
moet over velen, die te
voren gezondigd, en geen
berouw gehad hebben over
de onreinheid en hoererij
en ontuchtigheid, die zij
bedreven hebben.

XIII. — Dit [is] de derde
maal, dat ik tot u kom; in
den mond van twee of drie
getuigen zal elke zaak be-
2 staan. Ik heb te voren ge-
zegd, en zeg het te voren,
als de tweede maal tegen-
woordig, en [b] nu afwezig,
tot hen, die te voren ge-
zondigd hebben, en tot al
de anderen, dat, als ik we-
derkom, ik [hen] niet zal
3 sparen. Daar gij een bewijs
zoekt, dat Christus in mij
spreekt, (die jegens u niet
zwak is, maar sterk is on-
4 der u; want al is hij ook in
zwakheid gekruisigd, zoo
leeft hij nochtans door Gods
kracht; want ook wij zijn
zwak in hem, maar zullen
met hem leven door Gods
5 kracht jegens u.) zoo on-
derzoekt uzelven, of gij in
het geloof zijt, beproeft
uzelven. Of kent gij uzel-
ven niet, dat Jezus Christus
in u is? tenzij gij misschien
6 verwerpelijk zijt. Doch ik
hoop, dat gij erkennen zult,
dat wíj niet verwerpelijk
7 zijn. Wij bidden [c] echter
van God, dat gij niets

[a]) R. „Meent gij wederom." — [b]) R. v. b. „ik schrijf." — [c]) R. „Ik bid."

kwaads doet, niet opdat
het van ons blijke, dat wij
beproefd zijn, maar opdat
gij het goede doet, en wij
8 als verwerpelijk zijn. Want
wij vermogen niets tegen
de waarheid, maar voor de
9 waarheid. Want wij verblij-
den ons, wanneer wíj zwak
zijn, en gíj sterk zijt. En
wij wenschen ook dit: uwe
10 volmaking. Daarom schrijf
ik u deze dingen afwezend,
opdat ik, tegenwoordig
zijnde, geen strengheid be-
hoefte gebruiken, volgens
het gezag, dat de Heer mij
gegeven heeft tot opbou-
wing, en niet tot neder-
werping.
11 Voorts, broeders! ver-
blijdt u, zijt volmaakt,
weest getroost, weest eens-
gezind, houdt vrede; en de
God der liefde en des vredes
12 zal met u zijn. Groet elkan-
der met een heiligen kus.
U groeten al de heiligen.
13 De genade des Heeren Je-
zus Christus, en de liefde
Gods, en de gemeenschap
des Heiligen Geestes [zij]
met u allen! [a]

DE BRIEF

AAN DE

GALATIËRS.

I. — Paulus, apostel, niet
van menschen noch door
een mensch, maar door Je-
zus Christus en God, den
Vader, die hem uit de doo-
2 den heeft opgewekt, en al
de broeders, die met mij
zijn, aan de gemeenten van
3 Galatië: Genade [zij] u en
vrede van God, den Vader,
en onzen Heer Jezus Chris-
4 tus, die zichzelven gege-
ven heeft voor onze zon-
den, opdat hij ons trekken

[a]) R. v. b. „Amen."

zou uit de tegenwoordige
booze wereld[a], naar den
wil van onzen God en Va-
5 der, wien de heerlijkheid
[zij] tot in alle eeuwigheid!
Amen.
6 Ik verwonder mij, dat gij
zoo spoedig van hem, die
u door de genade van Chris-
tus geroepen heeft, over-
gaat tot een ander evange-
7 lie, hetwelk geen ander is;
maar er zijn eenigen, die
u beroeren, en het evange-
lie van Christus willen om-
8 keeren. Maar al ware het
ook, dat wij, of een engel
uit den hemel u een evan-
gelie verkondigde, behalve
hetgeen wij u verkondigd
hebben, die zij vervloekt!
9 Gelijk wij te voren gezegd
hebben, zoo zeg ik ook nu
wederom: indien iemand u
een evangelie verkondigt,
behalve hetgeen gij ont-
vangen hebt, die zij ver-
10 vloekt! Want tracht ik nu
menschen tevreden te stel-
len of God? Of zoek ik
menschen te behagen? [b] In-
dien ik nog menschen be-
haagde, zoo ware ik geen
slaaf van Christus.
11 Maar ik maak u bekend,
broeders! dat het evange-
lie, hetwelk door mij ver-
kondigd is, niet is naar den
12 mensch. Want ik heb het
ook niet van een mensch
ontvangen, noch geleerd,
maar door openbaring van
13 Jezus Christus. Want gij
hebt van mijnen voormali-
gen wandel in het Joden-
dom gehoord, dat ik de
gemeente Gods uitermate
vervolgde en haar ver-
14 woestte, en dat ik in het
Jodendom toenam boven
velen van mijnen leeftijd in
mijn volk, zijnde een nog
grooter ijveraar voor de
overleveringen mijner va-
15 deren. Maar toen het God,
die mij van mijn moeders
schoot aan afgezonderd, en
door zijne genade geroe-
16 pen heeft, behaagde, zij-
nen Zoon in mij te openba-
ren, opdat ik hem onder de
volken zou verkondigen,
ging ik terstond niet te
rade met vleesch en bloed,
17 en ging ook niet op naar
Jeruzalem tot hen, [die]
vóór mij apostelen [waren];
maar ik ging naar Ara-
bië, en keerde weder terug
18 naar Damaskus. Daarna

[a]) Of „eeuw." — [b]) R. v. b. „Want."

ging ik na drie jaar op
naar Jeruzalem, om met
Kefas [a] kennis te maken,
en ik bleef vijftien dagen
19 bij hem; en ik zag niemand
anders van de apostelen
dan Jakobus, den broeder
20 des Heeren. Hetgeen ik u
nu schrijf, ziet, voor God!
21 ik lieg niet. Daarna kwam
ik in de gewesten van Sy-
22 rië en Cilicië. En ik was
van aangezicht onbekend
aan de gemeenten in Ju-
déa, die in Christus zijn;
23 en zij hadden alleen ge-
hoord: Hij, die eertijds ons
vervolgde, verkondigt nu
het geloof, dat hij eertijds
24 verwoestte. En zij verheer-
lijkten God in mij.
II. — Daarna ging ik, na veer-
tien jaar, wederom op naar
Jeruzalem met Barnabas,
en nam ook Titus mede.
2 En ik ging op volgens een
openbaring, en stelde hun
het evangelie voor, dat ik
onder de volken predik, en
in het bijzonder hun, die
in aanzien waren, opdat ik
niet misschien tevergeefs
mocht loopen of geloopen
3 hebben; (maar ook Titus,
die met mij was, werd,
hoewel een Griek, niet
genoodzaakt zich te laten
4 besnijden;) en dat om den
wil der ingeslopen valsche
broeders, die zich inge-
drongen hadden om onze
vrijheid te bespieden, die
wij in Christus Jezus heb-
ben, opdat zij ons onder
het juk mochten brengen;
5 voor wie wij ook geen
uur geweken hebben door
onderwerping, opdat de
waarheid des evangelies
6 bij u blijven zou. Maar van
hen, die in aanzien wa-
ren — wie of wat zij wa-
ren, verscheelt mij niets,
God neemt den persoon des
menschen niet aan — want
die in aanzien waren, heb-
ben mij niets medegedeeld;
7 maar integendeel, toen zij
zagen, dat aan mij het
evangelie der voorhuid toe-
vertrouwd was, gelijk aan
Petrus dat der besnijdenis,
8 (want die in Petrus werkte
tot het apostelschap der
besnijdenis, die werkte ook
in mij onder de volken;)
9 en toen zij de genade, die
mij gegeven is, erkenden,
gaven Jakobus en Kefas
en Johannes, die geacht

[a]) R. „Petrus."

werden zuilen te zijn, mij
en Barnabas de rechter-
hand der gemeenschap,
opdat wíj tot de volken, en
zíj tot de besnijdenis [zou-
10 den gaan]; alleen dat wij
aan de armen zouden ge-
denken, wat ik mij ook
beijverd heb te doen.
11 Doch toen Kefas [a] te An-
tiochië kwam, wederstond
ik hem in het aangezicht,
omdat hij te veroordeelen
12 was. Want voordat er eeni-
gen van Jakobus kwamen,
at hij met [die uit] de vol-
ken; maar toen zij geko-
men waren, onttrok hij
zich, en scheidde zich af,
vreezende voor die uit de
13 besnijdenis; en met hem
huichelden ook de andere
Joden, zoodat zelfs Barna-
bas door hunne huichelarij
14 werd meegevoerd. Maar
toen ik zag, dat zij niet
recht wandelden naar de
waarheid des evangelies,
zeide ik tot Kefas [a] in aller
tegenwoordigheid: Indien
gíj, die een Jood zijt, leeft
naar de wijze der volken,
en niet naar die der Joden,
hoe [b] noodzaakt gij de vol-
ken naar joodsche wijze te
15 leven? Wij, van natuur Jo-
den, en geen zondaars uit
16 de volken, nochtans [c] we-
tende, dat de mensch niet
gerechtvaardigd wordt uit
de werken der wet, maar
alleen door het geloof in
Jezus Christus, ook wíj
hebben in Christus Jezus
geloofd, opdat wij gerecht-
vaardigd zouden worden
uit [d] het geloof in Christus,
en niet uit [d] de werken der
wet, omdat uit [d] de werken
der wet geen vleesch zal
gerechtvaardigd worden.
17 Maar indien wij, zoekende
gerechtvaardigd te wor-
den in Christus, ook zelf
zondaars bevonden wor-
den, [is] dan Christus een
dienstknecht der zonde?
18 Dat zij verre! Want indien
ik, hetgeen ik afgebroken
heb, weder opbouw, zoo stel
ik mijzelven als een over-
19 treder. Want ik ben door
[de] wet aan [de] wet ge-
storven, opdat ik Gode leve.
20 Ik ben met Christus ge-
kruisigd, en ik leef; niet
meer ik, maar Christus
leeft in mij; en hetgeen ik
nu leef in het vleesch, dat
leef ik door het geloof in

[a]) R. „Petrus." — [b]) R. „waarom." — [c]) R. l. w. „nochtans." — [d]) Of „op grond van."

den Zoon Gods, die mij
heeft liefgehad, en zich-
zelven voor mij heeft over-
21 gegeven. Ik doe de genade
Gods niet te niet; want
indien de gerechtigheid
door [de] wet [is], dan is
Christus tevergeefs ge-
storven.
III. — O onverstandige Ga-
latiërs! wie heeft u betoo-
verd?[a] u, wien Jezus Chris-
tus, als onder u[b] gekrui-
sigd, voor oogen geschil-
2 derd werd? Dit alleen wil
ik van u leeren: hebt gij
den Geest ontvangen uit[c]
de werken der wet, of uit[c]
de prediking des geloofs?
3 Zijt gij zoo onverstandig?
Gij zijt met den Geest be-
gonnen, wilt gij nu met
4 het vleesch eindigen? Hebt
gij zooveel tevergeefs ge-
leden? Indien ook maar
5 tevergeefs? Hij dan, die u
den Geest verleent, en
krachten onder u werkt,
[doet Hij dat] uit[c] de wer-
ken der wet, of uit[c] de pre-
6 diking des geloofs? Gelijk
Abraham God geloofde, en
het werd hem tot gerech-
7 tigheid gerekend.[d] Erkent
dan, dat zij, die uit[c] het ge-
loof zijn, Abrahams zonen
8 zijn. De Schrift nu, voor-
ziende, dat God de volken
uit[c] het geloof zou recht-
vaardigen, verkondigde te
voren aan Abraham de
blijde boodschap: „In u
zullen al de volken geze-
9 gend worden."[e] Zoo worden
dan zij, die uit[c] het geloof
zijn, met den geloovigen
10 Abraham gezegend. Want
zoovelen uit[c] de werken
der wet zijn, zijn onder
den vloek; want er staat
geschreven: „Vervloekt is
ieder, die niet blijft in al-
les, wat geschreven staat
in het boek der wet om dat
11 te doen."[f] En dat niemand
door[g] [de] wet gerecht-
vaardigd wordt voor God,
[is] openbaar; want „de
rechtvaardige zal uit[c] ge-
12 loof leven."[h] Doch de wet
is niet uit[c] het geloof, maar
„hij[i], die deze dingen zal
gedaan hebben, zal door[g]
13 dezelve leven."[j] Christus
heeft ons vrijgekocht van
den vloek der wet, een

[a]) R. v. b. „dat gij der waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn." — [b]) V. l. w. „onder u." — [c]) Of „op grond van." — [d]) Zie Gen. XV : 6. — [e]) Gen. XII : 3. — [f]) Deut. XXVII : 26. — [g]) Of „uit kracht van." — [h]) Hab. II : 4. — [i]) R. „de mensch." — [j]) Lev. XVIII : 5.

vloek voor ons geworden
zijnde; (want er staat ge-
schreven: „Vervloekt [is]
een ieder, die aan het hout
14 hangt!"[a]) opdat de zegen
van Abraham in Christus
Jezus tot de volken zou ko-
men, opdat wij de belofte
des Geestes ontvangen zou-
den door het geloof.
15 Broeders! ik spreek naar
den mensch. Zelfs eens
menschen verbond, dat be-
vestigd is, doet niemand
te niet, noch voegt er iets
16 aan toe. Aan Abraham nu
werden de beloften gedaan
en aan zijn zaad. Hij zegt
niet: „En aan de zaden,"
als van velen, maar als van
éénen: „En aan uw zaad,"[b]
17 hetwelk is Christus. En dit
zeg ik: Een verbond, te
voren door God[c] bekrach-
tigd, maakt de wet, die
vier honderd en dertig jaar
daarna gekomen is, niet
krachteloos, om de belofte
18 te niet te doen. Want in-
dien de erfenis uit[d] [de] wet
is, zoo is zij niet meer uit[d]
de belofte; maar God heeft
[haar] aan Abraham door
19 belofte geschonken. Waar-
toe dan de wet? Om der
overtredingen wil werd zij
er bijgevoegd[e], totdat het
zaad zou komen, waaraan
de belofte gedaan was; en
zij werd verordend door
engelen in de hand eens
20 middelaars. Een middelaar
nu is niet van éénen, maar
God is één.
21 Is dan de wet tegen de
beloften Gods? Dat zij
verre! Want indien er een
wet gegeven ware, die le-
vend kon maken, zoo zou
de gerechtigheid waarlijk
22 uit[d] [de] wet zijn. Maar de
Schrift heeft alles onder
de zonde besloten, opdat
de belofte uit[d] het geloof
in Jezus Christus zou ge-
geven worden aan hen, die
23 gelooven. Doch eer het ge-
loof kwam, waren wij on-
der [de] wet in bewaring,
besloten tot op het geloof,
dat geopenbaard zou wor-
24 den. Zoo is dan de wet onze
voogd[f] geweest tot op
Christus, opdat wij uit[d] het
geloof zouden gerechtvaar-
25 digd worden. Maar het ge-

[a]) Deut. XXI: 23. — [b]) Gen. XXII: 18. — [c]) R. v. b. „in Christus." — [d]) Of „op grond van." — [e]) d. i. met het doel om de zonde door de overtredingen der wet te doen uitkomen. — [f]) Gr. pédagoog: iemand, aan wien men een kind toevertrouwt.

loof gekomen zijnde, zijn
wij niet meer onder een
26 voogd; want gij allen zijt
zonen Gods door het geloof
27 in Christus Jezus; want
zóovelen gij tot Christus
gedoopt zijt, hebt gij Chris-
28 tus aangedaan. Daar is
Jood noch Griek; daar is
slaaf noch vrije; daar is
man noch vrouw; want gij
allen zijt één in Christus
29 Jezus. En indien gij van
Christus zijt, dan zijt gij
Abraham's zaad, [a] volgens
belofte erfgenamen.

IV. — Doch ik zeg: zoolang
de erfgenaam een onmon-
dige is, verschilt hij niets
van een slaaf, hoewel hij
2 heer is van alles; maar hij
is onder bewaarders en
verzorgers tot op den tijd,
door den vader te voren
3 bepaald. Zoo ook wij, toen
wij onmondigen waren,
waren wij in slavernij on-
der de eerste beginselen
4 der wereld; maar toen de
volheid des tijds gekomen
was, zond God zijnen Zoon,
geworden uit een vrouw,
geworden onder [de] wet,
5 opdat hij hen, die onder
[de] wet waren, zou vrij-
koopen, opdat wij het zoon-
schap ontvangen zouden.
6 En omdat gij zonen zijt,
heeft God den Geest zijns
Zoons in onze [b] harten uit-
gezonden, die roept: Abba,
7 Vader! Zoo zijt gij dan niet
meer slaaf, maar zoon; en
indien zoon, dan ook erf-
8 genaam door God. [c] Maar
destijds, toen gij God niet
kendet, diendet gij hen,
die van natuur geen goden
9 zijn; en thans, nu gij God
kent, ja nog meer, nu gij
door God gekend zijt, hoe
wendt gij u weder tot de
zwakke en arme eerste
beginselen, die gij weder
van voren af wilt dienen?
10 Gij onderhoudt dagen, en
maanden, en tijden, en ja-
11 ren. Ik vrees voor u, dat ik
misschien tevergeefs aan
u gearbeid heb.
12 Weest als ik, want ook
ik [ben] als gij, broeders,
ik bid u! Gij hebt mij geen
13 onrecht aangedaan; en gij
weet, dat ik u de eerste
maal in zwakheid des vlee-
sches het evangelie ver-
14 kondigd heb; en mijne
verzoeking, die in mijn
vleesch was, hebt gij niet

[a]) R. v. b. „en.” — [b]) R. „uwe.” — [c]) R. „erfgenaam van God door Christus.”

veracht noch verfoeid[a];
maar gij naamt mij aan als
een engel Gods, als Chris-
15 tus Jezus. Waarin achttet
gij u dan gelukkig? Want
ik geef u getuigenis, dat
gij, zoo mogelijk, uwe
oogen uitgegraven en mij
16 zoudt gegeven hebben. Ben
ik dan uw vijand gewor-
den, door u de waarheid
17 te zeggen? Zij ijveren niet
recht over u, maar willen
u[b] uitsluiten[c], opdat gij
over hen zoudt *ijveren.*
18 Doch [het is] goed, dat men
in het goede te allen tijde
ijvert, en niet alleen, als
ik bij u tegenwoordig ben.
19 Mijne kinderen! van wie
ik wederom in barensnood
ben, totdat Christus in u
20 een gestalte krijge; en ik
wenschte, dat ik nu bij u
tegenwoordig ware, en
mijne stem mocht veran-
deren, want ik ben in ver-
legenheid over u.
21 Zegt mij, gij die onder
wet wilt zijn, hoort gij de
22 wet niet? Want er staat
geschreven, dat Abraham
twee zonen had, één van
de dienstmaagd, en één
23 van de vrije. Maar die van
de dienstmaagd was naar
het vleesch geboren, en die
van de vrije door de belofte.
24 Deze dingen hebben een
zinnebeeldige beteekenis.
Want deze zijn[d] twee ver-
bonden: het ééne van den
berg Sinaï, tot slavernij
barende, hetwelk is Hagar.
25 Want Hagar is de berg
Sinaï in Arabië, en komt
overeen met het tegen-
woordige Jeruzalem, want[e]
dit is in slavernij met hare
26 kinderen; maar het Jeru-
zalem, dat boven is, is vrij,
hetwelk is onze[f] moeder.
27 Want *er staat geschreven:*
„Wees vroolijk, gij on-
vruchtbare, die niet baart!
breek uit, en roep, gij
die geen barensnood hebt!
want de kinderen der een-
zame [zijn] talrijker dan
van haar, die den man
28 heeft."[g] Maar wij, broe-
ders! zijn kinderen der
29 belofte, zooals Izaäk. Doch
gelijk toen die naar het
vleesch geboren was, hem
vervolgde, die naar den
30 geest [geboren was], zoo
ook nu. Maar wat zegt de

[a]) Lett. uitgespuwd. — [b]) R. „ons." — [c]) d. i. uitsluiten van elke gemeenschap met mij. — [d]) R. v. b. „de." — [e]) R. „en." — [f]) R. „ons aller." — [g]) Jes. LIV : 1.

Schrift? „Drijf de dienst-
maagd en haren zoon uit;
want de zoon der dienst-
maagd zal niet erven met
31 den zoon der vrije."[a] Zoo
dan, broeders! wij zijn
niet kinderen eener dienst-
maagd, maar der vrije.
V. — Staat dan vast in de
vrijheid, waarmede Chris-
tus ons vrijgemaakt heeft,
en laat u niet weder onder
een juk der slavernij bren-
2 gen. Ziet, ik Paulus zeg u,
dat, zoo gij u laat besnij-
den, Christus u niets baten
3 zal. En wederom betuig
ik aan ieder mensch, die
zich laat besnijden, dat hij
schuldig is de geheele wet
4 te doen. Gij zijt van elken
zegen, die in Christus is,
beroofd, gij, die door [de]
wet gerechtvaardigd [wilt]
worden; gij zijt van de ge-
5 nade vervallen; want wij
verwachten door den Geest
uit[b] geloof de hoop der ge-
6 rechtigheid. Want in Chris-
tus Jezus heeft noch be-
snijdenis eenige kracht,
noch voorhuid, maar ge-
loof, door liefde werkende.
7 Gij liept wél; wie heeft
u tegengehouden, om de
waarheid niet te gehoorza-
8 men? Die overreding[c] is
niet uit Hem, die u roept.
9 Een weinig zuurdeeg door-
10 zuurt het geheele deeg. Ik
vertrouw van u in [den]
Heer, dat gij niet anders
zult denken; maar die u in
beroering brengt, zal het
oordeel dragen, wie hij
ook zij.
11 Doch ik, broeders! in-
dien ik nog besnijdenis
predik, waarom word ik
nog vervolgd? Dan ware
de ergernis des kruises te
12 niet gedaan! Och, of zij
zich ook versneden[d], zij
die u in opstand brengen!
13 Want gíj, broeders! zijt
tot vrijheid geroepen, al-
leen [gebruikt] de vrijheid
niet tot een aanleiding voor
het vleesch, *maar dient* elk-
14 ander door de liefde. Want
de geheele wet wordt in
één woord vervuld, in dit:
„Gij zult uwen naaste lief-
hebben gelijk uzelven."[e]
15 Maar indien gij elkander
bijt en opeet, ziet toe, dat
gij niet door elkander ver-
teerd wordt.
16 En ik zeg: wandelt door
den Geest, en gij zult de be-

[a]) Gen. XXI: 10. — [b]) Of „op grond van." — [c]) d. i. de overreding der valsche leeraars. — [d]) Of „zich verminkten." — [e]) Num. XIX: 18.

geerte des vleesches geens-
17 zins volbrengen. Want het
vleesch begeert tegen den
Geest, en de Geest tegen
het vleesch; en deze staan
tegen elkander over, opdat
gij niet doet, hetgeen gij
18 wilt. Maar indien gij door
den Geest geleid wordt, zoo
zijt gij niet onder [de] wet.
19 De werken nu des vleesches
zijn openbaar, welke zijn:
[a] hoererij, onreinheid, on-
20 *tuchtigheid, afgodendienst*,
tooverij, vijandschap, twist,
jaloerschheid, gramschap,
gekijf, tweedracht, sekten,
21 nijd, moord, dronkenschap,
brasserij, en dergelijke;
waarvan ik u te voren zeg,
gelijk ik ook te voren ge-
zegd heb, dat, die zulke
dingen doen, het konink-
rijk Gods niet zullen beër-
22 ven. Maar de vrucht des
Geestes is: liefde, blijd-
schap, vrede, lankmoe-
digheid, goedertierenheid,
23 goedheid, trouw, zachtmoe-
digheid, matigheid. Tegen
zulke dingen is geen wet.
24 Maar die van Christus zijn,
hebben het vleesch gekrui-
sigd met de hartstochten
25 en begeerten. Indien wij
door den Geest leven, *laat*
ons ook door den Geest
26 wandelen. Laat ons niet
trachten naar ijdele eer,
elkander tergende, elkan-
der benijdende.
VI. — Broeders! indien ook
een mensch door eenige
misdaad overvallen wordt,
gij, die geestelijk zijt,
brengt den zoodanige te-
recht in den geest der
zachtmoedigheid, ziende
op uzelven, *opdat* ook gij
2 niet verzocht wordt. Draagt
elkanders lasten, en vervult
alzoo de wet van Christus.
3 Want zoo iemand meent
iets te zijn, terwijl hij niets
is, die misleidt zichzelven.
4 Maar een iegelijk beproeve
zijn eigen werk; en dan zal
hij alleen aan zichzelven
roem hebben, en niet aan
5 een ander; want een iege-
lijk zal zijn eigen pak
dragen.
6 Die in het woord onder-
wezen wordt, deele hem,
die onderwijst, van alle
goederen mede.
7 Dwaalt niet, God laat
zich niet bespotten! Want
al wat een mensch zaait,
dat zal hij ook maaien.

[a]) R. v. b. „overspel.”

8 Want die voor zijn eigen
vleesch zaait, zal uit het
vleesch verderf maaien;
maar die voor den Geest
zaait, zal uit den Geest
het eeuwige leven maaien.
9 Doch laat ons niet moede
worden in goeddoen; want
te zijner tijd zullen wij
maaien, als wij niet ver-
10 slappen. Zoo dan, dewijl
wij gelegenheid hebben,
laat ons goeddoen aan al-
len, maar meest aan de
huisgenooten des geloofs.
11 Ziet, welk een langen
brief[a] ik u geschreven heb
met mijne eigene hand!
12 Zoovelen een schoon ge-
laat willen toonen naar het
vleesch, die noodzaken u
besneden te worden, alleen
opdat zij om het kruis
van Christus niet vervolgd
13 worden. Want ook zij, die
besneden worden, houden
de wet niet; maar zij wil-
len, dat gij besneden wordt,
opdat zij in uw vleesch roe-
14 men. Doch van mij zij het
verre te roemen, anders
dan in het kruis van onzen
Heer Jezus Christus, door
wien[b] de wereld mij ge-
kruisigd is, en ik der we-
15 reld. Want in Christus Je-
zus is[c] noch besnijdenis
iets, noch voorhuid, maar
16 een nieuw schepsel. En zoo-
velen naar dezen regel zul-
len wandelen, vrede [zij]
over hen en barmhartig-
heid, en over het Israël
Gods!
17 Voortaan doe niemand
mij moeite aan; want ik
draag de litteekenen van
den Heer Jezus in mijn
18 lichaam. De genade van
onzen Heer Jezus Christus
[zij] met uwen geest, broe-
ders! Amen.

---

[a]) Men kan ook vertalen: „met welke groote letters;" doch wij verkiezen bovenstaande vertaling. Daar de Apostel zijne brieven gewoonlijk dicteerde, was het hier een lange brief, dien hij met eigene hand aan hen schreef. — [b]) Of „door hetwelk." — [c]) R. „heeft kracht."

DE BRIEF

AAN DE

EFEZIËRS.

I. — Paulus, apostel van Jezus Christus, door den wil van God, aan de heiligen en getrouwen in Christus Jezus, die te Efeze zijn:
2 genade [zij] u en vrede van God, onzen Vader, en den Heer Jezus Christus!
3 Gezegend [zij] de God en Vader van onzen Heer Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemelsche gewesten in
4 Christus, gelijk Hij ons uitverkoren heeft in hem vóór de grondlegging der wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn
5 voor Hem in de liefde; die ons te voren verordineerd heeft tot het zoonschap door Jezus Christus voor zichzelven, naar het wel-
6 behagen van zijnen wil, tot lof der heerlijkheid zijner genade, in welke Hij ons aangenaam gemaakt heeft
7 in den Geliefde, in wien wij de verlossing hebben door zijn bloed, de vergeving der misdaden, naar den rijkdom zijner genade,
8 waarmede Hij overvloedig is geweest jegens ons in
9 alle wijsheid en inzicht; ons bekend gemaakt hebbende de verborgenheid van zijnen wil, naar zijn welbehagen, hetwelk Hij bij zichzelven had voorgenomen,
10 aangaande de bedeeling van de volheid der tijden, om [namelijk] alles onder *één hoofd te zamen te brengen* in Christus, wat in den hemel en wat op de
11 aarde is, in hem, in wien wij ook erfgenamen geworden zijn, wij, die te

voren verordineerd waren
naar het voornemen desgenen,
die alles werkt naar
den raad van zijnen wil;
12 opdat wij zouden zijn tot
lof zijner heerlijkheid, wij,
die vooraf in Christus ge-
13 hoopt hebben, in wien ook
gíj [erfgenamen geworden
zijt], nadat gij het woord
der waarheid, het evange-
lie uwer behoudenis, ge-
hoord hebt, in wien gij
ook, nadat gij geloofd hebt,
zijt verzegeld geworden
met den Heiligen Geest der
14 belofte, die het onderpand
is onzer erfenis, tot de ver-
lossing der verkregen be-
zitting, tot lof zijner heer-
lijkheid.
15 Daarom ook ík, gehoord
hebbende van het geloof in
den Heer Jezus, dat onder
u is, en van de liefde, die
gij hebt tot alle heiligen,
16 houd niet op voor u te dan-
ken, uwer gedenkende in
17 mijne gebeden, opdat de
God van onzen Heer Jezus
Christus, de Vader der
heerlijkheid, u geve den
geest der wijsheid en der
openbaring in zijne ken-
18 nis, verlichte oogen uws
harten [a], opdat gij weet,
welke zij de hoop zijner
roeping, en welke [zij] de
rijkdom van de heerlijk-
heid zijner erfenis in de
19 heiligen, en welke [zij] de
uitnemende grootheid zij-
ner kracht aan ons die ge-
looven, naar de werking
van de kracht zijner sterk-
20 te, die Hij gewrocht heeft
in Christus, door hem uit
de dooden op te wekken; —
en Hij zette hem aan zijne
rechterhand in de hemel-
21 sche gewesten, boven alle
overheid, en gezag, en
macht, en heerschappij,
en allen naam, die ge-
noemd wordt, niet alleen
in deze eeuw, maar ook in
22 de toekomende, en heeft
alle dingen zijnen voeten
onderworpen, en heeft
hem als hoofd boven alle
dingen gegeven aan de ge-
23 meente, die zijn lichaam
is, de volheid desgenen,
die alles in allen vervult; —
II. en u, toen gij dood waart
in uwe [b] misdaden en zon-
2 den, (waarin gij eens wan-
deldet naar de eeuw dezer
wereld, naar den overste
van de macht der lucht,

[a]) R. „uws verstands." — [b]) R. l. w. „uwe."

van den geest, die nu werkt
in de zonen der ongehoor-
3 zaamheid, onder welke
ook wij allen eertijds wan-
delden in de begeerlijkhe-
den onzes vleesches, doen-
de den wil des vleesches
en der gedachten; en wij
waren van nature kinderen
des toorns, evenals de an-
4 deren. Maar God, die rijk
is in barmhartigheid, naar
zijne groote liefde, waar-
mede Hij ons heeft liefge-
5 gehad,) toen ook wij dood
waren in de misdaden, heeft
ons levend gemaakt met
Christus, (*uit genade zijt*
6 gij behouden,) en heeft ons
mede opgewekt en mede
gezet in de hemelsche ge-
westen in Christus Jezus,
7 opdat Hij zou betoonen
in de toekomende eeuwen
den uitnemenden rijkdom
zijner genade in goeder-
tierenheid over ons in
8 Christus Jezus. Want uit
genade zijt gij behouden
door het geloof, en dat niet
uit u, [het is] Gods gave;
9 niet uit werken, opdat nie-
10 mand roeme. Want wij zijn
zijn maaksel, geschapen in
Christus Jezus tot goede
werken, die God te voren
bereid heeft, opdat wij
daarin zouden wandelen.
11 Daarom bedenkt, dat gij,
die eertijds [uit] de volken
in het vleesch waart, en die
voorhuid genoemd werdt
door de dusgenaamde be-
snijdenis in het vleesch,
die met handen geschiedt,
12 dat gij in dien tijd zonder
Christus waart, vervreemd
van het burgerschap Isra-
els, en vreemdelingen van
de verbonden der belofte,
geen hoop hebbende, en
zonder God in de wereld.
13 Maar nu, in Christus Jezus,
zijt gíj, die eertijds verre
waart, *nabij geworden* door
het bloed van Christus.
14 Want híj is onze vrede, die
beiden één gemaakt en den
middelmuur der omtuining
15 verbroken heeft, toen hij
in zijn vleesch de vijand-
schap, de wet der geboden,
[bestaande] in inzettingen,
te niet gedaan had, opdat
hij die twee in zichzelven
tot éénen nieuwen mensch
zou scheppen, vrede ma-
16 kende, en beiden in één
lichaam met God verzoe-
nen zou door het kruis, de
vijandschap door hetzelve
17 gedood hebbende. En hij is
gekomen, en heeft vrede
verkondigd aan u, die verre

waart, en vrede[a] aan hen,
18 die nabij waren. Want door
hem hebben wij beiden den
toegang door éénen Geest
19 tot den Vader. Derhalve
zijt gij niet meer vreemde-
lingen en bijwoners, maar
gij zijt[b] medeburgers der
heiligen en huisgenooten
20 Gods, gebouwd op het
fondament der apostelen
en profeten, terwijl Jezus
Christus zelf hoeksteen is,
21 in wien het gansche ge-
bouw, wel te zamen ge-
voegd, opwast tot een hei-
ligen tempel in [den] Heer;
22 in wien ook gíj mede opge-
bouwd wordt tot een woon-
stede Gods in den Geest.

III. — Daarom ík, Paulus,
de gevangene van Chris-
tus Jezus voor u, vol-
2 ken — (indien gij althans
gehoord hebt van het rent-
meesterschap der genade
Gods, hetwelk mij gegeven
3 is voor u, dat mij door
openbaring de verborgen-
heid is bekend gemaakt[c],
(gelijk ik te voren kortelijk
4 geschreven heb, waaraan
gij, [zulks] lezende, mijn
inzicht kunt erkennen in de
verborgenheid van Chris-
5 tus,) die in andere geslach-
ten den zonen der men-
schen niet bekend gemaakt
is, gelijk zij nu is geopen-
baard aan zijne heilige
apostelen en profeten in[d]
6 den Geest: dat [die uit]
de volken medeërfgena-
men zijn en medeingelijf-
den en mededeelgenooten
zijner belofte in Christus
Jezus[e] door het evangelie,
7 welks dienstknecht ik ge-
worden ben naar de gave
der genade Gods, die mij
gegeven is naar de wer-
8 king zijner kracht. Mij,
den geringsten van alle[f]
heiligen, is deze genade
gegeven, den onnaspeur-
lijken rijkdom van Christus
onder de volken te verkon-
9 digen, en voor allen in
het licht te stellen, welke
de bedeeling[g] is der ver-
borgenheid, die van alle
eeuwen[h] verborgen was in
God, die alle dingen ge-
10 schapen heeft[i]; opdat nu
aan de overheden en de
machten in de hemelsche

[a]) R. l. w. „vrede." — [b]) R. l. w. „gij zijt." — [c]) R. „dat Hij mij .... heeft bekend gemaakt." — [d]) d. i. in de kracht van. — [e]) R. l. w. „Jezus." — [f]) R. „al de." — [g]) R. „gemeenschap." — [h]) Of „van eeuwigheid af." — [i]) R. v. b. „door Jezus Christus."

gewesten door de gemeen-
te bekend gemaakt worde
de veelvoudige wijsheid
11 Gods, naar het eeuwig
voornemen, dat Hij opge-
vat heeft in Christus Jezus,
12 onzen Heer, in wien wij
de vrijmoedigheid hebben,
en den toegang met ver-
trouwen door het geloof in
13 hem. Daarom bid ik [u],
niet kleinmoedig te wor-
den door *mijne* verdruk-
kingen voor u, die uwe eer
14 zijn. Om deze oorzaak buig
ik *mijne* knieën voor den
Vader van onzen Heer Je-
15 zus Christus [a], uit wien elke
familie in de hemelen en op
de aarde genoemd wordt,
16 opdat Hij u geve naar
den rijkdom zijner heer-
lijkheid door zijnen Geest
met kracht gesterkt te
worden naar den inwendi-
17 gen mensch; zoodat Chris-
tus door het geloof in uwe
harten woont, en gij in de
liefde geworteld en ge-
18 grond zijt; opdat gij ten
volle zoudt kunnen begrij-
pen met al de heiligen,
welke de breedte en lengte
19 en diepte en hoogte [zij], en
zoudt kennen de liefde van
Christus, die de kennis te
boven gaat, opdat gij ver-
vuld wordt tot de gansche
20 volheid Gods. Hem nu, die
machtig is boven alles te
doen, zeer overvloedig bo-
ven hetgeen wij bidden of
denken, naar de kracht,
21 die in ons werkt, Hem [zij]
de heerlijkheid in de ge-
meente, in Christus Jezus,
tot in alle geslachten, van
alle eeuwigheid! Amen.)

IV. — Ik vermaan u dan, ik,
de gevangene in [den] Heer,
dat gij wandelt waardig der
roeping, waarmede gij ge-
2 roepen zijt, met alle oot-
moedigheid en zachtmoe-
digheid, met lankmoedig-
heid, elkander in liefde
3 verdragende, u beijverende
de eenheid des Geestes te
bewaren in den band des
4 vredes. Één lichaam en één
Geest, gelijk gij ook ge-
roepen zijt in éene hoop
5 uwer roeping; één Heer,
6 één geloof, één doop; één
God en Vader van allen,
die [daar is] boven allen, en
door allen, en in ons [b] allen.
7 Doch aan een iegelijk on-
zer is de genade gegeven
naar de maat der gave van

[a]) V. l. w. „van onzen Heer Jezus Christus.” — [b]) R. „u.”

8 Christus. Daarom zegt hij:
„Opgevaren in den hooge,
heeft hij de gevangenis ge-
vangen genomen, en heeft
den menschen gaven gege-
9 ven."[a] Dit nu: Hij is opge-
varen, wat is het, dan dat
hij ook[b] nedergedaald is in
de benedenste deelen der
10 aarde? Die nedergedaald
is, is dezelfde, die ook
opgevaren is boven al de
hemelen, opdat hij alle din-
11 gen vervullen zou. En hij
heeft sommigen gegeven
tot apostelen, en sommi-
gen tot profeten, en som-
migen tot evangelisten, en
sommigen tot herders en
12 leeraars, tot de volmaking
der heiligen: voor het werk
der bediening, voor de op-
bouwing van het lichaam
13 van Christus; totdat wij
allen zullen gekomen zijn
tot de eenheid des geloofs
en der kennis van den Zoon
Gods, tot een volwassen
man, tot de maat van den
vollen wasdom der volheid
14 van Christus; opdat wij niet
meer onmondigen zouden
zijn, heen en weer bewo-
gen en rondgevoerd door
allen wind der leer, door
de bedriegerij der men-
schen, door arglistigheid
in kunstgrepen der verlei-
15 ding; maar de waarheid
betrachtende in liefde, in
alles zouden opwassen tot
hem, die het hoofd is,
16 Christus, uit wien het gan-
sche lichaam, te zamen ge-
voegd en verbonden door
alle ondersteunende gele-
dingen, naar de werking
van elk deel in [zijne] maat,
den wasdom des lichaams
bewerkt tot zijns zelfs op-
bouwing in de liefde.
17 Ik zeg dan dit, en betuig
het in [den] Heer, dat gij
niet meer wandelt evenals
de andere volken wandelen
in de ijdelheid huns ge-
18 moeds, verduisterd in het
verstand vervreemd van
het leven Gods, wegens de
onwetendheid, die in hen
is, wegens de verharding[c]
19 huns harten, die, onge-
voelig geworden, zichzel-
ven hebben overgegeven
aan de ontuchtigheid, om
alle onreinheid gretig te
bedrijven.
20 Maar gij hebt Christus
21 alzoo niet geleerd, indien
gij hem althans gehoord

[a]) Ps. LXVIII: 19. — [b]) R. v. b. „eerst." — [c]) Of „blindheid."

hebt en in hem onderwe-
zen zijt, gelijk de waarheid
22 in Jezus is: dat gij, wat
den vorigen wandel be-
treft, hebt afgelegd den
ouden mensch, die ver-
dorven wordt naar de be-
geerlijkheden der verlei-
23 ding, en vernieuwd zijt in
24 den geest uws gemoeds, en
den nieuwen mensch hebt
aangedaan, die naar God
geschapen is in ware ge-
rechtigheid en heiligheid.[a]
25 Daarom legt af de leu-
gen, en spreekt de waar-
heid, een iegelijk met zij-
nen naaste; want wij zijn
26 elkanders leden. Wordt
toornig, en zondigt niet;
de zon ga over uwe toor-
27 nigheid niet onder; en geeft
28 den duivel geen plaats. Die
gestolen heeft, stele niet
meer, maar arbeide veel-
eer, en werke met zijne
eigene[b] handen het goede,
opdat hij hebbe mede te
deelen aan hem, die gebrek
29 heeft. Geen vuil woord ga
uit uwen mond, maar veel-
eer een dat goed is[c] tot
noodige stichting, opdat
het genade geve aan hen,
30 die hooren. En bedroeft
den Heiligen Geest Gods
niet, door welken gij ver-
zegeld zijt tot den dag der
31 verlossing. Alle bitterheid
en gramschap en toorn en
geschreeuw en lastering
worde van u weggedaan
32 met alle kwaadheid. Maar
weest jegens elkander goe-
dertieren, meedoogend,
vergevende elkander, ge-
lijk ook God in Christus u
vergeven heeft.
V. — Weest dan navolgers
van God als geliefde kin-
2 deren; en wandelt in liefde,
gelijk ook Christus ons
liefgehad heeft, en zich-
zelven voor ons overgege-
ven heeft als een offerande
en een slachtoffer, Gode
tot een welriekenden reuk.
3 Maar hoererij en alle
onreinheid of gierigheid
worde onder u zelfs niet
genoemd, gelijk het heili-
4 gen betaamt, noch oneer-
baarheid, noch zotteklap
of gekkernij, die niet be-
tamen, maar veeleer dank-
5 zegging. Want dit hebt gij
geleerd en weet gij,[d] dat
geen hoereerder, of onrei-

[a]) Lett. „in de gerechtigheid en heiligheid der waarheid." — [b]) R. l. w. „eigene." — [c]) Lett. „maar zoo er een goed is." — [d]) R. „Want dit weet gij."

ne, of hebzuchtige, die een
afgodendienaar is, erfdeel
heeft in het koninkrijk van
6 Christus en van God. Nie-
mand misleide u met ijdele
woorden; want om deze
dingen komt de toorn Gods
over de zonen der onge-
7 hoorzaamheid. Weest dan
hunne medegenooten niet;
8 want eertijds waart gij
duisternis, maar nu [zijt
gij] licht in [den] Heer;
wandelt als kinderen des
9 lichts, (want de vrucht des
lichts[a] [is] in alle goedheid,
en gerechtigheid en waar-
10 heid,) beproevende wat
den Heere welbehagelijk
11 is. En hebt geen gemeen-
schap met de onvruchtba-
re werken der duisternis,
maar bestraft ze ook veel-
12 eer. Want wat in 't ver-
borgen door hen gedaan
wordt, is schandelijk zelfs
13 om te zeggen. Maar alle
dingen[b], door het licht
bestraft[c] zijnde, worden
openbaar; want hetgeen
alles openbaar maakt, is
14 het licht. Daarom zegt hij:
„Ontwaak, gij die slaapt,
en sta op uit de dooden, en
Christus zal over u lich-
15 ten."[d] Ziet dan toe, hoe gij
voorzichtig wandelt, niet
als onwijzen, maar als wij-
16 zen, den gelegenen tijd uit-
koopende, omdat de dagen
17 boos zijn. Daarom weest
niet onverstandig, maar
verstaat, welke de wil des
18 Heeren is. En wordt niet
dronken van wijn, waarin
losbandigheid is, maar
weest vervuld met den
19 Geest, sprekende tot elk-
ander in psalmen en lof-
zangen en geestelijke lie-
deren, zingende en psal-
mende den Heer in uw hart,
20 dankende ten allen tijde
voor alle dingen den God
en Vader in den naam van
onzen Heer Jezus Christus,
21 elkander onderdanig zijn-
de in de vreeze van Chris-
tus.[e]
22 Gij, vrouwen! weest aan
uwe eigene mannen onder-
danig als aan den Heer;
23 want de man is het hoofd
der vrouw, gelijk ook
Christus het hoofd der ge-
meente is:[f] hij is de be-
24 houder des lichaams. Maar
gelijk de gemeente aan
Christus onderdanig is,
zoo ook de vrouwen aan

a) R. „des Geestes." — b) Zie vs. 12. — c) Of „tentoongesteld." —
d) Zie Jes. LX: 1. — e) R. „Gods." — f) R. v. b. „en."

hare eigene[a] mannen in
25 alles. Gij mannen! hebt
uwe eigene[a] vrouwen lief,
gelijk ook Christus de ge-
meente heeft liefgehad, en
zichzelven voor haar heeft
26 overgegeven, opdat hij
haar heiligde, haar reini-
gende door de wassching
des waters door het woord;
27 opdat hij de gemeente voor
zich zou stellen, verheer-
lijkt, geen vlek[b] of rimpel
of iets dergelijks hebben-
de, maar dat zij heilig en
28 onberispelijk zou zijn. Al-
zoo zijn de mannen schul-
dig hunne eigene vrouwen
liefte hebben, gelijk hunne
eigene lichamen. Wie zijne
eigene vrouw liefheeft,
29 heeft zichzelven lief. Want
niemand heeft ooit zijn
eigen vleesch gehaat, maar
hij voedt en koestert het,
evenals ook Christus[c] de
30 gemeente. Want wij zijn
leden zijns lichaams, van
zijn vleesch en van zijne
31 beenen. Daarom zal een
mensch zijn[d] vader en
moeder verlaten, en zijne
vrouw aanhangen, en die
twee zullen tot één vleesch
32 zijn."[e] Deze verborgenheid
is groot, maar ik zeg [dit]
op Christus en op de ge-
33 meente. Zoo dan ook gij,
een iegelijk uwer hebbe
zijne eigene vrouw zoo lief
als zichzelven; en [wat] de
vrouw [aangaat], dat zij
den man vreeze.

VI. — Gij kinderen! weest
uwen ouderen gehoorzaam
in [den] Heer; want dit is
2 recht. Eer uwen vader en
uwe moeder, (hetwelk het
eerste gebod is met een
3 belofte: „opdat het u wel
ga, en gij lang leeft op de
4 aarde."[f]) En gij vaders!
verwekt uwe kinderen niet
tot toorn, maar voedt hen
op in de tucht en verma-
ning [des] Heeren.
5 Gij slaven! weest [uwen]
heeren naar het vleesch ge-
hoorzaam met vreeze en be-
ven, in eenvoudigheid uws
harten, als aan Christus;
6 niet met oogendienst, als
menschenbehagers, maar
als slaven van Christus,
den wil Gods van harte
7 doende, met goedwilligheid
dienende als[g] den Heer en
8 niet den menschen, weten-

[a]) V. l. w. „eigene." — [b]) R. „opdat hij haar verheerlijkt voor zich zou stellen, de gemeente, die geen vlek." — [c]) R. „de Heer." — [d]) V. l. w. „zijn." — [e]) Gen. II : 24. — [f]) Exod. XX : 12. — [g]) R. l. w. „als."

de, dat wat een iegelijk
goeds doet, hij dat van [den]
Heer zal ontvangen, hetzij
9 slaaf, hetzij vrije. En gij
heeren! doet jegens hen
hetzelfde, en laat de drei-
ging na, wetende dat zoo-
wel hun als uw Heer[a] in
de hemelen is, en er bij
Hem geen aanneming des
persoons is.
10 Voorts, mijne broeders!
sterkt u in [den] Heer en in
de kracht zijner sterkte.
11 Doet aan de wapenrusting
Gods, opdat gij kunt staan-
de blijven tegen de listen
12 des duivels. Want wij heb-
ben den strijd niet tegen
vleesch en bloed, maar
tegen de overheden, te-
gen de machten, tegen de
wereldbeheerschers dezer
duisternis,[b] tegen de gees-
telijke [machten] der boos-
heid in de hemelsche ge-
13 westen. Daarom neemt de
wapenrusting Gods op,
opdat gij kunt wederstaan
in den boozen dag, en,
alles volbracht hebbende,
14 staande blijven. Staat dan
vast, uwe lende omgord
hebbende met de waar-
heid, en aangedaan heb-
bende het borstwapen der
15 gerechtigheid, en de voe-
ten geschoeid hebbende
met de toebereiding van
het evangelie des vredes;
16 boven dit alles[c] aangeno-
men hebbende het schild
des geloofs, waarmede gij
al de vurige pijlen[d] des
boozen zult kunnen uit-
17 blusschen. En neemt den
helm des heils en het
zwaard des Geestes, het-
18 welk is Gods woord; bid-
dende te allen tijde met
alle gebed en smeeking in
den Geest, en daartoe wa-
kende met alle volharding
en smeeking voor al de
19 heiligen, en voor mij, op-
dat mij het woord gegeven
worde bij het openen van
mijnen mond, om met vrij-
moedigheid de verborgen-
heid van het evangelie be-
20 kend te maken, waarvoor
ik een gezant ben in een
keten, opdat ik daarin
vrijmoedig spreke, gelijk
ik moet spreken.
21 Opdat gij nu ook aan-
gaande mij moogt weten,
hoe het mij gaat, zal Ty-

[a]) R. „wetende dat ook uw eigen Heer." — [b]) R. „der duisternis dezer eeuw." — [c]) S. l. „in alle dingen." — [d]) Men gebruikte te dier tijd soms pijlen met brandende punten.

chicus, de geliefde broeder
en getrouwe dienstknecht
in [den] Heer, u alles be-
22 kend maken, dien ik juist
daartoe tot u gezonden
heb, *opdat gij onze om-*
standigheden zoudt weten,
en hij uwe harten zou ver-
troosten.

23 Vrede [zij] den broede-
ren, en liefde met geloof
van God, den Vader, en den
24 Heer Jezus Christus! De
genade [zij] met allen, die
onzen Heer Jezus *Christus*
in onverderfelijkheid lief-
hebben! [a]

DE BRIEF

AAN DE

FILIPPIËRS.

I. — Paulus en Timótheüs,
slaven van Jezus Christus,
aan al de heiligen in Chris-
tus Jezus, die te Filippi
zijn, met de opzieners en
2 diakenen: genade [zij] u en
vrede van God, onzen Va-
der, en den Heer Jezus
Christus!
3 Ik dank mijnen God, tel-
kens als ik mij uwer her-
4 inner, altijd in elk mijner
gebeden voor u allen met
blijdschap het gebed doen-
5 de, over uwe gemeenschap
aan het evangelie van den
eersten dag af tot nu toe;
6 dit vertrouwende, dat Hij,
die een goed werk in u
begonnen heeft, het vol-
eindigen zal tot op den dag
7 van Jezus Christus; gelijk
het recht is voor mij, dat
ik dit van u allen denk,
omdat gij mij in uw hart
hebt, en dat gij allen, zoo-

---

[a]) R. v. b. „Amen."

wel in mijne banden als in
de verdediging en beves-
tiging van het evangelie,
mijne genade mede deel-
8 achtig zijt. Want God is
mijn getuige, hoezeer ik
naar u allen verlang met
het hart[a] van Christus Je-
9 zus.[b] En dit bid ik, dat
uwe liefde nog meer en
meer overvloedig worde in
10 kennis en alle inzicht, op-
dat gij beproeft, wat het
beste is, zoodat gij zuiver
en zonder aanstoot zijt te-
gen den dag van Christus,
11 vervuld met de vrucht[c] der
gerechtigheid, die door
Jezus Christus is tot heer-
lijkheid en lof van God.
12 En ik wil, dat gij weet,
broeders! dat mijne om-
standigheden meer tot be-
vordering van het evange-
13 lie gediend hebben; zoodat
mijne banden in Christus
openbaar geworden zijn in
het geheele pretorium en
14 aan al de anderen[d]; en dat
het meerendeel der broe-
deren, door mijne banden
vertrouwen gekregen heb-
bende in [den] Heer,[e] des
te meer het woord[f] onbe-
vreesd durven verkondi-
15 gen. Wel prediken ook
sommigen Christus door
nijd en twist, maar som-
migen ook door goedwil-
16 ligheid. Dezen wel uit
liefde, wetende, dat ik
tot verdediging des evan-
17 gelies gesteld ben; maar
genen verkondigen Chris-
tus uit naijver, niet zuiver,
meenende aan mijne ban-
den verdrukking toe te
18 voegen.[g] Wat dan? Noch-
tans wordt Christus op
allerlei wijze, hetzij onder
een voorwendsel, hetzij in
waarheid, verkondigd; en
hierin verblijd ik mij, ja,
zal ik mij ook verblijden.
19 Want ik weet, dat dit mij
tot heil zal gedijen door
uw gebed en de hulp des
Geestes van Jezus Chris-
20 tus; volgens mijne ernstige
verwachting en hoop, dat
ik in geen ding zal be-
schaamd worden, maar dat
in alle vrijmoedigheid, ge-
lijk te allen tijde zoo ook nu,
Christus in mijn lichaam
zal worden groot gemaakt,

[a]) Lett. „de ingewanden." — [b]) R. „Jezus Christus." — [c]) R. „vruchten." — [d]) Of „in alle andere [plaatsen]." — [e]) Of „vertrouwen gekregen hebbende door den Heer in mijne banden." — [f]) S. v. b. „Gods." — [g]) R. heeft vs. 17 vóór vs. 16.

hetzij door het leven, hetzij
21 door den dood. Want te
leven is voor mij Christus,
22 en te sterven gewin; maar
indien ik [moet] leven in
het vleesch, dat is mij der
moeite waard[a], en wat ik
kiezen zal, weet ik niet;
23 maar[b] ik word van deze
twee gedrongen, hebbende
begeerte om ontbonden te
worden en met Christus te
zijn; want dit is zeer verre
24 het beste; maar in het
vleesch te blijven is noo-
25 diger om uwentwil. En
dit vertrouwen hebbende,
weet ik, dat ik blijven zal,
en met u allen zal blijven
tot uwe bevordering en
26 blijdschap des geloofs; op-
dat door mij uw roem in
Christus Jezus overvloedig
zij door mijne wederkomst
27 tot u. Alleen wandelt waar-
dig des evangelies van
Christus, opdat, hetzij ik
kom en u zie, hetzij ik af-
wezig ben, ik van u moge
hooren, dat gij vast staat
in éénen geest, met één ge-
moed medestrijdende met
het geloof des evangelies;
28 en dat gij u in niets laat
verschrikken door de te-
genstanders, hetwelk hun
een bewijs van verderf is,
maar van uw heil[c], en dat
29 van God; omdat het u uit
genade gegeven is, ten
aanzien van Christus, niet
alleen in hem te gelooven,
maar ook voor hem te lij-
30 den, daar gij denzelfden
strijd hebt, dien gij in mij
hebt gezien, en nu van mij
hoort.

II. — Indien er dan eenige
vertroosting in Christus,
indien er eenige troost der
liefde, indien er eenige
gemeenschap des Geestes,
indien er eenige toegene-
genheid[d] en ontferming
2 is, zoo vervult mijne blijd-
schap, dat gij moogt eens-
gezind zijn, dezelfde liefde
hebbende, één van ziel
[en] één van zin [zijnde].
3 [Doet] niets uit partijzucht
of ijdelen roem, maar door
ootmoedigheid achte de
een den ander uitnemen-
4 der dan zichzelven; een
iegelijk niet op het zijne
ziende, maar een iegelijk
ook op hetgeen der ande-
5 ren is. Want die gezind-

[a]) Of „het zal voor mij een werk zijn, dat zijn vrucht zal dragen." — [b]) R. „want." — [c]) R. „maar u van heil." — [d]) Lett. „ingewanden."

heid zij in u,[a] welke ook
in Christus Jezus was,
6 die, in de gestaltenis Gods
zijnde, het geen roof ge-
acht heeft Gode gelijk te
7 zijn, maar heeft zichzel-
ven vernietigd[b], de ge-
staltenis eens slaafs aanne-
mende, den menschen ge-
8 lijk geworden zijnde; en
in gedaante gevonden als
een mensch, heeft hij zich-
zelven vernederd, gehoor-
zaam geworden zijnde tot
den dood, ja, tot den dood
9 des kruises. Daarom heeft
God hem ook uitermate
verhoogd, en hem een
naam[c] gegeven, die boven
10 allen naam is, opdat in den
naam van Jezus zich zou
buigen alle knie van die
in den hemel en die op de
aarde en die onder de aarde
11 zijn, en alle tong zou be-
lijden, dat Jezus Christus
Heer is, tot heerlijkheid
Gods des Vaders.
12 Zoo dan, mijne gelief-
den! gelijk gij te allen tijde
gehoorzaam geweest zijt,
niet als in mijne tegen-
woordigheid alleen, maar
veelmeer nu in mijne afwe-
zigheid, werkt uwe eigene
behoudenis uit met vreezen
13 en beven; want het is God,
die in u werkt, zoowel het
willen als het volbrengen,
naar [zijn] welbehagen.
14 Doet alle dingen zonder
morren en tegenspreken,
15 opdat gij moogt onberispe-
lijk en rein zijn, onstraffe-
lijke kinderen Gods in het
midden van een verdraaid
en verdorven geslacht, on-
der welken gij schijnt als
16 lichten in de wereld, ver-
toonende het woord des
levens, mij tot roem tegen
den dag van Christus, dat
ik niet tevergeefs geloo-
pen, noch tevergeefs ge-
17 arbeid heb. Maar al werd
ik ook geplengd over het
offer en de bediening uws
geloofs, zoo verblijd ik
mij, en verblijd mij met
18 u allen. En desgelijks ook
gij, verblijdt u, en ver-
blijdt u met mij!
19 En ik hoop in den Heer
Jezus Timótheüs spoedig
tot u te zenden, opdat ook
ik welgemoed zij, als ik
uwe omstandigheden zal
20 weten. Want ik heb nie-
mand, zoo gelijkgezind
[met mij], die voor het uwe

[a]) Of „onder u.” — [b]) Of „ontledigd.” — [c]) Of „den naam.”

21 zoo trouw zal zorgen; want
allen zoeken het hunne,
niet hetgeen van Jezus
22 Christus[a] is. En gij weet
zijne beproefdheid, dat hij,
gelijk een kind [zijnen]
vader, met mij in het evan-
23 gelie gediend heeft. Dezen
dan hoop ik terstond te
zenden, zoodra ik gezien
heb, hoe het met mij gaat.
24 Doch ik vertrouw in [den]
Heer, dat ik ook zelf
25 spoedig komen zal. Maar
ik heb het noodig geacht
Epafróditus, mijnen broe-
der en medearbeider en
medestrijder, *en* uwen af-
gezondene en bedienaar
mijner nooddruft, tot u *te*
26 zenden; daar hij zeer ver-
langende was naar u allen,
en beangst, omdat gij ge-
hoord hadt, dat hij krank
27 was; en hij is ook krank
geweest tot nabij den dood,
maar God heeft zich zijner
ontfermd, en niet alleen
zijner, maar ook mijner,
opdat ik niet droefheid op
28 droefheid zou hebben. Zoo
heb ik hem dan des te
spoediger gezonden, opdat
gij, hem ziende, u weder
zoudt verblijden, en ik *te*
minder bedroefd zou zijn.
29 Ontvangt hem dan in [den]
Heer *met* alle blijdschap,
en houdt dezulken in eere;
30 want om het werk[b] is hij
den dood nabij gekomen,
zijn leven wagende[c], opdat
hij zou aanvullen hetgeen
aan uwe dienst jegens mij
ontbrak.

III. — Voorts, mijne broe-
ders! verblijdt u in [den]
Heer. Dezelfde dingen u
te schrijven, [is] mij niet
verdrietig, en [het is] u ze-
2 ker. Ziet op de honden,
ziet op de kwade arbei-
ders, *ziet* op *de* versnij-
3 ding. Want wij zijn de be-
snijding, wij die door den
Geest van God[d] eeredienst
plegen, en in Christus Je-
zus roemen, en niet in het
4 vleesch betrouwen; hoewel
ik ook heb [om] te betrou-
wen in het vleesch. Indien
iemand anders meent te
[kunnen] betrouwen in het
5 vleesch, ik nog meer: be-
sneden ten achtsten dage,
uit het geslacht van Israël,
van den stam van Benja-
min, een Hebreër uit He-
breërs, wat de wet betreft
6 een farizeër; wat den ijver

a) R. „Christus Jezus." — b) R. v. b. „van Christus." — c) R. „niet achtende." — d) R. „God in den Geest."

betreft, een vervolger der
gemeente; wat betreft de
gerechtigheid, die in de
wet is, zijnde onberispe-
7 lijk. Maar hetgeen mij ge-
win was, dat heb ik om
Christus wil schade geacht.
8 Ja gewisselijk, ik acht ook
alle dingen schade te zijn
om de uitnemendheid der
kennis van Christus Jezus,
mijnen Heer, om wiens wil
ik de schade van alle din-
gen geleden heb, en acht
die drek te zijn, opdat ik
9 Christus gewinne, en in
hem bevonden worde, niet
hebbende mijne gerechtig-
heid, die uit de wet is,
maar die door het geloof in
Christus is, de gerechtig-
heid, die uit God is, door
10 het geloof, opdat ik hem
kenne en de kracht zijner
opstanding en de gemeen-
schap zijns lijdens, zijnen
dood gelijkvormig worden-
11 de, of ik op eenigerlei wijze
moge komen tot de opstan-
ding uit de dooden.[a]
12 Niet dat ik reeds [den
prijs] gekregen heb, of
reeds volmaakt ben; maar
ik jaag er naar, of ik [dien]
ook grijpen mocht, aange-
zien ik door Christus Jezus[b]
13 ook gegrepen ben. Broe-
ders! ik acht van mijzelven
niet, dat ik [dien] gegre-
14 pen heb; maar één ding
[doe ik]: vergetende het-
geen achter is, en mij uit-
strekkende naar hetgeen
vóór is, jaag ik, het wit
[aanschouwende], naar den
prijs der hemelsche[c] roe-
ping Gods in Christus Je-
15 zus. Zoovelen dan als [wij]
volmaakt [zijn], laat ons al-
dus gezind zijn; en indien
gij anders gezind zijt, ook
dat zal God u openbaren.
16 Doch waartoe wij gekomen
zijn, laat ons daarnaar
wandelen.[d]
17 Weest gezamenlijk mijne
navolgers, broeders! en
ziet op hen, die aldus wan-
delen, gelijk gij ons tot
18 voorbeeld hebt. Want ve-
len, van wie ik u dikwijls
zeide, en nu ook weenende
zeg, wandelen als vijanden
van het kruis van Christus,
19 wier einde het verderf,
wier God de buik, en [wier]
eer in hunne schande is,
die aardsche dingen be-

[a]) R. „der dooden." — [b]) V. l. w. „Jezus." — [c]) Lett. „van boven." — [d]) R. „laat ons naar denzelfden regel wandelen, en dezelfde gezindheid hebben."

20 denken. Want onze wandel[a] is in de hemelen, waar-
uit wij ook als Heiland den
Heer Jezus Christus ver-
21 wachten, die het lichaam
onzer vernedering veran-
deren zal tot gelijkvormig-
heid aan het lichaam zijner
heerlijkheid, naar de wer-
king der macht, die hij
heeft om alle dingen aan
zichzelven te onderwerpen.
IV. — Zoo dan, mijne ge-
liefde en zeer gewenschte
broeders, mijne blijdschap
en kroon! staat aldus vast
2 in [den] Heer, geliefden! Ik
vermaan Euodía, en ik ver-
maan Syntyché om eens-
gezind te zijn in [den] Heer.
3 Ja[b], ik bid ook u, trouwe
metgezel! wees haar[c] be-
hulpzaam, die met mij
gestreden hebben in het
evangelie, ook met Cle-
mens en mijne overige me-
dearbeiders, wier namen
in het boek des levens zijn.
4 Verblijdt u in [den] Heer
te allen tijde! wederom zeg
5 ik: verblijdt u! Uwe be-
scheidenheid zij allen men-
schen bekend. De Heer is
6 nabij. Weest in geen ding
bezorgd, maar laat uwe
begeerten in alles, door
gebed en smeeking, met
dankzegging, bekend wor-
7 den bij God; en de vrede
Gods, die alle verstand te
boven gaat, zal uwe harten
en uwe zinnen bewaren in
Christus Jezus.
8 Voorts, broeders! al wat
waarachtig, al wat eerbaar,
al wat rechtvaardig, al wat
rein, al wat liefelijk is, al
wat wél luidt, zoo er eenige
deugd, *en zoo* er eenige lof
9 is, bedenkt dat! Hetgeen
gij ook geleerd, en ontvan-
gen, en gehoord, en in mij
gezien hebt, doet dat; en
de God des vredes zal met
u zijn.
10 En ik heb mij grootelijks
verblijd in [den] Heer, dat
gij eindelijk weer opge-
wekt zijt om aan mij te ge-
denken, ofschoon gij wel
aan [mij] gedacht hebt,
maar gij hadt de gelegen-
11 heid niet. Niet dat ik dit
zeg wegens gebrek; want
ik heb geleerd vergenoegd
te zijn in hetgeen ik ben.
12 Ik weet vernederd te wor-
den, ik weet ook overvloed
te hebben; alleszins en in
alles ben ik onderwezen,

[a]) And. „ons burgerschap.” — [b]) R. „En.” — [c]) d. i. Euodía en Syntyché; of men kan vertalen in een algemeenen zin: „deze [vrouwen].”

zoowel verzadigd te zijn
als honger te lijden, zoo-
wel overvloed te hebben
13 als gebrek te lijden. Ik
vermag alle dingen door
hem [a], die mij kracht geeft.
14 Nochtans hebt gij wél ge-
daan, dat gij aan mijne
verdrukking deelgenomen
15 hebt. En ook gij, Filip-
piërs! weet, dat in het be-
gin des evangelies, toen ik
van Macedonië vertrokken
was, geen gemeente mij
[iets] medegedeeld heeft
tot rekening van uitgaaf
en ontvangst, dan gij al-
16 leen; want ook te Thessa-
loníka hebt gij mij een- en
andermaal tot mijne nood-
17 druft gezonden. Niet dat
ik de gave zoek, maar ik
zoek de vrucht, die over-
vloedig is tot uwe reke-
18 ning. Doch ik heb alles, en
ik heb overvloed; ik ben
vervuld, daar ik van Epa-
fróditus ontvangen heb,
hetgeen van u [gezonden
was], een welriekenden
reuk, een aangename of-
ferande, Gode welbehage-
19 lijk. Doch mijn God zal al
uwe nooddruft vervullen
naar zijnen rijkdom in
heerlijkheid in Christus
20 Jezus. Onzen God en Va-
der nu [zij] de heerlijkheid
tot in alle eeuwigheid!
Amen.
21 Groet alle heiligen in
Christus Jezus. U groeten
de broeders, die met mij
22 zijn. Al de heiligen groe-
ten u, en vooral die van
het huis des keizers zijn.
23 De genade des [b] Heeren Je-
zus Christus [zij] met uwen
geest! [c] Amen.

---

[a]) R. „Christus." — [b]) R. „van onzen." — [c]) R. „met u allen."

DE BRIEF

AAN DE

KOLOSSERS.

I. — Paulus, apostel van
Christus Jezus [a], door den
wil van God, en Timó-
2 theüs, de broeder, aan de
heilige en getrouwe broe-
ders in Christus, die te
Kolosse zijn: genade [zij] u
en vrede van God, onzen
Vader, en den Heer Jezus
Christus. [b]
3 Wij danken den God en [c]
Vader van onzen Heer Je-
zus Christus, altijd voor u
4 biddende [d], daar wij ge-
hoord hebben van uw ge-
loof in Christus Jezus, en
van de liefde, die gij hebt
jegens al de heiligen [e],
5 wegens de hoop, die u in
de hemelen is weggelegd,
van welke gij te voren ge-
hoord hebt door het woord
der waarheid des evange-
6 lies, dat tot u gekomen is,
gelijk ook in de geheele
wereld, en het draagt
vrucht en wast [f], evenals
ook onder u, van den dag
af dat gij [het] gehoord en
de genade Gods in waar-
7 heid erkend hebt; gelijk
gij [g] [het] geleerd hebt van
Epafras, onzen geliefden
mededienstknecht [h], die een
getrouw dienstknecht van
8 Christus is voor u, die ons
ook uwe liefde in den Geest
bekend gemaakt heeft.
9 Daarom houden ook wíj,
van den dag af, dat wij er
van [i] gehoord hebben, niet
op voor u te bidden en te

---

a) R. „Jezus Christus." — b) „en den Heer Jezus Christus" komt in vele handschriften niet voor. — c) S. l. w. „en;" in dat geval moet men lezen: „God, den Vader." — d) Of „wij danken altijd, biddende voor u." — e) R. „en van [uwe] liefde jegens." — f) R. l. w. „en wast." — g) R. v. b. „ook." — h) Lett. „medeslaaf." — i) Nam. van uw geloof en liefde, zie vs. 4.

begeeren, dat gij moogt
vervuld worden met de
kennis van zijnen wil, in
alle wijsheid en geestelijk
10 verstand, om te wandelen [a]
den Heere waardig tot alle
welbehagen, in alle goed
werk vrucht dragende, en
opwassende door [b] de ken-
11 nis van God, met alle
kracht bekrachtigd, naar
de sterkte zijner heerlijk-
heid, tot alle volharding
en lankmoedigheid, met
12 blijdschap, dankende den
Vader, die *ons bekwaam* [c]
gemaakt heeft om deel te
hebben aan de erfenis der
13 heiligen in het licht; die
ons verlost heeft uit de
macht der duisternis, en
overgezet in het koninkrijk
van den Zoon zijner liefde,
14 in wien wij de verlossing
hebben [d], de vergeving der
15 zonden; die het beeld is
des onzienlijken Gods, de
eerstgeborene der gansche
16 schepping; want door [e] hem
zijn alle dingen geschapen,
die in de hemelen en die
op de aarde zijn, die zien-
lijk en die onzienlijk zijn,
hetzij tronen, hetzij heer-
schappijen, hetzij overhe-
den, hetzij machten: alle
dingen zijn door [f] hem en
17 tot hem geschapen; en hij
is vóór alle dingen, en alle
dingen bestaan te zamen
18 door hem; en hij is het
hoofd des lichaams, der
gemeente, hij die het be-
gin is, de eerstgeborene
uit de dooden, opdat hij
in alle dingen de eerste
19 plaats zou innemen; want
het was het welbehagen
der gansche Volheid in hem
20 te wonen, en door [f] hem
alle dingen *tot zichzelve* [g]
te verzoenen, vrede ge-
maakt hebbende door het
bloed zijns kruises, *door* [f]
hem, hetzij de dingen, die
op de aarde, hetzij de din-
gen, die in de hemelen
21 zijn. En u, die eertijds ver-
vreemd waart, en vijan-
den in gezindheid door
de booze werken, heeft
22 hij echter nu verzoend, in
het lichaam zijns vleesches
door den dood, om u hei-

[a]) R. „opdat gij moogt wandelen." — [b]) R. „in." — [c]) Of „waardig." — [d]) R. v. b. „door zijn bloed." — [e]) ἐν, in de kracht zijns persoons. Hij was degene, door wiens inwendige kracht de schepping ontstond. Zij bestaat als *zijne* schepping. — [f]) d. i. door middel van. — [g]) „zichzelve," d. i. de volheid, de volheid der Godheid. Zie *hoofdst.* II: 9.

lig en onberispelijk en
onstraffelijk voor zich te
23 stellen; indien gij althans
blijft in het geloof, ge-
grond en vast, en u niet
laat afwenden van de hoop
des evangelies, dat gij ge-
hoord hebt, hetwelk ge-
predikt is in de gansche
schepping, die onder den
hemel is, waarvan ík, Pau-
lus, een dienstknecht ge-
worden ben.
24 Thans[a] verblijd ik *mij* in
het[b] lijden voor u, en vul
in mijn vleesch aan, wat
nog ontbreekt aan de ver-
drukkingen van Christus,
voor zijn lichaam, dat is de
25 gemeente, welker dienst-
knecht ik geworden ben
naar het rentmeesterschap
van God, dat mij gegeven
is voor u, om het woord
26 Gods te voleinden[c]: de ver-
borgenheid, die van eeu-
wen en geslachten her ver-
borgen is geweest, maar
nu geopenbaard is aan
27 zijne heiligen, aan wie
God heeft willen bekend
maken, welke de rijkdom
zij van de heerlijkheid
dezer verborgenheid onder
de volken, welke is Chris-
tus in u, de hoop der heer-
28 lijkheid; dien wíj verkon-
digen, ieder mensch ver-
manende en ieder mensch
leerende in alle wijsheid,
opdat wij ieder mensch
volmaakt stellen in Chris-
29 tus[d]; waartoe ik ook ar-
beid, strijdende naar zijne
werking, die in mij werkt
met kracht.
II. — Want ik wil, dat gij
weet, hoe groot een strijd
ik heb voor u en die te
Laodicéa, en zoovelen mijn
aangezicht in het vleesch
2 niet gezien hebben; op-
dat hunne harten vertroost
mogen worden, samenge-
voegd in liefde, en tot al-
len rijkdom van de volle
verzekerdheid des ver-
stands, tot kennis van de
3 borgenheid Gods[e], in wien
al de schatten der wijsheid
en der kennis verborgen
4 zijn. Dit nu zeg ik, opdat
niemand u met schoonklin-
kende woorden misleide.
5 Want al ben ik ook met het
vleesch afwezig, nochtans

[a]) Hij was vroeger dienstknecht geworden, zie vs. 23; thans was hij in de gevangenis, doch verblijdde zich in het lijden. — [b]) R. „mijn.” — [c]) d. i. volledig te maken. — [d]) R. v. b. „Jezus.” — [e]) R. v. b. „en des Vaders, en van Christus.”

ben ik in den geest bij u,
mij verblijdende, en ziende
uwe orde en de vastheid
van uw geloof in Christus.
6 Gelijk gij dan Christus
Jezus, den Heer, ontvangen
hebt, wandelt in hem,
7 geworteld en opgebouwd
in hem, en bevestigd in het
geloof, gelijk u geleerd is,
overvloedig daarin zijnde
met dankzegging.
8 Ziet toe, dat niemand u
tot zijnen buit make door
de filosofie en ijdele verleiding
naar de overlevering
der menschen, naar de
eerste beginselen der wereld,
en niet naar Christus.
9 Want in hem woont de
gansche volheid der Godheid[a]
10 lichamelijk; en gij
zijt in hem voleind, die het
hoofd is van alle overheid
11 en gezag, in wien gij ook
besneden zijt met een besnijdenis,
niet met handen
verricht, in de uittrekking
van het lichaam des vleesches[b],
door de besnijdenis
12 van Christus; zijnde met
hem begraven in den doop,
in welken[c] gij ook medeopgewekt
zijt door het geloof
in de werking Gods,
die hem uit de dooden heeft
13 opgewekt. En u, toen gij
dood waart in de misdaden
en in de voorhuid uws
vleesches, heeft Hij mede
levendgemaakt met hem,
alle misdaden ons[d] verge-
14 ven hebbende; uitgewischt
hebbende het handschrift,
dat tegen ons [getuigde] in
inzettingen, hetwelk *tegen*
ons was, en heeft het uit
het midden weggenomen,
door het aan het kruis te
15 nagelen. De overheden en
de gezaghebbers ontbloot
hebbende, heeft Hij hen in
het openbaar ten toon gesteld,
en door hetzelve
over hen getriomfeerd.
16 Dat dan niemand u oordeele
in spijs of in drank,
of in het stuk van feest of
nieuwe maan of sabbatten,
17 welke een schaduw zijn
van de toekomende dingen,
maar het lichaam [is]
18 van Christus. Dat niemand
u van den prijs beroove,
zijnen eigen wil doende in
nederigheid en vereering
der engelen, indringende
in hetgeen hij niet gezien

[a]) Hier *Θεότης*, Godheid in den absoluten zin, en niet slechts goddelijk karakter, zooals *Θειότης*; zie Rom. I : 20. — [b]) R. „lichaam der zonde des vleesches." — [c]) Of „in wien." — [d]) R. „u."

heeft, tevergeefs opgebla-
zen door het verstand zijns
19 vleesches, en niet vasthou-
dende aan het hoofd, uit
wien het gansche lichaam,
door de geledingen en ver-
bindingen ondersteund en
samengevoegd, opwast met
den wasdom Gods.
20 Indien gij [a] met Christus
de eerste beginselen der
wereld zijt afgestorven,
waarom onderwerpt gij u,
alsof gij in de wereld leef-
21 det, aan inzettingen: raak
niet, en smaak niet, en
22 roer niet aan, (dingen, die
allen door het gebruik tot
verderf overgaan) naar de
geboden en leeringen der
23 menschen, (die wel een
schijn van wijsheid heb-
ben in eigenwillige eere-
dienst en nederigheid en
gestrengheid tegen het
lichaam, [daaraan] gee-
nerlei eer [bewijzende]) tot
verzadiging des vleesches?
III. — Indien gij dan met
Christus opgewekt zijt, zoo
zoekt de dingen, die boven
zijn, waar Christus is, zit-
tende aan de rechterhand
2 Gods, bedenkt de dingen,
die boven zijn, niet die op
3 de aarde zijn; want gij
zijt gestorven, en uw leven
is met Christus verborgen
4 in God. Wanneer Christus
zal geopenbaard zijn, [die]
uw [b] leven [is], dan zult ook
gij met hem geopenbaard
worden in heerlijkheid.
5 Doodt dan uwe leden,
die op de aarde zijn: hoe-
rerij, onreinheid, wellust,
kwade begeerlijkheid, en
de gierigheid, die afgoden-
6 dienst is, om welke dingen
de toorn Gods komt over de
zonen der ongehoorzaam-
7 heid, onder wie [c] ook *gij*
eertijds wandeldet, toen gij
8 daarin leefdet. Maar nu,
legt ook gij dit alles af:
toorn, gramschap, kwaad-
heid, lastering, vuile taal
9 uit uwen mond. Liegt niet
tegen elkander, daar gij den
ouden mensch met zijne
10 werken hebt uitgedaan, en
den nieuwen hebt aange-
daan, die vernieuwd wordt
tot kennis, naar het beeld
desgenen, die hem gescha-
11 pen heeft, waarin niet is
Griek en Jood, besnijde-
nis en voorhuid, barbaar,
Scyth, slaaf, vrije, maar
Christus is alles en in allen.

[a]) R. v. b. „dan." — [b]) R. „ons." — [c]) Of „in welke dingen."

12 Doet dan aan als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, innige[a] ontferming, goedertierenheid, nederigheid, zachtmoedig-
13 heid, lankmoedigheid; elkander verdragende, en elkander vergevende, zoo de een tegen den ander een klacht heeft; gelijk ook Christus u vergeven heeft,
14 zoo ook gij! En boven dit alles de liefde, die de band
15 der volmaaktheid is. En de vrede van Christus[b], tot welken gij *ook* geroepen zijt in één lichaam, heersche in uwe harten; en weest dankbaar.
16 Het woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid elkander leerende en vermanende met psalmen,[c] lofzangen,[c] geestelijke liederen; in genade[d] Gode zingende in uwe har-
17 ten.[e] En al wat gij doet in woord of in werk, [doet] het alles in den naam des Heeren Jezus, God[f], den Vader, dankende door hem.
18 Gij vrouwen! weest uwen[g] mannen onderdanig, gelijk het betaamt in [den]
19 Heer. Gij mannen! hebt uwe vrouwen lief, en weest
20 niet bitter tegen haar. Gij kinderen! weest uwen ouderen in alles gehoorzaam, want dit is welbehagelijk
21 in [den] Heer.[h] Gij vaders! tergt uwe kinderen niet, opdat zij niet moedeloos wor-
22 den. Gij slaven! weest uwen heeren naar het vleesch in alles gehoorzaam, niet met oogendiensten als menschenbehagers, maar in eenvoudigheid des harten,
23 den Heer[i] vreezende. Al[j] wat gij doet, doet het van harte, als voor den Heer en niet voor de menschen,
24 wetende, dat gij van [den] Heer de vergelding der erfenis ontvangen zult;[k] gij dient den Heere Christus.[l]
25 Want[m] die onrecht doet, zal het onrecht, dat hij gedaan heeft, dragen; en er is geen aanneming des per-
IV. soons. Gij heeren! geeft aan uwe slaven, wat recht en billijk is, wetende dat

[a]) Lett. „ingewanden der." — [b]) R. „Gods." — [c]) R. v. b. „en." — [d]) d. i. in het gevoel der genade. — [e]) R. „den Heer zingende in uw hart. — [f]) R. v. b. „en." — [g]) R. v. b. „eigenen." — [h]) R. „den Heer welbehagelijk." — [i]) R. „God." — [j]) R. „En al." — [k]) R. v. b. „want." — [l]) Of „dient den Heer Christus." — [m]) R. „Maar."

ook gíj een Heer in de
hemelen hebt.
2 Volhardt in het gebed,
en waakt daarin met dank-
3 zegging, biddende tevens
ook voor ons, dat God ons
een deur des woords opene,
om de verborgenheid van
Christus te spreken, om
welke ik ook gebonden ben;
4 opdat ik haar openbare,
gelijk ik moet spreken.
5 Wandelt in wijsheid tegen-
over hen, die buiten zijn,
den [gelegenen] tijd uit-
6 koopende. Uw woord zij
altijd in genade [a], met
zout besprengd, opdat gij
moogt weten, hoe gij een
iegelijk moet antwoorden.
7 Al wat mij aangaat zal
Tychicus, de geliefde broe-
der en getrouwe dienst-
knecht en medeslaaf in
[den] Heer, u bekend ma-
8 ken; dien ik juist daartoe
tot u gezonden heb, op-
dat hij uwe omstandighe-
den kenne, en uwe harten
9 vertrooste; met Onésimus,
den getrouwen en geliefden
broeder, die van de uwen
is. Zij zullen u met alles
van hier bekend maken.
10 U groet Aristarchus,
mijn medegevangene, en
Markus, de neef van Bar-
nabas, aangaande wien gij
bevelen ontvangen hebt,
(als hij tot u komt, ont-
11 vangt hem,) en Jezus, ge-
naamd Justus, welke uit
de besnijdenis zijn. Dezen
alleen [zijn] medearbeiders
voor het koninkrijk Gods,
die mij tot vertroosting ge-
12 weest zijn. U groet Epa-
fras, die van de uwen is,
een slaaf van Christus Je-
zus [b], die altijd strijdt voor
u in de gebeden, dat gij
moogt vaststaan, volmaakt
en voleind [c] in al den wil
13 van God. Want ik geef hem
getuigenis, dat hij veel ar-
beid [d] [der ziel] voor u
heeft, en voor hen, die in
Laodicéa, en voor hen, die
14 in Hiërápolis zijn. U groet
Lukas, de geliefde genees-
15 heer, en Demas. Groet de
broeders, die in Laodicéa
zijn, en Nymfas, en de ge-
meente, die in zijn huis is.
16 En wanneer de brief bij u
gelezen is, maakt, dat hij
ook gelezen worde in de
gemeente der Laodiceërs,
en dat ook gij dien uit Lao-
17 dicéa leest. En zegt aan

[a]) d. i. in het gevoel der genade. — [b]) R. l. w. „Jezus." — [c]) Zie de noot op hoofdst. I: 25. — [d]) R. „grooten ijver."

Archippus: Zie op de be-
diening, die gij in [den]
Heer ontvangen hebt, dat
18 *gij haar* vervult. De groe-
tenis met de hand van mij,
Paulus. Gedenkt mijner
banden! De genade [zij]
met u! [a]

DE EERSTE BRIEF

AAN DE

THESSALONIKERS.

I. — Paulus en Silvanus en
Timótheüs aan de ge-
meente der Thessaloníkers
in God, den Vader, en den
Heer Jezus Christus: ge-
nade [zij] u en vrede! [b]
2 Wij danken God te allen
tijde voor u allen, uwer ge-
dachtig in onze gebeden,
3 zonder ophouden geden-
kende uw werk des geloofs
en den arbeid der liefde en
de volharding der hoop op
onzen Heer Jezus Christus,
voor onzen God en Vader,
4 wetende, door God be-
minde broeders! uwe ver-
5 kiezing. Want ons evange-
lie was bij u niet in woor-
den alleen, *maar* ook in
kracht, en in den Heiligen
Geest, en in vele verze-
kerdheid; gelijk gij weet,
hoe wij onder u geweest
6 zijn om uwentwil. En gij
zijt navolgers geworden
van ons en van den Heer,
het woord aangenomen
hebbende in vele verdruk-
king *met* blijdschap des
7 Heiligen Geestes, zoodat
gij voorbeelden zijt ge-
worden voor al de geloo-
vigen in Macedonië en in

[a]) R. v. b. „Amen." — [b]) R. v. b. „van God, onzen Vader, en den Heer Jezus Christus."

8 Achaje. Want van u uit
is het woord des Heeren
ruchtbaar geworden, niet
alleen in Macedonië en in
Achaje, maar [a] in elke
plaats is uw geloof in God
verbreid, zoodat wij niet
noodig hebben er iets van
9 te zeggen; want zijzelven
verkondigen van ons, welken
ingang wij bij u hadden
[b], en hoe gij u van de
afgoden tot God bekeerd
hebt, om den levenden en
waarachtigen God te die-
10 nen, en zijnen Zoon uit de
hemelen te verwachten,
dien Hij uit de dooden
heeft opgewekt, Jezus, die
ons redt van den toekomenden
toorn.
II. — Want gij weet zelven,
broeders! onzen ingang bij
u, dat die niet ijdel is ge-
2 weest; maar [a] hoewel wij te
voren geleden hadden en
ons smaadheid aangedaan
was te Filippi, gelijk gij
weet, zoo hebben wij vrijmoedigheid
gehad in onzen
God, om u onder veel strijd
het evangelie Gods te ver-
3 kondigen. Want onze vermaning
[was] niet uit bedrog,
noch uit onreinheid,
4 noch met list; maar gelijk
wij door God beproefd zijn
bevonden, dat het evangelie
ons zou worden toevertrouwd,
alzoo spreken wij,
niet als menschen behagende,
maar Gode, die
5 onze harten beproeft. Want
wij gingen nooit om met
woorden van vleierij, gelijk
gij weet, noch met een
voorwendsel van gierig-
6 heid; God [is] getuige! En
wij zochten geen eer van
menschen, noch van u,
noch van anderen, hoewel
wij [u] tot last konden zijn
als apostelen van Christus;
7 maar wij waren vriendelijk
in uw midden. Gelijk een
voedster hare eigene kin-
8 deren koestert, zoo wilden
wij, u zeer genegen zijnde,
u niet alleen gaarne het
evangelie Gods mededeelen,
maar ook ons eigen leven,
omdat gij ons lief ge-
9 worden waart. Want, broeders!
gij herinnert u onzen
arbeid en onze moeite.
[c] Nacht en dag werkende,
ten einde niemand uwer
tot last te zijn, hebben wij
u het evangelie Gods ge-
10 predikt. Gij zijt getuigen

[a]) R. v. b. „ook." — [b]) R. „hebben." — [c]) R. v. b. „Want."

en God, hoe heilig en
rechtvaardig en onberispe-
lijk wij ons jegens u, die
gelooft, hebben gedragen;
11 gelijk gij weet, hoe wij een
iegelijk uwer, zooals een
vader zijne eigene kinde-
ren, vermaanden en ver-
12 troostten, en betuigden,
dat gij zoudt wandelen
Gode waardig, die u roept
tot zijn koninkrijk en zijne
13 heerlijkheid. En[a] daarom
danken wij ook God zonder
ophouden, dat, toen gij het
woord der prediking van
God van ons ontvangen
hebt, gij het hebt aange-
nomen, niet als een woord
van menschen, maar, ge-
lijk het waarlijk is, als
Gods woord, dat ook werkt
14 in u, die gelooft. Want gij,
broeders! zijt navolgers ge-
worden van de gemeenten
Gods, die in Judéa zijn, in
Christus Jezus, daar ook
gij van uwe eigene mede-
burgers hetzelfde geleden
hebt, evenals ook zij van de
15 Joden, die zoowel den Heer
Jezus als de[b] profeten ge-
dood, en ons door vervol-
ging verdreven hebben, en
Gode niet behagen, en
tegen alle menschen zijn,
16 ons verhinderende tot de
volken te spreken, opdat
zij mochten behouden wor-
den, om hunne zonden te
allen tijde vol te maken;
doch de toorn is over hen
gekomen ten einde toe.[c]
17 Maar wij, broeders! voor
een korten tijd van u be-
roofd naar het aangezicht,
niet naar het hart, hebben
ons te meer beijverd, om
uw aangezicht te zien met
18 groot verlangen. Daarom
hebben wij — ik Paulus —
een- en andermaal tot u
willen komen, en de satan
19 heeft ons verhinderd. Want
welke [is] onze hoop, of
blijdschap, of kroon des
roems? [Zijt] gij het ook
niet voor onzen Heer Je-
20 zus[d] bij zijne komst? Want
gíj zijt onze heerlijkheid
en blijdschap.

III. — Daarom het niet langer
kunnende uithouden, wil-
den wij gaarne te Athene
2 alleen gelaten worden, en
zonden wij Timótheüs, on-
zen broeder en Gods mede-
arbeider[e] in het evangelie

[a]) R. l. w. „En." — [b]) R. „hunne eigene." — [c]) d. i. ten volle. — [d]) R. v. b. „Christus." — [e]) R. „onzen broeder en Gods dienaar en onzen medearbeider." De tekst is hier zeer twijfelachtig.

van Christus, om u te ver-
sterken en [a] te vermanen
3 aangaande uw geloof; opdat
niemand wankele in deze
verdrukkingen. (Want gij
weet zelven, dat wij [daar-
4 toe gesteld zijn; want ook
toen wij bij u waren, zei-
den wij u vooruit, dat wij
zouden verdrukt worden,
gelijk ook geschied is en
5 gij weet.) Daarom ook ík,
het niet langer kunnende
uithouden, zond [hem], om
uw geloof te kennen, of
niet misschien de verzoe-
ker u verzocht had, en onze
arbeid ijdel ware gewor-
6 den. Maar nu Timótheüs
van u tot ons gekomen is,
en ons de blijde boodschap
gebracht heeft van uw ge-
loof en uwe liefde, en dat
gij ons altijd in goede ge-
dachtenis houdt, verlan-
gende ons te zien, gelijk
7 ook wij u, zoo zijn wij daar-
om over u vertroost gewor-
den, broeders! in al onzen
nood en onze verdruk-
king [b], door uw geloof;
8 want nu leven wij, zoo gíj
vaststaat in [den] Heer.
9 Want welke dankzegging
kunnen wij Gode voor u
vergelden wegens al de
blijdschap, waarmede wij
ons om uwentwil verblijden
10 voor onzen God, nacht en
dag zeer overvloedig bid-
dende, om uw aangezicht
te mogen zien en te volma-
ken, wat aan uw geloof
11 ontbreekt? Doch onze God
en Vader zelf, en onze Heer
Jezus [c] richte [d] onzen weg
12 tot u! En de Heer doe u
toenemen en overvloedig
zijn in liefde jegens elkan-
der en jegens allen, gelijk
13 ook wij jegens u; opdat hij
uwe harten versterke om
onberispelijk te zijn in hei-
ligheid voor onzen God en
Vader bij de komst van
onzen Heer Jezus [c] met al
zijne heiligen.

IV. — Voorts dan, broeders!
wij bidden en vermanen u
in den Heer Jezus, dat,
gelijk gij van ons ontvan-
gen hebt, hoe gij moet
wandelen en Gode beha-
gen, zooals gij ook wan-

a) R. v. b. „u.” — b) R. „in al onze verdrukking en nood.” — c) R. v. b. „Christus.” — d) De lezer merke op, dat „richte” in het enkelvoud staat. God, de Vader, en Christus, de Heer, vormen, om zoo te zeggen, één geheel in de gedachte van den Apostel, hoewel zij als personen duidelijk onderscheiden zijn.

delt[a], gij [daarin] nog
meer overvloedig wordt.
2 Want gij weet, welke beve-
len wij u gegeven hebben
3 door den Heer Jezus. Want
dit is de wil van God, uwe
heiliging: dat gij u ont-
4 houdt van de hoererij; dat
een iegelijk uwer zijn eigen
vat wete te bezitten in hei-
5 liging en eer, (niet in lus-
ten[b] der begeerlijkheid,
gelijk ook de volken, die
6 God niet kennen,) en zijns
broeders rechten niet ver-
trede, noch [hem] bedriege
in die[c] *zaak*; want de Heer
[is] een wreker over dit al-
les, gelijk wij u ook te voren
gezegd en betuigd hebben.
7 Want God heeft ons niet
geroepen tot onreinheid,
8 maar tot heiliging. Zoo dan
wie [hierin zijnen broeder]
veracht, veracht niet een
mensch, maar God, die u[d]
ook zijnen Heiligen Geest
gegeven heeft.
9 Wat nu de broederlijke
liefde betreft, hebt gij niet
noodig, dat ik u schrijve;
want gijzelven zijt van God
geleerd om elkander lief
10 te hebben. Want dit doet
gij ook aan al de broeders,
die in geheel Macedonië
zijn; maar wij vermanen u,
broeders! [daarin] meer
11 overvloedig te worden, en
u te beijveren, om stil te
zijn, en uwe eigene dingen
te doen, en met uwe eigene
handen te werken, gelijk
12 wij u bevolen hebben; op-
dat gij welvoegelijk wan-
delt tegenover hen, die
buiten zijn, en van nie-
mand [iets] noodig hebt.
13 Doch wij willen u niet
onkundig laten, broeders!
aangaande hen, die ont-
slapen zijn, opdat gij niet
bedroefd zijt, evenals de
anderen, die geen hoop
14 hebben. Want indien wij
gelooven, dat Jezus ge-
storven en opgestaan is,
zoo zal ook God hen, die
door[e] Jezus ontslapen zijn,
15 met hem brengen. Want
dit zeggen wij u door het
woord [des] Heeren, dat
wij, de levenden, die over-
blijven tot de komst des

[a]) R. l. w. „zooals gij ook wandelt." — [b]) Lett. „lust." — [c]) Lett. „de." De zin is, dat men de rechten zijns broeders niet vertrede, noch hem bedriege, door met zijne vrouw overspel te bedrijven. — [d]) R. „ons." — [e]) Door Jezus is het sterven voor hen, die gelooven, een ontslapen geworden, waaruit zij weder opgewekt zullen worden.

Heeren, niet zullen voorkomen hen, die ontslapen zijn;
16 want de Heer zelf zal met een geroep [a], met de stem eens aartsengels, en met de bazuin Gods nederdalen van den hemel; en de dooden in Christus zullen eerst
17 opstaan, daarna zullen wij, de levenden, die overblijven, te zamen met hen in wolken opgenomen worden den Heer te gemoet in de lucht; en aldus zullen wij altijd met [den] Heer
18 zijn. Zoo vertroost dan elkander met deze woorden.
V. — Maar wat de tijden en de gelegenheden betreft, broeders! zoo hebt gij niet noodig, dat u geschreven
2 worde. Want gij weet zelven zeer wel, dat de dag [des] Heeren komt als een
3 dief in den nacht. [b] Wanneer zij zullen zeggen: Vrede en zekerheid, dan zal een plotseling verderf over hen komen, gelijk de barensnood over een zwangere, en zij zullen geenszins
4 zins ontvlieden. Maar gij, broeders! zijt niet in de duisternis, zoodat u die dag als een dief overvallen
5 zou; want [c] gij zijt allen zonen des lichts en zonen des daags; wij zijn niet van den nacht of van de duister-
6 nis. Derhalve laat ons niet slapen, gelijk ook de anderen, maar laat ons waken
7 en nuchter zijn. Want die slapen, slapen des nachts; en die dronken zijn, zijn
8 des nachts dronken. Maar wij, die des daags zijn, laat ons nuchter zijn, aangedaan hebbende het borstwapen des geloofs en der liefde, en [als] helm de
9 hoop des heils; want God heeft ons niet gesteld tot toorn, maar tot verkrijging der behoudenis door onzen Heer Jezus Christus,
10 die voor ons gestorven is, opdat, hetzij wij waken, hetzij wij slapen, wij gezamenlijk met hem mogen
11 leven. Daarom vermaant elkander, en sticht de een den ander, gelijk gij ook doet.
12 En wij bidden u, broeders! erkent hen, die onder u arbeiden, en uwe voorstanders zijn in [den]

[a]) Eig. een geroep, dat met een bevel gepaard gaat, als men, b. v., tot den krijg wordt opgeroepen. — [b]) R. v. b. „Want." — [c]) R. l. w. „want."

13 Heer, en u vermanen; en
acht hen zeer hoog in
liefde, om huns werks wil.
Hebt vrede onder elkan-
14 der. En wij bidden u, broe-
ders! vermaant de ongere-
gelden, vertroost de klein-
moedigen, ondersteunt de
zwakken, weest lankmoe-
15 dig jegens allen. Ziet toe,
dat niemand kwaad met
kwaad iemand vergelde,
maar jaagt te allen tijde het
goede na, zoo jegens elk-
16 ander als jegens allen. Ver-
17 blijdt u te allen tijde. Bidt
18 zonder ophouden. Dankt
in alles, want dit [is] de
wil van God in Christus
19 Jezus over u. Bluscht den
20 Geest niet uit. Veracht de
21 profetieën niet; maar [a] be-
proeft alle dingen, be-
22 houdt het goede. Onthoudt
u van alle soort van kwaad.
23 De God nu des vredes zelf
heilige u gansch en al; en
geheel uw geest, en ziel, en
lichaam worde onberispe-
lijk bewaard bij de komst
onzes Heeren Jezus Chris-
24 tus! Hij, die u roept, [is] ge-
trouw, die het ook doen zal.
25 Broeders! bidt voor ons.
26 Groet al de broeders met
27 een heiligen kus. Ik be-
zweer u bij den Heer, dat
de brief aan al de heilige
broeders worde voorgele-
28 zen. De genade onzes Hee-
ren Jezus Christus [zij]
met u! [b]

---

a) R. l. w. „maar.” — b) R. v. b. „Amen.”

DE TWEEDE BRIEF

AAN DE

THESSALONIKERS.

I. — Paulus en Silvanus en
Timótheüs aan de gemeen-
te der Thessaloníkers in
God, onzen Vader, en den
2 Heer Jezus Christus: ge-
nade [zij] u en vrede van
God, onzen Vader, en den
Heer Jezus Christus!
3 Wij moeten God te allen
tijde danken over u, broe-
ders! gelijk billijk is, om-
dat uw geloof zeer wast, en
de liefde van een iegelijk
van u allen jegens elkan-
4 der meerder wordt; zoodat
wijzelven in de gemeenten
Gods in u roemen wegens
uwe volharding en uw ge-
loof in al uwe vervolgin-
gen en verdrukkingen, die
5 gij verdraagt: een bewijs
van het rechtvaardig oor-
deel Gods, opdat gij waar-
dig geacht wordt het ko-
ninkrijk Gods, waarvoor
6 gij ook lijdt; indien het,
namelijk, recht is bij God
hun, die u verdrukken,
verdrukking te vergelden,
7 en u, die verdrukt wordt,
rust met ons, bij de open-
baring des Heeren Jezus
van den hemel met de
8 engelen zijner kracht in
vlammend vuur, wraak ne-
mende over hen, die God
niet kennen, en over hen,
die het evangelie onzes
Heeren Jezus Christus niet
9 gehoorzamen; die [tot]
straf zullen lijden het eeu-
wig verderf van het aan-
gezicht des Heeren en
van de heerlijkheid zijner
10 sterkte; wanneer hij ko-
men zal om verheerlijkt te
worden in zijne heiligen en
bewonderd te worden in
allen, die geloofd hebben [a]
(want onze getuigenis aan

---

[a]) R. „die gelooven."

u is geloofd geworden) in
11 dien dag. Waarom wij ook
altijd voor u bidden, dat
onze God u waardig achte
der roeping, en vervulle
al het welbehagen [zijner]
goedheid en het werk des
12 geloofs met kracht; opdat
de naam onzes Heeren Jezus
Christus[a] verheerlijkt
worde in u, en gij in hem,
naar de genade van onzen
God en den Heer Jezus
Christus.

II. — En wij bidden u, broeders!
door de komst onzes
Heeren Jezus Christus en
onze vergadering tot hem,
2 dat gij niet haastelijk geschokt
wordt in uw gemoed,
of verschrikt, noch
door geest, noch door
woord, noch door brief,
als van ons, alsof de dag
des Heeren[b] tegenwoordig
3 ware. Dat niemand u op
eenigerlei wijze misleide!
want [die dag komt niet,]
tenzij eerst de afval gekomen
zij, en geopenbaard
zij de mensch der zonde,
4 de zoon des verderfs, die
zich verzet en verheft tegen
al wat God genoemd
wordt, of een voorwerp van
vereering is, zoodat hij
zich in den tempel Gods
nederzet,[c] zichzelven vertoonende,
dat hij God is.
5 Herinnert gij u niet, dat
ik u dit zeide, toen ik nog
6 bij u was? En nu, gij weet
wat [hem] tegenhoudt, opdat
hij geopenbaard worde
7 te zijner tijd. Want de verborgenheid
der wetteloosheid
werkt reeds; alleen
die [hem] nu tegenhoudt,
[zal dit doen], totdat hij
uit het midden zal weg-
8 genomen zijn. En dan zal
de wettelooze geopenbaard
worden, dien de Heer Jezus[d]
zal verteren met den
adem zijns monds, en tenietdoen
door de verschij-
9 ning zijner komst; [hem]
wiens komst is naar de
werking des satans in alle
kracht en teekenen en won-
10 deren der leugen, en in
allerlei verleiding der ongerechtigheid
voor[e] hen,
die verloren gaan; daarom
dat zij de liefde tot de[f]
waarheid nie aangenomen
hebben om behouden te
11 worden. En daarom zendt[g]

[a]) V. l. w. „Christus." — [b]) R. „van Christus." — [c]) R. v. b. „als God." — [d]) R. l. w. „Jezus." — [e]) R. „in." — [f]) Lett. „der." — [g]) R. „zal zenden."

God hun een werking der
dwaling, ten einde zij de
12 leugen gelooven; opdat
allen geoordeeld worden,
die de waarheid niet heb-
ben geloofd, maar een wel-
behagen hebben gehad in
de ongerechtigheid.
13 Maar wij moeten God te
allen tijde danken voor u,
door [den] Heer beminde
broeders! dat God u van
den beginne verkoren heeft
tot behoudenis, in heili-
ging des Geestes en geloof
14 der waarheid, waartoe Hij
u door ons evangelie ge-
roepen heeft, ter verkrij-
ging der heerlijkheid onzes
15 Heeren Jezus Christus. Zoo
dan, broeders! staat vast,
en houdt de inzettingen,
die u geleerd zijn, hetzij
door woord, hetzij door
16 onzen brief. En onze Heer
Jezus Christus zelf, en
onze God en Vader, die
ons liefgehad, en eeuwi-
ge vertroosting en goede
hoop door genade gegeven
17 heeft, vertrooste uwe har-
ten, en versterke [u] in alle
goed werk en woord.[a]

III. — Voorts, broeders! bidt
voor ons, dat het woord des
Heeren zijnen loop hebbe
en verheerlijkt worde,
2 evenals ook bij u, en dat wij
mogen bevrijd worden van
de ongeschikte en booze
menschen; want het geloof
3 [is] niet aller. Maar de Heer
is getrouw, die u zal ver-
sterken en bewaren van den
4 booze. En wij vertrouwen
van u in [den] Heer, dat gij
ook doet en zult doen wat
5 wij [b]bevelen. En de Heer
richte uwe harten tot de
liefde van God, en tot de
volharding van Christus.
6 En wij bevelen u, broe-
ders! in den naam onzes[c]
Heeren Jezus Christus, dat
gij u onttrekt aan iederen
broeder, die ongeregeld
wandelt, en niet naar de
inzetting, die hij van ons
7 ontvangen heeft. Want gij
zelven weet, hoe gij ons
behoort na te volgen, daar
wij ons onder u niet onge-
regeld gedragen hebben;
8 en wij hebben bij niemand
brood om niet gegeten,
maar in arbeid en moeite,
nacht en dag werkende,
opdat wij niemand uwer tot
9 last zouden zijn niet dat
wij er geen recht toe had-

[a]) R. „woord en werk." — [b]) R. v. b. „u." — [c]) S. l. „des."

den, maar om u onszelven
ten voorbeeld te stellen,
opdat gij ons zoudt navol-
10 gen. Want ook, toen wij bij
u waren, bevalen wij u dit,
dat, indien iemand niet wil
werken, hij ook niet ete.
11 Want wij hooren, dat som-
migen onder u ongeregeld
wandelen, niet werkende,
maar zich met allerlei [din-
12 gen] bemoeiende. Denzul-
ken nu bevelen en verma-
nen wij in den[a] Heer Jezus
Christus, dat zij, stil wer-
kende, hun eigen brood
13 eten. Maar gij, broeders!
vertraagt niet in goeddoen.
14 En indien iemand ons
woord door dezen brief niet
gehoorzaamt, teekent dien,
en hebt geen omgang met
hem, opdat hij beschaamd
15 worde; en houdt hem niet
als een vijand, maar ver-
maant [hem] als een broe-
16 der. De Heer nu des vredes
zelf geve u vrede te allen
tijde, op allerlei wijze! De
Heer [zij] met u allen!
17 De groetenis met de
hand van mij, Paulus, het-
welk een teeken is in elken
18 brief, alzoo schrijf ik. De
genade onzes Heeren Jezus
Christus [zij] met u allen![b]

DE EERSTE BRIEF

AAN

TIMOTHEÜS.

I. —Paulus, apostel van Jezus
Christus, naar het bevel
van God, onzen Heiland,
en van[c] Christus Jezus,
2 onze hoop, aan Timótheüs,
[mijn] echt kind in het
geloof: genade, barmhar-
tigheid, vrede van God,

[a]) R. „door onzen." — [b]) R. v. b. „Amen." — [c]) R. v. b. „den Heer."

onzen[a] Vader, en Christus
Jezus, onzen Heer.
3 Gelijk ik u verzocht te
Efeze te blijven, toen ik
naar Macedonië reisde,
opdat gij sommigen zoudt
bevelen *geen andere* leer
4 te leeren, en zich niet af
te geven met fabelen en
eindelooze geslachtreke-
ningen, die veeleer twist-
vragen voortbrengen, dan
Gods bedeeling, die in het
geloof is, [bevorderen][b]...
5 Het einde nu des gebods is
liefde uit een rein hart en
uit een goed geweten en
uit een ongeveinsd geloof,
6 waarvan sommigen zijn af-
geweken, en zich gewend
hebben tot ijdel geklap,
7 willende leeraars der wet
zijn, niet verstaande, noch
wat zij zeggen, noch wat
8 zij bevestigen. Doch wij
weten, dat de wet goed [is],
zoo iemand haar wettig
9 gebruikt, en hij dit weet,
dat [de] wet niet bestemd
is voor een rechtvaardige,
maar voor wetteloozen en
halsstarrigen, voor godde-
loozen en zondaars, voor
onheiligen en ongoddelij-
ken, voor vadermoorders
en moedermoorders, voor
10 doodslagers, voor hoereer-
ders, voor hen, die bij
mannen liggen, voor men-
schendieven, leugenaars,
meineedigen, en zoo er
iets anders *tegen de* ge-
11 zonde leer is, naar het
evangelie van de heerlijk-
heid des zaligen Gods, het-
welk mij is toevertrouwd.
12 En ik dank Christus Je-
zus, onzen Heer, die mij
bekrachtigd heeft, dat hij
mij getrouw geacht en in
de bediening gesteld heeft,
13 mij, die te voren een las-
teraar en vervolger en ver-
drukker was; doch mij is
barmhartigheid geschied,
omdat ik het onwetende
heb gedaan in ongeloof;
14 en de genade onzes Heeren
is meer dan overvloedig ge-
weest met geloof en liefde,
die in Christus Jezus is.
15 Het woord [is] getrouw en
alle aanneming waardig,
dat Christus Jezus in de
wereld gekomen is om zon-
daren te behouden, van
wie *ik* de voornaamste ben.
16 Maar mij is *daarom* barm-
hartigheid geschied, opdat
Jezus Christus aan mij, die

a) S. l.„den.” — b) R. „dan stichting Gods, die in het geloof is.”

de voornaamste ben, al
[zijne] lankmoedigheid zou
betoonen, tot een voor-
beeld voor hen, die in hem
gelooven zullen ten eeuwi-
17 wen leven. Den Koning nu
der eeuwen, den onver-
derfelijken, onzienlijken,
eenigen [a] God [zij] eer en
heerlijkheid tot in alle eeu-
wigheid! Amen.
18 Dit gebod draag ik u op,
[mijn] kind Timótheüs!
naar de voorafgegane pro-
fetieën over u, opdat gij
door dezelve den goeden
19 strijd strijdt, behoudende
het geloof en een goed ge-
weten, door hetwelk van
zich te stooten, sommi-
gen aangaande het geloof
schipbreuk hebben gele-
20 den, onder welke is Hy-
meneüs en Alexander, die
ik aan den satan heb over-
gegeven, opdat zij leeren
niet te lasteren.
II. — Ik vermaan dan vóór
alle dingen, dat gedaan
worden smeekingen, gebe-
den, voorbiddingen, dank-
zeggingen voor alle men-
2 schen, voor koningen en
allen, die in hoogheid zijn,
opdat wij een rustig en stil
leven leiden mogen in alle
godzaligheid en eerbaar-
3 heid. Want dit [is] goed en
aangenaam voor God, on-
4 zen Heiland, die wil, dat
alle menschen behouden
worden en tot kennis der
5 waarheid komen. Want [er
is] één God en één Midde-
laar tusschen God en men-
schen: de mensch Christus
6 Jezus, die zichzelven ge-
geven heeft tot een losprijs
voor allen, de getuigenis
7 te zijner tijd; waartoe ík
gesteld ben als prediker en
apostel — ik zeg de waar-
heid [b], ik lieg niet — als
leeraar der volken in ge-
loof en waarheid.
8 Ik wil dan, dat de man-
nen te aller plaatse bidden,
opheffende heilige handen,
9 zonder toorn en twist. Des-
gelijks ook, dat de vrou-
wen in een stemmig ge-
waad zichzelve versieren
met schaamte en ingeto-
genheid, niet met haar-
vlechten en [c] goud, of paar-
len, of kostbare kleeding;
10 maar, hetgeen aan vrouwen
betaamt, die de godsvrucht
belijden, door goede wer-
11 ken. De vrouw late zich

[a]) R. „alleen wijzen." — [b]) R. v. b. „in Christus." — [c]) R. „of."

leeren *in* stilheid, *in alle*
12 onderdanigheid; doch ik
laat aan een vrouw niet toe,
dat zij leere, noch over den
man heersche, maar [wil]
13 dat zij in stilheid zij. Want
Adam is eerst *gemaakt*,
14 daarna Eva; en Adam is niet
verleid, maar de vrouw,
verleid zijnde, is in over-
15 treding geweest. Doch zij
zal gered worden in ba-
rensnood, indien zij blijven
in geloof en liefde en hei-
ligheid met ingetogenheid.
III.— Het woord [is] getrouw:
Indien iemand tot een op-
zienersambt lust heeft, hij
begeert een voortreffelijk
2 werk. De opziener dan moet
onberispelijk zijn, ééner
vrouwe man, wakker, in-
getogen, deftig, gastvrij,
bekwaam om te leeren,
3 geen drinker, geen vech-
ter,[a] maar bescheiden, niet
twistziek, niet geldgierig,
4 zijn eigen huis goed bestu-
rende, zijne kinderen in
onderdanigheid houdende
5 met alle eerbaarheid, (want
indien iemand zijn eigen
huis niet weet te besturen,
hoe zal hij zorg dragen
voor de gemeente Gods?)
6 geen nieuweling, opdat hij
niet, opgeblazen wordende,
in dezelfde misdaad als de
7 duivel vervalle.[b] En hij
moet ook een goede getui-
genis hebben van hen, die
buiten zijn, opdat hij niet
in smaadheid valle en in
den strik des duivels.
8 De diakenen desgelijks
[moeten] eerbaar [zijn],
niet tweetongig, niet over-
gegeven aan veel wijns,
9 *geen* vuilgewinzoekers, be-
warende de verborgenheid
des geloofs in een rein
10 geweten. En dat dezen
ook eerst beproefd worden,
daarna dienen, als zij on-
11 berispelijk zijn. De vrou-
wen desgelijks [moeten]
eerbaar [zijn], niet kwaad-
sprekend, nuchter, in alles
12 getrouw. Dat de diakenen
ééner vrouwe mannen zijn,
hunne kinderen en hunne
eigene huizen goed bestu-
13 rende; want die goed ge-
diend hebben, verwerven
zich een goeden opgang
en veel vrijmoedigheid in

[a]) R. v. b. „geen vuilgewinzoeker." — [b]) Het grieksche woord beduidt de zaak, waarvan men beschuldigd en waarvoor men gestraft wordt. De duivel heeft zich verheven op zijne eigene voortreffelijkheid, en is in de waarheid niet staande gebleven.

het geloof, dat in Christus
Jezus is.
14 Deze dingen schrijf ik u,
hopende spoedig tot u te
15 komen; maar zoo ik vertoef, opdat gij weet, hoe men in Gods huis verkeeren moet, 'twelk de gemeente des levenden Gods
is, [de] pilaar en grondslag
16 der waarheid. En ongetwijfeld de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vleesch, *gerechtvaardigd* in den Geest, gezien door de engelen, gepredikt onder de volken, geloofd in de wereld, opgenomen in heerlijkheid.

IV. — De Geest nu zegt uitdrukkelijk, dat in de laatste tijden sommigen van het geloof zullen afvallen, zich overgevende aan verleidende geesten en leerin-
2 gen der duivelen [a], die in huichelarij leugen spreken, hun eigen geweten als met een brandijzer toe-
3 geschroeid hebbende; die verbieden te trouwen, en [gebieden] zich van spijzen te onthouden, welke God tot nuttiging met dankzegging geschapen heeft voor de geloovigen, en voor hen, die de waarheid kennen.
4 Want alle schepsel Gods [is] goed, en niets [is] verwerpelijk, als het met dankzegging genomen wordt;
5 want het wordt geheiligd door het woord Gods en het
6 gebed. Als gij deze dingen den broederen voorstelt, zoo zult gij een goed dienstknecht van Christus Jezus [b] zijn, opgevoed in de woorden des geloofs en der goede leer, die gij nage-
7 volgd hebt. Doch verwerp de ongoddelijke en oudwijfsche fabelen, en oefen uzelven tot godzaligheid.
8 Want de lichamelijke oefening is tot weinig nut; maar de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomenden
9 levens. Het woord [is] getrouw en alle aanneming
10 waardig; want hiertoe arbeiden wij [c], en worden gesmaad [d], omdat wij op den levenden God hopen, die een onderhouder is van alle menschen, voornamelijk van de geloovigen. Be-
11

a) Demonen. — b) R. „Jezus Christus." — c) R. v. b. „ook." — d) S. l. „en strijden wij."

veel deze dingen, en leer
12 ze. Niemand verachte uwe
jonkheid; maar wees een
voorbeeld der geloovigen
in woord, in wandel, in
liefde, [a] in geloof, in rein-
13 heid. Houd aan met voor-
lezen, vermanen, leeren,
14 totdat ik kom. Verwaar-
loos de genadegave niet,
die in u is, die u gege-
ven is door profetie met
oplegging der handen der
15 ouderlingschap. Behartig
deze dingen; leef daarin,
opdat uw toenemen onder
16 allen openbaar zij. Heb
acht op uzelven en op de
leer; volhard daarin; want
dit doende, zult gij én uzel-
ven behouden én die u
hooren.
V. — Bestraf een ouden [man]
niet hard, maar vermaan
[hem] als een vader; de
2 jongeren als broeders; de
oude [vrouwen] als moe-
ders; de jongere als zus-
3 ters, in alle reinheid. Eer
de weduwen, die waarlijk
4 weduwen zijn; maar indien
eenige weduwe kinderen of
kindskinderen heeft, dat
deze leeren eerst jegens
hun eigen huis godzalig-
heid te beoefenen, en [hun-
nen] voorouders vergel-
ding te doen, want dit is [b]
5 aangenaam voor God. Die
nu waarlijk weduwe en al-
leen gelaten is, hoopt op
God, en volhardt in de
smeekingen en de gebeden
6 nacht en dag; maar die
in wellust leeft, is levend
7 dood. En beveel dit, opdat
8 zij onberispelijk zijn. Doch
indien iemand de zijnen en
vooral zijne huisgenooten
niet verzorgt, die heeft het
geloof verloochend, en is
erger dan een ongeloovige.
9 Een weduwe worde inge-
schreven, [c] niet minder dan
zestig jaren oud, die ééns
mans vrouw geweest is,
10 getuigenis hebbende van
goede werken: zoo zij kin-
deren opgevoed, zoo zij
vreemdelingen gehuisvest,
zoo zij der heiligen voeten
gewasschen, zoo zij aan
verdrukten hulp verleend,
zoo zij naar alle goed werk
11 getracht heeft. Maar wijs
jonge weduwen af; want
wanneer zij weelderig ge-
worden zijn tegen Christus,
12 willen zij trouwen, schul-
dig zijnde, omdat zij het

[a]) R. v. b. „in den Geest." — [b]) R. v. b. „goed en." — [c]) d. i. inge-
schreven op de lijst van haar, die onderhouden worden.

eerste geloof verworpen
13 hebben. En tevens leeren
zij ook ledig zijn, omgaande
bij de huizen, en niet alleen
ledig, maar ook snapach-
tig en zich in alles men-
gende, sprekende wat niet
14 behoort. Ik wil dan, dat
jonge [weduwen] trouwen,
kinderen baren, het huis
beheeren, den tegenstan-
der geen aanleiding tot
15 lasteren geven; want reeds
hebben sommigen zich af-
gewend, den satan achter-
16 na. Indien eenig geloovige
[man] of geloovige [vrouw]
weduwen heeft, die ver-
leene haar hulp; en de
gemeente worde niet be-
zwaard, opdat zij hulp
moge verleenen aan haar,
die waarlijk weduwen zijn.
17 Dat de ouderlingen, die
goed besturen, dubbele eer
worden waardig geacht,
vooral die arbeiden in
18 woord en leer; want de
Schrift zegt: „Een dor-
schenden os zult gij niet
muilbanden",[a] en: „De ar-
beider [is] zijn loon waar-
19 dig."[b] Neem tegen een
ouderling geen beschuldi-
ging aan, anders dan on-
der twee of drie getuigen.
20 Bestraf hen, die zondigen,
in aller tegenwoordigheid,
opdat ook de overigen
21 vreeze hebben. Ik betuig
voor God en Christus Je-
zus[c] en de uitverkorene
engelen, dat gij deze dingen
onderhoudt zonder voor-
oordeel, niets doende naar
gunst.
22 Leg niemand haastig de
handen op, en heb geen
gemeenschap met eens an-
ders zonden. Bewaar uzel-
23 ven rein. Drink niet lan-
ger alleen water, maar ge-
bruik een weinig wijn, om
uwe maag en uwe gedurige
24 krankheden. Van sommige
menschen zijn de zonden
te voren openbaar, en gaan
[hen] voor ten oordeel;
maar bij sommigen volgen
25 zij ook na. Desgelijks zijn
ook de goede werken te vo-
ren openbaar, en die, waar-
mede het anders is, kun-
nen niet verborgen blijven.
VI. — Zoovelen als er slaven
onder het juk zijn, dat zij
hunne eigene meesters alle
eer waardig achten, opdat
de naam van God en de leer
2 niet gelasterd worden. En

[a]) Deut. XXV: 4. — [b]) Luk. X: 7. — [c]) R. „Jezus Christus."

die geloovige meesters hebben, *dat* zij [hen] *niet* verachten, omdat zij broeders
zijn, maar dat zij te meer
[hen] *dienen, omdat* zij, die
deze trouwe dienst [a] ontvangen, geloovigen en geliefden zijn. Leer en ver-
3 maan deze dingen. Indien
iemand anders leert, en
zich niet begeeft tot de gezonde woorden onzes Heeren Jezus Christus, en de
leer, die naar de godzalig-
4 heid is, die is opgeblazen
en weet niets, maar lijdt
aan twistziekte en woordenstrijd, waaruit ontstaat:
nijd, twist, lasteringen,
5 kwade vermoedens, voortdurende [b] krakeelen van
menschen, die een bedorven gemoed hebben en
van de waarheid beroofd
zijn, die meenen, dat de
godzaligheid een gewin
6 is. [c] Doch de *godzaligheid*
met vergenoegdheid is een
7 groot gewin; want wij hebben niets in de wereld ingebracht, [het is] duidelijk [d], dat wij ook niets
daaruit kunnen wegdra-
8 gen. Als wij nu voedsel en
deksel hebben, wij zullen
ons *daarmede* vergenoegen.
9 Maar die rijk willen worden, vallen in verzoeking
en in een strik en in vele
onverstandige en schadelijke begeerlijkheden, die
de menschen doen verzinken in verderf en onder-
10 gang. Want de geldgierigheid is een wortel van alle
kwaad, door welke na te
jagen sommigen van het
geloof zijn afgedwaald, en
zichzelven met vele smarten doorstoken hebben.
11 Maar gij, o mensch Gods!
vlied deze dingen, en tracht
naar gerechtigheid, godzaligheid, geloof, liefde, volharding, zachtmoedigheid
12 van geest! [e] Strijd den goeden strijd des geloofs, grijp
het eeuwige leven, tot hetwelk gij [f] geroepen zijt, en
de goede belijdenis beleden hebt *voor vele getui-*
13 *gen.* Ik beveel u voor God,
die alle dingen in het leven
houdt [g], en voor Christus
Jezus, die voor Pontius Pilatus de goede belijdenis
14 betuigd heeft, dat gij dit
gebod houdt onbevlekt, on-

[a]) d. i. *hunne dienstbetooning.* — [b]) R. „*verkeerde.*" — [c]) R. v. b. „Wijk af van dezulken." — [d]) V. l. w. „duidelijk." — [e]) R. „zachtmoedigheid." — [f]) R. v. b. „ook." — [g]) R. „levend maakt."

berispelijk, tot op de ver-
schijning onzes Heeren Je-
15 zus Christus, welke de za-
lige en eenige Heerscher,
de Koning der koningen
en Heer der heeren te zij-
16 ner tijd vertoonen zal, Hij,
die alleen onsterfelijkheid
heeft, die een ontoeganke-
lijk licht bewoont, dien
geen mensch gezien heeft
of zien kan, wien eere [zij]
en eeuwige kracht! Amen.
17 Beveel den rijken in de
tegenwoordige eeuw, niet
hoogmoedig te zijn, en
[hunne] hoop niet te stel-
len op de onzekerheid des
rijkdoms, maar op God [a],
die ons alles rijkelijk geeft
18 om te genieten; wèl te
doen, rijk te zijn in goede
werken, mild te zijn [en]
19 mededeelzaam, zichzelven
een goed fondament weg-
leggende voor de toekomst,
opdat zij het ware [b] leven
verwerven.
20 O, Timótheüs! bewaar
het toebetrouwde pand, en
wend u af van het ongod-
delijk geklap, en de tegen-
stellingen der valschelijk
dusgenaamde wetenschap,
21 door welke te belijden som-
migen van het geloof zijn
afgeweken. De genade [zij]
met u! [c]

DE TWEEDE BRIEF

AAN

TIMOTHEÜS.

I. — Paulus, apostel van Je-
zus Christus door den wil
van God, naar de belofte
des levens, hetwelk in
2 Christus Jezus is, aan Ti-
mótheüs, [mijn] geliefd
kind: genade, barmhartig-
heid, vrede van God, den

[a]) R. „op den levenden God." — [b]) R. „eeuwige." — [c]) R. v. b. „Amen."

Vader, en Christus Jezus,
onzen Heer!
3 Ik dank God, wien ik van
mijne voorouders af met
een rein geweten dien, dat
ik zonder ophouden uwer
gedenk in mijne gebeden
4 nacht en dag, zeer verlan-
gende om u te zien, daar ik
uwe tranen gedenk, opdat
ik met blijdschap moge
5 vervuld worden, als ik mij
in gedachtenis breng het
ongeveinsd geloof, dat in
u is, hetwelk eerst woonde
in uwe grootmoeder Loïs
en in uwe moeder Euníce,
en ik ben overtuigd, dat
6 het ook in u [woont]. Om
welke oorzaak ik u indach-
tig maak, de gave Gods
weder op te wekken, die
in u is door de oplegging
7 mijner handen. Want God
heeft ons niet gegeven
een geest van vreesachtig-
heid, maar van kracht, en
van liefde en van beza-
8 digdheid. Schaam u dan
niet der getuigenis onzes
Heeren, noch mijner, die
zijn gevangene ben; maar
lijd verdrukking met het
evangelie, naar de kracht
9 Gods, die ons behouden
heeft en geroepen met een
heilige roeping, niet naar
onze werken, maar naar
zijn eigen voornemen en
genade, die ons gegeven
is in Christus Jezus vóór
10 de tijden der eeuwen, doch
nu geopenbaard is door
de verschijning van onzen
Heiland Jezus Christus, die
den dood te niet gedaan,
en leven en onverderfelijk-
heid aan het licht gebracht
heeft door het evangelie,
11 voor hetwelk ik gesteld
ben als prediker en apos-
tel en leeraar der volken;
12 om welke oorzaak ik ook
deze dingen lijd, maar ik
schaam mij niet; want ik
weet, wien ik geloofd heb,
en ben overtuigd, dat Hij
machtig is mijn pand te be-
13 waren tot dien dag. Houd
het voorbeeld der gezonde
woorden, die gij van mij
gehoord hebt, in geloof en
liefde, die in Christus Je-
14 zus is. Bewaar het goede
pand door den Heiligen
Geest, die in ons woont.
15 Gij weet dit, dat allen, die
in Azië zijn, zich van mij
afgewend hebben, onder
welke Fygellus is en Her-
16 mógenes. De Heer geve
den huize van Onesíforus
barmhartigheid; want hij
heeft mij dikwijls verkwikt

en zich mijner keten niet
17 geschaamd; maar toen hij
in Rome was, heeft hij mij
zeer ijverig gezocht en ge-
18 vonden. De Heer geve hem
barmhartigheid te vinden
van [den] Heer in dien dag;
en hoeveel hij [mij] te Efeze
gediend heeft, weet gij zeer
goed.

II. — Gij dan, mijn kind!
sterk u in de genade, die
2 in Christus Jezus is; en
hetgeen gij van mij ge-
hoord hebt onder vele ge-
tuigen, betrouw dat aan
getrouwe menschen, die
bekwaam zullen zijn om
3 ook anderen te leeren. Lijd
mede verdrukking[a] als een
goed krijgsknecht van Je-
4 zus Christus. Niemand, die
krijgsdienst verricht, wik-
kelt zich in de zorgvul-
digheden des levens, op-
dat hij dien moge beha-
gen, die hem tot de krijgs-
dienst heeft aangenomen.
5 En indien ook iemand
kampt, die wordt niet ge-
kroond, zoo hij niet wettig
6 heeft gekampt. De landman
moet arbeiden, alvorens de
vruchten te genieten.
7 Bedenk hetgeen ik zeg;
want de Heer zal u ver-
stand geven[b] in alle din-
8 gen. Houd Jezus Christus
in gedachtenis, als uit de
dooden opgewekt, uit het
zaad Davids, naar mijn
9 evangelie, waarin ik ver-
drukking lijd tot de ban-
den toe, als een boosdoe-
ner; maar het woord Gods
10 is niet gebonden. Daarom
verdraag ik alles, om der
uitverkorenen wil, opdat
ook zij het heil verkrijgen,
dat in Christus Jezus is,
met eeuwige heerlijkheid.
11 Het woord [is] getrouw;
want indien wij met [hem]
gestorven zijn, zoo zullen
wij ook met [hem] leven;
12 indien wij verdragen, wij
zullen ook met [hem] heer-
schen; indien wij [hem]
verloochenen, hij zal ons
13 ook verloochenen; indien
wij ontrouw zijn, hij blijft
getrouw, want[c] hij kan
zichzelven niet verloo-
chenen.
14 Breng dit in gedachte-
nis, betuigende voor den
Heer, dat zij geen woor-
denstrijd voeren, wat tot
niets dient dan tot verderf
15 der hoorders. Beijver u om

[a]) R. „Gij dan, lijd verdrukking." — [b]) R. „de Heer geve u." — [c]) R. l. w. „want."

u Gode beproefd voor te
stellen, als een arbeider,
die zich niet behoeft te
schamen, die het woord der
16 waarheid recht snijdt. Maar
onttrek u aan het ongoddelijk
geklap; want zij zullen
in meerdere goddeloos-
17 heid toenemen; en hun
woord zal als een kanker
voorteten, onder welke is
18 Hymeneüs en Filétus, die
van de waarheid zijn afgedwaald,
zeggende dat
de opstanding reeds geschied
is, en sommiger ge-
19 loof omverwerpen. Evenwel
het vaste fondament
Gods staat, hebbende dit
zegel: [De] Heer kent die
de zijnen zijn; en: Ieder,
die den naam [des] Heeren[a]
noemt, sta af van on-
20 gerechtigheid. In een groot
huis nu zijn niet alleen
gouden en zilveren vaten,
maar ook houten en aarden;
en sommige tot eer,
maar sommige tot oneer.
21 Indien dan iemand zichzelven
van dezen reinigt, die
zal een vat zijn tot eer, geheiligd,[b]
bekwaam tot gebruik
des Meesters[c], tot
alle goed werk toebereid.
22 Maar vlied de begeerlijkheden
der jonkheid; en
jaag naar rechtvaardigheid,
geloof, liefde, vrede
met hen, die den Heer aan-
23 roepen uit een rein hart. En
verwerp de dwaze en onzinnige
strijdvragen, wetende
dat zij twist verwek-
24 ken; en een slaaf [des]
Heeren moet niet twisten,
maar vriendelijk zijn jegens
allen, geschikt om te
25 leeren, verdraagzaam, de
tegenstanders met zachtmoedigheid
terecht wijzende,
of God hun misschien
bekeering geve tot
erkentenis der waarheid,
26 en zij weder ontwaken mogen
uit den strik des duivels,
door wien zij gevangen
waren, tot zijnen wil.[d]

III. — En weet dit, dat er in
de laatste dagen zware tij-
2 den zullen wezen; want de
menschen zullen zijn liefhebbers
van zichzelven,
geldgierig, grootsprekers,
hoogmoedig, lasteraars,
den ouderen ongehoor-

[a]) R. „van Christus." — [b]) R. v. b. „en." — [c]) Zie de noot op Luk. II : 29. — [d]) De zin is, dat zij uit den strik des duivels, door wien zij gevangen waren, weder ontwaken mogen tot zijnen (Gods) wil, d. i. om den wil Gods te doen.

zaam, ondankbaar, onhei-
3 lig, zonder natuurlijke lief-
de, onverzoenlijk, kwaad-
sprekend, losbandig, wreed,
zonder liefde tot het goede,
4 verraders, roekeloos, op-
geblazen, meer liefhebbers
van genot dan liefhebbers
5 Gods, hebbende een ge-
daante van godzaligheid,
maar de kracht daarvan
verloochenende; en wend
6 u van dezen af. Want onder
dezen zijn zij, die in de
huizen binnensluipen, en [a]
vrouwkens gevangen ne-
men, welke met zonden be-
laden zijn en door meni-
gerlei begeerlijkheden ge-
7 dreven, altijd leeren en
nimmer tot kennis der
waarheid kunnen komen.
8 Gelijkerwijs nu Jannes en
Jambres Mozes wederston-
den, zoo wederstaan ook
dezen de waarheid, men-
schen, bedorven van ver-
stand, verwerpelijk aan-
9 gaande het geloof. Maar
zij zullen niet meerder toe-
nemen; want hunne onzin-
nigheid zal allen openbaar
worden, evenals ook die
van genen geworden is.
10 Maar gij hebt nagevolgd
mijne leer, wijze van doen,
voornemen, geloof, lank-
moedigheid, liefde, volhar-
11 ding, vervolgingen, lijden,
zooals mij is overkomen
te Antiochië, te Iconië, te
Lystre, welke vervolgin-
gen ik verdragen heb; en
uit alle heeft de Heer mij
12 gered. En ook allen, die
godzalig willen leven in
Christus Jezus, zullen ver-
13 volgd worden. Maar booze
menschen en bedriegers [b]
zullen tot erger voortgaan,
misleidende en wordende
14 misleid. Doch gij, blijf in
hetgeen gij geleerd hebt,
en waarvan gij overtuigd
zijt, wetende van wien gij
15 het hebt geleerd, en dat gij
van kindsbeen af de heilige
Schriften kent, die u wijs
kunnen maken tot behou-
denis, door het geloof, dat
16 in Christus Jezus is. Alle
Schrift is van God inge-
geven, en nuttig tot lee-
ring, tot wederlegging,
tot verbetering, tot onder-
wijzing in de gerechtig-
17 heid; opdat de mensch Gods
volmaakt zij, tot alle goed
werk ten volle toegerust.
IV. — Ik betuig [c] voor God en

[a]) R. v. b. „de." — [b]) Lett. „toovenaars." — [c]) R. v. b. „dan."

voor [a] Christus Jezus, die
levenden en dooden zal oor-
deelen, en [b] bij zijne ver-
schijning en zijn konink-
2 rijk: predik het woord,
houd aan tijdig, ontijdig;
wederleg, bestraf, vermaan
in alle lankmoedigheid en
3 leering. Want er zal een
tijd zijn, dat zij de gezonde
leer niet zullen verdragen,
maar, dewijl zij kitteloorig
zijn, naar hunne eigene be-
geerlijkheden zichzelven
leeraars zullen verzame-
4 len; en zij zullen het oor
van de waarheid afwenden,
en zich keeren tot fabelen.
5 Maar gij, wees wakker in
alles, lijd verdrukking, doe
het werk van een evange-
list, vervul uwe bediening
6 ten volle. Want ik word
reeds *tot een offer* ge-
plengd, en de tijd van mijn
verscheiden is genaderd.
7 Ik heb den goeden strijd
gestreden, ik heb den loop
geëindigd, ik heb het ge-
8 loof behouden. Voorts is
mij weggelegd de kroon
der gerechtigheid, welke
mij de Heer, de rechtvaar-
dige Rechter, in dien dag
geven zal; en niet alleen
aan mij, maar ook aan al-
len, die zijne verschijning
liefhebben.
9 Beijver u om spoedig tot
10 mij te komen; want Demas
heeft mij verlaten, daar
hij de tegenwoordige eeuw
heeft liefgekregen, en is
naar Thessaloníka gereisd;
Crescens naar Galatië, Ti-
11 tus naar Dalmatië. Lukas
is alleen met mij. Neem
Markus mede, en breng
[hem] met u, want hij is
mij nuttig tot de bediening.
12 Maar Tychicus heb ik naar
13 Efeze gezonden. Breng, als
gij komt, den mantel mede,
dien ik te Troas bij Carpus
gelaten heb, en de boe-
ken, vooral de perkamen-
14 ten. Alexander, de koper-
smid, heeft mij veel kwaads
berokkend; de Heer ver-
gelde hem naar zijne wer-
15 ken! [c] Wacht ook gij u
voor hem, want hij heeft
onze woorden zeer tegen-
16 gestaan. Bij mijne eerste
verantwoording is nie-
mand bij mij geweest, maar
allen hebben mij verlaten;
het worde hun niet toege-

[a]) R. v. b. „den Heer.” — [b]) R. l. w. „en”; de zin is nu: ik betuig voor God, ... en ik betuig bij zijne verschijning. — [c]) S. l. „de Heer zal hem vergelden . . . . .”

17 rekend! Maar de Heer heeft
mij bijgestaan, en mij be-
krachtigd, opdat de predi-
king door mij ten volle ver-
vuld wierde, en al de vol-
ken [haar] hooren zouden;
en ik ben uit den leeuwen-
18 muil verlost.[a] De Heer zal
mij verlossen van alle boos
werk, en bewaren tot zijn
hemelsch koninkrijk, wien
de heerlijkheid [zij] tot in
alle eeuwigheid. Amen.
19 Groet Prísca en Aquila
en het huis van Onesíforus.
20 Erastus is te Korinthe ge-
bleven, en Trófimus heb ik
te Miléte krank achterge-
21 laten. Beijver u om vóór
den winter te komen. U
groet Eúbulus en Pudens
en Linus en Claudia en al
22 de broeders. De Heer Je-
zus Christus [zij] met uwen
geest! De genade [zij] met
ulieden![b]

DE BRIEF

AAN

TITUS.

I. — Paulus, slaaf van God
en apostel van Jezus Chris-
tus, naar het geloof der
uitverkorenen Gods en de
kennis der waarheid, die
2 naar de godzaligheid is, in
de hoop des eeuwigen le-
vens, hetwelk God, die niet
liegen kan, beloofd heeft
vóór de tijden der eeu-
3 wen — en te zijner tijd heeft
Hij zijn woord geopenbaard
door de prediking, die mij
is toebetrouwd naar het be-
vel van God, onzen Ver-
4 losser, — aan Titus, mijn
echt kind naar het gemeen-
schappelijk geloof: gena-
de[c] en vrede van God, den
Vader, en Christus Jezus[d],
onzen Verlosser.
5 Ik heb u daarom op Creta

[a]) R. v. b. „En." — [b]) R. v. b. „Amen." — [c]) R. v. b. „en barmhartigheid." — [d]) R. „en den Heer Jezus Christus."

gelaten, opdat gij het ont-
brekende zoudt in orde
brengen, en in elke stad
ouderlingen aanstellen, ge-
6 lijk ik u bevolen heb: in-
dien iemand onberispelijk
is, éëner vrouwe man, ge-
loovige kinderen hebben-
de, die niet van losban-
digheid te beschuldigen
7 of halsstarrig zijn. Want
de opziener moet onberis-
pelijk zijn, als een rent-
meester Gods, niet eigen-
zinnig, niet oploopend,
geen drinker, geen vech-
ter, geen vuilgewinzoeker;
8 maar gastvrij, die het goede
liefheeft, ingetogen, recht-
9 vaardig, heilig, matig, die
vasthoudt aan het getrouwe
woord naar de leer, opdat
hij in staat zij, zoowel om
met de gezonde leer te ver-
manen, als om de tegen-
sprekers te wederleggen.
10 Want er zijn vele en hals-
starrige klappers en be-
driegers, vooral die uit de
11 besnijdenis, wien men den
mond moet stoppen, die
geheele huizen omkeeren,
door te leeren, wat niet be-
hoort, om vuil gewins wil.
12 Een uit hen, hun eigen pro-
feet, heeft gezegd: De Cre-
tensers zijn altijd leuge-
naars, kwade beesten, luie
13 buiken. *Dit getuigenis is*
waar. Om deze reden be-
straf hen gestreng, opdat
zij gezond zijn in het ge-
14 loof, en zich niet houden
aan joodsche fabelen en
geboden van menschen,
die zich van de waarheid af-
15 wenden. Alle dingen [zijn]
rein den reinen, maar den
besmetten en ongeloovigen
[is] niets rein, maar zoowel
hun verstand als hun ge-
16 weten is besmet. Zij belij-
den God te kennen, maar
zij verloochenen [Hem] met
de werken, daar zij ver-
foeielijk en ongehoorzaam
zijn en tot alle goed werk
ongeschikt.

II. — Doch gij, spreek het-
geen met de gezonde leer
2 overeenkomt: dat de oude
mannen nuchter moeten
zijn, eerbaar, ingetogen,
gezond in het geloof, in de
3 liefde, in de volharding; de
oude vrouwen desgelijks in
haar gedrag gelijk het hei-
ligen betaamt, niet kwaad-
sprekend, niet aan den wijn
verslaafd, leeraressen van
4 het goede, opdat zij de
jonge [vrouwen] inscher-
pen, hare mannen lief te
hebben, hare kinderen lief

5 te hebben, ingetogen te
zijn, kuisch, huishoude-
lijk,[a] goed, haren eigenen
mannen onderdanig, opdat
het woord Gods niet gelas-
6 terd worde. Vermaan de
jonge [mannen] desgelijks
7 ingetogen te zijn, en be-
toon u in alles een voor-
beeld van goede werken: in
de leer onvervalschtheid,
8 waardigheid[b], een gezond,
onverwerpelijk woord, op-
dat de tegenstander be-
schaamd worde, daar hij
niets kwaads van ons[c] te
9 zeggen heeft. [Vermaan]
de slaven, aan hunne eige-
ne meesters onderdanig te
zijn, in alles welbehagelijk
te zijn, niet tegenspreken-
10 de, niet ontvreemdende,
maar alle goede trouw be-
wijzende, opdat zij de leer
van God, onzen Verlosser,
11 in alles versieren. Want de
genade Gods, die voor alle
menschen heil aanbrengt,
12 is verschenen, en onder-
wijst ons, dat wij, de god-
deloosheid en de wereld-
sche begeerlijkheden ver-
zakende, ingetogen en
rechtvaardig en godzalig
leven zouden in deze tegen-
13 woordige eeuw, verwach-
tende de gelukzalige hoop
en verschijning der heer-
lijkheid van onzen grooten
God en Verlosser Jezus
14 Christus, die zichzelven
voor ons gegeven heeft,
opdat hij ons van alle onge-
rechtigheid[d] verlossen zou,
en zichzelven een eigen
volk zou reinigen, ijverig
15 in goede werken. Spreek
dit, en vermaan en bestraf
met alle gezag! Niemand
verachte u!

III. — Maak hen indachtig,
aan overheden en machten
onderdanig te zijn, gehoor-
zaam, tot alle goed werk
2 bereid te zijn, niemand te
lasteren, niet twistziek te
zijn, [maar] bescheiden,
alle zachtmoedigheid be-
wijzende jegens alle men-
3 schen. Want ook wíj wa-
ren eertijds onverstandig,
ongehoorzaam, dwalende,
aan menigerlei begeerlijk-
heden en wellusten ver-
slaafd, in boosheid en nijd
levende, hatelijk, elkan-
4 der hatende. Doch toen de
goedertierenheid en men-
schenliefde van God, onzen
Verlosser, verschenen is,

[a]) R. „het huis te bewaren." — [b]) R. v. b. „oprechtheid." — [c]) R. „u." — [d]) Lett. „wetteloosheid."

5 heeft Hij ons behouden,
niet uit werken der ge-
rechtigheid, die wij had-
den gedaan, maar naar
zijne *barmhartigheid*, door
het bad der wedergeboorte
en vernieuwing des Heili-
6 gen Geestes, dien Hij rij-
kelijk over ons heeft uit-
gestort door Jezus Chris-
7 tus, onzen Verlosser; opdat
wij, door zijne genade ge-
rechtvaardigd, erfgenamen
zouden worden naar de
hoop des eeuwigen levens.
8 Het woord [is] getrouw, en
ik wil, dat gij op deze din-
gen aandringt, opdat zij,
die God gelooven, zorg
dragen om goede werken
voor te staan; deze dingen
[zijn] goed en nuttig voor
9 de menschen. Maar onttrek
u aan dwaze strijdvragen
en geslachtrekeningen en
twisten en geschillen over
de wet; want zij zijn on-
10 nut en ijdel. Verwerp een
sektarisch mensch na de
eerste en tweede verma-
11 ning, daar gij weet, dat de
zoodanige verkeerd is en
zondigt, zijnde bij zichzel-
ven veroordeeld.
12 Wanneer ik Artemas tot
u zend, of Tychicus, zoo
beijver u tot mij te komen
te Nicópolis; want aldaar
heb ik besloten te over-
13 winteren. Geleid Zenas,
den wetgeleerde, en Apol-
los zorgvuldig, opdat hun
14 niets ontbreke. En dat ook
de onzen leeren goede wer-
ken voor te staan voor de
noodige behoeften, opdat
zij niet onvruchtbaar zijn.
15 U groeten allen, die met
mij zijn. Groet hen, die
ons liefhebben in het ge-
loof. De genade [zij] met u
allen! [a]

[a]) R. v. b. „Amen."

DE BRIEF

AAN

FILÉMON.

---

1 Paulus, een gevangene
van Christus Jezus, en Ti-
mótheüs, de broeder, aan
Filémon, den geliefde en
2 onzen medearbeider, en
aan Appia, de zuster [a], en
aan Archippus, onzen me-
destrijder, en aan de ge-
meente, die in uw huis is:
3 genade [zij] u en vrede van
God, onzen Vader, en den
Heer Jezus Christus!
4 Ik dank mijnen God, al-
tijd uwer gedachtig zijnde
5 in mijne gebeden, daar ik
hoor van uwe liefde en uw
geloof, die gij hebt tot den
Heer Jezus en jegens al de
6 heiligen, opdat de gemeen-
schap uws geloofs krach-
tig worde in de erkenning
van al het goede, dat in
ons [b] is voor Christus Jezus.
7 Want wij hebben groote
vreugde [c] en vertroosting
over uwe liefde, omdat de
harten [d] der heiligen door
u, broeder! verkwikt zijn
geworden.
8 Daarom, hoewel ik veel
vrijmoedigheid heb in
Christus, om u te bevelen
9 hetgeen betamelijk is, zoo
bid ik liever om der liefde
wil, daar ik zulk een ben,
namelijk Paulus, een oud
man, en nu ook een gevan-
gene van Jezus Christus.
10 Ik bid u voor mijn kind,
dat ik in de [e] banden ver-
11 wekt heb, Onésimus, die
eertijds u onnut was, maar
thans u en mij zeer nuttig
is, dien ik u teruggezonden
12 heb — voor *hem* [f], dat is
13 mijn hart [d], dien ik bij mij

---

[a]) R. „geliefde." — [b]) R. „u." — [c]) R. „dankbaarheid." — [d]) Lett. „mijne ingewanden." — [e]) R. „mijne." — [f]) R. „dien ik teruggezonden heb; doch gij neem hem, dat is mijn hart, aan."

had willen houden, opdat
hij mij voor u[a] zou dienen
in de banden des evange-
14 lies; doch zonder uw goed-
vinden heb ik niets willen
doen, opdat uwe goedheid
niet zij als uit dwang, maar
15 uit vrijwilligheid. Want
wellicht is hij daarom voor
een kleinen tijd [van u] ge-
scheiden geweest, opdat gij
hem voor eeuwig zoudt be-
16 zitten, niet langer als een
slaaf, maar als meer dan
een slaaf, als een geliefden
broeder, vooral voor mij,
en hoeveel te meer dan voor
u, zoowel in het vleesch
17 als in [den] Heer. Indien
gij mij dan voor een deel-
genoot houdt, neem hem
18 aan als mij. En indien hij
u eenig onrecht aangedaan
heeft, of [u] iets schuldig
19 is, reken mij dat toe. Ik,
Paulus, heb het geschre-
ven met mijne eigene hand,
ik zal het betalen, opdat
ik u niet zegge, dat gij
mij ook bovendien uzelven
20 schuldig zijt. Ja, broeder!
moge ik genot van u heb-
ben in [den] Heer, verkwik
mijn hart[b] in Christus.[c]
21 Ik heb u geschreven, ver-
trouwende op uwe gehoor-
zaamheid; en ik weet, dat
gij doen zult ook boven
22 hetgeen ik zeg. En bereid
mij ook tegelijk huisves-
ting; want ik hoop, dat ik
door uwe gebeden u zal ge-
23 schonken worden. U groet
Epafras, mijn medegevan-
gene in Christus Jezus,
24 Markus, Aristarchus, De-
mas, Lukas, mijne mede-
25 arbeiders. De genade onzes
Heeren Jezus Christus [zij]
met uwen geest.[d]

---

[a]) d. i. in plaats van u. — [b]) Lett. „mijne ingewanden." — [c]) R. „in den Heer." — [d]) R. v. b. „Amen."

DE BRIEF

AAN DE

HEBREËRS.

I. — God, voortijds vele malen en op velerlei wijze tot de vaderen gesproken hebbende in de profeten, heeft aan het einde dezer dagen [a] tot ons gesproken in [den] [b]
2 Zoon, dien Hij gesteld heeft tot erfgenaam van alles, door wien Hij ook de werel-
3 den [c] gemaakt heeft, die, als zijnde het afschijnsel zijner heerlijkheid en het afdruksel zijner zelfstandigheid, en alle dingen dragende door het woord zijner kracht, nadat hij door zichzelven reiniging van de zonden teweeggebracht heeft, zich gezet heeft aan de rechterhand der Majesteit in den hooge,
4 zooveel meerder geworden dan de engelen, als hij uitnemender naam geërfd
5 heeft dan zij. Want tot wien van de engelen heeft Hij ooit gezegd: „Gij zijt mijn Zoon, Ik heb u heden verwekt?" [d] en wederom: „Ik zal hem tot Vader zijn, en híj zal Mij tot Zoon zijn?" [e]
6 en wederom, als Hij den eerstgeborene inbrengt in de wereld, zegt Hij: „En dat alle engelen Gods hem
7 aanbidden." [f] En van de

---

[a]) R. „in deze laatste dagen." — [b]) Dat er in het Grieksch geen artikel voor Zoon staat, is van groot gewicht, hoewel het in het Hollandsch niet is weer te geven. God sprak in *de* profeten, hen *gebruikende als zijn mond; doch Hij sprak niet in den Zoon*, *maar* „in Zoon," bijna gelijkstaande met „als Zoon." God-zelf spreekt, niet door middel van een ander, zooals bij de profeten, maar Hij-zelf, als goddelijk persoon, en die persoon is de Zoon. — [c]) Het heelal. — [d]) Ps. II : 7. — [e]) 2 Sam. VII : 14. — [f]) Ps. XCVII : 7.

engelen zegt Hij wel: „Die
zijne engelen maakt gees-
ten, en zijne dienaars een
8 vlam des vuurs;" [a] maar
van den Zoon: „Uw troon,
o God! [is] tot in alle eeu-
wigheid, en [b] de schepter
uws koninkrijks [is] een
schepter der rechtmatig-
9 heid. Gij hebt gerechtig-
heid liefgehad en onge-
rechtigheid [c] gehaat; daar-
om heeft u, o God! uw
God gezalfd met olie der
vreugde boven uwe mede-
10 genooten." [d] En: „Gij, Heer!
hebt in den beginne de
aarde gegrondvest, en de
hemelen zijn werken uwer
11 handen. Zij zullen vergaan,
maar Gij blijft; en zij zul-
len allen als een kleed ver-
12 ouden, en als een mantel
zult Gij ze samenrollen, en
zij zullen veranderd wor-
den, maar Gij zijt dezelfde [e],
en uwe jaren zullen niet
13 ophouden." [f] En tot wien
van de engelen heeft Hij
ooit gezegd: „Zit aan mijne
rechterhand, totdat Ik uwe
vijanden stel tot een voet-
14 bank uwer voeten?" [g] Zijn
zij niet allen dienende
geesten, die ter dienst wor-
den uitgezonden om den
wille van hen, die het heil
zullen beërven?

II. — Daarom moeten wij te
meer ons houden aan het-
geen wij gehoord hebben,
opdat wij niet misschien
2 afwijken. Want indien
het woord, door engelen
gesproken, vast geweest
is, en alle overtreding en
ongehoorzaamheid recht-
vaardige vergelding ont-
3 vangen heeft, hoe zullen
wij ontvlieden, indien wij
zoo groot een heil veron-
achtzamen? hetwelk, be-
gonnen zijnde verkondigd
te worden door den Heer,
aan ons is bevestigd ge-
worden door hen, die het
4 gehoord hebben, God bo-
vendien medegetuigende,
zoowel door teekenen als
wonderen en menigerlei
krachten en uitdeelingen
des Heiligen Geestes naar
zijnen wil.
5 Want niet aan enge-
len heeft Hij onderworpen
het toekomende aardrijk,
6 waarover wij spreken; maar
iemand heeft ergens be-

[a]) Ps. CIV: 4. — [b]) R. l. w. „en." — [c]) Lett. „wetteloosheid." — [d]) Ps. XLV: 7, 8. — [e]) De bestaande, die niet verandert; elk „schepsel" is veranderlijk. — [f]) Ps. CII: 26—28. — [g]) Ps. CX: 1.

tuigd, zeggende: „Wat is
de mensch, dat Gij zijner
gedenkt? of des menschen
zoon, dat Gij hem bezoekt?
7 Gij hebt hem een weinig
minder gemaakt dan de
engelen, met heerlijkheid
en eer hebt Gij hem gekroond,
en hem gesteld
over de werken uwer han-
8 den;[a] alle dingen hebt Gij
onder zijne voeten onderworpen."[b]
Want door hem
alle dingen te onderwerpen,
heeft Hij niets overgelaten,
dat hem niet onderworpen
zou zijn. Doch
nu zien wij nog niet alle
dingen aan hem onderwor-
9 pen; maar wij zien Jezus,
die een weinig minder dan
de engelen geworden was,
vanwege het lijden des
doods, met heerlijkheid en
eer gekroond, opdat hij
door de genade Gods voor
alles den dood smaken zou.
10 Want het betaamde Hem,
om wien alle dingen zijn,
en door wien alle dingen
zijn, dat Hij, vele zonen tot
heerlijkheid leidende, den
oversten Leidsman hunner
behoudenis door lijden zou
11 volmaken. Want én hij, die
heiligt, én zij, die geheiligd
worden, [zijn] allen uit
één; om welke oorzaak hij
zich niet schaamt hen broe-
12 ders te noemen, zeggende:
„Ik zal uwen naam mijnen
broederen verkondigen, in
het midden der gemeente
13 zal ik U lofzingen."[c] En
wederom: „Ik zal mijn betrouwen
op Hem stellen."[d]
En wederom: „Zie, ik en
de kinderen, die God mij
14 gegeven heeft."[e] Dewijl
dan de kinderen bloed en
vleesch[f] deelachtig zijn,
zoo heeft ook hij desgelijks
deel daaraan genomen, opdat
hij door den dood te
niet zou doen hem, die de
macht des doods had, dat
15 is den duivel, en allen verlossen
zou, die door vreeze
des doods, hun geheele
leven door, aan de slavernij
onderworpen waren.
16 Want waarlijk, niet engelen
neemt hij aan, maar hij
neemt het zaad Abrahams
17 aan. Daarom moest hij in
alles den broederen gelijk
worden, opdat hij een
barmhartig en getrouw

[a]) S. l. w. „en hem ...... handen." — [b]) Ps. VIII: 5—7. — [c]) Ps. XXII: 23. — [d]) Ps. XVI: 1. — [e]) Jes. VIII: 18. — [f]) R. „vleesch en bloed."

hoogepriester zou zijn in
de dingen, die God betreffen,
om voor de zonden des
volks het verzoeningswerk
18 te volbrengen; want in
hetgeen hijzelf, verzocht
zijnde, geleden heeft, kan
hij hen, die verzocht worden,
te hulp komen.

III. — Daarom, heilige broeders!
deelgenooten der
hemelsche roeping, beschouwt
den Apostel en
Hoogepriester onzer belij-
2 denis, [a] Jezus, die getrouw
is dengenen, die hem heeft
aangesteld, evenals Mozes
was in geheel zijn huis.
3 Want deze is meer heerlijkheid
waardig geacht
dan Mozes, voor zoover
hij, die het huis gebouwd
heeft, meer eer heeft dan
4 het huis. Want elk huis
wordt door iemand gebouwd,
maar die alles ge-
5 bouwd heeft, is God. En
Mozes [was] wel getrouw in
geheel zijn huis als dienaar,
tot getuigenis der
dingen, die zouden gespro-
6 ken worden; maar Christus,
als Zoon, over zijn huis,
wiens huis wij zijn, indien
wij ten minste de vrijmoedigheid
en den roem der
hoop ten einde toe onwrikbaar
vasthouden.
7 Daarom, gelijk de Heilige
Geest zegt: „Heden,
indien gij zijne stem hoort,
8 verhardt uwe harten niet,
gelijk bij de verbittering
ten dage der verzoeking
9 in de woestijn, waar uwe
vaders [Mij] verzochten,
[Mij] beproevende, en zij
zagen mijne werken veer-
10 tig jaren lang. Daarom was
Ik vertoornd over dit geslacht,
en zeide: Altijd
dwalen zij met het hart,
en zij hebben mijne wegen
11 niet gekend. Zoo zwoer Ik
in mijnen toorn: Indien zij
in mijne rust zullen ingaan!" [b]
12 Ziet toe, broeders! dat
niet misschien in iemand
uwer een boos, ongeloovig
hart zij, om af te vallen
van den levenden God;
13 maar vermaant elkander
elken dag, zoolang het
heden genoemd wordt, opdat
niemand onder u verhard
worde door de verlei-
14 ding der zonde. Want wij
zijn medegenooten [c] van
Christus geworden, indien

[a]) R. v. b. „Christus." — [b]) Ps. XCV: 7—11. — [c]) Zie hoofdst. I: 9.

wij ten minste het begin
des vertrouwens ten einde
toe onwrikbaar vasthou-
15 den, daar er gezegd wordt:
„Heden, indien gij zijne
stem hoort, verhardt uwe
harten niet, gelijk bij de
16 verbittering." [a] (Want wie
[zijn het], die, nadat zij ge-
hoord hadden, [Hem] ver-
bitterden? [b] Maar [waren
het] niet allen, die door
Mozes uit Egypte waren
17 uitgegaan? En over wie is
Hij vertoornd geweest veer-
tig jaren? [Was het] niet
over hen, die gezondigd
hadden, wier lichamen vie-
18 len in de woestijn? En aan
wie zwoer Hij, dat zij in
zijne rust niet zouden in-
gaan, dan aan hen, die on-
gehoorzaam geweest wa-
19 ren? En wij zien, dat zij
niet konden ingaan we-
IV. gens ongeloof.) Laat ons
dan vreezen, daar een be-
lofte van in zijne rust in te
gaan is achtergelaten, dat
niet misschien iemand van
u schijne achter te blij-
2 ven. Want ook ons is een
blijde boodschap verkon-
digd, evenals ook hun; maar
het woord der prediking
deed hun geen nut, omdat
het in hen, die hoorden,
niet met het geloof gepaard
3 ging. Want wij, die geloofd
hebben, gaan in de rust,
gelijk Hij gezegd heeft:
„Zoo zwoer Ik in mijnen
toorn: Indien zij in mijne
rust zullen ingaan!" [c] hoe-
wel [zijne] werken van de
grondlegging der wereld af
4 volbracht waren. Want Hij
heeft ergens van den zeven-
den dag aldus gesproken:
„En God rustte op den ze-
venden dag van al zijne wer-
5 ken." [d] En in deze [plaats]
wederom: „Indien zij in
mijne rust zullen ingaan!" [c]
6 Dewijl er dan overblijft, dat
sommigen haar ingaan, en
zij, aan wie eerst de blijde
boodschap verkondigd was,
niet ingegaan zijn wegens
7 ongehoorzaamheid, zoo be-
paalt Hij wederom een ze-
keren dag, zeggende in
David: „Heden," zoo lan-
gen tijd daarna, gelijk te
voren [e] gezegd is: „Heden,
indien gij zijne stem hoort,
verhardt uwe harten niet." [a]
8 Want indien Jozua hen in

[a]) Ps. XCV : 7. — [b]) R. „Want sommigen, nadat ..... verbitterden Hem." — [c]) Ps. XCV : 11. — [d]) Gen. II : 2. — [e]) R. l. w. „te voren."

de rust gebracht had, zoo
zou Hij daarna niet van
een anderen dag gespro-
9 ken hebben. Zoo blijft er
dan een sabbatsrust over
voor het volk van God.
10 Want die in zijne rust
is ingegaan, heeft ook
zelf van zijne werken ge-
rust, gelijk God van de
11 zijne. Laat ons dan ons
beijveren, om in die rust
in te gaan, opdat nie-
mand valle volgens het-
zelfde voorbeeld der onge-
12 hoorzaamheid. Want het
woord Gods [is] levend en
krachtig, en scherper dan
eenig tweesnijdend zwaard,
en doordringende tot de
verdeeling der ziel en des
geestes, zoowel der ge-
wrichten als des mergs,
en een oordeelaar van de
gedachten en overleggin-
13 gen des harten. En geen
schepsel is voor Hem on-
zichtbaar, maar alle dingen
zijn naakt en geopend voor
de oogen van Hem, met
wien wij te doen hebben.
14 Dewijl wij dan een groo-
ten Hoogepriester heb-
ben, die de hemelen is
doorgegaan, Jezus, den
Zoon van God, zoo laat ons
de belijdenis vasthouden.
15 Want wij hebben niet een
Hoogepriester, die geen
medelijden kan hebben met
onze zwakheden, maar een,
die in alle dingen verzocht
is gelijk wij, uitgenomen
16 de zonde. Laat ons dan *met*
vrijmoedigheid toegaan tot
den troon der genade, op-
dat wij barmhartigheid mo-
gen verkrijgen en genade
vinden tot tijdige hulp.
V. — Want ieder hoogepries-
ter, uit menschen geno-
men, wordt voor menschen
aangesteld in de dingen,
die God betreffen, opdat hij
offere zoowel gaven als
slachtofferen voor de zon-
2 den, die toegevend kan
zijn jegens de onwetenden
en dwalenden, daar hij ook
zelf met zwakheid omvan-
3 gen is; en wegens deze
[zwakheid] moet hij, gelijk
voor het volk, zoo ook voor
zichzelven offeren voor de
4 zonden. En niemand neemt
voor zichzelven die eer,
maar als door God geroe-
pen, evenals ook Aäron.
5 Zoo ook heeft Christus niet
zichzelven verheerlijkt om
hoogepriester te worden,
maar die tot hem gespro-
ken heeft: „Gij zijt mijn
Zoon, Ik heb u heden ver-

6 wekt." [a] Gelijk Hij ook op
een andere plaats zegt: „Gij
[zijt] priester tot in eeuwig-
heid, naar de ordening van
7 Melchizédek." [b] Die in de
dagen zijns vleesches, én
gebeden én smeekingen
aan Dengene, die hem uit
den dood kon verlossen,
met sterk geroep en tranen
geofferd hebbende, en ver-
hoord zijnde om zijne gods-
8 vrucht, hoewel hij Zoon
was, gehoorzaamheid heeft
geleerd uit hetgeen hij ge-
9 leden heeft; en, volmaakt
geworden, is hij allen, die
hem gehoorzamen, een oor-
zaak van eeuwig heil ge-
10 worden, door God toege-
sproken als hoogepriester
naar de ordening van Mel-
11 chizédek. Aangaande wien
wij vele dingen te zeggen
hebben, en moeielijk om te
verklaren, daar gij traag
om te hooren geworden
12 zijt. Want terwijl gij leer-
aars behoordet te zijn van-
wege den tijd, hebt gij
weder noodig, dat men u
leere, welke de eerste be-
ginselen der woorden Gods
zijn; en gij zijt geworden
als die melk noodig heb-
ben en niet vaste spijze.
13 Want ieder, die melk ge-
bruikt, [is] onervaren in het
woord der gerechtigheid,
14 want hij is onmondig; maar
de vaste spijs is voor vol-
wassenen, die door de ge-
woonte hunne zinnen ge-
oefend hebben tot onder-
scheiding beide des goeds
en des kwaads.

VI. — Daarom, het woord
van het begin van Chris-
tus [c] daarlatende, laat ons
tot den vollen wasdom
voortvaren, niet wederom
leggende een fondament
van bekeering van doode
werken en van geloof in
2 God, van de leer der was-
schingen, en van oplег-
ging der handen, en van
opstanding der dooden en
3 van eeuwig oordeel; en dit
zullen wij doen, indien God
4 het toelaat. Want [het is]
onmogelijk hen, die een-
maal verlicht zijn geweest,
en de hemelsche gave ge-
smaakt hebben, en deelge-
nooten des Heiligen Gees-
5 tes geworden zijn, en ge-
smaakt hebben het goede
woord Gods en de krachten
6 der toekomende eeuw, en

[a]) Ps. II : 7. — [b]) Ps. CX : 4. — [c]) d. i. de eerste beginselen der leer van Christus.

afgevallen zijn, [die] we-
derom te vernieuwen tot
bekeering, daar zij voor
zich den Zoon Gods krui-
sigen en te schande ma-
7 ken. Want een grond, die
den dikwijls daarop ko-
menden regen indrinkt, en
nuttig kruid voortbrengt
voor hen, om wier wil hij
ook bebouwd wordt, ont-
8 vangt zegen van God; maar
die doornen en distelen
voortbrengt, is verwerpe-
lijk en de vervloeking na-
bij, welks einde is tot ver-
9 branding. Doch, geliefden!
wij zijn aangaande u van
betere en met de behou-
denis verbondene dingen
overtuigd, hoewel wij ook
10 aldus spreken. Want God
[is] niet onrechtvaardig,
om uw werk te vergeten,
en de liefde [a], die gij bewe-
zen hebt voor zijnen naam,
daar gij de heiligen ge-
diend hebt en [nog] dient.
11 Maar wij begeeren, dat een
iegelijk uwer denzelfden
ijver betoone tot de volle
verzekerdheid der hoop ten
12 einde toe; opdat gij niet
traag wordt, maar navol-
gers van hen, die door ge-
loof en lankmoedigheid de
beloften beërven.
13 Want toen God aan
Abraham de belofte deed,
daar Hij bij geen meer-
dere kon zweren, zwoer Hij
14 bij zichzelven, zeggende:
„Voorwaar, zegenende zal
Ik u zegenen, en verme-
nigvuldigende zal Ik u
15 vermenigvuldigen;" [b] en
alzoo lankmoedigheid ge-
bruikende, verkreeg hij de
16 belofte. Want de menschen
zweren wel bij een meer-
dere, en de eed is hun een
einde van alle tegenspraak,
17 tot bevestiging. Waarin
God, willende den erfge-
namen der belofte over-
vloediger bewijzen de on-
veranderlijkheid van zij-
nen raad, met een eed tus-
18 schenbeide is gekomen, op-
dat wij door twee onveran-
derlijke dingen, in welke
het onmogelijk is, dat God
liegen zou, een sterke ver-
troosting zouden hebben,
wij die de toevlucht geno-
men hebben om de voor-
gestelde hoop aan te grij-
19 pen, welke wij hebben als
een anker der ziel, zeker
en vast, en ingaande tot

[a]) R. „den arbeid der liefde." — [b]) Gen. XXII : 17.

binnen het voorhangsel,
20 waar als voorlooper voor
ons ingegaan is Jezus, naar
de ordening van Melchizé-
dek Hoogepriester gewor-
den tot in eeuwigheid.
VII. — Want deze Melchi-
zédek, koning van Salem,
priester des allerhoogsten
Gods, die Abraham te ge-
moet ging, toen hij van het
slaan der koningen terug-
keerde, *en* die hem ze-
2 gende, wien ook Abraham
een tiende toedeelde van
alles, vooreerst, overge-
zet zijnde: koning der ge-
rechtigheid, en daarna ook:
koning van Salem, dat is
3 koning des vredes, zonder
vader, zonder moeder, zon-
der geslachtrekening, noch
begin van dagen, noch
einde van leven hebbende,
maar den Zoon van God ge-
lijk geworden, blijft pries-
4 ter voor altijd. Ziet nu, hoe
groot deze [was], aan wien
zelfs Abraham, de aarts-
vader, een tiende gaf van
5 den buit! En zij, die uit de
zonen van Levi de pries-
terlijke bediening ontvan-
gen, hebben wel bevel om
naar de wet tienden te
nemen van het volk, dat
is, van hunne broeders,
hoewel zij uit de lende
van Abraham voortgeko-
6 men zijn; maar hij, die
geen geslachtrekening van
hen heeft, heeft tienden
genomen van Abraham, en
hem, die de beloften had,
7 heeft hij gezegend. Buiten
alle tegenspraak nu wordt
het mindere gezegend door
8 het meerdere. En hier ont-
vangen wel tienden men-
schen die sterven; maar
dáár een, van wien getuigd
9 wordt, dat hij leeft. En, om
zoo te spreken, ook Levi,
die tienden ontvangt, heeft
door Abraham tienden ge-
10 geven; want hij was nog
in de lende des vaders,
toen Melchizédek hem te
gemoet ging.
11 Indien dan nu de vol-
maaktheid door het levie-
tische priesterschap ware
— want het volk heeft de
wet ontvangen in verbin-
ding met hetzelve — wat
[was het] nog noodig, dat
een ander priester opstond
naar de ordening van Mel-
chizédek, en die niet ge-
noemd werd naar de orde-
12 ning van Aäron? Want als
het priesterschap veran-
derd wordt, geschiedt er
ook noodzakelijk verande-

13 ring der wet. Want hij, van
wien deze dingen gezegd
zijn, behoort tot een anderen
stam, van welken niemand
zich tot het altaar
14 begeven heeft; want [het is]
openbaar, dat onze Heer
uit Juda gesproten is, aangaande
welken stam Mozes
niets van priesters[a] ge-
15 sproken heeft. En [dit] is
nog veelmeer openbaar,
indien er naar de gelijkheid
van Melchizédek een
16 ander priester opstaat, die
het niet geworden is naar
de wet eens vleeschelijken
gebods, maar naar de
kracht eens onverganke-
17 lijken levens; want [van
hem] wordt getuigd: „Gij
zijt priester tot in eeuwigheid,
naar de ordening van
Melchizédek."[b]
18 Want er is een afschaffing
van het voorgaande gebod,
om deszelfs zwakheid
19 en nutteloosheid, (want
de wet heeft niets volmaakt,)
en een invoering
van een betere hoop, door
welke wij tot God naderen.
20 En voor zoover het niet
zonder eedzwering [was],
21 (want zíj zijn wel zonder
eedzwering priesters geworden,
maar híj met eedzwering
door dien, die aangaande
hem zeide: „[De]
Heer heeft gezworen, en
het zal hem niet berouwen:
Gij zijt priester tot in eeuwigheid,
naar de ordening
22 van Melchizédek."[c]) in zóó-
ver is Jezus borg geworden
23 van een beter verbond. En
zíj zijn vele priesters geworden,
omdat zij door den
dood verhinderd werden te
24 blijven; maar híj, omdat
hij blijft tot in eeuwigheid,
heeft een onveranderlijk
25 priesterschap, waarom hij
ook volkomen behouden
kan degenen, die door hem
tot God naderen, dewijl hij
altijd leeft om voor hen
tusschenbeide te treden.[d]
26 Want zoodanig een Hoogepriester
betaamde ons, heilig,
onschuldig, onbesmet,
gescheiden van de zondaars,
en hooger dan de
27 hemelen geworden; die niet
dagelijks noodig heeft, gelijk
de hoogepriesters, eerst
voor zijne eigene zonden
slachtoffers op te offeren,
daarna voor die des volks;
want dit deed hij eens voor

[a]) R. „een priesterschap." — [b]) Ps. CX: 4. — [c]) V. l. w. „naar de ordening van Melchizédek." — [d]) Zie Rom. VIII: 27.

altijd, door zichzelven op
28 te offeren. Want de wet
stelt tot hoogepriesters
menschen, die zwakheid
hebben; maar het woord
der eedzwering, die ná de
wet is, [stelt] den Zoon,
die tot in eeuwigheid volmaakt is.

VIII. — De hoofdsom nu der dingen, waarover wij spreken, [is dat] wij zoodanig een Hoogepriester hebben, die zich gezet heeft aan de rechterhand van den troon der Majesteit in de heme-
2 len, een bedienaar des heiligdoms en des waren tabernakels, welken de Heer heeft opgericht,[a] niet een mensch.
3 Want ieder hoogepriester wordt aangesteld om zoowel gaven als slachtoffers op te offeren; waarom het noodig was, dat ook deze iets had, dat hij of-
4 feren kon. Indien hij dan op aarde ware, zoo zou hij zelfs geen priester zijn, daar er zijn, die naar de wet
5 de gaven offeren; die het voorbeeld en de schaduw der hemelsche dingen dienen, gelijk Mozes een goddelijke aanwijzing ontving, toen hij den tabernakel zou vervaardigen; want: „Zie," zegt Hij, „dat gij alles maakt naar de afbeelding, die u op den berg ge-
6 toond is."[b] Maar nu heeft hij een uitnemender bediening verkregen, voor zoover hij ook middelaar is van een beter verbond, dat op betere beloften gegrond-
7 vest is. Want indien dat eerste onberispelijk geweest ware, er zou voor een tweede geen plaats gezocht
8 zijn. Want, berispende, zegt Hij tot hen: „Zie, de dagen komen, zegt [de] Heer, en Ik zal voor het huis Israëls en voor het huis van Juda een nieuw
9 verbond oprichten, niet naar het verbond, dat Ik met hunne vaderen maakte, ten dage dat Ik hen bij de hand nam, om hen uit Egypteland te leiden; want zij bleven niet in mijn verbond, en Ik achtte niet op
10 hen, zegt [de] Heer. Want dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis Israëls maken zal, zegt [de] Heer: Ik zal mijne wetten

[a]) R. v. b. „en." — [b]) Exod. XXV : 40.

in hun verstand geven, en
in hunne harten zal Ik die
schrijven; en Ik zal hun
tot God, en zij zullen Mij
11 tot een volk zijn. En zij
zullen niet leeren een
iegelijk zijnen medebur-
ger [a] en een iegelijk zij-
nen broeder, zeggende:
Ken den Heer; want zij
zullen Mij allen kennen,
van den kleine [b] tot den
12 groote onder hen. Want Ik
zal hunne ongerechtighe-
den genadig zijn, en hunne
zonden en hunne wette-
loosheden [c] zal Ik geenszins
13 meer gedenken." [d] Door
te zeggen: „een nieuw,"
heeft Hij het eerste oud
gemaakt. Wat nu oud is
en verouderd, is der ver-
dwijning nabij.
IX. — Zoo had dan ook het
eerste [verbond] [e] inzettin-
gen der dienst en het we-
2 reldlijk heiligdom. Want
een tabernakel was toebe-
reid, de eerste, waarin was
de luchter en de tafel en
de toonbrooden, welke ge-
noemd wordt het heilige.
3 Maar achter het tweede
voorhangsel was een taber-
nakel, genaamd het heilige
4 der heiligen, hebbende een
gouden reukvat, en de ark
des verbonds, rondom met
goud overdekt, waarin een
gouden kruik was, die *het*
manna bevatte, en de staf
van Aäron, die gebloeid
had, en de tafelen des ver-
5 bonds, en boven haar de
cherubijnen der heerlijk-
heid, die het verzoendek-
sel overschaduwden, over
welke dingen wij nu niet
van stuk tot stuk zullen
spreken.
6 Deze *dingen nu aldus*
toebereid zijnde, gaan wel
de priesters te allen tijde
in den eersten tabernakel
om de dienst te volbren-
7 gen, maar in den tweeden,
eenmaal des jaars, alleen
de hoogepriester, niet zon-
der bloed, dat hij offert
voor zichzelven en voor des
8 volks afdwalingen; [f] [waar-
mede] de Heilige Geest dit
aanduidt, dat de weg tot
het heiligdom nog niet ge-
openbaard is, zoolang de
eerste tabernakel nog stand
9 houdt; die een gelijkenis is
voor den tegenwoordigen

[a]) R. „naaste." — [b]) R. v. b. „onder hen." — [c]) S. l. w. „en hunne wetteloosheden." — [d]) Jer. XXXI: 31—34. — [e]) R. „de eerste tabernakel." — [f]) d. i. zonden door onwetendheid.

tijd [a], waarin zoowel gaven
als slachtofferen geofferd
worden, welke hem, die de
dienst pleegt, naar het ge-
weten niet kunnen volma-
10 ken, [bestaande] alleen in
spijzen en dranken en ver-
schillende wasschingen: [b]
inzettingen des vleesches,
tot op den tijd der herstel-
11 ling opgelegd. Maar Chris-
tus, gekomen als Hooge-
priester der toekomende
goederen, is door den meer-
deren en volmaakteren ta-
bernakel, niet met handen
gemaakt, dat is niet van
12 deze schepping, noch door
het bloed van bokken en
kalveren, maar door zijn
eigen bloed eens voor al-
tijd ingegaan in het heilig-
dom, een eeuwige verlos-
sing verworven hebbende.
13 Want indien het bloed van
bokken en stieren [c] en de
asch eener jonge koe, ge-
sprengd op de onreinen,
heiligt tot de reinheid des
14 vleesches, hoeveel te meer
zal het bloed van Chris-
tus, die door den eeuwigen
Geest zichzelven onberis-
pelijk Gode heeft opgeof-
ferd, uw geweten reinigen
van doode werken, om den
levenden God te dienen!
15 En daarom is hij middelaar
eens nieuwen verbonds,
opdat, nu de dood heeft
plaats gevonden tot verlos-
sing van de overtredingen
onder het eerste verbond,
de geroepenen de belofte
der eeuwige erfenis ontvan-
16 gen zouden. (Want waar
een testament [d] [is], daar is
het noodig, dat de dood des
testamentmakers tusschen-
17 komt; want een testament
[is] van kracht, als men ge-
storven is, dewijl het nim-
mer kracht heeft, zoolang
de testamentmaker leeft.)
18 Waarom ook het eerste
[verbond] niet zonder bloed
19 is ingewijd. Want toen door
Mozes, naar de wet, elk

[a]) „De tegenwoordige tijd" staat hier tegenover den „tijd der herstelling" in vs. 10. — [b]) R. v. b. „en." — [c]) R. „stieren en bokken." — [d]) Het woord vertaald door „verbond" en door „testament" is hetzelfde; het beduidt een beschikking; want „verbond" ten opzichte van God is een beschikking, die Hij gemaakt heeft, op grond waarvan de mensch in zekere betrekking tot God zal zijn. Vers 16 en 17 vormen een tusschenzin, waarin, in het voorbijgaan, van een geheel ander soort van beschikking, door menschen gemaakt, gesproken wordt.

gebod tot het gansche volk
gesproken was, nam hij het
bloed der kalveren en bok-
ken, met water en purpe-
ren wol en hysop, en be-
sprengde zoowel het boek
zelf als het gansche volk,
20 zeggende: „Dit [is] het
bloed des verbonds, dat God
21 u geboden heeft."[a] En des-
gelijks besprengde hij ook
den tabernakel en al de
vaten der dienst met het
22 bloed; en met bloed worden
bijna alle dingen gerei-
nigd naar de wet, en zon-
der bloedstorting is geen
vergeving.
23 Het was dan noodig, dat
de zinnebeelden van de din-
gen, die in de hemelen zijn,
hierdoor gereinigd werden,
maar de hemelsche dingen
zelve door betere slachtof-
24 fers dan deze. Want Chris-
tus is niet ingegaan in het
met handen gemaakte hei-
ligdom, een tegenbeeld van
het ware, maar in den he-
mel zelven, om nu te ver-
schijnen voor het aange-
zicht van God voor ons,
25 noch ook, opdat hij zich-
zelven dikmaals zou opof-
feren, gelijk de hooge-
priester alle jaar ingaat in
het heiligdom met vreemd
26 bloed; anders had hij van
de grondlegging der we-
reld af dikmaals moeten
lijden. Maar nu is hij een-
maal in de voleinding der
eeuwen geopenbaard, om
de zonde te niet te doen
door de offerande van zich-
27 zelven. En gelijk het den
menschen gezet is, een-
maal te sterven en daarna
28 het oordeel, zoo zal ook[b]
Christus, eenmaal geofferd
om veler zonden te dragen,
ten tweeden male zonder
zonde verschijnen aan hen,
die hem verwachten tot be-
houdenis.
X. — Want de wet, hebbende
een schaduw der toeko-
mende goederen, niet het
beeld zelf der zaken, kan
met dezelfde slachtoffers,
die zij voortdurend elk jaar
opofferen, hen, die toe-
gaan, nimmermeer vol-
2 maken. Zouden zij anders
niet[c] opgehouden hebben
geofferd te worden, omdat
zij, die de dienst plegen,
eenmaal gereinigd, geen
geweten van zonden meer
zouden gehad hebben?

[a]) Exod. XXIV: 8. — [b]) R. l. w. „ook." — [c]) R. l. w. „niet;" zoodat het dan geen vraag is.

3 Maar in deze [is] jaarlijks
een gedachtenis van zon-
4 den. Want [het is] onmoge-
lijk, dat het bloed van
stieren en bokken zonden
5 wegneme. Daarom, ko-
mende in de wereld, zegt
hij: „Slachtoffer en offer-
ande hebt Gij niet ge-
wild, maar Gij hebt mij een
6 lichaam toebereid; brand-
offers en zondoffers hebben
7 U niet behaagd. Toen zeide
ik: Zie, ik kom, (in de rol
des boeks is van mij ge-
schreven,) om uwen wil te
8 doen, o God!" [a] Terwijl hij
te voren zegt: „Slachtoffers
en offeranden en brandof-
fers en zondoffers hebt Gij
niet gewild, noch hebben
U behaagd, (die naar de
wet geofferd worden,) zeide
9 hij daarna: Zie, ik kom, om
uwen wil te doen." [b] Hij
neemt het eerste weg om
10 het tweede te stellen. Door
welken wil wij geheiligd
zijn, door middel van de
offerande des lichaams van
Jezus Christus, eens voor
11 altijd [geschied]. En ieder
priester staat wel dage-
lijks dienende, en dezelfde
slachtoffers dikmaals offe-
rende, die nimmermeer
zonden kunnen wegnemen;
12 maar deze, één slachtoffer
voor de zonden geofferd
hebbende, heeft zich voor
altijd gezet aan de rechter-
13 hand Gods; voorts wach-
tende, „totdat zijne vijan-
den gesteld worden tot een
voetbank zijner voeten." [c]
14 Want door ééne offerande
heeft hij voor altijd vol-
maakt degenen, die gehei-
15 ligd worden. En de Heilige
Geest getuigt het ons ook;
16 want na [d] gezegd te hebben:
„Dit [is] het verbond, dat
Ik met hen maken zal na
die dagen, zegt [de] Heer:
Mijne wetten in hunne har-
ten gevende, zal Ik ze ook
schrijven in hunne verstan-
17 den, en hunne zonden en
hunne wetteloosheden zal
Ik geenszins meer geden-
18 ken." [e] Waar nu vergeving
daarvan [is], daar [is] geen
offerande meer voor de
zonde.
19 Dewijl wij dan, broeders!
vrijmoedigheid hebben om
in te gaan in het heiligdom
door het bloed van Jezus,
20 den nieuwen en levenden
weg, dien hij ons heeft in-

[a]) Ps. XL: 7—9. — [b]) R. v. b. „o God!" — [c]) Ps. CX: 1. —
[d]) R. v. b. „te voren." — [e]) Jer. XXXI: 33, 34.

gewijd door het voorhang-
sel heen, dat is zijn vleesch;
21 en [dewijl wij hebben] een
grooten priester over het
22 huis Gods, zoo laat ons toe-
gaan met een waarachtig
hart, in volle verzekerd-
heid des geloofs, de harten
besprengd [en alzoo gerei-
nigd] van het kwaad gewe-
ten, en het lichaam gewas-
23 schen met rein water. Laat
ons de belijdenis der hoop
onwankelbaar vasthouden;
(want die het beloofd heeft,
24 is getrouw;) en laat ons op
elkander acht geven tot
opscherping van liefde en
25 goede werken; en laat ons
onze onderlinge bijeen-
komst niet nalaten, gelijk
sommigen de gewoonte
[hebben], maar [elkander]
vermanen, en dat zooveel
te meer, als gij ziet, dat de
dag nadert.
26 Want als wij willens zon-
digen, nadat wij de kennis
der waarheid ontvangen
hebben, zoo blijft er geen
slachtoffer voor de zonden
27 meer over, maar een vree-
selijke verwachting des
oordeels en hitte des vuurs,
dat de tegenstanders zal
28 verslinden. Iemand, die de
wet van Mozes verworpen
heeft, sterft zonder barm-
hartigheid op [het woord
van] twee of drie getuigen;
29 hoeveel te zwaarder straf,
meent gij, zal hij waardig
geacht worden, die den
Zoon van God vertreden,
en het bloed des ver-
bonds, waardoor hij gehei-
ligd was, onrein [a] geacht,
en den Geest der genade
30 gesmaad heeft? Want wij
kennen Hem, die gezegd
heeft: „Aan Mij de wraak!
Ik zal vergelden, spreekt
[de] Heer;" en wederom:
„[De] Heer zal zijn volk
31 oordeelen." [b] Vreeselijk [is
het], te vallen in de handen
des levenden Gods!
32 Doch gedenkt der vorige
dagen, waarin gij, nadat gij
verlicht geworden waart,
veel strijd des lijdens ver-
33 dragen hebt, daar gij deels
door smaad en verdrukkin-
gen een schouwspel werdt,
deels met hen, die aldus be-
handeld werden, gemeen-
34 schap hadt. Want gij hadt
ook medelijden met de ge-
vangenen [c], en den roof
uwer goederen naamt gij

a) Of „gewoon, ongewijd." — b) Deut. XXXII: 35, 36. —
c) R. „mijne banden."

met blijdschap aan, we-
tende, dat gij voor [a] uzel-
ven een beter en blijvend
35 goed hebt.[b] Werpt dan uwe
vrijmoedigheid niet weg,
die een groote belooning
36 heeft; want gij hebt vol-
harding noodig, opdat gij,
den wil Gods gedaan heb-
bende, de belofte moogt
37 wegdragen. Want nog een
zeer weinig tijds, en hij
die komt, zal komen en
38 niet vertoeven. „Maar de
rechtvaardige zal uit het
geloof leven; en zoo iemand
zich onttrekt, mijne ziel
heeft in hem geen beha-
39 gen." [c] Doch *wij* zijn *niet*
van hen, die zich onttrek-
ken ten verderve, *maar* van
hen, die gelooven tot be-
houding der ziel.

XI. — Het geloof nu is de
zekerheid van de dingen,
die men hoopt, de overtui-
ging van de dingen, die
2 men niet ziet. Want door
hetzelve hebben de ouden
3 getuigenis bekomen. Door
het geloof verstaan wij,
dat de werelden [d] door het
woord Gods zijn toebereid,
zoodat hetgeen [e] men ziet
niet geworden is uit het-
4 geen zichtbaar is. Door het
geloof offerde Abel Gode
een beter slachtoffer dan
Kaïn, door hetwelk hij ge-
tuigenis bekomen heeft, dat
hij rechtvaardig was, daar
God over zijne gaven getui-
genis gaf; en door hetzelve
spreekt hij nog, nadat hij
5 gestorven is. Door het ge-
loof werd Henoch wegge-
nomen, opdat hij den dood
niet zien zou; en hij werd
niet gevonden, omdat God
hem had weggenomen;
want vóór [zijne] wegne-
ming heeft hij de getuige-
nis gehad, dat hij Gode
6 behaagde. Maar zonder ge-
loof is het onmogelijk
[Gode] te behagen; want
die tot God nadert, moet
gelooven, dat Hij is, en dat
Hij een belooner is van
7 hen, die Hem zoeken. Door
het geloof heeft Noach,
een goddelijke aanwijzing
ontvangen hebbende aan-
gaande de dingen, die nog
niet gezien werden, be-
vreesd geworden, de ark
toebereid tot behoudenis
van zijn huis; waardoor hij
de wereld veroordeelde, en
een erfgenaam werd van

[a]) R. „in." — [b]) R. v. b. „in de hemelen." — [c]) Hab. II : 3, 4. — [d]) Het heelal. — [e]) R. „de dingen."

de gerechtigheid, die naar
8 het geloof is. Door het ge-
loof gehoorzaamde Abra-
ham, geroepen zijnde om
uit te gaan naar de plaats,
die hij ten erfdeel zou ont-
vangen; en hij is uitge-
gaan, niet wetende, waar
9 hij komen zou. Door het ge-
loof vertoefde hij als vreem-
deling in het land der be-
lofte als in een vreemd
[land], en woonde in tenten
met Izaäk en Jakob, de
medeërfgenamen derzelfde
10 belofte; want hij verwachtte
de stad, die fondamenten
heeft, welker kunstenaar
en bouwmeester God is.
11 Door het geloof ontving
ook Sara zelve kracht om
den grond te leggen voor
een geslacht, en dat bo-
ven den gezetten leeftijd [a];
dewijl zij Hem getrouw
achtte, die het beloofd had.
12 Daarom zijn er ook van
éénen, en dat van een ver-
storvene, in menigte gebo-
ren, gelijk de sterren des
hemels, en gelijk het zand
aan den oever der zee, dat
ontelbaar is.
13 Deze allen zijn in het ge-
loof [b] gestorven, en heb-
ben de beloften niet ver-
kregen, maar zagen ze van
verre, [c] en omhelsden ze,
en beleden, dat zij vreem-
delingen en bijwoners op
14 de aarde [d] waren. Want die
zulke dingen zeggen, too-
nen duidelijk, dat zij een
15 vaderland zoeken. En had-
den zij gedacht aan dat,
waarvan zij uitgegaan wa-
ren, zij zouden tijd gehad
hebben om terug te keeren;
16 maar nu zijn zij begee-
rig naar een beter, dat is
naar een hemelsch; daarom
schaamt zich God hunner
niet, om hun God genoemd
te worden; want Hij heeft
hun een stad bereid.
17 Door het geloof heeft
Abraham, toen hij verzocht
werd, Izaäk geofferd, en
hij, die de beloften aan-
genomen had, offerde zij-
18 nen eeniggeborene, aan-
gaande wien gezegd was:
„In Izaäk zal u het zaad
19 genoemd worden," [e] over-
leggende, dat God machtig
was, [hem] zelfs uit de doo-
den op te wekken, waar-
uit hij hem ook bij gelijke-

[a]) R. v. b. „heeft zij gebaard." — [b]) Of „naar het geloof," d. i. hebbende alleen de belofte en niet de vervulling. — [c]) R. v. b. „en geloofden." — [d]) Of „in het land." — [e]) Gen. XXI: 12.

nis wederontvangen heeft.
20 Door het geloof zegende
Izaäk Jakob en Ezau aan-
gaande toekomende din-
21 gen. Door het geloof ze-
gende Jakob, stervende,
een iegelijk der zonen van
Jozef, en hij aanbad, [leu-
nende] op het opperste van
22 zijnen staf. Door het ge-
loof vermeldde Jozef, ster-
vende, den uittocht der zo-
nen Israëls, en gaf bevel
aangaande zijn gebeente.
23 Door het geloof werd
Mozes, toen hij geboren
was, drie maanden lang
door zijne ouders verbor-
gen, omdat zij zagen, dat
het kindeken schoon was;
en zij vreesden het gebod
24 des konings niet. Door
het geloof weigerde Mozes,
toen hij groot geworden
was, een zoon van Faraö's
dochter genoemd te wor-
25 den, verkiezende liever met
het volk van God kwalijk
behandeld te worden, dan
voor een tijd de genieting
26 der zonde te hebben; ach-
tende de versmaadheid van
Christus grooteren rijk-
dom dan de schatten van [a]
Egypte, want hij zag op de
27 belooning. Door het geloof
verliet hij Egypte, niet
vreezende de gramschap
des konings; want hij hield
zich staande, als ziende
28 den Onzienlijke. Door het
geloof heeft hij het pascha
gevierd en de besprenging
des bloeds, opdat de ver-
derver der eerstgeborenen
hen niet zou aanraken.
29 Door het geloof gingen
zij de Roode zee door als
door het droge; hetwelk
de Egyptenaars [ook] be-
proefden en verdronken.
30 Door het geloof vielen de
muren van Jericho, nadat
deze zeven dagen lang wa-
31 ren omgetrokken. Door het
geloof kwam Rachab, de
hoer, niet om met de on-
geloovigen, daar zij de
verspieders met vrede op-
genomen had.
32 En wat zal ik nog meer
zeggen? Want de tijd zou
mij ontbreken, als ik wilde
verhalen van Gideon, en
Barak, en Simson, en Jef-
tha, en David, en Samuël,
33 en de profeten, die door
het geloof koninkrijken ten
onder brachten, gerech-
tigheid oefenden, belof-

[a]) R. „in."

ten verkregen, der leeuwen
34 muil toestopten, de kracht
des vuurs uitbluschten, de
scherpte des zwaards ont-
vloden, uit zwakheid krach-
ten verkregen, in den oor-
log sterk werden, heirle-
gers der vreemden op de
35 vlucht dreven. Vrouwen
kregen hare dooden uit de
opstanding weder; en an-
deren werden gefolterd,
de verlossing niet aanne-
mende, opdat zij een be-
tere opstanding verkrijgen
36 mochten; en anderen wer-
den door bespotting en
geeseling beproefd, ja ook
door banden en gevange-
37 nis. Zij werden gesteenigd,
in stukken gezaagd, ver-
zocht, met het zwaard ter
dood gebracht; zij liepen
rond in schaapsvellen, in
geitenvellen, gebrek lij-
dende, verdrukt, kwalijk
38 behandeld, (welker de we-
reld niet waardig was) om-
dolende in woestijnen en
bergen en spelonken en
39 holen der aarde. En deze
allen, getuigenis bekomen
hebbende door het geloof,
hebben de belofte niet ver-
40 kregen, daar God voor ons
iets beters had voorzien,
opdat zij zonder ons niet
zouden volmaakt worden.

XII. — Daarom dan ook, de-
wijl wij zoo groot een wolk
van getuigen rondom ons
hebben, laat ons allen last
en de zonde, die ons licht
omstrikt, afleggen, en met
volharding loopen den wed-
loop, die voor ons ligt,
2 ziende [a] op den Oversten
Leidsman en Voleinder des
geloofs, Jezus, die om de
vreugde, welke voor hem
lag, het kruis *heeft* verdra-
gen, de schande verach-
tend, en gezeten *is aan* de
rechterhand van den troon
3 Gods. Want aanschouwt
hem, die zulk een tegen-
spraak van de zondaars
tegen zich heeft verdra-
gen, opdat gij niet moede
wordt en in uwe zielen
bezwijkt.
4 Gij hebt nog niet ten
bloede toe *tegengestaan*,
strijdende tegen de zonde,
5 en gij hebt de vermaning
vergeten, die tot u als tot
zonen spreekt: „Mijn zoon!
acht de kastijding [des]
Heeren niet gering, en
bezwijk niet, als gij door

[a]) Het grieksche woord beteekent: van alle andere dingen af te zien, en het oog uitsluitend op één voorwerp gericht te houden.

6 Hem bestraft wordt; want
dien [de] Heer liefheeft,
kastijdt Hij, en Hij geeselt
iederen zoon, dien Hij aan-
7 neemt."[a] Gij ondergaat [het
lijden] als kastijding[b]; God
handelt jegens u als jegens
zonen; want wat zoon is
er, dien de vader niet kas-
8 tijdt? Maar indien gij zon-
der kastijding zijt, die het
deel van allen is geworden,
dan zijt gij bastaarden en
9 niet zonen. Bovendien wij
hadden de vaders onzes
vleesches wel tot kastijders,
en wij ontzagen [hen];
zullen wij niet veelmeer
aan den Vader der geesten
onderworpen zijn en leven?
10 Zij toch kastijdden [ons]
voor weinige dagen, naar
hun goeddunken; maar Hij
tot [ons] nut, opdat wij
zijner heiligheid zouden
11 deelachtig worden. En alle
kastijding schijnt voor het
tegenwoordige geen [zaak]
van vreugde, maar van
droefheid te *zijn*; doch
daarna geeft zij aan hen,
die door haar geoefend zijn,
een vreedzame vrucht der
gerechtigheid.

12 Daarom richt weder op
de slappe handen en de
13 matte knieën,[c] en maakt
rechte paden voor uwe voe-
ten,[d] opdat het kreupele
niet ontwricht, maar veel-
14 eer genezen worde. Jaagt
den vrede na met allen en
de heiligheid, zonder welke
niemand den Heer zien zal,
15 toeziende dat niet iemand
de genade Gods derve; dat
niet eenige wortel van bit-
terheid, opwaarts spruí-
tende, beroering make,
en velen daardoor veront-
16 reinigd worden; dat niet
iemand een hoereerder zij,
of een ongoddelijke, ge-
lijk Ezau, die voor ééne
spijze zijn eerstgeboorte-
17 recht verkocht; want gij
weet, dat hij ook daarna,
den zegen willende be-
erven, verworpen werd,
(want hij vond geen plaats
voor berouw,) hoewel hij
dien[e] *met tranen* zocht.
18 Want gij zijt niet geko-
men tot den tastbaren berg
en het brandende vuur[f],
en donkerheid en duister-
19 nis en onweder, en tot ba-
zuingeklank, en tot de stem

[a]) Spr. III : 11, 12. — [b]) d. i. niet als toorn. R. „Indien gij de kastijding ondergaat." — [c]) Zie Jes. XXXV : 3. — [d]) Zie Spr. IV : 26. — [e]) d. i. den zegen. — [f]) Of „en die van vuur brandde."

der woorden, waarvan die
ze hoorden, baden, dat het
woord niet meer tot hen
20 zou gericht worden; (want
zij konden niet verdragen
hetgeen geboden werd:
„Ook als een dier den berg
aanraakt, zal het gestee-
21 nigd worden;" [a] en, zóó
vreeselijk was het gezicht,
dat Mozes zeide: „Ik ben
geheel bevreesd en be-
22 vende;") maar gij zijt ge-
komen tot den berg Sion;
en tot de stad des levenden
Gods, het hemelsche Jeru-
zalem; en tot de duizenden
23 der engelen, de algemeene
vergadering; en tot de ge-
meente der eerstgebore-
nen, die in de hemelen
staan opgeschreven; en tot
God, den rechter van al-
len; en tot de geesten der
volmaakte rechtvaardigen;
24 en tot Jezus, den Middelaar
eens nieuwen verbonds; en
tot het bloed der bespren-
ging, dat beter [b] spreekt
25 dan Abel. Ziet toe, dat gij
dien, die spreekt, niet af-
wijst; want indien zij niet
ontvloden zijn, die hem af-
wezen, welke op aarde god-
delijke aanwijzingen gaf,
hoeveel minder wij, als wij
ons afwenden van hem, die
van de hemelen [spreekt]!
26 Wiens stem toenmaals de
aarde bewoog; maar nu
heeft Hij beloofd, zeg-
gende: „Nog eenmaal zal
Ik doen beven [c] niet alleen
de aarde, maar ook den
27 hemel." [d] En dit: „Nog een-
maal," duidt aan de ver-
andering der bewegelijke
dingen, als die gemaakt
zijn, opdat blijven zouden
de dingen, die niet bewe-
28 gelijk zijn. Daarom, dewijl
wij een onbewegelijk ko-
ninkrijk ontvangen, laat
ons de genade vasthou-
den [e], door welke wij God
welbehagelijk dienen met
eerbied en godsvrucht.
29 Want ook onze God [is]
een verterend vuur. [f]

XIII. — De broederliefde
2 blijve. Vergeet de gastvrij-
heid niet; want door haar
hebben sommigen, zonder
het te weten, engelen ge-
3 huisvest. Gedenkt der ge-
vangenen, als waart gij
medegevangenen; derge-
nen, die kwalijk behan-

[a]) R. v. b. „of met een pijl doorschoten." Exod. XIX : 13. — [b]) R. „betere dingen." — [c]) R. „doe Ik beven." — [d]) Hagg. II : 7. — [e]) Of „laat ons dankbaar zijn." — [f]) Zie Deut. IV : 24; IX : 3.

deld worden, als zijnde ook
4 zelve in een lichaam. Het
huwelijk [zij] alleszins in
eere, en het bed onbesmet;
maar [a] hoereerders en over-
spelers zal God oordeelen.
5 Uw wandel zij zonder geld-
gierigheid, en vergenoegt
u met het tegenwoordige;
want Hij heeft gezegd: „Ik
zal u niet begeven en u
6 niet verlaten;" [b] zoodat wij
vrijmoedig durven zeggen:
„[De] Heer [is] mij een hel-
per, en ik zal niet vree-
zen; wat zou een mensch
mij doen?" [c]
7 Gedenkt uwer voorgan-
gers, die u het woord Gods
gesproken hebben, en volgt
hun geloof na, beschou-
wende de uitkomst van hun-
8 nen wandel. Jezus Chris-
tus [is] gisteren en heden
dezelfde, en tot in eeuwig-
9 heid. Laat u niet vervoe-
ren [d] door verscheidene en
vreemde leeringen; want
[het is] goed, dat het hart
gesterkt worde door ge-
nade, niet door spijzen,
waarvan zij geen nut had-
den, die daarin wandelden.
10 Wij hebben een altaar,
waarvan geen recht heb-
ben te eten, die den taber-
11 nakel dienen; want van de
dieren, welker bloed voor
de zonde door den hooge-
priester in het heiligdom
gedragen wordt, van deze
worden de lichamen buiten
de legerplaats verbrand.
12 Daarom heeft ook Jezus,
opdat hij door zijn eigen
bloed het volk zou heili-
gen, buiten de poort gele-
13 den. Laat ons derhalve tot
hem uitgaan buiten de le-
gerplaats, zijnen smaad
14 dragende; want wij hebben
hier geen blijvende stad,
maar wij zoeken de toeko-
15 mende. Laat ons dan door
hem Gode te allen tijde op-
offeren een offerande des
lofs, dat is de vrucht der
lippen, die zijnen naam be-
16 lijden. En vergeet de wel-
dadigheid en mededeel-
zaamheid niet, want aan
zulke offeranden heeft God
17 een welbehagen. Weest
uwen voorgangeren ge-
hoorzaam, en weest [hun]
onderdanig; want zij wa-
ken over uwe zielen, als
die rekenschap zullen ge-
ven, opdat zij dit doen mo-
gen met vreugde en niet al

[a]) S. l. „want." — [b]) Joz. I: 5. — [c]) Ps. CXVIII: 6. — [d]) R. „Laat u niet omvoeren."

zuchtende; want dit [zou]
u niet nuttig [zijn].
18 Bidt voor ons; want wij
gelooven, dat wij een goed
geweten hebben, daar wij
in alles recht willen wan-
19 delen. En te meer bid ik
[u] dit te doen, opdat ik u
te spoediger worde weder-
gegeven.
20 De God nu des vredes,
die onzen Heer Jezus, den
grooten Herder der scha-
pen, door het bloed des
eeuwigen verbonds, uit de
21 dooden wederbracht, vol-
make u in alle goed werk
tot het doen van zijnen wil,
werkende in u wat voor
Hem welbehagelijk is door
Jezus Christus, wien de
heerlijkheid [zij] tot in alle
eeuwigheid! Amen.
22 Doch ik bid u, broeders!
verdraagt het woord der
vermaning; want ik heb u
slechts kortelijk geschre-
23 ven. Weet, dat onze[a] broe-
der Timótheüs losgelaten
is, met wien, zoo hij spoe-
dig komt, ik u zien zal.
24 Groet al uwe voorgangers
en al de heiligen. U groe-
25 ten die van Italië. De ge-
nade [zij] met u allen!
Amen.

DE BRIEF

VAN

JAKOBUS.

I. — Jakobus, een slaaf van
God en den Heer Jezus
Christus, aan de twaalf
stammen, die in de ver-
strooiing zijn, groetenis!
2 Acht het voor louter
vreugde, mijne broeders!
wanneer gij in velerlei ver-
3 zoekingen valt; wetende
dat de beproeving uws ge-

[a]) R. „de.”

loofs volharding werkt.
4 Maar de volharding hebbe
een volmaakt werk, op-
dat gij volmaakt en volko-
men zijt, aan niets gebrek
5 hebbende. En indien aan
iemand uwer wijsheid ont-
breekt, hij begeere [haar]
van God, die aan allen mil-
delijk geeft en niet verwijt,
en zij zal hem gegeven
6 worden. Doch hij begeere
[haar] in geloof, niet twij-
felende. Want die twijfelt,
is aan een baar der zee ge-
lijk, welke *door* den wind
bewogen en op en neer
7 geworpen wordt; want die
mensch meene niet, dat hij
iets ontvangen zal van den
8 Heer: [hij is] een dubbel-
hartig man, ongestadig in
al zijne wegen.
9 Maar de nederige broe-
der roeme in zijne hoog-
10 heid, en de rijke in zijne
vernedering, omdat hij als
een bloem van het gras zal
11 voorbijgaan. Want de zon
is opgegaan met de hitte,
en heeft het gras doen ver-
dorren, en zijne bloem is
afgevallen, en de schoon-
heid zijns aanschijns is
vergaan; zoo zal ook de
rijke in zijne wegen ver-
12 welken. Welgelukzalig de
man, die verzoeking ver-
draagt! want beproefd be-
vonden, zal hij de kroon des
levens ontvangen, welke
Hij [a] beloofd heeft aan hen,
die Hem liefhebben.
13 Niemand zegge, als hij
verzocht wordt: Ik word
door God verzocht. Want
God kan niet verzocht wor-
den door het kwade, en
Hij-zelf verzoekt niemand.
14 Maar een iegelijk wordt
verzocht, als hij *door* zijne
eigene begeerlijkheid afge-
trokken en verlokt wordt.
15 Daarna, als de begeerlijk-
heid ontvangen heeft, baart
zij zonde; en de zonde, vol-
eindigd zijnde, baart den
dood.
16 Dwaalt niet, mijne ge-
17 liefde broeders! Alle goede
gave en alle volmaakte gift
daalt van boven neder, van
den Vader der lichten, bij
wien geen verandering is
of schaduw van omkeering.
18 Naar zijnen eigenen wil
heeft Hij ons gebaard door
het woord der waarheid, op-
dat wij als eerstelingen zij-
ner schepselen zouden zijn.

[a]) R. „de Heer."

19 Zoo dan, mijne geliefde
broeders! ieder mensch zij
rasch om te hooren, traag
om te spreken, traag tot
20 *toorn*. *Want* de toorn eens
mans volbrengt Gods ge-
21 rechtigheid niet. Daarom,
afleggende alle onreinheid
en overvloed van boosheid,
ontvangt met zachtmoedig-
heid het ingeplante woord,
dat uwe zielen behouden
22 kan. En zijt daders des
woords, en niet alleen hoor-
ders, uzelven misleidende.
23 Want zoo iemand een hoor-
der des woords is, en niet
een dader, die is gelijk aan
een man, die zijn aangebo-
ren gelaat beschouwt in
24 een spiegel; want hij heeft
zichzelven beschouwd, en
is weggegaan, en heeft
terstond vergeten, hoe hij
25 was. Maar wie inziet in
de volmaakte wet, die
der vrijheid, en daarbij
blijft, deze, geen vergetelijk
hoorder zijnde, maar een
dader des werks, zal welge-
lukzalig zijn in zijn doen.
26 Indien iemand [a] meent
godsdienstig te zijn, en
zijne tong niet in toom
houdt, maar zijn hart mis-
leidt, diens godsdienst is
27 ijdel. De reine en onbe-
smette godsdienst voor God
en den Vader is deze: wee-
zen en weduwen te bezoe-
ken in hunne verdrukking;
zichzelven onbevlekt te be-
waren van de wereld.

II. — Mijne broeders, hebt
het geloof van onzen Heer
Jezus Christus, [den Heer]
der heerlijkheid, niet met
aanneming des persoons.
2 Want zoo er in uwe syna-
goge een man binnenkomt
met een gouden ring, in
een sierlijk kleed, en er
komt ook een arme binnen
3 in een schamel kleed, en
gij ziet op hem, die het
sierlijke kleed draagt, en
zegt [b]: Zit gíj hier op een
goede plaats! en gij zegt
tot den arme: Sta gíj daar,
of zit hier onder mijne
4 voetbank! hebt gij dan niet
onder uzelven onderscheid
gemaakt, en zijt rechters
geworden met booze over-
5 leggingen? Hoort, mijne
geliefde broeders! heeft
God niet de armen naar
de [c] wereld uitverkoren,
om rijk te zijn in het geloof
en erfgenamen van het ko-

[a]) R. v. b. „onder u.” — [b]) R. v. b. „tot hem.” — [c]) R. „deze.”

ninkrijk, dat Hij beloofd
heeft aan hen, die Hem
6 liefhebben? Maar gij hebt
den arme oneer aange-
daan. Onderdrukken u niet
de rijken, en trekken zij u
niet voor de rechtbanken?
7 Lasteren zij niet den uit-
nemenden naam, die over
8 u aangeroepen is? Indien
gij dan de koninklijke wet
volbrengt, naar de Schrift:
„Gij zult uwen naaste lief-
hebben als uzelven,"[a] zoo
9 doet gij wèl; maar indien
gij den persoon aanneemt,
zoo doet gij zonde, en wordt
door de wet overtuigd als
10 overtreders. Want wie de
geheele wet zal houden,
en in één zal struikelen,
is schuldig geworden aan
11 allen. Want die gezegd
heeft: „Gij zult geen over-
spel doen," die heeft ook
gezegd: „Gij zult niet
dooden." Indien gij nu
geen overspel doet[b], maar
doodt[c], zoo zijt gij een
overtreder der wet gewor-
12 den. Spreekt alzoo, en doet
alzoo, als die door de wet
der vrijheid zult geoor-
13 deeld worden. Want het
oordeel zal zonder barm-
hartigheid zijn over hem,
die geen barmhartigheid
gedaan heeft.[d] De barm-
hartigheid roemt tegen het
oordeel.
14 Wat baat het, mijne
broeders! zoo iemand zegt,
dat hij geloof heeft, en
hij heeft geen werken?
kan het geloof hem behou-
15 den? Als nu een broeder
of zuster naakt is, en ge-
brek heeft aan dagelijksch
16 voedsel, en iemand van u
zegt tot hen: Gaat heen in
vrede, warmt u en verza-
digt u; en gij geeft hun
de nooddruft des lichaams
17 niet, wat baat het? Zoo
is ook het geloof, als het
geen werken heeft, dood
18 bij zichzelven. Maar zal
iemand zeggen: Gíj hebt
geloof, en ík heb werken.
Toon mij uw geloof zonder
de[e] werken, en ík zal u uit
mijne werken mijn geloof
19 toonen. Gij gelooft, dat er
één God is; gij doet wél.
Ook de duivelen[f] geloo-
20 ven, en zij sidderen. Doch
wilt gij weten, o ijdel
mensch! dat het geloof zon-
der de werken dood is?
21 Abraham, onze vader, is

[a]) Lev. XIX : 18. — [b]) R. „zult doen." — [c]) R. „zult dooden." — [d]) R. v. b. „En." — [e]) R. „uit uwe." — [f]) Demonen.

hij niet uit werken gerecht-
vaardigd, toen hij Izaäk,
zijnen zoon, op het altaar
22 geofferd had? Gij ziet, dat
het geloof medewerkte met
zijne werken, en dat het
geloof uit de werken vol-
23 maakt werd. En de Schrift
werd vervuld, die zegt: „En
Abraham geloofde God, en
het werd hem tot gerech-
tigheid gerekend," [a] en hij
werd een vriend van God
24 genoemd. Gij ziet, [b] dat
een mensch uit werken ge-
rechtvaardigd wordt, en
25 niet uit geloof alleen. En
desgelijks ook Rachab, de
hoer, is zij niet uit werken
gerechtvaardigd, toen zij
de boden opgenomen en
door een anderen weg uit-
26 gelaten had? Want gelijk
het lichaam zonder geest
dood is, zoo is ook het
geloof zonder de werken
dood.

III. — Zijt niet vele leer-
meesters, mijne broeders!
wetende dat wij te zwaar-
der oordeel ontvangen zul-
2 len. Want wij struikelen
allen menigmaal. Indien
iemand in woorden niet
struikelt, die is een vol-
maakt man, bekwaam om
ook het geheele lichaam in
3 toom te houden. Ziet, wij
doen den paarden toomen
in de monden, opdat zij ons
gehoorzamen, en wij wen-
den hun geheele lichaam
4 om. Ziet, ook de sche-
pen, die zoo groot zijn, en
door hevige winden gedre-
ven, zij worden door een
zeer klein roer omgewend,
waarheen ook de begeerte
5 des stuurmans wil. Zoo is
ook de tong een klein lid,
en roemt in groote dingen.
Ziet, een klein vuur, welk
een groot bosch steekt het
6 aan! Ook de tong is een
vuur, de wereld van on-
gerechtigheid. Onder onze
leden is de tong gesteld,
die het geheele lichaam
bevlekt, en den loop der
natuur in vlam zet, en in
vlam gezet wordt door de
7 hel. Want alle natuur, zoo-
wel van wilde dieren als
van vogelen, zoowel van
kruipende- als van zeedie-
ren, wordt getemd en is
getemd door de mensche-
8 lijke natuur; maar de tong
kan geen mensch temmen;
[zij] is een ongestadig [d]

[a]) Gen. XV : 6. — [b]) R. „Ziet gij dan." — [c]) R. „Alzoo is de tong." — [d]) R. „onbedwingbaar."

kwaad, *vol doodelijk* ve-
9 nijn. Met haar zegenen wij
den Heer en Vader[a], en
met haar vervloeken wij de
menschen, die naar Gods
gelijkenis gemaakt zijn.
10 Uit denzelfden mond komt
zegen en vloek. Dit moest
niet zoo zijn, mijne broe-
11 ders! Welt ook de fontein
uit dezelfde ader het zoet
12 en het bitter op? Kan een
vijgeboom olijven voort-
brengen, mijne broeders!
of een wijnstok vijgen? Zoo
kan zout water geen zoet
voortbrengen.[b]
13 Wie [is] wijs en verstan-
dig onder u? Hij toone zijne
werken uit een goeden
wandel, in zachtmoedig-
14 heid der wijsheid. Maar in-
dien gij bitteren nijd en
twistgierigheid in uw hart
hebt, zoo roemt en liegt
niet tegen de waarheid.
15 Dat is niet de wijsheid, die
van boven komt, maar een
aardsche, zinnelijke, dui-
16 velsche. Want waar nijd
en twistgierigheid is, daar
is verwarring en allerlei
17 kwaad. Maar de wijsheid,
die van boven is, is voor-
eerst rein, daarna vreed-
zaam, bescheiden, gezeg-
gelijk, vol barmhartigheid
en goede vruchten, onpar-
18 tijdig,[c] ongeveinsd. Maar
de vrucht der gerechtigheid
wordt in vrede gezaaid voor
hen, die vrede maken.
IV. — Vanwaar oorlogen, en
vanwaar[d] vechterijen on-
der u? [Is het] niet hier-
van — van uwe wellustig-
heden, die in uwe leden
2 strijd voeren? Gij begeert,
en hebt niet; gij moordt
en benijdt, en kunt niet
verkrijgen; gij vecht en
oorloogt;[e] gij hebt niet,
3 omdat gij niet bidt. Gij
bidt, en ontvangt niet, om-
dat gij kwalijk bidt, ten
einde het in uwe wellus-
tigheden door te brengen.
4 [f]Overspeelsters! weet gij
niet, dat de vriendschap
der wereld vijandschap is
tegen God? Wie dan een
vriend der wereld wil zijn,
die wordt een vijand van
5 God gesteld. Of meent gij,
dat de Schrift tevergeefs
spreekt? De Geest, die in

[a]) Of „den Heer en den Vader.” R. „God en Vader.” — [b]) R. „Zoo kan een fontein geen zout en zoet water voortbrengen.” — [c]) R. v. b. „en.” — [d]) R. l. w. „vanwaar.” — [e]) R. v. b. „maar.” — [f]) R. v. b. „Overspelers en.”

ons woont, begeert *hij met*
6 benijding? Doch hij geeft
grootere genade. Daarom
zegt hij: „God wederstaat
de hoogmoedigen, maar
den nederigen geeft Hij ge-
7 nade." [a] Onderwerpt u dan
Gode; wederstaat den dui-
vel, en hij zal van u vlie-
8 den. Nadert tot God, en
Hij zal tot u naderen. Rei-
nigt de handen, zondaars!
en zuivert de *harten*, dub-
9 belhartigen! Jammert en
treurt en weent; uw lachen
worde veranderd *in treu-*
ren, en uwe blijdschap in
10 verslagenheid. Vernedert
u voor [den] Heer, en *Hij*
zal u verhoogen.
11 Spreekt geen kwaad van
elkander, broeders! Die
van een broeder kwaad
spreekt, of [b] zijnen broeder
oordeelt, spreekt kwaad
van de wet, en oordeelt de
wet. Maar indien gij de wet
oordeelt, zoo zijt gij geen
dader der wet, maar een
12 rechter. Eén is de Wetge-
ver en Rechter [c], hij die be-
houden en verderven kan.
Doch [d] wie zijt gíj, die den
naaste [e] oordeelt?
13 Welaan nu, gij, die zegt:
Heden of morgen zullen wij
naar die en die stad gaan,
en wij zullen daar één jaar
doorbrengen, en handel
14 drijven en winst doen; gij,
die niet weet, wat er mor-
gen [wezen zal]! (Want wat
[is] uw leven? Het is maar
een damp, die weinig tijds
gezien wordt, en daarna
15 verdwijnt.) In plaats van te
zeggen: Indien de Heer wil
en wij leven, zullen wij dit
16 of dat doen. Maar nu roemt
gij in uwen hoogmoed; al
dergelijke *roem* is boos.
17 Wie dan weet goed te doen,
en het niet doet, dien is
het zonde.
V. — Welaan nu, gij rijken!
weent en huilt over de el-
lenden, die over u *komen.*
2 Uw rijkdom is verrot, en
uwe kleederen zijn door de
3 mot verteerd. Uw goud en
zilver is verroest, en hun
roest zal tot een getuigenis
tegen u zijn, en zal uw
vleesch als een vuur verte-
ren; gij hebt schatten ver-
gaderd *in de laatste dagen.*
4 Ziet, het loon der arbei-
ders, die uwe velden ge-
oogst hebben, dat door u
verkort is, roept; en het

[a]) Spr. III : 34. — [b]) R. „en." — [c]) R. l. w. „en Rechter." — [d]) R. l. w. „Doch." — [e]) R. „elkander."

geschrei der maaiers is ge-
komen tot de ooren van
5 [den] Heer Zebaoth.[a] Gij
hebt weelderig geleefd op
aarde en wellusten ge-
volgd; gij hebt uwe harten
gevoed [als] op een dag
6 der slachting. Gij hebt ver-
oordeeld, gij hebt gedood
den rechtvaardige; hij we-
derstaat u niet.
7 Weest dan geduldig,
broeders! tot op de komst
des Heeren. Ziet, de land-
man wacht op de kostelijke
vrucht des lands, en heeft
er geduld mede, totdat zij
den vroegen en spaden re-
8 gen ontvange. Weest ook
gíj geduldig, versterkt uwe
harten, want de komst des
9 Heeren is nabij. Zucht niet
tegen elkander, broeders!
opdat gij niet geoordeeld
wordt; ziet, de Rechter
10 staat voor de deur. Mijne
broeders! neemt tot een
voorbeeld des lijdens en
des gedulds de profeten, die
in den naam [des] Heeren
11 gesproken hebben. Ziet,
wij prijzen hen gelukzalig,
die volharden. Gij hebt van
de volharding van Job ge-
hoord, en hebt het einde
[des] Heeren gezien, dat
de Heer vol van medege-
voel en barmhartig is.
12 Doch vóór alle dingen,
mijne broeders! zweert niet,
noch bij den hemel, noch
bij de aarde, noch eenigen
anderen eed; maar uw ja
zij ja, en uw neen neen,
opdat gij niet onder het
oordeel valt.
13 Lijdt iemand onder u?
Hij bidde. Is iemand goeds-
moeds? Hij psalmzinge.
14 Is iemand krank onder u?
Hij roepe de oudsten der
gemeente tot zich, en dat
zij over hem bidden, hem
zalvende met olie in den
15 naam des Heeren; en het
gebed des geloofs zal den
zieke behouden, en de Heer
zal hem oprichten, en als
hij zonden gedaan heeft,
het zal hem vergeven wor-
16 den. Belijdt dan[b] elkander
de misdaden[c], en bidt voor
elkander, opdat gij gezond
wordt. Het krachtig gebed
eens rechtvaardigen ver-
17 mag veel. Elia was een
mensch van gelijke bewe-
gingen als wij, en hij bad
een gebed, dat het niet
mocht regenen; en het re-

[a]) De Heer Zebaoth is : Jehovah der heirscharen; zie Ps. XXIV : 10; Jes. I: 21, enz. — [b]) R. l. w. „dan." — [c]) V. l. „zonden."

gende niet op aarde in drie
18 jaar en zes maanden. En
hij bad wederom, en de hemel
gaf regen, en de aarde
bracht hare vrucht voort.
19 Mijne [a] broeders! zoo
iemand onder u van de
waarheid is afgedwaald, en
iemand brengt hem terug,
20 die wete, dat, wie een zondaar
van de dwaling zijns
wegs terugbrengt, een ziel
van den dood redden, en
een menigte van zonden
bedekken zal.

DE EERSTE BRIEF

VAN

PETRUS.

I. — Petrus, apostel van Jezus
Christus, aan de vreemdelingen
der verstrooiing
in Pontus, Galatië, Kappadocië,
Azië en Bithy-
2 nië, uitverkorenen naar de
voorkennis van God, den
Vader, door heiliging des
Geestes, tot gehoorzaamheid
en besprenging des
bloeds van Jezus Christus: [b]
genade en vrede worde u
vermenigvuldigd!
3 Gezegend [zij] de God en
Vader van onzen Heer Jezus
Christus, die naar zijne
groote barmhartigheid ons
heeft wedergeboren tot een
levende hoop door de opstanding
van Jezus Chris-
4 tus uit de dooden, tot een
onverderfelijke en onbevlekte
en onverwelkelijke
erfenis, in de hemelen be-
5 waard voor u, die in de
kracht Gods door het ge-

[a]) R. l. w. „Mijne." — [b]) „Van Jezus Christus" heeft zoowel betrekking op „gehoorzaamheid" als op „besprenging des bloeds."

loof bewaard wordt tot de
behoudenis, die bereid is
om in den laatsten tijd
geopenbaard te worden,
6 waarin gij u verheugt, nu
een weinig tijds, zoo het
noodig is, bedroefd zijnde
door menigerlei verzoe-
7 kingen, opdat de beproe-
ving uws geloofs, die veel
kostelijker is dan van het
goud, dat vergaat en door
vuur beproefd wordt, be-
vonden worde tot lof en
heerlijkheid en eer[a] in
de openbaring van Jezus
8 Christus, dien gij, hoewel
gij hem niet gezien hebt,
liefhebt; in wien gij, hoe-
wel hem thans niet ziende,
maar geloovende, u ver-
heugt met een onuitspre-
kelijke en verheerlijkte
9 vreugde, wegdragende het
einde uws geloofs, de be-
10 houdenis der zielen, aan-
gaande welke behoudenis
onderzocht en nagevorscht
hebben de profeten, die van
de genade, u bereid, ge-
11 profeteerd hebben, navor-
schende welken of hoeda-
nigen tijd de Geest van
Christus, die in hen was,
aanduidde, toen hij te vo-
ren getuigde van het lij-
den, dat op Christus [ko-
men zou], en van de heer-
12 lijkheid daarna; wien ge-
openbaard werd, dat zij
niet voor zichzelven, maar
voor u[b] de dingen bedien-
den, die u nu aangekon-
digd zijn door hen, die u
het evangelie verkondigd
hebben door den Heiligen
Geest, die van den hemel
gezonden is; dingen, waar-
in de engelen begeerig zijn
in te zien.
13 Daarom omgordt de len-
denen uws verstands, weest
nuchter, en hoopt volkomen
op de genade, die u aange-
bracht wordt bij de open-
baring van Jezus Christus.
14 Als kinderen der gehoor-
zaamheid weest niet gelijk-
vormig aan de begeerlijk-
heden van vroeger, gedu-
rende uwe onwetendheid;
15 maar gelijk Hij, die u ge-
roepen heeft, heilig is, zoo
weest ook gij heilig in al
16 [uwen] wandel; want er
staat geschreven: „Weest
heilig, want Ik ben hei-
17 lig."[c] En indien gij als Va-
der aanroept Hem, die zon-
der aanneming des per-

[a]) R. „eer en heerlijkheid." — [b]) R. „ons." — [c]) Lev. XIX: 2.

soons oordeelt naar eens
iegelijks werk, zoo wan-
delt in vreeze den tijd
18 uwer bijwoning, wetende,
dat gij van uwen ijdelen,
door de vaderen overgele-
verden wandel niet ver-
lost zijt door vergankelijke
dingen, zilver of goud,
19 maar door het kostbare
bloed van Christus, als van
een onberispelijk en onbe-
20 vlekt lam, die wel vóór de
grondlegging der wereld
voorgekend, maar in het
laatste der tijden geopen-
baard is om den wille van
21 u, die door hem gelooft in
God, welke hem opgewekt
heeft uit de dooden, en
hem heerlijkheid gegeven
heeft, opdat uw geloof en
hoop op God zijn zou.[a]
22 Hebbende uwe zielen gerei-
nigd door de gehoorzaam-
heid aan de waarheid[b],
tot ongeveinsde broeder-
liefde, zoo hebt elkander
vurig lief uit een rein hart,
23 gij, die wedergeboren zijt,
niet uit vergankelijk, maar
uit onvergankelijk zaad,
door het levend en[c] blij-
24 vend woord van God; want
„alle vleesch is als gras,
en al zijne heerlijkheid[d]
als een bloem van het gras.
Het gras is verdord en zijne
25 bloem is afgevallen; maar
het woord [des] Heeren
blijft tot in eeuwigheid."[e]
Dit nu is het woord, dat
u verkondigd is.

II. — Legt dan af alle kwaad-
heid, en alle bedrog en hui-
chelarij en nijd, en alle
2 kwaadsprekendheid; en als
pasgeboren kinderkens, zijt
zeer begeerig naar de on-
vervalschte, redelijke melk,
opdat gij door haar opwast
3 tot behoudenis[f], indien gij
namelijk gesmaakt hebt,
dat de Heer goedertieren
4 is. Tot wien komende, als
tot een levenden steen, door
menschen wel verworpen,
maar bij God uitverkoren
5 [en] dierbaar, zoo wordt ook
gijzelven, als levende stee-
nen, opgebouwd [tot] een
geestelijk huis, een heilig
priesterdom, om geeste-
lijke offeranden op te offe-
ren, die Gode aangenaam
zijn door Jezus Christus.

[a]) Of „zoodat uw geloof en hoop op God is." — [b]) R. v. b. „door den Geest." — [c]) R. v. b. „eeuwig." — [d]) R. „alle heerlijkheid des menschen." — [e]) Exod. XL: 6—8. — [f]) R. l. w. „tot behoudenis."

6 Want [a] er is in de Schrift
vervat: „Zie, ik leg in Sion
een hoeksteen, uitverko-
ren, dierbaar; en die in
hem gelooft, zal niet be-
7 schaamd worden." [b] Voor
u dan, die gelooft, [is] de
kostbaarheid; maar den on-
gehoorzamen [c] [wordt ge-
zegd]: „de steen, dien de
bouwlieden verworpen heb-
ben, deze is tot een hoofd
des hoeks geworden," [d] en
„een steen des aanstoots en
8 een rots der ergernis," [e] die
zich, daar zij niet gehoor-
zaam zijn, aan het woord
stooten, waartoe zij ook
9 gezet zijn. Maar gij [zijt]
een uitverkoren geslacht,
een koninklijk priester-
dom, een heilig volk, een
volk des eigendoms, opdat
gij de deugden verkondigt
van hem, die u uit de duis-
ternis heeft geroepen tot
10 zijn wonderbaar licht; gij,
die eertijds „geen volk" [f]
waart, maar nu Gods volk
zijt, die „geen barmhar-
tigheid ontvangen hadt," [f]
maar nu barmhartigheid
verkregen hebt.
11 Geliefden! ik vermaan u
als bijwoners en vreemde-
lingen, dat gij u onthoudt
van de vleeschelijke be-
geerlijkheden, die strijd
12 voeren tegen de ziel; en
houdt uwen wandel eerlijk
onder de volken, opdat, in
hetgeen zij kwaad van u
spreken als van kwaaddoe-
ners, zij uit de goede wer-
ken, die zij aanschouwen,
God verheerlijken ten dage
der bezoeking.
13 Weest dan alle mensche-
lijke instelling onderdanig
om des Heeren wil; hetzij
den koning, als den op-
14 perste; hetzij den stadhou-
ders, als door hem gezon-
den tot straf der kwaad-
doeners, maar tot lof van
15 hen, die goeddoen. Want
alzoo is het de wil van
God, dat gij door goed-
doen de onwetendheid der
dwaze menschen den mond
16 stopt; als vrijen en niet
de vrijheid hebbende tot
een dekmantel der boos-
heid, maar als slaven van
17 God. Eert allen; hebt de
broederschap lief; vreest
God, eert den koning.
18 Gij huisknechten! weest
den meesters in alle vreeze
onderdanig, niet alleen den

[a]) R. „Daarom." — [b]) Jes. XXVIII : 16. — [c]) Of „ongeloovigen." — [d]) Ps. CXVIII : 22. — [e]) Jes. VIII : 14. — [f]) Hoz. I : 10; II : 23.

goeden en bescheidenen,
maar ook den verkeerden.
19 *Want dat is genade, zoo*
iemand, om des gewetens
wil voor God, leed ver-
draagt, onrechtvaardig lij-
20 dende. Want wat roem [is
het], zoo gij verdraagt, als
gij zondigt, en geslagen
wordt? Maar zoo gij ver-
draagt, als gij goed doet
en lijdt, dat is genade bij
21 God. Want daartoe zijt gij
geroepen; want ook Chris-
tus heeft voor u [a] geleden,
u een voorbeeld nalatende,
opdat gij zijne voetstappen
22 zoudt navolgen; hij, „die
geen zonde gedaan heeft,
en geen bedrog is in zijnen
23 mond gevonden," [b] die, als
hij gescholden werd, niet
wederschold; als hij leed,
niet dreigde, maar [zich]
overgaf aan Hem, die recht-
24 vaardig oordeelt; die zelf
onze zonden in zijn lichaam
gedragen heeft op het hout;
opdat wij, der zonden af-
gestorven, der gerechtig-
heid leven zouden; door
wiens striemen gij genezen
25 zijt. Want gij waart als
dwalende schapen, maar
gij zijt nu teruggekeerd tot
den herder en opziener
uwer zielen.

III. — *Desgelijks, gij vrou-*
wen! weest uwen eigenen
mannen onderdanig; op-
dat, ook indien sommigen
den woorde ongehoorzaam
zijn, zij zonder woord door
den wandel der vrouwen
mogen gewonnen worden,
2 als zij aanschouwd hebben
uwen kuischen wandel in
3 vreeze; wier versiersel zij
niet het uitwendige, het
vlechten van het haar en
het omhangen van goud,
of het aantrekken van klee-
4 deren, maar de verborgen
mensch des harten in het
onverderfelijke van den
zachtmoedigen en stillen
geest, die kostelijk is voor
5 God. Want alzoo versier-
den zichzelven eertijds ook
de heilige vrouwen, die op
God hoopten, en waren aan
hare eigene mannen onder-
6 danig; gelijk Sara Abra-
ham gehoorzaamde, hem
noemende heer, wier kin-
deren gij geworden zijt, als
gij goed doet, en geenerlei
verschrikking vreest.
7 *Gij mannen!* desgelijks,
woont bij [haar] met ver-

---

[a]) R. „*ons.*" — [b]) Jes. LIII : 9.

stand, aan het vrouwe-
lijke vat, als het zwak-
kere, eere gevende, daar
zij ook medeërfgenamen
der genade des levens zijn,
opdat uwe gebeden *niet*
verhinderd worden.
8 Eindelijk, [weest] allen
eensgezind, medelijdend,
vol broederlijke liefde,
barmhartig, ootmoedig;[a]
9 en vergeldt niet kwaad
met kwaad, of schelden met
schelden; maar zegent in-
tegendeel, *omdat*[b] *gij* er
toe geroepen zijt, om zegen
10 te beërven. „Want wie het
leven liefhebben en goede
dagen zien wil, die weer-
houde zijne tong van het
kwaad, en zijne lippen, dat
zij geen bedrog spreken;
11 die wijke af van het kwade,
en doe het goede; die zoeke
vrede, en jage dien na;
12 want de oogen [des] Hee-
ren zijn op de rechtvaardi-
gen, en zijne ooren tot hun
gebed; maar het aangezicht
[des] Heeren is tegen hen,
13 die kwaad doen."[c] En wie
is het, die u kwaad zal
doen, indien gij navolgers
14 zijt van het goede?[d] Maar
indien gij ook lijdt om der
gerechtigheid wil, wel-
gelukzalig [zijt gij]. En
vreest niet met hunne
vrees, en wordt niet ont-
15 roerd; *maar heiligt* Chris-
tus[e], den Heer, in uwe
harten.[f] En weest altijd
bereid tot verantwoording
aan een iegelijk, die re-
kenschap van u vordert
aangaande de hoop, die in
u is, maar[g] met zachtmoe-
16 digheid en vreeze; en hebt
een goed geweten, opdat
in hetgeen zij kwaad van u
spreken als van kwaaddoe-
ners, zij beschaamd wor-
den, die uwen goeden wan-
del in Christus lasteren.
17 Want [het is] beter, indien
het de wil van God eischt,
goeddoende te lijden dan
18 kwaaddoende. Want ook
Christus heeft eenmaal
voor de zonden geleden,
de rechtvaardige voor de
onrechtvaardigen, opdat
hij ons tot God zou bren-
gen, die wel is gedood in
het vleesch, maar levend
19 gemaakt in[h] den Geest, in
welken hij ook heengegaan
is, en gepredikt heeft den

[a]) R. „vriendelijk." — [b]) R. „wetende dat." — [c]) Ps. XXXIV : 12—16. — [d]) Of „van hem, die goed is." — [e]) R. „God." — [f]) Zie Jes. VIII : 12, 13. — [g]) R. l. w. „maar." — [h]) d. i. in de kracht van.

geesten, die in de gevan-
20 genis zijn, die eertijds on-
gehoorzaam waren[a], toen[b]
de lankmoedigheid Gods
wachtende was in de da-
gen van Noach, terwijl de
ark toebereid werd, waar-
in weinige, dat is acht zie-
len, behouden werden door
21 het water, welks tegen-
beeld, de doop, nu ook u[c]
behoudt — die niet is een
aflegging van de onrein-
heid des vleesches, maar
de vraag voor God van
een goed geweten — door
de opstanding van Jezus
22 Christus, die is aan de
rechterhand Gods, opge-
varen ten hemel, engelen
en machten en krachten
hem onderworpen zijnde.
IV. — Dewijl nu Christus voor
ons[d] in het vleesch gele-
den heeft, zoo wapent gij u
ook met dezelfde gedachte,
dat[e] wie in het vleesch
geleden heeft, afgedaan
2 heeft met de zonde, om het
overige van [zijnen] tijd in
het vleesch niet meer te
leven naar de begeerlijk-
heden der menschen, maar
3 naar den wil van God. Want
het is ons genoeg, dat wij
in den verloopen tijd[f] den
wil der volken volbracht
hebben, wandelende in
ontuchtigheden, begeer-
lijkheden, wijnzuiperijen,
brasserijen, zwelgerijen en
schandelijke afgoderijen,
4 waarin zij het vreemd vin-
den, dat gij niet medeloopt
tot dezelfde uitgieting der
losbandigheid, en [u] las-
5 teren; die rekenschap zul-
len geven aan hem, die
bereid staat levenden en
6 dooden te oordeelen. Want
daartoe is ook aan de doo-
den een blijde boodschap
verkondigd, opdat zij wel
zouden geoordeeld worden
naar den mensch in het
vleesch, maar leven zouden
naar God in den Geest.
7 En het einde aller din-
gen is nabij; weest dan
nuchter, en waakt in de ge-
8 beden; maar vóór alle din-
gen hebt vurige liefde tot
elkander; want de liefde
bedekt[g] een menigte van
9 *zonden.*[h] Weest gastvrij
jegens elkander, zonder
10 murmureeren. Een iege-
lijk, naarmate hij een ge-

[a]) Of „ongeloovig waren." — [b]) R. v. b. „eenmaal." — [c]) R. „ons." — [d]) S. l. w. „voor ons." — [e]) Of „want." — [f]) R. v. b. „des levens." — [g]) R. „zal bedekken." — [h]) Zie Spr. X : 12.

nadegave ontvangen heeft,
diene daarmede den ander,
als goede rentmeesters der
menigerlei genade Gods.
11 Zoo iemand spreekt, [hij
spreke] als woorden Gods;
zoo iemand dient, [hij
diene] als uit kracht, die
God verleent; opdat God
in alles verheerlijkt worde
door Jezus Christus, wien
de heerlijkheid en de macht
is tot in alle eeuwigheid!
Amen.
12 Geliefden! laat u het vuur
[der vervolging] onder u,
die u tot verzoeking geschiedt,
niet bevreemden,
alsof u iets buitengewoons
13 overkwam; maar gelijk gij
gemeenschap hebt aan het
lijden van Christus, verblijdt
u, opdat gij ook bij
de openbaring zijner heerlijkheid
u juichende moogt
14 verheugen. Indien gij gesmaad
wordt om den naam
van Christus, zoo [zijt gij]
welgelukzalig; want de
Geest der heerlijkheid [a] en
van God rust op u. [Wat
hen aangaat, wordt hij gelasterd;
maar wat u aangaat,
wordt hij verheer-
15 lijkt.] [b] Maar dat niemand
uwer lijde als een doodslager,
of dief, of kwaaddoener,
of als een, die zich met
eens anders doen bemoeit;
16 doch indien [iemand lijdt]
als Christen, die schame
zich niet, maar verheerlijke
God in dezen naam. [c]
17 Want het is de tijd, dat
het oordeel begint van
het huis Gods; en indien
eerst van ons, wat [zal] het
einde [zijn] van hen, die het
evangelie van God onge-
18 hoorzaam zijn? En indien
de rechtvaardige ternauwernood
behouden wordt,
waar zal de goddelooze en
19 zondaar verschijnen? [d] Zoo
dan ook, die naar den wil
van God lijden, dat zij,
goeddoende, hunne zielen [e]
den getrouwen Schepper
aanbevelen.

V. — De oudsten, die onder
u zijn, vermaan ik, mede
een oudste en getuige des
lijdens van Christus, en ook
deelgenoot der heerlijkheid,
die geopenbaard zal
2 worden: Weidt de kudde
Gods, die onder u is, en
houdt opzicht, niet ge-

[a]) S. v. b. „en der macht." — [b]) De woorden tusschen [ ] komen in vele handschriften niet voor. — [c]) R. „in dezen deele." — [d]) Zie Spr. XI: 31. — [e]) R. „[Hem] als."

dwongen, maar vrijwil-
lig, ook niet om vuil ge-
win, maar met bereidwil-
3 ligheid; noch als heer-
schende over uwe erfgoe-
deren, maar voorbeelden
4 der kudde zijnde; en wan-
neer de overste Herder ver-
schenen zal zijn, zult gij de
onverwelkelijke kroon der
heerlijkheid ontvangen.
5 Desgelijks [gij] jonge-
ren! weest den oudsten on-
derdanig. En weest allen
jegens elkander [a] met oot-
moedigheid bekleed; want
„God wederstaat de hoo-
vaardigen, maar den nede-
rigen geeft Hij genade." [b]
6 Vernedert u dan onder de
krachtige hand Gods, op-
dat Hij u verhooge te zijner
7 tijd. Werpt al uwe bekom-
mernis op Hem, want Hij
zorgt voor u.
8 Zijt nuchter, waakt; [c]
uwe tegenpartij, de duivel,
gaat om als een brullende
leeuw, zoekende wien hij
9 zou mogen verslinden. We-
derstaat hem, standvastig
in [d] het geloof, wetende,
dat hetzelfde lijden aan
uwe broederschap, die in
de wereld is, voltrokken
wordt.
10 De God nu aller genade,
die u [e] geroepen heeft tot
zijne eeuwige heerlijkheid
in Christus Jezus, nadat gij
een weinig tijds geleden
hebt, die zal [u] volma-
ken, bevestigen, verster-
11 ken, fondeeren. [f] Hem [zij]
de heerlijkheid en de kracht
tot in alle eeuwigheid!
Amen.
12 Door Silvanus, die u een
getrouw broeder is, zoo ik
meen, heb ik in het kort
geschreven, vermanende
en betuigende, dat deze de
waarachtige genade Gods
13 is, in welke gij staat. U
groet de medeuitverkorene
in Babylon, en Markus,
14 mijn zoon. Groet elkander
met een kus der liefde.
Vrede [zij] u allen, die in
Christus [g] zijt! [h]

---

[a]) R. „weest allen elkander onderdanig, en met . . . . . ." — [b]) Spr. III: 34. — [c]) R. v. b. „want." — [d]) Of „door." — [e]) R. „ons." — [f]) R. „die volmake, bevestige, versterke, fondeere u." — [g]) R. v. b. „Jezus." — [h]) R. v. b. „Amen."

DE TWEEDE BRIEF

VAN

PETRUS.

I. — Simon Petrus, slaaf en
apostel van Jezus Christus,
aan hen, die even dierbaar
geloof met ons verkregen
hebben door de rechtvaar-
digheid van onzen God en
2 Heiland Jezus Christus:
Genade en vrede [zij] u
vermenigvuldigd in de ken-
nis van God en van Jezus,
onzen Heer!
3 Daar zijne goddelijke
kracht ons alles, wat tot
het leven en de godzalig-
heid [behoort], geschon-
ken heeft door de kennis
van hem, die ons geroepen
heeft door heerlijkheid en
4 deugd, door welke hij ons
de grootste en dierbare be-
loften geschonken heeft,
opdat gij door dezelve deel-
genooten der goddelijke
natuur zoudt worden, het
verderf ontvloden zijnde,
dat in de wereld is door de
5 begeerlijkheid .....; daar-
om ook, allen ijver betoo-
nende, voegt bij uw geloof
de deugd, en bij de deugd
6 de kennis, en bij de kennis
de matigheid, en bij de ma-
tigheid de volharding, en
bij de volharding de god-
7 zaligheid, en bij de godza-
ligheid de broederliefde,
en bij de broederliefde de
8 liefde. Want indien deze
dingen bij u zijn, en over-
vloedig zijn, zoo laten zij [u]
niet ledig noch onvrucht-
baar ten aanzien van de
kennis van onzen Heer Je-
9 zus Christus. Want bij wien
deze dingen niet zijn, die
is blind, kortzichtig, heb-
bende vergeten de reini-
ging van zijne vorige zon-
10 den. Daarom, broeders! be-
ijvert u te meer, om uwe
roeping en verkiezing vast
te maken; want dit doende,

zult gij nimmermeer strui-
11 kelen. Want alzoo zal u rij-
kelijk verleend worden de
ingang in het eeuwig ko-
ninkrijk van onzen Heer en
Heiland Jezus Christus.
12 Daarom zal ik mij be-
vlijtigen [a] u altijd daaraan
te herinneren, hoewel gij
het weet, en in de tegen-
woordige waarheid beves-
13 tigd zijt. En ik acht het
recht te zijn, zoolang ik in
dezen tabernakel ben, u
door herinnering op te wek-
14 ken; wetende, dat de af-
legging mijns tabernakels
haast zijn zal, gelijk ook
onze Heer Jezus Christus
mij heeft bekend gemaakt.
15 Maar ik zal mij beijveren,
dat gij ook na mijnen uit-
gang te allen tijde u deze
dingen kunt herinneren.
16 Want wij zijn geen kunstig
verdichte fabelen gevolgd,
toen wij u bekend gemaakt
hebben de kracht en de
komst van onzen Heer Je-
zus Christus, maar wij zijn
ooggetuigen zijner majes-
17 teit geweest. Want hij ont-
ving van God, den Vader
eer en heerlijkheid, toen
van de luisterrijke heer-
lijkheid zulk een stem tot
hem gericht werd: „Deze
is mijn geliefde Zoon, in
wien Ik welbehagen ge-
18 vonden heb." En wíj hoor-
den deze stem, van den he-
mel gekomen, toen wij met
hem waren op den heiligen
19 berg. En wij hebben het
profetische woord, dat be-
vestigd geworden is; en gij
doet wel, daarop acht te
geven, (als op een lamp,
schijnende in een duistere
plaats,) totdat de dag aan-
breke en de morgenster op-
20 ga in uwe harten. Dit eerst
wetende, dat geen profetie
der Schrift van eigene uit-
21 legging is. Want de profe-
tie werd eertijds niet voort-
gebracht door den wil eens
menschen, maar [b] heilige
menschen Gods, door den
Heiligen Geest gedreven,
hebben gesproken.
II. — En er waren ook valsche
profeten onder het volk,
gelijk ook onder u valsche
leeraars zijn zullen, die
verderfelijke sekten be-
dektelijk zullen invoe-
ren, verloochenende ook
den Meester, [c] die hen ge-
kocht heeft, een haastig

[a]) R. „zal ik niet verzuimen." — [b]) R. v. b. „de." — [c]) Zie de noot op Luk. II : 29.

verderf over zichzelven
2 brengende; en velen zullen hunne losbandigheid [a]
volgen, om wier wil de
weg der waarheid zal ge-
3 lasterd worden. En door
gierigheid zullen zij met
gemaakte woorden van u
een koopmanschap maken;
over welke het oordeel
sedert lang niet toeft, en
hun verderf sluimert niet.
4 Want indien God de engelen, die gezondigd hebben, niet heeft gespaard,
maar die in den afgrond
geworpen hebbende, heeft
overgegeven aan ketenen
der duisternis, om tot het
oordeel bewaard te wor-
5 den; en de oude wereld
niet heeft gespaard, maar
Noach, den prediker der
gerechtigheid, een van de
acht, bewaard heeft, toen
Hij den zondvloed over
de wereld der goddeloozen
6 bracht; en de steden van
Sodom en Gomorra, tot
asch verbrandende, tot omkeering veroordeeld heeft,
[die] ten voorbeeld stellende voor hen, die godde-
7 loos zouden leven; en den
rechtvaardigen Lot gered
heeft, die vermoeid was
van den ontuchtigen wan-
8 del der zedeloozen; (want
deze rechtvaardige, wonende onder hen, heeft door
zien en hooren dag aan dag
[zijne] rechtvaardige ziel
gekweld vanwege [hunne]
ongerechtige werken.).....
9 [De] Heer weet de godzaligen uit de verzoeking te
verlossen, en de onrechtvaardigen te bewaren tot
den dag des oordeels om ge-
10 straft te worden; maar vooral hen, die naar het vleesch
in onreine begeerlijkheid
wandelen, en de heerschappij verachten; vermetel,
aanmatigend, niet schromende de heerlijkheden te
11 lasteren; daar toch engelen, die in sterkte en macht
grooter zijn, geen lasterend
oordeel tegen hen bij [den]
12 Heer uitbrengen. Maar
dezen als redelooze, natuurlijke dieren, geschapen om
gevangen en gedood te worden, zullen ook [b], daar zij
lasteren hetgeen zij niet
verstaan, in hunne eigene
verdorvenheid verdorven
13 worden, en het loon der ongerechtigheid ontvangen;

[a]) R. „verderfenissen.” — [b]) R. l. w. „ook.”

die de wellust van een dag [a]
een vermaak achten; vlek-
ken en smetten, weelderig
in hunne eigene bedriege-
14 rijen, met u brassende; heb-
bende de oogen vol over-
spel, en die niet ophouden
te zondigen; verlokkende
onvaste zielen, hebbende
een hart, geoefend in gie-
righeid, kinderen der ver-
15 vloeking; die, den rech-
ten weg verlaten hebbende,
zijn afgedwaald, en den
weg volgen van Bileam,
[den zoon] van Bozor, die
het loon der ongerechtig-
16 heid liefhad; maar hij ont-
ving de bestraffing [zijner]
eigene ongerechtigheid:
het stomme lastdier, spre-
kende met menschenstem,
verhinderde de dwaasheid
17 van den profeet. Dezen zijn
bronnen zonder water, en
nevelen [b] door een storm-
wind gedreven, voor wie
de donkerheid der duis-
ternis in eeuwigheid [c] be-
18 waard wordt. Want trot-
sche woorden van ijdelheid
sprekende, verlokken zij
door begeerlijkheden des
vleesches, door ontuchtig-
heden hen, die sedert kort [d]
ontvloden waren aan hen,
die in dwaling wandelen;
19 belovende hun vrijheid,
zijn zij zelven slaven der
verdorvenheid; want door
wien iemand overwonnen
is, diens slaaf is hij ook
20 geworden. Want indien zij,
de besmettingen der we-
reld door de kennis van
den Heer en Heiland Jezus
Christus ontvloden zijnde,
wederom daardoor ver-
strikt en overwonnen wor-
den, zoo is voor hen het
laatste erger geworden dan
21 het eerste. Want het ware
hun beter, den weg der ge-
rechtigheid niet gekend te
hebben, dan, na [dien] ge-
kend te hebben, zich af te
keeren van het heilig ge-
bod, dat hun was overge-
22 geven; maar hun is over-
komen hetgeen het ware
spreekwoord zegt: De hond
is weergekeerd tot zijn
eigen uitbraaksel, en de
gewasschene zeug tot de
wenteling in het slijk. [e]

III. — Geliefden! ik schrijf u
reeds dezen tweeden brief,
in welke [beide] ik door

[a]) Of „de wellust van den dag," in tegenstelling met die van den nacht. — [b]) R. „wolken." — [c]) V. l. w. „in eeuwigheid." — [d]) Of „ternauwernood." R. „waarlijk." — [e]) Zie Spr. XXVI: 11.

herinnering uwe oprechte
2 gezindheid opwek; opdat
gij indachtig zijt der woorden, die door de heilige profeten te voren gesproken zijn, en des gebods van den Heer en Heiland, door uwe apostelen [verkondigd];
3 kondigd]; [a] dit in de eerste
plaats wetende, dat in de laatste dagen [b] spotters zullen komen, die naar hunne eigene begeerlijkheden in
4 spotternij [c] wandelen, en
zeggen: Waar is de belofte van zijne komst? want sedert de vaderen ontslapen zijn, blijven alle dingen zooals van het begin der
5 schepping. Want willens is
hun dit onbekend, dat door het woord Gods de hemelen van oudsher waren, en een aarde, haar ontstaan hebbende uit water en in
6 water, waardoor de toen-
malige wereld, met water overstroomd, vergaan is.
7 Maar de tegenwoordige he-
melen en de aarde zijn door zijn woord als een schat weggelegd, en worden voor het vuur bewaard tot den dag des oordeels en der verderving der goddelooze
8 menschen. Doch deze éene
zaak zij u niet onbekend, geliefden! dat één dag bij [den] Heer is als duizend jaar, en duizend jaar als
9 *één* dag. *[De] Heer ver-*
traagt de belofte niet, gelijk sommigen het traagheid achten; maar Hij is lankmoedig over u [d], niet willende, dat iemand verloren ga, maar dat allen
10 tot bekeering komen. Maar
de dag [des] Heeren zal komen als een dief [e], in welken de hemelen met gedruisch zullen voorbijgaan, en de elementen brandende zullen vergaan, en de aarde en de werken, die daarop zijn, zullen verbranden.
11 Dewijl dan deze dingen
allen vergaan, hoedanigen behoort gij te zijn in heiligen wandel en godza-
12 ligheid! verwachtende en
haastende tot de komst van den dag Gods, uithoofde waarvan de hemelen, in vuur gezet, zullen vergaan, en de elementen, brandende, zullen versmel-
13 ten. Maar wij verwachten,

[a]) R. „en ons gebod, die des Heeren en Heilands apostelen zijn.” — [b]) R. „in het laatste der dagen.” — [c]) R. l. w. „in spotternij.” — [d]) R. „ons.” — [e]) R. v. b. „in den nacht.”

naar zijne belofte, nieuwe
hemelen en een nieuwe
aarde, waarin gerechtig-
14 heid woont. Daarom, ge-
liefden! dewijl gij deze din-
gen verwacht, zoo beijvert
u, onbevlekt en onstraffe-
lijk voor Hem bevonden te
15 worden in vrede. En acht
de lankmoedigheid onzes
Heeren voor behoudenis,
gelijk ook onze geliefde
broeder Paulus, naar de
wijsheid, die hem gegeven
16 is, u heeft geschreven; ge-
lijk ook in alle brieven,
waarin hij van deze dingen
spreekt, van welke som-
mige moeielijk te verstaan
zijn, die de onwetende en
onvaste [menschen] ver-
draaien, gelijk ook de an-
dere Schriften, tot hun
eigen verderf.
17 Gij dan, geliefden! [dit]
te voren wetende, wacht
u, opdat gij niet, door de
verleiding der zedeloozen
medegesleept, van uwe
eigene vastigheid afvalt;
18 maar wast op in de genade
en kennis van onzen Heer
en Heiland Jezus Christus.
Hem [zij] de heerlijkheid
én nu, én tot den dag der
eeuwigheid! Amen.

DE EERSTE BRIEF

VAN

JOHANNES.

I. — Hetgeen van den be-
ginne was, hetgeen wij ge-
hoord, hetgeen wij gezien
hebben met onze oogen,
hetgeen wij aanschouwd en
onze handen getast heb-
ben, aangaande het woord
2 des levens; (en het leven is
geopenbaard; en wij heb-
ben gezien, en wij getui-
gen en verkondigen u het
eeuwige leven, dat bij den

Vader was, en ons geopen-
3 baard is;) hetgeen wij gezien en gehoord hebben, verkondigen wij u, opdat *ook gij met ons gemeenschap* zoudt hebben; en onze gemeenschap [is] met den Vader en met zijnen
4 Zoon Jezus Christus. En deze dingen schrijven wij u, *opdat uwe blijdschap* volkomen zij.
5 En dit is de boodschap, die wij van hem gehoord hebben en u verkondigen: dat God licht is, en er in *hem gansch geen duisternis* is.
6 Indien wij zeggen, dat wij gemeenschap met hem hebben, en wij wandelen in de duisternis, zoo liegen wij, *en doen de waar-*
7 *heid* niet. Maar indien wij in het licht wandelen, gelijk hij in het licht is, zoo hebben wij gemeenschap met elkander, en het bloed *van Jezus Christus, zijnen* Zoon, reinigt ons van alle [a] zonde.
8 Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, zoo misleiden wij onszelven, en *de waarheid is niet in ons.*
9 Indien wij onze zonden belijden, hij is getrouw en rechtvaardig, dat hij ons de zonden vergeve, en ons *reinige van alle* [a] *ongerechtigheid.*
10 Indien wij zeggen, dat wij niet gezondigd hebben, zoo maken wij hem tot een leugenaar, en zijn *woord is niet in ons.*

II. — Mijne kinderen! ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt; en indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voor-*spraak* [b] *bij den Vader*, Jezus Christus, den recht-
2 vaardige; en híj is het zoenoffer voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor *de geheele wereld.*
3 En hieraan weten wij, dat wij hem kennen, zoo wij zijne geboden bewa-
4 ren. Die zegt: Ik ken hem, en zijne geboden niet be*waart, is een leugenaar*, en in dezen is de waar-
5 heid niet. Maar zoo wie zijn woord bewaart, in dezen is de liefde Gods waarlijk volmaakt; hieraan weten wij, *dat wij in hem zijn.*

[a]) Of „elke.” — [b]) Zie de noot op Joh. XIV : 16.

6 Die zegt, dat hij in hem
blijft, behoort ook zelf al-
zoo te wandelen, gelijk híj
gewandeld heeft.
7 Geliefden! [a] geen nieuw
gebod schrijf ik u, maar
een oud gebod, dat gij van
den beginne gehad hebt.
Het oude gebod is het
woord, dat gij [b] gehoord
8 hebt. Wederom een nieuw
gebod schrijf ik u, dat
waarachtig is in hem en
in u, omdat de duisternis
voorbijgaat, en het waar-
achtige licht reeds schijnt.
9 Die zegt, dat hij in het licht
is, en zijnen broeder haat,
die is in de duisternis tot
10 nu toe. Die zijnen broeder
liefheeft, blijft in het licht,
en geen ergernis [c] is in
11 hem. Maar die zijnen broe-
der haat, is in de duister-
nis, en wandelt in de duis-
ternis, en weet niet, waar
hij heengaat, omdat de
duisternis zijne oogen ver-
blind heeft.
12 Ik schrijf u, kinderen!
omdat de zonden u verge-
ven zijn om zijns naams wil.
13 Ik schrijf u, vaders! om-
dat gij hem kent, die van
den beginne is.
Ik schrijf u, jongelin-
gen! omdat gij den booze
overwonnen hebt.
Ik schrijf u, kinderkens!
omdat gij den Vader kent.
14 Ik heb u geschreven, va-
ders! omdat gij hem kent,
die van den beginne is.
Ik heb u geschreven, jon-
gelingen! omdat gij sterk
zijt, en het woord Gods in
u blijft, en gij den booze
15 overwonnen hebt. Hebt de
wereld niet lief, noch het-
geen in de wereld is. In-
dien iemand de wereld lief-
heeft, de liefde des Vaders
16 is niet in hem; want al
wat in de wereld is: de be-
geerlijkheid des vleesches,
en de begeerlijkheid der
oogen, en de grootschheid
des levens is niet uit den
Vader, maar is uit de we-
17 reld. En de wereld gaat
voorbij, en hare begeer-
lijkheid; maar die den wil
van God doet, blijft tot in
eeuwigheid.
18 Kinderkens! het is de
laatste ure; en gelijk gij
gehoord hebt, dat de anti-
christ komt, zoo zijn ook
nu vele antichristen gewor-
den, waaruit wij weten,

[a]) R. „Broeders." — [b]) R. v. b. „van den beginne." — [c]) Of „geen aanleiding om zich te stooten."

dat het de laatste ure is.
19 Zij zijn van ons uitgegaan,
maar zij waren niet van
ons; want indien zij van
ons geweest waren, zij zou-
den bij ons gebleven zijn;
maar [dit is geschied], op-
dat openbaar zou worden,
dat niet allen van ons zijn.
20 En gij hebt de zalving van
den Heilige, en gij weet
21 alle dingen. Ik heb u niet
geschreven, omdat gij de
waarheid niet weet, maar
omdat gij haar weet, en
omdat geen leugen uit de
22 waarheid is. Wie is de leu-
genaar, dan die loochent,
dat Jezus de Christus is?
Deze is de antichrist, die
den Vader en den Zoon
23 loochent. Een iegelijk, die
den Zoon loochent, heeft
ook den Vader niet; die
den Zoon belijdt, heeft ook
24 den Vader. [a] Wat u [b] aan-
gaat, hetgeen gij van den
beginne gehoord hebt, dat
blijve *in* u! Indien in u
blijft, hetgeen gij van den
beginne gehoord hebt, dan
zult gij ook in den Zoon en
25 in den Vader blijven. En
dit is de belofte, die hij ons
beloofd heeft: het eeuwige
26 leven. Dit heb ik u geschre-
ven omtrent hen, die u mis-
27 leiden. En wat u aangaat,
de zalving, die gij van hem
ontvangen hebt, blijft in u;
en gij hebt niet noodig, dat
iemand u leere; maar ge-
lijk dezelfde zalving u aan-
gaande alle dingen leert,
en waar is, en geen leugen
is, en gelijk zij u geleerd
heeft, zoo zult gij in hem
blijven.
28 En nu, kinderen! blijft
in hem, opdat, als hij ge-
openbaard wordt, wij vrij-
moedigheid hebben, en
voor hem niet beschaamd
worden bij zijne komst.
29 Indien gij weet, dat hij
rechtvaardig is, zoo er-
kent, dat een iegelijk, die
de gerechtigheid doet, uit
III. hem geboren is. Ziet,
welke liefde de Vader ons
gegeven heeft, dat wij kin-
deren Gods genoemd zou-
den worden! Daarom kent
ons de wereld niet, *omdat*
zij hem niet gekend heeft.
2 Geliefden! nu zijn wij kin-
deren Gods, en het is nog
niet geopenbaard, wat wij
zijn zullen. [c] Wij weten,
dat, als hij zal geopenbaard

a) R. l. w. „die den Zoon belijdt, heeft ook den Vader." — b) R. v. b. „dan." — c) R. v. b. „Maar."

zijn, wij hem zullen gelijk
zijn; want wij zullen hem
3 zien, gelijk hij is. En een
iegelijk, die deze hoop op
hem heeft, reinigt zichzelven,
gelijk híj rein is.
4 Een iegelijk, die de zonde
doet, doet ook de ongerechtigheid[a];
en de zonde is
5 de ongerechtigheid.[a] En
gij weet, dat híj geopenbaard
is, opdat hij onze
zonden zou wegnemen; en
6 in hem is geen zonde. Een
iegelijk, die in hem blijft,
zondigt niet; een iegelijk,
die zondigt, heeft hem niet
gezien en hem niet gekend.
7 Kinderen! dat u niemand
misleide; die de gerechtigheid
doet, is rechtvaardig,
gelijk híj rechtvaardig is.
8 Die de zonde doet, is uit
den duivel; want de duivel
zondigt van den beginne.
Hiertoe is de Zoon van
God geopenbaard geworden,
opdat hij de werken
des duivels verbreken zou.
9 Een iegelijk, die uit God
geboren is, doet de zonde
niet; want zijn zaad blijft
in hem, en hij kan niet
zondigen, omdat hij uit
10 God geboren is. Hierin zijn
de kinderen Gods en de
kinderen des duivels openbaar:
een iegelijk, die de
gerechtigheid niet doet, is
niet uit God, en die zijnen
broeder niet liefheeft.
11 Want dit is de boodschap,
die gij van den beginne gehoord
hebt, dat wij elkan-
12 der zouden liefhebben; niet
gelijk Kaïn, die uit den
booze was, en zijnen broeder
doodsloeg; en waarom
sloeg hij hem dood? omdat
zijne werken boos waren,
en die van zijnen broeder
rechtvaardig.
13 Verwondert u niet, [b]
broeders! indien de wereld
14 u haat. Wij weten, dat wij
uit den dood in het leven
zijn overgegaan, omdat wij
de broeders liefhebben; die
den broeder[c] niet liefheeft,
15 blijft in den dood. Een iegelijk,
die zijnen broeder
haat, is een moordenaar;
en gij weet, dat geen moordenaar
het eeuwige leven
heeft in zich blijvende.
16 Hieraan hebben wij de
liefde gekend, dat híj zijn
leven voor ons gesteld
heeft; en wíj zijn schuldig
het leven voor de broeders

[a]) Lett. „wetteloosheid." — [b]) R. v. b. „mijne." — [c]) V. l. w. „den broeder."

17 te stellen. Wie nu het goed
der wereld heeft, en zijnen
broeder gebrek ziet lijden,
en zijn hart [a] voor hem
sluit, hoe blijft de liefde
Gods in hem?
18 [b] Kinderen! laat ons niet
liefhebben met den woorde,
noch met de tong, maar
met de daad en waarheid.
19 En hieraan zullen wij er-
kennen [c], dat wij uit de
waarheid zijn, en zullen
wij onze harten overtuigen
20 voor hem, dat, indien ons
hart [ons] veroordeelt, God
meerder is dan ons hart,
en hij alle dingen weet.
21 Geliefden! indien ons hart
ons niet veroordeelt, zoo
hebben wij vrijmoedigheid
22 tot God; en wat wij ook
bidden, ontvangen wij van
hem, omdat wij zijne ge-
boden bewaren, en doen
wat voor hem welbehage-
23 lijk is. En dit is zijn gebod,
dat wij gelooven in den
naam van zijnen Zoon Je-
zus Christus, en elkander
liefhebben, gelijk hij ons
een gebod gegeven heeft.
24 En die zijne geboden be-
waart, blijft in hem en hij
in hem; en hieruit erken-
nen wij, dat hij in ons
blijft, uit den Geest, dien
hij ons gegeven heeft.

IV. — Geliefden! gelooft niet
iederen geest, maar be-
proeft de geesten, of zij uit
God zijn; want vele valsche
profeten zijn uitgegaan in
2 de wereld. Hieraan kent gij
den Geest van God: iedere
geest, die Jezus Christus
als in het vleesch gekomen
3 belijdt, is uit God; en iedere
geest, die niet Jezus Chris-
tus als in het vleesch geko-
men [d] belijdt, is niet uit
God; en dit is de [geest]
van den antichrist, wel-
ken [e] gij gehoord hebt, dat
komen zal, en hij is nu
reeds in de wereld.
4 Gij zijt uit God, kinde-
ren! en hebt hen overwon-
nen, omdat hij, die in u is,
meerder is dan die in de
5 wereld is. Zíj zijn uit de
wereld; daarom spreken
zij uit de wereld, en de
6 wereld hoort hen. Wíj zijn
uit God; die God kent,
hoort ons; die niet uit God
is, hoort ons niet. Hieruit
kennen wij den geest der

[a]) Lett. „zijne ingewanden.” — [b]) R. v. b. „Mijne.” — [c]) R. „erkennen wij.” — [d]) V. l. w. „Christus als in het vleesch gekomen.” — [e]) Namelijk „welken geest.”

waarheid en den geest der
dwaling.
7 Geliefden! laat ons elk-
ander liefhebben, want de
liefde is uit God; en een
iegelijk, die liefheeft, is uit
God geboren, en kent God.
8 Die niet liefheeft, heeft
God niet gekend; want
9 God is liefde. Hierin is de
liefde Gods jegens ons ge-
openbaard, dat God zijnen
eeniggeboren Zoon in de
wereld gezonden heeft, op-
dat wij zouden leven door
10 hem. *Hierin* is de liefde,
niet dat wíj God liefgehad
hebben, maar dat híj ons
heeft liefgehad, en zijnen
Zoon gezonden heeft als
het zoenoffer voor onze
zonden.
11 Geliefden! indien God
ons alzoo heeft liefgehad,
dan zijn wíj ook schuldig
elkander lief te hebben.
12 Niemand heeft ooit God
aanschouwd. Indien wij
elkander liefhebben, dan
blijft God in ons, en zijne
liefde is in ons volmaakt.
13 Hieraan erkennen wij, dat
wij in hem blijven, en hij in
ons, dat hij ons van zijnen
14 Geest gegeven heeft. En
wíj hebben aanschouwd, en
getuigen, dat de Vader den
Zoon gezonden heeft tot
Heiland der wereld.
15 Al wie belijden zal, dat
Jezus de Zoon van God is,
God blijft in hem, en hij in
16 God. En wij hebben erkend
en geloofd de liefde, die
God tot ons heeft. God is
liefde; en die in de liefde
blijft, blijft in God, en God
17 in hem. Hierin is de liefde
bij ons volmaakt gewor-
den, opdat wij vrijmoedig-
heid hebben in den dag des
oordeels, dat, gelijk híj is,
ook wíj zijn in deze wereld.
18 In de liefde is geen vrees,
maar de volmaakte liefde
drijft de vrees uit; want de
vrees heeft pijn, en die
vreest, is niet volmaakt in
19 de liefde. Wij hebben hem
lief, omdat hij ons eerst
heeft liefgehad.
20 Zoo iemand zegt: Ik heb
God lief, en hij haat zijnen
broeder, die is een leuge-
naar; want die zijnen broe-
der niet liefheeft, dien hij
gezien heeft, hoe kan hij
God liefhebben, dien hij
21 niet gezien heeft? En dit
gebod hebben wij van hem:
dat, die God liefheeft, ook
zijnen broeder moet lief-
hebben.

V. — *Een* iegelijk, die ge-

looft, dat Jezus is de Chris-
tus, die *is uit God geboren*;
en een iegelijk, die lief-
heeft dengene, die geboren
heeft, die heeft ook lief
dengene, die uit hem ge-
2 boren is. Hieraan erken-
nen wij, dat wij de kinde-
ren Gods liefhebben, wan-
neer wij God liefhebben,
en zijne geboden bewaren.
3 Want dit is de liefde Gods,
dat wij zijne geboden be-
waren; en zijne geboden
4 zijn niet zwaar. Want al
wat uit God geboren is,
overwint de wereld; en dit
is de overwinning, die de
wereld overwonnen heeft:
5 ons geloof. Wie is het, die
de wereld overwint, dan
die gelooft, dat Jezus is
de Zoon van God.
6 Deze is het, die gekomen
is door water en bloed, Je-
zus, de Christus; niet door
het water alleen, maar door
het water en het bloed. En
de Geest is het, die getuigt,
omdat de Geest de waar-
7 heid is. Want drie zijn er
8 die getuigen: [a] de Geest en
het water en het bloed; en
deze drie zijn eenstemmig.
9 Indien wij de getuigenis
der menschen aannemen,
de getuigenis van God is
meerder; want dit is de ge-
tuigenis van God, die hij
getuigd heeft betreffende
10 zijnen Zoon. Die in den
Zoon van God gelooft, heeft
de getuigenis in zichzel-
ven; die God niet gelooft,
heeft hem tot een leuge-
naar gemaakt, omdat hij
niet geloofd heeft de ge-
tuigenis, die God getuigd
heeft betreffende zijnen
11 Zoon. En dit is de getuige-
nis: dat God ons het eeu-
wige leven gegeven heeft,
en dat leven is in zijnen
12 Zoon. Die den Zoon heeft,
heeft het leven; die den
Zoon van God niet heeft,
heeft het leven niet.
13 Deze dingen heb ik u ge-
schreven, [b] opdat gij weet,
dat gij het eeuwige leven
hebt, gij die [c] in den naam
van den Zoon Gods gelooft.
14 En dit is de vrijmoedig-
heid, die wij tot hem heb-
ben, dat, zoo wij iets bid-
den naar zijnen wil, hij ons

[a]) R. v. b. „in den hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest; en *deze drie zijn één*; en drie zijn er, *die getuigen op de aarde*.” — [b]) R. v. b. „die gelooft in den naam des Zoons van God.” — [c]) R. „en opdat gij gelooft.”

15 hoort. En indien wij weten,
dat hij ons hoort, wat wij
ook bidden, zoo weten wij,
dat wij de beden hebben,
die wij van hem gebeden
hebben.
16 Indien iemand zijnen
broeder ziet zondigen een
zonde niet tot den dood, hij
zal bidden; en hij zal hem
het leven geven, dengenen,
die niet tot den dood zon-
digen. Er is zonde tot den
dood; voor die zeg ik niet,
17 dat hij bidden zal. Alle on-
gerechtigheid is zonde; en
er is zonde niet tot den
18 dood. Wij weten, dat een
iegelijk, die uit God gebo-
ren is, niet zondigt; maar
die uit God geboren is, be-
waart zichzelven, en de
booze tast hem niet aan.
19 Wij weten, dat wij uit God
zijn, en de geheele wereld
20 in den booze ligt. En wij
weten, dat de Zoon van
God gekomen is, en ons
het verstand gegeven heeft,
opdat wij den Waarachtige
kennen, en wij zijn in den
Waarachtige, in zijnen
Zoon Jezus Christus. Deze
is de waarachtige God en
het eeuwige leven.
21 Kinderen! bewaart uzel-
ven van de afgoden.[a]

DE TWEEDE BRIEF

VAN

JOHANNES.

---

1 De oudste aan de uitver-
korene vrouwe en aan hare
kinderen, die ik liefheb in
de waarheid; en niet alleen
ik, maar ook allen, die de
waarheid gekend hebben,
2 om de waarheid, die in ons
blijft, en met ons zijn zal

[a]) R. v. b. „Amen."

3 tot in eeuwigheid: genade,
barmhartigheid, vrede zal
met u[a] zijn van God den
Vader, en van den Heer[b]
Jezus Christus, den Zoon
des Vaders, in waarheid
en liefde.
4 Ik heb mij zeer verblijd,
dat ik van uwe kinderen
gevonden heb, die in de
waarheid wandelen, gelijk
wij een gebod ontvangen
5 hebben van den Vader. En
nu bid ik u, o vrouwe! niet
als schreef ik u een nieuw
gebod, maar dat, 'twelk
wij van den beginne gehad
hebben: dat wij elkander
6 liefhebben. En dit is de
liefde, dat wij naar zijne
geboden wandelen. Dit is
het gebod, gelijk gij van
den beginne gehoord hebt,
dat gij daarin zoudt wande-
7 len. Want er zijn vele ver-
leiders uitgegaan in de we-
reld, die niet Jezus Chris-
tus als in het vleesch geko-
men belijden. Deze is de
verleider en de antichrist.
8 Ziet toe op uzelven, op-
dat wij[c] niet verliezen het-
geen wij[c] gearbeid heb-
ben, maar vollen loon mo-
9 gen ontvangen. Een iege-
lijk, die verder gaat,[d] en
niet blijft in de leer van
Christus, die heeft God
niet. Die in de leer[e] blijft,
die heeft én den Vader én
10 den Zoon. Indien iemand
tot u komt, en deze leer
niet brengt, ontvangt hem
niet in huis, en zegt tot
hem niet: Wees gegroet!
11 want die tot hem zegt:
Wees gegroet! heeft ge-
meenschap met zijne booze
werken.
12 Hoewel ik vele dingen
aan u te schrijven heb, heb
ik het niet willen doen met
papier en inkt; want[f] ik
hoop tot u te komen en van
mond tot mond te spreken,
opdat onze[g] blijdschap vol-
13 komen zij. De kinderen
uwer uitverkorene zuster
groeten u.[h]

---

[a]) S. l. „met ons." — [b]) S. l. w. „den Heer." — [c]) V. l. „gij." — [d]) R. „overtreedt." — [e]) R. v. b. „van Christus." — [f]) R. „maar." — [g]) V. l. „uwe." — [h]) R. v. b. „Amen."

DE DERDE BRIEF

VAN

JOHANNES.

---

1 De oudste aan den ge-
liefden Gajus, dien ik lief-
heb in de waarheid.
2 Geliefde! ik wensch, dat
het u in alle dingen wél-
ga, en dat gij gezond zijt,
gelijk het uwe ziel wél-
3 gaat. Want ik heb mij zeer
verblijd, toen er broeders
kwamen, en getuigenis van
uwe waarheid gaven, hoe
gij in de waarheid wandelt.
4 Ik heb geen grootere blijd-
schap dan deze, dat ik
hoor, dat mijne kinderen
in de waarheid wandelen.
5 Geliefde! gij handelt trouw
in al hetgeen gij aan de
broeders doet, en dat aan [a]
6 vreemden, die van uwe
liefde getuigenis gegeven
hebben, in tegenwoordig-
heid der gemeente; en gij
zult wél doen, als gij hen
Gode waardig uitgeleide
7 doet; want zij zijn voor den [b]
Naam uitgegaan, niets ne-
mende van die uit de vol-
8 ken. Wij dan zijn schuldig
dezulken te ontvangen, op-
dat wij medearbeiders van
9 de waarheid worden. Ik heb
aan de gemeente iets [c] ge-
schreven; maar Diótrefes,
die onder hen gaarne de
eerste zou zijn, neemt ons
10 niet aan. Daarom zal ik, als
ik kom, in gedachtenis
brengen zijne werken, die
hij doet, met booze woor-
den tegen ons snaterende;
en hiermede niet tevreden,
neemt hij zelf de broeders
niet op, en die het wil-
len [doen], verhindert hij,
en werpt [hen] uit de ge-
meente.
11 Geliefde! volg niet het
kwade na, maar het goede.
Die goed doet, is uit God; [d]

---

[a]) R. v. b. „de." — [b]) R. „zijnen." — [c]) R. l. w. „iets." — [d]) R. v. b. „maar."

die kwaad doet, heeft God
12 niet *gezien*. Aan Demétrius
is getuigenis gegeven door
allen, en door de waarheid
zelve; en ook wij geven
[hem] getuigenis, en gij
weet, dat onze getuigenis
waar is.
13 Ik had u [a] veel te schrij-
ven, maar ik wil u niet
schrijven met inkt en pen;
14 doch ik hoop u weldra te
zien, en wij zullen van
mond tot mond spreken.
15 Vrede [zij] u! De vrienden
groeten u. Groet de vrien-
den bij name.

DE BRIEF

VAN

JUDAS.

---

1 Judas, een slaaf van Je-
zus Christus en broeder
van Jakobus, aan de ge-
roepenen, in God [den] Va-
der geliefd [b] en in [c] Jezus
2 Christus bewaard: barm-
hartigheid en vrede en
liefde worde u vermenig-
vuldigd!
3 Geliefden! allen ijver
hebbende om u te schrij-
ven over ons [d] gemeen-
schappelijk heil, ben ik
genoodzaakt geworden u
te schrijven en te verma-
nen, dat gij strijdt voor het
geloof, hetwelk eenmaal
den heiligen is overgele-
4 verd. Want sommige men-
schen zijn binnengeslopen,
die reeds te voren tot dit
oordeel opgeschreven zijn,
goddeloozen, die de ge-
nade onzes Gods verande-
ren in ontuchtigheid, en
onzen eenigen Meester [e] en

---

[a]) R. l. w. „u." — [b]) R. „geheiligd." — [c]) Of misschien „door." — [d]) R. „het." — [e]) Zie de noot op Luk. II: 29.

Heer, Jezus Christus, ver-
loochenen.[a]
5 Doch ik wil u indachtig
maken, u die eenmaal al-
les[b] wist, dat de Heer,
het volk uit Egypteland
verlost hebbende, ander-
maal hen, die niet geloof-
6 den, verdorven heeft. En
de engelen, die hunnen
oorspronkelijken toestand
niet bewaard, maar hunne
eigene woonstede verlaten
hebben, heeft Hij tot het
oordeel des grooten dags
met eeuwige ketenen on-
der de duisternis bewaard;
7 gelijk Sodom en Gomorra
en de steden daar omheen,
die op gelijke wijze als de-
zen hoereerden, en ander
vleesch achterna gingen,
als een voorbeeld voorge-
steld zijn, dragende de
straf des eeuwigen vuurs.
8 Desgelijks evenwel veront-
reinigen ook deze droo-
mers het vleesch, en ver-
werpen de heerschappij,
en lasteren de heerlijk-
9 heden. Maar Michaël, de
aartsengel, toen hij met
den duivel twistte, en in
woordenstrijd was over het
lichaam van Mozes, durfde
geen oordeel van lastering
tegen [hem] uitbrengen,
maar zeide: [De] Heer be-
10 straffe u! Maar dezen, al
wat zij niet kennen, laste-
ren zij; en al wat zij van
nature weten, gelijk de
redelooze dieren, daarin
11 verderven zij zich. Wee
hun, want zij zijn den weg
van Kaïn ingegaan; en
voor loon hebben zij zich
in de dwaling van Bileam
gestort, en zijn in de te-
genspreking van Korach
12 omgekomen. Dezen zijn
vlekken in uwe liefdemaal-
tijden, zonder vreeze met
[u] brassende en zichzel-
ven weidende; [zij zijn] wa-
terlooze wolken, die door
de winden worden meege-
voerd; boomen in den laten
herfst, zonder vrucht, twee-
maal gestorven, ontwor-
13 teld; wilde baren der zee,
die hunne eigene schande
opschuimen; dwaalsterren,
voor wie de donkerheid der
duisternis tot in eeuwig-
14 heid bewaard wordt. En
ook Henoch, de zevende
van Adam af, heeft van
dezen geprofeteerd, zeg-
gende: Zie, [de] Heer is

[a]) *R. „onzen eenigen Meester, God, en den Heer Jezus Christus verloochenen."* — [b]) R. „dit."

gekomen met zijne heilige
15 duizendtallen, om gericht
te houden tegen allen, en al
de goddeloozen onder hen
te bestraffen over al hunne
werken der goddeloosheid,
die zij goddelooslijk gedaan
hebben, en over al de
harde [woorden], die goddelooze
zondaars tegen
hem gesproken hebben.
16 Dezen zijn murmureerders,
klagers over hun lot,
naar hunne begeerlijkheden
wandelende; en hun
mond spreekt opgeblazen
woorden, en zij bewonderen
de personen om des
voordeels wil.
17 Maar gij, geliefden! gedenkt
der woorden, te voren
gesproken door de
apostelen van onzen Heer
18 Jezus Christus, dat zij u
zeiden, dat er aan het einde
des tijds[a] spotters zouden
zijn, die naar hunne eigene
goddelooze begeerlijkheden
19 den[b] wandelen. Dezen zijn
het, die zich[c] afscheiden,
natuurlijke [menschen], die
den Geest niet hebben.
20 Maar gij, geliefden! uzelven
opbouwende op uw
allerheiligst geloof, biddende
in den Heiligen
21 Geest, bewaart uzelven in
de liefde Gods, verbeidende
de barmhartigheid onzes
Heeren Jezus Christus
22 ten eeuwigen leven. En bestraft
hen, die tegensprekers;[d]
23 redt anderen door
vrees, [hen] uit het vuur
rukkende; en haat zelfs het
kleed, dat door het vleesch
bevlekt is.
24 Hem nu, die machtig is,
u voor struikelen te bewaren,
en onberispelijk te
stellen voor zijne heerlijkheid
25 met blijdschap, den
eenigen God, onzen Heiland,
door Jezus Christus,
onzen Heer,[e] [zij] heerlijkheid,[f]
majesteit, kracht en
macht, vóór alle eeuwen,[g]
én nu, én tot in alle eeuwigheid.
Amen.

---

a) R. „in den laatsten tijd." — *b*) Lett. begeerlijkheden der goddeloosheden. — *c*) R. „zichzelven." — *d*) R. „En ontfermt u wel over sommigen, onderscheid makende." — *e*) R. l. w. „door Jezus Christus, onzen Heer." — *f*) R. v. b. „en." — *g*) R. l. w. „vóór alle eeuwen."

DE

OPENBARING.

I. — Openbaring van Jezus
Christus, die God hem
gegeven heeft, om zijnen
slaven te toonen hetgeen
haast geschieden moet; en
hij heeft het door zijnen en-
gel gezonden en te kennen
gegeven aan zijnen slaaf
2 Johannes, die het woord
Gods betuigd heeft, en de
getuigenis van Jezus Chris-
tus, al wat hij gezien heeft.
3 Welgelukzalig hij, die
leest, en zij, die hooren de
woorden der profetie, en
die bewaren hetgeen daar-
in geschreven is; want de
tijd is nabij!
4 Johannes aan de zeven
gemeenten, die in Azië
zijn: genade [zij] u en vrede
van Hem, die is, en die
was, en die komt; en van
de zeven Geesten, die voor
5 zijnen troon zijn; en van
Jezus Christus, den getrou-
wen Getuige, den Eerst-
geborene uit de dooden, en
den Overste van de konin-
gen der aarde. Hem, die
ons liefheeft, en ons van
onze zonden gewasschen
6 heeft in zijn bloed, en ons
gemaakt heeft tot een ko-
ninkrijk, tot priesters voor
zijnen God en Vader, hem
[zij] de heerlijkheid en de
kracht tot in alle eeuwig-
heid! Amen.
7 Ziet, hij komt met de
wolken, en *alle oog* zal
hem zien, ook zij die hem
doorstoken hebben; en alle
stammen des lands zullen
over hem weeklagen. Ja,
amen!
8 Ik ben de alpha en de
oméga, zegt [de] Heere
God, die is, en die was, en
die komt, de *Almachtige.*
9 Ik, Johannes, uw broeder
en medegenoot in de ver-
drukking en in het konink-
rijk en in de volharding in
Jezus, was op het eiland,
genaamd Patmos, om het
woord Gods en de getui-
genis van Jezus Christus.

10 Ik was *in den Geest* op
den dag des Heeren; en
ik hoorde achter mij een
groote stem als van een
11 bazuin, zeggende: Hetgeen
gij ziet, schrijf dat in een
boek, en zend het aan de
zeven gemeenten: naar
Efeze, en naar Smyrna,
en naar Pérgamus, en naar
Thyatíre, en naar Sardis,
en naar Filadelfia, en naar
Laodicéa.
12 En ik keerde mij om, om
te zien de stem, die met
mij sprak; en mij omge-
keerd hebbende, zag ik
13 zeven gouden luchters; en
in het midden van de zeven
luchters een, den Zoon des
menschen [a] gelijk, bekleed
met een lang kleed tot de
voeten, en omgord aan de
borsten met een gouden
14 gordel; en zijn hoofd en
haar [was] wit als witte
wol, gelijk sneeuw; en zijne
oogen als een vlam vuurs;
15 en zijne voeten [waren]
blinkend koper gelijk, als
gloeiden zij in een oven;
en zijne stem als een stem
16 van vele wateren; en hij
had in zijne rechterhand
zeven sterren; en uit zijnen
mond ging een scherp,
tweesnijdend zwaard; en
zijn aangezicht [was], ge-
lijk de zon schijnt in hare
kracht.
17 En toen ik hem zag, viel
ik als dood aan zijne voe-
ten; en hij legde zijne rech-
terhand op mij, zeggende:
Vrees niet; ik ben de eerste
18 en de laatste, en de le-
vende; en ik ben dood ge-
weest, en zie, ik ben levend
tot in alle eeuwigheid; en
ik heb de sleutels van den
19 dood en den hades. [b] Schrijf
dan hetgeen gij gezien
hebt, en hetgeen is, en
hetgeen geschieden zal na
20 deze dingen. De verbor-
genheid der zeven sterren,
die gij gezien hebt in mijne
rechterhand en de zeven
gouden luchters: de zeven
sterren zijn engelen der
zeven gemeenten, en de
zeven luchters zijn zeven
gemeenten.
II. — Schrijf aan den engel
der gemeente te Efeze: Dit
zegt hij, die de zeven ster-
ren in zijne rechterhand
houdt, die in het midden
der zeven gouden luchters
2 wandelt: Ik weet uwe wer-

[a]) Of „eens menschen zoon," zie Dan. VII: 13. — [b]) Plaats, waar de zielen der menschen na den dood heengaan.

ken, en uwen *arbeid*, en
uwe volharding, en dat gij
de boozen niet kunt ver-
dragen; en gij hebt be-
proefd degenen, die zeg-
gen, dat zij apostelen zijn,
en het niet zijn, en hebt
hen leugenaars bevonden;
3 en gij hebt volharding, en
gij hebt verdragen om
mijns naams wil, en zijt
4 niet moede geworden. Maar
ik heb tegen u, dat gij uwe
eerste liefde hebt verlaten.
5 Gedenk dan, waarvan gij
afgevallen zijt, en bekeer
u, en doe de eerste werken;
en zoo niet, ik kom [a] tot u,
en zal uwen luchter van
zijne plaats wegnemen, *in-
dien gij u niet bekeert.*
6 Maar dit hebt gij, dat gij
de werken der Nicolaïeten
haat, die ík ook haat.
7 Wie ooren heeft, die
hoore, wat de Geest tot de
gemeenten zegt. Wie over-
wint, dien zal ik te eten
geven van den boom des
levens, die in het paradijs
Gods is.
8 En schrijf aan den engel
der gemeente te Smyrna:
Dit zegt de eerste en de
laatste, die dood geweest
9 en *levend geworden* is. Ik
weet [b] uwe verdrukking en
uwe armoede, (maar gij zijt
rijk) en de lastering van
hen, die zeggen, dat zij
Joden zijn, en zij zijn het
niet, maar zijn een sy-
10 nagoge des satans. Vrees
niets van hetgeen gij lij-
den zult. Zie, de duivel zal
[sommigen] van u in de
gevangenis werpen, opdat
gij beproefd wordt; en gij
zult een verdrukking heb-
ben van tien dagen. Wees
getrouw tot den dood, en
ik zal u de kroon des
levens geven.
11 Wie ooren heeft, die
hoore, wat de Geest tot de
gemeenten zegt. Die over-
wint, zal op geenerlei wijze
van den tweeden dood be-
schadigd worden.
12 En schrijf aan den engel
der gemeente te Pérgamus:
Dit zegt hij, die het scherp,
tweesnijdend zwaard heeft:
13 Ik weet waar gij woont,
daar waar de troon des
satans [is]; en aan mijnen
naam houdt gij vast, en
mijn geloof hebt gij niet
verloochend, ook in de da-
gen, waarin Antipas mijn

[a]) S. v. b. „haastelijk." — [b]) S. v. b. „uwe werken en."

getrouwe getuige [was], die
gedood werd bij u, daar
14 waar de satan woont. Maar
ik heb weinige dingen
tegen u: dat gij aldaar
hebt, die de leer van Bileam houden, die Balak
leerde den zonen Israëls
een aanstoot voor te werpen, om afgodenoffer te
15 eten en te hoereeren. Zoo
hebt gij ook desgelijks, die
de leer der Nicolaïeten
16 houden. Bekeer u dan; en
zoo niet, ik kom haastelijk
tot u, en ik zal tegen hen
krijgvoeren met het zwaard
mijns monds.
17 Wie ooren heeft, die
hoore, wat de Geest tot de
gemeenten zegt. Die overwint, ik zal hem geven van
het manna, dat verborgen
is, en ik zal hem geven een
witten keursteen, en op
den keursteen een nieuwen
naam geschreven, welken
niemand kent, dan die hem
ontvangt.
18 En schrijf aan den engel
der gemeente te Thyatíre:
Dit zegt de Zoon van God,
die zijne oogen heeft als
een vlam vuurs, en zijne
voeten [zijn] aan blinkend
19 koper gelijk: Ik weet uwe
werken, en uwe liefde, en
uw geloof, en uwe dienst,
en uwe volharding, en [dat]
uwe laatste werken meer
20 [zijn] dan de eerste. Maar
ik heb tegen u, dat gij de
vrouw Isébel, die zich een
profetes noemt, laat begaan; en zij leert en verleidt mijne slaven om te
hoereeren en afgodenoffer
21 te eten. En ik heb haar tijd
gegeven, opdat zij zich bekeere; en zij wil zich van
hare hoererij niet bekeeren.
22 Zie, ik werp haar op een
bed, en die met haar overspel bedrijven, in groote
verdrukking, zoo zij zich
niet bekeeren van hunne
23 werken; en hare kinderen
zal ik door den dood ombrengen [a]; en al de gemeenten zullen weten, dat ík
het ben, die nieren en harten doorzoek; en ik zal u
geven een iegelijk naar
24 uwe werken. Maar tot u
zeg ik, tot de overigen te
Thyatíre, zoovelen deze
leer niet hebben, die de
diepten des satans, gelijk
zij zeggen, niet gekend
hebben: ik leg op u geen

[a]) Lett. „door den dood dooden."

25 anderen last; alleenlijk het-
geen gij hebt, houdt dat
26 vast, totdat ik kom. En die
overwint, en mijne werken
tot het einde toe bewaart,
ik zal hem macht geven
27 over de volken; en hij zal
hen weiden met een ijzeren
staf, gelijk pottebakkers-
vaten verbrijzeld worden,
gelijk ook ik van mijnen
28 Vader ontvangen heb; en
ik zal hem de morgenster
geven.
29 Wie ooren heeft, die
hoore, wat de Geest tot de
gemeenten zegt.
III. — En schrijf aan den en-
gel der gemeente te Sardis:
Dit zegt hij, die de zeven
Geesten Gods *heeft en* de
zeven sterren: Ik weet uwe
werken, dat gij den naam
hebt van te leven, en gij
2 zijt dood. Wees waakzaam,
en versterk het overige,
dat op het punt is van te
sterven; want ik heb uwe
werken niet volkomen ge-
vonden voor mijnen God.
3 Gedenk dan, hoe gij het
ontvangen en gehoord hebt,
en bewaar het, en bekeer
u. Indien gij dan niet
waakt, zal ik tot u komen
als een dief, en gij zult niet
weten, in welke ure ik tot
4 u komen zal. Maar gij hebt
weinige namen te Sardis,
die hunne kleederen niet
bevlekt hebben; en zij zul-
len met mij wandelen in
witte [kleederen], want zij
5 zijn het waardig. Wie over-
wint, die zal bekleed wor-
den met witte kleederen,
en ik zal zijnen naam
geenszins uitdoen uit het
boek des levens, en ik zal
zijnen naam belijden voor
mijnen Vader en voor zijne
engelen.
6 Wie ooren heeft, die
hoore, wat de Geest tot de
gemeenten zegt.
7 En schrijf aan den engel
der gemeente te Filadelfia:
Dit zegt de Heilige, de
Waarachtige, die den sleu-
tel Davids heeft, die opent
en niemand zal sluiten, en
die sluit en niemand zal
8 openen: Ik weet uwe wer-
ken, zie, ik heb een geo-
pende deur voor u gegeven,
die niemand kan sluiten;
want gij hebt kleine kracht,
en gij hebt mijn woord be-
waard, en mijnen naam
9 niet verloochend. Zie, ik
geef [eenigen] uit de sy-
nagoge des Satans, die zeg-
gen, dat zij Joden zijn, en
het niet zijn, maar liegen;

zie, ik zal maken, dat zij
komen en zich neerbuigen
voor uwe voeten, en beken-
nen, dat ík u heb liefgehad.
10 Omdat gij het woord mijner
volharding bewaard hebt,
zoo zal ík ook u bewaren
uit de ure der verzoeking,
die over het geheele aard-
rijk komen zal, om te ver-
zoeken, die op de aarde
11 wonen. Ik kom haastelijk;
houd wat gij hebt, opdat
niemand uwe kroon neme.
12 Die overwint, ik zal hem
maken tot een pilaar in den
tempel mijns Gods, en hij
zal niet meer daaruit gaan;
en ik zal op hem schrijven
den naam mijns Gods, en
den naam der stad mijns
Gods, des nieuwen Jeru-
zalems, dat uit den hemel
afdaalt van mijnen God,
en mijnen nieuwen naam.
13 Wie ooren heeft, die
hoore, wat de Geest tot
de gemeenten zegt.
14 En schrijf aan den engel
der gemeente te Laodicéa:
Dit zegt de Amen, de ge-
trouwe en waarachtige Ge-
tuige, het Begin der schep-
15 ping Gods: Ik weet uwe
werken, dat gij noch koud
zijt, noch heet. Och! of gij
16 koud waart of heet! Zoo
dan, omdat gij lauw zijt,
en noch koud noch heet,
zal ik u uit mijnen mond
17 spuwen. Omdat gij zegt:
ik ben rijk, en verrijkt, en
heb aan geen ding gebrek;
en gij weet niet, dat gij zijt
ellendig en jammerlijk en
18 arm en blind en naakt; zoo
raad ik u goud van mij te
koopen, beproefd in het
vuur, opdat gij rijk wordt,
en witte kleederen, opdat
gij bekleed wordt, en de
schande uwer naaktheid
niet openbaar worde, en
oogenzalf om uwe oogen
te zalven, opdat gij ziet.
19 Allen, die ik liefheb, be-
straf en kastijd ik; wees
dan ijverig en bekeer u.
20 Zie, ik sta aan de deur en
ik klop; indien iemand
mijne stem hoort en de
deur opendoet, ik zal tot
hem inkomen, en met hem
het avondbrood eten, en
21 hij met mij. Die overwint,
ik zal hem geven met mij
te zitten in mijnen troon,
gelijk ook ík overwonnen,
en mij gezet heb met mij-
nen Vader in zijnen troon.
22 Wie ooren heeft, die
hoore, wat de Geest tot
de gemeenten zegt.

IV. — Na dezen zag ik, en ziet,

een deur [was] geopend
in den hemel, en de eerste
stem, *die ik* gehoord had,
als van een bazuin met mij
sprekende, zeide: Kom hier
op, en ik zal u toonen, het-
geen na dezen geschieden
2 moet. En terstond was ik
in den Geest; en ziet, een
troon stond in den hemel,
en er zat een op den troon;
3 en die daarop zat [was]
in het aanzien een jaspis-
en sardius-steen gelijk,
en rondom den troon [was]
een regenboog, in het aan-
zien een smaragd gelijk;
4 en rondom den troon [wa-
ren] vier en twintig tronen,
en op de tronen zaten vier
en twintig oudsten, be-
kleed met witte kleederen,
en op hunne hoofden gou-
5 den kronen. En van den
troon gingen uit blikse-
men en stemmen en don-
derslagen; en zeven vurige
lampen brandden voor den
troon, welke zijn de zeven
6 Geesten Gods. En voor den
troon [was] als een glazen
zee, gelijk kristal; en in
het midden des troons en
rondom den troon vier die-
ren, vol oogen van voren
7 en van achteren. En het
eerste dier [was] een leeuw
gelijk, en het tweede dier
een kalf gelijk, en het der-
de dier had het aangezicht
als van een mensch, en het
vierde dier [was] een vlie-
8 genden arend gelijk. En de
vier dieren hadden elk een
voor zich zes vleugelen;
rondom en van binnen wa-
ren zij vol oogen, en zij
hebben geen rust dag en
nacht, zeggende: Heilig,
heilig, heilig, Heer, God,
Almachtige, die was, en
9 die is, en die komt! En
wanneer de dieren heerlijk-
heid en eer en dankzeg-
ging zullen geven aan Hem,
die op den *troon zit*, die
leeft tot in alle eeuwigheid,
10 dan zullen de vier en twin-
tig oudsten nedervallen
voor Hem, die op den troon
zit, en Hem aanbidden, die
leeft tot in alle eeuwig-
heid, en hunne kronen ne-
derwerpen voor den troon,
11 zeggende: Gij zijt waardig,
o onze Heer en onze God!
te ontvangen de heerlijk-
heid en de eer en de kracht;
want Gij hebt alle dingen
geschapen, en door uwen
wil waren zij, en zijn zij
geschapen geworden.
V. — En ik zag in de rechter-
hand van Hem, die op den

troon zat, een boek, be-
schreven van binnen en
van buiten, met zeven ze-
2 gelen verzegeld. En ik zag
een sterken engel, roepen-
de met groote stem: Wie
[is] waardig het boek te
openen en zijne zegelen te
3 verbreken? En niemand
in den hemel, noch op de
aarde, noch onder de aarde
kon het boek openen, noch
4 het bezien. En ik weende
zeer, omdat niemand waar-
dig bevonden was, het
boek te openen, noch het
5 te bezien. En een van de
oudsten zeide tot mij: Ween
niet, zie, de leeuw uit den
stam van Juda, de wortel
Davids, heeft overwonnen,
om het boek te openen en
zijne zeven zegelen.
6 En ik zag in het midden
van den troon en van de
vier dieren, en in het mid-
den van de oudsten, een
Lam, staande als geslacht,
hebbende zeven hoornen
en zeven oogen, welke zijn
de zeven Geesten Gods,
uitgezonden over de ge-
7 heele aarde. En het kwam,
en nam het uit de rechter-
hand van Hem, die op den
8 troon zat. En toen het dat
boek genomen had, vielen
de vier dieren en de vier en
twintig oudsten voor het
Lam neder, hebbende [a] elk
een harp en gouden scha-
len vol reukwerk, welke
zijn de gebeden der heili-
9 gen. En zij zingen een
nieuw lied, zeggende: Gij
zijt waardig het boek te
nemen, en zijne zegelen te
openen; want gij zijt ge-
slacht, en hebt Gode ge-
kocht met uw bloed uit
alle geslacht en taal en
10 volk en natie, en hebt
hen gemaakt koningen en
priesters voor onzen God;
en zij zullen over de aarde
heerschen!
11 En ik zag, en ik hoorde
een stem van vele engelen
rondom den troon en de
dieren en de oudsten, en
hun getal was tiendui-
zend maal tienduizend en
duizend maal duizend,
12 zeggende met een groote
stem: Het Lam, dat ge-
slacht is, is waardig te
ontvangen de kracht, en
rijkdom, en wijsheid, en
sterkte, en eer, en heer-
lijkheid, en dankzegging.

[a]) „Hebbende" slaat alleen op oudsten.

13 En alle schepsel, dat in
den hemel en op de aarde
en onder de aarde, en op de
zee is, en alles wat daarin
is, hoorde ik zeggen: Hem,
die op den troon zit, en het
Lam, [zij] de dankzegging,
en de eer, en de heerlijk-
heid, en de kracht tot in
14 alle eeuwigheid. En de vier
dieren zeiden: Amen. En
de oudsten vielen neder
en aanbaden.

VI. — En ik zag, toen het
Lam één van de zeven ze-
gelen opende, en ik hoorde
één van de vier dieren zeg-
gen met een stem als een
donderslag: Kom en zie![a]
2 En ik zag; en zie, een wit
paard, en die daarop zat,
had een boog; en hem werd
een kroon gegeven, en hij
ging uit overwinnende en
om te overwinnen.
3 En toen het 't tweede
zegel opende, hoorde ik
het tweede dier zeggen:
4 Kom en zie! En een ander
paard, dat rood was, ging
uit; en aan hem, die daar-
op zat, werd gegeven, den
vrede van de aarde weg
te nemen, en [te maken]
dat zij elkander zouden
slachten, en hem werd
een groot zwaard gegeven.
5 En toen het 't derde ze-
gel opende, hoorde ik het
derde dier zeggen: Kom
en zie! En ik zag, en zie,
een zwart paard, en die
daarop zat, had een weeg-
6 schaal in zijne hand. En ik
hoorde als een stem in het
midden der vier dieren,
die zeide: Een maat tarwe
voor een denaar, en drie
maten gerst voor een de-
naar; en beschadig de olie
en den wijn niet.
7 En toen het 't vierde
zegel opende, hoorde ik
de stem van[b] het vierde
dier zeggen: Kom, en zie!
8 En ik zag, en zie, een vaal
paard, en die daarop zat,
zijn naam [was] de dood, en
de hades[c] volgde hem; en
hem werd macht gegeven
over het vierde deel der
aarde, om te dooden met
het zwaard, en met hon-
ger, en met den dood, en
door de wilde dieren der
aarde.
9 En toen het 't vijfde ze-
gel opende, zag ik onder

[a]) „En zie" komt in vele handschriften niet voor; zoo ook in vs. 3, 5, 7. — [b]) „De stem van" is twijfelachtig. — [c]) De plaats, waar de zielen der menschen na den dood heengaan.

het altaar de zielen van
hen, die geslacht waren
om het woord Gods en om
de getuigenis, die zij had-
10 den. En zij riepen met
groote stem, zeggende:
Tot hoelang, o heilige en
waarachtige Heerscher!
oordeelt en wreekt gij ons
bloed niet van hen, die
11 op de aarde wonen? En
aan een iegelijk hunner
werd gegeven een lang wit
kleed; en hun werd ge-
zegd, dat zij nog een klei-
nen tijd rusten zouden,
totdat ook hunne mede-
slaven en hunne broeders,
die gedood zouden worden
evenals zij, voltallig zou-
den zijn.
12 En ik zag, toen het 't
zesde zegel opende, en er
werd een groote aardbe-
ving, en de zon werd zwart
als een haren zak, en de
maan werd geheel als
13 bloed, en de sterren des
hemels vielen op de aarde,
gelijk een vijgeboom zijne
onrijpe vijgen afwerpt, als
hij door een harden wind
14 geschud wordt. En de he-
mel week weg als een boek,
dat samengerold wordt, en
elke berg en elk eiland
werden van hunne plaats
15 gerukt. En de koningen
der aarde, en de grooten,
en de oversten, en de rij-
ken, en de sterken, en
iedere slaaf en iedere vrije
verbergden zichzelven in
de spelonken en in de
16 steenrotsen der bergen; en
zij zeiden tot de bergen en
tot de steenrotsen: Valt op
ons, en verbergt ons voor
het aangezicht van Hem,
die op den troon zit, en
voor den toorn des Lams;
17 want de groote dag zijns
toorns is gekomen, en wie
kan bestaan?

VII. — En hierna zag ik vier
engelen staan op de vier
hoeken der aarde, vast-
houdende de vier winden
der aarde, opdat er geen
wind zou waaien op de
aarde, noch op de zee,
2 noch op eenigen boom. En
ik zag een anderen engel
opkomen van den opgang
der zon, hebbende het ze-
gel des levenden Gods; en
hij riep met een groote
stem tot de vier engelen,
aan welke gegeven was de
aarde en de zee te bescha-
3 digen, zeggende: Bescha-
digt de aarde niet, noch
de zee, noch de boomen,
totdat wij de slaven onzes

Gods aan hunne voorhoof-
den zullen verzegeld heb-
4 ben. En ik hoorde het getal
der verzegelden: honderd
vier en veertig duizend ver-
zegelden uit alle stammen
5 der zonen Israëls: uit den
stam Juda twaalf duizend
verzegelden; uit den stam
Ruben twaalf duizend; uit
den stam Gad twaalf dui-
6 zend; uit den stam Aser
twaalf duizend; uit den
stam Nafthali twaalf dui-
zend; uit den stam Manasse
7 twaalf duizend; uit den
stam Simeon twaalf dui-
zend; uit den stam Levi
twaalf duizend; uit den
stam Issaschar twaalf dui-
8 zend; uit den stam Zebu-
lon twaalf duizend; uit
den stam Jozef twaalf dui-
zend; uit den stam Benja-
min twaalf duizend verze-
gelden.
9 Na dezen zag ik, en ziet,
een groote schaar, die nie-
mand tellen kon, uit alle
natie, en geslachten, en vol-
ken, en talen, staande voor
den troon en voor het Lam,
bekleed met lange witte
kleederen, en palmtakken
10 in hunne handen. En zij rie-
pen met een groote stem,
zeggende: Het heil [zij] on-
zen God, die op den troon
11 zit, en het Lam. — En al de
engelen stonden rondom
den troon en de oudsten
en de vier dieren, en vielen
op hun aangezicht neder
voor den troon, en aanba-
12 den God, zeggende: Amen!
De lof, en de heerlijkheid,
en de wijsheid, en de dank-
zegging, en de eer, en de
kracht, en de sterkte [zij]
onzen God tot in alle eeu-
wigheid! Amen.
13 En één uit de oudsten
antwoordde, zeggende tot
mij: Dezen, die bekleed
zijn met de lange witte
kleederen, wie zijn zij, en
vanwaar zijn zij gekomen?
14 En ik zeide tot hem: Mijn
heer! gij weet het. En hij
zeide tot mij: Dezen zijn
het, die uit de groote ver-
drukking komen, en zij
hebben hunne lange klee-
deren gewasschen, en ze
wit gemaakt in het bloed
15 des Lams. Daarom zijn zij
voor den troon van God, en
dienen Hem dag en nacht
in zijnen tempel; en die op
den troon zit, zal zijne tent
16 over hen uitbreiden. Zij
zullen niet meer hongeren,
en zij zullen niet meer dor-
sten, en de zon zal op hen

niet vallen, noch eenige
17 hitte; want het Lam, dat
in het midden des troons
is, zal hen weiden, en hen
leiden tot fonteinen van de
wateren des levens, en God
zal elke traan van hunne
oogen afwisschen.

VIII. — En toen het 't ze-
vende zegel opende, werd
er een stilzwijgen in den
hemel van omtrent een half
2 uur. En ik zag de zeven en-
gelen, die voor God staan,
en hun werden zeven ba-
3 zuinen gegeven. En een an-
dere engel kwam, en stond
bij het altaar, hebbende
een gouden wierookvat; en
hem werd veel reukwerk
gegeven, opdat hij [kracht]
gave aan de gebeden van
al de heiligen op het gou-
den altaar, dat voor den
4 troon was. En de rook des
reukwerks steeg op met
de gebeden der heiligen
uit de hand des engels
5 voor God. En de engel nam
het wierookvat, en vulde
het met het vuur van het
altaar, en wierp het op de
aarde; en er geschiedden
stemmen en donderslagen
en bliksemen en aard-
beving.
6 En de zeven engelen,
die de zeven bazuinen had-
den, bereidden zich om te
bazuinen.
7 En de eerste bazuinde;
en er kwam hagel en vuur,
vermengd met bloed, en zij
werden op de aarde gewor-
pen; en het derde deel der
aarde verbrandde, en het
derde deel der boomen ver-
brandde, en al het groene
gras verbrandde.
8 En de tweede engel ba-
zuinde; en als een groote
berg, van vuur brandende,
werd in de zee geworpen,
en het derde deel der zee
9 werd bloed; en het derde
deel van de schepselen in
de zee, die leven hadden,
stierf; en het derde deel
van de schepen verging.
10 En de derde engel ba-
zuinde; en er viel uit den
hemel een groote ster,
brandende als een fakkel,
en zij viel op het derde deel
der rivieren en op de fon-
11 teinen der wateren. En de
naam der ster wordt ge-
noemd Alsem, en het derde
deel der wateren werd tot
alsem, en vele menschen
stierven door de wateren,
omdat zij bitter gemaakt
waren.
12 En de vierde engel ba-

zuinde; en het derde deel
der zon en het derde deel
der maan en het derde deel
der sterren werd geslagen,
opdat het derde deel daar-
van zou verduisterd wor-
den, en de dag voor een
derde deel niet zou lichten,
en de nacht insgelijks.
13 En ik zag, en ik hoorde
een arend, vliegende in het
midden des hemels, zeg-
gende met een groote stem:
Wee, wee, wee, hun die
op de aarde wonen, wegens
de overige stemmen van
de bazuin der drie enge-
len, die bazuinen zullen.
IX. — En de vijfde engel ba-
zuinde, en ik zag eene ster
gevallen uit den hemel op
de aarde, en haar werd ge-
geven de sleutel van den
2 put des afgronds; en zij
opende den put des af-
gronds; en rook steeg op
uit den put als rook eens
grooten ovens; en de zon
en de lucht werden ver-
duisterd door den rook des
3 puts. En uit den rook kwa-
men sprinkhanen op de
aarde; en hun werd macht
gegeven, gelijk de schor-
pioenen der aarde macht
4 hebben. En hun werd ge-
zegd, dat zij het gras der
aarde *niet* zouden bescha-
digen, noch eenig groen,
noch eenigen boom, maar
de menschen, die het zegel
Gods niet aan hunne voor-
5 hoofden hebben. En hun
werd gegeven hen niet te
dooden, maar dat zij hen
vijf maanden zouden pijni-
gen; en hunne pijniging
[was] als de pijniging van
een schorpioen, wanneer
hij een mensch gestoken
6 heeft. En in die dagen zul-
len de menschen den dood
zoeken, en dien geenszins
vinden; *en zij zullen* be-
geeren te sterven, en de
7 dood vliedt van hen. En de
gedaante der sprinkhanen
[was] gelijk aan paarden,
toegerust ten oorlog; en op
hunne hoofden [waren] als
kronen, aan goud gelijk; en
hunne aangezichten [wa-
ren] als aangezichten van
8 menschen; en zij hadden
haar *als* haar van vrouwen,
en hunne tanden waren als
9 van leeuwen; en zij hadden
harnassen *als* ijzeren har-
nassen; en het geruisch
hunner vleugelen [was] als
het geruisch van wagenen
met vele paarden, die ten
10 strijde loopen; en zij had-
den staarten, den schorpi-

oenen gelijk, en angels;
en hunne kracht [was] in
hunne staarten, om de
menschen te beschadigen
11 vijf maanden. Zij hadden
over zich tot koning den
engel des afgronds, wiens
naam in het Hebreeuwsch
[is] Abaddon; en in het
Grieksch heeft hij den
naam Apollyon. [a]
12 Het éene wee is voorbij,
ziet, er komen nog twee
weeën na dezen.
13 En de zesde engel ba-
zuinde; en ik hoorde een
stem uit de vier hoornen
des gouden altaars, dat
14 voor God was, zeggende
tot den zesden engel, die
de bazuin had: Ontbind de
vier engelen, die gebonden
zijn bij de groote rivier,
15 den Eufraat. En de vier en-
gelen werden ontbonden,
die bereid waren tegen de
ure en dag en maand en
jaar, om het derde deel der
16 menschen te dooden. En het
getal van de heirlegers
der ruiterij [was] tweemaal
tienduizendmaal tiendui-
zend; ik hoorde hun getal.
17 En ik zag in het gezicht
de paarden, en die daarop
zaten, aldus: zij hadden
vurige en purperblauwe en
zwavelkleurige harnassen;
en de hoofden der paarden
[waren] als hoofden van
leeuwen, en uit hunne mon-
den ging uit vuur en rook
18 en zwavel. Door deze drie
plagen werd het derde deel
der menschen gedood, door
het vuur en den rook en
den zwavel, die uit hunne
19 monden uitgingen; want de
kracht der paarden is in
hunnen mond en in hunne
staarten; want hunne staar-
ten [zijn] aan slangen ge-
lijk, en hebben hoofden; en
zij beschadigen daarmede.
20 En de overige menschen,
die niet gedood waren door
deze plagen, bekeerden
zich niet van de werken
hunner handen, dat zij niet
aanbaden de duivelen [b], en
de gouden en zilveren en
koperen en steenen en hou-
ten afgoden, die noch zien,
noch hooren, noch wande-
21 len kunnen; en zij bekeer-
den zich niet van hunne
doodslagen, noch van hun-
ne tooverijen, noch van
hunne hoererij, noch van
hunne dieverijen.

[a]) d. i. verderver. — [b]) Demonen.

X. — En ik zag een ande-
ren sterken engel, neder-
dalende uit den hemel, be-
kleed met een wolk, en de
regenboog op zijn hoofd,
en zijn aangezicht als de
zon, en zijne voeten als
2 vuurzuilen; en hij had in
zijne hand een geopend
boekske. En hij zette zij-
nen rechtervoet op de zee,
en den linker op de aarde.
3 En hij riep met een groote
stem, gelijk een leeuw
brult; en toen hij riep,
deden de zeven donderslа-
gen hunne stemmen hoo-
4 ren. En toen de zeven don-
derslagen gesproken had-
den, wilde ik schrijven; en
ik hoorde een stem uit den
hemel, die zeide: Verzegel
hetgeen de zeven donder-
slagen gesproken hebben,
en schrijf dat niet.
5 En de engel, dien ik zag
staan op de zee en op de
aarde, hief zijne rechter-
hand op naar den hemel,
6 en zwoer bij Hem, die leeft
tot in alle eeuwigheid, die
geschapen heeft den hemel
en hetgeen daarin is, en
de aarde en hetgeen daar-
op is, en de zee en hetgeen
daarin is, dat er geen uit-
7 stel meer zijn zal; maar in
de dagen van de stem des
zevenden engels, wanneer
hij bazuinen zal, zal ook
de verborgenheid Gods vol-
eindigd worden, gelijk hij
aan zijne slaven, de profe-
ten, verkondigd heeft.
8 En de stem, die ik uit
den hemel gehoord had,
sprak wederom tot mij, en
zeide: Ga heen, neem het
boekske, dat geopend is in
de hand des engels, die op
de zee en op de aarde staat.
9 En ik ging tot den engel,
zeggende tot hem, mij het
boekske te geven. En hij
zeide tot mij: Neem [het], en
eet het op; en het zal uwen
buik bitter maken, maar
in uwen mond zal het zoet
10 zijn als honig. En ik nam
het boekske uit de hand
des engels, en at het op;
en het was in mijnen mond
zoet als honig, en toen ik
het gegeten had, werd mijn
11 buik bitter. En men zeide
tot mij: Gij moet wederom
profeteeren over volken en
natiën en talen en vele
koningen.

XI. — En mij werd een riet-
stok gegeven, gelijk een
staf, en gezegd: Sta op, en
meet den tempel Gods en
het altaar, en die daarin

2 aanbidden. En het voorhof,
dat buiten den tempel is,
werp dat uit, en meet het
niet; want het is den vol-
ken gegeven, en zij zullen
de heilige stad vertreden
twee en veertig maanden.
3 En ik zal aan mijne twee
getuigen [macht] geven,
en zij zullen profeteeren
duizend twee honderd zes-
tig dagen, met zakken be-
4 kleed. Dezen zijn de twee
olijfboomen en de twee
luchters, die voor den Heer
5 der aarde staan. En indien
iemand hen wil beschadi-
gen, zoo gaat vuur uit hun-
nen mond, en verslindt
hunne vijanden; en indien
iemand hen wil beschadi-
gen, die moet alzoo ge-
6 dood worden. Dezen heb-
ben macht den hemel te
sluiten, opdat geen regen
valle in de dagen hunner
profeteering; en zij hebben
macht over de wateren, om
die in bloed te veranderen,
en om de aarde te slaan
met allerlei plage, zoo dik-
7 werf zij willen. En wanneer
zij hunne getuigenis zul-
len voleindigd hebben, zal
het beest, dat uit den af-
grond opstijgt, krijg met
hen voeren, en zal hen
overwinnen en hen dooden.
8 En hun dood lichaam [zal
liggen] op de straat der
groote stad, die geestelijk
genoemd wordt Sodom en
Egypte, waar ook hun Heer
9 gekruisigd is. En [die] uit
de volken en geslachten en
talen en natiën zien hun
dood lichaam drie dagen
en een halven, en zij laten
niet toe, dat hunne doode
lichamen in een graf ge-
10 legd worden. En die op de
aarde wonen, verblijden
zich over hen, en zijn vroo-
lijk en zenden elkander
geschenken, omdat deze
twee profeten hen, die op
de aarde wonen, gepijnigd
11 hadden. En na de drie da-
gen en een halven kwam
[de] geest [a] des levens uit
God in hen, en zij stonden
op hunne voeten, en een
groote vrees viel op dege-
12 nen, die hen zagen. En ik
hoorde [b] een groote stem uit
den hemel tot hen zeggen:
Stijgt herwaarts op! En zij
stegen op naar den hemel
in de wolk, en hunne vij-
anden aanschouwden hen.

[a]) Of „adem." — [b]) S. l. „En zij hoorden."

13 En in die ure geschiedde
een groote aardbeving, en
het tiende deel der stad
viel, en zeven duizend na-
men van menschen werden
in de aardbeving gedood;
en de overigen werden zeer
bevreesd, en gaven heer-
lijkheid aan den God des
hemels.
14 Het tweede wee is voor-
bij; ziet, het derde wee
komt haastelijk.
15 En de zevende engel ba-
zuinde, en er geschiedden
groote stemmen in den he-
mel, zeggende: Het ko-
ninkrijk der wereld van
onzen Heer en van zijnen
Christus is gekomen, en
hij zal heerschen tot in alle
16 eeuwigheid. En de vier en
twintig oudsten, die voor
God zitten op hunne tro-
nen, vielen op hunne aan-
gezichten, en aanbaden
17 God, zeggende: Wij dan-
ken U, Heer, God, Al-
machtige, die is, en die
was, dat Gij uwe groote
kracht hebt aangenomen,
18 en hebt geheerscht! En de
volken zijn toornig gewor-
den, en uw toorn is geko-
men, en de tijd der dooden
om geoordeeld te worden,
en om het loon te geven
aan uwe slaven, de profe-
ten, en aan de heiligen,
en aan hen, die uwen naam
vreezen, aan de kleinen
en de grooten, en om te
verderven, die de aarde
verderven.
19 En de tempel Gods in
den hemel werd geopend[a],
en de ark zijns verbonds
werd gezien in zijnen tem-
pel; en er geschiedden
bliksemen en stemmen en
donderslagen en aardbe-
ving en groote hagel.
XII. — En er werd een groot
teeken gezien in den he-
mel: een vrouw, bekleed
met de zon, en de maan
onder hare voeten, en op
haar hoofd een kroon van
2 twaalf sterren. En zij was
zwanger, en riep, zijnde
in arbeid en in pijn om te
baren.
3 En er werd een ander
teeken gezien in den he-
mel, en zie, een groote,
roode draak, hebbende ze-
ven hoofden en tien hoor-
nen, en op zijne hoofden
4 zeven diadémen. En zijn
staart sleepte het derde

[a]) Of „En de tempel Gods werd geopend in den hemel.”

deel van de sterren des
hemels mede, en wierp ze
op de aarde. En de draak
stond vóór de vrouw, die
baren zou; opdat, wanneer
zij baren zou, hij haar kind
5 zou verslinden. En zij baar-
de een mannelijken zoon,
die al de volken zou hoe-
den met een ijzeren staf;
en haar kind werd weg-
gerukt tot God en tot zijnen
6 troon. En de vrouw vluchtte
in de woestijn, waar zij een
plaats had, door God be-
reid, om daar gevoed te
worden duizend twee hon-
derd zestig dagen.
7 En er werd krijg in den
hemel: Michaël en zijne
engelen streden tegen den
draak, en de draak streed
8 en zijne engelen; en hij
overmocht niet, en hunne
plaats werd in den he-
mel niet meer gevonden.
9 En de groote draak werd
nedergeworpen, de oude
slang, die genoemd wordt
duivel en satan, die het ge-
heele aardrijk verleidt; hij
werd nedergeworpen op de
aarde, en zijne engelen
werden met hem nederge-
10 worpen. En ik hoorde een
groote stem in den hemel,
zeggende: Nu is het heil
en de kracht en het ko-
ninkrijk geworden van on-
zen God en het gezag van
zijnen Christus; want de
aanklager onzer broede-
ren, die hen dag en nacht
voor onzen God aanklaag-
11 de, is nedergeworpen. En
zij, zij hebben hem over-
wonnen door het bloed des
Lams en door het woord
hunner getuigenis; en zij
hebben hun leven niet lief-
gehad tot den dood toe.
12 Daarom weest vroolijk, gij
hemelen en gij, die daarin
woont! Wee de aarde en
de zee! want de duivel is
tot u nedergekomen, en
heeft groote gramschap,
wetende, dat hij maar een
kleinen tijd heeft.
13 En toen de draak zag,
dat hij op de aarde gewor-
pen was, vervolgde hij de
vrouw, die het jongske had
14 gebaard. En aan de vrouw
werden de twee vleugelen
van den grooten arend ge-
geven, opdat zij in de woes-
tijn zou vliegen aan hare
plaats, waar zij gevoed
wordt een tijd en tijden
en een halven tijd, buiten
15 het gezicht der slang. En
de slang wierp achter de
vrouw water uit haren

mond als een rivier, om
haar door den stroom te
16 doen wegvoeren. En de
aarde kwam de vrouw te
hulp, en de aarde opende
haren mond, en verzwolg
de rivier, die de draak
uit zijnen mond geworpen
17 had. En de draak werd ver-
toornd op de vrouw, en hij
ging weg om krijg te voe-
ren tegen de overigen van
haar zaad, die de geboden
Gods bewaren, en de ge-
tuigenis van Jezus hebben.
18 En ik[a] stond op het zand
XIII. der zee; en ik zag
uit de zee een beest opstij-
gen, hebbende tien hoor-
nen en zeven hoofden, en
op zijne hoornen tien dia-
démen, en op zijne hoofden
2 namen van lastering. En
het beest, dat ik zag, was
aan een luipaard gelijk,
en zijne voeten als van een
beer, en zijn mond als de
mond van een leeuw. En de
draak gaf hem zijne macht
en zijnen troon en groot
3 gezag. En [ik zag] één van
zijne hoofden als tot den
dood gewond, en zijne doo-
delijke wonde werd gene-
zen; en de geheele aarde
verwonderde zich over het
4 beest. En zij aanbaden den
draak, omdat hij aan het
beest gezag gegeven had,
en zij aanbaden het beest,
zeggende: Wie [is] aan het
beest gelijk? en wie kan
tegen hetzelve krijg voe-
5 ren? En aan hetzelve werd
een mond gegeven, die
groote dingen en lasterin-
gen sprak, en aan hetzelve
werd macht gegeven om
[dit] te doen twee en veer-
6 tig maanden. En het opende
zijnen mond tot lasteringen
tegen God, om zijnen naam
te lasteren, en zijnen taber-
nakel, en hen, die in den
7 hemel wonen. En aan het-
zelve werd [macht] gege-
ven krijg te voeren tegen
de heiligen en hen te over-
winnen, en aan hetzelve
werd macht gegeven over
alle geslacht, en volk, en
8 taal, en natie. En allen, die
op de aarde wonen, zullen
het aanbidden, [een ieder],
wiens naam, van de grond-
legging der wereld af,
niet geschreven staat in
het boek des levens, des
9 Lams, dat geslacht is. In-
dien iemand ooren heeft,

[a]) And. „hij," nam. de draak.

10 die hoore! Indien iemand
in de gevangenis leidt, die
gaat in de gevangenis; in-
dien iemand met het zwaard
zal dooden, die moet met
het zwaard gedood wor-
den. Hier is de volharding
en het geloof der heiligen.
11 En ik zag een ander beest
opstijgen uit de aarde; en
het had twee hoornen, aan
die van een lam gelijk, en
12 het sprak als een draak. En
het oefent al de macht van
het eerste beest uit voor
hetzelve; en het maakt, dat
de aarde, en die daarop
wonen, het eerste beest
aanbidden, welks doode-
lijke wonde genezen was.
13 En het doet groote teeke-
nen, zoodat het zelfs vuur
uit den hemel doet neder-
dalen op de aarde, voor de
14 menschen. En het verleidt
hen, die op de aarde wo-
nen, door de teekenen, die
aan hetzelve gegeven zijn
voor het beest te doen,
zeggende tot hen, die op
de aarde wonen, dat zij
voor het beest, dat de
wonde des zwaards had en
[weder] leefde, een beeld
15 zouden maken. En het-
zelve werd gegeven aan het
beeld van het beest adem
te geven, opdat het beeld
van het beest ook zou spre-
ken, en maken, dat al-
len, die het beeld van het
beest niet aanbaden, zou-
16 den gedood worden. En het
maakt, dat men aan allen,
kleinen en grooten, en rij-
ken en armen, en vrijen
en slaven, een merkteeken
geve op hunne rechterhand
17 of op hun voorhoofd; en
dat niemand kan koopen
of verkoopen, dan die
het merkteeken heeft: den
naam van het beest, of
het getal van zijnen naam.
18 Hier is de wijsheid. Die
verstand heeft, berekene
het getal van het beest;
want het is eens menschen
getal, en zijn getal [is] zes
honderd zes en zestig.

XIV. — En ik zag, en ziet,
het Lam staande op den
berg Sion, en met hem
honderd vier en veertig
duizend, hebbende zijnen
naam en den naam zijns
Vaders op hunne voor-
2 hoofden geschreven. En ik
hoorde een stem uit den
hemel als een stem van
vele wateren en als een
stem van een grooten don-
derslag; en de stem, die
ik hoorde, [was] als van

harpspelers, die op hunne
3 harpen spelen. En zij zon-
gen een nieuw lied voor
den troon, en voor de vier
dieren en de oudsten; en
niemand kon het lied lee-
ren dan de honderd vier
en veertig duizend, die van
de aarde gekocht waren.
4 Dezen zijn het, die zich
met vrouwen niet bevlekt
hebben, want zij zijn maag-
den; dezen zijn het, die het
Lam volgen, waar het ook
heengaat; dezen zijn uit de
menschen gekocht tot eer-
stelingen Gode en het Lam;
5 en in hunnen mond is geen
bedrog gevonden; zij zijn
onberispelijk.
6 En ik zag een anderen
engel, vliegende in het
midden des hemels, heb-
bende het eeuwig evange-
lie, om [het] te verkondigen
aan hen, die op de aarde
wonen, en aan alle natie
en geslacht en taal en volk,
7 zeggende met een groote
stem: Vreest God, en geeft
Hem heerlijkheid, want de
ure zijns oordeels is geko-
men; en aanbidt Hem, die
den hemel en de aarde en
de zee en de fonteinen der
wateren gemaakt heeft.
8 En een andere, een twee-
de engel, volgde, zeggende:
Gevallen, gevallen is het
groote Babylon, dat met
den wijn der gramschap
harer hoererij al de volken
heeft gedrenkt!
9 En een andere, een derde
engel, volgde hen, zeg-
gende met een groote stem:
Indien iemand het beest en
zijn beeld aanbidt, en op
zijn voorhoofd of op zijne
hand een merkteeken ont-
10 vangt, die zal ook drinken
van den wijn der gramschap
Gods, die ongemengd is in-
geschonken in den drink-
beker zijns toorns; en hij
zal gepijnigd worden met
vuur en zwavel voor de
heilige engelen en voor het
11 Lam. En de rook hunner
pijniging stijgt op tot in
alle eeuwigheid; en zij
hebben geen rust dag en
nacht, die het beest en zijn
beeld aanbidden, en in-
dien iemand het merktee-
ken zijns naams ontvangt.
12 Hier is de volharding der
heiligen, die de geboden
Gods en het geloof van
Jezus bewaren.
13 En ik hoorde een stem uit
den hemel zeggen: Schrijf:
Welgelukzalig de dooden,
die in [den] Heer sterven,

van nu aan! Ja, zegt de
Geest, opdat zij rusten van
hunnen arbeid; want hunne
werken volgen hen.
14 En ik zag, en ziet, een
witte wolk, en op de wolk
een gezeten, den Zoon des
menschen gelijk, hebbende
op zijn hoofd een gouden
kroon, en in zijne hand een
15 scherpe sikkel. En een andere
engel kwam uit den
tempel, roepende met een
groote stem tot hem, die
op de wolk zat: Zend uwe
sikkel en maai! want de
ure om te maaien is gekomen;
want de oogst der
16 aarde is rijp geworden. En
die op de wolk zat, zond
zijne sikkel op de aarde, en
de aarde werd gemaaid.
17 En een andere engel
kwam uit den tempel, die
in den hemel is; en ook hij
18 had een scherpe sikkel. En
een andere engel kwam uit
het altaar, hebbende macht
over het vuur; en hij riep
met een groot geroep tot
hem, die de scherpe sikkel
had, zeggende: Zend uwe
scherpe sikkel, en snijd de
trossen van den wijnstok
der aarde, want zijne drui-
19 ven zijn rijp. En de engel
wierp zijne sikkel op de
aarde, en sneed den wijnstok
der aarde, en wierp ze
in den grooten wijnpersbak
van de gramschap Gods.
20 En de wijnpersbak werd
buiten de stad getreden,
en er ging bloed uit den
wijnpersbak tot aan de toomen
der paarden, duizend
zes honderd stadiën ver.

XV. — En ik zag in den hemel
een ander teeken, groot en
wonderbaar: zeven engelen,
die de zeven laatste
plagen hadden; want met
deze is de gramschap Gods
voleindigd.
2 En ik zag als een glazen
zee, met vuur gemengd,
en hen, die de overwinning
behaald hadden over het
beest en over zijn beeld en
over het getal zijns naams,
staande op de glazen zee,
3 hebbende harpen Gods. En
zij zongen het lied van Mozes,
den slaaf Gods, en het
lied des Lams, zeggende:
Groot en wonderbaar [zijn]
uwe werken, Heer, God,
Almachtige! Rechtvaardig
en waarachtig [zijn] uwe
wegen, gij Koning der
4 volken! Wie zou [U] niet
vreezen, Heer! en uwen
naam niet verheerlijken?
Want [Gij] alleen [zijt]

heilig; want al de volken
zullen komen, en zich voor
U neerbuigen; omdat uwe
gerechtigheden zijn open-
baar geworden.
5 En na dezen zag ik, en
de tempel van den taberna-
kel der getuigenis in den
6 hemel werd geopend. En
de zeven engelen, die de
zeven plagen hadden, kwa-
men uit den tempel, be-
kleed met rein, blinkend
lijnwaad, en aan de borst
omgord met gouden gor-
7 dels. En één van de vier die-
ren gaf aan de zeven enge-
len zeven gouden schalen,
vol met de gramschap van
God, die leeft tot in alle
8 eeuwigheid. En de tempel
werd vervuld met rook van
de heerlijkheid Gods en
van zijne macht; en nie-
mand kon in den tempel
ingaan, totdat de zeven
plagen der zeven engelen
voleindigd waren.

XVI. — En ik hoorde een
groote stem uit den tem-
pel, zeggende tot de zeven
engelen: Gaat heen, en
giet de zeven schalen der
gramschap Gods op de
aarde uit!
2 En de eerste ging heen,
en goot zijne schaal uit op
de aarde; en er kwam een
kwaad en boos gezweer
aan de menschen, die het
merkteeken van het beest
hadden, en die zijn beeld
aanbaden.
3 En de tweede goot zijne
schaal uit op de zee; en zij
werd bloed als van een
doode; en alle levende ziel
stierf in de zee.
4 En de derde goot zijne
schaal uit op de rivieren en
op de fonteinen der wate-
ren; en zij werden bloed.
5 En ik hoorde den engel der
wateren zeggen: Gij zijt
rechtvaardig, Gij, die zijt
en die waart, de Heilige,
omdat Gij aldus geoordeeld
6 hebt; want bloed van hei-
ligen en profeten hebben
zij vergoten; en Gij hebt
hun bloed te drinken gege-
ven; zij zijn het waardig.
7 En ik hoorde het altaar
zeggen: Ja, Heer, God, Al-
machtige! uwe oordeelen
[zijn] waarachtig en recht-
vaardig.
8 En de vierde goot zijne
schaal uit op de zon; en
haar werd gegeven de men-
schen met vuur te verbran-
9 den; en de menschen wer-
den verbrand door groote
hitte; en zij lasterden den

naam van God, die macht
over deze plagen had; en
zij bekeerden zich niet
om Hem heerlijkheid te
geven.
10 En de vijfde goot zijne
schaal uit op den troon van
het beest; en zijn konink-
rijk werd verduisterd; en
zij kauwden hunne tongen
11 van pijn, en lasterden den
God des hemels vanwege
hunne pijnen, en vanwege
hunne zweren, en bekeer-
den zich niet van hunne
werken.
12 En de zesde goot zijne
schaal uit op de groote ri-
vier, den Eufraat; en zijn
water droogde uit, opdat
de weg der koningen, die
van den opgang der zon
[komen], bereid zou wor-
13 den. En ik zag uit den mond
van den draak, en uit den
mond van het beest, en uit
den mond van den valschen
profeet drie onreine gees-
14 ten als kikvorschen; want
het zijn geesten van dui-
velen, die teekenen doen,
welke uitgaan tot de ko-
ningen van het gansche
aardrijk, om hen te verza-
melen tot den krijg van
dien grooten dag des al-
15 machtigen Gods. Zie, ik
kom als een dief. Welge-
lukzalig hij, die waakt en
zijne kleederen bewaart,
opdat hij niet naakt wan-
dele, en men zijne schaamte
16 niet zie! En zij verzamel-
den hen aan de plaats, in
het Hebreeuwsch genaamd
Armagédon.
17 En de zevende goot zijne
schaal uit in de lucht, en
er ging een groote stem uit
den tempel des hemels, van
den troon, zeggende: Het
18 is geschied! En er geschied-
den bliksemen en stemmen
en donderslagen, en er ge-
schiedde een groote aard-
beving, zooals niet ge-
schied was van dat er men-
schen op de aarde waren,
zulk een aardbeving, zóó
19 groot. En de groote stad
werd tot drie deelen; en de
steden der volken vielen;
en het groote Babylon werd
voor God gedacht, om haar
te geven den drinkbeker
van den wijn der gramschap
20 zijns toorns. En alle eiland
vlood, en bergen werden
21 niet gevonden. En een
groote hagel, een talent
zwaar, viel uit den hemel
op de menschen; en de
menschen lasterden God
vanwege de plaag des ha-

gels; want zijne plaag was
zeer groot.
XVII. — En één uit de zeven
engelen, die de zeven scha-
len hadden, kwam en sprak
met mij, zeggende: Kom
herwaarts, ik zal u toonen
het oordeel der groote hoer,
die op vele wateren zit,
2 met welke de koningen der
aarde gehoereerd hebben;
en die de aarde bewonen,
zijn dronken geworden van
3 den wijn harer hoererij. En
hij voerde mij in den geest
naar een woestijn; en ik
zag een vrouw gezeten op
een scharlakenrood beest,
vol namen van lastering,
hebbende zeven hoofden en
4 tien hoornen. En de vrouw
was bekleed met purper en
scharlaken, en versierd met
goud en edelgesteente en
paarlen, en zij had een
gouden drinkbeker in hare
hand, vol van gruwelen en
van de onreinheden harer
5 hoererij; en op haar voor-
hoofd was een naam ge-
schreven: Verborgenheid,
het groote Babylon, de
moeder van de hoeren en
van de gruwelen der aarde.
6 En ik zag de vrouw dron-
ken van het bloed der hei-
ligen en van het bloed der
getuigen van Jezus. En
haar ziende, verwonderde
ik mij met groote verwon-
dering.
7 En de engel zeide tot mij:
Waarom verwondert gij u?
Ik zal u zeggen de verbor-
genheid der vrouw en van
het beest, dat haar draagt,
hetwelk de zeven hoofden
en de tien hoornen heeft.
8 Het beest, dat gij gezien
hebt, was, en is niet, en
zal uit den afgrond opstij-
gen en ten verderve gaan;
en die op de aarde wonen,
wier namen, van de grond-
legging der wereld af, niet
geschreven zijn in het boek
des levens, zullen zich ver-
wonderen, als zij het beest
zien, dat was en niet is en
9 zijn zal. Hier [is] het ver-
stand, dat wijsheid heeft:
De zeven hoofden zijn ze-
ven bergen, waar de vrouw
10 op zit. En het zijn zeven
koningen: vijf zijn geval-
len, de één is, de ander is
nog niet gekomen, en wan-
neer hij zal gekomen zijn,
moet hij een korten tijd
11 blijven. En het beest, dat
was en niet is, het is ook
zelf de achtste, en het is uit
de zeven, en gaat ten ver-
12 derve. En de tien hoornen,

die gij gezien hebt, zijn tien
koningen, die nog geen
koninkrijk ontvangen heb-
ben, maar gezag ontvan-
gen als koningen op ééne
13 ure met het beest. Dezen
hebben eenerlei meening,
en geven hunne macht en
hun gezag aan het beest.
14 Dezen zullen krijgvoeren
tegen het Lam, en het Lam
zal hen overwinnen — want
het is een Heer der heeren
en een Koning der konin-
gen — en die met hem zijn,
geroepenen en uitverkore-
nen en getrouwen.
15 En hij zeide tot mij: De
wateren, die gij gezien
hebt, waar de hoer zit, zijn
volken en scharen en na-
16 tiën en tongen. En de tien
hoornen, die gij gezien
hebt, en het beest, dezen
zullen de hoer haten, en
haar woest en naakt ma-
ken, en haar vleesch eten,
en haar met vuur verbran-
17 den; want God heeft in
hunne harten gegeven, om
zijne meening te doen, en
eenerlei meening te doen,
en hun koninkrijk aan het
beest te geven, totdat de
woorden Gods zullen ver-
18 vuld zijn. En de vrouw, die
gij gezien hebt, is de groote
stad, die koningschap heeft
over de koningen der aarde.

XVIII. — Na dezen zag ik
een anderen engel uit den
hemel nederdalen, heb-
bende groote macht; en de
aarde werd verlicht door
2 zijne heerlijkheid. En hij
riep met een groote stem,
zeggende: Gevallen, ge-
vallen is het groote Baby-
lon! en het is geworden de
woonstede van duivelen,
en de bewaarplaats van
elken onreinen geest en de
bewaarplaats van elken on-
reinen en gehaten vogel;
3 want van den wijn der
gramschap harer hoererij
hebben al de volken ge-
dronken, en de koningen
der aarde hebben met haar
gehoereerd, en de kooplie-
den der aarde zijn rijk
geworden door de macht
harer weelde.
4 En ik hoorde een andere
stem uit den hemel, zeg-
gende: Gaat uit van haar,
mijn volk! opdat gij met
hare zonden geen gemeen-
schap hebt, en opdat gij
van hare plagen niet ont-
5 vangt; want hare zonden
zijn opeengehoopt tot aan
den hemel, en God heeft ha-
rer ongerechtigheden ge-

6 dacht. Vergeldt haar, even-
als ook zij vergolden heeft,
en verdubbelt haar dubbel
naar hare werken; in den
drinkbeker, dien zij ge-
mengd heeft, mengt haar
7 dubbel. Naarmate zij zich-
zelve verheerlijkt heeft en
weelderig geweest is, geeft
haar naar die mate pijni-
ging en rouw! Want zij
zegt in haar hart: Ik zit
als koningin, en ben geen
weduwe, en zal geen rouw
8 zien. *Daarom zullen* hare
plagen komen op éénen
dag, dood en rouw en hon-
ger, en met vuur zal zij
verbrand worden; want
sterk is [de] Heere God,
9 die haar oordeelt. En de
koningen der aarde, die
met haar gehoereerd heb-
ben en weelderig geweest
zijn, zullen weenen en over
haar weeklagen, wanneer
zij den rook haars brands
10 zien, van verre staande uit
vrees voor hare pijniging,
zeggende: Wee, wee, de
groote stad Babylon, de
sterke stad! want in ééne
ure is uw oordeel geko-
11 men. En de kooplieden der
aarde weenen en treuren
over haar, omdat niemand
hunne waar meer koopt:
12 waar van goud, en van zil-
ver, en van edelgesteente,
en van paarlen, en van fijn
lijnwaad, en van purper,
en van zijde, en van schar-
laken, en allerlei welrie-
kend hout, en allerlei ge-
reedschap van ivoor, en al-
lerlei gereedschap van het
kostelijkste hout en van ko-
per en van ijzer en van mar-
13 mer, en kaneel, en nage-
len, en reukwerk, en bal-
sem, en wierook, en wijn,
en olie, en meelbloem, en
tarwe, en runderen, en
schapen, en van paarden,
en van wagenen, en van
lichamen, en zielen der
14 menschen. En het ooft, de
begeerte uwer ziel, is van
u geweken, en alle lekkere
en schitterende dingen zijn
voor u verloren; en men zal
15 ze nooit meer vinden. De
kooplieden dezer dingen,
die door haar rijk gewor-
den zijn, zullen van verre
staan uit vrees voor hare
pijniging, weenende en
16 rouw bedrijvende, zeggen-
de: Wee, wee de groote
stad! die bekleed was met
fijn lijnwaad, en purper,
en scharlaken, en versierd
met goud en edelgesteente,
en paarlen; want in ééne

ure is zóó groot een rijk-
17 dom verwoest! En iedere
stuurman, en een ieder, die
naar een plaats vaart, en
zeelieden, en zoovelen op
de zee bezig zijn, stonden
18 van verre, en riepen, den
rook van haren brand
ziende, zeggende: Welke
[stad was] aan die groote
19 stad gelijk? En zij wierpen
stof op hunne hoofden, en,
weenende en rouw bedrij-
vende, riepen zij, zeggende:
Wee, wee de groote stad!
waarin allen, die schepen
in zee hadden, door hare
kostelijkheid rijk werden;
want in ééne ure is zij ver-
woest geworden!
20 Wees vroolijk over haar,
gij hemel! en gij heiligen
en apostelen en profeten!
want God heeft uw oordeel
aan haar geoordeeld.
21 En een sterke engel hief
een steen op, als een groo-
ten molensteen, en wierp
[dien] in de zee, zeggende:
Aldus zal de groote stad
Babylon met geweld ge-
worpen worden; en zij zal
niet meer gevonden wor-
22 den. En de stem van harp-
spelers en zangers en flui-
ters en bazuiners zal niet
meer in u gehoord worden;
en geen kunstenaar van
eenige kunst zal meer in u
gevonden worden, en geen
geluid des molens zal meer
23 in u gehoord worden; en
geen licht der lamp zal
meer in u schijnen, en geen
stem van bruidegom en
bruid zal meer in u ge-
hoord worden. Want uwe
kooplieden waren de groo-
ten der aarde; want door
uwe tooverij zijn al de vol-
24 ken verleid geworden; en
in haar werd gevonden het
bloed van profeten en hei-
ligen, en van allen, die op
de aarde geslacht zijn.

XIX. — Na dezen hoorde ik
als een groote stem van
een groote schaar in den
hemel, zeggende: Halle-
luja! het heil en de heer-
lijkheid en de macht onzes
2 Gods! Want zijne oordee-
len [zijn] waarachtig en
rechtvaardig; want Hij
heeft de groote hoer ge-
oordeeld, die de aarde ver-
dorven heeft met hare hoe-
rerij, en Hij heeft het bloed
zijner slaven van hare hand
3 gewroken. En zij zeiden
ten tweeden maal: Halle-
luja! En haar rook stijgt
op tot in alle eeuwigheid.
4 En de vier en twintig oud-

sten en de vier dieren vie-
len neder, en aanbaden
God, die op den troon zat,
zeggende: Amen, Hallelu-
5 ja! En van den troon ging
een stem uit, zeggende:
Prijst onzen God, gij, al
zijne slaven, en gij, die
Hem vreest, kleinen en
grooten!
6 En ik hoorde als een stem
van een groote schaar, en
als een stem van vele wa-
teren, en als een stem van
sterke donderslagen, zeg-
gende: Halleluja! want [de]
Heer, onze God, de Al-
machtige, heeft zijne ko-
ninklijke heerschappij aan-
7 vaard. Laat ons blijde zijn
en juichen, en Hem de
heerlijkheid geven; want
de bruiloft des Lams is ge-
komen, en zijne vrouw
8 heeft zich toebereid, en
haar is gegeven, dat zij be-
kleed zij met fijn lijnwaad,
blinkend en rein; want het
fijn lijnwaad zijn de ge-
rechtigheden der heiligen.
9 En hij zeide tot mij: Schrijf:
Welgelukzalig, die geroe-
pen zijn tot den maaltijd
van de bruiloft des Lams.
En hij zeide tot mij: Deze
zijn de waarachtige woor-
10 den Gods. En ik viel voor
zijne voeten neder om hem
te aanbidden; en hij zeide
tot mij: Zie, [dat gij dit] niet
[doet]; ik ben een mede-
slaaf van u en van uwe
broederen, die de getuige-
nis van Jezus hebben; aan-
bid God! Want de getuige-
nis van Jezus is de geest
der profetie.
11 En ik zag den hemel geo-
pend; en zie, een wit paard,
en die daarop zat, genaamd
Getrouw en Waarachtig,
en hij oordeelt en voert
12 krijg in gerechtigheid. En
zijne oogen [waren] gelijk
een vlam vuurs, en op zijn
hoofd [waren] vele diadé-
men; en hij had een naam
geschreven, dien niemand
13 kent dan hij-zelf; en hij
was bekleed met een kleed
in bloed gedoopt; en zijn
naam wordt genoemd het
14 Woord Gods. En de heirle-
gers, die in den hemel zijn,
volgden hem op witte paar-
den, bekleed met wit, rein,
15 fijn lijnwaad. En uit zij-
nen mond ging een scherp,
tweesnijdend zwaard, op-
dat hij daarmede de volken
slaan zou; en hij zal hen
hoeden met een ijzeren roe-
de; en hij treedt den wijn-
persbak van den wijn der

gramschap van den toorn
16 des almachtigen Gods. En
hij heeft op zijn kleed en
op zijne heup een naam geschreven:
Koning der koningen
en Heer der heeren.
17 En ik zag een engel
staande in de zon; en hij
riep met een groote stem,
zeggende tot al de vogelen,
die in het midden des
hemels vlogen: Komt herwaarts,
verzamelt u tot den
18 grooten maaltijd Gods, opdat
gij vleesch eet van koningen,
en vleesch van
oversten over duizend, en
vleesch van sterken, en
vleesch van paarden en van
hen, die daarop zitten, en
vleesch van allen, beide
van vrijen en slaven, en
kleinen en grooten.
19 En ik zag het beest en
de koningen der aarde en
hunne heirlegers, vergaderd
om krijg te voeren
tegen hem, die op het paard
zat en tegen zijn heirleger.
20 En het beest werd gegrepen,
en met hetzelve de
valsche profeet, die de teekenen
voor zijn aangezicht
gedaan had, waardoor hij
verleidde hen, die het
merkteeken van het beest
ontvangen hadden, en die
zijn beeld aanbaden. Deze
twee werden levend geworpen
in den poel des
vuurs, die met zwavel
21 brandt. En de overigen
werden gedood met het
zwaard van hem, die op
het paard zat, dat uit zijnen
mond ging; en al de
vogelen werden verzadigd
met hun vleesch.

XX. — En ik zag een engel
nederdalen uit den hemel,
hebbende den sleutel des
afgronds en een groote ke-
2 ten in zijne hand. En hij
greep den draak, de oude
slang, welke de duivel en
satan is, en bond hem dui-
3 zend jaren; en wierp hem
in den afgrond, en sloot,
en verzegelde [dien] boven
hem, opdat hij de volken
niet meer verleiden zou,
totdat de duizend jaren
zouden voleindigd zijn;
daarna moet hij een kleinen
tijd worden losgelaten.
4 En ik zag tronen, en zij
zaten daarop; en hun werd
het oordeel gegeven; en
[ik zag] de zielen dergenen,
die om de getuigenis
van Jezus en om het woord
Gods onthoofd waren, en
die het beest of zijn beeld
niet hadden aangebeden,

en het merkteeken aan hun
voorhoofd en aan hunne
hand niet ontvangen had-
den; en zij leefden en
heerschten met Christus
5 duizend jaren: de overige
der dooden werden niet
levend, totdat de duizend
jaren voleindigd waren. Dit
[is] de eerste opstanding.
6 Welgelukzalig en heilig
die aan de eerste opstan-
ding deel heeft; over dezen
heeft de tweede dood geen
macht; maar zij zullen
priesters zijn van God en
van Christus, en zullen
met hem heerschen dui-
zend jaren.
7 En wanneer de duizend
jaren zullen voleindigd
zijn, zal de satan uit zijne
gevangenis worden losge-
8 laten; en hij zal uitgaan
om de volken te verleiden,
die in de vier hoeken der
aarde zijn, Gog en Magog,
om hen *tot* den krijg te
verzamelen, wier getal [is]
9 als het zand der zee. En zij
kwamen op over de breedte
der aarde, en omsingelden
de legerplaats der heiligen
en de geliefde stad; en
er daalde vuur neder van
God[a], uit den hemel, en
10 verslond hen. En de duivel,
die hen verleidde, werd
geworpen in den poel van
vuur en zwavel, waar zoo-
wel het beest als de val-
sche [profeet] zijn, en zij
zullen gepijnigd worden,
dag en nacht, tot in alle
eeuwigheid.
11 En ik zag een grooten
witten troon, en hem die
daarop zat, voor wiens
aangezicht de aarde en de
hemel wegvloden, en geen
plaats werd voor die ge-
12 vonden. En ik zag de doo-
den, klein en groot, staan-
de voor den troon, en er
werden boeken geopend;
en een ander boek werd
geopend, 'twelk dat des
levens is. En de dooden
werden geoordeeld uit het-
geen in de boeken geschre-
ven was, naar hunne wer-
13 ken. En de zee gaf de doo-
den, die *in haar waren*, en
de dood en de hades[b] ga-
ven de dooden, die in hen
waren; en zij werden ge-
oordeeld, een iegelijk naar
14 hunne werken. En de dood
en de hades[b] werden ge-
worpen in den poel des

[a]) „Van God” komt in vele handschriften niet voor. — [b]) Plaats, waar de zielen der menschen na den dood heengaan.

vuurs; dit is de tweede
dood, de poel des vuurs.
15 En indien iemand niet gevonden werd geschreven
in het boek des levens, die
werd geworpen in den poel
des vuurs.

XXI. — En ik zag een nieuwen hemel en een nieuwe
aarde; want de eerste hemel en de eerste aarde was
voorbijgegaan, en de zee
was niet meer.
2 En ik zag de heilige
stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdalende uit den
hemel van God, toebereid
als een bruid, die voor ha-
3 ren man versierd is. En ik
hoorde een groote stem uit
den hemel [a], zeggende: Zie,
de tabernakel Gods is bij
de menschen, en Hij zal bij
hen wonen; en zij zullen
zijn volk [b] zijn, en God zelf
zal bij hen zijn, hun God.
4 En God zal elke traan van
hunne oogen afwisschen;
en de dood zal niet meer
zijn, noch rouw, noch geschrei, noch moeite zal er
meer zijn; want de eerste
dingen zijn voorbijgegaan.
5 En die op den troon zat,
zeide: Zie, ik maak alle
dingen nieuw. En hij zeide
tot mij: Schrijf, want deze
woorden zijn getrouw en
6 waarachtig. En hij zeide
tot mij: Het is geschied!
Ik ben de alpha en de
oméga, het begin en het
einde. Wie dorst, dien zal
ik geven uit de fontein van
het water des levens om
7 niet. Die overwint, zal
deze dingen beërven, en
Ik zal hem tot een God
zijn, en hij zal Mij tot een
8 zoon zijn. Maar den vreesachtigen, en ongeloovigen, en gruweldaders, en
moordenaars, en hoereerders, en toovenaars, en
afgodendienaars, en allen
leugenaars — hun deel [is]
in den poel, die met vuur
en zwavel brandt, hetwelk
is de tweede dood.
9 En een van de zeven engelen, die de zeven schalen
hadden, vol van de zeven
laatste plagen, kwam en
sprak met mij, zeggende:
Kom herwaarts, ik zal u
de bruid, de vrouw des
10 Lams, toonen. En hij voerde mij weg in den geest
op een grooten en hoogen
berg, en toonde mij de

[a]) S. l. „troon." — [b]) S. l. „zijne volken."

heilige stad Jeruzalem,
nederdalende uit den he-
11 mel van God, hebbende
de heerlijkheid Gods. Haar
licht [was] aan het koste-
lijkst gesteente gelijk, als
een jaspissteen, schitte-
12 rend gelijk kristal. Zij had
een grooten en hoogen
muur, had twaalf poorten,
en aan de poorten twaalf
engelen, en namen daarop
geschreven, welke die der
twaalf stammen der zonen
13 Israëls zijn: aan het oosten
drie poorten; en aan het
noorden drie poorten; en
aan het zuiden drie poor-
ten; en aan het westen drie
14 poorten. En de muur der
stad had twaalf fondamen-
ten, en daarop de twaalf
namen der twaalf aposte-
len des Lams.
15 En die met mij sprak,
had een gouden rietstok
als maat, opdat hij de stad
en hare poorten en haren
16 muur zou meten. En de
stad lag in het vierkant,
en hare lengte was zoo
groot als hare breedte. En
hij mat de stad met den
rietstok op twaalf duizend
stadiën; hare lengte en
hare breedte en hare hoog-
17 te waren gelijk. En hij mat
haren muur, honderd vier
en veertig *ellen*, de maat
eens menschen, dat is des
engels.
18 En de bouw van haren
muur was jaspis; en de
stad [was] zuiver goud, aan
19 zuiver glas gelijk. De fon-
damenten van den muur
der stad [waren] met aller-
lei edelgesteente versierd.
Het eerste fondament [was]
jaspis, het tweede saffier,
het derde chalcédon, het
20 vierde smaragd, het vijfde
sardónix, het zesde sar-
dius, het zevende chryso-
liet, het achtste beryl, het
negende topaas, het tiende
chrysopraas, het elfde hy-
acinth, het twaalfde ame-
21 thyst. En de twaalf poor-
ten [waren] twaalf paar-
len, elke der poorten was
uit ééne paarl. En de straat
der stad [was] zuiver goud,
gelijk doorschijnend glas.
22 En ik zag geen tempel in
haar; want de Heer, God,
de Almachtige, is haar
23 tempel, en het Lam. En
de stad heeft de zon en
de maan niet noodig om
haar te beschijnen; want
de heerlijkheid Gods heeft
haar verlicht, en het Lam
24 [is] hare lamp. En de volken

zullen in haar licht wan-
delen, en de koningen der
aarde zullen hunne heer-
lijkheid tot haar brengen.
25 En hare poorten zullen des
daags niet gesloten wor-
den; want geen nacht zal
26 daar zijn; en men zal de
heerlijkheid en de eer der
volken tot haar brengen.
27 En in haar zal niets onreins
binnengaan, noch hetgeen
gruwel en leugen doet,
maar alleen die geschreven
zijn in het boek des levens
des Lams.

XXII. — En hij toonde mij
een rivier van water des
levens, klaar als kristal,
uitgaande van den troon
2 Gods en des Lams. In het
midden van hare straat en
der rivier, aan deze en
aan gene zijde, [was] de
boom des levens, dragen-
de twaalf vruchten, elke
maand zijne vrucht ge-
vende; en de bladeren des
booms [waren] tot genezing
3 der volken. En er zal geen
vervloeking meer zijn; en
de troon Gods en des Lams
zal daarin zijn; en zijne
slaven zullen hem dienen,
4 en zij zullen zijn aange-
zicht zien, en zijn naam
[zal] op hunne voorhoofden
5 [zijn]. En er zal geen nacht
meer zijn, en geen lamp en
geen licht der zon is er
noodig; want [de] Heere
God zal over hen lichten,
en zij zullen heerschen tot
in alle eeuwigheid.
6 En hij zeide tot mij: Deze
woorden [zijn] getrouw en
waarachtig; en [de] Heer,
de God van de geesten der
profeten, heeft zijnen engel
gezonden, om zijnen sla-
ven te toonen, hetgeen
spoedig geschieden moet.
7 En zie, ik kom haaste-
lijk! Welgelukzalig die de
woorden der profetie de-
zes boeks bewaart!
8 En ik, Johannes, [ben
het], die deze dingen hoor-
de en zag. En toen ik ze
hoorde en zag, viel ik ne-
der om te aanbidden voor
de voeten des engels, die
9 mij deze dingen toonde. En
hij zeide tot mij: Zie, [dat
gij dit] niet [doet]; ik ben
een medeslaaf van u en van
uwe broederen, de profe-
ten, en van hen, die de
woorden dezes boeks be-
waren; aanbid God!
10 En hij zeide tot mij: Ver-
zegel de woorden der pro-
fetie dezes boeks niet! de
11 tijd is nabij. Die onrecht

doet, doe nog onrecht; en
die vuil is, make zich nog
vuil; en die rechtvaardig
is, doe nog gerechtigheid;
en die heilig is, heilige
12 zich nog. Zie, ik kom
haastelijk, en mijn loon [is]
bij mij, om een iegelijk te
vergelden, gelijk zijn werk
13 zijn zal. Ik ben de alpha en
de oméga, de eerste en de
laatste, het begin en het
14 einde. Welgelukzalig, die
hunne kleederen wasschen,
opdat zij recht hebben op
den boom des levens, en
opdat zij door de poorten
15 ingaan in de stad. Buiten
[zijn] de honden, en de
toovenaars, en de hoereer-
ders, en de moordenaars,
en de afgodendienaars, en
een iegelijk, die de leugen
liefheeft en doet.
16 Ik, Jezus, heb mijnen
engel gezonden, om u deze
dingen te betuigen in de
gemeenten. Ik ben de wor-
tel en het geslacht Davids,
de blinkende morgenster.
17 En de Geest en de bruid
zeggen: Kom! En die het
hoort, zegge: Kom! En die
dorst heeft, kome; die wil,
neme het water des levens
om niet.
18 Ik betuig aan een ieder,
die de woorden der pro-
fetie dezes boeks hoort:
zoo iemand aan deze din-
gen toevoegt, God zal hem
toevoegen de plagen, die
in dit boek geschreven
19 staan; en zoo iemand van
de woorden des boeks de-
zer profetie afdoet, God
zal zijn deel afdoen van
den boom des levens en
van de heilige stad, van
de dingen, die *in* dit boek
geschreven staan.
20 Die deze dingen getuigt,
zegt: Ja, ik kom haaste-
lijk. — Amen! kom, Heer
Jezus!
21 De genade des Heeren
Jezus Christus [zij] met al
de heiligen!